Costa Book Award 2019

POLIROM

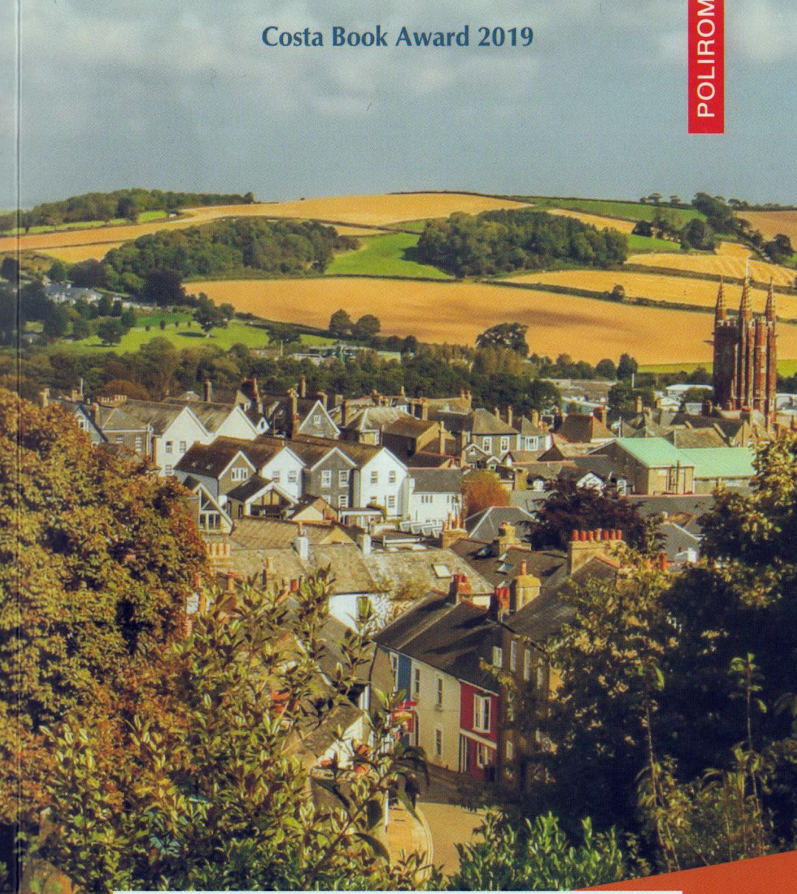

Jonathan Coe

Middle England

BIBLIOTECA POLIROM

„Cartea despre care vorbește toată lumea."
(The Times)

Middle England este o analiză lucidă şi satirică a lumii britanice contemporane văzute prin ochii unui grup eterogen de personaje: Ian şi Sophie, proaspăt căsătoriţi, care au păreri diferite despre viitorul ţării lor, dar care pun la îndoială şi viitorul propriei relaţii; Doug, un analist politic care scrie cu pasiune despre nevoia de austeritate din casa lui confortabilă din Chelsea; fiica lui adolescentă, care nu-şi drămuieşte energiile în lupta pentru dreptate socială; Benjamin Trotter, un bărbat între două vârste care se lansează într-o nouă carieră, aparent sortită eşecului; şi Colin, tatăl lui, a cărui ultimă dorinţă este să voteze la referendumul privind menţinerea Regatului Unit în Uniunea Europeană. Este povestea Angliei zilelor noastre, plină de nostalgie şi deziluzii, de confuzie şi de furie cu greu reţinută. Pe urmele *Clubului putregaiurilor* şi ale *Cercului închis*, noul roman al lui Jonathan Coe este unul al vremurilor stranii pe care le trăim.

Scriitori contemporani, voci şi tendinţe noi
în literatura universală de azi.

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Dan Croitoru.

Jonathan Coe, *Middle England*

Copyright © Jonathan Coe, 2018
All rights reserved

© 2021 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea prin orice mijloace şi sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © samot/Depositphotos.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

COE, JONATHAN

Middle England / Jonathan Coe; trad. din lb. engleză şi note de Radu Paraschivescu. – Iaşi: Polirom, 2021

ISBN: 978-973-46-8343-7

I. Paraschivescu, Radu (trad.; note)

821.111

Printed in ROMANIA

Jonathan Coe

Middle England

Traducere din limba engleză
şi note de Radu Paraschivescu

POLIROM
2021

Pentru Janine, Matilda şi Madeline

Vesela Anglie

„În ultimele decenii ale secolului, «britanic», ca autoprezentare, a început să însemne altceva... Le făcea loc nou-veniților din străinătate și celor ca mine, cărora cuprinderea și trândăvia sa li se păreau atrăgătoare. Era aici un naționalism care șerpuia plăcut, ca un râu de demult, a cărui forță se irosise undeva, departe, în amonte."

Ian Jack, *The Guardian*, 22 octombrie 2016

1.

Aprilie 2010

Înmormântarea se încheiase. Masa de după începea să se fâsâie. Benjamin hotărî că era momentul să plece.

— Tată? spuse el. Cred c-o iau din loc.

— Bun, zise Colin. Vin cu tine.

Se îndreptară spre uşă şi reuşiră să scape fără să-şi ia rămas-bun de la nimeni. Strada din sat era pustie, tăcută în lumina târzie a apusului.

— Totuşi n-ar trebui să plecăm aşa, spuse Benjamin, întorcându-şi privirea spre local, pradă îndoielii.

— De ce nu? Am vorbit cu cine-am vrut să vorbesc. Hai, du-mă la maşină.

Benjamin îşi lăsă tatăl să-l prindă de braţ cu o strânsoare şovăielnică. În felul ăsta, mergea cu pas mai sigur. Cu o încetineală incredibilă, începură să-şi târşâie picioarele pe stradă, spre parcarea localului.

— Nu vreau să mă duc acasă, spuse Colin. Nu pot să stau acolo – fără ea. Hai la tine.

— Sigur, zise Benjamin, deşi avu o strângere de inimă.

Perspectiva pe care şi-o promisese – singurătate, meditaţie, un pahar de cidru rece pe masa veche, cu picioarele din fier forjat, murmurul râului clipocind în apropiere pe drumul lui fără sfârşit – se destrămă şi dispăru pe cerul după-amiezii. Nu conta. Astăzi trebuia să aibă grijă de tatăl lui.

— Vrei să rămâi peste noapte?

— Da, vreau, zise Colin, dar fără să spună „mulțumesc". Rar spunea „mulțumesc" în ultima vreme.

*

Traficul era intens și avură nevoie de aproape o oră și jumătate ca să ajungă acasă la Benjamin. Trecură cu mașina prin inima ținutului Middle England, urmând mai mult sau mai puțin cursul râului Severn, prin orașe ca Bridgnorth, Alveley, Quatt, Much Wenlock și Cressage – o călătorie liniștită și oarecare, ale cărei singure semne de punctuație erau benzinăriile, localurile și centrele horticole, pe când însemnele maro, de patrimoniu îi anunțau călătorului plictisit tentațiile mai îndepărtate ale rezervațiilor naturale, ale clădirilor istorice și ale parcurilor dendrologice. Intrarea în fiecare orășel nu era marcată doar de plăcuța cu numele, ci și de o menționare luminos-intermitentă a vitezei cu care circula Benjamin și de un avertisment prin care era invitat să încetinească.

— Radarele astea sunt o pacoste, nu? zise Colin. Jigodiile nu mai știu cum să te stoarcă de bani de când te sui la volan.

— Bănuiesc că reduc riscul de accident, spuse Benjamin.

Tatăl lui bombăni sceptic.

Benjamin dădu drumul la radioul fixat, ca de obicei, pe Radio Three. Avea noroc: mișcarea lentă din *Trioul pentru pian* de Fauré. Contururile discrete și melancolice ale melodiei nu păreau doar un însoțitor adecvat al amintirilor despre mama lui, care-i umpleau mintea (și probabil și pe a lui Colin) astăzi, ci și o reflectare sonoră a curbelor blânde ale drumului și chiar a pajiștilor mute ale peisajului prin care îi purta. Faptul că muzica era recognoscibil franceză nu avea importanță: se simțea aici un fond comun, un spirit împărtășit. Când asculta muzica asta, Benjamin se simțea, cu totul, acasă.

— Auzi? Nu vrei să-nchizi zdrăngăneala aia? întrebă Colin. Nu putem să ascultăm știrile?

Benjamin lăsă ultimele treizeci sau patruzeci de secunde ale mișcării muzicale, după care dădu pe Radio Four. Tocmai se difuza emisiunea *PM*[1] și se treziră aruncați imediat în lumea familiară a luptei de gladiatori dintre reporter și politician. Peste o săptămână erau alegerile generale. Colin avea să voteze cu conservatorii, așa cum făcuse la toate alegerile din Anglia, începând din 1950, pe când Benjamin era, ca de obicei, nehotărât, în afara faptului că se decisese să nu voteze. Nimic din ce aveau să audă la radio în următoarele șapte zile nu avea să conteze. Marea poveste din ziua aceea era că prim-ministrul Gordon Brown, care lupta să fie reales, fusese surprins descriind un susținător potențial la microfon drept „un fel de femeie bigotă", iar media profitau din plin.

— Prim-ministrul și-a dat în sfârșit arama pe față, tocmai declara vesel un parlamentar conservator. După părerea lui, oricine dă glas acestor preocupări legitime e bigot. Iată de ce nu putem avea o dezbatere serioasă pe tema imigrației în țara asta.

— Dar nu-i așa că însuși domnul Cameron, șeful dumneavoastră de partid, e la fel de reticent...

Benjamin închise radioul fără explicații. O vreme merseră în tăcere.

— Nu putea să-i sufere pe politicieni, spuse Colin, aducând la suprafață un crâmpei de gând subteran și neavând nevoie să precizeze la cine se referea.

Vorbea cu o voce joasă, încărcată de regret și de emoție înăbușită.

— Credea că toți sunt la fel de răi. Puși pe căpătuială, până la unul. Își decontau cheltuielile, nu-și declarau profiturile, mai aveau șase slujbe, în afară de politică...

Benjamin dădu din cap, amintindu-și că de fapt cel obsedat de venalitatea politicienilor era Colin, nu defuncta lui soție. Era unul dintre puținele subiecte pe marginea căruia acest bărbat îndeobște taciturn putea să devină vorbăreț și poate că era mai bine să lase să se întâmple asta acum, ca să nu se mâhnească

1. Abreviere de la *Prime-Minister* – „prim-ministru" (engl.).

din cauza altor gânduri mai dureroase. Astăzi îşi luaseră adio de la mama lui şi nu avea să permită ca solemnitatea momentului să fie mânjită de una dintre tiradele tatălui.

— Şi totuşi, ce mi-a plăcut întotdeauna la mama, zise el, ca să schimbe subiectul, e că lucrurile astea nu păreau s-o amărască. Ştii ce spun, dacă dezaproba un lucru, lucrul ăla n-o înfuria, ci doar o... întrista.

— Da, era un suflet bun, încuviinţă Colin. Printre cele mai bune.

Nu mai adăugă altceva, însă după câteva clipe scoase o batistă cam murdară din buzunarul de la pantaloni şi se şterse la ambii ochi, încet şi cu grijă.

— O să fie ciudat pentru tine să stai singur, spuse Benjamin. Dar ştiu că o să faci faţă. Sunt sigur.

Colin privi în gol.

— Cincizeci de ani am fost împreună...

— Ştiu, tată. O să fie greu. Dar Lois o să fie aproape, o bună parte din timp. Şi nici eu nu sunt departe. Nu chiar.

Merseră mai departe.

*

Benjamin locuia într-o moară reamenajată de pe malul râului Severn, la marginea unui sat aflat chiar la nord-est de Shrewsbury. La casă ajungeai pe un drum cu o singură bandă, mărginit de copaci şi cu gardurile vii lăsate să crească în voie de ambele părţi. Se mutase în acest loc absurd de îndepărtat şi de izolat la începutul anului, cu banii încasaţi pe vânzarea apartamentului cu trei camere din Belsize Park şi având grijă să pună deoparte cât îi trebuia pentru un trai modest pentru următorii câţiva ani. Casa era mult prea mare pentru un singur ocupant, numai că, pe vremea când o cumpărase, Benjamin nu era singur. Erau patru dormitoare, două camere de zi, o sufragerie, o bucătărie mare şi deschisă, cu plită cu inducţie, şi un birou cu ferestre speciale, generoase, care dădeau spre râu. Deocamdată Benjamin

fusese foarte fericit acolo, spulberând bănuielile de început ale prietenilor şi ale familiei că făcuse o greşeală îngrozitoare.

Casa era plină de colţuri înşelătoare şi de scări abrupte şi înguste. Era un loc cu totul nepotrivit ca să-şi aducă tatăl de optzeci şi doi de ani. Cu toate acestea, Benjamin se strădui şi reuşi să-l dea jos din maşină, să-l ajute să se urce pe scări până la una dintre camerele de zi, după aceea să urce alte scări – mai puţine, dar cu un unghi drept, care dădea de furcă –, până în bucătărie, pe uşa din spate, şi apoi s-o ia în jos, pe treptele metalice dinspre terasă. Îi găsi o pernă, îi turnă o halbă de bere germană şi tocmai era pe punctul să se instaleze lângă el pentru o conversaţie rigidă pe malul apei, când auzi o maşină oprindu-se în dreptul intrării din faţă.

— Cine dracu' o fi?

Colin, care nu auzise nimic, se mulţumi să-l privească nedumerit.

Benjamin ţâşni de la locul lui şi dădu fuga înapoi în camera de zi. Deschise fereastra şi se uită în jos, la curtea din faţă, unde le văzu pe Lois şi pe fiica ei, Sophie, oprindu-se în faţa uşii şi pregătindu-se să bată.

— Ce faceţi aici? întrebă el.

— Încerc să te sun de-o oră, răspunse sora lui. De ce naiba ţi-ai închis telefonul?

— Fiindcă nu voiam să sune-n timpul înmormântării.

— Ne-am făcut o mie de griji.

— Nu era cazul, n-am nimic.

— De ce-ai fugit aşa?

— Voiam să plec de-acolo.

— Tata unde-i?

— Aici, cu mine.

— Puteai să ne spui.

— Nu mi-a dat prin cap.

— Nu ţi-ai luat rămas-bun de la nimeni?

— Nu.

— Nici de la Doug?

— Nici.

— A bătut tot drumul de la Londra.

— O să-i trimit un SMS.

Lois oftă. Fratele ei o scotea din sărite uneori.

— Măcar ai de gând să ne deschizi și să ne dai o ceașcă de ceai?

— Bine.

Le conduse prin casă și amândouă i se alăturară lui Colin pe terasă, iar Benjamin rămase în bucătărie ca să facă un ibric cu ceai și să-i toarne niște vin alb lui Sophie. Ieși cu băuturile pe o tavă, pășind cu atenție pe scări și mijind ochii, în timp ce soarele apusului îi scălda fața.

— E frumos aici, Ben, spuse Lois.

— Cred că e grozav pentru că aici poți scrie, zise Sophie. Aș putea să stau aici, să ascult râul și să lucrez ore-ntregi.

— Repet, poți să vii când vrei, răspunse Benjamin. Ți-ai termina lucrarea cât ai zice pește.

Sophie zâmbi.

— E gata. Am terminat-o săptămâna trecută.

— Oho! Felicitări!

— N-a-nțeles niciodată ce-ai văzut la locul ăsta, spuse Colin. Și nici eu. E la mama naibii.

Benjamin încasă comentariul și se abținu să-i răspundă, deși ar fi avut ce.

— Asta e, spuse el și se așeză în sfârșit, cu un mic suspin de satisfacție ostenită.

Când să ia prima înghițitură de ceai, auzi o altă mașină oprindu-i-se în fața casei.

— Ce dracu'...?

De la fereastra camerei de zi privi iar în jos, spre curtea din față, și de data asta văzu că era mașina lui Doug, care stătea aplecat, cu fundul la vedere, în dreptul unei portiere, și scotea o geantă de laptop de pe bancheta din spate. Apoi se îndreptă din șale, iar Benjamin descoperi că, din unghiul acela, avea ocazia să vadă un lucru pe care nu-l mai observase până atunci: peticul de chelie al lui Doug. Avea un petic de chelie pronunțat. Lui Benjamin asta îi dădu câteva clipe un fior de mulțumire meschină, ca în fața unui rival. Pe urmă Doug îl văzu și-i strigă:

— De ce ți-ai închis mobilul?

Fără să-i răspundă, Benjamin coborî să-i deschidă ușa din față.

— Salut! spuse el. Lois și Sophie au ajuns și ele adineauri.

— De ce-ai plecat fără să-ți iei rămas-bun?

— E ca începutul de la *Hobbitul*. O petrecere neașteptată.

Doug îl dădu încet la o parte.

— În regulă, Bilbo, zise el. Ai de gând să-mi dai drumul înăuntru?

O luă la fugă în sus pe scări, timp în care Benjamin rămase mut de uimire, și se îndreptă direct spre bucătărie. Doug mai intrase o singură dată în casă, dar părea să țină minte tot. Când Benjamin îl ajunse din urmă, își scosese deja laptopul din geantă, se instalase la masa din bucătărie și începuse să tasteze.

— Care-i parola de Wi-Fi? întrebă el.

— Nu știu. Trebuie să mă uit la router.

— Bine. Dar grăbește-te, da?

Pe când Benjamin dispărea în camera de zi ca să caute parola, Doug strigă după el:

— Apropo, frumos discursul de azi!

— Mulțumesc.

— Mă rog, nu chiar discurs – necrolog –, zi-i pe nume. Le-au dat lacrimile multora, să știi.

— Păi, cam asta era ideea.

— Până și Paul a părut mișcat.

În timp ce mâzgălea în grabă parola, Benjamin îngheță când auzi numele fratelui său. După o clipă, se întoarse încet în bucătărie și puse peticul de hârtie lângă laptopul lui Doug.

— A avut ceva tupeu să se arate azi.

— A fost înmormântarea maică-sii, Ben. Pentru așa ceva are voie să se arate.

Benjamin nu spuse nimic, mulțumindu-se să ia o cârpă de vase și să șteargă niște căni.

— Ai vorbit cu el? întrebă Doug.

— N-am mai vorbit cu el de șase ani. De ce-aș fi făcut-o acum?

— Oricum, a plecat. S-a-ntors la Tokio. Avionul a decolat de pe Heathrow la...

Benjamin se întoarse spre el. Se făcuse rozaliu la față.

— Doug, mă doare-n fund. Nu vreau să știu de el, bine?

— În regulă, nici o problemă.

Pus la punct, Doug reîncepu să tasteze la laptop.

— Apropo, mulțumesc c-ai venit azi, îi spuse Benjamin, încercând să-l împace. Chiar apreciez. Tata a fost foarte impresionat.

— Ai ales o zi de căcat, mormăi Doug, fără să-și ridice privirea din monitor. De patru săptămâni mă tot țin după Gordon în campanie. Și ce s-a-ntâmplat? Zero tăiat în patru, băga-mi-aș. Azi, în schimb, se dezlănțuie iadul, și eu nici măcar nu-s acolo. Blocat într-un crematoriu din Redditch...

Tastând mai departe, parcă deja uitase că vorbise brusc.

— Acum trebuie să le dau o mie de cuvinte până la ora șapte, și tot ce știu e ce-am auzit la radioul din mașină.

Benjamin șovăi fără rost câteva clipe lângă el, după care spuse:

— Bun. Uite ce-i, te las cu ale tale.

Nu primi răspuns, așa că se îndepărtă și nici nu apucă să iasă din bucătărie și să se ducă pe terasă, că Doug întrebă, fără să-și ridice ochii:

— Pot să rămân peste noapte?

Luat prin surprindere de întrebare, Benjamin ezită o clipă, după care încuviință din cap.

— Sigur.

*

Nici unul dintre musafirii care stăteau pe terasă în seara aceea nu avea cum să știe, fiindcă nu i-ar fi împărtășit acest adevăr nici unuia, însă Benjamin cumpărase casa asta ca să-și împlinească o fantezie. Cu mulți ani în urmă, în luna mai a anului 1979 – când Anglia se găsea, la fel ca acum, în pragul unor alegeri generale decisive –, stătuse într-un local pe nume The Grapevine, în Paradise Place din Birmingham, și visase

la viitor. Își imaginase că fata de care era îndrăgostit, Cicely Boyd, avea să fie tot a lui câteva decenii mai târziu, iar după ce se vor fi căsătorit, apropiindu-se de șaizeci de ani și cu copiii plecați de acasă, aveau să trăiască împreună într-o moară reamenajată din Shropshire, unde el avea să compună muzică și Cicely avea să scrie poezii, iar seara aveau să facă petreceri splendide pentru toți prietenii. *O să dăm genul ăla de mese pe care oamenii n-o să le uite,* își spusese. *La noi acasă oamenii o să petreacă niște seri care o să devină amintiri prețioase.* Bineînțeles, nu se întâmplase chiar așa. După ziua aceea n-o mai văzuse pe Cicely ani în șir. Însă în cele din urmă se regăsiseră și trăiseră împreună la Londra câțiva ani, care fuseseră... mă rog, jalnici, la drept vorbind, fiindcă Cicely fusese foarte bolnavă și devenise greu să trăiești cu ea, iar pe urmă, într-o încercare disperată de a-și trăi fantezia, într-un efort pervers de recucerire a trecutului, îndeplinindu-și viziunea din trecut asupra propriului viitor, Benjamin sugerase să vândă apartamentul, să folosească o parte din bani ca să cumpere casa, iar cu o parte din ce rămânea s-o trimită pe Cicely în vestul Australiei timp de șase luni, unde se spunea că exista un medic care descoperise un leac costisitor, dar miraculos împotriva sclerozei multiple. Iar trei luni mai târziu, după ce casa fusese cumpărată și el se apucase s-o mobileze și s-o zugrăvească, Cicely îi trimisese un e-mail din Australia cu o veste bună și una rea: cea bună era că starea de sănătate i se îmbunătățise într-adevăr aproape incredibil, iar cea rea, că se îndrăgostise de medic și că, de fapt, nu avea să se mai întoarcă în Anglia. Spre marea lui surprindere, Benjamin își turnase un whisky mare, îl băuse, râsese ca un nebun sinucigaș vreo douăzeci de minute și pe urmă continuase să vopsească brâul de protecție a pereților, fără să se mai gândească vreodată la Cicely. Așa ajunsese să trăiască într-o uriașă moară reamenajată din Shropshire de unul singur, la cincizeci de ani, și să descopere, spre uluirea lui tăcută, că nu fusese niciodată mai fericit.

Îi părea bine că Lois și Sophie erau acolo în seara aceea, deși sora lui venise să-l caute pradă furiei. Știa că irascibilitatea

tatălui său era doar o mască pentru melancolia în care avea să se cufunde tot mai mult pe măsură ce trecea timpul. Benjamin putea să se bazeze pe Lois și Sophie ca să păstreze echilibrul între obișnuința lui de a o jeli pe Sheila (care murise la doar șase săptămâni după diagnosticarea cu cancer la ficat) și încercarea de-a împărtăși câteva povești mai vesele despre viața de familie: povești despre petrecerile rare, dar memorabile pe care le dăduse, dintr-un capriciu îndrăzneț, în anii 1970, cu mâncare, băutură și prezentări de modă care acum sfidau imaginația; despre vacanțele ghinioniste din nordul Țării Galilor, cu oile behăind trist pe câmp și ploaia răpăind fără încetare pe acoperișul rulotei; despre vacanțele mai aventuroase din 1980, o călătorie făcută de Colin și Sheila în Danemarca ca să-și viziteze niște vechi prieteni, luând-o de data asta și pe micuța Sophie cu ea și răsfățându-și singura nepoată. Sophie vorbi acum despre cumsecădenia bunicii ei, despre felul cum își amintea de fiecare dată ce mâncăruri preferate aveai, despre interesul pe care ți-l arăta mereu, ținând minte numele prietenilor tăi și punându-ți întrebările potrivite despre ei, așa fusese până la sfârșit, numai că, auzind-o, Colin părea din nou pierdut și nefericit, așa că Benjamin bătu din palme, întrebă „Bun. Cine vrea niște paste?" și se duse în bucătărie să pună la fiert niște *penne* (trebuia să fie *penne* fiindcă tatăl lui nu se pricepea să mănânce nimic din ce se înfășura pe furculiță) și încălzi sosul de *arrabiata* făcut în casă (avea mult timp să-și perfecționeze gătitul în ultima vreme), iar când aduse mâncarea pe terasă, tocmai când începea să se răcorească și soarele se pregătea să apună, încercă să-și convingă tatăl să mănânce o porție cumsecade, măcar un pic peste o jumătate de farfurie, și scoase o parte din paste din farfurie când Colin îi spuse că era prea mult și mai puse ceva la loc când i se păru prea puțin, după care întrebă „Așa e bine?" și încercă să destindă atmosfera, adăugând „Nici o *penne* în plus, nici o *penne* în minus"[1], ceea ce i se păru o glumă oportună,

1. Trimitere la romanul *Not a Penny More, Not a Penny Less* de Jeffrey Archer, tradus în limba română sub titlul *Nici un ban în plus, nici un ban în minus.*

dat fiind că Jeffrey Archer era unul dintre autorii preferați ai tatălui său, dar Colin nu păru să se prindă, iar apoi Doug interveni și spuse că singularul de la *penne* avea altă formă, *penna* sau ceva de genul ăsta, nu?, ceea ce strică momentul, așa că mâncară cu toții în tăcere, ascultând râul care curgea alături, șuieratul vântului printre copaci și leorpăitul lui Colin în timp ce se chinuia cu pastele.

— O să-l duc la culcare, șopti Lois pe la nouă, după ce tatăl ei băuse două whiskyuri și moțăia în scaun.

Avu nevoie de cam jumătate de oră, timp în care Doug se întoarse în bucătărie ca să verifice schimbările subtitlurilor din articol, iar Benjamin stătu de vorbă cu Sophie despre lucrarea ei, care se ocupa de reprezentarea picturală a scriitorilor europeni cu strămoși de culoare din secolul al XIX-lea, un subiect despe care el nu știa mare lucru. Când li se alătură din nou, Lois avea un aer grav.

— E foarte agitat, spuse ea. N-o să fie ușor cu el de-acum încolo.

— Ce te așteptai să facă azi? întrebă Benjamin. Să se dea peste cap?

— Știu. Dar au fost împreună cincizeci și cinci de ani, Ben. Nu și-a purtat deloc de grijă în tot timpul ăsta. Nu și-a mai pregătit o masă de-o jumătate de secol.

Benjamin știa la ce se gândea Lois: că, bărbat fiind, mai mult ca sigur că urma să găsească o cale de-a se sustrage sarcinii de-a avea grijă de tatăl lor.

— O să vin să-l văd, insistă el, de două ori pe săptămână, poate mai des. Fă-i de mâncare. Du-l la cumpărături.

— E bine de știut. Mulțumesc. O să fac și eu tot ce pot.

— Foarte bine. O să ne descurcăm. Bineînțeles – și, făcând observația următoare, Benjamin își dădu seama că mergea pe sârmă –, ar fi mai ușor dac-ai petrece mai mult timp în Birmingham.

Lois nu spuse nimic.

— Cu soțul tău, adăugă el lămuritor.

Iritată, Lois luă o gură de cafea rece.

— Serviciul meu e la York, da?

— Sigur. Aşa c-ai putea să vii aici în fiecare weekend. În loc de... cât, o dată la trei sau patru?

— Chris şi cu mine trăim aşa de mulţi ani şi ne e foarte bine. Nu-i aşa, Soph?

În loc să ţină partea lui Lois, fiica ei se mărgini să spună:

— Mi se pare ciudat.

— Bravo! Mulţumesc. Nu le place tuturor cuplurilor să stea împreună mereu şi să depindă unul de altul. Şi n-am observat să te fi grăbit să te muţi împreună cu prietenul tău actual.

— Asta, fiindcă ne-am despărţit.

— Poftim? Când?

— Acum trei zile.

Sophie se ridică în picioare.

— Hai, mamă, trebuie să ne-ntoarcem. Aş vrea să stau un pic de vorbă cu tata înainte să mă culc, chit că nu-ţi convine. O să-ţi povestesc în maşină.

Benjamin ieşi cu ele în curtea din faţă, îşi sărută sora şi îşi îmbrăţişă îndelung nepoata.

— O veste mare cu lucrarea, spuse el. Nu şi cu prietenul.

— O să supravieţuiesc, zise Sophie cu un surâs şters.

— Dă-mi cheile, ceru Lois. Ai băut trei pahare de vin.

— Nu, n-am băut, răspunse Sophie, dându-i totuşi cheile.

— Oricum mergi prea repede, spuse Lois. Sunt sigură că ne-a luat radarul pe drum încoace.

— Nu cred, mamă – a fost doar lumina soarelui pe un parbriz.

— Mă rog.

Lois se întoarse spre fratele ei:

— Cred c-ar fi fost mândră de noi azi. Ai vorbit foarte frumos. Te pricepi să-nşiri cuvinte.

— E normal. Am tot scris.

Îl mai sărută o dată.

— Cred că eşti cel mai bun scriitor nepublicat din ţară. Fără rival.

Încă o îmbrăţişare, după care mama şi fiica trântiră portierele maşinii, iar Benjamin le făcu semn cu mâna în bătaia farurilor, când maşina porni atent, în marşarier, pe alee.

*

Încă era destul de cald, exact cât trebuia pentru ca Benjamin să lase ferestrele camerei de zi deschise. Îi plăcea să facă asta când îi permitea vremea, să stea acolo singur, uneori pe întuneric, ascultând sunetele nopții, țipătul unei cucuvele, vaierul unei vulpi ieșite la vânat și, peste toate, murmurul etern și neschimbat al râului Severn (care era nou-venit în Anglia în acest loc, după ce trecuse granița din Țara Galilor, cu doar câțiva kilometri în amonte). Totuși, în seara asta era altfel: îl avea pe Doug să-i țină de urât, deși nici unul din ei nu vedea de ce s-ar grăbi să înceapă o conversație: erau prieteni de aproape patruzeci de ani și știau cam tot unul despre celălalt. Lui Benjamin, de exemplu, îi era suficient să stea acolo, el de o parte a șemineului și Doug de alta, cu câte un pahar de Laphroaig în mână, să lase emoțiile stârnite peste zi să se domolească treptat și să se dizolve în liniște.

În cele din urmă totuși chiar el destrămă tăcerea.

— Mulțumit de articol? întrebă el.

Reacția lui Doug i se păru neașteptat de neinteresată.

— Presupun că da, spuse el. Sincer să fiu, m-am simțit ca un escroc zilele astea.

Văzând că Benjamin pare surprins, Doug se îndreptă în fotoliu și se lansă într-o explicație:

— Vezi tu, chiar cred că suntem într-un moment de răscruce. Laburiștii sunt pe năsălie. Vorbesc serios. Oamenii sunt din cale-afară de supărați și nimeni nu știe ce-i de făcut. În ultimele zile am tot auzit asta în traseul de campanie al lui Gordon. Oamenii se uită la tipii din City care, practic, au pus economia pe butuci acum doi ani și văd că nimeni n-a suportat consecințele – nici unul dintre ei n-a mers la pușcărie, iar acum încasează alte bonusuri, în timp ce nouă, celorlalți, ni se cere să strângem cureaua. Salariile sunt înghețate. Oamenii n-au siguranța locului de muncă, n-au pensii private, nu-și permit să plece-n concediu cu familia sau să-și repare mașina. Acum câțiva ani se simțeau bogați. Acum se simt săraci.

Doug se însufleţea. Benjamin ştia cât de mult îi plăcea să vorbească aşa şi că până şi acum, după douăzeci şi cinci de ani de jurnalism, nimic nu-l excita mai mult decât conflictele şi contrele din politica engleză. Nu înţelegea entuziasmul prietenului său, dar ştia cum să-i cânte în strună.

— Dar parcă pe conservatori îi ura toată lumea, din cauza scandalului cheltuielilor, spuse el îndatoritor. Ipoteca pentru a doua locuinţă şi toate chestiile alea...

— Oamenii dau vina pe ambele partide pentru asta. Cum e cel mai rău. Toată lumea a devenit nemaipomenit de *cinică*. „A, sunt toţi o apă şi-un pământ..." De asta rezultatele au fost întotdeauna strânse – până azi.

— Crezi c-o să-nsemne atât de mult? A fost doar o greşeală. Un moment de neatenţie.

— Păi, nici nu-i nevoie de mai mult în ziua de azi. *Atât* de volatilă a devenit situaţia.

— Atunci, înseamnă că e un moment bun pentru cineva ca tine. Ai o grămadă de subiecte.

— Da, dar... am pierdut legătura cu lucrurile alea, înţelegi? Resentimentul, privaţiunile. Nu le mai *simt*. Sunt doar un spectator. Trăiesc în... gogoaşa asta afurisită. Familia nevesti-mii deţine jumate din Home Counties[1]. Habar n-am pe ce lume trăiesc. Iar asta se vede în ce scriu. Normal că se vede.

— Apropo, cum merg lucrurile între tine şi Francesca? întrebă Benjamin, care obişnuia să-l invidieze pe Doug pentru soţia lui bogată şi frumoasă, dar care acum nu mai invidia pe nimeni pentru nimic.

— Destul de prost, drept să-ţi spun, zise Doug posac şi privind în gol. Fiecare doarme în camera lui. Bine măcar că avem multe.

— Şi copiii ce părere au? Au spus ceva?

— E greu de zis ce părere are Ranulph. E prea ocupat cu obsesia pentru Minecraft ca să mai stea de vorbă cu taică-său. Cât despre Corrie...

---

1. Regiune din jurul Londrei, care include ţinuturile Berkshire, Buckinghamshire, Essex, Hertfordshire, Kent, Surrey şi Sussex.

Benjamin observase că de la o vreme Doug nu mai folosea numele întreg al fiicei sale, Coriander[1]. Ura numele ăla (pe care-l alesese soția lui) chiar mai mult decât nefericita lui purtătoare în vârstă de doisprezece ani. În ceea ce-o privește, nu răspundea niciodată la altceva decât la „Corrie". Folosirea prenumelui întreg era primită de obicei cu o tăcere mată, ca și cum interlocutorul i s-ar fi adresat unui străin invizibil.

— Mă rog, continuă Doug, s-ar putea să existe totuși un sâmbure de speranță. Am impresia că începe să ne urască: pe mine, pe Fran și tot ce reprezentăm, ceea ce ar fi excelent. Fac tot posibilul s-o încurajez.

Turnându-și încă un whisky în pahar, adăugă:

— Acum două-trei săptămâni am dus-o la fosta fabrică din Longbridge. I-am povestit despre bunicul ei și despre ce făcea acolo. Am încercat să-i explic ce-i ăla șef de grupă sindicală. Greu al naibii, să încerci să faci o fată dintr-o școală privată să înțeleagă politica sindicală din anii 1970, recunosc. Și, Dumnezeule, aproape că n-a mai rămas nimic din ce era acolo.

— Știu, spuse Benjamin. Mă mai duc cu tata din când în când să aruncăm un ochi.

Gândul că pe vremuri, cu mulți ani în urmă, tații lor se aflau pe maluri diferite ale marii falii din industria engleză îi făcu pe amândoi să zâmbească și declanșă drumuri paralele printre amintiri, care, în cazul lui Doug, se încheiară cu o întrebare:

— Și tu? Arăți bine, trebuie spus. E clar că trăitul într-un tablou de John Constable îți prinde bine.

— Mă rog, mai vedem. E încă foarte devreme.

— Dar toată treaba cu Cicely... chiar ai depășit cu bine momentul?

— Sigur că da. Mai mult decât „cu bine", zise el și se aplecă în față. Doug, am rămas blocat într-o obsesie romantică peste treizeci de ani. Iar acum s-a dus. Sunt liber. Îți închipui cât de bine te face să te simți?

---

1. Coriandru (engl.).

— Sigur, dar ce-o să faci cu toată libertatea asta? N-ai cum să stai aici toată ziua, să pregătești sos pentru paste și să scrii poezii despre vaci.

— Nu știu... o să trebuiască să am grijă de tata. Presupun că o să-mi ia destul de mult timp.

— O să te plictisești repede de mers cu mașina până la Rednal și înapoi.

— Păi... poate se mută aici.

— Chiar îți dorești? întrebă Doug și, fiindcă Benjamin nu răspunse, iar el observă că își golise iar paharul, se ridică anevoie în picioare și zise: Cred că mă duc să mă culc. Trebuie să plec devreme mâine, dacă vreau s-ajung la Londra la nouă.

— Bine, Doug. Știi drumul, da? Eu cred că mai rămân un pic. Să las totul să se... așeze, știi doar.

— Știu. E greu când îți moare un părinte. De fapt, nu prea e nimic mai rău.

Îi puse o mână pe umăr lui Benjamin și-i spuse afectuos:

— Noapte bună, frate. Te-ai descurcat bine azi.

— Mersi, răspunse Benjamin.

Îi strânse scurt mâna lui Doug, deși nu se putu convinge să adauge și el „frate". Nu putuse niciodată.

Singur în salon, își mai turnă un pahar și se duse să se așeze pe pervazul lat, de lemn, care se întindea pe toată nișa ferestrei. Deschise geamul ceva mai mult, ca să lase aerul rece să-l învăluie. Roata morii era dezafectată de multe decenii, iar râul nedeviat și neîngrădit curgea calm prin apropiere, fără agitație sau freamăt, într-un șuvoi perpetuu și vălurit de bună-dispoziție. Luna se ridicase și Benjamin văzu mai mulți lilieci zburând încoace și încolo, profilați pe fundalul cerului luminos și cenușiu. Deodată, se simți năpădit de o tristețe puternică. Reflecțiile pe care încercase să le evite toată ziua – despre realitatea morții mamei lui, despre chinurile din ultimele ei săptămâni – nu mai puteau fi ținute la respect.

O piesă muzicală îi reveni în minte și știu că trebuia s-o asculte. Un cântec. Străbătu salonul până la raftul unde iPod-ul lui stătea în suport, îl scoase și începu să deruleze lista interpreților.

Se părea că ultima pe care-o ascultase fusese XTC. Trecu de Wilson Pickett, Vaughan Williams, Van der Graaf Generator, Stravinski, Steve Swallow, Steely Dan, Stackridge şi Soft Machine, înainte să ajungă la numele pe care-l căuta: Shirley Collins, cântăreaţa de folk din Sussex, ale cărei discuri le colecţiona în anii 1980. Îi plăcea toată muzica ei, dar exista un cântec anume care, în ultimele săptămâni, ajunsese să aibă o semnificaţie aparte. Benjamin alese cântecul, apăsă pe *Play* şi chiar în clipa când ajungea din nou la bovindou ca să se aşeze şi să se uite la râul luminat de lună, vocea puternică, austeră şi neacompaniată a lui Collins, împlinită de reverberaţie, ieşi din difuzor şi umplu încăperea cu una dintre cele mai stranii şi mai melancolice piese folk din câte fuseseră compuse vreodată.

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd have never known[1]

Benjamin închise ochii şi mai luă o înghiţitură din pahar. Ce zi complicată fusese, în ceea ce priveşte amintirile, reunirile, conversaţiile anevoioase! Fosta lui soţie, Emily, fusese la înmormântare, cu cei doi copii mici şi cu soţul ei, Andrew. Din Japonia apăruse fratele lui, Paul, cu care nu mai vorbea: nu putuse nici măcar să se uite la el, nici în timpul necrologului, nici la masa de după. Fuseseră unchi şi mătuşi, prieteni uitaţi şi veri îndepărtaţi. Fusese şi Philip Chase, cel mai loial dintre prietenii lui de la Liceul King William, apoi apariţia neaşteptată a lui Doug şi chiar şi un mesaj pe e-mail de la Cicely, din Australia, ceea ce-i depăşise cu mult aşteptările. Şi peste toate fusese Lois, care-i stătuse alături, Lois, a cărei loialitate faţă de fratele ei era absolută, ai cărei ochi se întunecau de tristeţe ori de câte ori credea că n-o vede nimeni: Lois, a cărei căsătorie de douăzeci şi opt

1. „Adio vechii Anglii, adio / Şi adio câtorva sute de lire / Dacă lumea s-ar fi sfârşit când eram tânără / Necazurile nu mi le-aş fi ştiut."

de ani rămânea un mister pentru el şi al cărei soţ, care o sorbea din ochi şi stătea lângă ea toată ziua, abia dacă era răsplătit cu câte o privire aruncată întâmplător...

Once I could drink of the best
The very best brandy and rum
Now I am glad of a cup of spring water
That flows from town to town[1]

Cântecul îl purtă pe Benjamin înapoi, înapoi la ultimele două săptămâni de viaţă ale mamei lui, când, incapabilă să vorbească, ea când stătuse în capul oaselor în patul din dormitorul vechi, iar el rămăsese cu ea în cameră, ore în şir, vorbind la început, încercând să susţină un monolog, dar dându-şi seama în cele din urmă că misiunea îl depăşea şi decizând ca, în loc de asta, să facă o listă de piese muzicale prin care să umple tăcerea dintre ei. Aşa că făcuse lista, o pusese pe *Repeat* şi, pe întreaga durată a timpului lor împreună – pentru restul vieţii ei –, Benjamin îi vorbise foarte rar, preferând să stea pe marginea patului şi s-o ţină strâns de mână, în timp ce ascultau Ravel şi Vaughan Williams, Finzi şi Bach, cea mai calmantă muzică la care se putuse gândi, vrând ca lucrurile să se termine pentru ea pe o notă frumoasă, şi pe listă erau peste cinci sute de piese, iar aceasta nu se auzise multă vreme, aproape până în ultima zi...

Once I could eat of good bread
Good bread that was made of good wheat
Now I am glad with a hard mouldy crust
And glad that I've got it to eat[2]

1. „Cândva puteam să beau ce-i mai bun / Cel mai bun rachiu şi rom / Acum e bună chiar şi apa chioară / Care curge din oraş în oraş."
2. „Cândva mâncam din pâinea cea bună / Pâinea cea bună din grâul cel bun / Acum îmi ajunge o coajă uscată / Şi mă bucur că am chiar şi atât."

...Lois şi tatăl lui erau şi ei în casă, însă nu aveau rezistenţa lui, intrau şi ieşeau din dormitor, trebuind să-şi găsească o ocupaţie jos, să facă ceai sau să pregătească prânzul, pe când Benjamin nu avusese niciodată probleme cu inactivitatea, îi convenea să rămână acolo, îi convenea şi mamei lui, le convenea amândurora doar să se uite pe geam la cerul care, în ziua aceea, îşi aminti el acum, fusese cum nu se poate mai plumburiu şi mai intens, un cer jos, un cer opresiv, poate tipic numai pentru acel aprilie posomorât, sau poate, îi trecuse atunci prin cap, un cer care să aibă legătură cu norul de cenuşă vulcanică, acel nor care străbătuse Europa dinspre Islanda, dând titluri de prima pagină în ziare şi făcând franjuri orarele companiilor aeriene de pe continent, şi tocmai pe când contempla cerul acesta, cu întunericul lui supranatural de dinainte de revărsatul zorilor, cântecul acela al lui Shirley Collins fusese ales la întâmplare de algoritmul iPod-ului şi începuse să-şi spună povestea tristă a unui necaz de demult...

Once I could lie on a good bed
A good bed that was made of soft down
Now I am glad of a clot of clean straw
To keep meself from the cold ground[1]

Fiind atent acum la cuvinte, Benjamin presupuse că era un cântec din secolul al XVIII-lea sau de la începutul celui de-al XIX-lea şi dădea glas dramei unui prizonier care aştepta să fie dus undeva, însă asocierile pe care i le produse în minte în seara asta nu aveau nici o legătură cu zidurile fărâmicioase ale celulei sau cu saltelele infestate de şobolani; în schimb, se gândi la ce-i spusese Doug despre furia pe care o întâlnise în ultimele câteva săptămâni în traseul de campanie al lui Gordon Brown, despre sentimentul mocnit al nedreptăţii, despre resentimentul faţă de un

1. „Cândva dormeam pe un pat bun / Un pat făcut din puful celmoale / Acum mi-ajunge o mână de paie / Să nu stau pe podeaua rece."

establishment financiar şi politic care-i jefuise pe oameni şi scăpase nepedepsit, despre mânia potolită a unei clase de mijloc care se obişnuise cu confortul şi prosperitatea, iar acum vedea că lucrurile acelea nu-i mai erau la îndemână: „Acum câţiva ani se simţeau bogaţi. Acum se simt săraci...“

Once I could ride in me carriage
With servants to drag me along
Now I'm in prison, in prison so strong
Not knowing which way I can turn[1]

...Da, era posibil să desprindă această semnificaţie din cuvinte, să subînţeleagă o poveste despre pierdere, despre pierderea privilegiilor, care se auzea prin secole, însă în realitate tot ce aveá frumos cântecul, tot ce-l atingea pe Benjamin în fiinţa lui lăuntrică şi-i sfâşia inima venea de la linia melodică, de la această aranjare a notelor care părea atât de autentică, atât de impunătoare şi, într-un fel, atât de... *inevitabilă*, genul de melodie care, auzită o dată, te făcea să te simţi ca şi cum ai fi ştiut-o dintotdeauna şi pesemne că ăsta era motivul, presupuse el acum, că exact când cântecul se apropia de sfârşit în dimineaţa aceea, exact când Shirley Collins relua primul vers cu vocea ei puternic timbrată şi cu accentul misterios de englezesc, o voce care tăia cuvintele aşa cum taie o rază de soare apele roşiatice ale unui râu, exact când se repeta primul vers, se întâmplase ceva bizar: mama lui Benjamin scosese un sunet, primul sunet care-i ieşise din gură după multe zile, toată lumea presupusese că degeaba mai avea corzi vocale, dar nu, încerca să spună ceva, cel puţin asta îşi imaginase Benjamin că făcea, pentru o clipă sau două, însă pe urmă îşi dăduse seama că nu erau cuvinte, nu era ceva vorbit, vocea era prea înaltă, timbrul varia prea mult şi, cu toate că nu se potrivea câtuşi de puţin cu timbrul înregistrării, mama

1. „Cândva mă plimbam cu trăsura / Cu slujitori ce de hăţuri ţineau / Acum sunt în temniţă, în temniţă grea / Şi nu ştiu încotro să mă uit.“

lui *încerca să cânte*, ceva din linia melodică îi amintise de un lucru de demult, îl momea să iasă la iveală sau încerca să-l momească, o reacție primară și instinctivă din străfundurile trupului ei muribund, iar când și ultimul vers ajunsese la sfârșit, Benjamin simțise fiori pe șira spinării la auzul celeilalte voci, acea voce imposibil de subțire, imposibil de slabă, care pesemne că fusese a mamei lui (deși nu-și amintea s-o mai fi auzit cântând vreodată, nici măcar o dată, în tot timpul pe care-l petrecuseră împreună), dar care părea, în clipa aceea, să vină dinspre o prezență fără substanță din cameră, cine știe ce înger sau fantomă care anunța esența imaterială în care era pe punctul să se preschimbe mama lui...

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd never have known

*

Cântecul se încheie. Liniștea se așternu în salon, iar afară întunericul se întinse peste râu.

Benjamin plânse, la început în tăcere, apoi cu hohote scurte, convulsive, care-i umflau pieptul și-i scuturau corpul, făcându-l să-l doară coastele și provocându-i spasme chinuitoare în mușchii puțin folosiți ai stomacului voluminos.

După ce criza se termină, rămase așezat la fereastră și încercă să se convingă că trebuia să se pregătească de culcare. Să vadă oare ce făcea tatăl lui? De bună seamă că whisky-ul și tumultul emoțional de peste zi îl făcuseră să adoarmă buștean. Și totuși, știa că tatăl lui dormea prost zilele astea – că așa se întâmpla de câteva luni, dacă nu cumva de câțiva ani, cu mult înainte de boala soției. Părea să trăiască într-o stare permanentă de mânie mocnită, care-i tulbura deopotrivă nopțile și zilele. Ce-i spusese mai devreme lui Benjamin despre radare – „Jigodiile nu mai știu cum să te stoarcă de bani de când te sui la volan" – era

tipic. Colin probabil că n-ar fi putut să precizeze cine erau „jigodiile", dar le simțea prezența arogantă, manipulatoare, care-i displăcea profund. La fel cum îi zisese și Doug, „Oamenii sunt supărați, din cale-afară de supărați", cu toate că n-ar fi putut să explice de ce sau pe cine.

Întinzându-se să închidă în sfârșit geamul, Benjamin aruncă o ultimă privire râului. Doar își imagina sau chiar părea puțin mai umflat în seara asta – și puțin mai rapid? Când cumpărase casa, mulți îl întrebaseră dacă ținuse cont de riscul de inundații, dar el expediase chestiunea disprețuitor, însă întrebările acestea semănaseră o umbră de îndoială. Îi plăcea să creadă că râul îi era prieten: un însoțitor afabil, căruia îi înțelegea comportamentul și în a cărui companie se simțea în largul lui. Se amăgea? Dacă râul se lepăda de obiceiurile lui tăcute și rezonabile – dacă pur și simplu se înfuria fără un motiv simplu sau previzibil? Ce formă putea să ia această furie?

2.

Octombrie 2010

Sophie suferise câteva dezamăgiri sentimentale de-a lungul anilor. Prima ei relație serioasă, cu fiul lui Philip Chase, Patrick, nu supraviețuise universității. În timpul anului de masterat de la Bristol îl cunoscuse pe Sohan, omul pe care-l credea sufletul ei pereche, un student la literatură engleză arătos, cu origini srilankeze. Numai că Sohan era gay. Pe urmă fusese Jason, care, la fel ca ea, își pregătea doctoratul la Courtauld. Însă o înșelase cu îndrumătoarea științifică, iar Bernard, cel care venise după ea, se adâncise atât de mult în teza de doctorat despre carnetele lui Sisley, încât ea pusese capăt relației discret și fără măcar ca el să observe. Gata cu iubiții intelectuali, hotărâse acum Sophie: dacă mai găsea pe cineva (și nu exista nici o grabă), atunci era bine să încerce să-și arunce năvodul dincolo de mediul universitar.

Între timp, îi ieșise norocul în cale: la sfârșitul semestrului de vară, un coleg de la universitatea din Birmingham îi trimisese un e-mail, invitând-o să se înscrie la o bursă ca să predea acolo doi ani. Se înscrisese; primise bursa; iar în august 2010 își eliberase camera de la Muswell Hill, își încărcase lucrurile în mașină și intrase pe M40, înapoi în orașul unde se născuse. Și, neavând altă soluție mai bună, se mutase la tatăl ei.

Christopher Potter locuia pe atunci pe o stradă cu copaci impunători din Hall Green, o stradă care se desprindea oblic

din Stratford Road, dar care părea departe de traficul constant spre nord și sud. Era o casă cu un perete comun cu o alta și ar fi trebuit s-o împartă cu soția lui, dar de fapt trăia singur. De ani buni, casa familiei se găsea la York, unde Lois era bibliotecară la universitate, iar Christopher, avocat specializat în vătămarea corporală. În primăvara lui 2008, cu singura lor fiică locuind pe atunci la Londra și cu sănătatea mamei lui Christopher și a ambilor părinți ai lui Lois pe tobogan, el sugerase să se întoarcă la Birmingham. Lois fusese de acord – din câte se părea, cu recunoștință. Christopher căutase și obținuse un transfer la sediul firmei lui din Midlands. Își vânduseră casa și o cumpăraseră pe aceasta nouă. Iar apoi, în ultima clipă, Lois făcuse un anunț uluitor: nu voia să-și lase serviciul, nu era convinsă că părinții aveau nevoie de ea atât de aproape și nu suporta ideea de-a se întoarce în orașul unde, cu peste treizeci de ani în urmă, viața îi fusese scoasă de pe șine de o tragedie personală, care continua s-o obsedeze. Avea să rămână la York, iar de văzut, aveau să se vadă din ziua aceea numai în weekend.

Christopher acceptase situația cu toată eleganța posibilă, pe baza ipotezei (niciodată exprimată clar) că era doar o stare de lucruri temporară. Însă nu era fericit, nu-i plăcea să stea singur și fusese încântat când Sophie îi spusese de postul nou și-l întrebase dacă putea să stea cu el o vreme.

Lui Sophie însăși i se părea straniu și tulburător să se întoarcă acasă la tatăl ei. Avea douăzeci și șapte de ani și nu-și propusese să stea în continuare cu unul din părinți. Cosmopolitanismul supraaglomerat, improvizat și întru câtva automulțumit al Londrei îi plăcuse imediat și încă nu era convinsă că-i putea găsi echivalentul la Birmingham. Christopher era afabil și plăcut ca partener de conversație, însă atmosfera din casă era marcată de o liniște opresivă. Începu să profite imediat de orice ocazie ca să plece, chiar dacă era vorba doar de o zi sau două; iar, dacă asta presupunea o deplasare la Londra, recunoștința ei era de două ori mai mare.

Prin urmare, în ziua de joi, 21 octombrie, părăsi campusul universitar la trei fix. Era din nou în toane bune: seminarul ei

despre romanticii ruși avusese mare succes. Era deja simpatizată de studenți. Ca de obicei, venise cu mașina până la campus. Colin, bunicul ei, care nu mai vedea atât de bine încât să poată șofa, îi dăruise recent rabla lui de Toyota Yaris. (Zilele când cumpăra produse englezești din datorie patriotică apuseseră de mult.) Își rezervase bilet la un tren spre Londra, cu plecare pe la sfârșitul după-amiezii și, ca să facă economie, folosea traseul mai lent, dar mai ieftin, care ajungea la gara Marylebone trecând prin Chilterns. Apoi trebuia să meargă până la gara din Solihull și să-și parcheze mașina. Preconizase un drum tacticos și tihnit pe drumurile cu două benzi pe sens, conducând cu plăcere printr-un oraș care – spre deosebire de capitală – era ușor de parcurs și cu transportul privat, și cu cel în comun. Dar nu luase în calcul traficul intens, iar după o jumătate de oră începu să-și facă griji că ar putea să piardă trenul. Când ajunse pe Stretsbrook Road, călcă accelerația și mașina ajunse la șaizeci de kilometri pe oră. Limita era de cincizeci, așa că la un moment dat o prinse radarul.

*

Coborând din tren la Marylebone, își dădu seama că putea să ajungă pe jos la întâlnirea cu Sohan. Tăie Marylebone Road ajungând în Gloucester Place, iar apoi rătăci pe străduțele pe jumătate pustii, cu casele lor în stil georgian, înalte și zugrăvite în crem, până ajunse pe Marylebone High Street. Aici era mai multă viață, iar ea trebui să se strecoare și să-și croiască drum prin mulțimea de trecători în faptul serii. Ascultând diferitele limbi de pe stradă, își aminti un episod din urmă cu câțiva ani, când și Benjamin locuia tot la Londra. Colin și Sheila veniseră să-l vadă, iar ea ieșise la cină cu unchiul și cu bunicii ei la un restaurant italian din Piccadilly. „Nu cred c-am auzit un cuvânt în engleză pe drum", spusese Colin, iar ea își dăduse seama că lucrul de care se plângea era exact lucrul care ei îi plăcea cel mai mult la acest oraș. În seara asta auzise deja vorbindu-se

franceză, italiană, germană, polonă, urdu, bengali și alte câteva limbi pe care nu reușise să le identifice. N-o deranja că nu înțelegea jumătate din ce spuneau oamenii; Babelul de voci sporea sentimentul de confuzie benignă care-i plăcea atât de mult: se armoniza cu zgomotul de ansamblu al orașului, cu caleidoscopul de culori de la semafoare, faruri, stopuri, felinare și vitrine; cu conștiința faptului că milioane de vieți separate, imposibil de cunoscut, se intersectau temporar în timp ce oamenii mișunau pe străzi. Savură aceste reflecții chiar și când iuți pasul, uitându-se la ceasul de pe ecranul telefonului și făcându-și griji că avea să ajungă la clădirea universității cu o întârziere de câteva minute.

Sohan o aștepta deja la o masă din barul Robson Fisher, o enclavă slab luminată, pe care o frecventau îndeosebi masteranzii și corpul profesoral. În fața lui erau două pahare de Prosecco. Împinse unul spre Sophie.

— Dumnezeule! spuse el. Arăți palidă și bolnăvicioasă. Probabil că de la clima oribilă din nord.

— Birmingham nu e-n nord, zise ea, sărutându-l pe obraz.

— Oricum, dă-l pe gât, spuse el. De când n-ai mai băut așa ceva?

Sophie trase o înghițitură zdravănă.

— Să știi că se găsește și unde trăiesc eu. A apărut prin... 2006, cred. Vedetele au ajuns?

— Nu știu. Dacă da, cred că sunt în Salonul Verde.

— N-ar trebui să te duci și tu?

— Acuși. Nu e grabă.

Sohan o invitase – pentru sprijin sufletesc și pentru orice altceva – să-l vadă cum conduce o discuție publică între doi romancieri eminenți, unul englez și celălalt francez. Englezul, Lionel Hampshire, se bucura de o notorietate nu întotdeauna pozitivă – cel puțin, în cercurile literare. Cu douăzeci de ani în urmă publicase romanul care câștigase Booker Prize și-i asigurase reputația: *Amurgul Otterilor*, un volum subțire, constând parțial în memorii și parțial în proză, care surprinsese cumva spiritul timpului. Dacă nimic din ce scrisese ulterior nu se

comparase cu succesul acestui volum (cea mai nouă carte, o incursiune bizară în literatura ştiinţifico-fantastică feministă, sub titlul *Falopia*, tocmai fusese recenzată masiv în presa literară), faptul nu prea părea să-l preocupe: prestigiul adus de câştigarea premiului fusese suficient să-i asigure de atunci o carieră lucrativă, iar el se purta şi acum cu aerul unuia ai cărui lauri aveau pe ce cap să se odihnească.

Despre scriitorul francez, pe de altă parte – pe nume Philippe Aldebert –, nu prea se ştia nimic.

— Cine e? întrebă Sophie.

— A, nu-ţi face griji, m-am informat, spuse Sohan. Se pare că la ei e vedetă. Prix Goncourt, Prix Fémina. A scris douăşpe romane, dar aici au fost publicate doar vreo două – ştii cum sunt englezii: nu le place să vină Nelu Străinelu în ţara lui Dickens şi Shakespeare şi să le spună cum se face treaba.

— Ai emoţii cu moderarea? întrebă Sophie.

Evenimentul fusese organizat în colaborare de catedrele de franceză şi engleză. Sohan era acum unul dintre membrii cei mai tineri ai celei de-a doua, tot ca simplu lector, însă faptul că scria deja pentru *New Statesman* şi *TLS* făcea din el opţiunea firească pentru o asemenea ocazie, care se adresa atât publicului larg, cât şi profesorilor şi studenţilor.

— Puţin, recunoscu el şi ridică paharul. Ăsta-i al treilea.

— Chiar nu-ţi înţeleg titlul, spuse Sophie, uitându-se la pliantul care se găsea între ei, pe masă.

Pliantul anunţa că tema discuţiei din această seară era „Ficţionalizarea vieţii; vieţuind în ficţiune".

— Ce-nseamnă asta?

— De unde să ştiu? M-am trezit cu doi scriitori care nu au nimic altceva în comun decât părerea colosală despre propria persoană. Trebuia să-i spun cumva. Amândoi scriu ficţiune. Amândoi scriu despre „viaţă" – sau, mă rog, despre ce li se pare lor c-ar fi. Chiar nu văd cum ai putea s-o zbârceşti cu un titlu ca ăsta.

— Bănuiesc că nu...

— În regulă, uite, asta se termină până la nouă, aşa c-am făcut rezervare pentru nouă jumate. Doar noi doi.

— Nu trebuie să te duci la masă cu toți ceilalți?

— O să găsesc o scuză. Pe tine vreau să te văd. A trecut o veșnicie. Și arăți groaznic de palidă!

*

Sala de curs era aproape plină: probabil că se strânseseră aproape două sute de persoane. Se părea că veniseră și câțiva studenți, însă majoritatea chipurilor răbdătoare și anticipative pe care le văzu Sophie păreau să fie ale unor oameni trecuți bine de cincizeci de ani. Din locul ocupat pe unul dintre ultimele rânduri, se trezi privind spre scenă peste o mare de păr alb și capete pleșuve.

Pe scenă se găseau patru vorbitori: Sohan, cei doi distinși romancieri și un lector de la catedra de franceză, care era acolo ca să traducă răspunsurile domnului Aldebert în engleză pentru public și să-i șoptească la ureche în franceză întrebările lui Sohan. Moderatorul și traducătorul păreau neliniștiți – cei doi romancieri zâmbeau publicului în așteptare. După câteva interminabile remarci de deschidere ale rectorului, începu bătălia.

Fie din cauza decalajului provocat de prezența traducătorului, fie din pricina evidentei nervozități a lui Sohan, discuția nu porni foarte bine. Întrebările puse fiecărui scriitor erau lungi și dezlânate, pe când răspunsurile veneau mai degrabă sub forma unor discursuri decât sub cea a replicilor personale ale discuției dezinvolte la care sperase Sohan. După vreo cincisprezece minute, în timpul ultimului monolog al lui Lionel Hampshire, în care acesta formulă câteva generalizări încrezătoare despre diferența dintre atitudinea francezilor și a englezilor față de literatură, Sohan se retrase în spatele paginilor lui cu însemnări, pe care păru să le scaneze disperat. Câteva secunde mai târziu, Sophie simți că-i vibrează telefonul și își dădu seama că Sohan îi trimisese un SMS.

Ajutor deja nu mai am întrebări ce fac?

Sophie se uită în stânga și-n dreapta, dar nimeni de pe locurile de alături nu păru să fi observat de la cine era mesajul și nici măcar că primise un mesaj. După ce se gândi o clipă, îi răspunse:

Întreabă-l pe PA dacă e de acord că francezii iau cărțile mai în serios.

Răspunsul lui Sohan – un emoji cu semnul victoriei – veni foarte repede, iar peste câteva secunde, după ce Lionel Hampshire puse în fine capăt ultimului răspuns, se auzi cum îl întreabă pe domnul Aldebert:

— Mă întreb ce o să-mi răspundeți la asta. Să fie oare un alt stereotip al englezilor față de francezi faptul că suntem de părere că le arătați mai mult respect scriitorilor decât le arătăm noi?

După ce traducerea întrebării i se șopti la ureche, domnul Aldebert stătu câteva clipe, își țuguie buzele și păru să cugete profund.

— *Les stéréotypes peuvent nous apprendre beaucoup de choses*, răspunse el în cele din urmă.

— Stereotipurile pot avea multe semnificații, traduse traducătorul.

— *Qu'est-ce qu'un stéréotype, après tout, si ce n'est une remarque profonde dont la vérité essentielle s'est émoussée à force de répétition?*

— Ce e un stereotip, la urma urmelor, dacă nu o observație profundă, al cărei adevăr esențial s-a tocit prin repetare?

— *Si les Français vénèrent la littérature davantage que les Britanniques, c'est peut-être seulement le reflet de leur snobisme viscéral qui place l'art élitiste au-dessus des formes plus populaires.*

— Dacă francezii venerează literatura mai mult decât englezii poate că e doar o reflectare a snobismului lor esențial, care plasează arta elitistă înaintea formelor mai populare.

— *Les Français sont des gens intolérants, toujours prêts à critiquer les autres. Contrairement aux Britanniques, me semble-t-il.*

— Francezii sunt oameni intoleranți și gata să judece. Spre deosebire de englezi, mi se pare.

— Ce vă face să spuneți asta? întrebă Sohan.

— *Qu'est-ce que vous fait dire ça?* șopti interpretul.

— *Eh bien, observons le monde politique. Chez nous, le Front National est soutenu par environ 25 pour cent des Français.*

— Ei bine, să ne uităm la lumea politică. La noi, Frontul Național se bucură de sprijinul a aproape douăzeci și cinci la sută dintre francezi.

— *En France, quand on regarde les Britanniques, on est frappé de constater que contrairement à d'autres pays européens, vous êtes épargnés par ce phénomène, le phénomène du parti populaire d'extrême droite.*

— În Franța, ne uităm la englezi și suntem impresionați că, spre deosebire de majoritatea celorlaltor țări europene, nu aveți acest fenomen – un partid popular de extremă dreaptă.

— *Vous avez le UKIP, bien sûr, mais d'après ce que je comprends, c'est un parti qui cible un seul problème et qui n'est pas prix au sérieux en tant que force politique.*

— Aveți UKIP-ul, bineînțeles, dar, din câte înțeleg, e un partid cu o singură temă pe agendă, care nu e luat în serios ca forță politică.

Sohan așteptă să dezvolte ideea și, văzând că n-o face, se întoarse spre Lionel Hampshire și-l întrebă cu o anume disperare:

— Vreți să faceți vreun comentariu pe această temă?

— Ei bine, spuse eminentul romancier, de regulă mă feresc de generalizările astea cu privire la caracterul național. Dar cred că Philippe a pus degetul pe rană. Nu sunt un patriot lipsit de spirit critic. Departe de mine. Însă există ceva ce admir la caracterul englezilor, iar Philippe are dreptate aici – mă refer la dragostea noastră pentru măsură. Dragostea noastră *nemăsurată* pentru măsură, dacă vreți. (Calamburul aterizează în tăcerea respectuoasă a sălii și declanșă un hohot de râs.) Suntem o națiie pragmatică, politic vorbind. Extremele de dreapta și de stânga nu ne atrag. De asemenea, suntem esențialmente toleranți. De aceea experimentul multicultural din Anglia s-a bucurat în general de succes, cu unul sau două rateuri. Nu m-aș aventura să ne compar cu francezii în privința asta, bineînțeles, dar cu siguranță că, strict ca părere personală, astea sunt lucrurile pe care le admir cel mai mult la englezi: măsura și toleranța.

„Ce lăbăreală plină de sine", își zise Sohan. Din păcate însă, n-o spuse cu voce tare, pe scenă.

*

— Asta crezi? întrebă Sophie.

Stăteau în restaurantul Gilbert Scott din St Pancras și făceau autopsia evenimentului. Era un restaurant scump, dar hotărâseră că, din moment ce întâlnirile lor aveau să fie atât de rare de-acum încolo, fiecare trebuia tratată ca o ocazie specială. Sophie comandase un risotto cu mazăre, pe când Sohan încerca niște creveți cu plăcintă de iepure, care se dovediră delicioși.

— Oamenii ăștia nu știu despre ce vorbesc, continuă el. Așa-numita „toleranță"... Zi de zi dai peste oameni care nu sunt deloc toleranți, indiferent dacă e cineva care te servește într-un magazin sau cineva pe lângă care treci pe stradă. Poate că nu spun nimic agresiv, dar o vezi în ochii lor și în general în felul cum se poartă cu tine. Și *vor* să-ți spună ceva. O, da, vor să-ți adreseze unul dintre cuvintele interzise sau să-ți zică să te cari dracului înapoi la tine-n țară – oricare-ar crede ei că e –, dar știu că nu pot. Știu că nu e voie. Așa că nu te urăsc doar pe tine, îi urăsc și pe *ei* – indiferent cine sunt –, oamenii fără chip care stau undeva, judecă și legiferează ce ai voie și ce n-ai voie să spui în gura mare.

Sophie nu știu ce să răspundă. Nu-l mai auzise niciodată pe Sohan vorbind atât de sincer și cu atâta amărăciune despre asta.

— În Birmingham, șovăi ea, oamenii par să se-nțeleagă... Nu știu, sunt o mulțime de oameni din culturi diferite și...

— E normal să trăiești cu impresia asta, spuse Sohan simplu.

Dar așteptase cu nerăbdare cina asta și voia să păstreze o atmosferă destinsă, așa că schimbă subiectul punând mâna pe iPhone, găsind o imagine pe Facebook și arătându-i-o.

— Apropo – ce părere ai?

Sophie se trezi uitându-se la fața unui tânăr ca de ceară, care privea țintă în cameră din spatele unui birou în dezordine.

— Cine e?

— Unul dintre masteranzii mei.

— Și ce-i cu el?

— E singur.

Sophie se uită la el stupefiat.

— Păi, cauți pe cineva, nu?

— Nu chiar, spuse ea. Oricum, lasă-mă-n pace. Seamănă cu un Harry Potter anorexic.

— Încântător! zise Sohan și aduse în atenție o altă imagine de pe Google Images. Dar el?

Sophie luă iar telefonul și mîji ochii spre figura între două vârste și dezamăgită de pe ecran.

— Ăsta cine-i?

— Unul dintre colegi.

Se uită mai atent.

— Cam bătrâior, nu?

— Nu știu câți ani are. Știu că scrie la aceeași teză de nouă-sprezece ani și încă n-a terminat-o.

Sophie se uită și mai de aproape.

— Aia e mătreață?

— Probabil doar praf pe ecran. Zău, am împărțit biroul cu tipul ăsta anul trecut. E-n regulă. Mda, au fost câteva... probleme de igienă personală, dar...

Sophie îi dădu telefonul înapoi.

— Mersi, dar nu, mersi. Gata cu universitarii. M-am săturat de ochelarii fund de sifon și de umeri gârboviți. Următorul meu prieten o să fie *piesă*!

Sohan râse neîncrezător.

— Piesă?

— Înalt, brunet și frumos. Cu un serviciu ca lumea.

— Și unde-o să găsești așa ceva acolo, sus?

— „Acolo, sus"? repetă Sophie, râzând cu ochii.

— Dar e sus, nu?

— Pentru tine, totul e „sus". Tot ce e la nord de Clapham.

— Deci concepția mea despre lume e Londra-centrică. N-am încotro. M-am născut aici, e orașul meu și e singurul loc unde-o să trăiesc vreodată. Bristol a fost o aberație trecătoare.

— Fă-mi o vizită la Birmingham. O să-ți deschidă ochii.

— În regulă, o s-o fac. Dar spune-mi cum sunt bărbații.

— Sunt la fel ca peste tot, normal.

— Serios? Credeam că bărbații din Midland sunt mai scunzi.

— Mai scunzi? De unde și până unde?

— Credeam că de asta i-a inventat Tolkien pe hobbiți.

Când Sophie izbucni într-un râs afectuos, dar batjocoritor, o comise și mai rău.

— Nu, serios – nu-i așa că majoritatea oamenilor din zilele noastre cred că *Stăpânul inelelor* e de fapt despre Birmingham?

— Există o legătură, normal. Acum e și muzeu, în locul despre care se spune că l-ar fi inspirat, nu foarte departe de casa mea.

— Arsehole[1] Mill, spuse Sohan fără expresie.

— Sarehole, îl corectă Sophie. Știi ce? Vino să vezi cu ochii tăi. Chiar e un oraș frumos.

— Sigur că e. Un tărâm al posibilităților romantice și sexuale fără limite. Data viitoare când mai vii aici, vă scot pe *amândoi* la cină. Pe tine și pe prietenul tău hobbit.

După aceste cuvinte, Sohan turnă pentru ultima dată vin în pahare și toastară amândoi: pentru Middle Earth și Middle England.

1. La propriu, „gaura fundului"; la figurat, „jigodie".

3.

Când primi un e-mail de la biroul de presă de pe Downing Street, prin care i se anunța o nouă serie de întâlniri, Doug făcu niște căutări pe Google. Numele directorului-adjunct de comunicare al noii coaliții de guvernământ îi atrăsese atenția: Nigel Ives. Avuseseră la școală un băiat pe care-l chema Ives. Timothy Ives. Și, deși nu era un nume atât de neobișnuit, îi declanșase o amintire de demult. Benjamin îi spusese că într-un moment de slăbiciune, cu câțiva ani în urmă, acceptase cererea de prietenie pe Facebook a lui Timothy Ives și descoperise, printre alte lucruri, că avea un fiu... Nu-l chema Nigel? Sigur, și asta putea fi o coincidență. În orice caz însă, Doug îi trimise un e-mail lui Nigel, acesta îi răspunse, iar când se întâlniră pentru o discuție neoficială în cafeneaua de lângă stația de metrou Temple, primul lucru pe care i-l spuse Nigel fu:

— Cred că ai fost la școală cu taică-meu.

— Cu Timothy? La King William din Birmingham, în anii șaptezeci?

— Exact. Era îngrozit de tine.

— Serios? făcu Doug.

— Dar te și adora.

— Serios? făcu Doug.

— Era convins că-l disprețuiești.

— Serios? făcu Doug, amintindu-și că lucrurile chiar așa stătuseră.

Timothy fusese un băiat scund și necioplit, iar băieții mai mari de la școală – în special Harding – îl exploataseră nemilos, cerându-i mereu să le facă tot felul de comisioane și hatâruri.

— Cum o duce? Ce face?

— A ajuns un proctolog de succes.

— Nu mai spune!

— Sunt sigur că nu suferi de hemoroizi, Douglas, dar, dac-ai avea, tata ar putea să-ți aline suferința.

— Fii convins c-o să țin minte.

— Dar mă gândesc că n-ai venit până aici să vorbești despre hemoroizi.

— Nu am hemoroizi și nu vorbeam despre ei.

— Corect.

— Nu, am venit aici fiindcă voiam să anunț posibilitatea ca tu și cu mine să începem o... relație caldă și reciproc avantajoasă. Dacă liberal-democrații și conservatorii pot să formeze o coaliție și să găsească modalități de colaborare, atunci... cine știe? Poate reușim și noi.

— Chiar așa. Vorbești despre spiritul timpului, Douglas. O despărțire netă de vechiul sistem cu două partide. Gata cu antagonismul meschin. Doar interes comun și cooperare. E o perioadă *foarte* palpitantă pentru intrat în politică.

Doug se uită la Nigel și se întrebă ce vârstă putea să aibă. Proaspăt absolvent de facultate, din ce vedea. Avea obraji deschiși, trandafirii, care nu păreau să aibă niciodată nevoie de bărbierit. Costumul închis și cravata erau elegante, dar fără amprentă personală, la fel ca frizura cu cărare într-o parte. Avea o expresie anostă și un ton mereu entuziast, dar, altminteri, de nepătruns. Nu putea să aibă mai mult de douăzeci și un pic.

— Dar cum încep de fapt să arate lucrurile la Number Ten? întrebă Doug. Ai două partide foarte diferite, cu agende foarte diferite. N-au cum să reziste mult, nu?

Nigel zâmbi.

— Dave, Nick și echipa îl respectă pe comentatorul care ești, Douglas, dar știm că treaba ta e să găsești probleme. Aici n-o

să le găsești. Dave și Nick au divergențe, normal. Dar, până la urmă, sunt doi tipi obișnuiți, care vor să-și facă treaba.

— Tipi obișnuiți?

— Exact.

— Tipi obișnuiți, care întâmplător au fost la școli private incredibil de scumpe înainte să se cațere pe bara alunecoasă a politicii.

— *Exact*. Vezi cât de multe au în comun? N-a fost senzațional să-i descoperi apărând împreună, în prima zi, în Rose Garden? Făcând frumos pentru televiziuni, amuzându-se...

— Deci nu există nici o prăpastie ideologică?

Nigel se încruntă o clipă.

— Mă rog, Dave a fost la Eton, iar Nigel – la Westminster. E o diferență destul de mare, îmi dau seama.

Cu toate acestea, se însenină repede.

— Dar, serios, Douglas – auzi, pot să-ți spun Doug?

— Sigur. De ce nu?

— Serios, Doug, ar trebui să-i auzi cum se tachinuie la masa guvernului.

— Iartă-mă, ce fac?

— Se tachinează. Se tachinuie.

— Se tachinează?

— Poante, râsete, luări în pleasnă. Crede-mă, am auzit chestii din astea la greu, mai ales în facultate, iar aici vorbim de tachinări de înalt nivel.

— Stai să mă lămuresc – te referi la... discuțiile din guvern?

— Absolut.

— Deci acum câteva zile au ieșit mii de tineri pe străzile Londrei ca să protesteze împotriva creșterii uriașe a taxelor de școlarizare, pe care Nick Clegg a promis că nu le susține, pentru ca acum să le susțină, între timp noul ministru de finanțe anunță tăieri masive ale cheltuielor publice, iar tu îmi spui că de fapt toate astea se fac sub influența... tachinărilor?

Nigel ezită. Avea emoții pentru că nu știa cum avea să-i fie primită următoarea afirmație.

— Doug, nu-nțelege greșit, dar cred că e-o chestie de generație. Vorbim despre o prăpastie între generații. Tu, prietenii tăi și taică-meu ați fost crescuți într-un fel. V-ați obișnuit cu o politică de partid de tip antagonic. Dar Anglia a evoluat. Vechiul sistem e praf. 6 mai ne-a arătat-o. Pe 6 mai Anglia a fost chemată să aleagă o direcție nouă, iar oamenii au vorbit răspicat, unanim și decisiv, iar mesajul lor a fost cum nu se poate mai clar. Au spus: „Nu știm".

Zâmbi agreabil, ca reacție la tăcerea nedumerită a lui Doug.

— „Nu știm", repetă el, dând din umeri și deschizându-și mâinile. Acum doi ani lumea a trecut printr-o criză financiară îngrozitoare și nimeni nu știe ce trebuie făcut. Nimeni nu știe cum să mergem înainte. Eu îi spun indecizie radicală – noul spirit al timpurilor noastre. Iar Nick și Dave îl întruchipează perfect.

Cu o reacție mecanică, Doug încuviință din cap, dar în sinea lui nu-și dădu seama dacă Nigel glumea sau nu. Avea să fie un sentiment din ce în ce mai familiar în următorii câțiva ani.

4.

Decembrie 2010

Scrisoarea de la poliția din West Mercia ajunse pe prețul lui Sophie spre sfârșitul unei dimineți de octombrie. Radarele îi surprinseseră mașina deplasându-se pe Streetbrook Road cu șaizeci de kilometri pe oră, unde limita era de cincizeci. I se dădea de ales între a i se lua trei puncte de pe permis și a plăti o sută de lire pentru participarea la un Curs de Conștientizare a Vitezei. Bineînțeles, alese a doua variantă.

Programarea era la ora două, într-o clădire de birouri anonimă de pe Colmore Row, la începutul lui decembrie. Se prezentă și se lăsă condusă la o recepție de la etajul nouă, dotată cu două automate de unde puteai să iei băuturi acidulate și ciocolate, precum și cu vreo douăzeci și cinci de scaune lipite de pereți și formând un pătrat. Majoritatea scaunelor erau ocupate când intră ea în încăpere. Erau bărbați și femei de toate vârstele și de toate rasele. Se auzeau câteva conversații crispate, șoptite, fără mare chef de glumă. Atmosfera din sală îi aminti de școală: băieți și fete care comiseseră mici abateri și acum așteptau la intrarea în biroul directorului, ca să-și primească pedeapsa. Sophie preferă să nu se așeze, îndreptându-se spre una dintre ferestrele acoperite de funingine, și se uită la oraș, la malluri și zgârie-nori, la șirurile de case vechi, lipite din depărtare și, mai

încolo, la încâlceala de beton de la Spaghetti Junction[1], toate arătând cenușiu și nedeslușit în lumina slabă a după-amiezii.

— Așa, auzi ea vocea tânără și energică a unui bărbat din spatele ei. Dacă sunteți amabili, vă rog, așezați-vă și să începem.

Sophie nu văzuse cine era vorbitorul. Se luă după oamenii care își târșâiau picioarele în încăperea de alături, aranjată ca o sală de clasă, cu locuri pe banchete, pupitre și un ecran în față, pentru prezentări în PowerPoint. Spoturile de deasupra dădeau o lumină puternică și rece. În fața clasei un bărbat înalt, bine făcut, stătea cu spatele la ei și aranja niște hârtii pe o masă. Pe urmă se întoarse.

— Bună ziua tuturor, spuse el. Mă numesc Ian și-o să fiu moderatorul discuției din după-masa asta. Iar ea este colega mea, Naheed.

Ușa din spate se deschisese între timp și o femeie cu totul remarcabilă – aproape la fel de înaltă ca Ian, având doar treizeci și ceva de ani, dar cu părul ondulat, lung până la umeri și deja plin de fire cărunte – se apropie pe intervalul dintre cele două șiruri de pupitre. Mergea foarte puțin aplecată în spate, emanând încredere și salutându-i cu zâmbete pe oamenii aflați de o parte și de alta. Zâmbetele erau provocatoare și energice. Lui Sophie îi plăcu imediat și își spuse că-ți trebuia ceva curaj să fii o asemenea femeie, să stai într-o sală plină în principal de bărbați – în principal, de bărbați albi – și să le arăți ce greșeli au făcut la volan.

De fapt, nici unul dintre acești instructori nu corespundea așteptărilor lui Sophie. Departe de pedagogul bătrânel și mustrător pe care și-l imaginase cam pe nedrept, Ian era un bărbat între treizeci și cinci și patruzeci de ani, cu un fizic de rubgist, o figură afabilă, deschisă, cu o osatură frumoasă și gene tulburător de lungi. Această ultimă trăsătură îi atrase cel mai mult atenția cât timp el formulă remarcile introductive, deși reuși să

1. Intersecție complicată din Birmingham, cunoscută și sub numele de Gravelly Hill Interchange, care, privită de sus, seamănă cu o farfurie cu spaghete.

se concentreze din nou când începu să-i ceară fiecăruia dintre cei din încăpere să-şi prezinte depăşirea limitei de viteză şi să spună ceva în apărarea lui, dacă putea. Ascultă fiecare răspuns cu o gravitate şi o atenţie depline; în schimb, Naheed rămase cu zâmbetul pe buze şi licărul amuzat în ochi.

Răspunsurile în sine erau interesante. În timp ce-i asculta pe vorbitorii atât de diferiţi ca vârstă, clasă socială, sex şi etnie, fiecare cu o poveste diferită de a celorlalţi, Sophie îşi dădu seama că de fapt erau uniţi de un factor comun: un sentiment profund şi stăruitor al nedreptăţii. Depăşiseră limita de viteză fie ca să nu întârzie la o programare, fie ca să-şi ducă o rudă bolnavă la spital (un caz), fiindcă luaseră mâncare chinezească şi voiau să ajungă acasă înainte să se răcească (un altul) sau pur şi simplu fiindcă, în urma unei judecăţi pur personale, ajunseseră la concluzia că limita de viteză era nerezonabilă şi, prin urmare, aveau s-o ignore, ardeau cu toţii de o indignare justificată, li se părea că fuseseră reperaţi şi aleşi de nişte forţe malefice, nevăzute – forţe îmbătate de propria lor putere şi hotărâte să-şi impună această putere făcându-le viaţa grea unor cetăţeni obişnuiţi, care fuseseră prinşi nefăcând altceva decât să-şi vadă de nevinovatele lor treburi din viaţa de zi cu zi. Acest lucru se simţea intens în toată încăperea. Mirosea a victimizare.

Sophie era hotărâtă să nu ia parte la aşa ceva. Spre norocul ei, abia la sfârşit îi veni rândul să-şi spună povestea, iar ea se hotărî să vorbească în răspărul celorlalţi, indiferent de consecinţe.

După câteva secunde, Ian deveni atent la ea, ca, de altfel, şi Naheed, care o rugă din faţa sălii, cu ochii aceia maliţioşi şi iscoditori, să-şi spună povestea pentru cei doi instructori şi pentru ceilalţi contravenienţi.

— Păi, nu sunt multe de spus, începu ea. Am circulat într-o zonă cu limită de cincizeci de kilometri pe oră. Conform înştiinţării pe care am primit-o, aveam şaizeci. Asta a fost.

— Şi de ce crezi c-ai depăşit limita? întrebă Ian. Un motiv anume?

Sophie ezită o fracţiune de secundă. I-ar fi foarte uşor să recurgă la explicaţia evidentă: se gândise că risca să piardă trenul.

Culmea banalității, nu? Nu era pregătită să facă pe nevinovata. În plus, ajunsese la concluzia că voia să-l impresioneze cumva pe Ian.

— Presupun că Huxley a spus-o mai bine decât toți, zise ea, intrând în joc.

Ian se arătă uimit.

— Cine?

— Aldous Huxley, explică Sophie. Romancierul și filosoful. A scris *Minunata lume nouă*.

Ian tot nu dădu vreun semn c-ar fi recunoscut numele.

— Bun. Și ce-a avut de zis?

— Că lucrul cel mai aproape de un drog nou e drogul vitezei. „Viteza oferă, din ce mi se pare, singura plăcere autentic modernă."

Naheed și Ian, care până atunci dăduseră impresia că auziseră cam totul cât timp ținuseră aceste cursuri, schimbară niște priviri scurte. Privile conțineau și întrebarea legată de cine avea să se ocupe de această contribuție neașteptată. Pe Sophie o impresionară cât de repede se înțelegeau cei doi și dezinvoltura tăcută cu care căzură de acord.

Ian se apropie de ea și i se așeză pe marginea pupitrului.

— Deci pentru tine viteza e ca un drog, da? zise el zâmbind.

Ea dădu din cap și-i întoarse zâmbetul. Amândoi păreau să știe foarte bine că nu era serioasă.

— Și mergeai cu șaizeci pe oră?

Sophie mai dădu o dată din cap. Avea un zâmbet de-a dreptul dezarmant.

— Păi, n-aș spune că te-nțepai cu heroină, nu? Pentru asta ar fi trebuit să mergi cam cu... o sută treizeci, aș zice.

Ea tăcu mai departe, continuând să se uite în ochii lui.

— Sau să tragi niște crack. Asta ce-ar fi însemnat – o sută pe oră? Optzeci?

Văzând că ea tot nu răspunde, el continuă:

— Pe când șaizeci, la o limită de cincizeci, e ca și cum... știu eu, ai pune două linguriță de cafea în ceașcă, în loc de una.

Din sală se auzi un cor de chicoteli.

— Cred că lucrul pe care încearcă să-l spună colegul meu, interveni Naheed, e că ne-ai dat un citat frumos, dar poate doar ai încercat să ne impresionezi. Mai degrabă te grăbeai să prinzi trenul sau ceva de genul ăsta.

Sophie încă savura ultimele câteva clipe de contact vizual de evaluare cu Ian și prinse doar ultimele cuvinte ale comentariului. Observă totuși că vocea lui Naheed avusese o autoritate calmă când o auzise, ca, de altfel, pe întreaga durată a cursului. Cunoștințele și experiența ei impuneau respect, deși resentimentul pe care-l încercau unii bărbați din cauză că cea care le vorbea pe tema asta era femeie – o femeie de origine asiatică – era palpabil. Chiar lângă Sophie stătea un bărbat între două vârste, rumen la față, într-un costum elegant, cu părul alb în dezordine și cu un aer permanent de dispreț reprimat anevoie. Îl chema Derek, fusese prins cu optzeci și cinci de kilometri pe oră într-o zonă cu limită de șaizeci și cinci, fiindcă „știu porțiunea aia de drum ca pe buzunarul meu", iar ostilitatea lui față de Naheed părea deja să se extindă și asupra lui Sophie, după ce aceasta refuzase să ia parte la câteva tentative timpurii și stângace de umor conspirativ.

La jumătatea după-amiezii grupul făcu o pauză de cafea și răcoritoare – Ian și Naheed nu i se alătură, ci se retraseră într-un spațiu care era doar al lor –, iar apoi cursanții fură împărțiți în două grupe, urmând să vadă câteva materiale video care ilustrau diverse scenarii rutiere și pericolele lor inerente. Sophie și Derek se treziră în aceeași grupă, sub conducerea lui Naheed.

— Uitați-vă bine la strada asta cu două benzi pe sens, zise Naheed, oprind imaginea și insistând pe detalii cu indicatorul luminos. Uitați-vă la indicatoare, uitați-vă la posibilele probleme de vizibilitate și riscuri. Spuneți-mi care e limita de viteză și care credeți c-ar fi viteza sigură de deplasare în împrejurările date.

După câteva discuții, grupa lui Sophie stabili corect limita de viteză la cincizeci de kilometri pe oră (deși mulți dintre membri merseră pe ghicite și greșiră cu mult), însă, când Sophie continuă sugerând că ar fi prudent să se circule cu puțin peste

treizeci în condițiile existente, Derek se pronunță ferm că cincizeci la oră era absolut corespunzător.

— Nu, nu cred, spuse Naheed. Prietena dumneavoastră are dreptate în cazul ăsta.

— Asta-i părerea dumitale, răspunse Derek.

— Așa e, și fiecare are dreptul la o părere, ceea ce nu înseamnă că toate părerile contează la fel de mult. Cu ce spuneați că vă ocupați, domnule?

— Sunt director comercial. În principal, de echipament sportiv.

— Bun. Când e vorba de echipament sportiv, părerea dumneavoastră contează mai mult decât a mea. Însă poate că în materie de siguranță rutieră...

— Merg cu mașina de patruzeci de ani, o întrerupse el. Și n-am avut nici un accident. De ce-ar trebui să iau lecții de la una ca dumneata?

Un licăr și un tremur abia vizibil marcară impactul ultimelor trei cuvinte asupra lui Naheed, dar totul se petrecu atât de repede, încât nu se observă aproape nimic, după care ea răspunse cu o totală stăpânire de sine.

— Vedeți indicatorul ăla? Sigur că-l vedeți și știți că înseamnă că în apropiere se găsește o școală. Vedeți intrarea în școală? Nu, din cauză că furgoneta asta, oprită pe partea dreaptă, o să vă împiedice vizibilitatea până o să treceți de ea. Așa că există posibilitatea destul de mare să apară o fetiță din spatele furgonetei fără s-o vedeți. La treizeci pe oră, probabil că o s-o răniți grav. La cincizeci pe oră, probabil că o s-o ucideți. E adevărat însă, dacă mergeți cu cincizeci pe oră pe porțiunea asta, câștigați vreo cinci secunde. Astea-s calculele. Sunt două lucruri pe care trebuie să le analizați împreună. Cinci secunde din viața dumneavoastră, în comparație cu întreaga viață a altcuiva. Cinci secunde, în comparație cu o viață.

Se opri, cu ochii strălucindu-i mai departe, cu urma unui zâmbet încă înflorindu-i la colțul gurii.

— E o decizie grea? Nu cred. Poate doar pentru dumneavoastră.

Acum zâmbetul ei era o provocare, o armă îndreptată direct spre Derek. Acesta o privi dușmănos, dar nu spuse nimic.

După ce cursul se termină, Sophie se trezi cu el în lift. Derek dădu din cap, în semn de recunoaștere, după care se uită în altă parte și, preț de o clipă, ea își spuse că aveau să meargă până la parter în tăcere. Însă pe urmă el zise:

— Astea patru ore din afurisita mea de viață n-o să mi le dea nimeni înapoi.

Sophie își cântări atent răspunsul.

— Mai bine decât să-ți ia trei puncte din permis, nu?

— Nu știu, spuse Derek. Cred că data viitoare asta o să aleg, în loc să trebuiască să stau aici și să aud predici moralizatoare din gura unei c...

La început, Sophie nu răspunse. Era pur și simplu ușurată că se oprise, fără să rostească de fapt cuvântul. Abia după ce ieșiră în aerul rece de pe Colmore Row, cu grupurile de angajați din birouri îndreptându-se spre stațiile de metrou sau de autobuz, cu fluxul nesfârșit al traficului, cu cerul începutului de seară la fel de negru ca în toiul nopții, ea comentă:

— Sunt sigură că și celălalt instructor ne-ar fi zis exact aceleași lucruri.

Pe urmă îi adăugă numele, „Ian", fără să-și dea seama de ce. Chiar nu fusese nevoie.

Drumul lui Derek spre casă, oricare ar fi fost, era în direcția opusă celei a lui Sophie. Însă el tot avu o replică de despărțire pentru ea.

— Știi ce-a fost aia? La ce-am asistat în după-masa asta?

Și, înainte ca Sophie să apuce să vorbească, își răspunse singur la întrebare:

— La noul fascism.

Ridică brațul într-un gest de rămas-bun și spuse:

— Bine-ați venit în Anglia anului 2010. Salut!

— Vezi cum conduci! răspunse ea și apoi se despărțiră, luând-o fiecare pe drumul lui.

*

Sophie făcu doar câțiva pași înainte să intre hotărâtă în cel mai apropiat Starbucks, decizând că o găleată tihnită de cafea cu lapte era exact lucrul de care avea nevoie înainte de încă o seară în compania tatălui ei.

Cu o mocha în mână, căută un loc din priviri și văzu că Naheed stătea singură la o masă de lângă fereastră. Se îndreptă spre ea, dar pe urmă, nevrând să pară încrezută, se așeză pe un loc de la o masă liberă din apropiere. Dar Naheed o văzuse, iar acum îi făcu un mic semn cu mâna și un altul din cap, în care ea preferă să vadă o invitație.

— Bună! spuse Naheed când Sophie se așeză în fața ei. Credeam că ești deja pe autostradă și-o calci cu o sută cincizeci pe ultima bandă pentru adrenalină.

Sophie râse și răspunse:

— Iar eu credeam că ai nevoie de ceva mai tare decât o cafea după o după-amiază ca asta.

— Nici vorbă! zise Naheed. O să mă duc acasă și-o să fim toți curați ca lacrima.

— Normal, răspunse Sophie, simțindu-se penibil pentru sugestia făcută.

— În plus, n-a fost un curs rău, chiar deloc. Una peste alta, ați fost politicoși și civilizați.

— Sunt plină de admirație, comentă Sophie. Mă rog, predau și eu un pic, dar e altceva... Studenții mei vin din proprie inițiativă și vor să învețe, cei mai mulți.

— Îmi place ce fac, spuse Naheed. Merită și chiar mă pricep, chit că mă laud singură.

— Absolut, aprobă Sophie. Am aflat multe azi, deși n-a fost ce mă așteptam. Credeam, nu știu de ce, că sunteți cu toții polițiști.

Naheed zâmbi.

— Nu. Cursurile astea nu sunt ținute de polițiști. Cei mai mulți dintre noi au fost instructori auto. Și tu unde predai?

— La universitate. Istoria artei. Poate că n-are aceeaşi miză. Ce predau eu nu salvează multe vieţi.

— Nu-i cazul să te scuzi pentru ce faci, spuse Naheed.

Telefonul îi zbârnâi pe masă şi Naheed îi aruncă o privire, întrebându-se dacă să citească mesajul. Marea dilemă a etichetei sociale moderne.

— Uită-te, replică Sophie. Toţi ne uităm.

Naheed se uită la ecran:

— A, e Ian, zise şi văzu mesajul. Spune c-am făcut o treabă bună.

— Frumos din partea lui!

— E un tip drăguţ.

Luă deodată telefonul şi-i scrise un răspuns, după care se uită la Sophie, cu licărul deja familiar în priviri.

— Vrei să ştii ce i-am spus?

— Dacă nu e ceva intim.

— Că sunt la cafea cu drogata vitezei.

De data asta, râse Sophie.

— Aşa m-aţi poreclit, nu?

— În pauza de ceai, stăm mereu şi vă dăm porecle. Ar trebui să pregătim partea a doua a cursului, dar... cam ştim cum merge treaba, mai mult sau mai puţin.

— Spune-mi şi alte porecle, ceru Sophie.

— Nu cred c-ar fi bine.

— Măcar Derek? Cel cu echipamentul sportiv.

— Supărescu. Nu foarte original, ştiu, dar i se potriveşte. Apropo, de fiecare dată avem unul sau doi din ăştia. E unul dintre lucrurile pe care le afli în meseria asta – e multă supărare peste tot.

— Eşti curajoasă că ieşi în bătaia puştii.

— Să ştii că nu. Şi, oricum, nu e vorba mereu de rasă. Oamenilor le place să se-nfurie din orice. De multe ori doar caută un pretext. Îmi pare rău pentru ei. Cred că mulţi... nu prea au parte de nimic în viaţă. Emoţional. Poate că li s-a veştejit căsnicia, poate că tot ce fac a devenit rutină, habar n-am. Dar nu mai *simt* mare lucru. Nu au stimulente afective. Avem cu toţii nevoie să simţim lucruri, nu?

Deci când te supără un lucru, măcar simți ceva. Ai parte de un impuls emoțional.

Sophie încuviință din cap. Părea foarte logic.

— Și tu? N-ai nevoie să te superi ca să știi că trăiești?

— Eu sunt norocoasă, răspunse Naheed. Am un soț cumsecade și doi copii frumoși. Îmi dau ce trebuie. Dar tu?

— A, eu sunt... între relații deocamdată...

Sophie ezită, însă chiar în timp ce vorbea telefonul lui Naheed zbârnâi din nou.

Naheed se uită la ecran și comentă calm:

— Ia uite, ce mesaj oportun!

Își ridică privirile.

— E tot Ian. Mă roagă să-i dau numărul tău de telefon.

În toată viața ei, Sophie nu cunoscuse pe nimeni cu o privire atât de pătrunzătoare sau cu un zâmbet atât de expresiv și de răpitor. Simți că ar putea ceda sub intensitatea lor.

— Să i-l dau?

5.

Benjamin mergea din nou cu maşina de la Shrewsbury la Rednal, de-a lungul râului Severn, prin oraşele Cressage, Much Wenlock, Bridgnorth, Enville, Stourbridge şi Hagley. De un an făcea traseul ăsta, dus-întors, cel puţin de două ori pe săptămână. Două sute de deplasări sau mai mult. Nu era de mirare că acum simţea că ştie fiecare cotitură, fiecare bornă, fiecare sens giratoriu, fiecare cârciumă, fiecare staţie de benzină, fiecare Tesco Express, fiecare centru horticol, fiecare fostă biserică transformată în clădire de apartamente. Ştia unde putea să se aştepte la cele mai mari cozi şi unde găseai o variantă ocolitoare ca să eviţi un semafor peste măsură de complicat. Nu c-ar fi trebuit să recurgă la aşa ceva astăzi. Drumurile erau liniştite. Frigul care adusese zăpada aici la începutul lunii se potolise, lăsând loc unui cer înnorat şi unor temperaturi blânde: o vreme mohorâtă, oarecare, care se potrivea cu drumul şi cu ocazia. Era o dimineaţă de sâmbătă ca atâtea altele. Era ziua de Crăciun, o zi pe care Benjamin ajunsese s-o deteste cu patimă.

Opri acasă la tatăl lui imediat după unsprezece. La casa unde crescuse. La casa pe care-o cumpăraseră părinţii lui în 1955. O casă din cărămidă roşie, fără pereţi comuni, cu o prelungire adăugată deasupra garajului la începutul anilor 1970. Ajunsese să ştie atât de bine casa, încât acum n-o mai vedea, n-o mai observa şi, prin urmare, n-o mai ştia deloc, aşa că probabil i-ar fi venit greu să i-o descrie unui străin. Singurul lucru pe care-l observă în această dimineaţă era că plantele din suportul de la fereastra de la sufragerie muriseră şi că păreau aşa de câteva luni.

Înăuntru constată că totul era rezonabil de curat și de ordonat, ca de obicei. Plătea pe cineva să vină și să deretice o dată pe săptămână, joia, fiindcă nu avea încredere că tatăl lui putea să aibă grijă de casă. Pe uscătorul din bucătărie erau o singură farfurie, un singur cuțit și o furculiță, un pahar de bere și o tigaie. De la moartea soției, Colin nu-și mai gătise niciodată ceva pentru care să fie nevoie de altceva decât de o tigaie. Își frigea niște roșii și le mânca pe pâine prăjită cu un ou prăjit; poate niște ciuperci, dacă se simțea cu chef de aventură. Meniul lui varia doar când îi gătea Benjamin sau îl scotea la masă undeva. Astăzi, cel puțin, avea să ia un prânz cumsecade, cu friptură.

Colin purta un pulover cu model, de genul celor preferate de vedetele golfului sau de prezentatorii emisiunilor TV din timpul zilei, în anii 1980. Când coborî după ultima vizită la baie, ducea o pungă de plastic conținând câteva cadouri de Crăciun, ambalate neîndemânatic – singura concesie făcută Crăciunului din toată casa, din câte vedea Benjamin.

— Credeam că iei și brad, spuse el.

— Am luat. E afară, în spate.

Benjamin se uită pe fereastra de la bucătărie și văzu bradul sprijinit de un perete al magaziei de unelte din grădină, ambalat în continuare în folia de plastic.

— Ai cam dat banii de pomană, nu?

— Îl fac mâine.

— Mâine o să fie prea târziu. Și ornamente? Mama punea mereu și niște ornamente.

— A, n-am mai avut chef să le aduc din pod. Poate la anul, când o să mă simt mai vioi. Ai de gând să critici întruna sau putem să mergem?

Benjamin se uită la ceas. Era abia unsprezece și zece. Aveau timp berechet să ajungă acasă la Lois.

— Unde ți-e valijoara?

— M-am răzgândit. Poți să mă aduci înapoi după masă. Nu vreau să stau la soră-ta, și așa e prea mare deranjul.

Benjamin oftă. Schimbarea de planuri îl indispunea din motive egoiste.

— Acum o să trebuiască să rămân aici cu tine.

— De ce?

— Nu poți să stai singur în seara de Crăciun.

— De ce nu? Stau singur în toate celelalte nopți. Fă ce vrei, nu te gândi la mine. Ultimul lucru pe care-l vreau e să fiu o povară.

Faptul că trebuia să domolească frica tatălui său că va deveni o „povară", frică pe care o tot repeta, era unul dintre lucrurile cu adevărat împovărătoare pe care le avea de făcut când stătea cu el. Însă Benjamin aflase că discuțiile în contradictoriu nu-i aduceau nimic. Luă punga cu cadouri și-l conduse pe Colin la mașină.

*

Lois și Christopher, Sophie, Benjamin și Colin stăteau în jurul mesei de prânz, cu turnuri instabile de curcan în sos de carne și legume pe farfurii și cu coroane de hârtie pe cap. Atmosfera era aproape funerară.

— O facem pentru tata, insistase Lois pe lângă fratele ei, în bucătărie.

— Dar el nu vrea. Toată chestia e-o pierdere de vreme.

— A, mersi frumos. De mare folos îmi ești! Mai bine stăteam frumușel acasă.

— Asta nu-i și casa ta? Nimeni nu pare să mai știe acum.

Mâncară într-o tăcere aproape totală. Benjamin încercă să citească două-trei glume din plăcintele cu răvașe, dar păreau sărăcuțe, în ciuda strălucirii citatelor luate la întâmplare din unul dintre filmele mai întunecate ale lui Bergman. Singura care zâmbi fu Sophie, dar nu ca urmare a glumei, ci a unui SMS.

— De la cine e? întrebă Lois, cum doar o mamă ar fi putut s-o facă.

— De la Ian, răspunse Sophie. Mi-a urat Crăciun fericit.

— Unde-l petrece?

— Cu maică-sa.

— Noul prieten, îi explică Christopher lui Colin, rostind cuvintele tare şi rar, pradă convingerii greşite că socrul lui începuse să surzească.

— A, buuun! zise Colin. Era şi timpul. Mi-ar prinde bine nişte nepoţi de la voi.

Sophie bău o gură de vin şi spuse:

— Te cam grăbeşti, bunicule, nu? Nici măcar nu e prietenul meu. Ne-am întâlnit de două ori, atât.

— Păi, cineva trebuie să ducă mai departe familia, o ţinu langa Colin. Ceilalţi n-au făcut mare brânză la capitolul ăsta.

— Las-o aşa, tată... zise Benjamin.

— Suntem cinci oameni la masă. Asta-i tot ce puteţi? Mama voastră şi cu mine am făcut trei copii. Mă gândeam că la ora asta aveam deja şi alţi Trotteri mici pe lume.

Tăcerea care îi urmă acestei răbufniri se dovedi mai stânjenitoare şi mai profundă decât oricând. Toţi ceilalţi de la masă ştiau un lucru pe care Colin nu-l ştia: Benjamin avea deja o fată, care trăia în California şi de care se înstrăinase.

— Sunt sigură că Paul o să găsească repede pe cineva la Tokio, spuse Lois. Probabil c-o să vină în vizită peste câţiva ani cu o armată de copii drăguţi, pe jumătate japonezi.

Colin se încruntă şi atacă varza de Bruxelles.

După prânz se duseră să se plimbe – cu toţii, în afară de Colin, care se tolăni pe canapea, cu *Radio Times* şi se plânse că nu era nimic la televizor.

— De ce crezi că ţi-am cumpărat asta? întrebă Benjamin, fluturându-i cadoul.

Era un DVD cu momente de Crăciun cu Morecambe şi Wise[1].

— Nu vreau să mă uit la vechituri.

— Da, dar nu-ţi place nimic din ce e nou.

---

1. Eric Morecambe şi Ernest Wise, unul dintre cele mai iubite cupluri de comici englezi, care au colaborat la emisiuni de radio, filme, teatru de varietăţi şi îndeosebi la televiziune, în perioada 1941-1984, până la moartea lui Morecambe.

Benjamin se ciuci lângă televizor şi puse DVD-ul în player. Atunci, o amintire îi reveni în forţă: ziua de Crăciun din 1977, cu treizeci şi trei de ani în urmă, când urmărise cu familia ultimul spectacol pentru BBC al celor doi actori de comedie. Fuseseră de faţă şi bunicii lui, şi râzând împreună cu ei, Benjamin îşi aminti de incredibilul sentiment de unitate, îşi aminti că simţise cum întreaga naţie se strânsese – pentru scurt timp, fugitiv – în actul divin al râsului.

— Ştii, pe vremuri la chestia asta se uitau douăzeci şi şapte de milioane de oameni, îi aminti el tatălui său.

— Fiindcă erau doar trei programe.

Lois intrase în cameră şi se oprise în spatele lui.

— Şi nu aveai altceva de făcut. Eşti gata? În ritmul ăsta, se-ntunecă înainte să ieşim.

Plecară toţi patru, plimbându-se agale pe străduţele tăcute, pe care doar decoraţiunile sau beculeţele de Crăciun văzute ici şi colo pe muteşte le făceau astăzi mai puţin banale. Nu trecu mult şi Benjamin rămase în urmă, pierdut în gânduri, ca de obicei. Sophie observă şi încetini, aşteptând s-o prindă din urmă.

— E totul bine? întrebă ea.

— Sunt în regulă.

Zâmbi şi o cuprinse cu braţul câteva clipe, mângâind-o stângaci pe spate.

— Mulţumesc pentru cadou, apropo. Foarte inspirat!

— Nu prea-ţi place tipul, aşa-i?

Sophie îi dăruise lui Benjamin un exemplar din *Falopia*, pe care-l cumpărase în seara în care Sohan moderase discuţia dintre cei doi scriitori renumiţi. Pe pagina de gardă scria „Lui Benjamin – toate bune, Lionel Hampshire".

— Mă rog, recenziile la asta au fost cam... amestecate, spuse Benjamin. Dar abia aştept. Cum e în realitate?

— Exact cum te-ai aştepta.

— Vai de mine!

Ajunseseră la Tolkien Museum, în spatele căruia era mica porţiune de câmp desemnată recent „The Shire Country Park" şi ambele îi aduseră aminte de ceva lui Sophie.

— A fost seara, spuse ea, când Sohan a arătat că *Sarehole* era anagrama lui *arsehole*. Cum de nu ne-am dat seama până acum?

Benjamin nu răspunse. Se uita în față la Lois și Christopher, care mergeau braț la braț, într-un fel care aproape că le dădea aerul unei perechi fericite în căsnicie. Era supărat pe sora lui că făcuse acel comentariu sarcastic despre foarte puținele canale TV din anii 1970, ceea ce submina (fără ca ea să-și dea seama, probabil) una dintre amintirile lui din tinerețe cele mai de preț. Încă era o cheie de boltă a sistemului său de convingeri ideea că Anglia fusese un loc mai coeziv, mai unit și mai consensual în copilăria lui (totul începuse să se destrame după rezultatul alegerilor din 1979), iar plăcerea nelămurită pe care încă i-o produceau serialele comice din anii 1970 era, cumva, o dovadă. Dar bineînțeles că nu te puteai aștepta ca lucrurile acelea să aibă aceeași semnificație și pentru Lois – pentru ea, deceniul respectiv fusese un timp al tragediei, al ororii. Benjamin își spuse că nu avea voie să uite asta niciodată și că trebuia să aibă mereu îngăduință.

În orice caz, când se întoarseră cu toții acasă, își aduse aminte imediat. Colin renunțase la Morecambe & Wise și se uita la știrile BBC. Părea abătut. Lois se așeză lângă el, pe când Benjamin se duse în bucătărie să pună ceainicul pe foc.

— Ai pățit ceva, tată?

— E femeia aia, spuse el fără inflexiuni, cu ochii mai departe pe ecran. Fata din Bristol. Cea care-a dispărut săptămâna trecută. Au găsit un cadavru. N-au zis că-i al ei, dar... Al cui ar putea fi?

Lois nu spuse nimic, dar deveni rigidă. Christopher se așeză pe brațul canapelei și-și puse mâna pe umărul ei încordat și îndoit. Asta era imaginea pe care o văzu Benjamin când se întoarse în cameră: sora lui împietrită, între doi bărbați.

— Ce-o fi în sufletul părinților? spuse Colin, ridicându-și ochii deschiși și apoși spre Christopher. Știu exact ce simt.

Își prinse fiica de braț cu o patimă bruscă și violentă.

— Cu mulți ani în urmă, a fost cât pe-aci s-o pierdem, să știi.

Benjamin se uită, şovăi, îşi dădu seama că nu avea nici un rol şi se retrase. Pe când se îndrepta în tăcere spre bucătărie, îşi auzi tatăl repetând:

— A fost cât pe-aci s-o pierdem.

6.

Ianuarie 2011

După sex, Sophie căzu într-un somn adânc, iar când se trezi, o făcu foarte încet, dimineața târziu, devenind conștientă mai întâi de lumina cenușie care se filtra prin draperii, pe urmă de durerea mulțumitoare de mâini și de picioare, iar în cele din urmă de textura aspră ca șmirghelul a feței nerase a lui Ian când se frecă de obrazul ei și o sărută.

— 'Neața, iubire, spuse el. Ies un pic să iau una-alta.

— Îhîî.

— Ai dormit bine?

— Foarte bine.

— Voiam să iau kaiser, ouă...

— Sună minunat.

— ... ciuperci, roșii, suc proaspăt de portocale...

— Așa-ți răsfeți toate iubitele?

— Vrei și-un ziar de duminică?

— De ce nu?

— *Sunday Times* e bun?

— Prefer *The Observer*.

— Le iau pe-amândouă.

Ian se desprinse, iar Sophie se întinse adormită, își trecu brațele pe după gâtul lui și-l trase spre ea pentru încă un sărut. Pilota îi alunecă de pe corp, aducându-le aminte că ea era goală, iar el complet îmbrăcat. Situația îi excită pe amândoi. Prin urmare,

mai trecură douăzeci de minute înainte ca Ian să iasă la cumpărături.

După ce el plecă, Sophie mai aşteptă câteva minute mulţumită, ca după sex, şi abia pe urmă se dădu jos din pat. Observă un halat alb atârnând pe dosul uşii de la dormitor şi, punându-l pe ea, trase draperiile. Venise cu Ian acasă pe jos astă-noapte – de fapt, înainte să se crape de ziuă –, dar, cum nu prea rezista la băutură şi fremătând de nerăbdare, fiindcă se hotărâse să se culce cu el pentru prima dată, nu prea îşi dăduse seama unde locuia. Imaginea din dimineaţa asta nu-i era familiară şi avu nevoie de câteva clipe să se orienteze. Părea să se afle într-unul dintre noile ansambluri de blocuri din spatele Centenary Square. Văzu spatele de la Baskerville House şi şantierul vast unde noua Bibliotecă din Birmingham începea să prindă contur. (Probabil că zgomotul din timpul săptămânii e asurzitor, îşi spuse ea.) Erau foarte puţine semne de viaţă în dimineaţa asta, în afară de un bărbat care-şi plimba câinele pe o porţiune de iarbă şi doi adolescenţi cu un aer plictisit, aşezaţi la cele două capete ale unui balansoar dintr-un loc de joacă. Zgomotul traficului se auzea fără încetare nu foarte departe. Era, se pare, o duminică tipică din Birmingham – pentru toţi, în afară de ea.

Sophie nu se culcase cu mulţi bărbaţi; pentru ea aşa ceva era deopotrivă o formă de implicare şi o aventură. Ce se întâmplase astă-noapte şi de dimineaţă semăna cu un mers pe vârfuri în necunoscut. Faptul că rămăsese singură în apartamentul lui Ian câteva minute era un bonus neaşteptat. Deocamdată, pe durata a trei conversaţii lunguţe, dar mai degrabă cu sens unic, el reuşise să nu divulge mare lucru despre sine. Poate că acum avea ocazia să-l cunoască mai bine.

Primul ei instinct când intra la cineva în casă era întotdeauna să-i vadă cărţile. Un reflex de universitar, intrat în sânge şi irezistibil. Şi totuşi, reflexul nu o duse foarte departe azi. Ştia deja că Ian nu era, aşa cum singur recunoscuse, „un mare cititor". Ştia, de asemenea, despre ea însăşi că probabil citea mai mult decât era sănătos, că făcuse o miză prea mare din citit şi că avea un fel de obsesie nevrotică pentru literatură şi presupusele ei foloase

morale. Oricum însă, ceea ce găsi pe rafturile lui i se păru dezamăgitor. Câteva autobiografii de sportivi, câteva dicționare (și ele în general tot sportive), bestselleruri din anii trecuți și două sau trei manuale de siguranță rutieră. Le numără: paisprezece cărți în total. Erau cam tot atâtea DVD-uri, mai ales filme din seriile James Bond și Jason Bourne. DVD player-ul era pe podea, lângă un televizor cu ecran lat și un dispozitiv electronic cu un aspect straniu și cu mânere, care era fie un soi de jucărie sexuală elaborată, fie (mai degrabă, constată Sophie ușurată) o consolă de jocuri. Puse mâna pe obiect și-l întoarse în mâini, un pic curioasă față de acest lucru bizar, ale cărui funcții erau atât de misterioase pentru ea. Nici unul dintre foștii ei iubiți, îi trecu prin cap acum, nu avusese așa ceva.

În centrul livingului era o masă pătrată de cafea, cu destul de multe urme de pahare și pete de cafea, precum și cu un exemplar dintr-o revistă – intitulată *Stuff* – pe raftul de jos. Canapeaua și scaunele erau probabil de la IKEA: în orice caz, semănau leit cu canapeaua și scaunele din toate apartamentele în care stătuse cu chirie, care veniseră toate de la IKEA. Nu se vedea nici o plantă, deși pe perete era o reproducere mare și înrămată a lanului de floarea-soarelui al lui Van Gogh.

La celălalt capăt era o bucătărie *open space*. În frigider nu găseai mare lucru, în afară de bere, unt, brânză, lapte și un pachet de crenvurști cărora le expirase termenul de garanție de opt zile. Congelatorul era gol, cu excepția unor cuburi de gheață și a unei cutii cu înghețată Magnum, din care rămăseseră două bucăți.

Era dezamăgitor: nu afla aproape nimic despre bărbatul din care se pregătea să facă noul ei partener. După ce o inspectare rapidă a băii îi oferi și mai puține informații, se dădu bătută și puse ibricul pe foc pentru cafea. În timp ce aștepta să fiarbă apa, scoase exemplarul din *Stuff* și se așeză să-l citească în bucătărie.

Coperta întâi înfățișa o brunetă tânără și atrăgătoare, care-și lipise un iPod de șold, privind undeva la semidistanță, cu un ucer bosumflat. În ciuda tabletei pe care-o avea în mână, ai fi zis că se pregătea să-și petreacă noaptea prin cluburi, în loc să

muncească, dat fiind că purta o rochie foarte scurtă, care abia dacă-i acoperea pubisul, cu părți care lăsau să i se vadă porțiuni mari din decolteu și abdomen. Răsfoind revista, Sophie își dădu seama că era o temă repetitivă de pictorial și că fusese invitată într-un univers paralel și straniu, în care tehnologia de ultimă generație era folosită exclusiv de tinere frumoase, cărora le plăcea să lucreze, să facă fotografii sau să joace diverse jocuri îmbrăcate doar în lenjerie sau în costum de baie. Coperta promitea o avanpremieră a modelului iPhone 5 („Cum va reinventa Apple roata smartphone-ului... din nou"), o sinteză a „Tehnologiei de ultimul tip care va schimba viitorul", o retrospectivă a „39 de dispozitive care au schimbat lumea – inclusiv Sky+, Wii și zece ani de iPod" și un articol despre „Cum să-ți construiești propriul PCT". Inutil de spus, Sophie habar nu avea ce era ăla PCT sau de ce-ar fi vrut cineva să și-l construiască: pilon corintic de templu? Plug cu coarne de titan? Revenind la articolul în cauză, descoperi că de fapt era un acronim pentru Primul Care Trage[1], prin care se înțelegea un subgen de jocuri ordonate, în jurul cuiva care trage cu o armă (evident), văzute din pespectiva trăgătorului. Simți din nou frisonul ușor și transgresiv al celui care-și părăsește zona de confort și citi cu o fascinație crescândă, dând peste termeni pe care nu-i mai întâlnise niciodată – megatextură, motor de jocuri, radiozitate, latență – și lăsându-se atât de absorbită de articol, încât i se păru chiar frustrant, măcar în acel moment, să fie întreruptă de deschiderea ușii de la intrare. Dar îi păru bine să-l revadă pe Ian, mai cu seamă că, de îndată ce dădu cu ochii de ea, rămase pironit, cu brațele încărcate de pungi, și spuse:

— Uau!

— Uau?

— Nu-mi vine să cred că ești tu – aici, la mine-n apartament. Arăți... incredibil.

Nu-i făcea un compliment gratuit. Cu părul încă în dezordine, cu corpul încă lucind după ultima dată când făcuseră dragoste

1. În original, FPS, abreviere de la First Person Shooter.

şi cu halatul alb şi larg gata să alunece de pe ea, Sophie semăna cu fantezia masturbatoare a oricărui cititor de *Stuff* devenită realitate. Mai trebuia doar să pipăie un Olympus Pen EP-3 („înveliş metalizat uşor şi ceea ce pare-a fi cel mai rapid autofocus din lume") sau să saliveze pe un BlackBerry Bold 9900 („conţine un touchscreen plus o tastatură QWERTY şi operează modelul de ultimă generaţie BlackBerry 7 OS") pentru ca viziunea să fie completă. Nu era de mirare că Ian arăta fericit. O sărută din nou, un sărut lung şi tandru pe gură, căruia Sophie îi răspunse cu o nerăbdare galeşă, înainte ca el să se desprindă fără tragere de inimă şi să spună, cu vocea cuiva căruia nu-i venea să creadă ce întorsătură luaseră lucrurile, pierdut într-un vis cu ochii deschişi:

— Hai. Ar trebui să mâncăm.

La micul dejun ea îşi mărturisi dezamăgirea simţită când încercase să-i descopere misterele apartamentului.

— Cum să-ţi spun, nu puteai să-l faci mai impersonal nici dacă erai un fel de agent secret care încearcă să nu-şi divulge identitatea. Nu simţi niciodată nevoia să-i dai un pic de personalitate? Câteva ghivece, un strop de culoare ici şi colo, alte câteva tablouri pe pereţi?

— Ştiu ce mi-ar plăcea să atârn pe peretele din dormitor, spuse Ian.

Formă un dreptunghi cu degetele şi miji ochii printre ele, ca şi cum ar fi încadrat o fotografie.

— O poză cu tine arătând aşa. Numai că asta ar însemna să nu mă mai dau jos din pat dimineaţa.

Sophie zâmbi, îndepărtându-se uşor şi strângându-şi halatul pe corp.

Mai târziu, înapoi în pat, făcură dragoste din nou şi apoi, după ce se odihniră îndelung unul în braţele celuilalt, se mişcară şi începură să citească ziarele împreună, iar acum goliciunea lor comună era mai degrabă intimă decât erotică. Stăteau unul lângă altul şi Sophie savura felul în care se atingeau nestânjenit: cu braţul unuia lipit de al celuilalt, cu şoldul ei uşor arcuit sprijinindu-se de cel mai drept şi mai musculos al lui Ian, cu îmbrăţişarea

picioarelor, când își simțea glezna mângâiată blând de degetul lui mare. Era bine și inevitabil într-un mod subtil, iar ușurința cu care li se împăcau corpurile era oglindită de frivolitatea destinsă a conversației. Era prima duminică a anului și nu prea găseai știri serioase în ziare. O vulpe urbană, uriașă fusese capturată și ucisă în Maidstone și exista o fotografie a unui băiat de șapte ani, care o ținea sus – sau măcar încerca, fiindcă băiatul și animalul aveau cam aceeași înălțime. Un studiu făcut în Olanda arăta că femeile care mâncau multe fructe și legume aveau o probabilitate mai mare de-a naște fete. Se credea că trei porci cutreierau liberi pe străzile din Southampton, poliția legându-le misterios dispariția de la o fermă locală de „o criză în relația" perechii de proprietari. Dacă ar fi fost singură, Sophie nu s-ar fi sinchisit să citească majoritatea acestor articole, dar era amuzant s-o facă împreună cu Ian, râzând de stranietatea și de stupizenia lumii, descoperindu-i simțul umorului. Starea de spirit i se schimbă (dar și atunci doar în treacăt) când ajunse la un reportaj despre Joanna Yates, tânăra din Bristol al cărei cadavru fusese descoperit în ziua de Crăciun.

— Văd că i-au dat drumul individului, spuse el, parcurgând primele două paragrafe. Proprietarul. Cel pe care l-au dus la audieri.

— Bine, zise Sophie.

— Bine? De ce e bine?

— În primul rând, fiindcă n-aveau nici un motiv să-l rețină.

— Mda, dar... uită-te la el!

Îi arătă fotografia lui Christopher Jefferies, suspectul de șaizeci și cinci de ani, reținut timp de trei zile pentru cercetări de poliția din Bristol și pe urmă eliberat fără să fie acuzat de ceva. Neconvențional ca înfățișare, chiar „excentric", un profesor de engleză cu o slăbiciune pentru poezia romantică, remarcat fiindcă uneori își vopsea părul într-o nuanță subtilă de albastru, Jefferies era carne de tun pentru ziarele de știri din Anglia, care se convinseseră de vinovăția lui din clipa când îl văzuseră și petrecuseră ultimele câteva zile având grijă s-o spună în așa fel încât să nu încalce nici o lege.

— Să mă uit la el? spuse Sophie, aplecându-se. Ce legătură are?

— Ditamai ciudatul!

Ea se arătă surprinsă.

— Păi, în primul rând, spuse ea, nu văd ce e atât de ciudat în fotografie. Pe lângă asta, e cam mare saltul de la „ciudat" la criminal, nu?

Ian se uită la ea şi văzu că se îmbujorase şi că i se înroşise o mică porţiune de piele de pe ceafă. Fără alte comentarii, trecu repede la un alt articol de pe aceeaşi pagină.

— Fii atentă aici: „Un magazin de îmbrăcăminte din Lisabona a promis haine gratis pentru primii o sută de oameni care vin la prima zi a campaniei îmbrăcaţi doar cu lenjerie de corp".

Sophie se îmblânzi şi surâse. De data asta, îi luă ziarul din mâini şi studie fotografia cu clienţii care dârdâiau laolaltă în faţa magazinului, aşteptând să se deschidă.

— Mişto fund! zise ea, arătând spre un bărbat. Dar nu ca al tău.

Moment în care puse deoparte ziarul şi trecură amândoi la alte lucruri.

7.

Februarie 2011

La jumătatea distanței dintre Shrewsbury și Birmingham, nu departe de M54 și considerată un reper geografic atât de important, încât își avea indicatorul ei pe autostradă, se afla una dintre principalele atracții ale ținutului, ba chiar unul dintre marile lui motive de mândrie. Centrul Horticol din Woodlands. Începuse în 1973 ca un simplu magazin: un emporiu compact și umil, care vindea plante, vase de lut și pungi cu îngrășăminte. Astăzi, după aproape patruzeci de ani, înflorise și se transformase într-un regat, într-un imperiu puternic, ai cărui supuși puteau să cutreiere ore în șir – ba chiar o zi întreagă, dacă voiau – printr-o succesiune de suburbii și provincii în care erau reprezentate, deservite și aprovizionate toate aspectele vieții omenești. Afară, e adevărat, se întindea o panoramă de plante, tufe, ferigi, flori, vițe, cactuși și toate formele de viață vegetală care, deși uimitoare ca amplitudine și diversitate, erau exact ceea ce te-ai fi așteptat să găsești într-un asemenea loc. Dimensiunile lui reale și bogăția de sortimente deveneau evidente abia când clienții intrau în zona acoperită din Woodlands. În primul rând, ți se înfățișau hectare – pajiști nemărginite – cu mobilier de grădină, care se întindeau cât vedeai cu ochii. Nu doar scaune și mese, ci și seturi de patru piese care n-ar fi făcut de rușine nici măcar salonul unei vile din afara orașului, spre a nu mai pomeni de banchete, divane, balansoare, leagăne pentru doi, sofale, Chesterfield-uri,

mese pentru prânz, măsuțe pentru băuturi, măsuțe de cafea, mese pentru diverse ocazii și toate obiectele la care te-ai fi putut gândi, dacă voiai să transformi grădina din spate într-o sufragerie în aer liber. Și nici măcar atunci, nici măcar ținând cont de zecile de grătare enorme, mult mai elaborate și mai sofisticate decât orice ai fi găsit la majoritatea oamenilor în bucătărie, precum și de uluitoarea gamă de corpuri de iluminat grădina – proiectoare, spoturi, beculețe colorate, felinare cu energie solară, lanterne, ghirlande luminoase, lumini intermitente – nu puteai să vezi mai mult decât vârful aisbergului în ceea ce privește posibilitățile de la Woodlands. Tot acolo existau un sector pentru mobilierul de bucătărie; un magazin cu animale de companie, care vindea orice, de la pești ornamentali la iepuri; un magazin de îmbrăcăminte dominat de haine de la Barbour, cizme înalte, din piele și rafturi cu pantaloni și cămăși de poliester; o secțiune uriașă rezervată meseriilor și hobby-urilor – zugrăvit, broderie, croitorie, croșetat, trenuri miniaturale și modele de aeronave, tot ce putea concepe mintea omului ca să umple orele pustii ale copilăriei sau ale pensionării; un magazin alimentar întins, unde se vindeau de toate, de la brânzeturi la vin englezesc; o secțiune rezervată CD-urilor (cu accent pe Frank Sinatra, Vera Lynn, Johnny și alte vedete de odinioară) și DVD-urilor (cu accent pe filmele englezești de război, pe comediile produse la Ealing după război, pe filmele cu John Wayne și pe alte articole pentru nostalgici); un magazin de jucării cu o ofertă absolut impresionantă de puzzle-uri contând în scene bucolice din perioada preindustrială, avioane Spitfire și Hurricane în zbor, scene de viață rurală tradițională din Anglia, mașini de epocă și altele; ba chiar și o librărie, orientată tot spre trecut, dat fiind că, pe lângă miile de titluri inevitabile dedicate grădinăritului, exista și o ofertă consistentă de cărți de istorie locală. Multe dintre ele erau antologii de fotografii vechi, alb-negru sau ilustrate în sepia și aveau titluri ca *Vederi din Dudley-ul de altădată*, *Chaddesley Corbett în imagini* sau *Bridgnorth cum era pe vremuri*. O mare parte dintre ele, dacă te uitai bine pe cotor, erau produse de o editură pe nume Chase Historical.

Fondatorul, patronul, directorul editorial, directorul de marketing, PR-ul şi graficianul de la Chase Historical, în persoana lui Philip Chase însuşi, savura acum un cappuccino în inima pulsândă a (sau în stomacul bine umplut al) centrului din Woodlands: restaurantul. Aici, unde plăcinta cu carne şi bere blondă şi peştele înecat în bere, cu cartofi prăjiţi rămâneau cele mai populare preparate din meniu, în ciuda eforturilor repetate ale bucătarului de a-i conferi un fason cosmopolit, se formau cât era ziua de lungă cozi din clienţi cu părul alb sau cărunt, ţinându-şi bine tăvile de lemn şi sorbind din ochi prăjiturile cu coajă de lămâie, fursecurile cu gem şi ibricele cu ceai tare de Yorkshire. În această dimineaţă din timpul săptămânii – prima zi a semisemestrului de primăvară – restaurantului îi mergea din plin, iar Philip se bucura, fiindcă oamenii ăştia erau şi clienţii lui şi nu după multă vreme aveau să răsfoiască una-alta prin librărie, ceea ce însemna că astăzi vânzările aveau să fie bune. Continua să soarbă din cappuccino şi să se uite la ceasul de pe telefon. Fixase întâlniri cu doi oameni aici, în restaurant, iar cel de la prima deja întârzia.

Prima persoană era Benjamin, care întâmplător – din cauză că nu memorase bine ora întâlnirii – credea că ajunsese prea devreme şi îşi omora timpul la intrarea teatrului pentru copii din Woodlands. Da, acest Xanadu al centrelor horticole se mândrea chiar şi cu un teatru – o zonă de spectacole, în orice caz – care era cu atât mai de preţ în perioadele acestea, când şcolile erau închise şi părinţii ar fi făcut orice ca să scape de răspunderea de a-şi distra copiii o jumătate de oră. Asta oferea angajamente profitabile câtorva actori pentru copii din regiune, a căror muncă s-ar fi limitat, altfel, la petrecerile aniversare de weekend. În dimineaţa asta, de la unsprezece la unsprezece şi jumătate, un public restrâns, dar stârnit era răsfăţat cu comicăriile Baronului Mintos, un ins corpolent, cu un costum elegant, de tweed, din anii 1930, un ceas cu lănţug de aur în buzunar, o mânge de ping-pong roşie pe nas şi o tichie multicoloră, ţipătoare şi aflată într-un echilibru precar pe cap. Benjamin îl urmărea de zece minute şi trebui să admită că-i plăcea. În esenţă, copiilor li se dădea o lecţie de aritmetică asezonată cu umor ieftin, scamatorii

şi jocuri de cuvinte grozave – toate făcute mai degrabă cu entuziasm decât cu acurateţe. Era un spectacol în general derutant, însă Baronul părea că se distrează, judecând după cât de des râdea singur, iar asta i se transmitea şi publicului fraged. Avea de fapt o figură atât de simpatică şi de afabilă, încât Benjamin nu-şi dădea seama cum puteai să nu-l îndrăgeşti şi, prin urmare, se miră când auzi o voce mârâind din prag, de lângă el:

— Îl urăsc pe jegu' ăla.

Benjamin se întoarse. Persoana care stătea lângă el purta un halat medical, alb, cizme înalte, o mustaţă falsă şi o cască de pilot din piele din Al Doilea Război Mondial.

— Întotdeauna ţine prea mult. Întotdeauna depăşeşte. Intră cu bună ştiinţă pe intervalul meu, jigodia uneltitoare.

Lângă uşa se găsea o tablă pe care era trecut cu cretă orarul zilei. Programul care trebuia să înceapă la unsprezece şi jumătate se intitula „Doctorul Temerar". Acum era unsprezece şi treizeci şi trei.

— Stai un pic, spuse Benjamin, arătând spre nume. Ăsta eşti tu?

— Te cred, băga-mi-aş! zise Doctorul. Iar jigodia aia trebuia să se care de pe scenă de cinci minute.

Auzindu-le vocile, Baronul Mintos se uită acum în direcţia lor şi, zărindu-şi rivalul, se încruntă şi se întunecă la faţă. Benjamin simţi că situaţia era pe punctul să devină neplăcută şi decise că nu voia să se implice. Gata de plecare, tocmai le arunca o ultimă privire animatorului charismatic şi cercului său de copii vrăjiţi, când se întâmplă ceva ciudat. De data asta, când văzu că Benjamin se uită la el, pe chipul Baronului apăru ceva – ceva înrudit cu recunoaşterea. Era ca şi cum ar fi fost gata să iasă din cerc, să se apropie şi să-l salute pe Benjamin aşa cum faci cu un vechi prieten. Însă înainte să se întâmple aşa ceva, Doctorul interveni – repezindu-se în spaţiul de spectacol şi făcându-şi rivalul albie de porci, cât mai gălăgios cu putinţă, fiindcă nu-şi încheiase numărul la ora stabilită. Între cei doi clovni se iscă o ceartă aprinsă, copiii privindu-i cu un amestec de amuzament şi nedumerire, fără ca vreunul dintre ei să ştie dacă şi asta făcea parte din spectacol sau nu. Benjamin hotărî

că acum chiar trebuia să se retragă și, fără să se gândească mai mult de o clipă la strania schimbare de expresie a Baronului, se îndreptă agale spre restaurant.

— Unde-ai fost? întrebă Philip.

— N-am întârziat, nu?

— La ora unsprezece, așa ne-am înțeles.

— Serios?

Se întâlneau aici în fiecare lună, cam de un an, de când Benjamin se mutase la casa-moară. Aleseseră locul fiindcă era cam la jumătatea distanței dintre ei, dar și pentru coincidența plăcută (pe care Philip o remarcase primul) că Woodlands însuși era de aproape aceeași vârstă cu prietenia lor. Se cunoscuseră la King William, liceul de elită care se găsea în centrul orașului Birmingham și avea tradiția de-a produce absolvenți care, cu cuvintele din imnul instituției, „îi duceau măreția și faima în lume". Nici Benjamin, nici Philip, trebuie spus, nu prea își îndepliniseră promisiunea deocamdată. Dacă unii dintre contemporanii lor deveniseră industriași (de pildă, detestatul campion la întreceri sportive Ronald Culpepper, acum – pare-se – proprietarul unor mine de diamante din Africa de Sud, cu o avere estimată la peste o sută de milioane de lire sterline) sau – în cazul lui Doug – formatori de opinie importanți din Londra, Benjamin și Philip păreau să fi acceptat satisfacțiile discrete ale subperformanței. Când rezistenta rubrică „Prin oraș cu Philip Chase" pe care-o ținea Philip fusese scoasă din ziar pe la jumătatea anilor 2000, fusese dezamăgit, dar nu foarte surprins; și, cum găsise deja o nișă pe piață pentru cărțile de istorie locală de calitate, începuse prin a-și înființa o editură, scrisese chiar el primele trei titluri, iar acum, după cinci ani, ajunsese la un nivel de trai decent. Avea o căsnicie comodă cu Carol, a doua lui soție, după un prim mariaj care se încheiase cu un divorț amiabil. Cât despre Benjamin, după ce se orientase foarte bine pe piața imobiliară din Londra, la cincizeci de ani probabil că descrierea care i se potrivea cel mai bine era aceea de pensionar. Dacă avea planuri, și le păstra pentru sine și nimic nu părea să-i tulbure liniștea – nici măcar conștientizarea faptului că-și irosise

ultimii treizeci de ani din viață pe o obsesie romantică futilă sau că-și irosise câteva zeci de mii de ore lucrând la un proiect literar și muzical uriaș, atât de cuprinzător, de masiv și de rău conceput, încât până și el își dădea seama acum că nu avea cum să-și găsească o încheiere și, cu atât mai puțin, un public. Pe alții se prea poate ca povara unei asemenea investiții emoționale și energii intelectuale risipite să-i fi dărâmat; nu și pe Benjamin. Acesta străbătuse tunelul traumei și ieșise mijind ochii pe câmpia calmului indiferent, prin care se mulțumea acum să cutreiere fără să se gândească la ceva anume, semănând destul de bine cu clienții tipici de la Woodlans, care aveau o jumătate de oră de pierdut în sectorul mobilierului de grădină și nici cea mai mică intenție să cumpere ceva.

— Păi, avem doar câteva minute, spuse Philip, privindu-și din nou telefonul. Am o-ntâlnire cu un autor potențial la fără un sfert.

— Cineva interesant?

Philip avea o scrisoare pe masă, lângă el. O deschise și i-o dădu lui Benjamin.

— Ilustrate din Droitwich-ul și din Feckenham-ul de altădată, se pare. „O colecție fără rival", așa scrie.

— Nu prea poți s-o refuzi.

Parcurse în grabă scrisoarea și inspiră adânc de vreo două ori.

— Hm, pare cam ciudată.

— Toate sunt cam ciudate. Și e bine că sunt ciudate. Cu măsură, ca orice altceva. Unii ar zice că suntem o nație de ciudați inofensivi.

— Așa o fi, spuse Benjamin și se gândi la scena la care asistase adineauri la teatrul de copii.

La urma urmelor, ce motiva pe cineva să se deghizeze în Baronul Mintos și să-și câștige pâinea dându-se în spectacol în fața grupurilor de copii? N-ar trăi cu toții într-o țară mai mohorâtă fără asemenea oameni?

În orice caz, nu exista nimic excentric la autorul potențial al lui Philip când acesta sosi și se prezentă, câteva minute mai târziu. Cel mai rău lucru care se putea spune despre el era că

părea împrăştiat şi deloc în largul lui. Era o apariţie şleampătă, cu păr cărunt şi neîngrijit, un hanorac îmblănit, plin de pete, şi ochi albaştri, spălăciţi, care te priveau printr-o pereche de ochelari mari, de modă veche, cu ramă de sârmă. Îi strânse mâna lui Philip, se prezentă ca Peter Stopes şi aruncă o privire întrebătoare în direcţia lui Benjamin.

— El e prietenul meu, Benjamin Trotter, explică Philip. Tot ce spui în faţa mea poate fi spus şi de faţă cu el.

Îşi dădu seama că semăna cu Sherlock Holmes când îl prezenta pe doctorul Watson unui client nou, în cabinetul de consultaţii de la nr. 221B.

— M-am mirat puţin când ai propus să ne vedem aici, spuse Peter, aşezându-se vizavi de el. Credeam că discuţiile de genul ăsta se ţin de obicei în intimitatea biroului tău.

În realitate, biroul lui Peter era dormitorul de la stradă al casei lui din King's Heath, dar nu era dispus s-o recunoască.

— Bun, Peter, zise el. Să vedem ce ai pentru mine. Parcă nişte ilustrate din vechiul Droitwich, nu? Ai adus câteva?

— Ilustrate, da, *plus* un text de însoţire, spuse Peter foarte apăsat. Şi da, le am cu mine, undeva...

Începu să se caute prin buzunarele hanoracului, care păreau surprinzător de multe. Într-un târziu, după trei sau patru încercări, găsi ce căuta şi scoase un plic mototolit, împăturit în două, din care luă şase ilustrate străvechi, încreţite şi împăturite şi ele. Le întinse cu grijă pe masă, în faţa lui Philip, în două rânduri de câte trei.

— A, da, ştrandul din Droitwich, zise Philip, luând-o pe prima. Foarte frumoasă! Aş spune că pare de prin anii 1940.

— Din 1947, da, confirmă Peter.

— Iar asta e o ilustrată reuşită cu Chateau Impney. Ciudat să găseşti o asemenea clădire în partea asta de lume! Construită de John Corbett, industriaşul, pentru soţia lui în anii 1870. Era pe jumătate franţuzoaică.

— Exact.

— Ei bine, trebuie să spun că arată foarte frumos, Peter. Câte mai ai?

— Câte *mai* am? Doar pe astea. Atât.

Şocul îl amuţi pe Philip o vreme.

— Dar... în mod normal, am avea nevoie de cel puţin o sută pentru genul ăsta de carte.

— În mod normal, da. Dar asta nu-şi propune să fie o carte normală. *Textul*, Philip. În cazul ăsta, textul e totul.

Philip rosti cu jumătate de gură:

— Atunci poate c-ar fi bine să-mi spui mai multe despre el.

Peter se uită neliniştit dinspre stânga spre dreapta.

— Cred c-ar trebui să mergem într-un loc mai puţin public.

— Asta nu-i uşor într-un centru horticol, sublinie Philip.

— Nevoia te-nvaţă, zise Peter. Cred că am o soluţie. Urmaţi-mă!

Se ridică în picioare şi ieşi din restaurant, strecurându-se pe lângă coada tot mai mare de clienţi veniţi să prânzească. (Se părea că nu era niciodată prea devreme pentru cârnaţi cu piure sau pentru prânzul plugarului.) Philip îl urmă, aruncându-i o privire buimacă lui Benjamin în spate şi spunându-i:

— Nu-i nevoie să vii şi tu.

— N-aş rata asta pentru nimic în lume, zise Benjamin. Bate şi teatrul pentru copii.

Îşi dădură seama repede unde-i ducea Peter Stopes. În spatele clădirii Woodlands, ascunsă de parcare, ascunsă şi de drumul principal, se afla enclava ei cea mai secretă – iar pentru mulţi şi cea mai preţioasă. Căci acolo se găseau magaziile. Magazii modeste, de grădină la început, suficient de mari ca să adăpostească o maşină de tăiat iarba, o suflantă pentru frunze şi o mână de unelte, dar nu trecu mult şi apărură căsuţe de tip camping, chioşcuri, pavilioane şi structuri labirintice, încărcate, care combinau elemente din toate acestea; structuri menite să-i ofere englezului lucrul după care tânjea cel mai mult: un loc unde putea să scape de familie fără să plece de fapt de acasă.

Erau douăzeci şi cinci sau treizeci de asemenea magazii, dispuse în aşa fel încât să formeze un fel de sat, cu străzi, alei şi scurtături care se intersectau între clădiri. Era partea cel mai puţin frecventată din imperiul Woodlands, iar astăzi se părea că Benjamin, Philip şi autorul misterios o aveau doar pentru ei. Peter ştia ce face.

După ce se uită încoace şi-ncolo ca să se asigure că nu erau urmăriţi, îi duse în a doua magazie. Era de pe palierul inferior al gamei Woodlands: o structură cubică elementară, cu o ferestruică şi un acoperiş care nu era destul de înalt ca să le permită să stea drept. De fapt, simplul fapt că trebuiau să intre toţi trei acolo însemna să se înghesuie. Rămaseră aplecaţi şi vârâţi unul în altul câteva secunde, după care Benjamin spuse:

— Cred c-ar trebui să găsim o magazie mai mare.

— De acord, zise Peter.

Locul era prea strâmt ca să se întoarcă tustrei, însă cu oarecare eforturi izbutiră să iasă cu spatele în aer liber, unul după celălalt. Pe urmă mai merseră puţin. Următoarea magazie pe care-o găsi Peter era doar puţin mai mare.

— Sunt sigur că putem găsi ceva mai bun, spuse Philip, după ce se treziră vârâţi din nou unul în altul.

— Sigur, zise Peter. Dar de fapt caut să cumpăr o magazie pentru viitorul apropiat. Iar asta pare exact ce-mi trebuie. Am nevoie de un loc unde să lucrez la cărţi, vedeţi voi.

Philip şi Benjamin se uitară la magazie cum putură mai bine în spaţiul strâmt, încercând să evalueze cât era de potrivită ca un birou personal.

— E cam mică, spuse Philip.

— Avem doar o grădină mică.

— Cred că poţi să bagi o masă de lucru, zise Benjamin. Una mică. Asta cred c-ar merge.

— Am nevoie şi de spaţiu să-mi depozitez instrumentele. Nevesti-mii nu-i place să le vadă risipite prin casă.

— Instrumente?

— Instrumente muzicale. Mă ocup de un grup de muzică locală. Interpretăm cântece englezeşti tradiţionale la instrumentele originale.

— Tu la ce cânţi? întrebă Benjamin, aproape temându-se să audă răspunsul.

— Piculină curbată şi trombon cu telescop.

— Hai să găsim o magazie mai mare, spuse Philip.

În cele din urmă aleseră cea mai mare magazie dintre toate. Avea trei camere, încălzire centrală, apă curentă caldă și rece și o masă mare în camera din mijloc, înconjurată de banchete cu perne brodate artistic. Se așezară pe ele cu destulă ușurare.

Se lăsă o tăcere îndelungată. Când Peter păru în cele din urmă gata să vorbească, ceilalți se traseră mai aproape, anticipând – corect – că avea s-o facă foarte încet.

— Așa, Philip... Cum spuneam, în cazul cărții ăsteia, important e textul. Și nu mă joc cu vorbele când zic „important". Cartea spune o poveste pe care am descoperit-o personal și care, când o să fie cunoscută pe scară largă, o să schimbe felul în care se gândesc oamenii la una dintre problemele cele mai importante din zilele noastre.

Dădu timp acestei afirmații impresionante să producă efectul scontat și se pregăti să continue, când Philip spuse:

— Păi, în cazul ăsta, de ce vrei să ți-o public eu? Am doar o editură mică.

— Adevărat. Dar din ghinde cresc stejarii. Pe lângă asta, recunoscu el, trebuie să mărturisesc că nu ești primul editor pe care l-am abordat. Propunerea mea a fost deja examinată de câteva dintre editurile mai mari din Londra. Sper că nu te superi.

— Nici vorbă. La câți alți editori ai trimis-o?

— Șaptezeci și șase.

Philip se gândi și apoi zise:

— Fotografiile cu vechiul Droitwich pot părea cam de nișă pentru unii, mă gândesc...

— Chiar dacă adaugi și Feckenham, plusă Benjamin, încercând să-l ajute.

— Fotografiile sunt doar un pretext, spuse Peter. Cum v-am zis adineauri, important e textul. Povestea. Acum, ceea ce urmează să vă spun – vorbi și mai încet – nu trebuie să plece niciodată dintre pereții magaziei ăsteia.

Philip și Benjamin încuviințară din cap solemn.

— Bănuiesc c-ați observat lucrul pe care-l au în comun fotografiile, nu? Ceva referitor la oamenii din ele.

Deodată, Philip își dădu seama în ce direcție o lua discuția.

— Zi-i mai departe, te ascult, spuse el cu o voce sastisită.

— Lucrul pe care-l au în comun este că sunt cu toţii englezi sadea. Acum, titlul cărţii mele este *Planul Kalergi*, iar cartea pleacă de la premisa că, dac-ai face asemenea fotografii acum...

Iar după asta lui Peter Stopes nu-i trebui mult şi începu să-şi reverse teoria nebunească şi alambicată. În plus, Philip, care studiase aceste tipuri de convingeri cu câţiva ani mai devreme, era deja la curent cu ea. Se părea că rasele albe din Europa erau supuse unui genocid treptat. Erau făcute să-şi înceteze existenţa treptat şi întregul proces era invenţia drăcească a unui aristocrat austriac de la începutul secolului XX, pe nume Richard von Coudenhove-Kalergi. „Planul Kalergi", cum le plăcea unora să-l numească, era un proiect de creare a unui stat paneuropean în care, conform celor scrise în cartea lui, *Praktischer Idealismus*, „omul viitorului va fi exponentul unei rase mixte. Rasa eurasian-negroidă a viitorului, asemănătoare ca aspect cu egiptenii antici, va înlocui diversitatea popoarelor cu diversitatea indivizilor". Şi bineînţeles că acest stat paneuropean care se crea prin genocid era deja bine stabilit şi îşi desăvârşea lucrarea diabolică sub forma Uniunii Europene, al cărei fondator spiritual era nimeni altul decât Kalergi.

Câteva minute mai târziu, Benjamin şi Philip se întorceau la maşini prin burniţa de februarie, după ce Peter Stopes, cu cele şase ilustrate vechi ale lui, fusese trimis la plimbare fără echivoc de directorul editorial de la Chase Historical.

— Cum e, a inventat toată povestea? întrebă Benjamin.

— A, nu. Kalergi a existat şi probabil chiar e fondatorul UE, dacă ţii să te duci până la origini, zise Philip. Însă felul cum răstălmăcesc oamenii ăştia ideile e incredibil. Poate c-am fost puţin naiv când am spus că ciudaţii sunt inofensivi.

— Nu, nu cred.

Benjamin ajunse la maşină primul şi îşi căută cheile.

— Cred că pur şi simplu am avut ghinion azi. Nu sunt mulţi ca el.

— Sper, băga-mi-aş. Data viitoare ne-ntâlnim în altă parte?

— Nu, îmi place aici.

Benjamin își fixă centura, închise portiera și coborî geamul șoferului.

— E întotdeauna o aventură. Nu știi niciodată peste ce-o să dai. Uneori e bine, alteori e rău și de multe ori e ciudat de nu se poate. Dar asta-i Anglia. Suntem cu ea pe cap.

Făcu un semn de rămas-bun când plecă, lăsându-l pe Philip să fluture din mână după el și apoi să clatine trist din cap, întrebându-se dacă nu cumva Benjamin începea să meargă un pic cam departe cu indiferența lui calmă.

8.

Aprilie 2011

Ian vorbea mult despre mama lui. Pomenea rar despre taică-său, care murise când el era încă adolescent, sau de Lucy, sora mai mare, care se măritase, trăia în Scoția și nu prea mai avea de-a face cu restul familiei, însă era clar că mama ocupa un loc important în viața lui. Trăia singură într-un orășel de lângă Stratford-upon-Avon și Ian o vizita în fiecare duminică. Sophie (care avea oricum înclinația de a-și supraanaliza relațiile, mai cu seamă în acest caz, dat fiind că era hotărâtă – *hotărâtă* – ca, de data asta, să nu dea greș) oscila și încă nu-și dădea seama dacă apropierea dintre mamă și fiu trebuia considerată înduioșătoare sau alarmantă. Părea să corespundă firii grijulii și generoase a lui Ian, desigur; în același timp, oare chiar era sănătos ca un bărbat de treizeci și șapte de ani să-și viziteze mama atât de regulat, să stea de vorbă cu ea la telefon atât de des?

Bineînțeles, Ian era nerăbdător ca Sophie să se vadă cu ea cât mai curând, dar ea rezista sugestiei de multe săptămâni. Abia după ce trecură prin dreptul multor altor borne – prima lui cină cu Lois și Cristopher (care fusese un mare succes), prima dată când își spuseseră „te iubesc" (într-un moment de tăcere dintr-un film extrem de plicticos, la care îl dusese ea la Electric), ziua când Sophie se mută în fine în apartamentul lui (aducând cu ea cutii peste cutii cu cărți ca să umple rafturile alea goale) – se lăsă înduplecată. Așa că se treziră urcându-se

în mașină, într-o dimineață însorită de aprilie, ieșind din Birmingham pe A3400 și ajungând în neimpresionantul peisaj rural din Warwickshire, cu destinația finală în orășelul Kernel Magna, unde se născuse Ian și-și petrecuse cea mai mare parte a vieții.

Sophie savură călătoria, nu în ultimul rând fiindcă îi plăcea cum conducea Ian. Era sexy să te uiți la un bărbat care făcea un lucru la care se pricepea atât de bine: atenția lui relaxată și constantă, politețea față de ceilalți șoferi, sentimentul că stăpânea fără probleme o mașină complexă și care răspundea bine la comenzi. Fără un motiv anume, îi veni să-i pună mâna pe interiorul coapsei și să încerce să-l distragă. După ce-l tachină suficient așa și fiindcă de la o vreme conversația lâncezea, jucară un joc pe bază de cuvinte. Ideea era a lui Ian: luai ultimele trei litere de pe plăcuța de înmatriculare a unei mașini din apropiere și o transformai într-o sintagmă sau propoziție.

— Hai, încep eu, spuse el și citi cu voce tare inițialele de pe un Opel Astra care aștepta în fața lor, la o intersecție: TLX – Tony linge xanax.

Sophie râse. Era o modalitate caraghioasă de petrecere a timpului – genul de joc pe care se gândise întotdeauna să-l joace cu copiii ei, dacă-i va avea –, dar îi dădea sentimentul plăcut că se îndepărtase de seriozitatea mortală a vorbăriei universitare (socializarea în cadrul catedrei putea fi un veritabil calvar). Și, ca de atâtea ori, umorul lui Ian se dovedi molipsitor.

— În regulă, zise ea. ZCH – Zoo îi captivează pe harpiști.

— WPL, zise Ian, zărind un VW roșu, care trecu repede pe lângă ei. Willy preferă lesbienele.

— YMG – Yoda mănâncă gol.

În cele din urmă, zăriră amândoi un Range Rover mare și negru, care tocmai dădea cu spatele de pe o alee.

— DPP – Derrida postulează premeditat, spuse Sophie chiar în clipa când Ian veni cu „Defunctul panda pute".

Izbucniră în râs și apoi, înainte ca ea să aibă timp să reflecteze la diferența dintre sugestiile lor, trecură pe lângă indicatorul care le ura – lor și altor șoferi prudenți – bun venit în Kernel Magna.

Nu era chiar ilustrata de vacanță pe care o anticipase Sophie. Probabil că n-ar fi fost considerată sursa de inspirație pentru puzzle-urile care se vindeau atât de bine în magazinul de jucării de la Centrul Horticol Woodlands. Din capul locului, când intrai în localitate dinspre nord, de o parte și de alta a drumului se ridicau cvartale din case noi-nouțe, fără personalitate, construite din aceeași cărămidă roșu-deschis și stând puțin cam prea aproape una de alta. Arătau destul de frumos, însă Sophie nu se văzu locuind într-una dintre ele.

— Asta era a mea, spuse Ian, arătând spre o casă, deși ea nu-și dădu seama la care se referea. Am stat acolo aproape doi ani, adăugă el, pe jumătate pentru sine.

Limita de viteză era de cincizeci de kilometri, dar Ian încetini prudent până la patruzeci, în timp ce treceau pe lângă un magazin alimentar, un restaurant indian, o agenție imobiliară și un coafor, toate situate la câțiva metri unul de celălalt.

— Asta e, zise el. Asta-i tot ce-a rămas din orășel. Aici – arătă spre o clădire mare și părăsită de pe stânga – era cârciuma, dar pe urmă a cumpărat-o unul dintre lanțurile mari, numai că nu prea le-a adus încasări, așa că după doi ani au închis-o. Nu prea mai e viață pe-aici în zilele astea.

— Mai ai prieteni care stau aici?

— Nu. S-au mutat toți. Simon a fost ultimul care-a plecat – acum e în Wolverhampton.

Sophie încă se străduia să-și amintească numele tuturor prietenilor lui Ian.

— Mai zi o dată, care-i Simon?

Ian îi aruncă o privire aproape – dar nu tocmai – dezaprobatoare.

— Prietenul cel mai bun. Am fost colegi de școală primară.

— Cel care s-a făcut polițist?

— Exact. Bun, aici stă mama.

Intră pe o alee și opri în fața unei case înalte, cu trei niveluri, care data de prin 1930. O siluetă cu părul alb stătea deja în cadrul ferestrei arcuite și se uita după ei. Se ridică și ajunse în prag înainte ca Ian și Sophie să iasă din mașină. Era o femeie

înaltă – peste un metru şaptezeci, poate un metru şaptezeci şi cinci, ar fi zis Sophie – şi, în ciuda vârstei, încă se ţinea bine; părea în putere şi stătea bine pe picioare, cu spatele drept. Avea ochi albaştri, dantura îngrijită şi o privire iscoditoare; doar un tremur abia vizibil al mâinii când i-o întinse lui Sophie îi trăda cei şaptezeci şi unu de ani. Era, după cum se văzu imediat, o femeie dintr-o bucată.

— Mmm... făcu ea, studiind-o pe Sophie de sus până jos, în timp ce-i ţinea mâna într-ale ei. Chiar mai drăguţă decât mi-a spus. Mă cheamă Helena, drăguţo. Te rog să intri.

Îi conduse în camera de zi şi le turnă pahare de vin de Xeres dulce, o băutură din care Sophie îşi dădu seama că nu mai gustase niciodată.

— Zău aşa, vorbi Helena după ce schimbară două-trei cuvinte despre călătorie, cred că fiul meu ar fi putut să vină mai devreme la mine cu noua lui prietenă. Am înţeles că te-ai mutat deja la el, drăguţo, aşa e? Deci înseamnă că această... relaţie e deja foarte avansată. Mi se pare c-aţi procedat cam pe dos.

— Ei bine... e doar din vina mea, zise Sophie, aruncându-i o privire neliniştită lui Ian. M-a invitat de multe ori şi pân-acum, dar nu prea ne-am potrivit. Duminicile sunt... întotdeauna destul de aglomerate, improviză ea cu disperare.

— Mergi la biserică? întrebă Helena, cu un fel de inocenţă letală.

— Nu, dar...

Ian îi veni în ajutor.

— Cred că eu am speriat-o, mamă, fiindcă am vorbit atât de mult despre tine.

— Ce prostie! spuse Helena, ridicându-se în picioare. N-aş omorî nici o muscă. Aşa, mă duc să pregătesc prânzul.

— Vin să te-ajut, zise el.

Singură în sufragerie, Sophie se uită în jur, la fotografiile de pe cămin şi de pe pereţi. Îndeosebi fotografii de familie: una cu Ian elev, pe la treisprezece ani, într-o poză în doi, alături de o fată cu trei-patru ani mai mare: Lucy, evident. Erau şi câteva fotografii ale răposatului soţ al Helenei: una alb-negru, în care

purta uniformă (Forțele Armate?); o alta frumoasă, cu ei doi, ea – în costum de baie, el – într-un tricou sport și pantaloni scurți, făcută într-o vacanță îndepărtată cu familia (sudul Franței, poate? Anii 1960?); și o a treia de mult mai târziu, având locul de onoare de pe cămin, în care era îmbrăcat în costum și părea cam de cincizeci de ani – nu cu mult înainte să moară, poate. Pe urmă era o fotografie cu Lucy la absolvire (una mică, așezată discret pe o policioară de lângă televizor), dar lângă ea se găseau doar Helena și un Ian foarte tânăr. Toate fotografiile trebuiau șterse de praf, observă Sophia.

Pentru prânz Helena le pregătise ciolan cu o salată caldă de cartofi. Nu mâncară în sufragerie, despre care Helena spuse că era prea întunecoasă în perioada asta din an, ci în bucătărie – care i se păru lui Sophie cam la fel de întunecoasă.

— Ian mi-a zis că trăiești aici de peste patruzeci de ani, se încumetă ea la un moment dat.

— Așa e. Ne-am mutat aici în anul când s-a născut Lucy. Nu cred c-o să mă mai mut vreodată, deși acum orășelul nu mai e cum era cândva, nici pe departe. Fiul meu poate să-ți spună: aveam măcelărie, brocantă, fierărie și menaj. Toate, afaceri de familie, normal. Era cu totul altfel pe atunci. Poșta s-a închis de vreo cinci ani. Acum trebuie să mă duc cu mașina la Stratford dacă vreau să trimit un pachet. Iar parcatul acolo e cumplit. Și bineînțeles că era și Thomas's!

— Ce era Thomas's?

— Magazinul orășenesc. Un magazin orășenesc *adevărat*. Nu vindeau doar alimente, ci și jucării, papetărie, cărți – tot felul de lucruri.

— Te-ntorci cam mult, mamă.

— Unii dintre noi au memorie bună.

— Oricum, e și acum un magazin.

— Locul ăla? se cutremură Helena. Nu-i deloc același lucru. N-ai cum să intri acolo și să te-aștepți să stai un pic de vorbă cu persoana din spatele tejghelei. În primul rând, nu știi în ce limbă o să-ți vorbească. A, apropo, ți-am spus de noua femeie de la curățenie?

Ian clătină din cap.

— Minunata mea femeie de la curățenie, îi zise Helena lui Sophie, care vine aici Dumnezeu știe de când, s-a pensionat până la urmă și s-a mutat pe litoral. În Devon. Așa că agenția mi-a trimis-o pe fata asta nouă. O cheamă Grete. Vine de la Vilnius. Din Lituania, auzi tu! Poți să-ți închipui?

— Nu prea are importanță dacă-și face treaba bine, nu? spuse Ian. Cum stă cu engleza?

— Excelent, ce-i drept. Chiar dacă are un accent foarte puternic și mi-aș dori să vorbească un pic mai tare.

— Poate că s-a speriat de tine. Așa fac mulți, să știi.

Înțelegând că remarca îi era adresată – măcar în parte – lui Sophie, Helena se întoarse spre musafira ei și tonul i se îmblânzi.

— Așa, drăguțo, zise ea. Te rog să-mi povestești despre munca ta la universitate. Fiul meu mi-a spus că știi tot ce se poate ști despre pictura veche.

— Nu chiar, răspunse Sophie, înfiorându-se în sinea ei. Ca toți universitarii, lucrez într-un domeniu foarte specializat. Lucrarea mea de doctorat a fost despre portretele contemporane ale scriitorilor europeni negri din secolul al XIX-lea.

— Europeni *negri*? Asta ce vrea să-nsemne?

— Păi, Aleksandr Puşkin, de exemplu, al cărui străbunic era african. Sau Alexandre Dumas – cel care a scris *Cei trei muschetari* –, a cărui bunică era o sclavă din Haiti.

— Dumnezeule, habar n-aveam. Ce chestii poți să afli! exclamă Helena, într-un fel care dădu de înțeles că erau unele lucruri pe care ar fi preferat să nu le afle deloc.

— Așa că am examinat portretele acestor persoane ca să văd modalitățile în care fiecare artist le-a redat – sau n-a reușit să le redea – originea africană.

— Absolut fascinant! Vrea cineva *crumble* cu revent?

După ce închise de tot subiectul în acest fel, Helena se apucă să scoată budinca din cuptor și să pregătească crema de șarlotă. Pe urmă Ian (ale cărui vizite la mama lui se soldau aproape de fiecare dată cu câte-o operațiune pe care o făcea pentru ea) urcă să repare un scaun de toaletă care se desprinsese. Între timp, Helena o duse pe Sophie afară.

— Știi ce? spuse ea. Cred că pentru prima dată anul acesta e *suficient* de cald să bem ceaiul în grădină.

Se așezară pe o bancă din fier forjat, vopsită în alb și aflată în fața unui strat de flori care fără îndoială că aveau să aibă niște culori splendide peste câteva luni. Helena își împleti brațul cu al lui Sophie și o prinse într-o strânsoare înfricoșătoare prin hotărâre și ferocitate.

— Îmi pare grozav de bine că fiul meu te-a găsit, vorbi ea. Ultimele două iubite nu s-au potrivit deloc cu el – deși așa spun de fiecare dată mamele, bineînțeles. M-aș bucura mult să-și găsească pe cineva stabil; pe cineva pe viață. În ce mă privește, simt cumplit lipsa asta, cu toate că au trecut – o, Doamne! – peste douăzeci de ani de când s-a dus dragul meu Graham.

— Probabil c-a fost... dintr-odată, cu totul neașteptat, nu?

— Absolut. Atac de cord la cincizeci și doi de ani. Era în floarea vieții. Își iubea familia, își iubea meseria...

— Adică?

— Lucra la fostele studiouri Pebble Mills din Birmingham. Era director de platou. Director de platou cu vechime, mai bine zis. Avea mult de condus până la muncă în fiecare zi, dar nu conta. I-a plăcut fiecare minut. A fost un om cu școala BBC-ului în fiecare fibră. Habar n-am ce ar crede despre cei de azi... Lucy era plecată la universitate când s-a întâmplat. S-a ținut departe, ceea ce sunt sigură că a fost felul ei de-a face față. Nu pot s-o condamn pentru atâta lucru. Însă Ian și cu mine a trebuit să trecem prin toată drama aici, în casa asta. Atunci ne-am apropiat atât de mult, cred...

— N-ai... N-ai găsit pe altcineva?

Helena se trase înapoi și o privi, cu un zâmbet de uimire prefăcută pe chip.

— Nu mi-ar fi trecut prin cap. Nici măcar o dată.

Tăcură amândouă. Era foarte liniște aici. Câte-o mașină care trecea, câte-un tril al unei păsări. Liniște, dar fără împăcare, își zise Sophie.

— Graham a semănat grădina, continuă Helena într-un târziu. Stratul de-aici, cel mai apropiat, e de trandafiri. Trebuie să vii

aici peste câteva luni, în iulie. O să fie o splendoare! Avem multe soiuri, dar preferatul meu, cel mai frumos dintre toți, e un trandafir de Damasc căruia i se spune „York și Lancaster". E un trandafir alb, care pe unele petale are o nuanță foarte delicată de roz. *Exact* de culoarea pielii tale.

Acum o privi în ochi pe Sophie, care citi multe lucruri în privirea neșovăielnică a bătrânei – printre ele, o rugăminte atât de elocventă, încât era ca și cum ar fi rostit-o, ca ea să nu-i rănească fiul în nici un fel; iar în spatele ei, mult în spate, dar la fel de reală, o amenințare: amenințarea că, dacă totuși îl rănea, aveau să fie urmări. Toate acestea rămaseră nerostite. Helena se mulțumi să spună:

— Asta mi se pare că ești, drăguțo. Un trandafir minunat. Un trandafir englezesc.

Iar lui Sophie, profund tulburată, nu-i rămase decât să se uite în ceașcă și să bea cu grijă din ceai.

9.

August 2011

De îndată ce taxiul îi aduse pe toţi înapoi acasă, Coriander fugi pe scări la ea în cameră. Se duse glonţ la pick-upul de pe măsuţa de toaletă, silindu-se să nu se uite la stânga sau la dreapta, să nu vadă colajul de fotografii lipite peste tot pe pereţi şi să pună faţa a doua de pe *Back to Black*, varianta de vinil. Abia atunci, pe când corul sfidător şi sfâşietor de pe „Tears Dry on Their Own" umplea camera, îndrăzni să privească în jur, la galeria de imagini care, înainte să plece în vacanţă, fuseseră o celebrare a vieţii, dar care, în absenţa lor, imposibil, deveniseră un altar al morţii.

Erau fotografii cu ea în toate postúrile şi contextele posibile: stând pe o maşină de spălat dintr-o spălătorie automată, ciupind corzile unei chitare Les Paul; pe scenă, în pantaloni scurţi, roşii şi geacă neagră, de piele, cu dermatograful negru şi gros lăsat să traseze acea arcuire distinctivă; stând cu soţul ei, Blake, fiecare pierdut în ochii celuilalt, el, cu o pălărie cu bor îngust, ea, într-o rochiţă în carouri şi cu un sutien roşu; o poză într-o postură căutată, aşezată şi având aripi de înger, cu o şuviţă de păr negru acoperindu-i un ochi, cu o aluniţă vizibilă deasupra gurii plictisite şi bosumflate; o altă fotografie cu ea pe scenă, purtând o bustieră strâmtă, din care sânii i se revărsau fără sex-appeal, balerini şi cercei ca nişte cercuri mari, cu părul în dezordine, prins în coc cu o eşarfă de şifon, cu numele lui Blake

brodat pe ea; o imagine oribilă cu ea la sfârşit, cu pomeţi proeminenţi şi cu ochi bântuiţi. Mai era o fotografie uriaşă, mărită, a colecţiei ei de discuri sau măcar a unei părţi: coperte de LP-uri risipite pretutindeni în cadru; albume cu Count Basie şi Sarah Vaughan, Dinah Washington, Aretha Franklin, Diana Ross, Louis Armstrong, Sidney Bechet, Sammy Davis Jr. Ochii lui Coriander cutreierau lacom peste imagini pe când muzica albumului mergea mai departe. Când auzi asprimea fragilă din vocea lui Amy pe „Some Unholy War", abia îşi stăpâni lacrimile. Cântecul ăla avea oricum versuri – „doar eu, demnitatea mea şi cutia de la chitară" – care o loveau întotdeauna în plex şi o întorceau pe dos, dar acum, ştiind că Amy murise, că nu mai aveau să fie alte cântece, altă muzică, experienţa ascultării era aproape insuportabilă.

După ce se termină, Coriander simţi că făcuse primii paşi în procesul de recăpătare a propriei identităţi, după trei săptămâni de coşmar, prizonieră într-o vilă toscană, cu familia. Era bine să fie din nou la ea în dormitor, la ea acasă. Nu-i mai plăcea nimic la casa asta, dar aici, în cameră, se simţea acasă.

Coriander avea paisprezece ani. Trăia într-o casă evaluată acum de agenţii imobiliari din zonă la puţin peste şase milioane de lire, întinzându-se pe cinci niveluri, ridicată într-un loc ferit şi greu de găsit, între King's Road şi Chelsea Embankment. Tatăl ei, Doug Anderton, era un cunoscut comentator politic, cu tendinţe stângiste din presa centrală. Mama ei, onorabila Francesca Gifford, era un fost model care descoperise religia şi devenise un far călăuzitor al iniţiativelor caritabile din Londra, preşedinta unor licitaţii cu strângere de fonduri, unde cel mai ieftin loc la o masă costa zece mii de lire. Coriander îşi ura mama şi era înstrăinată de tată. Nu simţea nici o legătură cu fratele ei, Ranulph, cu fratele vitreg Hugo sau sora vitregă Siena, mai mari decât ea, care fuseseră cu toţii cu ea în Italia. Îşi ura şcoala privată din Hammersmith, dar mai întâi de toate ura că fusese trimisă la o şcoală privată. Ura Chelsea şi ura sud-vestul Londrei. Erau perioade când simţea că singurul lucru pe care-l iubea – îl iubea cu o pasiune mistuitoare, corozivă – era vocea lui Amy Winehouse.

Iar acum Amy murise. Murise la doar câteva zile de la începutul vacanței lor, iar până acum nu avusese ocazia s-o jelească.

Ce urma? Nu voia să stea aici, închisă în casă toată după-amiaza. Voia să iasă, să se vadă cu prietenele ei și să afle ce pierduse pe durata celor trei săptămâni monotone sub soarele toscan. Nu era cazul să le spună și părinților ce făcea. Tatăl ei se dusese deja la el în birou și lucra la un articol despre tulburări, iar mama era în salonul de jos și-și citea corespondența. Marisol, menajera filipineză, era sus, unde despacheta și sorta hainele pentru spălat, și nici unul dintre ei nu avea să se uite pe camerele video ale sistemului de monitorizare. În câteva minute Coriander ieși pe poarta grădinii și porni pe Flood Street, spre magazine și locurile aglomerate. Își scoase Blackberry-ul și, fără să încetinească, fără să se uite în jur ca să vadă unde mergea, îi tastă un mesaj scurt prietenei sale, Grace: „Ne vedem la Starbucks în 5?". Dar Grace îi răspunse imediat cu „Scz, sunt în Turcia" – ceea ce era o noutate pentru Coriander, fiindcă își trimiseseră mesaje cu doar o zi mai devreme (ce-i drept însă, familia lui Grace pleca frecvent din țară pe nepusă masă). Așa că se duse singură la cafenea, comandă un frappuccino și stătu o vreme la o masă, trimițându-le SMS-uri altor câteva prietene. Două dintre ele erau ceva mai încolo, la cumpărături în Brandy Melville, și-i sugerară să se întâlnească la o înghețată de iaurt în localul nou de lângă Sloane Square, dar lui Coriander nu-i surâse ideea. De fapt, toată această parte a Londrei și posibilitățile sociale de căcat pe care le oferea o plictiseau de moarte – și nu de azi, de ieri. Uneori – nu atât de des în ultima vreme, adevărat – tatăl ei încerca s-o convingă că avea noroc că locuiește aproape de King's Road. Îi povestea despre trupele care își făceau veacul pe aici în anii 1960, despre scriitorii, beatnicii și hippioții care veneau să bea la Chelsea Potter, despre apariția punk-ului și despre deschiderea magazinului SEX al lui Malcolm McLaren și Vivienne Westwood la numărul 430. Auzise poveștile astea de la taică-său de o sută de ori și ajunsese la concluzia că însemnau, și pentru el, la fel de puțin ca pentru ea. Și el ura Chelsea, era furios pe el însuși fiindcă ajunsese să locuiască aici și repeta

aceste poveşti consolatoare doar ca să încropească o explicaţie raţională pentru compromisurile şi alegerile greşite. Fiicei lui poveştile astea nu-i schimbau deloc impresia că trăia într-un cartier eminamente nasol, un loc frecventat de fete pline de bani şi răzgâiate şi, pe deasupra, monstruos de monocultural: era posibil să auzi mai multe limbi, dat fiind că eurogunoaiele miliardare ieşeau alene dintr-un outlet ca să intre în altul, însă aici nu existau nici diversitate autentică, nici variaţii de culoare a pielii. Nu ca în Hackney, nu ca în Islington, nu ca în nordul Londrei. (Fiindcă ăsta era unul dintre lucrurile care-o făcuseră pe Coriander s-o iubească atât de mult pe Amy Winehouse. *Era* vocea nordului Londrei. Acel nord al Londrei zurbagiu, ponosit, ieftin, *cool* şi multicultural, locul unde se găseau Camden Market, Air Studios, Dingwalls Dancehall, Hackney Empire şi toate celelalte lucruri ca lumea pe care le dăduse vreodată oraşul ăsta supraevaluat şi mulţumit de sine.)

Sorbind cu paiul din frappuccino, trecu prin câteva zeci de mesaje din zilele anterioare, până-l găsi pe cel primit ieri după-masă. Căcat, măcar dac-ar fi ajuns acasă, în loc să moţăie în jurul piscinei ca o ceată de zombi. Se părea că ar fi fost senzaţional. Mesajul era de la AJ, un negru tânăr şi arătos pe care-l cunoscuse într-un club din Hackney cu câteva săptămâni în urmă. Nu că l-ar fi scris cu mâna lui. Îl retrimitea de undeva. Şi scria aşa:

> Toată lumea din toate părţile Londrei să vină în inima Londrei (central) la Oxford Circus!!, MAGAZINELE goale o să fie sparte aşa că veniţi la găbjeală (moca!!!) muie la gabori o să-i trimitem de unde-au venit cu protestul NOSTRU! >:O
>
> Gata acum cu războiul contra culorii aşa că dacă vezi un frate... SALUŢI! dacă vezi un gabor... SĂ-L FUŢI!
>
> Ne trebuie mai mulţi OAMENI decât gabori aşa că Toată lumea s-o ia razna, toată londra şi ăilalţi sunt invitaţi! Prăpăd şi teroare pură & Mocangeală... spargeţi vitrine şi daţi cu grebla pe ce vă place! Oxford Circus!!!!! 9 seara, nu ne trebuie gabori fără coale să stea pe străzi şi să ne bage fraţii la închisoare deci echiparea, e-o lume liberă deci distracţie plăcută la cumpărături;)

Oxford Circus 9 seara dacă vezi un gabor oprind un frate BAGĂ-TE!!! TOATĂ LUMEA SĂ SE BAGE negroteii o să stea antenă, ne mascăm şi lovim la 9.15-9.30 seara, aveţi grijă să fiţi acolo ne vedem acolo. NU UITAŢI LOCAŢIA!!! OXFORD CIRCUS!!!

SĂ SE RETRIMITĂ LA TOATE CONTACTELE!!!

„Prăpăd şi teroare pură." Lui Coriander îi plăcea cum sună – chiar foarte mult.

*

Ratase ea experienţa de la Oxford Circus, dar nu era totul pierdut. „Lucrurile încep să se mişte pe Mare Street", îi spuse acum AJ prin BBM. Se grăbi la metrou, iar când ajunse la Hackney şi se întâlni cu el, adică după vreo trei sferturi de oră, îşi dădu seama ce însemna asta. Un TIR mare şi alb era oprit la intersecţia dintre Mare Street şi o altă stradă, blocând traficul. O mulţime de oameni, majoritatea tineri, majoritatea negri, începea să se strângă, însă era o mulţime informă şi dezorganizată, prin comparaţie cu cordonul de poliţişti dispuşi în faţa ei, cu scuturile pregătite. La marginea gloatei erau trecători şi spectatori care dădeau ocol printr-o parte şi alta, unii încercând să intre în magazine sau să ajungă acasă, mulţi dintre ei folosindu-şi telefoanele şi camerele ca să înregistreze imagini de la confruntarea care se pregătea. Încă nu se întâmpla mare lucru, în afară de încăierările izolate dintre violenţa plutea în aer. Pentru Coriander era palpitant, dar în acelaşi timp era speriată, aşa că se ţinea aproape de AJ, prinzându-se de el şi liniştindu-se când îi descoperea bicepşii puternici şi încordaţi prin textura moale a hanoracului.

Nu trecu mult şi lucrurile începură să se însufleţească. Cineva deschise cu forţa uşile TIR-ului şi descoperi că transporta material lemnos. Oamenii porniră să pună mâna pe obiecte – scânduri, cozi de mătură, cercevele vechi, tot felul de lucruri – şi

apoi le dădură din mână în mână. Coriander luă unul şi-şi dădu seama că se alesese cu o armă improvizată. Câteva secunde mai târziu, auzi un zgomot de sticlă spartă în spatele ei şi se întoarse ca să vadă doi bărbaţi care făceau zob geamurile autobuzului parcat şi abandonat când se blocase traficul. Zgomotul îi puse adrenalina la treabă şi imediat după aceea – fără măcar să stea pe gânduri – se trezi alergând şi ea spre autobuz şi începând să izbească în caroserie cu bâtul cam cât un bătac de crichet pentru copii. Se simţi umilită când abia dacă reuşi să zgârie caroseria şi-i auzi pe oameni râzând de ea.

— Ce morţii mă-sii faci? zise AJ, ajungând-o din urmă şi prinzând-o de braţ. Vrei să te-aresteze?

Văzând că nu-i răspunde, spuse:

— Hai, retragerea! Dacă vrem să ne uităm la chestia asta, trebuie să găsim un loc mai sigur.

Se retraseră pe o străduţă şi rămaseră la intersecţia cu drumul principal, privind încăierările şi filmând. Coriander dăduse discret drumul bâtului, dar observă că altcineva aflat în trecere îşi legase lama unui cuţit utilitar de al lui.

— Să-mi fut una, zise ea. Fii atent la ăsta!

— Sunt niscai oameni periculoşi pe-aici, spuse AJ.

— Îl cunoşti? întrebă Coriander.

— Nu, răspunse AJ. Credeam că vin şi nişte prieteni de-ai mei, dar încă nu-i văd. O să fie bine. Ai grijă!

În spatele lor, pe stradă, se isca o ceartă. Doi rastafarieni încercau să se întoarcă pe stradă, la apartamentul lor, dar poliţia nu-i lăsa. Poliţiştii aveau lupi alsacieni în lesă, iar câinii voiau să se repeadă asupra celor doi. Se auzeau mai multe zgomote: urletele poliţiştilor, care le spuneau rastafarienilor să se-ntoarcă, strigătele de protest ale acestora, lătratul neîncetat şi asurzitor al câinilor, zgomotul sirenelor care treceau prin spate şi cacofonia încăierărilor de pe Mare Street, unde grosul mulţimii era acum împins înapoi pe stradă de şirurile de poliţişti. AJ şi Coriander se alăturară grupului de oameni care asistau la conflictul dintre poliţie şi rastafarieni. Un ziarist alb filma incidentul cu camera video. Unul dintre bărbaţi ţipa că un câine fusese asmuţit asupra

lui și-l mușcase în timp ce era cu mâinile sus, altul îi striga unui ofițer de poliție „Suntem cu toții egali – îmi spui mie să mă car, spune-i și la alb să se care". Câinele dădea să-i sară la beregată și lătra, în timp ce bărbatul striga „Mi-ai lovit prietenu' cu bulanu', bă, ai dat cu bulanu-n el, futu-i". În cele din urmă, polițiștii le dădură drumul, însă cel mușcat spunea mai departe oricui stătea să asculte: „Nu sunt violent, da? Numai că așa se poartă cu noi aici. Ies pe străzi și ne spun ce să facem. La ce pula mea se-așteaptă? Jumate din oamenii de-aici au avut de-a face cu căcatu' ăsta de poliție..."

Și tot așa. Se furișară înapoi pe Mare Street și descoperiră că, pe lângă bucățile de lemn din TIR, protestatarii se înarmaseră acum și cu sticle furate de la magazinul Tesco din cartier. „Găbjiți niște proiectile, frate, găbjiți niște proiectile!" le strigă un bărbat. Un alb își croi drum până în fața mulțimii, se opri în dreptul cordonului de polițiști, iar apoi se întoarse cu spatele, se aplecă și le arătă fundul. Coriander îi văzu crăpătura bucilor albe reflectată într-unul dintre scuturi. Mulțimea râse, chiui și aplaudă, iar gestul păru să le dea curaj oamenilor să înceapă să-și azvârle proiectilele. În replică, polițiștii țâșniră spre ei, împingându-i și mai mult pe stradă. Pe când se retrăgeau, începură să ridice coșurile de gunoi de pe trotuar și fie să le arunce spre polițiști, fie să le dea foc. Coriander se trezi împinsă și înghiontită, strivită între străini, clătinându-se, aproape să se împiedice și să cadă. În scurt timp ajunseră pe altă stradă, pe care se găsea un outlet Carhartt, a cărui alarmă suna de-ți spărgea urechile când oamenii dădeau buzna înăuntru și apoi ieșeau cu ce le cădea în mână – canadiene tip parka, geci de fâș, pulovere și trenciuri. Înnebunită, Coriander fugi înăuntru cu ceilalți și, fără să mai stea pe gânduri, înșfăcă două veste Newton de culoare verde avocado, dar când ieși la loc pe stradă AJ o aștepta și-i spuse „Du-le la loc", așa că se întoarse, le aruncă pe jos și pe urmă alergă după el.

Trecură în fugă pe lângă o Mazda MX5 căreia i se dăduse foc. În aer plutea o energie uluitoare, iar ceea ce simți Coriander în fundul gâtlejului nu era fumul mașinii incendiate, ci gustul

ascuțit și tonifiant al furiei. Turbulenții erau furioși din cauza uciderii lui Mark Duggan cu patru zile în urmă și pentru anii de tratament inechitabil din partea poliției, pe când polițiștii erau furioși pe ilegitimitatea protestului și pe violența cu care erau amenințați. Anii de furie, anii de coexistență înverșunată, ranchiunoasă, resentimentară creșteau acum și erau gata să dea în clocot. Era fantastic. „Nu-i vorba de proteste", avea să-i spună mai târziu Jackson, prietenul lui AJ, bând Strongbow și fumând marijuana. „Trebuie să le arătăm gaborilor că nu pot să se pișe pe tânăr și să scape. Așa c-o să facem totul praf și-o să le arătăm că, data viitoare când o să mai umble cu mizerii, asta o să se-ntâmple. Mă fut în 2012 și-n Jocurile Olimpice. Dacă se-ajunge pân-acolo, le facem praf și pe ele. N-ai voie să-l vânezi pe tânăr în halul ăsta. Sunt mereu pe străzi, toți polițiștii le spun că au droguri la ei, alea-alea. O să te căutăm. Dacă nu te căutăm acum, te ducem la secție și te dezbrăcăm la piele. Se pișă pe ei. Deci asta o să se-ntâmple și-mi pare bine că s-a-ntâmplat. Nu mă bucur pentru puștiul care-a mierlit-o. Da' polițiștii o să și-o ia fiindcă se pișă pe noi. Pe drepturi.

*

Trecuse de zece seara când Coriander se întoarse acasă. Mama ei era deja în pat, iar fratele ei se juca ceva pe consolă, dar ea avea chef să stea de vorbă cu cineva, așa că se duse să-și vadă tatăl. Doug era la birou și încă lucra la articol.

— Bună, tati, spuse ea.

— Bună, răspunse el, rezemându-se în scaunul rotativ, ducându-și mâinile la ceafă și întinzându-se.

— Despre ce scrii?

— Încerc să termin un articol de opinie despre proteste. Nu prea merge.

— De ce?

— Probabil fiindcă nu prea știu ce cred.

— Pot să arunc un ochi?

— Sigur.

Se duse să-şi facă o cafea, timp în care Coriander se aşeză la birou şi parcurse articolul pe sărite. Când se întoarse, cu cana în mână, o întrebă:

— Ce părere ai?

— Merge, spuse ea.

— Merge?

— Doar că...

Rosti cuvintele cu nepăsarea de care doar o fată de paisprezece ani ar fi fost în stare.

— Mă rog, cred că e genul de articol la care te-ai aştepta din partea cuiva care duce viaţa pe care-o duci tu.

— Cum adică? întrebă el oripilat.

Ea era deja pe punctul să iasă din cameră. Se opri în prag doar ca să-i spună:

— Ar trebui să mai ieşi şi tu.

Căcat, îşi zise el, până şi fiică-mea s-a prins. Rămase pe loc câteva clipe, absorbind lovitura de ciocan, pe când Coriander începea să suie cele două etaje până la dormitorul ei. Pe urmă strigă după ea:

— Şi, mă rog, pe unde-ai umblat toată ziua?

Dar nu primi răspuns. Nu trecu mult şi „Some Unholy War" bubui iar din boxele ei, cu volumul la maximum.

10.

Tulburările continuară alte câteva zile şi cuprinseră şi alte oraşe, inclusiv Birmingham.

Miercuri după-amiază, fiind semnalate prezenţă masivă a poliţiei pe străzi, mulţimi de turbulenţi în centrul oraşului şi grupuri neorganizate şi mai izolate de jefuitori la periferii, Ian fu sfătuit să-şi anuleze cursul de după-amiază şi să trimită pe toată lumea acasă.

Ieşind din clădirea de pe Colmore Row câteva minute mai târziu, îşi dădu seama imediat că se întâmpla ceva neobişnuit. Sute de tineri erau pe străzi, mulţi purtând hanorace şi având feţele acoperite. Erau aşteptaţi de un număr egal sau chiar mai mare de poliţişti cu jachete fosforescente şi scuturi. Deşi existau câţiva turbulenţi albi şi câţiva poliţişti negri, impresia unei confruntări rasiale era copleşitoare. Drumul lui Ian înapoi la apartament însemna câteva minute spre vest, dar, atras de o curiozitate firească, hotărî să rămână acolo o vreme ca să se plimbe prin mulţime într-o atmosferă care în clipa aceea părea mai degrabă apatică şi derutată decât incendiară.

Era o după-amiază fierbinte de august şi, în mijlocul întregii agitaţii, mulţi oameni încercau în continuare să-şi cumpere lucruri sau pur şi simplu să ajungă dintr-o parte în alta a oraşului. Şi de data asta erau în principal oameni tineri, dar erau şi câţiva cumpărători vârstnici şi copii ieşiţi să-şi petreacă după-amiaza cu părinţii. Poliţişti cu megafoane le strigau tuturor să elibereze zona, să se dea din drum şi să se ducă acasă pentru propria lor

siguranță. Ian își croi drum prin mulțimea statică sau unduitoare și porni pe Cherry Street spre Corporation Street. Majoritatea polițiștilor păreau tineri și agitați, își spuse el. Se întrebă dacă Simon Bishop, prietenul lui, era tot pe-acolo. El și Simon crescuseră împreună în Kernel Magna, iar Simon era acum subofițer în cadrul Grupului de Sprijin Teritorial al forțelor polițienești din West Marcia. Fusese detașat la Wolverhampton și în perioada asta își petrecea o bună parte din timp cu munca de birou, dar Ian știa că propusese să se intensifice instruirea polițiștilor pentru intervenția în tulburările publice cu doi ani în urmă și că era foarte posibil să fi fost trimis pe stradă într-o asemenea zi. Dacă te luai după numărul efectivelor, probabil că toți polițiștii din West Midlands fuseseră deplasați astăzi în centrul Birminghamului.

Se opri în dreptul McDonald's-ului și vorbi puțin cu o tânără care stătea acolo, neștiind ce să facă și însoțită de fiica ei adolescentă.

— Vreau să ajung la Gara New Street, dar ne-au blocat, îi spunea ea.

— Hai, zise el. Să vorbim cu ei. Trebuie să ne lase.

Porni pe Corporation Street spre New Street, strecurându-se prin mulțime și oprindu-se din când în când să se asigure că femeia și fiica ei erau în stare să țină pasul cu el. Majoritatea oamenilor se dădeau la o parte ca să le facă loc, însă existau și câteva grupuri de tineri (puștani, de fapt) care afișau o ostilitate fățișă, refuzând să se clintească sau chiar strângând rândurile ca să le blocheze accesul. Însă cel mai strâns dintre rândurile strânse, descoperi Ian, era cordonul de polițiști care le interzicea accesul spre New Street.

— Scuze, nu trece nimeni mai departe, spuse un sergent de poliție, ridicându-și amenințător scutul să-i oprească. Vrei să ajungi la gară, ocolești. E pentru siguranța ta.

— Cum adică? zise Ian. Nu se-ntâmplă nimic.

— O să se-ntâmple curând, șefu'.

— Lasă, mulțumesc, îi spuse femeia, luându-și fiica de mână și pornind cu ea în cealaltă direcție, spre primărie, unde mulțimea

nu era atât de compactă. Cred c-o să ne-ncercăm norocul pe aici. Ai grijă.

— Şi voi! strigă Ian după ele.

Când ridică mâna într-un mic gest de rămas-bun, un individ înalt şi solid, cu hanorac gri şi pantaloni largi, se izbi de el, iar când Ian strigă „Hei!" în semn de protest, se întoarse şi păru pe punctul să spună ceva, dar apoi remarcă înălţimea şi fizicul lui Ian şi se abţinu. În cele două-trei clipe cât se cântăriră din priviri, Ian observă ceva care ieşea din buzunarul individului. I se păru că era mânerul unui ciocan foarte mare. Tipul se întoarse şi o luă la picior pe Corporation Street, iar Ian se ţinu după el din instinct. Nu-l scăpă din ochi în timp ce se furişau prin mulţimea din ce în ce mai agitată. La jumătatea străzii, individul se opri şi făcu joncţiunea cu un grup de prieteni. Erau cinci sau şase. Ian se opri la mai puţin de zece metri, rămânând cu ochii pe ei, dar încercând să nu dea impresia că-i ţine sub observaţie. Nu păreau să aibă intenţii rele, doar stăteau de vorbă şi râdeau. Dinspre celălalt capăt al străzii, în apropierea cordoanelor de poliţişti, auzi o scandare: un fel de slogan antipoliţie – nu distingea cuvintele – şi apoi urlete, ca şi cum ar fi izbucit o încăierare. Ian îşi întinse capul în direcţia aceea ca să vadă ce se întâmpla. Atmosfera de pe străzi se schimba categoric şi nu-i plăcea în ce fel. Ameninţarea mocnită a violenţei urca la suprafaţă şi el sesiză pentru prima dată zgomotul unui elicopter al poliţiei care survola zona în cercuri. Poate că înţelept era să se ducă acasă cât mai repede. Dar tocmai când se gândea la asta, se auziră o bufnitură puternică, asurzitoare, şi apoi un zgomot de geamuri sparte. Ian se întoarse dincotro venea zgomotul şi văzu că bărbatul pe care-l urmărise scosese ciocanul şi-l folosea acum ca să distrugă vitrina unei cofetării. Ceilalţi din grup aveau şi ei ciocane sau bucăţi de lemn, mai puţin unul, care smulsese un coş de gunoi din suport şi izbea cu el repetat de vitrină. Geamul era rezistent şi încă nu reuşiseră să-l facă ţăndări. Mai târziu Ian avea să se întrebe: de ce o cofetărie? De ce, dintre toate magazinele, o cofetărie? Însă acum nu mai stătu să se gândească. Ceva îl vârî în priză – poate nu fără legătură cu furia

mocnită pentru felul cum se izbise de el individul cu câteva minute mai devreme –, aşa că îşi croi drum prin cercul de oameni care stăteau şi urmăreau prăpădul – fie savurându-l şi însoţindu-l cu urale, fie muţi de groază –, îl prinse de braţ pe individ, îi spuse ceva – ceva prostesc, de genul „Ce dracu' faci? E doar o cofetărie, băga-mi-aş" – şi ăsta fu ultimul lucru pe care şi-l mai aminti vreo două zile.

*

Sophie era la Londra, documentându-se la Biblioteca Britanică, în ziua când Ian încasă lovitura. Îl duseră la Spitalul Queen Elizabeth, unde medicii îl supuseră unor teste riguroase înainte de-a constata mulţumiţi că nu existau leziuni cerebrale; însă continua să sufere din cauza comoţiei, iar sâmbătă dimineaţă era încă în spital. Sophie se oferi s-o ia pe mama lui din Kernel Magna şi s-o aducă pentru o vizită de după-amiază. Vorbise deja cu Helena la telefon şi ştia că episodul o amărâse din cale-afară.

Bătu la uşa Helenei pe la două şi se miră când îi deschise o femeie tânără, pe care n-o recunoscu. Era minionă, avea părul blond, scurt, şi ochi de un albastru deschis.

— Sophie? întrebă femeia.

— Da.

— Eu sunt Grete. Fac curăţenie la doamna Coleman. Intră, e aproape gata.

— Lucrezi şi sâmbăta? o întrebă Sophie, urmând-o înăuntru.

— A, nu, nu. Dar doamna Coleman a fost foarte supărată din cauza a ce-a păţit fiul ei. Mi-am cam făcut griji pentru ea, aşa c-am venit să văd ce face şi i-am adus şi ceva de mâncare. Mi-era că n-o să mănânce deloc.

— Sophie? se auzi acum o voce de sus. Tu eşti?

Sophie urcă în grabă şi o găsi pe Helena, îmbrăcată deja cu o haină uşoară, cercetându-şi dormitorul cu un aer nedumerit.

— Ochelarii, spuse ea. I-am pus pe-aici pe undeva. Îi vezi tu?

Erau pe pat, aproape invizibili pe cuvertura verde-închis.

— Mulţumesc. Fata aia e tot aici?

— Grete? Da, ea mi-a dat drumul adineauri.

Sophie o ajută pe Helena să-şi încheie nasturii de la haină.

— Nu prea cred c-o să-ţi folosească asta în maşină, să ştii. E chiar cald.

— Totuşi, *ce* caută aici? întrebă Helena.

— Mi s-a părut că voia să vadă dacă te simţi bine.

— Hm, e cam ciudat, nu crezi?

— Deloc.

— Mi-a adus şi supă. Supă de ciuperci.

— Ştiu, mi-a mirosit. Miroase foarte bine.

— Era plină de usturoi sau varză acră sau mai ştiu eu ce. Mă tem că n-am putut s-o termin. Crezi că vrea... mă rog, crezi că aşteaptă ceva în schimb?

— Nu mi-a făcut impresia. Hai, eşti gata de drum.

Sophie o luă de braţ şi o conduse în jos pe scări, după care îi mulţumi lui Grete şi o urmări cum se îndepărtează la volan pe strada principală a satului. După aceea se chinui s-o vâre pe Helena în maşină şi să-i pună centura. Presupuse că drumul până la spital avea să dureze ceva mai puţin de o oră. Puteau oare spera să poarte o conversaţie în tot acest timp? Puteau să evite subiectele delicat-litigioase? După ce vorbiră din nou despre vizita lui Grete – pe care Helena părea s-o considere aproape o impertinenţă –, se cufundară într-o tăcere pe care Sophie se chinui s-o destrame pălăvrăgind la nimereală despre vreme, trafic, planuri de vacanţă – orice era sigur şi neutru. Dar se părea că mintea Helenei începuse să se fixeze inexorabil pe imaginile pe care le văzuse la televizor şi în ziare în ultima săptămână, precum şi pe loviturile încasate de fiul ei.

— Unde-o să se termine, Sophie? *Unde* o să se termine povestea asta oribilă?

Bineînţeles, Sophie ştia ce înţelegea Helena prin „povestea asta oribilă". Dar erau în toiul unei calme după-amiezi de sâmbătă din august. Mergeau pe A435, nu departe de giratoriul de la Wythall, iar soarele strălucea placid pe capotele maşinilor, pe semnele de circulaţie, pe benzinării, pe garduri vii, cârciumi,

centre horticole, magazine alimentare, pe toate bornele familiare ale Angliei moderne. Era greu să vezi în Anglia din acel moment un loc oribil. (E adevărat, nici extaziant nu era.) Tocmai se pregătea să formuleze un răspuns neutru – „A, știi cum e, viața merge înainte" sau „Lucrurile astea se dau uitării după o vreme" –, când Helena adăugă:

— A avut mare dreptate, să știi. „Râuri de sânge." A fost singurul care-a avut curaj s-o spună.

Sophie îngheță când auzi aceste cuvinte, iar platitudinile i se stinseră pe buze. Liniștea care se căscă acum între ea și Helena era fără fund. Până la urmă, iată-l. Subiectul care nu trebuia – și nu putea fi – discutat. Subiectul care-i diviza pe oameni mai mult ca oricare altul, care îi ofensa pe oameni mai mult ca oricare altul, fiindcă să-l pui în discuție însemna să-ți lepezi propriile haine, să le smulgi de pe celălalt și să fiți obligați să vă zgâiți unul la altul în pielea goală, neapărați, fără să vă puteți feri ochii. Orice răspuns pe care i l-ar da Helenei acum – orice răspuns prin care ar încerca să-și transmită părerile proprii și divergente – ar însemna să se confrunte cu adevărul de nerostit: că, deși Sophie (și toți cei ca ea) și Helena (și toți cei ca ea) ar putea trăi foarte aproape unul de altul în aceeași țară, trăiau în același timp în universuri diferite, iar universurile astea erau despărțite de un zid înalt până la infinit, impermeabil, un zid construit din frică, din suspiciune și poate chiar având și un strop din cele mai englezești însușiri, rușinea și stânjeneala. Imposibil să gestionezi vreuna dintre ele. Singurul lucru practic pe care-l puteai face era să ignori subiectul (dar, de fapt, cât timp chiar *era* asta o soluție practică?) și să mergi mai departe, bazându-te pe scenariul disperat și neconsolator că toată povestea era doar o minoră divergență de opinii, ca atunci când nu sunteți de aceeași părere în privința felului cum și-a zugrăvit vecinul casa sau a părților bune ale unei emisiuni TV.

Așa că merseră fără să vorbească vreo zece minute și mai bine, până când ajunseră la King's Heath și o luară pe lângă Highbury Park, moment în care Sophie spuse:

— Frunzele se îngălbenesc deja.

Iar Helena răspunse:

— Știu. Foarte frumoase, dar parcă se întâmplă din ce în ce mai devreme, nu?

*

Noul spital Queen Elizabeth, una dintre realizările cele mai mândre și cele mai recente din Birmingham, se deschisese cu ceva mai mult de un an în urmă. Cele trei turnuri a câte nouă etaje, strălucitor de moderne în sticla și aluminiul lor alb, dominau panorama când ieșeai cu mașina din Selly Oak și mergeai spre Edgbaston. Înăuntru, atriumul enorm, cu tavanul lui de sticlă inducea un sentiment de calm, de admirație și chiar de optimism discret, așa încât măcar aici experiența de-a intra într-un spital nu rezulta într-o posomorâre imediată. Era un loc atât de plăcut, încât Sophie își imagină că venea aici doar să viziteze cafeneaua, poate să citească o carte și să lucreze un pic. De fapt, chiar și astăzi câțiva oameni tocmai asta păreau să facă. Își recunoscu una dintre colegele de la catedra de discipline umaniste, adâncită într-o carte a Marinei Warner.

Luară liftul până la un salon de la etajul patru, unde-l găsiră pe Ian stând în pat în capul oaselor, îmbrăcat în pijama. Încă era bandajat la cap, dar părea destul de bine dispus, bând ceai și stând de vorbă cu prietenul lui, Simon Bishop. Acesta se ridică în picioare când le văzu și le sărută pe amândouă pe obraz. Se întâlnise deja cu Sophie de două ori la cină și nu făcea nici un secret din faptul că era de părere că Ian reușise o cucerire spectaculoasă.

— Tocmai plecam, doamnă C, îi spuse acum Helenei. Nu vreau să vă stau în drum.

— Fii serios, Simon. Întotdeauna mă bucur când te văd. Ce săptămână oi mai fi avut și tu!

— A fost greu, n-am cum să te contrazic. Și cel mai rău c c-am zbârcit-o.

— Ai zbârcit-o? Cum s-o zbârcești?

— Trei morți. Trei oameni de pe stradă. N-am putut să-i apărăm.

Simon se referea la cei trei tineri – Abdul Musavir, Shahzad Ali și Haroon Jahan – care fuseseră călcați cu mașina în timp ce încercau să protejeze mai multe magazine de pe Dudley Road, în Winson Green, miercuri noaptea. Fusese cel mai grav incident cu victime din țară pe durata celor șase zile de tulburări.

— A fost foarte trist, mai ales pentru familiile lor, spuse Helena. Dar s-au pus în calea răului, până la urmă...

— Cu tot respectul, nu prea, zise Simon. Nimeni n-ar fi putut să anticipeze un asemenea atac, din senin. Sincer să fiu, ce-a făcut nătărăul ăsta de băiat al tău a fost mult mai nesăbuit.

Ian zâmbi vag. Întinse mâna spre Sophie, iar ea i-o prinse și i-o ținu strâns în ale ei.

— Da, am de gând să vorbesc cu el despre chestia asta când o să se simtă mai bine, spuse Helena.

Afirmația era amenințătoare, ca atâtea altele ale ei.

Spre sfârșitul vizitei, Simon zise:

— Știi ceva, Helena? Îți propun să-i lăsăm o vreme singuri pe porumbei. Hai, îți fac cinste cu un ceai.

Luând-o de braț, o scoase din salon și o conduse spre lifturi. Ea se întoarse și-i trimise fiului ei un sărut dojenitor înainte de-a intra.

— Așa deci, spuse Sophie, întorcându-se spre Ian și simțind imediat relaxarea care (observase deja) o cuprindea când nu se mai afla în prezența Helenei, cum se simte de fapt eroul cartierului azi?

— Grozav, răspunse el. Cum te simți *tu*? Și cum a fost drumul pân-aici?

— A, am scos-o la capăt, zise ea. A fost chiar bine. Mă rog, la un moment dat a-nceput să citeze din Enoch Powell, dar am... depășit momentul. Deci vii acasă în curând? Peste o zi sau două?

— Așa se pare.

— Te simți pregătit?

— Sigur. Mi-au zis doar să nu mă agit o vreme și să nu fac nimic care implică efort fizic.

— Ah, spuse Sophie, zâmbind și părând abătută în același timp. Ce păcat! Speram să ne agităm un pic *și* să facem ceva care implică efort fizic.

Își mișcă pe furiș mâna pe pătură, spre vintrele lui. Strânse ușor și simți o ușoară mișcare dedesubt. Ian se foi în așternut, într-un fel de frustrare voluptuoasă.

— Te-ai purtat ca un inconștient miercuri, îi spuse ea acum. Iar de-atunci îmi placi și mai mult.

Așa era. Știa precis că nici unul dintre ceilalți prieteni, colegi de la universitate sau foști iubiți n-ar fi făcut ce făcuse Ian în împrejurările date. Fusese un lucru absolut nesăbuit, periculos și contraproductiv, iar ea nu se mai simțise niciodată atât de mândră și de puternic atrasă de el.

— Auzi? După ce termini cu tortura, zise el, îmbujorându-se și uitându-se repede în jur la ceilalți ocupanți ai salonului, sunt câteva lucruri pe care te-aș ruga să le faci.

— Da? făcu Sophie, fără să-și miște mâna nici atâtica.

— Când o... când o duci pe mama înapoi diseară, crezi c-ai putea să scoți pubelele? Gunoiul se strânge abia luni, dar n-are putere să le care singură.

— OK.

— Și poți să te uiți la cablurile din spatele televizorului? Mi se pare că are ceva la sonor.

— A spus ceva, da. Sigur. Altceva?

— Ăăă... da.

Îi luă mâna, o îndepărtă de zona afectată și o strânse cu putere.

— Ar mai fi un lucru.

O privi în ochi.

— Vrei să te măriți cu mine, te rog?

Liniștea se lăsă peste toate. Pământul păru să nu se mai învârtească. Iar amăgirea – dacă asta era – păru să se întindă la nesfârșit.

În cele din urmă, ea râse și întrebă:

— Glumești, da?

La care Ian râse și răspunse:

— Da.

Nu era chiar uşurată, dar măcar putea să respire din nou normal. Sau, cel puţin, reuşi la început, până când el adăugă:

— Normal că glumesc. Gunoiul se strânge abia marţi.

Liniştea se întoarse – mai lungă şi mai profundă ca niciodată. Până când el repetă întrebarea:

— Ce zici? Vrei?

Iar ce o surprindea, când se uita în urmă, era uşurinţa cu care-i venise răspunsul.

11.

Când Doug se întâlni cu el în cafeneaua de lângă staţia de metrou Temple, la o săptămână după încheierea tulburărilor, Nigel Ives părea jovial ca de obicei.

— 'Neaţa, Douglas, spuse el. Mi-am permis să-ţi comand un cappuccino.

— Mersi, zise Doug, punând încă un pic de zahăr şi amestecându-l. Hai să trecem la subiect. Ce se-ntâmplă de fapt în ţara asta?

Ochii lui Nigel erau mari şi exprimau o confuzie inocentă.

— Drept să-ţi spun, Douglas, dacă e ca micile noastre conversaţii să fie productive, întrebările tale o să trebuiască să fie ceva mai precise. Vezi tu, asta poate să-nsemne orice. Dacă vorbeşti despre scăderea ritmului de vânzare la marile firme, atunci da, ministrul de Finanţe e dispus să admită că e vag dezamăgitoare...

— Nu vorbesc despre scăderea ritmului de vânzare la marile firme.

— A, bun, dacă vorbeşti despre scandalul convorbirilor telefonice interceptate, atunci ministrul de Interne e primul care recunoaşte că dezvăluirile de până acum au fost tulburătoare şi tocmai de asta există o anchetă amplă în curs...

— Nu vorbesc despre scandalul convorbirilor interceptate.

Nigel ridică din umeri.

— Ei bine, în cazul ăsta, n-am idee unde baţi.

Bău din cafea şi pe urmă, cu spuma încă vizibilă deasupra buzei de sus, adăugă:

— Bineînţeles, dacă nu cumva te referi la tulburări.

Doug zâmbi.

— Aşa, vezi. Până la urmă, tot am ajuns unde trebuia. Normal că la tulburări mă refer.

Nigel păru nedumerit.

— Bine, putem vorbi şi despre ele, dacă vrei, dar îţi dai seama că s-au terminat acum mai bine de-o săptămână, nu? Credeam că vrei să vorbim despre nişte lucruri ceva mai actuale decât ăsta.

— Cred că asta o să fie povestea cea mai importantă destulă vreme de-acum încolo, spuse Doug.

— Serios?

Nigel părea uluit.

— Chiar crezi că-i atât de importantă?

— Hai să ţi-o spun pe şleau, zise Doug. Tulburări civile fără precedent. Nu doar la Londra, ci în toată ţara – Manchester, Birmingham, Leicester. Pagube şi distrugeri incredibile. O situaţie care la un moment a părut că scapă de sub control. Sute de răniţi şi deja cinci morţi. Ar putea să fie *şi mai* rău?

— Ştiu că vouă, oamenilor din media, vă place mereu să prezentaţi mereu un tablou sumbru. Întotdeauna denigraţi Anglia.

— Pentru Dumnezeu, până şi şeful tău s-a decis să-şi întrerupă vacanţa şi să zboare acasă ca să vorbească-n Parlament.

Nigel îşi ţuguie buzele solemn. Se părea că abia acest ultim argument era important pentru el.

— În regulă, Douglas. Ai dreptate. A fost o situaţie disperată. Dar tocmai graţie acţiunii decisive a lui Dave putem acum să considerăm episodul încheiat.

— Să-l considerăm încheiat? Ce s-a-ntâmplat săptămâna trecută a arătat o falie incredibilă în societatea engleză. Cum Dumnezeu să considerăm episodul încheiat?

— Hai să lămurim un lucru, Douglas. Evenimentele astea n-au avut nici o legătură cu protestul politic. Au fost proteste infracţionale, nu politice. În Camera Comunelor Dave a fost foarte clar în privinţa asta.

— O fi fost clar, dar asta nu înseamnă că a fost adevărat.

— Asta o fi o deosebire importantă pentru tine, Douglas. Dar tu eşti om de condei. Pui mai mare preţ pe cuvinte decât cei mai mulţi oameni. Dave a vorbit în parlament într-un limbaj obişnuit, simplu, iar ce-a spus le-a mers la suflet oamenilor de-a lungul şi de-a latul ţării. Asta înseamnă să fii un lider autentic.

— Deci coaliţia n-o să-nveţe nici o lecţie politică din evenimentele astea?

— Ba cum să nu? Avem nevoie de mai multă poliţie pe străzi.

— Nu-mi spune că asta e soluţia.

— Şi trebuie să fie mai bine echipaţi. Căşti, scuturi speciale...

— Dar niscai gândire pe termen lung?

— Tunuri cu apă, eventual. Sprayuri cu piper.

— Mă gândeam la o abordare mai radicală.

— Gaze lacrimogene, pistoale cu electroşocuri...

— Ce-ar fi să abordaţi problema de la bază?

— Sugerezi să le dăm tunuri poliţiştilor, Douglas? Poliţie înarmată pe străzile oraşelor noastre? Serios, mă surprinzi. Nu ştiam că ai asemenea porniri autoritariste. Dar trebuie să punem toate cărţile pe masă. O să ţinem minte.

Doug se lăsă în scaun şi-l privi gânditor pe Nigel. Avea mulţi ani de experienţă în relaţia cu politicienii şi cu purtătorii lor de cuvânt, dar nu mai întâlnise niciodată pe cineva ca el.

— Dar, Nigel, ăştia n-au fost doar oameni care dintr-odată şi la-ntâmplare au început să dea buzna-n magazine şi să fure lucruri. Da, a fost un pic şi din asta, mai ales spre sfârşit. Dar uită-te la cum a-nceput. Poliţia a împuşcat un negru şi pe urmă a refuzat să comunice cu familia lui despre asta. Oamenii s-au strâns în faţa secţiei de poliţie ca să protesteze şi pe urmă s-au înfuriat. A fost o chestiune de rasă şi de raporturi de putere cu comunitatea. A fost despre oameni care se simţeau victimizaţi. Şi care n-au fost ascultaţi.

— Toate astea sunt nişte observaţii foarte bune, Douglas. Observaţii excelente.

— Mai mult, a existat un tipar al magazinelor pe care le-au luat la ochi oamenii. Majoritatea nu erau afaceri de cartier. De

fapt, de câteva ori, când au încercat să atace magazine mai mici, au fost opriți de ceilalți protestatari. Sigur, a fost un comportament infracțional și nimeni nu tolerează așa ceva, dar asta ne spune și ceva despre noi, ca societate. Oamenii au atacat magazinele astea mari, puternice, lanțurile de magazine, brandurile globale, fiindcă le văd ca făcând parte din aceleași structuri de putere care-i blochează și-i țin în loc.

Nigel clătină din cap cu admirație.

— Asta-nseamnă să gândești profund, Doug. Despre lucruri importante. Sigur, Dave o să ceară un raport cuprinzător. Cred c-ar trebui să contribui și tu la scrierea lui.

— Hei, nu sunt sociolog. Nu am răspunsuri. Și de fapt habar n-am unde e soluția.

— Ei bine, asta te pune exact pe același plan cu Dave și Nick, fiindcă nici ei n-au habar.

Doug zâmbi.

— Înțeleg că de data asta tachinările nu prea ajută, nu?

— *Tachinări?*

Cuvântul păru să-l zăpăcească de tot pe Nigel.

— Tachinări? Ce naiba vrei să spui?

— Credeam că ăsta e liantul care ține coaliția unită. Lucrul care i-a ajutat pe Dave și Nick să se-nțeleagă, cu toate divergențele dintre ei.

Nigel luă un ton grav și încărcat de reproș când spuse:

— Sper că nu vorbește gura fără mine, Douglas, dar chiar cred c-ar trebui să privești problema cu seriozitate. Discutăm despre o situație care-ar putea să aibă implicații și consecințe profunde. Întâi și-ntâi, nu uita că Londra trebuie să găzduiască Jocurile Olimpice anul viitor. Nu trebuie lăsat să se-ntâmple așa ceva în 2012. Cele mai bune minți din țară trebuie să se strângă și să se asigure că lucrurile astea oribile n-o să se repete niciodată. Nu cred că-i momentul să ne-apucăm să vorbim de tachinări. Drept să-ți spun, mă surprinzi. Credeam că ești ceva mai serios.

Săpunit corespunzător, Doug își bău ultimele înghițituri de cafea și se ridicară. În fața cafenelei, lângă intrarea în stația de metrou, își strânseră mâna.

— Mulțumesc, Nigel, spuse Doug. A fost instructiv, ca de obicei.

— Cu plăcere. Apropo, tata îți trimite salutări. Speră c-ai rezolvat cu hemoroizii. Chestia asta poate fi foarte nasoală dacă n-o tratezi cum trebuie.

12.

Aprilie 2012

Opt luni mai târziu, pe 7 aprilie 2012, pe când se apropia de Chiswick Pier pe Tamisa, cursa Oxford-Cambridge trebui întreruptă temporar când un bărbat fu văzut în apă, înotând în faţa ambarcaţiunilor. Acesta fu identificat mai târziu drept Trenton Oldfield, cetăţean australian şi absolvent al London School of Economics, care declară că întrerupsese cursa „în semn de protest la adresa inegalităţilor din societatea engleză, micşorărilor bugetare, reducerii libertăţilor civile şi culturii elitismului". Cursa reîncepu după o jumătate de oră, iar echipajul de la Cambridge câştigă cu un avans de patru lungimi şi un sfert.

În aceeaşi după-amiază, cam la o sută şaizeci de kilometri distanţă, în banala biserică a orăşelului Kernel Magna, avu loc căsătoria lui Sophie Potter cu Ian Coleman, în cadrul unei ceremonii simple şi tradiţionale.

Mireasa purta o superbă rochie lungă, din organza albă, cu un decolteu Queen Anne şi o trenă de doi metri şi jumătate. Mirele arăta chipeş şi impunător într-un costum de zi sobru. În partea stângă a altarului, printre prietenii şi rudele miresei, Sohan trebui să admită că formau o pereche impresionantă, dar în acelaşi timp se arătă surprins şi tulburat. Sophie spusese întotdeauna că nu avea să se îmbrace în alb la nuntă. Ba mai mult, spusese că nu avea să se mărite în biserică. Ba, mai mult, zisese că nu avea să se mărite deloc.

Poate că reușea s-o întrebe la petrecere.

— Îți dăruiesc acest inel ca semn al cununiei noastre, spuse mirele pe un ton cumpătat și încrezător. Cu trupul meu te cinstesc și tot ce am îți dăruiesc.

— Tot ce am împart cu tine, rosti mireasa cu o voce solemnă și fragilă. Laolaltă cu iubirea pentru Dumnezeu, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Ah, Potter, prefăcută afurisită ce ești, își zise Sohan. Nu crezi în Dumnezeu cum nu cred nici eu.

Încă un lucru pe care trebuia să i-l spună la petrecere. Dar știa ce avea să-i răspundă: „Ești gelos fiindcă nu poți să te căsătorești". Ceea ce deocamdată era adevărat, chiar dacă se zvonea că David Cameron urma să ia măsuri. Se părea că se pregăteau câteva legi noi. Pe care Sohan abia le aștepta. Voia să aibă dreptul să fie și el ipocrit în fața familiei și a prietenilor.

*

După ceremonie, invitații plecară cu mai multe mașini la un hotel retras din mijlocul naturii, la vreo douăzeci de minute de mers: un conac pitoresc și impunător, construit din piatră de Cotswold, cu grădini care se întindeau până pe malul râului Avon. Un cort uriaș fusese ridicat pe spațiul verde și Sohan își dădu seama că aici aveau să-și petreacă următoarele cinci sau șase ore. Locul lui era la masa numărul trei: nu era masa de onoare, bineînțeles, dar nici nu fusese alungat în cel mai îndepărtat cotlon. Vecina lui cea mai apropiată se așezase deja pe scaun: o asiatică remarcabilă, cu șuvițe cărunte în părul lung și negru și un aer permanent de amuzament controlat în colțurile gurii și în ochi.

— Bună, îi spuse ea când îl văzu așezându-se. Naheed. Prietenă a mirelui.

— Sohan, răspunse el. Prieten al miresei.

Se uită în jur la ceilalți invitați, care începeau să umple cortul.

— Drăguț din partea lor! zise apoi.

— Să-i așeze pe singurii doi măslinii unul lângă altul? ghici ea.

— Da. Bei ceva?

— De data asta, da.

— Și eu la fel. Stai să-ți umplu paharul.

Ciocniră și băură recunoscător din Sauvignon-ul obișnuit.

— O știi de mult pe Sophie? întrebă ea.

— Cam de cinci ani. Tu și Ian?

— Tot pe-acolo.

— Ne-am cunoscut la universitate. La Bristol.

— Ian mi-e coleg de serviciu. Dar și prieten.

— Pare... cumsecade.

— Așa și este. Chiar *mai* cumsecade de vreun an. Se pare că Sophie l-a făcut foarte fericit.

— Crezi că se potrivesc?

— Foarte bine. Tu nu?

Sohan mai luă o înghițitură, ca să-și pondereze judecata. Îl văzu pe Benjamin cum intră în cort, ținându-l de braț pe Colin, care își târșâia picioarele, și cum se îndreaptă spre masa de onoare.

— Pe ăia doi îi știi? o întrebă el pe Naheed.

Ea clătină din cap.

— Mă întreb dacă ăla e unchiul lui Sophie, cel despre care povestește întotdeauna.

— N-am idee. Dar doamna în vârstă lângă care s-au așezat e doamna Coleman, mama lui Ian.

— Are un aer de stăpână.

— O femeie dintr-o bucată, categoric. Iar lângă ei e domnișoara de onoare. Joanna, parcă așa o cheamă. O știi?

— Vag. Cred că nici Sophie n-o știe foarte bine. Nu prea are multe prietene apropiate. De fapt, eu ar fi trebuit să fiu în locul ei.

Naheed râse.

— Tu?

— Sigur, de ce nu? Sunt prietenul ei cel mai bun.

— Dar nu puteai să fii domnișoară de onoare.

— Mă rog, echivalentul masculin, care-o fi. Domnișor sau mai știu eu ce. Nu înțeleg tradițiile astea tâmpite.

— Nici eu. Hai, mai bea un pahar. Am impresia c-o să fie o seară lungă.

*

Abia după vreo două ore, după ce se termină mâncarea şi se ţinură discursurile, Sophie avu ocazia să stea de vorbă cu ei. Se întorcea de la toaletă când îi făcură semn şi, trăgându-şi un scaun, se aşeză între ei, îl îmbrăţişă pe Sohan şi-l sărută abţiguită pe obraz.

— Salut, splendoare! spuse ea. Te distrezi ca lumea?

— Foarte bine, mulţumesc, scumpo, răspunse el. Mâncarea a fost minunată, discursurile la fel. Mai ales al cavalerului de onoare.

— Îl cheamă Simon. E cel mai bun prieten al lui Ian.

— Mi-a plăcut bancul cu chelnerul chinez care nu putea să pronunţe „r" şi pronunţa „l". Un strop de rasism e bun pentru digestie după o masă grea.

— Ei hai... îl mustră Sophie.

— Şi mai bine – o prinse de mână pe Naheed şi o strânse –, mi-am făcut o nouă cea mai bună prietenă. Acum ştiu tot ce trebuie ştiut despre Codul Rutier, ceea ce e foarte util, iar ea ştie tot ce trebuie ştiut despre fluxul conştiinţei în opera lui Dorothy Richardson, care poate că nu e la fel de util, dar e la fel de interesant.

— Bună, zise Sophie, întorcându-se spre Naheed.

Nu o mai văzuse de câteva luni – de când ea şi soţul ei veniseră la ei la cină, cândva înainte de Crăciun.

— Nu-mi vine să cred că încă n-am vorbit cu tine. Nu de alta, dar, dintre toţi cei de-aici, tu eşti cea fără de care... asta nu s-ar fi întâmplat.

Topica o cam luase razna în seara asta, îşi dădu ea seama, fie din cauza alcoolului, fie a emoţiilor, fie a ambelor.

Naheed zâmbi.

— Hai, nu exagera! În primul rând, s-ar putea să se formalizeze părinţii tăi.

— Adevărat.

— În plus, cred că o parte din merite e a Baronului Mintos.

Ochii îi străluceau amuzaţi în timp ce explica:

— N-ați auzit de el? Păi, ar trebui, fiindcă v-a schimbat cursul vieții. E un animator pentru copii – la mare preț în partea asta a lumii, mai ales la petrecerile pentru copii. Dar numerele lui durează întotdeauna mai mult decât ar trebui. Eu nu mă duc de obicei la Starbucks după lucru, dar fiică-mea era la o petrecere în oraș în după-amiaza aia și trebuia s-o iau de acolo, dar pe urmă m-a sunat mama fetei și mi-a zis că petrecerea mai dura. Așa că am avut un pic de timp de pierdut. Dacă n-aș fi avut, atunci... mă rog, istoria ar fi arătat altfel. Așa că – în sănătatea Baronului Mintos!

Ea și Sohan ridicară paharele după toast și băură râzând. Dar Sophie părea mai serioasă.

— Căcat! Te pune pe gânduri. Dar poți să te-ntorci și mai mult în urmă. Dacă nu m-ar fi luat radarul pe drumul spre Solihull?

— A, da, spuse Sohan. *Drumul spre Solihull*. Un *road movie* nu tocmai de succes.

— Nu, ai dreptate, zise Naheed. Sau dac-ai fi luat-o pe alt drum? Știi, asta mă fascinează la mersul cu mașina. La fiecare câteva minute ajungi la o intersecție și trebuie să alegi. Și fiecare alegere pe care o faci poate să-ți schimbe viața. Uneori radical.

Privindu-l țintă pe Sohan, ea continuă:

— Știu că voi, profesorii, credeți că aveți toate răspunsurile și că-nțelegeți misterele vieții mai bine decât noi, ceilalți. Dar, dacă vrei să studiezi specia omenească în toată diversitatea și complexitatea ei, uită-te la felul cum merge cu mașina. Noi, instructorii auto, suntem adevărații experți în materie de natura umană. Noi suntem adevărații filosofi.

Întorcându-se spre Sophie, adăugă:

— E valabil și pentru Ian. Ține minte. Iar acum, dacă-mi dai voie, o să te pup.

Se aplecă în față și își lipi tandru și afectuos gura de obrazul lui Sophie.

— Meritați toată fericirea din lume, amândoi. Sper s-o găsiți.

Pe când se întorcea la masa de onoare, Sophie se gândi intens la schimbul de replici și la gestul făcut. Când ajunse acolo,

constată că raporturile dintre bunicul ei şi mama lui Ian deveniseră de-a dreptul intime. El o îmbia cu vin dulce, pe când ea îi arăta fotografii cu răposatul ei soţ, deşi, ce-i drept, Colin nu părea foarte atent la ele. Îi povestea despre cei douăzeci şi cinci de ani de serviciu credincios în slujba BBC, despre veneraţia lui faţă de Corporaţie şi faţă de tot ce reprezenta.

— *Obişnuia* să reprezinte, mai bine zis...

Nu era prima dată, îşi zise Sophie, când îşi auzea soacra (Isuse Hristoase, asta îi era acum!) vorbind în felul ăsta despre BBC. Ce Dumnezeu descoperise despre ei?

În orice caz, Colin păru să înţeleagă.

— Ştiu, acum totul a fost preluat de brigada corectitudinii politice, nu?

Sophie decise că era momentul optim să-i întrerupă.

— Bunicule, pot să vorbesc ceva cu tine?

— Nu acum, scumpo. Helena şi cu mine tocmai avem ceva de discutat.

— Sunt sigură că nu vrea să afle...

— Mai vrei vin, Helena? spuse el, umplându-i paharul până sus şi un pic peste, aşa că o parte se vărsă pe faţa de masă.

Sophie dădu fuga la locul unde stătea Lois.

— Poţi să faci ceva cu taică-tău, te rog? zise ea. S-a-mbătat şi-acum se dă la mama lui Ian.

— Aha.

Lois se ridică în picioare şi ocoli repede masa, spre scaunul lui Colin, cu o expresie aspră şi hotărâtă.

— Camera ta are vedere spre râu? îl auzi întrebând. A mea are o vedere minunată spre râu. Mă gândeam că, dacă vrei s-o vezi, putem să intrăm cinci minute, să deschidem o sticlă de vin din minibar...

— Tată! spuse Lois.

— Ce e? se întoarse Colin. Acum şi tu!

— Ce dracu' crezi că faci? şopti ea.

— Lasă-mă-n pace! Ştiu foarte bine ce fac.

— Cred că ştim cu toţii.

— Lasă-mă-n pace! am spus. Ce vezi rău în asta? Maică-ta a murit acum doi ani. Am şi eu nevoi, ca toată lumea.

— În seara asta, şuieră Lois, nu contezi tu şi nevoile tale.

— Lasă-mă-n pace! repetă el. Am impresia c-o să merg la sigur.

Îi întoarse spatele şi îşi reluă discuţia cu Helena, care părea mult mai nerăbdătoare să-i arate alte poze cu Graham decât să vorbească despre camera ei, cu sau fără vedere spre râu. Zădărnicită, Lois îşi căută fratele, dar, ca de obicei, acesta nu era de găsit. De ce nu era Benjamin prezent *niciodată* când aveai nevoie de el?

*

Benjamin se întrebă dacă nu cumva devenea dependent de uitatul la râuri. În seara asta era o lună aproape plină, iar petele de lumină pe care le făcea să danseze pe suprafaţa Avonului erau captivante. Soarele apusese cu o jumătate de oră în urmă şi, deşi era rece lângă râu, cu un vânt care înfiora apa şi cu foşnetul crengilor de salcie, nu avea de gând să plece de pe banca pe care cineva avusese inspiraţia s-o amplaseze pe mal. Era un om timid din fire şi vorbăria îl obosea. Şi una era să stai la taclale cu ai tăi din familie, dar să petreci trei-patru ore făcând conversaţie politicoasă cu nişte străini... Pe lângă asta, toată povestea avea ceva care-l stingherea. Era abia a doua oară că-l vedea pe Ian şi, deşi părea un tip plăcut, Benjamin nu era convins că era persoana potrivită pe care s-o ia Sophie de bărbat. În fond, ce aveau în comun?

Pe când aceste gânduri tulburate i se iveau şi i se plimbau prin minte, iar râul se agita fără astâmpăr sub vântul tot mai puternic, Benjamin îşi dădu seama că nu era singur. Lucy, sora mai mare a lui Ian, se oprise în faţa băncii, cu braţele încrucişate, tremurând uşor.

— Te deranjează dacă stau şi eu?

— Nu, deloc.

Se dădu mai încolo. Lucy se aşeză lângă el şi scoase o ţigară electronică.

— Te deranjează dacă...?

— Nici vorbă.

— Groaznice lucruri! Dar măcar nu faci cancer.

Un timp pufăi din ţigară şi nu vorbi nici unul. Muzica se auzi din cort: o baladă siropoasă la mare modă prin anii 1980, plutind prin aerul serii şi sugerând că începuse dansul.

În cele din urmă, Lucy zise:

— Eşti apropiat de Sophie, nu? Vorbeşte mult de tine. Spune că eşti intelectualul familiei.

Benjamin surâse.

— Cel care n-a însemnat niciodată nimic, vrei să spui.

— Nu asta a zis.

Acum Lucy îşi alese cuvintele cu grijă, unul câte unul.

— Fratele meu, rosti ea, nu prea înţelege viaţa minţii.

— Atunci, poate că el şi Sophie o să se completeze unul pe altul, spuse Benjamin.

— Contrariile se atrag, adică?

— Cam aşa ceva.

— Să sperăm.

După o clipă adăugă, ca pentru a se scuza:

— Mă tem că nunţile mă sperie groaznic. Scot la iveală cinica din mine. Probabil din cauză c-am avut şi eu parte de trei.

Inhală şi scoase o dâră de fum.

— Toate speranţele. Toate promisiunile. Iubire, onoare, confort, protecţie, uitat de ceilalţi – chestii grele de tot.

Cântecul care se auzea din cort deveni pe loc (cel puţin pentru ca) recognoscibil.

— „The Power of Love"[1], spuse ea, zâmbind glacial. Crezi în ea?

Lui Benjamin, pentru care conversaţia devenea din ce în ce mai stânjenitoare, i se păru că era imposibil de răspuns la o asemenea întrebare.

---

1. „Puterea dragostei", piesă cântată de Jennifer Rush, la modă în anii 1980.

— E puternică, asta da, reuși el să spună într-un târziu. Dar nu întotdeauna în sensul bun.

Pe urmă se ridică.

— Cred c-ar trebui să mă-ntorc înăuntru. Vii și tu?

— Nu încă.

— Bine, zise el și o lăsă să stea singură pe bancă, iar el se întoarse încet, gânditor, în cort, la lumini și la muzică.

Rămase o vreme la marginea ringului de dans și se uită. Erau vreo douăsprezece perechi care dansau sau, cel puțin, se sprijineau unul pe altul în timp ce-și târșâiau pașii în cercuri. Sophie și Ian nu se găseau acum printre ele. Apoi Sophie se ivi din spatele lui și-l bătu pe umăr.

— Hai, unchiule, invită-mă la dans!

Era momentul de care se temea. Nu avea simțul ritmului – sau, dacă-l avea, nu știa să-l exprime fizic – și refuza din principiu să danseze pe o muzică pe care n-o agrea, adică pe aproape toată. (Pe cea care-i plăcea, în schimb, era cu neputință de dansat.) Însă în seara asta nu putea să-i refuze nimic nepoatei lui. Și își făcu socoteala că nici măcar el nu avea să fie surclasat de cei prezenți. Așa că-i dădu mâna lui Sophie și se lăsă condus spre centrul ringului de dans, după care o înconjură cu brațul, mai timid și un pic cam rigid la început, dar pe urmă ea se relaxă, se relaxă și el, ea îi zâmbi și arăta atât de visătoare și de fericită, că-i întoarse zâmbetul la fel de călduros, iar pe urmă le veni cum nu se poate mai ușor să se miște printre celelalte perechi care dansau, găsind ritmul muzicii, abandonându-i-se; apoi lui Benjamin îi trecu prin minte că momentele astea cu Sophie, pe care o știa de când era bebeluș și care-i fusese (în multe feluri) ca o fiică, aveau să fie totodată și ultimele petrecute împreună, că după seara asta totul avea să se schimbe – poate în bine, poate în rău, dar avea să se schimbe iremediabil – și își dădu seama că voia să le savureze cât mai mult cu putință, astfel încât, după ce se termină primul disc, nu plecară de pe ringul de dans și la scurt timp după aceea se treziră dansând pe al doilea, iar apoi pe al treilea. Și iată că, pe la jumătatea celui de-al treilea cântec, se treziră cu

Ian, care, luându-l ușor de braț pe Benjamin, îl despărți de Sophie și întrebă: „Scuză-mă, te superi dacă-mi iau soția înapoi?". Iar Benjamin răspunse „Deloc" și se dădu înapoi, după care se duse să caute barul, având acum o singură certitudine: că-i mai trebuia o băutură.

13.

Iunie 2012

Benjamin își dădu seama uimit că trăia în casa-moară de doi ani și jumătate. Unde zburase timpul? În afară de cele două-trei drumuri pe săptămână la Rednal ca să-și viziteze tatăl, nu ținea minte să mai fi făcut ceva foarte constructiv în cele treizeci de luni. Mai repara câte ceva prin casă, mai mergea cu mașina la Shrewsbury să cumpere de mâncare, gătindu-și apoi delicatese din ce în ce mai complicate... Nimic din toate astea nu însemna o viață trăită cu folos, se simți obligat să recunoască. Poate că pierderea lui Cicely fusese o lovitură mai grea decât crezuse, iar de atunci trăise într-o stare de șoc emoțional. Sau poate că, la cincizeci și doi de ani, se complăcea și devenea leneș înainte de vreme.

În tot acest timp, nu prea se mai gândise nici măcar la roman. Sau la ciclul romanesc, *roman fleuve* sau cum naiba i s-o fi spunând. *Neliniște*, proiectul la care lucra încă de când era student la Oxford University, la sfârșitul anilor 1970, ajunsese acum pe la un milion cinci sute de mii de cuvinte – ceva mai mult decât operele lui Jane Austen și E.M. Forster la un loc. Combinând teoretic o vastă descriere a istoriei europene de când Anglia intrase în Piața Comună, în 1973, cu o relatare scrupuloasă a propriei lui vieți interioare din acea perioadă, proiectul devenise și mai complicat prin aceea că avea o „coloană sonoră" compusă de Benjamin însuși, care nu reușise niciodată să decidă care era

legătura cu textul. Informă, lăbărțată, prolixă, hiperambițioasă, prost concepută, de nepublicat, pe alocuri de necitit și în general de neascultat, toată povestea începuse să-l apese ca un nor sufocant. Nu se putea hotărî s-o abandoneze, însă nici nu-și mai dădea seama dacă avea o valoare cât de mică. Lucrul de care era nevoie era un sfat obiectiv.

Pentru început apelă, ca de atâtea ori, la Philip. Era un prieten de încredere în orice tip de criză, ba mai mult, în prezent își câștiga existența editând manuscrise complicate și dându-le o formă publicabilă. Însă când primi fișierele pe e-mail și își dădu seama de amploarea efortului pe care era solicitat să-l facă, Philip intră în panică și-l sună pe Benjamin cu o altă sugestie.

— Vino la Victoria, pe John Bright Street, luni seara, îi spuse el. O să avem o ședință de redacție cum scrie la carte.

— Stai – există și redacție? întrebă Benjamin.

— Nu-ți face griji. O înființez.

Victoria, unde Benjamin nu mai fusese până atunci, se dovedi a fi o cârciumă victoriană mormântală, ascunsă într-un colț greu de găsit de lângă Suffolk Street Queensway, în centrul Birmingham-ului. Era luni, 4 iunie, iar în cinstea jubileului de diamant al Reginei, pe care națiunea îl sărbătorise pe durata unui weekend prelungit, fuseseră patru zile de ploaie torențială în toată țara. Când sosi Benjamin, cărându-și *le chef d'oeuvre*[1] în două genți substanțiale, pline cu hârtii scoase la imprimantă, potopul se terminase în sfârșit, dar străzile încă străluceau de la ploaia recentă și de la felinarele reflectate. Înăuntru el se trezi față în față nu doar cu Philip, ci și cu alte două chipuri din trecut.

În primul rând, iată-l pe Steve Richards, un alt vechi prieten de la Liceul King William. Steve fusese singurul elev negru din anul lor și suportase inevitabilele rafale de împunsături și glume rasiste cu o demnitate și o resemnare neclintite. În prezent o ducea bine: fiicele lui crescuseră și plecaseră de acasă, iar după nouă ani în sectorul industrial el își împlinea vechile aspirații de

1. Capodopera (fr.).

cercetător ca director a ceva care se chema Centrul pentru Polimeri Sustenabili, de pe lângă una dintre principalele universităţi din Midlands. Avea un aer de mulţumire discretă, pe lângă că arăta mai tânăr decât Benjamin şi mult mai sănătos.

Lângă Steve stătea cineva pe care Benjamin nu putu să-l identifice la început. Pe la şaizeci şi cinci de ani, poate, cu ţăcălie şi cu părul cărunt până la umeri, părea vag familiar, însă după câteva secunde de incertitudine deveni limpede că trebuia să-şi spună numele.

— Benjamin? Sunt Tom. Tom Serkis. Nu-mi spune că nu-ţi aduci aminte.

Domnul Serkis... Da! Profesorul lor de engleză dintr-a zecea. Omul a cărui măreaţă contribuţie la istoria Liceului King William fusese înfiinţarea unei reviste şcolare intitulate *The Bill Board*, unde Benjamin, Doug şi ceilalţi îşi făcuseră ucenicia într-ale ziaristicii. Benjamin nu mai dăduse cu ochii de el de treizeci de ani sau mai mult. Iar acum, când se uită mai atent, în afara semnelor generale ale îmbătrânirii, văzu că nimic nu se schimbase la el, absolut nimic: aceeaşi tunsoare, acelaşi sacou jerpelit de tweed; până şi pantalonii lui erau evazaţi, ca în anii 1970.

— Ei bine, spuse domnul Serkis, nu prea e de mirare că nu m-ai recunoscut. Am umblat un pic la imagine de-atunci, vezi?

Îşi indică lobul stâng, care era găurit şi etala un mic cercel de argint.

— A, da, dădu din cap Benjamin, mai degrabă buimac. Asta e, precis. Cu totul altceva. Cum o mai duceţi?

— Încă predau. O şcoală bunicică din Lichfield. Nu e ca la King William, dar, într-un fel, distracţia e aceeaşi. Provocări diferite. Totuşi, o să mă pensionez la sfârşitul trimestrului. Gata, îmi atârn meseria în cui. O, dar au fost zile frumoase în anii 1970, nu? Când Steve aici, de faţă, l-a jucat pe Othello, iar tu ai scris cronica aia şocantă. Ce balamuc a ieşit! Şi Doug, bineînţeles, cu toate chestiile politice. A scos-o bine la vopsea, nu? Mai ţii legătura cu el?

— Din când în când, zise Benjamin. S-a-nsurat cu una dintre femeile cele mai bogate şi mai elegante din Londra şi trăiesc într-un conac din Chelsea.

— Ha! Mă întreb ce-o fi crezut taică-său despre asta. Şef de grupă sindicală la Longbridge, nu?

— Da, asta a fost, dar vă asigur că Doug e perfect conştient de ironie. Chiar torturat de ea, s-ar putea spune.

— Bine, dar s-a uitat mereu după femei elegante, le aminti Steve. De când a şters-o la Londra într-un weekend şi şi-a pierdut fecioria cu o pitipoancă bogată pe Fulham Road.

— Adevărat, spuse Benjamin şi se gândi preţ de câteva clipe că poate, până la urmă, nu fusese singurul a cărui viaţă adultă fusese stabilită de o idilă din adolescenţă.

După alte câteva evocări agreabile de acelaşi tip, Philip îi chemă pe toţi la ordine şi le aminti că aveau ceva de făcut în seara aceea. Între timp, la televizorul mare din spatele cârciumii se difuzau imagini de la Palatul Buckingham, unde sărbătorirea jubileului Reginei se făcea printr-un concert. Shirley Bassey cânta „Diamonds are Forever", iar Maiestatea Sa privea cu o mirare afabilă.

— Uite-o şi pe parazita aia afurisită! spuse domnul Serkis, încruntându-se spre ecran.

Cei trei prieteni se arătară şocaţi.

— A, ştiu eu? Cred că face o treabă bună, zise Philip.

— Foarte bună pentru turism, spuse Benjamin.

— A venit o dată să viziteze universitatea, zise Steve. O doamnă cumsecade.

Se lăsă tăcere o clipă când îşi dădură seama cu toţii, sub privirile dezamăgite ale domnului Serkis, cât de conservator şi de bătrâneşte vorbiseră. Philip trecu repede la altceva.

— Aşa, Benjamin, ai adus cartea?

— Sigur.

Dură destul să scoată materialul din sacoşe, să pună diferitele secţiuni în ordinea corectă, să scoată elasticul de pe fiecare, nu în ultimul rând din cauză că masa la care stăteau se dovedi a nu fi suficient de încăpătoare pentru munţii de hârtie şi cu

atât mai puțin pentru teancurile de CD-uri pe care se aflau fișierele cu muzică. Se mutară la masa de alături – cea mai mare din cârciumă, la care încăpeau zece oameni –, unde Phil, Steve și domnul Serkis se holbară la manuscris câteva clipe într-o tăcere stupefiată.

— Căcat! făcu Steve. Mă rog, știam că-i lung, dar...

— Cum ai reușit, Ben? întrebă domnul Serkis. Nu ți-a trecut prin cap ca la un moment dat să te... oprești?

— Nu pot să mă opresc, spuse Benjamin, până nu ajung la final.

— Mi se pare corect, zise Steve.

Shirley Bassey părăsi scena în aplauze prelungite, iar în locul ei apăru Kylie Minogue.

— Așa, uitați ce-am făcut, zise Philip. L-am rugat pe Steve să citească partea personală și pe Tom să citească partea politică, iar eu am ascultat muzica și am încercat să văd cum se potrivește una cu alta.

— Ăsta zic și eu plan.

— Da, mă rog... Să vedem ce-a făcut fiecare. Steve, care-au fost primele tale impresii?

— E prea lungă, răspunse el fără ezitare.

— În regulă. Tom, ce părere ai despre...?

— E mult prea lungă, spuse domnul Serkis, fără măcar să aștepte sfârșitul întrebării.

— Bun, zise Philip. Începe să se contureze un tipar. Asta ne prinde bine. Ei, când vorbim de partea muzicală a poveștii, e ceva mai complicat. Vedeți voi, nu sunt sigur...

Se opri și se uită la Benjamin ca pentru a-i cere iertare.

— ...nu sunt sigur ce *funcție* îndeplinește muzica în schema generală a lucrurilor. O parte mi s-a părut...ăăă, de prisos.

Autorul/compozitorul se zbârli și spuse:

— Când te referi la o parte...?

— Hm, de fapt vreau să spun că... toată.

— Toată muzica?

— Da.

— De prisos?

— „De prisos" e cam aspru, știu, spuse Philip, dar... corect în contextul ăsta, așa mi se pare.

Peste masă se lăsă o tăcere jenată. La televizor, Kylie Minogue cânta „Can't Get You Out of My Head" cu o energie care-i contrazicea cei patruzeci și patru de ani.

Benjamin tăcu multă vreme, după care izbucni:

— Da, ai dreptate. Știu că ai dreptate! Ideea de-a combina muzica și cuvântul scris a fost ridicolă din capul locului. Nu m-am gândit destul, nu m-am întrebat de fapt niciodată ce fac, am...

Fără să mai spună altceva, luă teancul de CD-uri de pe masă și le vârî la loc într-una dintre sacoșe.

— Așa. Mă simt mai bine. Acum avem ceva mai simplu. E doar o carte. E doar o carte foarte, foarte lungă.

— Prea lungă, spuse Steve.

— Prea lungă, acceptă Benjamin.

— O variantă de scurtare, sugeră domnul Serkis, ar fi să tai o parte din chestia politică, istorică.

Benjamin se gândi la asta. Simțea că fostul lui profesor nu era sută la sută sincer cu el.

— Când spuneți *o parte*... îl îmboldi el.

— Mă gândesc la toată. Adică, e interesantă, nu zic nu, dar... n-am simțit c-ar avea acea calitate esențială, acel ceva special...

— Vorbești despre jumătate din carte, îi aminti Philip.

— Da. Mă rog, cu toții am fost de-acord că e prea lungă.

— OK, spuse Benjamin și luă de pe masă secțiunile II, IV, VI, VIII, X, XII, XIV, XVI și XVIII, îndesând teancurile de hârtii în sacoșele în care le adusese.

Rămase doar o jumătate de masă acoperită cu pagini tipărite, iar cartea păru dintr-odată mult mai abordabilă.

— Așa, Steve. Gândurile tale.

— Gândurile mele. În regulă. Întâi și-ntâi, am avut la dispoziție doar o săptămână, așa că n-am reușit să citesc tot. Dar ce am citit mi-a plăcut. Au fost câteva pasaje descriptive minunate și... ei bine, Benjamin, ești un scriitor foarte talentat. Dar n-ai nevoie să ți-o spun eu.

— Mersi, Steve.

— Lucrul ciudat totuşi, dat fiind că eşti un scriitor atât de talentat, că ai nişte pasaje descriptive atât de reuşite şi toate alea... Lucrul ciudat totuşi e cât de... mă rog, cât de plictisitor a fost.

Abia după această remarcă se lăsă cea mai lungă şi mai şocată tăcere dintre toate. Nimeni nu ştiu ce să spună, dar îl auziră cu toţii foarte bine pe Elton John cântând „I'm Still Standing" în faţa Palatului Buckingham.

— Plictisitor? întrebă Benjamin într-un târziu, cu o voce tremurătoare. Bine. Nu mă aşteptam la aşa ceva, dar, dacă asta crezi...

— Nu mă-nţelege greşit, zise Steve. Ai avut o secţiune care chiar mi-a plăcut. Cea despre tine şi Cicely.

— A, da! spuse Philip. Pe aia am citit-o şi eu. Îmi place mult şi mie secţiunea. A fost scrisă cu adevărat din inimă, aşa mi s-a părut.

— Adică n-a fost plictisitoare?

— Chestia e că, mă rog, asta e marea poveste a vieţii tale, nu, Ben? Marea iubire. Cum ai cunoscut-o la şcoală, cum ai găsit-o, cum ai pierdut-o iar, cum a venit să te caute după nişte ani... Iar felul cum o spui... e altfel decât restul cărţii. Scrisul e la un cu totul alt nivel.

— Dar sunt numai două sute de pagini din toată povestea.

— Adevărat, dar... să ştii că două sute de pagini înseamnă o lungime bună pentru un roman. Mult mai bună decât cinci mii.

Secţiunea în cauză era într-un teanc de sine stătător, pe colţul de masă cel mai apropiat de Benjamin. Acesta îl luă şi-i răsfoi paginile.

— Ziceţi c-ar trebui să păstrez asta şi să... arunc restul?

— Bănuiesc c-ai putea s-o publici. Sunt sigur c-ai putea.

— Dar nu trebuia să fie separată de restul cărţii. Nici măcar n-are un titlu al ei.

— Sunt convins că putem să-i găsim un titlu.

— Scena aia, spuse Steve, când ea a plecat de trei sau patru ani, iar tu cumperi un disc de jazz, îl pui pe platan şi asculţi o

piesă care te face să te gândești la ea. Cum îi zice? „Un trandafir fără spini"? E chiar frumoasă.

— Steve are dreptate. Și uite-ți și titlul, spuse Phil.

— Mda, nu-i rău...

Cu cât Benjamin se gândea mai bine la idee – deși nu prea îi venea să admită –, cu atât îi plăcea mai mult. Poate că fusese și din cauza efortului de-a fi cărat gențile alea pline cu hârtii din parcare până la cârciumă, dar avea sentimentul puternic, chiar în clipa asta, că de fapt cartea era o povară la propriu, care-l cocârjase timp de treizeci de ani, dar care în seara asta îi fusese ridicată de pe umeri ca prin minune. Aproape că era prea frumos ca să fie adevărat; și poate că tocmai din cauza asta se gândea întruna la obiecții.

— Și totuși, n-o să vrea nimeni s-o publice vreodată.

— O public eu, spuse Philip.

— Tu?

— Da, eu. Sunt editor de carte.

— Cred c-aș prefera să-ncerc întâi la o editură ade... vreau să zic, la o editură mai mare.

— Sigur, zise Philip. Trimite-o la Faber. Trimite-o la Jonathan Cape. Ai fi nebun să n-o faci. Dar pe urmă, dacă n-o vor, ți-o public eu. Chiar ar fi timpul să public și ceva cumsecade.

Benjamin se arătă mișcat de generozitatea ofertei.

— Chiar ai face-o? întrebă el.

— Normal.

— Totuși, parc-aș vrea să fie ceva serios – adică una dintre editurile mai cunoscute.

— Sigur. De la sine-nțeles.

Odată rezolvată problema, își întoarseră atenția spre Paul McCartney, care tocmai se opintea într-o versiune mai degrabă aproximativă a lui „Let It Be" în fața porților de la palat. Abia după câteva minute Philip își dădu seama că domnul Serkis nu prea luase parte la ultimele faze ale conversației.

— Ce spui, Tom, ești de acord cu noi? Crezi că Benjamin ar trebui să-ncerce să publice doar o parte?

— Păi, n-am citit partea aia, le aminti el.

— Nu, dar ai citit mult din celelalte.
— Adevărat, zise el mâhnit.
— Şi, pornind de la asta, ai şi tu vreun sfat?
— Dacă am vreun sfat pentru Ben pornind de la ce-am citit?
— Da.

Cântecul se încheie, publicul aplaudă, iar domnul Serkis îşi încreţi fruntea, îşi alese cuvintele cu grijă şi, întorcându-se spre Benjamin, îi spuse:

— Te-ai gândit vreodată să te-apuci de predat? Să ştii că nu-i prea târziu.

14.

Iulie 2012

Sophie stătea pe terasa unui bar din Vieux Port, savurându-şi al doilea pahar de rosé – anemiat destul de mult de cuburile de gheaţă care se topiseră repede în el –, când îi sună telefonul. Era Ian. O clipă se gândi să nu răspundă. Pe urmă îşi aminti că-i promisese să-l sune imediat după sosire şi uitase, iar acum se simţea vinovată. Aşa că răspunse:

— Bună!

— Unde eşti?

— În Vieux Port, cu un pahar cu vin.

— Înseamnă c-ai ajuns cu bine? Ziceai că mă suni.

— Da, scuze, am uitat.

— Mi-am făcut griji.

— Păi, dac-ar fi fost o bombă la bord, ar fi spus deja la ştiri.

— Ştiu. Îţi urmăream zborul oricum, pe FlightRadar.

— Ce frumos din partea ta să ai atâta grijă!

— Cum e camera?

— O cameră tipică de student.

— Marsilia cum e?

— Nu ştiu. Pân-acum am văzut doar căminele şi barul ăsta. Care e foarte drăguţ, trebuie să spun.

— Se aude muzică.

— Da, sunt câţiva băieţi cu o boxă care dansează rap în piaţă, la vreo douăzeci de metri. Cam aşa e oraşul.

— Ai mâncat?

— Cina e la nouă. Nu părea să se-ntâmple mare lucru, așa că mi-am zis să vin aici de capul meu și să beau ceva.

— Unde mănânci?

— La un restaurant.

O pauză.

— Mi-e dor de tine.

— Și mie, spuse Sophie.

Fiindcă, la urma urmei, așa se cuvenea să răspunzi când îți spunea soțul că-i e dor de tine.

*

Le Quatorzième Colloque Annuel Alexandre Dumas[1] avea loc în a treia săptămână din iulie, la universitatea Aix-Marseille. O solicitare de lucrări circulase cu douăsprezece luni mai devreme, iar Sophie își trimisese capitolul din teza de doctorat despre portretele contemporane ale lui Dumas, fără să se aștepte să-i fie acceptat. Însă organizatorul conferinței, François, îi răspunsese, în engleza lui încântător de cvasiperfectă, ca să-i spună că „obiectivul din acest an al conferinței este să fie nu doar multidisciplinară, ci și multilocațională", un enunț care încă o nedumerea în anumite privințe. Oricum, lucrarea îi fusese acceptată, asta era important, și iat-o acum, la prima ei conferință universitară internațională. Mai mult, ea se desfășura pe malul Mediteranei, unde soarele strălucea necontenit, iar temperatura medie era de 32 de grade Celsius, pe când Anglia, chiar și în iulie, continua să sufere de pe urma unor ploi torențiale din cauza cărora ștafeta flăcării olimpice trebuise întreruptă pe durata ultimelor etape ale drumului de la Beijing la Londra.

Cina din acea seară de duminică era o masă în aer liber la un restaurant de pe o stradă abruptă și aglomerată, care ducea

1. Al paisprezecelea colocviu anual Alexandre Dumas (fr.).

spre Cours Julien[1]. Participanții erau un grup multinațional și multilingv, cu invitați francezi, germani, italieni, turci, iranieni și portughezi, plus un american: un bărbat gânditor, care vorbea încet, venea din Chicago și era cam de vârsta lui Sophie. Îl chema Adam, prezența lui acolo era finanțată de o bursă specială pentru afro-americani și se dovedi a fi un muzicolog care lucra în domeniul muzicii de film.

— E interesant, spuse ea, mulțumită să se trezească lângă el spre sfârșitul serii, când lucrurile deveniseră mai neprotocolare, iar oamenii începuseră să-și schimbe locurile. Și care e legătura cu Dumas?

— E destul de subțire, recunoscu el, dar o să susțin o comunicare despre coloanele sonore din *Cei trei muschetari*. Sper că tipii o să vadă în asta un fel de intermezzo mai lejer.

— Sună grozav. Sper c-o să fie multe videoclipuri. Apropo, care-i preferata ta?

— Fără spoilere, zise el. Dacă ți-aș spune, n-ai mai avea nici un motiv să vii și să asculți.

— A, o să vin, răspunse Sophie. E clar c-o să fie atracția săptămânii.

Pe urmă se gândi că spusese o prostie, nu în ultimul rând fiindcă sunase sarcastic, deși nu asta își propusese. Dar Adam nu păru să se supere și nici măcar să observe, așa că nu mai dădu multă atenție celor spuse. Se îmbăta deja cu aerul cald, cu mâncarea bună și, peste toate, cu deplina ușurare a faptului că lăsa în urmă cerurile plumburii ale Angliei câteva zile.

*

Comunicarea lui Sophie era abia a doua care trebuia susținută spre sfârșitul dimineții de luni. Locul era Espace Fernand Pouillon din zona principală a campusului universitar, foarte aproape de gară. Sophie își dădu seama imediat că avea să fie

1. Inima cartierului boem al Marsiliei.

o conferință fără timpi morți și bine organizată. Se adresă în engleză, cu o traducere în franceză a lucrării rulând pe ecranul din spatele ei. Vorbi o oră despre portretul lui Dumas făcut de Henry Powell. Întrebările de după ale publicului se dovediră profunde, la obiect și numeroase: se întinseră până la începutul prânzului și un timp se simți însuflețită de sentimentul succesului și de entuziasmul colegilor cercetători.

Cu toate acestea, pe la jumătatea după-amiezii următoare își dădu seama că începuse deja să nu se simtă în largul ei printre atâția specialiști în – dacă nu cumva fanatici ai lui – Dumas. Își aminti că, în fond, avea un motiv pentru care se hotărâse să nu mai aibă iubiți din mediul universitar: obiceiul de-a se axa obsesiv pe un subiect, fără ca restul lumii să-i mai intereseze și să le mai spună ceva. Și se dovedi că Dumas oferea un spațiu generos pentru obsesii: Sophie nu prea apreciase energia și productivitatea individului, sutele de romane, milioanele de cuvinte, „asistenții" angajați să-l ajute la scrierea cărților, scara absolut industrială a producției. Citise din el doar *Contele de Monte Cristo* și (cu mulți ani în urmă) jumătate din *Cei trei muschetari*. Majoritatea comunicărilor se ocupau, cum era firesc, de scrierile lui și de texte despre el cu care ea nu era familiarizată, iar la micul dejun, la prânz și la cină, subiectul de discuție tindea să fie Dumas, Dumas și iar Dumas. Marți, la jumătatea unei prezentări cumplit de aride a pieselor lui (pe care oricum se părea că nu le citea nimeni la ora asta), hotărî că avea să sară peste restul programului de după-amiază și să exploreze orașul de capul ei.

Înțelegea acum la ce se referise François când îi scrisese despre conferință că era „multilocațională". Intenția, așa cum le explicase tuturor la cina de duminică, era să nu limiteze conferința la campusul universitar din Marsilia, ci să-i lase impactul să se facă simțit în întregul oraș și chiar în întreaga regiune. Prezentarea lui Adam despre muzica de film, de exemplu, avea să fie ținută la Conservatorul din Aix-en-Provence, la o jumătate de oră de drum. Principala comunicare de joi, despre conceptul de detenție la Dumas, urma să aibă loc la Château d'If, chiar în celula unde scriitorul plăsmuise întemnițarea lui Edmond Dantès.

Asta, în timp ce prezentările de marți se țineau la un centru artistic intitulat La Friche Belle de Mai, găzduit de o fostă fabrică de tutun din arondismentul trei. Furișându-se din amfiteatrul de lucru în mijlocul unui rezumat interminabil al intrigii din *Charles VII chez ses grands vassaux*[1], Sophie rămase pe loc câteva secunde în curte, clipind des din cauza soarelui puternic. Primul ei impuls fu să-l sune pe Ian. Se gândi la el ca la antidotul acestui univers academic îmbâcsit și înțepat și tânji brusc după măcar câteva minute de conversație normală cu el – numai că Ian nu răspunse la telefon. Nu conta – era pe cont propriu pentru restul după-amiezii, iar ăsta era un lucru bun în sine. Se uită prin librărie o vreme, ieși să vadă șase skateri producându-se în parcul special amenajat și apoi vizită una dintre sălile de expoziție, spre a se pierde într-o serie de fotografii panoramice, puternic focalizate, în alb și negru ale peisajelor citadine din Beirut.

După ce petrecu două ore în felul ăsta în centrul La Friche, luă un autobuz spre centru, pe La Canebière, și apoi, coborând la stația de metrou Noailles, porni în sus spre Marché des Capucins, hoinărind la nimereală pe aceste străzi înguste, care se intersectau, fiecare plină de magazine unde se vindeau toate felurile de mâncare franțuzească și africană, cu aerul încărcat de mirosul aţâţător al mirodeniilor familiare și nefamiliare. Străzile erau ticsite de cumpărători, iar Sophie își dădu seama că amestecul ameţitor de culturi care-i conferea Londrei caracterul modern se găsea aici într-o formă chiar mai densă și mai concentrată. Îi plăcea la nebunie. Simțea că în orașul ăsta putea să se piardă.

*

Îi promisese lui Adam că în dimineața următoare avea să vină la prezentarea lui despre muzica de film. Organizatorii

1. *Carol VII în vizită la marii lui vasali*, tragedie în cinci acte scrisă de Alexandre Dumas și publicată în 1831.

închiriaseră un autocar care-i duse pe autostradă până la Aix, iar apoi la Conservatorul Darius Milhaud, o clădire frumoasă și liniștită, numită după cel mai cunoscut compozitor din regiune și situată pe Rue Joseph Cabassol. Prezentarea lui Adam, ilustrată cu muzică și secvențe din filme, se dovedi inteligentă și antrenantă, deși Sophie auzi câțiva experți fanatici în materie de Dumas bombănindu-și reproșul că nu era suficient de la obiect pentru gustul lor. E adevărat, pe durata câtorva pasaje mai analitice o pierdu, dar accentul lui avea ceva mângâietor și atrăgător, așa că din când în când nu mai era atentă la prezentare și se concentra pe accent. Și gustă din plin marea dezvăluire de la sfârșit, făcută pe jumătate în glumă, în care Adam susținu că muzica cea mai sofisticată și experimentală compusă pentru oricare dintre adaptările pentru ecran ale lui Dumas era, după părerea lui, coloana sonoră a lui Scott Bradley pentru *Cei doi muschetari*, un desen animat cu Tom și Jerry din anii 1950.

După aceea, dornici să ia un prânz devreme, majoritatea participanților porniră în grabă pe aceeași stradă, în căutarea restaurantului unde le făcuse rezervare François. Însă Sophie avea nevoie la toaletă, iar când ieși toată lumea plecase – toată lumea, în afară de Adam, care se oprise pe hol, stând de vorbă cu unul dintre profesorii tineri de la Conservator.

— A fost minunat, spuse Sophie, profitând de o pauză în conversația lor. Chiar am învățat multe. Mulțumesc.

Însă pe Adam îl interesa cu totul altceva.

— Pianul ăsta, explică el, arătând spre un instrument mare, din lemn de trandafir, aflat într-un colț al holului, e chiar pianul lui Milhaud, îți vine să crezi?

Sophie măcar auzise de Darius Milhaud, dat fiind că era genul de compozitor care-l entuziasma mereu pe unchiul ei, Benjamin, însă nu știa nimic despre el și nu-i putea împărtăși emoția lui Adam.

— Chiar pot să cânt la el? îl întrebă el pe profesor.

— Sigur. Ești invitatul nostru.

Se așeză pe scăunel, ridică încet capacul și spuse:

— E acordat special pentru alba-neagra?

Profesorul râse; Sophie nu.

— Iertare, zise el. Banc de muzicologi.

Iar apoi începu să cânte. Se părea că improviza: sunete tânguitoare, dulci-amărui, care o făceau să se gândească la Ravel şi Debussy, alternând cu muzica barurilor de noapte. Se apropie de ieşire în timp ce el cânta, privind strada, clădirile din piatră galbenă în lumina dimineţii. Aix era foarte diferit de Marsilia: liniştit, prosper, relaxant – şi poate un pic prea mulţumit de sine. Vizavi de Conservator se găsea o librărie unde se vindeau cărţi în engleză – avea ca simbol un ceainic colorat ca steagul Angliei. Muzica lui Adam continua să se reverse pe uşa deschisă până în stradă. Sophie o auzea bine. Apoi se opri şi-l auzi pe Adam mulţumindu-i profesorului şi luându-şi rămas-bun, după care se trezi cu el lângă ea.

— Bravo! exclamă Sophie, întorcându-se spre el. Am ascultat de-aici. Cânţi foarte frumos.

— Mulţumesc, zise el, dar, dată fiind sfiala – sau modestia – despre care ea începea să-şi dea seama că-i era tipică, nu ştiu ce să facă mai departe cu complimentul.

— Frumoasă librărie! Vrei să intrăm?

Mai târziu, Sophie nu reuşi să decidă ce anume le conferi următoarelor câteva minute o calitate atât de aparte în memoria ei. Poate că atmosfera din librărie, pe deplin senină şi nepământeană, cu ei doi ca singuri clienţi. Poate că, după părerea ei, puţine lucruri erau atât de intime ca prezenţa a doi oameni care se uită împreună la cărţi. Poate că atenţia disponibilă şi zâmbitoare a femeii din spatele tejghelei, care-i salutase foarte politicos – şi într-o engleză atât de bună – şi care părea să-i considere un cuplu. Poate că era din cauză că, în clipa când puse mâna pe un exemplar din *Amurgul Otterilor* de Lionel Hampshire şi-i spuse lui Adam „Dumnezeule, e peste tot", nu avu nici o importanţă că nu înţelesese poanta şi râsese oricum. Poate că era din cauză că, în clipa când puse el mâna pe o carte de un autor american de al cărui nume Sophie nu auzise şi zise „Asta a scris-o taică-meu", fu cum nu se poate mai logic că e băiatul unui scriitor. Indiferent de motiv, odată ce ea cumpără cartea

și își luară amândoi la revedere de la proprietăreasa librăriei, ai cărei ochi străluceau cu înțeles din spatele unor șuvițe de păr castaniu, iar ei ajunseră pe stradă și se îndreptară spre restaurant, ceva se schimbase deja între ei – o mutare aproape imperceptibilă a centrului de gravitație.

*

Sophie îl evită pe Adam în următoarea zi și jumătate și își petrecu timpul singură, descoperind și mai mult din Marsilia, aventurându-se în enclavele de coastă Malmousque și Vallon des Auffes și petrecând trei sau patru ore în sanctuarul de beton nefinisat La Cité Radieuse, cea mai cunoscută dintre clădirile de apartamente ale lui Le Corbusier. (Avea o slăbiciune pentru arhitectura brutalistă și, deși era emoționată – ca toată lumea – când vedea cum prinde formă noua Bibliotecă din Birmingham, spera ca Biblioteca Centrală John Madin's, o capodoperă din anii 1970, să nu fie demolată.) Li se realătură participanților la conferință abia joi după-amiază, când trebuiau să meargă la Château d'If. Era mai cald ca niciodată – treizeci și șase de grade –, iar reflectarea soarelui pe apele din Vieux Port era orbitoare. Drumul dură puțin peste douăzeci de minute: la început vaporașul ieși pufăind încet din Vieux Port, pe lângă Fort Saint-Jean și uriașul șantier din apropierea apei, unde lucrările la noul și ultramodernistul Muzeu al Civilizațiilor Marine și Mediteraneene erau în ultima fază, pentru ca apoi să prindă viteză în timp ce pasagerii se îndreptau spre insula If, trecând pe lângă nave de croazieră masive din toată lumea, trase la ancoră în port peste zi, și amatori de distracție care se intersectau cu ei în șalupe și făcând schi nautic, fiindcă era vârful sezonului turistic, iar Sophie avea impresia stranie și deconcertantă că era la muncă (într-un fel) printre vilegiaturiști. Făcură o traversare calmă și, pe măsură ce castelul se vedea tot mai aproape, constată că-i venea greu să și-l imagineze ca pe o fortăreață strategică sau – așa cum funcționase mai târziu – ca pe o închisoare

din care era cu neputință să scapi. Astăzi, cu turnurile și parapetele lui scăldate într-un alb cremos de soarele Mediteranei, părea cu totul inofensiv și primitor. O atracție turistică – peste măsură de frumoasă.

Vederea castelului pe când se apropiau cu toții de el nu o pregătise totuși pe Sophie pentru priveliștea orașului și a coastei pe care avea să i-o ofere, la rândul lui, castelul odată ce urcai pe scările abrupte în spirală până la terasa de pe acoperiș. Văzu întreaga Marsilie așternându-i-se în față, cu amestecul de clădiri foarte vechi și moderne, cu șirurile blocurilor de apartamente spre vest, cu sălbăticia înverzită și stâncile ametitoare din Calanques spre est și, dominând priveliștea, turla impunătoare de la Basilique de Notre-Dame. Între castel și această imagine se întindea marea, vălurindu-se molcom, scânteind sub soare, într-un ultramarin bogat și pefect până în străfunduri. Și toate astea erau scăldate în *lumină*: da, își dădu ea seama, ăsta era lucrul care le lipsea în Anglia, ăsta era factorul care făcea ca tot ce era aici să pară atât de strălucitor, atât de senzual, atât de plin de energie, atât de inevitabil de *viu*. Ce existență palidă și nefericită păreau să aibă cu toții, prin comparație, în țara căreia era silită să-i spună „acasă"! Din Marsilia la Birmingham, din Marsilia la Kernel Magna: locurile astea nu păreau să aparțină unor țări diferite, nici măcar unor planete diferite, ele păreau să aparțină unor ordini de existență diferite. Lumina aceasta o făcea să se simtă vie așa cum nu mai simțise de ani buni – poate din copilărie. Colegii ei de pe terasă erau ocupați să facă fotografii din toate unghiurile și din toate pozițiile favorabile, însă Sophie știa că nu aveai nimic de câștigat din asta, așa că-și ținu telefonul în geantă. Nici o dispunere a pixelilor nu putea să capteze emoția acestui moment, senzația asta cu totul nouă și intensă că ești viu cu adevărat.

Castelul se închidea publicului la cinci și jumătate: participanților li se garantase accesul unic și – își închipuia ea – fără precedent încă două ore. La ora șase, pe când turiștii se strângeau pe chei pentru ultimul vaporaș care se întorcea la Marsilia, ei se îndreptară spre celula de la parter, numită după Edmond

Dantès, nefericitul erou al lui Dumas. Era o cameră adâncă, dar ciudat de spațioasă, cu pardoseală de piatră și cu o frumoasă rază de soare care pătrundea pe o fereastră aflată în partea de sus a zidului. Aici își organizase prezentarea în PowerPoint vorbitorul principal, Guillaume, care vorbi mai mult de o oră despre *L'Incarcération comme métaphore de la paralysie psychologique*[1]. Pe Sophie o interesă și o impresionă prezentarea, dar era nerăbdătoare să plece din celulă și să iasă din nou – să iasă în lumina înserării.

La șapte și jumătate li se dădu de ales. Vaporașul avea să-i ducă înapoi la Marsilia și la restaurantul unde li se făcuse rezervare pentru seara aceea; dar putea și să facă un ocol pe la celelalte insule din Arhipelagul Frioul, la câteva sute de metri peste apă. Cine voia putea să debarce în portul Ratonneau, iar de acolo să ia una dintre ambarcațiunile publice înapoi spre oraș, ceva mai târziu în timpul serii.

Majoritatea participanților aleseră să se întoarcă imediat la Marsilia; erau incitați de prezentarea lui Guillaume și abia așteptau s-o discute la cină. Totuși Sophie, Adam și încă trei își manifestară curiozitatea de-a vizita și celelalte insule, așa că fură lăsați acolo după câteva minute.

Insulele Ratonneau și Pomègues erau legate printr-un drum lung, de piatră, apropiat de micul port unde debarcară, pe un chei pe care se găseau magazine și baruri. Ceilalți trei se îndreptară imediat spre unul dintre baruri, nedorindu-și altceva decât să bea un pahar în aer liber, pe când seara devenea în fine ceva mai răcoroasă.

— Ce zici? întrebă Sophie? Mergem cu ei?

— Nu știu... spuse Adam. Aș avea chef să mă plimb. Pe-aici pe undeva n-ar trebui să fie și o plajă?

Se uitară pe o hartă fixată pe zidul portului și pe urmă porniră pe un drum drept și prăfuit care pleca din port spre La Calanque de Morgiret. Era clar că mergeau contra curentului de vizitatori, fiindcă un flux neîntrerupt de oameni – perechi, familii, grupuri

1. Încarcerarea ca metaforă a paraliziei psihologice (fr.).

de tineri gălăgioşi – trecea pe lângă ei din direcţia opusă, ducând prosoape şi genţi de plajă. Ratonneau era o insulă stâncoasă, cu un peisaj atât de sărăcăcios ca vegetaţie, încât părea aproape selenar. Nu trecu mult şi Sophie începu să simtă nişte gâdilături pe gâtul uscat, iar căldura încă era intensă, chiar şi la ora asta. Dar nu le trebuiau decât câteva minute să ajungă la mica plajă de pietriş unde câţiva oameni încă înotau sau făceau scufundări în apa caldă şi turcoaz.

— Păcat că nu ne-am luat costume de baie! spuse Adam, privind marea de pe povârnişul de deasupra plajei şi ferindu-şi ochii cu mâna de razele joase ale soarelui care apunea.

— La asta mă gândeam şi eu, zise Sophie, deşi pe de o parte se simţea uşurată: era conştientă acut de albeaţa propriului corp sub rochia uşoară, de vară.

Mai urcară puţin pe o cărare abruptă şi şerpuitoare, care-i duse la o creastă de piatră, sus, deasupra plajei. Chiar şi drumul ăsta îi obosi, aşa că găsiră un pietroi neted pe marginea cărării şi se aşezară imediat, recunoscători că măcar aici adierea dinspre mare făcea căldura mai uşor de suportat.

După o tăcere lungă, cuviincioasă, Sophie spuse:

— Am început să citesc cartea tatălui tău.

— Da?

— Foarte bună. Parcă are ceva din Updike.

— Au fost câţiva care au mai spus asta. Nu-i place Updike, zâmbi Adam. Dar măcar ar fi mulţumit că nu l-ai comparat cu James Baldwin. Adevărul e că taică-meu e genul de om capabil să transforme orice compliment într-o insultă. N-aş spune că e foarte simplu să trăieşti cu el.

— Sunteţi apropiaţi?

— Nu l-am mai văzut de doi sau trei ani, zise Adam. El şi mama s-au despărţit de ceva vreme. Spre marea uşurare a mea şi a soră-mii. Se certau tot timpul. A fost... intens.

Având grijă să nu se uite direct la Sophie, îi spuse:

— Bănuiesc că vii dintr-un alt tip de familie. Pari... Mă rog, pari în general calmă.

— Da, părinții mei nu se ceartă de-adevăratelea. Mai degrabă par să trăiască într-o stare permanentă de... nu știu cum să-i spun. Indiferență semiostilă.

Adam râse.

— Sună foarte englezesc.

— Da, exact așa și e. Rămân calmi și-și văd de viață, deși maică-mea...

Se întrerupse, nevrând să mai continue.

— Și tu?

— Eu?

— Căsnicia.

Adam se uită la verigheta ei.

— Cum ți se potrivește?

— A! E cam devreme să spun. Au trecut doar trei luni...

— Aha, atât de recent? Felicitări!

— ...dar deocamdată e bine. Foarte bine. Mă simt foarte... legată.

— Excelent! Mă bucur pentru tine. Și pentru el.

— Ian. Îl cheamă Ian.

— Și ce face?

— Predă.

— Normal. Istoria artei?

— Nu. Îi învață pe oameni să conducă în siguranță. Așa ne-am cunoscut. La una dintre orele lui.

— Serios? Nu mi te imaginez ca șoferiță periculoasă. Ai vreo înclinație spre exces pe care nu ne-ai arătat-o?

— Nu, spuse Sophie, poate mai gânditoare decât ar fi fost cazul la o asemenea întrebare. Nu cred.

Probabil că rămaseră acolo o jumătate de oră sau mai mult – suficient cât să prindă apusul în toată gloria lui tihnită. În spatele lor, pe partea cealaltă a insulei, se ridica luna, radiind destulă lumină ca să-i ajute să meargă ușor pe cărare, când începu să li se facă foame și plecară în căutarea portului și a restaurantelor lui. Nu-i mai găsiră pe ceilalți participanți la conferință: o *navette* tocmai pornise spre Marsilia, conform orarului, și poate că se hotărâseră s-o ia. Următoarea ambarcațiune pleca abia

peste o oră, dar oricum nu era nici o urgență: ultima pleca la miezul nopții.

Găsiră un bar liniștit lângă apă și comandară *moules marinières* cu *panisses*, o *salade Niçoise* și o carafă de vin rosé cu multă gheață. Când terminară de mâncat era zece și jumătate, mai plecaseră două vaporașe și începeau să simtă că rămăseseră aproape singuri pe insulă.

— Ce liniște e-aici! spuse Sophie. Nu-mi vine să cred că suntem la doar douăzeci de minute de oraș. Parc-ar fi altă lume.

— Mai vrei să bei ceva? întrebă Adam.

— Nu. Hai să ne-ntoarcem pe plajă.

Apa era mai calmă acum și se așternea întunecată, primitoare și luminată doar de dâra de lumină a lunii care se întindea spre orizont. Nici Adam, nici Sophie nu vorbiră și nu sugerară ce să facă mai departe; deciseră cu totul spontan și de acord să-și lepede hainele, să calce anevoie pe pietre până la marginea apei și să se arunce în mare. Spontan și cast: nici unul din ei nu se uită la celălalt până când nu ajunseră în apă până la gât, deși Sophie încă reușea să aibă, nu se știe cum, un sentiment acut al diferenței de culoare dintre pielea ei și a lui. Nu mai făcuse niciodată baie goală-puștă și nu avea idee ce plăcut era să simți apa caldă încă pe pielea dezgolită. Era o înotătoare bună – spre deosebire de Adam, pare-se, care rămase ghemuit unde apa era mai mică, pe jumătate înotând, pe jumătate mergând –, așa că se îndreptă voinicește spre gura golfulețului, în partea cea mai îndepărtată și mai adâncă a intrării, părându-i-se înțelept să se îndepărteze cât mai mult de el. Acolo înotă încoace și-ncolo, trecând dintr-o parte stâncoasă în alta de zece ori sau mai mult, iar apoi, când începură s-o doară mâinile și picioarele, se răsuci și rămase pe spate câteva minute, privind luna și stelele și spunându-și că nu mai fusese niciodată atât de fericită, atât de împăcată cu sine, atât de contopită cu apa și cu aerul. Închise ochii, simți adierea blândă a mistralului mângâindu-i fața și se abandonă îmbrățișării mării; pasivă, încrezătoare, fără să opună rezistență.

Vorbiră foarte puțin după aceea, chiar și în vaporașul de la miezul nopții care-i aduse înapoi la Marsilia. Seara lor împreună

era vrăjită și știau amândoi că, dac-ar fi spus ceva, ar fi destrămat vraja.

Era aproape unu când ajunseră la căminele unde erau cazați delegații la conferință. Camerele lor erau la capetele opuse ale aceluiași coridor.

În fața ușii, Sophie se întinse și-l sărută pe obraz.

— Noapte bună, zis ea. A fost frumos.

— Chiar a fost, murmură el și, când vorbi, gura păru să-i mângâie fața până se lipi de a ei.

Ceea ce era OK, își spuse Sophie, fiindcă, până la urmă, ce era ăsta, dacă nu un sărut prietenesc de noapte bună? Gura lui era deschisă, a ei la fel, și era OK. Simți un fior în tot corpul când li se întâlniră limbile. Dar era OK. Era doar un sărut prietenesc de noapte bună. Deși părea să țină destul de mult. Iar acum mâna lui se mișca, se mișca încet, dar hotărât pe corpul ei, nemaiatingându-i spatele într-o îmbrățișare ușoară ca fulgul, ci urcându-i acum pe burtă spre sân, spre sânul stâng, unde zăbovi, unde îi permise ea să zăbovească, împingându-se mai hotărât în el, astfel încât, fără să vrea, mâna lui îi apăsa și mai tare sânul, iar senzația era delicioasă, îi trimitea valuri de plăcere în corp, iar ea nu mai voia nimic, în clipa asta, decât să se lase în voia valurilor, să cedeze...

...dar nu. Nu nu nu nu nu. Nu era în regulă. Nu era OK. Ăsta nu mai era un sărut de noapte bună. Îl împinse dintr-odată și se sprijini de ușă, gâfâind și tot mai roșie la față. Se uită în podea, el privi pe coridor, tot respirând din greu, și apoi Sophie își trecu mâinile prin păr și spuse:

— Uite, e...

— Știu. Am...

— Nu putem să facem asta. Sunt...

— E-n regulă. Nu trebuia să...

Acum ea îl privi, el îi întoarse privirea, iar în ochi li se citiră tristețe, furie și frustrare.

— Bine.

— Dap. Bine. Păi, noapte bună.

— Noapte bună, spuse Sophie, după care descuie repede uşa, o închise în urma ei la fel de repede şi apoi rămase cu spatele la ea pentru ceea ce i se păru o veşnicie, cu lacrimile jucându-i în ochi, în timp ce aştepta să respire din nou normal.

*

Vineri dimineaţă avu loc o singură sesiune – o sesiune în plen, pentru ca participanţilor să li se reamintească toate comunicările prezentate în timpul săptămânii, să ia cunoştinţă şi să tragă concluzii. Adam nu era acolo. Nu fusese nici la micul dejun. Sophie se gândise şi ea să sară peste micul dejun, dar până la urmă ar fi părut o prostie – ea şi Adam erau adulţi şi nu exista nici un motiv de jenă sau de tensiune între ei de dimineaţă. Nu fusese trecută nici o graniţă nepermisă în noaptea trecută; se retrăseseră la timp. Şi-atunci unde era acum, dimineaţa? De ce locul lui din amfiteatru era gol?

— S-a întors cu trenul la Paris, îi spuse François în pauza de cafea. Se pare c-a avut o urgenţă acasă. A zis că ia primul avion spre State.

Înainte să se reia sesiunea de dimineaţă, Sophie îi trimise un e-mail simplu – *Nu trebuia să faci asta! Scrie-mi* –, dar nu primi răspuns.

Avionul ei de sâmbătă dimineaţă ateriză la Luton pe la ora prânzului. Ploua cu găleata. Cerul era înnorat şi plumburiu. Trenul spre Birmingham nu circula din cauza unor intervenţii tehnice planificate, iar autobuzele aveau să ofere transport provizoriu alternativ între Kettering şi Nuneaton.

„Transport provizoriu alternativ", „Kettering", „Nuneaton". Oare existau cinci cuvinte mai demoralizatoare în limba engleză (sau în oricare alta)?

În timp ce autobuzul îşi croia drum prin traficul de weekend, greu şi sincopat, dintre aceste oraşe din Midlands, Sophie se gândi – încercând întruna să n-o facă – la seara de joi, de pe Insulele din Frioul. Apa mângâindu-i pielea. Desenul stelelor

pe cerul nopții. Drumul cu vaporașul înapoi spre Marsilia, sub clar de lună, statul pe puntea de sus, în aer liber, coapsa lui Adam atingând-o ușor pe a ei. Iar apoi auzi în minte vocea lui Naheed în seara nunții, la masa festivă din cort, pe când vorbea despre șofat și despre felul în care *La fiecare câteva minute ajungi la o intersecție și trebuie să alegi. Și fiecare alegere pe care o faci poate să-ți schimbe viața.*

Se făcuse patru după-amiaza pe când se opintea pe panta dintre Gara New Street și Centenary Square, trăgând după ea trollerul cu lenjerie folosită, magnetul de frigider din Marsilia și o sticlă de pastis ca amintire. Norii erau mai groși, mai întunecați și mai denși ca niciodată, iar scheletul neterminat al noii Biblioteci din Birmingham îi răsări în față. Luminile erau deja aprinse în apartament. Ian stătea la fereastră și o căuta din priviri.

15.

Vineri, 27 iulie 2012, la nouă seara:

Sophie şi Ian stăteau unul lângă altul pe canapeaua din apartament, uitându-se la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Colin Trotter era singur în casa din Rednal şi stătea în fotoliu, uitându-se la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Helena Coleman era singură în casa din Kernel Magna şi stătea în fotoliu, uitându-se la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Philip şi Carol Chase, laolaltă cu Patrick, fiul lui Philip, şi cu Mandy, soţia lui, stăteau în camera de zi a casei lor din King's Heath, cu mâncare chinezească adusă la comandă, şi se uitau la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Sohan Aditya era singur în apartamentul lui din Clapham, stătea tolănit pe canapea, se uita la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice şi le trimitea SMS-uri prietenilor.

Christopher şi Lois Potter, în toiul vacanţei lor liniştite de plimbări prin Zona Lacurilor, se uitau la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizorul din vila închiriată.

Doug Anderton, fiica lui, Coriander, şi fiul lui, Ranulph, stăteau fiecare în câte o cameră din casa lor din Chelsea şi se uitau la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizoare separate.

Benjamin era singur în casa-moară, stătea la masa de lucru din birou şi îşi revizuia romanul, ascultând un cvartet de coarde de Arthur Honegger.

*

Sophie nu avea mari aşteptări de la un asemenea spectacol. Dacă Ian se simţea atras instinctiv de tot ce avea legătură cu sportul, ea îl respingea tot instinctiv. Faptul că Londra găzduia Jocurile Olimpice din 2012 nu-i spusese niciodată mare lucru, iar acum, dat fiind că nu locuia acolo, îi spunea şi mai puţin. Ţinea demonstrativ o carte deschisă în poală (de fapt, *Contele de Monte Cristo*, pe care o recitea) când începu transmisiunea: o modalitate deloc subtilă de a-i transmite lui Ian că era dispusă să stea cu el cât timp se uita, dar că nu avea de gând să-i urmeze exemplul. Presupunea că o mulţime de oameni în maiouri şi şorturi aveau să defileze pe o pistă de alergări timp de trei ore, pe acorduri de muzică de fanfară şi cu Regina făcându-le cu mâna.

— Nici măcar Danny Boyle nu poate să facă ceva interesant din asta, zise ea.

Dar se înşela. Festivitatea începu cu un film de două minute: o călătorie pe repede înainte pe Tamisa, de la izvoare până în inima Londrei. Pe când camera gonea pe suprafaţa apei, pe o muzică electronică rapidă şi ritmată, trecând pe lângă trei personaje din *Vântul prin sălcii* şi având în coloana sonoră fragmente din „God Save the Queen" cu Sex Pistols şi tema principală din *EastEnders*, interesul academic al lui Sophie se trezi la viaţă. Îşi dădu seama că era vorba de o montare inteligentă: trebuiau căutate o mulţime de trimiteri intertextuale.

— De ce zboară un porc peste centrala electrică de la Battersea? îl întrebă ea pe Ian.

— Întreabă-mă să te-ntreb, răspunse el.

*

— Știi ce-i asta, nu? spuse Phil încântat, arătând spre ecran cu un beţigaş. E o aluzie la Pink Floyd. *Animals*. Albumul lor din 1977.

— Doar tu puteai să ştii chestia asta, zise Carol.

— Eu şi încă vreo câteva milioane, răspunse el, înfigând beţigaşul într-un crevete.

Uneori ignoranţa soţiei lui în materie de muzică îl îngrijora.

*

Secvenţa de deschidere i se păru mult prea derutantă şi frenetică Helenei. Spera că nu avea să fie toată festivitatea aşa. Dar se destinse întru câtva când, în secvenţa următoare, apărură patru coruri, din toate cele patru ţări ale Regatului Unit, fiecare intonând câte un imn. Tânărul care cântă „Ierusalim" în varianta solo pe stadion avea o voce dumnezeiască, iar scenele de viaţă rurală jucate în interiorul arenei erau foarte relaxante şi fermecătoare. Apoi intrară câteva trăsuri care aduseră actori costumaţi în industriaşi victorieni, iar pe Helena o reapucară năbădăile. O parte dintre oamenii de afaceri erau interpretaţi de actori negri. De ce trebuiau să facă *asta*? De ce? Chiar nu mai aveau nici un respect pentru istorie?

*

— Uau...

Sohan observase că secţiunea din festivitate care-i înfăţişa pe industriaşi se intitula „Pandemoniu". Îi trimise imediat un SMS lui Sophie.

Ai văzut? Pandemoniu! L-au scos de la naftalină pe Humphrey Jennings!

*

Sophie răspunse:

Uluitor. Şi cu totul neaşteptat pentru mine.

— Cui îi scrii? întrebă Ian.

— Lui Sohan, spuse ea.

— Despre ce? Nu poţi să te concentrezi la asta?

— Exact despre asta îi scriu. Tocmai mi-a arătat că toată secţiunea asta se bazează pe o carte mai degrabă obscură, care se cheamă *Pandemoniu*, de Humphrey Jennings.

Ian o privi fără expresie.

— A fost un realizator de filme documentare în anii 1940.

— Aha. Bun.

Ian se opri şi căzu pe gânduri.

— Voi doi aveţi foarte multe-n comun.

O sărută.

— Slavă Domnului că-i gay!

*

La fel ca Sophie, Doug tratase festivitatea de deschidere cu scepticism. La fel ca ea, o urmări cu o admiraţie crescândă, care după puţin timp ajunse în pragul veneraţiei. Dimensiunile spectacolului, originalitatea lui – şi uneori, *stranietatea* –, imaginea maiestuoasă a coşurilor de fabrică ridicându-se din imitaţia de Glastonbury Tor[1], puterea hipnotică şi din ce în ce mai mare a muzicii din lumea subpământeană... Acest imn excentric în cinstea moştenirii industriale a Angliei era ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat, însă avea ceva teribil de tulburător şi persuasiv... Ceva esenţialmente *adevărat*, de fapt. Iar în timp ce se uita simţi o emoţie pe care n-o mai încercase de ani buni – poate că n-o încercase niciodată cu adevărat, dat fiind că crescuse într-o familie

1. Turn din vârful unui deal înalt de 158 de metri, în apropierea localităţii Glastonbury, din sud-vestul Angliei.

unde toate expresiile patriotismului fuseseră considerate suspecte: mândrie națională. Da, de ce să n-o recunoască pe față, în clipa asta se simțea mândru, mândru că era englez, mândru că făcea parte dintr-o națiune care nu numai că reușise lucruri atât de măreț, dar acum era în stare să le celebreze cu atât de multă încredere, ironie și modestie.

Simțea că era rost de un editorial pe tema asta. Categoric.

*

Și lui Colin îi plăcu sărbătorirea istoriei Angliei. Îi plăcu poemul recitat de Kenneth Branagh. Singurul lucru care-l enervă fu că trebuiră să facă o trimitere la sosirea navei *Windrush* și la primii emigranți jamaicani din Anglia.

— Păi, se putea? bombăni el în halba de bere de îndată ce-i văzu pe actori. Afurisita de brigadă a corectitudinii politice e din nou în acțiune...

*

Deocamdată, incredibil, Sophie părea mai atentă la festivitate decât Ian. După câteva minute, el deveni agitat, se ridică să mai aducă niște beri din frigider și goli o pungă de chipsuri într-un bol.

— Nu-ți place? întrebă ea.

— Cum să nu? zise el. Am prins ideea. Anglia a făcut și-a dres.

Păru și mai puțin impresionat când următoarea secvență – un scurt moment înregistrat, cu titlul „Happy and Glorious" – începu cu imagini filmate de sus ale Palatului Buckingham. Însă apoi văzu pe cineva intrând pe ușile palatului, îmbrăcat în smoching, cu umerii legănându-i-se într-un gest de încredere suavă și virilă, și își dădu seama cine era – James Bond sau, în orice caz, Daniel Craig. Cea mai recentă întrupare a lui Bond pe ecran. Ian se așeză la loc lângă Sophie, aplecându-se în față pe canapea, dintr-odată atent. Bond se plimbă prin sălile de

recepție ale palatului până ajunse în fața unei actrițe care-o juca pe Regină, așezată la masa de lucru și cu spatele la el. Abia atunci se întoarse și de fapt nu era o actriță. Era chiar Regina. „Bună seara, domnule Bond", spuse ea rigid și era clar că nu avea să ofere cea mai naturală interpretare din lume, cu toate că se juca pe sine, dar, orișicât – o convinseseră pe Regină, pe Regina Angliei în morții mă-sii, să ia parte la un film pentru festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice, și de fapt era *și* mai bine, fiindcă următorul lucru care se întâmplă fu că Regina ieși după Bond din palat și se sui cu el într-un elicopter, iar pe urmă elicopterul decolă și-l filmară ridicându-se mult deasupra Palatului Buckingham și mult deasupra Londrei, pentru ca în scurt timp să înceapă să coboare spre Stadionul Olimpic, după care avu loc cea mai tare poantă dintre toate, un lucru cu adevărat genial, fiindcă, din câte se părea, Regina și James Bond săreau împreună din elicopter și ajungeau cu parașuta pe stadion și, în timp ce se auzea coloana sonoră a filmelor cu Bond, parașuta i se deschise și se dovedi a fi un uriaș steag al Angliei, într-un omagiu adus uimitoarei secvențe de început din *Spionul care mă iubea*, iar efectul tuturor acestor elemente – Regina! James Bond! Steagul Angliei! – fu să-i provoace lui Ian un puseu aproape orgasmic de emoție patriotică, așa că sări în picioare și strigă „Da! Da! Da!", după care se aruncă lângă Sophie, prinzând-o într-o îmbrățișare strânsă și acoperind-o cu sărutări.

*

Când începu muzica secțiunii următoare, lui Philip nu-i veni să creadă. O recunoscu imediat – acea linie melodică inconfundabilă și hipnotică, împreună cu măsura ei curioasă, muzica pe care o ascultase de sute de ori, de mii de ori, muzica pe care o iubea din toată inima, deși în ultimele patru decenii presiunea socială îl obligase să păstreze secretul asupra acestei iubiri, îl făcuse să simtă că, dacă-ți declarai iubirea pentru ea însemna să devii batjocura celorlalți sau măcar să fii văzut ca un ins în

permanență demodat. Dar iat-o! Difuzată în întreaga lume, prezentată ca un exemplu a tot ce avea cultura engleză mai bun. Răzbunare! În sfârșit, răzbunare!

— Mike Oldfield! strigă el, împrăștiind orez peste tot pe covor. Ăla e Mike Oldfield! Iar asta e *Tubular Bells*!

Scoase telefonul, se repezi într-un colț mai tăcut al camerei și-l sună pe Benjamin. Când i se răspunse, Philip auzi muzică în fundal, dar era cu totul altceva, nimic îndurerat și distonant. Un cvartet de coarde, din câte se părea.

— Nu te uiți? întrebă el.

— La ce să mă uit? spuse Benjamin.

— La festivitatea de deschidere a Jocurilor.

— E-n seara asta?

— Ah, pentru Dumnezeu! Dă drumul la televizor.

— Nu, nu prea am chef. Lucrez în seara asta.

— Lasă vorba! Dă-i drumul!

Benjamin tăcu, impresionat de caracterul imperios al vocii lui Philip.

— Bine, în regulă.

Philip auzi cum se oprește cvartetul de coarde și se deschide televizorul. După câteva secunde Benjamin zise:

— Drace! Ăsta-i Mike Oldfield?

— Exact. Mike Oldfield. Mike Oldfield!

— Ce caută acolo?

— Cântă *Tubular Bells*, ce crezi că face?

— Dar de ce?

— Fiindcă în sfârșit – *în sfârșit* – și-a dat cineva seama ce geniu e. Un mare compozitor englez! Am avut dreptate tot timpul ăsta amândoi!

Benjamin aproape că văzu zâmbetul de triumf din vocea prietenului său.

— Bun, am plecat. Uită-te la restul festivității – e senzațional.

Punând telefonul pe brațul fotoliului, Benjamin se așeză în fața televizorului și privi în treacăt scena ciudată care avea loc acolo. O mulțime de oameni în uniforme de infirmieri și de copii în pijamale țopăiau întruna pe niște paturi uriașe ca pe

plasa elastică, în timp ce pe fundal continua să se audă *Tubular Bells*. Majoritatea privitorilor ar fi putut să-i spună că secțiunea asta trebuia să fie un elogiu adus sistemului național de sănătate; și probabil că Benjamin ar fi putut de fapt să-și dea seama și singur, dacă s-ar fi concentrat, însă n-o făcu. Se întorsese deja cu gândul la jumătatea anilor 1970, la doi-trei ani după ce ieșise albumul lui Mike Oldfield, când el și prietenii lui îl ascultau în sala de la Liceul King William și purtau discuții interminabile și plicticoase pe marginea lui. Doug, care pe vremea aceea asculta îndeosebi discurile de la Motown, nici măcar nu se mai ostenea să-și ascundă disprețul. Pentru ceilalți, în schimb, era un text muzical sacru. Își aminti o pauză de prânz – da, era uluitor cum îți reveneau imaginile astea uneori, cu o limpezime de cleștar, era ceva aproape proustian în toată povestea, fără îndoială că muzica de la TV fusese declanșatorul –, oricum, el și Harding ascultau *Tubular Bells*, de fapt chiar fragmentul ăsta, partea introductivă – și începuseră o ceartă prostească din cauza măsurii: Benjamin își aminti acum că Harding insista că nu avea nimic ciudat, era un tempo obișnuit, iar Benjamin insista și el, Nu, nu asculți atent, e în 15/8, iar pe urmă intervenise și Philip, care spusese, De fapt, nu, nu e chiar atât de complicat, lipsește doar câte un tempo din a doua măsură în fiecare frază de patru măsuri, așa că schema e 4/4 – 3/4 – 4/4 – 4/4, și da, asta însemna că erau tipare de câte cincisprezece timpi, dar nu era totuna cu 15/8, nu era același lucru, însă pe urmă Harding spusese că erau idioți amândoi, habar n-aveau pe ce lume sunt – încerca întotdeauna, își dădu seama Benjamin acum, să agite lucrurile, încerca doar să provoace necazuri –, așa că până la urmă se duseseră cu discul la profesorul de muzică, domnul Sill, iar el îl ascultase și dăduse un răspuns cu totul diferit, ceva și mai complicat, după care mai scosese câteva discuri și-i pusese să identifice măsurile, începând cu „Mars, the Bringer of War" de Holst (5/4) și trecând apoi la *Ritualul primăverii*, și așa își petrecuseră tot restul pauzei de prânz...

Frumoase timpuri! își zise Benjamin. Fericite timpuri.

Înapoi la Londra, secțiunea despre sistemul național de sănătate se încheie, însă Benjamin nu observă, fiindcă televizorul lui mergea liniștit în fundal, pe când el se uita pe fereastră spre râu, având pe chip un surâs radios, de aducere-aminte.

*

— Ăsta-i Simon Rattle, nu? întrebă Christopher, în timp ce eminentul dirijor se îndrepta spre centrul Stadionului Olimpic.

— Îhî, făcu Lois, ridicându-și scurt privirea de pe goblenul de care se ocupa doar când era în vacanță, care nu fusese terminat niciodată și nici nu avea să fie.

Pe urmă nu se mai uită până când își auzi soțul râzând.

— Ce-i atât de amuzant?

— Uită-te... Mr Bean.

Simon Rattle dirija o orchestră care cânta tema muzicală din *Carele de foc* (o altă victorie pentru gusturile din adolescență ale lui Philip, care fusese și fanul lui Vangelis demult, în anii 1970), în timp ce Rowan Atkinson, însărcinat cu misiunea de-a cânta o singură notă la nesfârșit la o orgă electronică, sugera prin mimica distractivă un amestec de plictiseală și frustrare.

— Mă întreb de ce au ținut să-l bage și pe el.

— O idee foarte isteață, de fapt, comentă Christopher. Toată lumea îl iubește pe Mr Bean.

— Serios? zise Lois, întorcându-se la goblen.

— Nu ții minte când am fost la Arezzo și am trecut pe lângă teatru și aveau pe cineva care-l imita pe Mr Bean?

— Nu.

— Iar eu am spus – uite, fii atentă ce popular e pe-aici! Au oameni care-l imită.

— Nu țin minte nimic din chestia asta.

— A fost în Arezzo. Acum trei ani.

— Îmi pare rău, replică Lois, îndepărtând goblenul de ea și privindu-l critic.

Ceva nu prea mergea la ultima culoare pe care-o alesese.

— Nu-mi amintesc nimic din discuția asta.

Christopher oftă.

— Normal că nu. Nu ții minte nimic din ce spun.

Se aplecă și o sărută pe frunte, din reflex, din resemnare. Ea zâmbi subțire, dar nu-i întoarse sărutul.

*

Coriander își pierduse răbdarea în timpul secțiunii cu Mr Bean și coborâse scările să vadă ce făcea tatăl ei. Îl găsi pe canapeaua din salonul principal, cu o doză de bere în mână și, spre uimirea ei, cu vagi urme ale unei lacrimi pe un obraz. Nu mai văzuse una ca asta până atunci.

— Tati? spuse ea, așezându-se lângă el. Te simți bine?

— Iartă-mă, răspunse el, ștergându-se la ochi. E de toată jena. Dar îmi place la nebunie. Îmi place fiecare minut. Du-te și ad-o pe mama. Ar trebui să se uite și ea.

Coriander îl privi țintă.

— Cum adică? Normal că se uită. E *acolo*.

— Zău?

— E în zona VIP. Am văzut-o mai devreme, stă lângă Bryan Ferry.

Pe Doug îl miră puțin informația, deși, dacă se gândea bine, era cât se poate de logică.

— Cum de mai sunteți împreună? îl întrebă fiica lui. N-am cunoscut alți oameni care să comunice atât de rău între ei.

— Adevărat. Dac-am fi locuit într-o casă mai mică, spuse Doug, sunt sigur că până la ora asta am fi fost divorțați.

— Păi, chiar aș fi preferat să fiți, zise Coriander. E maxim de naspa să ai părinți care-au stat împreună atât de mult ca voi.

Doug nu-și dădu seama dacă glumea sau nu. Oricum, îi făcu plăcere când se instală pe canapea, lângă el.

Între timp, festivitatea ajunsese la o secțiune intitulată „Frankie și June spun... mersi, Tim!", un ghiveci straniu și aproape ininteligibil de trimiteri la filme și musicaluri englezești. (*O chestiune*

de viață și de moarte! îi scrise Sophie lui Sohan. *Omul de răchită*, îi răspunse el.) Ceea ce le lega era un fel de poveste de iubire dintre doi adolescenți care se cunosc și comunică prin rețele de socializare în timp ce merg cu metroul prin Londra. Era foarte derutant, dar și palpitant, iar partea cea mai bună consta în încercarea de-a identifica toate cântecele. Doug constată cu uimire cât de multe părea să știe fiica lui. Îi recunoscu pe The Jam, The Who, The Rolling Stones, David Bowie și Frankie Goes To Hollywood, precum și pe cei pe care se aștepta să-i recunoască – de pildă, pe Amy Winehouse și Dizzee Rascal. Nu înțelese videoclipul cu două femei care se sărutau, iar el o lămuri că era dintr-un serial intitulat *Brookside* și că fusese unul dintre primele săruturi între două femei difuzate pe posturile principale de televiziune, iar acum era uluitor că Anglia îl folosea ca să arate cu mândrie întregii lumi cât de luminată și de progresistă era.

— Se transmite și în Arabia Saudită, să știi, spuse el, iar Coriander trebui să admită că era incredibil de *cool* și simți un fior de emoție când își dădu seama.

— Dar el cine e? întrebă ea, pe când acoperișul se ridică de pe o casă uriașă din mijlocul stadionului, dând la iveală un bărbat oarecare, între două vârste și aparent plicticos, care stătea la un birou și bătea la o tastatură de computer, în timp ce cuvintele ASTA E PENTRU TOȚI apăreau pe ecranele și pe monitoarele din jurul lui.

— El e Tim Berners-Lee.

— Cine?

— A inventat internetul.

— Ce? *Englezii* au inventat internetul?

— Într-un fel, da. Măcar prin el.

— Senzațional! spuse Coriander.

Își scoase BlackBerry-ul și făcu o poză imaginii de pe ecran, după care scrise *Vin dintr-o țară foarte tare* și trimise un tweet tuturor celor 379 de urmăritori.

*

Partea creativă a festivității se încheie. Acum era momentul ca toți sportivii înscriși în competiții să participe la parada de pe stadion, ceea ce amenința să dureze cel puțin nouăzeci de minute. Telespectatorii se împrăștiară.

Sophie și Ian se duseră la culcare. Nu mai făcuseră dragoste de aproape o săptămână. Recuperară în noaptea asta. Ian avu o fantezie că era James Bond și făcea dragoste cu frumoasa dansatoare adolescentă din secțiunea „Frankie și June".

Colin adormi pe canapea, după care se trezi la trei noaptea confuz și se târî în sus, pe scări, până în pat.

Helena rămase trează până la unu noaptea, scriind o scrisoare pentru *Telegraph* și plângându-se de orientarea stângistă a festivității, dar îi ieșiră cinci sute de cuvinte, așa că, deloc de mirare, scrisoarea nu apăru în ziar.

Pe soții Chase festivitatea îi monță atât de tare, încât Philip intră pe internet și cumpără imediat patru dintre biletele rămase pentru întrecerile de atletism, urmate de patru bilete de tren dus-întors la Londra, care se dovediră înfiorător de scumpe.

Sohan făcu un pic de documentare pe internet despre Humphrey Jennings și Michael Powell înainte să-și schimbe hainele, să se bărbierească și să iasă la un club la douăsprezece și jumătate. Noaptea era abia la început și plină de posibilități.

Christopher făcu două cești de ciocolată fierbinte, iar pe a lui o luă cu el în pat. Lois i se alătură nouăzeci de minute mai târziu, socotind că nu risca nimic și că la ora aceea avea să-l găsească dormind.

Doug începu să-și scrie editorialul. Îi arătă primele două paragrafe lui Coriander și-o întrebă ce părere are. Ea spuse: „Sunt de căcat". Pe urmă se așeză la birou, lângă el, și scriseră restul articolului împreună.

Fiindcă era o noapte caldă, Benjamin ieși să stea pe terasă, luându-și un pahar cu vin alb, rece. Se simțea fericit. Munca la cizelarea romanului se încheiase. Textul – o relatare ușor ficționalizată a relației lui cu Cicely, intitulată *Un trandafir fără*

spini – era acum gata de trimis editorilor. Ca să sărbătorească, își deschise boxele portabile și scrolă pe iPod până la piesa muzicală care-l inspirase și-i dăduse titlul: un duet melancolic și pasional între pianistul de jazz Stan Tracey și saxofonistul Tony Coe, înregistrat în 1983. Putea să asculte muzică oricât de tare avea chef aici – și oricât de târziu. Dar, când se termină, simți un fel de ușurare și își dădu seama că prefera fără discuție liniștea. Liniștea Angliei cufundându-se într-un somn profund, mulțumit, genul de somn de care te bucuri după ce-ai dat o petrecere reușită, după ce toți musafirii s-au dus acasă și știi că nu-i nevoie să te trezești devreme de dimineață. Anglia se simțea ca un loc calm și așezat în noaptea asta: o țară împăcată cu sine. Gândul că atâtea milioane de oameni fuseseră uniți, strânși laolaltă de o transmisiune TV, îl făcu să se reîntoarcă la copilărie și-i aduse un zâmbet. Totul era bine. Iar râul părea să fie de acord – râul, singurul care încă perturba liniștea, văzându-și de curgerea lui eternă, clipocind în noaptea asta și înfiorându-se vesel, vesel, vesel, vesel.

Anglia profundă

„Pentru cei privilegiați, egalitatea pare un pas în jos. Înțelegeți asta, și o să înțelegeți o mare parte din politica populistă de azi."

Îyad-el-Baghdadi, Twitter, 1.36 p.m., 25 iulie 2016

16.

August 2014

— Ei bine, felicitări! spuse Sohan.

— Mulțumesc, zise Sophie.

Ciocniră paharele și băură din șampania care nu era ceva special. Sohan – care plătea – reflectă o clipă asupra prețului, care era, în schimb, cât se poate de special.

— Oricum, ce sărbătorim? întrebă Sophie.

— Pe tine.

— Pe mine? Ce-i cu mine?

— Totul e cu tine. Glorioasa ta ascensiune spre celebritate.

Sophie zâmbi.

— O mică exagerare, cred.

Cu paharele în mână, se îndepărtară de bar și începură să se plimbe agale pe terasa aflată la înălțime. Sub ei se așternea Londra, lâncedă și moale în căldura unei seri a începutului de vară. Tamisa se întindea și șerpuia ca o panglică lată și murdară, făcându-se tot mai mică, până ajunse în cele din urmă un punct de lumină licărind prin ceața orizontului, spre est.

— Orașul tău, spuse Sophie, apropiindu-se și luându-l de braț, pe când se uitau pe geamul din podea până în tavan de pe platforma panoramică de la Shard spre clădirile aflate la peste două sute de metri mai jos: blocuri-turn, foste locuințe sociale, construcții noi și, din când în când, câte o relicvă din

Londra lui Hawksmoor[1] iţindu-se prin harababura cenuşie şi modernă.

— Al meu? Nu prea. Londra nu mai aparţine londonezilor.

— Şi-atunci cui îi aparţine?

— În principal, străinilor. Străinilor veritabili.

Sophie îi aruncă o privire sceptică, făcându-l să adauge:

— Clădirea în care suntem. Cea mai nouă atracţie a Londrei. Crezi că e englezească? Nouăzeci şi cinci la sută din ea e deţinută de Qatar. Valabil şi pentru jumătate dintre noile clădiri de birouri pe care le vezi de-aici. Turnurile alea cu apartamente de lux de pe malul fluviului. Ca să nu mai zic de Harrods, acea minunată instituţie veche a Angliei. Ne tot vindem de ani buni. Du-te unde vrei în centrul Londrei la ora asta, şi mai mult ca sigur că păşeşti pe pământ străin.

Din cauza unui grup mic, dar gălăgios de tineri turişti spanioli care începuseră să-i înghesuie, fotografiind şi filmând încântaţi peisajul citadin cu telefoanele mobile, Sophie şi Sohan o luară din loc, dând ocol platformei ca să vadă capitala şi din alt unghi. St Paul's Cathedral părea mică şi vulnerabilă de aici, străduindu-se să-şi impună cât de cât identitatea în faţa creaţiilor moderniste, brutaliste şi postbrutaliste care răsăriseră în jurul ei în ultima vreme.

— Iar ăla e Stadionul Olimpic? întrebă Sophie, arătând spre un cerc îndepărtat şi alb, ca un mentosan uriaş, plantat fără jenă în mijlocul vechiului East End.

— Exact.

Sohan mai luă o înghiţitură din paharul înalt şi spuse:

— Dumnezeule, nu ţi se pare c-a trecut o veşnicie de-atunci? Ţii minte cât de sceptici am fost la-nceput şi pe urmă cât ne-am înfierbântat cu toţii vreo cinci minute? Cum să-ţi zic, chiar am cumpărat bilete la unul dintre evenimentele de după festivitatea aia. *Un eveniment sportiv.* Eu! Să mă uit la sport!

---

1. Nicholas Hawksmoor (aprox. 1661-1736), celebru arhitect englez, figură importantă a stilului baroc, care şi-a lăsat amprenta asupra unor edificii de renume din Londra, cum ar fi St Paul's Cathedral.

— Ce era?

— Fotbal feminin.

Sophie râse, iar el se apără, explicându-i:

— Era singura chestie la care mai găseai bilete. Știu, a fost o idee complet cretină. Nu-mi place fotbalul și nici după femei nu prea mă dau în vânt. Persoanele de față se exclud. Am avut impresia tâmpită c-aș putea să transform meciul într-un fel de întâlnire. Am luat cu mine un tip pe nume Jeremy. A fost sărutul morții pentru relația aia, oricum...

— Unde ți-o fi fost capul? N-a prea semănat a cină romantică, în doi, la lumina lumânărilor, nu?

Își trecu un braț consolator pe după umerii lui.

— Sper c-au mai fost și alții de-atunci.

— Sigur. Berechet. Dar nici unul care chiar să-mi placă și... mă rog, nici unul timp de vreo două luni.

Luă o înghițitură de șampanie mai lungă decât de obicei.

— Sigur, îi sunt recunoscător domnului Cameron că acum ne putem căsători. De fapt, e singurul lucru pentru care-i sunt recunoscător. Dar încep să cred că e posibil să nu existe nimeni pentru mine. De fapt, sunt aproape sigur.

— Ei bine, zise ea, oricum nu mi s-a părut c-ai fi genul de om care se așază la casa lui.

— Nici mie nu mi se părea. Dar acum, după ce tu și Ian ați dat un exemplu atât de frumos de fericire conjugală...

Sophie observă mulțumită că i se întorseseră licărul din priviri, precum și subtonul ironic din voce, dar în același timp ceva din felul cum o împunsese o enervă.

— Chiar să știi că suntem foarte fericiți, spuse ea.

— Nu mă-ndoiesc câtuși de puțin.

Și chiar așa era, mai mult sau mai puțin. După câteva luni puțin mai nesigure, căsnicia lor intrase în rutină, cu un tipar de tabieturi. Lunea și vinerea Sophie lucra fie acasă, fie la recent deschisa Bibliotecă din Birmingham. Dacă era acasă, Ian venea în pauza dintre orele de dimineață și cele de după-amiază și luau prânzul împreună. În celelalte zile ale săptămânii, ea se ducea la universitate. Sâmbăta el mergea cu Simon la meciul lui

Villa sau se uita la sport acasă, iar duminica își vizita mama, cu Sophie. Era comod, era plăcut, iar ea era hotărâtă să se declare mulțumită. Dacă simțea vreodată că viața conjugală se situa, oricât de puțin, sub nivelul așteptărilor (așa cum făcea uneori – foarte rar – în orele întunecate și calme ale câte unei dimineți de iarnă, când se trezea devreme, iar Ian dormea mai departe, respirând regulat lângă ea), măcar avea consolarea că avansa frumos, pas cu pas, în carieră. Lucrarea de doctorat era publicată. Capitolul despre portretul lui Dumas făcut de Powell, care apăruse și el separat, într-un număr din *Oxford Art Journal*, atrăsese atenția unui producător de la Radio Four, care o invitase la o discuție în cadrul unei emisiuni difuzate la începutul serii. Se ținuse bine de program, așa că urmaseră alte invitații: unele din mediul universitar, altele de la presa așa-zis de ținută (în principal, paginile de cultură ale ziarelor, care abia dacă reușeau să supraviețuiască). Iar recent primise cea mai neașteptată invitație dintre toate: să fie vorbitor invitat pe durata unei croaziere de zece zile pe Baltica, urmând ca plecarea să aibă loc peste două zile, de la Dover.

Și mai era și postul nou: un lectorat permanent la una dintre principalele universități din Londra. Avea să înceapă în octombrie, iar Sophie era cum nu se poate mai încântată. Ian, bineînțeles, era ambiguu. Da, asta însemna mai mulți bani: și de bună seamă că prindeau bine – mai ales dacă aveau să-și sporească familia, cum era nerăbdător s-o facă –, dar, pe de altă parte, și el își depusese dosarul pentru un post nou (de fapt, o avansare ca manager zonal) și era sigur nu numai de succes, ci și de creșterea salarială aferentă. Oare n-ar fi fost suficient deocamdată? În spatele acestei întrebări se ascundea de fapt marea și nerostita lui neliniște: din ziua aceea, soția lui avea să-și petreacă trei zile pe săptămână la Londra – dormind probabil acasă la Sohan, pe canapea, până când reușea să aranjeze lucrurile mai convenabil –, iar ideea asta avea ceva care-l deranja profund. Ceva mai mult decât perspectiva despărțirii lor intermitente și a obligației de-a rămâne două sau trei nopți pe săptămână singur în apartament. Ceva legat de migrarea ei înapoi spre

un oraș, un stil de viață și un grup de prieteni care n-avea nici o legătură cu el, care-l precedaseră și care, din acest motiv, reprezentau o amenințare pentru *statu quo*-ul lor conjugal. De când fusese luată hotărârea, între ei survenise o stinghereală nerostită, dar palpabilă.

— Bine, se mărgini să spună Sophie ca răspuns la comentariul lui Sohan, având grijă să adauge: Fiindcă e adevărat.

Ceea ce produse imediat impresia că *nu* era.

— Bănuiesc că merge cu tine, nu? La bordul mândrei nave *Decrepitude*.

— Nu fi atât de grosolan tot timpul!

— Haida-de, îți dai seama că toți o să fie străvechi. Nu trebuie să ai cel puțin șaptezeci de ani ca să pleci într-o croazieră Legend?

— Cincizeci.

— Mă rog, majoritatea o să aibă mult peste. HMS[1] *Senility*.

Râse la propria lui glumă, cum făcea de obicei. De când îi dăduse Sophie vestea, simplul fapt că avea să fie izolată zece zile la bordul unei nave de croazieră, în compania a patru sute de bătrânei englezi, îl amuza non-stop. Sophie bănuia ceva invidie profesională.

— Da, vine, spuse ea. Au fost foarte cumsecade. Pierde primele trei zile, dar îi cumpără bilet de avion și ni se-alătură la Stockholm.

— Foarte romantic, zise Sohan. Vă și văd împreună în cabină, despicând apele Balticii. Gen Kate Winslet și Leonardo DiCaprio. De fapt, observ și o asemănare, în ambele cazuri.

Își goli paharul.

— Să sperăm că n-o să fie aisberguri.

— N-o să fie, spuse Sophie și duse mâna la ochi să se apere de razele joase ale soarelui, încercând zadarnic să găsească Observatorul Greenwich în mijlocul haosului de beton din orașul căruia nu peste multă vreme avea să-i spună din nou „acasă".

1. Abreviere de la *His Majesty's Ship*, titulatură pe care o au navele marinei regale.

17.

20-22 august 2014: Dover-Stockholm

Nava *Legend Topaz IV* ridică ancora din Dover miercuri, la puțin timp după ora 14.00. Era o zi frumoasă și apa era calmă. Sophie privea din micul ei balcon privat, pe când stâncile albe se îndepărtau și nava pornea spre larg, lumina soarelui sclipind pe valurile blânde și neamenințătoare din Canalul Mânecii. Când uscatul dispăru din vedere complet și se sătură să se uite la apă, se întoarse în cabină și se așeză mulțumită în fotoliul mic.

Aruncă un ochi în jur, cu un sentiment intens de confort și satisfacție. Cabina era nespus de intimă. Erau două paturi de o persoană și un birouaș pe care își aranjase deja cărțile și hârtiile pentru prelegeri. Într-un dulăpior din lemn de tec era un minibar aprovizionat cu toate felurile de băuturi alcoolice, iar deasupra lui, un televizor și un DVD player: fiind anunțată din timp, își luase cu ea cinci-șase filme preferate, deși se puteau împrumuta multe altele de la biblioteca navei. Pe măsuța dintre paturi fuseseră așezate un exemplar din ediția Gideon a Bibliei și, chiar mai surprinzător, un exemplar broșat al romanului laureat al Booker Prize, *Amurgul Otterilor* de Lionel Hampshire.

La început Sophie nu găsi nici o explicație pentru asta, deși urma s-o descopere doar câteva minute mai târziu. Printre hârtiile care-o așteptau în mapa de bun venit care stătea să pocnească era și un buletin de patru pagini, intitulat *La bord*. Acesta

era numărul unu dintr-o publicație care era clar că urma să apară zilnic și era plină de informații utile: ora când răsărea și apunea soarele, un scurt buletin meteo, itinerarul croazierei și precizări despre codul vestimentar al zilei, despre care Sophie constată cu ușurare că era „sport". („Doamnelor li se recomandă o rochie sau pantaloni sport, pe când domnii se pot bucura de libertatea unei cămăși și a unor pantaloni sport eleganți.") Buletinul dădea, de asemenea, amănunte despre artiștii și vorbitorii invitați să se producă și să-i instruiască pe pasageri pe durata croazierei. Păreau un grup eterogen – jongleuri, magicieni, un ventriloc, un imitator al lui Elvis și alți zece-doisprezece –, iar spre sfârșitul listei își văzu propriul nume, ceea ce-o făcu să se simtă ciudat de mândră în contextul dat. „Ne face plăcere să vă informăm", se preciza în buletin, „că eminentul și premiatul romancier LIONEL HAMPSHIRE se va afla la bord pe durata călătoriei pentru a citi fragmente din cărțile lui și pentru a conduce ateliere de scriere și grupuri de discuție".

Aceste ultime șapte cuvinte erau, de fapt, primul lucru pe care Sophie îl auzi când ajunse la ușa de la cabina responsabilului cu organizarea după-amiază la cinci, ca să primească instrucțiuni despre prelegerea ei. Înăuntru părea să aibă loc o altercație. Se opri în cadrul ușii deschise și-l văzu pe distinsul scriitor cu spatele la ea, plângându-i-se cuiva nevăzut pe un ton de extremă indignare.

— „Ateliere de scriere și grupuri de discuție"? Nu scrie nimic despre asta în contract. Absolut nimic.

— Știu că nu scrie, răspunse cineva-ul nevăzut. Dar a trebuit să trec ceva. N-am mai avut niciodată un scriitor la bord. Ce altceva aș fi putut face cu dumneavoastră?

— O să susțin o lectură, insistă Hampshire, care o să dureze treizeci și cinci de minute. Nici mai mult, nici mai puțin.

— Bine. O puteți face marți seara, în sala teatrului de revistă. Vă pun înainte de Molly Parton.

— E și Dolly Parton pe navă?

— Molly Parton. O să susțină un recital omagial. O să fiți secundul ei. Asta e tot?

Hampshire se răsuci pe călcâie şi, înainte să plece, spuse:

— E scandalos. O să le scriu editorilor mei.

— Întrebaţi-i şi de ce-au pus câte-un exemplar din cartea dumneavoastră în fiecare cabină. Deja am avut reclamaţii.

— *Reclamaţii?*

Stacojiu la faţă, Hampshire trecu valvârtej pe lângă Sophie, fără s-o bage în seamă, şi dispăru pe coridor. Un bărbat înalt, arătos şi brunet apăru în uşă şi se uită după el o clipă, după care se retrase în birou, murmurând – fie pentru sine, fie pentru Sophie – „Un scriitor! Acum îmi cer să aduc scriitori pe nava asta afurisită!" Părea, totuşi, mai degrabă amuzat decât enervat de situaţie, iar când Sophie tuşi ca să-şi facă reamintită prezenţa, văzu că bărbatul zâmbea. Era un zâmbet inteligent, maliţios. Lui Sophie îi plăcu.

— Bună. Eu sunt Sophie, zise ea, înaintând în cameră şi întinzând mâna. Sophie Coleman-Potter.

— Robin Walker, zise el. Responsabil cu organizarea.

La început numele ei nu păru să-i spună mare lucru, însă după o clipă se lumină la faţă a recunoaştere:

— Stai! Eşti imitatoarea de păsări?

Ea clătină din cap.

— Din păcate, nu.

— Nu, nici nu arăţi a imitatoare de păsări. Arăţi a dansatoare.

Înainte ca Sophie să se hotărască dacă afirmaţia o măgulea sau o jignea, el bătu din palme:

— Eşti dansatoarea de step! Cea care la sfârşitul numărului face şpagatul peste homarul viu.

— Mă tem că...

— Bine, mă dau bătut.

— Sunt istoric de artă. Am venit să ţin o prelegere despre „Comorile de la Ermitaj".

— Aha. Foarte bine. Istoric de artă. Excelent! Avem nevoie şi de-aşa ceva. Stau bine cu mansarda unii pasageri. Le place un pic de cultură. Te-am pus sâmbătă după-amiază, de la trei la patru. Cum îţi sună?

— Sună bine. Ce fac în restul timpului?

— Restul timpului, draga mea, îți aparține.

— Serios? Dar stau aici zece zile.

— Relaxează-te și bucură-te de tot. Ți-au dat o cabină bună? Ce număr?

— 101.

— Excelent! Una dintre cele mai frumoase. Și partea cea mai tare e că-l ai pe Henry.

— Henry?

— Majordomul.

— Am majordom?

— Sigur. N-ai citit hârțoagele?

— Păi, am...

— Iartă-mă, iubire... mă cheamă datoria.

Patru bărbați între două vârste se opriseră în prag. *Sotto voce*, responsabilul cu organizarea îi susură lui Sophie:

— Stripperi. O direcție nouă pentru noi, dar, din ce-am auzit, fac chestii destul de cuminți.

Apoi, cu voce tare:

— Intrați, domnilor.

O conduse pe coridor și, înainte să plece, ea îl auzi zicându-le nou-veniților:

— Așa, băieți, spuneți-mi ce-aveți de gând să faceți. Dar sper că nu implică nuditate frontală și deplină.

— Nici pomeneală, răspunse afabil unul dintre bărbați. Suntem cvartetul de coarde.

Sophie petrecu o oră destinsă la ea în cabină după aceea. Avea un platou cu *canapés*, probabil adus de majordom, iar ea ciuguli din ele în timp ce dădu gata două pahare de gin tonic și probă toate cele trei rochii pe care le adusese în fața oglinzii în mărime naturală din baie. Când simți că ajunsese la ținuta sportivă pe care o reclama eticheta de astăzi, se îndreptă spre sala de mese pentru prima cină a călătoriei.

Aici află un lucru vag îngrijorător: așezarea la mese fusese stabilită, și nu doar pentru cina din seara asta, ci pentru toate mic dejunurile, prânzurile și cinele din următoarele zece zile. Ea și Ian (când avea să urce la bord, sâmbătă) aveau să stea cu

aceiași opt pasageri în fiecare zi: domnul și doamna Wilcox din Ramsbottom, Lancashire; domnul și doamna Joyce din Teignmouth, Devon; domnul și doamna Murphy din Woking, Surrey; plus alte două doamne, domnișoara Thomsett și doamna O'Sullivan din Bristol, care păreau să călătorească împreună. Domnul și doamna Murphy păreau trecuți binișor de optzeci de ani și, pe deasupra, unul din ei (soțul) nu arăta deloc bine. La această primă masă luată pe vas, privea melancolic în gol, alb la față, cu buze albăstrii și aproape fără să se atingă de mâncare, în timp ce soția lui se concentra să mănânce cât mai mult cu putință, aruncându-i din când în când câte o privire dușmănoasă. Domnul și doamna Joyce erau, poate, cu câțiva ani mai tineri și păreau mai pioși. Cele două doamne singure erau probabil *și* mai tinere cu câțiva ani și păreau pline de entuziasm pentru destinațiile și atracțiile pe care le aveau în față. Reieși că una din ele rămăsese văduvă de curând, iar cealaltă nu se măritase niciodată. Erau amândouă vegetariene. În fine, domnul și doamna Wilcox se găseau la capătul tineresc al spectrului Legend și erau cei mai volubili dintre comesenii lui Sophie. El trăia – și încă foarte bine, le dădu de înțeles tuturor – din vânzarea și închirierea de motostivuitoare. Înscrierea în această croazieră nu fusese ideea lui: soția era „chitită pe cultură" și ambiția ei dintotdeauna fusese să viziteze Sankt Petersburg. Sincer, el, unul, s-ar fi plimbat pe Mediterana, dar până la urmă ce e căsnicia, dacă nu arta concesiilor reciproce? Doamna Wilcox zâmbi scurt, insondabil când îl auzi. De asemenea, surprinse privirea lui Sophie și se uită repede în altă parte.

Cina era compusă din cinci feluri. Sophie se scuză după al patrulea, lipsindu-se de platoul cu brânzeturi și de *digestifs*, și se împletici până la ea în cabină, simțind că explodează. Văzu cam jumătate din *Beau Travail*-ul lui Claire Denis pe DVD înainte să-și dea seama că moțăia, după care ieși pe balcon să ia o gură de aer curat înainte să se culce. Aerul rece al nopții, stropii de spumă din mare, unduirea navei, învârtejirea valurilor și sentimentul pe care-l avea în fața întinderii de apă care o înconjura erau, toate, delicios de nefamiliare și de înviorătoare. Când se

vârî în pat, lăsă uşa dinspre balcon uşor deschisă, ca să se bucure mai departe de ele.

Avu parte de un somn superficial şi agitat. La un moment dat visă că auzea zgomote de afară: strigăte ciudate, ascuţite, neomeneşti. Ieşi pe uşă, se aplecă peste balustradă şi văzu un delfin care înota paralel cu nava. Întinse mâinile, îl prinse de înotătoare şi-l trase la bord. Îl sărută pătimaş pe gură. Era Adam, dar era în acelaşi timp şi un delfin. Îi făcu semn să intre şi se aşezară pe pat, unde îi mângâie pielea la fel de netedă şi de udă ca a unui delfin. Era pe jumătate Adam şi pe jumătate un delfin, dar pe parcursul visului confuzia se destrămă şi rămase doar Adam. Făcură dragoste şi avu orgasm în somn, strigând în întuneric. Pe urmă rămase trează câteva minute, simţindu-se vinovată, dar şi inexplicabil de fericită. Apoi dormi încă nouă ore, trezindu-se atât de târziu, încât rată primul mic dejun.

*

Flămândă acum, Sophie decise că era momentul să vadă ce însemna să ai majordom. Formă un număr din trei cifre la telefonul de la capul patului. Îi răspunse o voce imponderabilă şi muzicală, care vorbea o engleză perfectă, cu un accent puternic, dar imposibil de identificat. Comandă cafea, omletă, somon fumé, fructe proaspete şi suc de portocale, după care făcu o baie. Când ieşi din cadă, micul dejun era pe masă şi un bărbat despre care presupuse că era Henry îi aranja cu grijă rochia (pe care o lăsase ghem pe patul nefolosit) pe un umeraş şi o aşeza la loc în dulap.

— A, bună dimineaţa, doamnă, spuse Henry, zâmbindu-i şi înclinându-se uşor. Sper c-aţi dormit bine.

Era un bărbat zvelt şi discret, nu cu mult mai înalt decât ea, cu ochii căprui uitându-se mereu prin cabină, căutând lucruri pe care să le pună în ordine şi să le aranjeze cu degetele lui delicate.

— Mulțumesc, zise ea. Te rog, nu-i nevoie să faci asta. Și spune-mi Sophie.

El zâmbi și se înclină din nou, dar nu răspunse. Ei i se păru că sugestia îl tulburase. Își dădu seama totodată că nu știa cum să se poarte cu o asemenea persoană. Era un servitor. Nu mai avusese servitori niciodată. Se simțea profund nedumerită și fără glas.

— Aveți și ziarul tot aici, doamnă.

— Mulțumesc.

Nu-și amintea să fi cerut vreun ziar și speră că nu avea să i se aducă un exemplar din *Telegraph* sau *Mail* în fiecare zi. Însă tabloidul de patru pagini pe care Henry i-l înmână acum pe o tăviță de argint se dovedi a fi al navei și având titlul *The World Today*. Nu pentru prima dată, pe Sophie o impresionă cât de multe opțiuni suplimentare păreau să fie la ofertă la bordul lui *Topaz IV* și cât de bine organizat părea să fie totul. Expresia „suntem cu toții în aceeași barcă" îi veni în minte într-un sens cât se poate de propriu.

— Mulțumesc, zise ea pentru a treia oară și se întoarse să-și caute geanta, spunându-și ca prin ceață că era frumos să-i dea un bacșiș lui Henry.

Însă, până s-o localizeze, el plecase deja din cabină, lăsând-o mai furioasă pe sine ca niciodată.

Citi ziarul în timp ce luă micul dejun în fața ușii de la balcon, pe care o lăsase din nou deschisă. Calitatea tehnică era primitivă, dar, în rest, Sophie constată că-i oferea un serviciu util, reducând știrile de pe glob de ieri la patru pagini ușor de parcurs, și se întrebă de ce nu publica nimeni ceva asemănător și acasă. În câteva minute află că „Da, Scoția" strânsese deja un milion de semnături în campania pentru o Scoție independentă dinaintea referendumului din septembrie; că numărul de englezi care aveau nevoie de produse de bază din băncile de alimente crescuse cu o cincime în acest an; și că BBC era acuzat de tăinuirea rolului jucat în recenta descindere a poliției la domiciliul lui Sir Cliff Richard, în urma unor acuzații de agresiune sexuală.

Seara, la cină, această ultimă ştire asigură cea mai mare parte a combustibilului pentru conversaţie. Doamna Joyce era de părere că Sir Cliff fusese tratat ruşinos; zeci de ani produsese doar plăcere naţiunii, iar acum i se datorau scuze publice. Domnul Joyce credea că BBC trebuia să-şi rezolve întâi problemele din ogradă înainte să se ocupe de alţii: de la scandalul Jimmy Savile încoace, era clar că acolo era un cuib de pedofili, iar directorul general trebuia arestat pe loc. Domnişoara Thomsett avu aici un reproş blând, susţinând că nu există pădure fără uscături şi că oamenii trebuie să ţină cont de toate minunatele reconstituiri istorice produse de BBC, precum şi de superbele documentare despre natură ale lui David Attenborough. Domnul Wilcox, căruia îi cam plăcea să se audă vorbind (lucru pe care Sophie nu putu să nu-l observe), răspunse după cum urmează: BBC nu era lipsit de merite, dar era obsedat de corectitudinea politică şi încă nu-şi revenise după un episod petrecut cu mai bine de cinci ani în urmă, când un cunoscut actor de comedie şi un cunoscut prezentator radio lăsaseră un mesaj obscen pe robotul îndrăgitului şi vârstnicului actor Andrew Sachs. De atunci, după ce ziarele atacaseră puternic postul în urma acelui incident, corporaţia fusese în defensivă, ştiindu-se percepută (pe bună dreptate, după părerea domnului Wilcox) ca fiind elitistă, arogantă, metropolitană şi depăşită.

— În ce fel e depăşită? întrebă Sophie pe un ton prietenos, dar combativ, turnându-şi încă un pahar cu vin înainte de a-i da sticla.

— Nu vorbeşte pentru oamenii obişnuiţi, răspunse el. N-o mai face.

— Am impresia că vorbeşte pentru mine, în cea mai mare parte a timpului. Iar eu sunt obişnuită.

— Nu, nu eşti.

Sophie se zbârli.

— Poftim?

— Vorbesc despre oamenii care trăiesc în lumea reală.

— Eu trăiesc în lumea reală. Cel puţin, aşa cred. Vrei să-mi spui că am halucinaţii?

— Normal că nu. Spun doar că e o diferență între ce faci tu și ce fac oamenii ca mine.

— Aha, și asta face ca lumea ta să fie, nu se știe cum, mai „reală" decât a mea?

— Oamenii au nevoie de motostivuitoare.

— Eu nu cred că am.

— Ba sigur că ai. Dar nu te gândești la asta.

— Păi, poate că și tu ai la fel de multă nevoie de pictură. Dar nu te gândești la *asta.*

Doamna Wilcox râse la această replică și își ciocni paharul cu al lui Sophie.

— Ți-a trebuit, Geoffrey – *touché.*

Domnul Wilcox zâmbi și le imită gestul.

— Nu-ți face griji, o să fiu prezent la prelegere. În fond, nu sunt chiar un filistin nenorocit. Așa e, Mary?

Încă opt cine din astea, își spuse Sophie, când se întorcea la ea în cabină. Nu c-ar fi fost ceva insuportabil, dar i se păru dintr-odată cam mult. Poate c-ar fi mai ușor dacă ar participa și cuplurile mai vârstnice la conversație. Însă domnul Joyce părea să nu audă mare lucru, iar domnul Murphy încă nu adresase nici un cuvânt nimănui – nici măcar soției – și nu mâncase absolut nimic, din câte își dădea seama Sophie.

*

Ziua următoare avea să fie a treia în larg și ultima înaintea sosirii la Stockholm, unde avea să urce la bord și Ian. Sophie nu comunicase prea mult cu el până acum. Folosirea internetului depindea de legătura prin satelit a navei: deocamdată reușise să-i trimită doar un e-mail și primise patru în schimb, din care aflase, printre altele, că încă nu existau vești despre avansarea lui, deși continua să aștepte confirmare dintr-o zi în alta.

Ultima ei zi singură – o vineri – era minunat de senină, așa că la ora unsprezece ieși pe puntea superioară să bea o cafea și să citească din carte sub razele soarelui. La masa alăturată, sorbind

dintr-un *latte* şi notându-şi din când în când ceva într-o agendă de moleschin, stătea Lionel Hampshire. Sophie ridică din cap în direcţia lui şi-i zâmbi. Bărbatul îi întoarse salutul şi zâmbetul, dar nu dădu vreun semn c-ar recunoaşte-o după întâlnirea din cabina responsabilului cu organizarea, petrecută cu două zile în urmă.

După câteva minute, o femeie cu părul alb şi cu maxilare puternice se apropie de el, ţinând un exemplar din *Amurgul Otterilor*.

— Dumneata ai scris asta? întrebă ea, fără preambul.

— Ah!

Lăsă deoparte agenda şi-i luă romanul din mână, gata să-şi folosească pixul.

— Plăcerea mea, bineînţeles. Vreţi doar un autograf sau şi un fel de dedicaţie...?

— Nu vreau autograf, spuse ea. Vreau să ştiu dacă trebuie să-l citesc.

Întrebarea îl luă prin surprindere pe Lionel. Nu părea să ştie răspunsul.

— Am găsit un exemplar în cabină când am venit, continuă ea. Toţi am găsit. Numai că eu mi-am adus cărţi de acasă, aşa că nu vreau s-o citesc pe asta deocamdată. Mă întrebam dacă-i obligatoriu.

— Obligatoriu? Nici vorbă... răspunse el agitat. A fost doar un gest de cumsecădenie din partea editorilor mei.

— Bun. Mi s-a luat o piatră de pe inimă, fiindcă pe coperta a patra scrie că personajul principal e „complex psihologic".

— Adevărat.

— Mă rog, zise ea. Nu-mi plac oamenii care sunt psihologici.

Şi, cu asta, plecă. Lionel bău din nou din *latte*, pus la punct. Era perfect conştient că Sophie auzise discuţia, aşa că după câteva clipe, ca să-l scoată din starea de jenă, ea îi spuse cu îndrăzneală:

— Te-a cam pus la colţ.

Zâmbetul lui păru afectat, dar până la urmă recunoscător.

— Viaţa unui scriitor e plină de asemenea mici umilinţe.

— Ți-am citit deja cartea. Acum câțiva ani. E foarte bună.

— Ești foarte amabilă, mulțumesc.

— E o idee bună... să ai la bord un scriitor invitat.

— În principiu, da. Practic, nu prea cred că știu ce să facă de fapt cu mine. E un proiect-pilot. M-au convins editorii să accept.

— Păi, totul e să nu te solicite prea mult. Eu mă cam simt vinovată – țin doar o prelegere, și mă aleg cu o vacanță de zece zile.

— A, deci ești unul dintre vorbitori?

Se întoarse, o privi cu atenție pentru prima dată și apoi – probabil plăcându-i ce văzuse – se dădu un pic mai aproape!

— Uite, știi ce? Nu te simți *vinovată*, pentru Dumnezeu. Eu stau aici două săptămâni în cap și am de gând să profit cât pot. Maximum de recompensă, minimum de efort. Ar trebui să gândești la fel. Suntem pe cont propriu. Cum să-ți spun, clienții n-o să ne aprecieze, nu? Orzul pe gâște...

— Mi s-a spus că de obicei Legend strânge oameni destul de isteți. Mă rog, peste nivelul mediu al pasagerilor.

Lionel o privi neîncrezător.

— Așa ți se pare până acum?

— E puțin cam devreme să-mi dau seama, răspunse evaziv Sophie.

— Apropo, ce specialitate ai?

— Istoria artei. În cazul ăsta, rușii.

— Ești singură?

— Soțul meu vine mâine. Tu?

— Sunt singur până la Helsinki. Pe urmă-mi vine asistenta.

— Ai asistentă?

— Sună prețios, dar e doar o studentă de la Goldsmith's. Mă ajută la e-mailuri, îi dictez mesaje, chestii de-astea.

— Nu le face soția ta?

Sophie își dădu seama că întrebarea părea tăioasă, așa că adaugă:

— Acum câțiva ani te-am auzit la o prezentare și ai vorbit cu multă căldură despre soție și despre tot ajutorul pe care ți-l dă.

— A, da. Unde-a fost asta?

— La Londra. Erai cu un scriitor francez, Philippe Aldebert.

— Hmm... Nu ţin minte. Oricum, June nu poate veni în croaziere. Are un rău de mare cumplit. Auzi, ce-ar fi să luăm cina împreună? Ţi-ar plăcea?

— Păi, cum? Nu trebuie să stăm cu aceiaşi oameni la masă în fiecare seară?

— Mă gândeam că la mine-n cabină. Să nu-mi spui că pân-acum ai mâncat cu pasagerii!

Sophie refuză politicos invitaţia şi-i păru bine că o făcu, fiindcă în clipa când sosi la cină, la ora şapte, lucrurile luaseră o întorsătură neaşteptată. Pe lângă locul lui Ian, mai erau două scaune libere la masă. Domnul şi doamna Joyce lipseau.

— Bună seara, drăguţo, spuse domnul Wilcox, dându-i coşul cu pâine.

Avea un licăr sinistru în priviri şi un subton de satisfacţie în glas când spuse:

— Hai c-a-nceput.

— Ce a-nceput? întrebă ea.

Se uită la ceilalţi şi le observă expresiile şocate.

— Ce vreţi să spuneţi?

— George a mierlit-o. Atac de cord. În toiul nopţii.

— A... a *murit*?

— Nu te necăji atât! o îndemnă el. Abia dacă-l ştiai de o zi-două. Şi, oricum, nu prea era sufletul petrecerii, nu?

18.

25 august-1 septembrie 2014: Stockholm-Copenhaga, via Helsinki, Sankt Petersburg, Tallinn

— Se pare că e ceva normal în croaziere, spuse Sophie. Adică toți întrec un pic măsura, așa că trebuie să te-aștepți.

— Cam morbid, zise Ian.

Se privi în oglindă, încercând să-și potrivească papionul care insista să stea un pic strâmb. Între timp, Henry îi perie aproape pe nevăzute umerii, cu atingerile delicate ale unei perii pentru haine. Codul vestimentar din seara asta impunea o ținută „protocolară", ceea ce însemna, potrivit indicațiilor din *La bord*, că „Doamnele pot să opteze pentru o rochie lungă, de seară sau de cocktail, pe când domnii pot să poarte un sacou elegant sau un smoching. La alegere, se poate purta și un costum închis, de tip lounge".

— Ți s-a întâmplat vreodată să-ți moară un pasager dintre cei de care te-ai ocupat? îl întrebă acum Sophie pe Henry.

Încerca în permanență să angajeze o conversație cu majordomul de la care extrăsese în cele din urmă, în cursul dimineții, informația că venea din Filipine și era angajat la Legend de trei ani și ceva.

— Nu, doamnă, nu mi s-a întâmplat niciodată, răspunse el grav. Ar fi foarte neplăcut să se întâmple. I s-a întâmplat unui coleg. O croazieră foarte lungă, până în America de Sud. Uneori stătea peste o săptămână în larg. Asta înseamnă că a fost o

problemă și cu corpul – cu cadavrul, nu? Au trebuit să-l țină în congelator, în partea de jos a navei.

Scutură o ultimă scamă de pe umerii lui Ian și își vârî peria în buzunar, unde părea să țină o varietate extraordinară de instrumente.

— Să nu uit – aveți aici meniul pentru cina de astăzi. L-am pus pe birou.

Făcu obișnuita reverență ușoară și plecă, lăsând-o pe Sophie să simtă, ca întotdeauna, un amestec de stânjeneală și plăcere vinovată în fața luxului de-a fi tratată cu atâta considerație. Ian luă meniul și se uită peste el.

— Meniu scandinav în seara asta, spuse. Gustarea e din Norvegia: momițe pane cu miere și sos de prune. Supa din Suedia: mazăre cu legume, orez și raci. Felul principal din Danemarca: pulpă de vițel de lapte, cu roșii și sos de cepșoare, napi și cartofi. Pe urmă o salată: ridichi marinate și păstrăv afumat... Atât de mult ai mâncat în fiecare seară?

— Ăsta-i doar începutul. Și de-aia aproape că nu mai încap în rochie. Vrei să-mi închei fermoarul?

El îi încheie fermoarul rochiei de seară, urmărind curbura spatelui, care-i plăcea atât de mult, dar înainte să ajungă sus se aplecă și o sărută pe ceafă, suflând ușor peste ea. Sophie se înfioră și se încălzi, simțindu-și pielea de găină pe tot corpul. Se întoarse, își trecu brațele pe după gâtul lui și se drăgăliră câteva clipe. Gemu încet când îi simți greutatea corpului suplu și musculos apăsându-se de al ei, presiunea erecției lui pe pântec. Părea aiurea – ba chiar inexplicabil – că putuse avea un vis erotic cu un alt bărbat.

— Ne retragem devreme în seara asta? șopti ea.

— Categoric.

Dar nu se întâmplă chiar atât de devreme cum sperase Sophie. Nu luase în considerare căldura și simpatia reciprocă imediată dintre Ian și Geoffrey Wilcox. Chiar din clipa când făcură cunoștință la cină se văzu cât de multe aveau în comun: același simț al umorului, același devotament pentru soții (exprimat prin tachinări și ironii afectuoase), același scepticism față de scopul

și valoarea croazierei, aceeași părere despre aproape toate subiectele, politice sau de altă natură, care se iviră pe durata unei mese de două ore și jumătate. Și dac-ar fi fost doar asta. După ce se mâncă ultima firimitură de brânză și după ce se dădu pe gât ultima gură de vin de Xeres, domnul Wilcox propuse o vizită la bar. Îi invită pe toți cei de la masă, dar nu se miră nimeni când domnul și doamna Murphy refuzară. Iar după câteva minute de stat la o masă din colț pentru șase persoane, cu urechea la muzica apatică a lui Wesley Pritchard la pian („«Regele clapelor» vă va ține companie printr-o serenadă în care își va interpreta piesele preferate, de spectacol sau nostalgice, din vremea războiului"), se lămuriră că nu aveau să apară nici domnișoara Thomsett și doamna O'Sullivan.

— Am impresia că n-o să ni se-alăture nici lesburile, spuse domnul Wilcox.

— *Cine?* întrebă Sophie.

— Iartă-mă, Sophie, n-am fost corect politic, știu. Cele două cinstite doamne cu o altă orientare sexuală, atunci. Îți sună mai bine?

— N-am pus în discuție cuvântul, zise ea. Ci ușurința cu care presupui că despre asta e vorba.

— Mi se pare o presupunere perfect normală. Două femei care împart o cabină. *Vegetariene*, adăugă el sumbru.

— Haida-de! Femeile care și-au pierdut soții sau nu i-au avut niciodată călătoresc frecvent împreună. Și de ce n-ar face-o? E mai plăcut decât să călătorești singur.

— S-ar putea să ai dreptate, zise domnul Wilcox, ridicând mâna ca pentru a simula o capitulare. Uită c-am spus-o.

— Geoffrey se consideră expert în tot ce ține de natura umană, vorbi doamna Wilcox, încercând să detensioneze atmosfera cu o replică glacială.

— Pur și simplu îmi dau seama când le văd, mormăi domnul Wilcox în paharul cu whisky, dar se prefăcură cu toții că nu-l auziseră.

*

Zilele treceau una după alta. Prelegerea lui Sophie despre „Comorile de la Ermitaj" se bucură de un real succes. Cererea de locuri se dovedi atât de mare, încât trebuiră să se mute într-o sală mai spațioasă. Robin Walker o anunță încântat a doua zi că obținuse un punctaj de mulțumire a clienților de 9,3, ceea ce era aproape de negândit. Ceilalți pasageri începură s-o trateze ca pe o mică vedetă, iar în după-amiaza aceea i se cerură de trei ori autografe pe exemplarele din buletinul zilei, lângă informația legată de prezentarea ei. Înainte să urce la bord, Ian sugerase să comande câteva cărți de vizită pentru ea; Sophie râsese de idee, dar el o pusese în practică oricum, iar acum (așa cum se întâmpla exasperant de des) se dovedea că avusese dreptate și se trezi împărțindu-le la liber numeroaselor femei care începeau s-o invite să vorbească la diverse institute ale femeilor sau cluburi de carte. „Ești pe cai mari!" îi spunea întruna, iar mândria de pe chipul lui n-ar fi putut fi mai vizibilă.

Petrecură o zi foarte frumoasă în Helsinki împreună, urcându-se în autocarul care-i duse la casa lui Sibelius, aproape de Lacul Tuusula, și încununând totul cu *Finlandia* interpretată de academia locală de muzică. Iar seara porniră pe mare spre Sankt Petersburg.

Nava trase la mal devreme și, date fiindu-i dimensiunile, i se dădu voie să rămână aproape de centrul orașului, pe malul de est al Nevei. În dimineața aceea trebuiau să facă încă un drum cu autocarul. Ian se duse să-și verifice repede e-mailurile în biblioteca navei. Sophie merse să-l aștepte la punctul de debarcare. Așteptă și tot așteptă, dar el nu apăru. Șoferul era pe punctul de plecare, și el tot nu venea. În cele din urmă, când urcară și ultimii doi întârziați pe pasarela de acces, Ian nu se număra printre ei. Erau domnul și doamna Wilcox, singuri.

— Nu vine, îi spuse domnul Wilcox.

— Poftim?

— E prea supărat. L-am văzut în bibliotecă. A primit vești despre avansare.

— Cum? Nu i-au dat-o?

— Se pare că nu.

— Căcat.

I se strânse stomacul şi simţi deodată că-i vine să vomite.

— Dar era atât de sigur pe el.

— Păi... nimeni nu-ţi garantează niciodată lucrurile astea, nu?

Sophie ştia ce trebuia să facă.

— Mă duc să stau de vorbă cu el, zise. Spune-le celorlalţi să plece fără mine.

— Nu poţi, insistă domnul Wilcox. Nu vrea. Zice c-o să-i treacă. Vrea doar să rămână singur ziua asta.

— Hai, zise doamna Wilcox, luând-o de braţ. O să fim cu toţii dezamăgiţi dacă n-o să vii cu noi la Ermitaj.

— Mă rog... răspunse Sophie îndoită. Presupun că de asta sunt aici. Dar bietul Ian...

— O să-i treacă, comentă domnul Wilcox. E o-mbufnare de moment, atâta tot.

Avură o zi plină, cu multe de văzut. Ermitajul era incredibil de aglomerat şi petrecură mai bine de trei ore acolo, croindu-şi drum prin mulţimi, timp în care Sophie primi tot timpul întrebări din toate direcţiile. Îi plăcu vizita şi-i păru bine că le putea fi de folos atât de multor oameni, dar munca fusese epuizantă. Grupul întârzie la autocar şi la ora când pasagerii se întoarseră pe *Topaz IV* cina începuse deja de cincisprezece minute. Singurii care îşi ocupaseră locurile la masă erau Ian şi doamna Murphy (care nu mersese nici ea în excursia de peste zi, dintr-un motiv sau altul). De înţeles, el păru uşurat la vederea nou-veniţilor şi se ridică în picioare când Sophie îl strânse tare în braţe, ca să-l consoleze.

— Îmi pare groaznic de rău, spuse ea, strângându-l şi mai tare. E-o mare porcărie. Chiar meritai postul ăla.

În gălăgia făcută de cei care se aşezau, punându-şi şervetele la gât şi trecându-şi coşul cu pâine şi sticlele de vin, Ian răspunse:

— E-n regulă. Se-ntâmplă şi din astea. Am avut o zi întreagă să mă gândesc. Mi-a trecut. Şi mă bucur pentru Naheed.

— Naheed? Ea... I-au dat ei postul?

— Da. Deja i-am trimis un e-mail de felicitare.

— Dar măcar știai că-și depusese dosarul?

— Da. Se pare că până la urmă lupta a fost între noi doi.

Sophie încă se gândea, când, din celălalt capăt al mesei, vorbi doamna Murphy. Faptul în sine era într-u câtva o raritate. Și mai rare erau cazurile când vorbea cu un glas atât de puternic, capabil să atragă atenția. Însă lucrul cel mai surprinzător fu informația în sine.

— Soțul meu a murit azi-noapte.

Tăcerea se lăsă deasupra mesei, imediată și profundă.

— A făcut un atac cerebral. Cred că n-a suferit deloc. Am descoperit abia de dimineață. Am știut că s-a întâmplat ceva fiindcă nu s-a dat jos din pat să-mi facă un ceai.

Ceilalți murmurară „Îmi pare tare rău" și alte formule vagi de compasiune.

— Când zbori acasă cu el, draga mea? întrebă domnișoara Thomsett.

— Nu zbor acasă, spuse doamna Murphy. Am plătit croaziera, am de gând să mă bucur de ea.

Mușcă dintr-o felie de pâine și mestecă sfidător. Ceilalți se priviră între ei, neștiind cum să reacționeze; pe urmă își văzură, la rândul lor, de mâncat și de băut. Nimeni nu mai avu nici un comentariu, în afară de domnul Wilcox, care își luă paharul cu vin și, înainte să bea o gură, bombăni:

— Și-au rămas doar șapte.

*

În seara următoare, când Sophie și Ian ajunseră la sala teatrului de revistă pentru lectura lui Lionel Hampshire, găsiră un anunț prins pe ușă: „Vă informăm cu părere de rău că domnul Lionel Hampshire nu se simte bine și că anunțata lectură din această seară nu va mai avea loc. Molly Parton va urca pe scenă la ora 22.00".

Când dădu cu ochii de Lionel de dimineață, pe puntea superioară, ei nu i se păru deloc că nu se simțea bine. Ba chiar arăta cât se poate de sănătos. Era la locul lui obișnuit, savurând un *latte* ca de obicei, dar de data asta era însoțit de o blondă cu vreo zece ani mai tânără decât Sophie, pe care o prezentă drept Maxine, asistenta lui.

— Înțeleg că nu cobori pe uscat azi? întrebă Sophie.

Nava lăsase ancora la Tallinn pe la șase și jumătate dimineața.

— Am mai fost, spuse Lionel. Nu prea ai mare lucru de văzut. Ne gândeam să facem o plimbare prin Orașul Vechi după-amiază.

— Și noi am avut aceeași idee.

Ian li se alătură, iar după câteva minute apărură și domnul și doamna Wilcox. Asta creă o situație destul de delicată, fiindcă Lionel părea dispus s-o admită pe Sophie ca partener de conversație, dar nu și pe ceilalți.

— Oricum, mă bucur că ți-ai revenit, zise ea.

— Revenit?

— Parcă nu te-ai simțit bine aseară.

— A, aia. Mă rog, m-am deranjat la stomac. Probabil că de la fructele de mare de la prânz.

— Au reprogramat-o? Lectura.

— Din câte știu, nu.

— Vai de mine! Asta-nseamnă c-ai bătut atâta drum de pomană.

— Asta e, zâmbi Lionel. Ce poți să faci?

Nu părea câtuși de puțin deranjat. Tot acum Sophie observă cât de nemaipomenit de frumoasă era Maxine și cât de nemaipomenit de aproape erau picioarele ei de ale lui pe sub masă. Sophie o privi complice în ochi o clipă, dar nimeni nu mai spuse nimic. Maxine se aplecă spre angajatorul ei și-i șopti ceva – ceva ce bineînțeles că nu trebuia auzit de alții –, dar Sophie se trezi că e atentă la discuția pe care o purta soțul ei cu domnul Wilcox. Deloc de mirare, subiectul era încercarea ratată a lui Ian de-a obține o avansare.

— Deci i-au dat-o colegei tale, nu? tocmai întreba domnul Wilcox.

— Dap.

— Şi cum ziceai c-o cheamă?

— Naheed. O ştiu de-un car de ani. Am lucrat împreună cinci ani. E grozavă.

— Hmm... Naheed – să-nţeleg că e de origine... asiatică, am dreptate?

— Aşa e.

— Păi, cam asta ar fi.

Îşi turnă un pliculeţ de îndulcitor în cafea şi amestecă de două-trei ori, concentrat asupra operaţiunii şi gândindu-se, evident, că nu mai era nimic de spus. Sophie aşteptă ca soţul ei să-i ceară explicaţii, însă Ian tăcea. După ce se lămuri că aşa avea să rămână, se întoarse spre domnul Wilcox şi zise:

— Cum adică?

Wilcox îşi ridică privirile din ceaşcă.

— Ce-ai spus, scumpo?

— Cum adică, „Păi, cam asta ar fi"?

O privi insolent.

— Nu trebuie să-ţi desenez, nu?

— Ba cred că da. Fiindcă habar n-am ce vrei să spui.

— Uite ce-i, vorbi el, nu vreau să fac probleme. Dar soţul tău aici, de faţă, e cătrănit că n-a fost avansat şi eu nu spun decât că n-a fost din vina lui.

— Mai departe! zise Sophie.

Dintr-odată i se păru că asistau cu toţii la conversaţia lor – chiar şi Lionel şi Maxine. Sophie deveni extrem de conştientă de încremenirea dimineţii: cerul albastru şi fără nori de deasupra, pescăruşii care dădeau ocol fără să ţipe, punctul tot mai mare reprezentând o navă de croazieră, care se apropia de port venind dinspre orizontul îndepărtat.

— Ştim cu toţii cum merge treaba azi, spuse domnul Wilcox.

— „Cum merge treaba?"

— În ţara asta. Ştim cu toţii care-i mersul. Cum funcţionează lucrurile. Oamenii ca Ian nu mai au şanse să fie trataţi corect.

Sophie se întoarse spre Ian. Acum chiar avea să intervină, să protesteze, să spună ceva, nu? Dar n-o făcu. Aşa că, şi de data asta, tot ea trebui să continue.

— Când zici „oamenii ca Ian" bănuiesc că te referi la albi, corect?

Domnul Wilcox, părând uşor stânjenit pentru prima dată, se uită în jur la cei care ascultau, căutând sprijin pe chipurile lor. Nu prea îl găsi, dar o ţinu pe-a lui.

— Nu mai avem grijă de ai noştri, nu? zise el. Dacă vii dintr-o minoritate, perfect. Te bagi în faţă. Negri, asiatici, musulmani, gay – nu facem destul pentru ei. Dar ia un băiat talentat ca Ian şi se schimbă treaba.

— Sau poate, replică Sophie, pur şi simplu i-au dat postul candidatului mai bun.

Îşi regretă imediat cuvintele. Ian continua să tacă, dar ea îşi dădu seama că-l rănise; iar domnul Wilcox profită imediat de pasul ei greşit.

— Cred c-ar fi bine să te hotărăşti, spuse el, ce e mai important pentru tine: să-ţi susţii soţul sau să fii corectă politic.

Cu asta, îşi luă romanul (căruia ea nu-i văzu titlul, deşi îşi dădu seama că nu era *Amurgul Otterilor*) şi, înainte să se reapuce de citit, mormăi două cuvinte pentru cei de la masă în general... şi pentru Ian în particular:

— Ţara asta...

Cuvinte în care puse un amestec puternic de tristeţe şi dispreţ.

Tăcerea de după se destrămă abia când doamna Wilcox îşi ridică privirile spre cealaltă navă de croazieră, acum aproape paralelă cu a lor, şi spuse:

— Ce vapor mare!

*

În după-amiaza aceleiaşi zile, pe când stăteau pe terasa unei cafenele din Oraşul Vechi, bând bere estonă la umbra unei clădiri înalte, pe jumătate din bârne, Sophie îi zise lui Ian:

— N-ai luat de bun ce-a spus Geoffrey, nu?

— Nu, sigur că nu, spuse el.

— Bravo! Şi iartă-mă dacă am dat impresia că nu te-am susţinut, dar...

— Las-o baltă, Soph, bine? Cum ai zis, i-au dat postul candidatului mai bun.

Se apucă din nou să citească din ghid, însă după câteva secunde, simțind că ea nu era mulțumită de această asigurare, adăugă:

— E singura explicație, nu? Ori e bună teoria lui, ori e bună teoria ta. Asta e. Caz clasat.

Era clar că nu voia să mai discute, așa că Sophie vorbi de fapt pentru ea când zise:

— Oricum, mi s-a luat de individul ăla de nu pot să-ți spun. A trebuit să stau lângă el opt seri la rând. Cred că-n seara asta ar trebui să mergem la masă mai devreme și să ne așezăm lângă Joan și Heather.

Așteptă o reacție din partea lui. Nu o primi.

— Nu crezi?

Ian mormăi. Altceva nu mai scoase de la el toată după-masa. Și, în orice caz, planul ei avea o fisură. Domnișoara Thomsett și doamna O'Sullivan nu apărură la cină în seara aceea. Așa că se așezară din nou, toți patru, de o parte a mesei, cu doamna Murphy stând singură de cealaltă parte (tot hotărâtă să se bucure de croazieră, deși nu părea să vină în nici una dintre excursii), pe când domnul Wilcox se amuza întrebându-se – pe jumătate în glumă, pe jumătate serios – care dintre cele două tovarășe de drum vârstnice murise de data asta.

*

Își petrecură ziua următoare, o vineri, pe mare, în drum spre Copenhaga. Codul vestimentar era „Neprotocolar". („Doamnele pot să poarte o rochie mai puțin protocolară sau un *deux-pièces*. Domnii au de ales între un costum de tip lounge, un sacou sport sau un blazer cu sau fără cravată; sau o cămașă elegantă, închisă la gât, cu cravată.") Buletinul zilei anunța că la zece aveau să se țină un Seminar despre Căderea Părului, un Curs intitulat „Să Șezi și să nu Crezi" la unsprezece („Alăturați-vă lui David pentru un curs de exerciții fizice din confortul scaunului, o încălzire

ideală") și proiecția filmului *Zulu* în sala de cinematograf, la două și jumătate. Ca de obicei, buletinul era prefațat de un citat comic, sub genericul „Robin chicotește", care de data asta era:

> Iată un anunț autentic din ziar: „*De vânzare cupă mixer pentru gospodine cu fund rotund pentru o bătaie eficientă*".

Spre sfârșitul dimineții Sophie se duse la bibliotecă să-și verifice e-mailurile și găsi următorul mesaj:

> De la: Joan Thomsett
> Trimis: vineri, 29 august 2014 8:54 AM
> Către: Sophie Coleman-Potter
> Subiect: Absența noastră
>
> Dragă Sophie,
>
> Îți scriu la adresa tipărită pe cartea de vizită și sper ca mesajul să-ți parvină. Probabil că la ora asta te întrebi de ce am renunțat la croazieră. Nu-ți face griji, suntem vii și nevătămate, și nu suntem cele mai noi victime ale misteriosului blestem de la Masa 19! Cu toate acestea, am avut un accident neplăcut ieri, la Tallinn. Heather a alunecat și a căzut pe niște trepte când ne uitam la zidurile orașului. A avut parte de o cădătură urâtă și, după ce am ajuns la spital, a aflat că și-a rupt piciorul. Din fericire, n-a fost o fractură severă, dar, după i se s-a pus ghipsul, i s-a sugerat să se întoarcă în Anglia cu avionul pentru continuarea tratamentului. Cei de la Legend au fost foarte eficienți și ne-au găsit un zbor de seară, așa că acum ne-am întors deja la Bristol!
> Spre deosebire de doamna Murphy, care presupun că insistă să-și termine vacanța chiar și după ce a rămas văduvă, nu-mi puteam imagina să continui croaziera fără iubita mea Heather. Facem totul împreună de peste treizeci de ani și în tot acest timp cred că n-am petrecut nici măcar o noapte separat! Da, mă tem că le-am îndrugat câteva minciuni de circumstanță celorlalți pasageri despre relația noastră, dar sunt sigură că tu ai ghicit repede adevărata ei natură. După mulți ani de călătorii și mai ales de croaziere, ne-am dat seama că, din păcate, nici măcar astăzi nu ne putem baza pe înțelegerea celorlalți pasageri când le spunem că suntem

partenere de viață, deși sunt gata să observ – pe o notă un pic mai optimistă – că oamenii chiar tind să devină ceva mai toleranți. (Deși cuvântul în sine mi s-a părut întotdeauna ciudat în context: ce anume din relația noastră loială, iubitoare și de sprijin reciproc îi face să apeleze la rezervele lor de „toleranță"?) În orice caz, am descoperit amândouă că și tu, și încântătorul tău soț sunteți extrem de *simpatico* și, prin urmare, nu avem nici un fel de îndoială că vă pot spune adevărul!

Știu că tu și Ian mai aveți doar puțin timp de petrecut la bord, dar sper să vă simțiți bine și să profitați din plin. Prelegerea ta de duminică și informațiile pe care ni le-ai dat când am vizitat Ermitajul au fost o plăcere pentru mulți dintre noi. E limpede că te așteaptă o carieră minunată și aștept cu nerăbdare s-o urmăresc – poate că de la distanță, dar, sunt sigură, cu mare interes.

Cu afecțiune,
Joan Thomsett

*

Sâmbătă dimineață, cu nava ancorată la Copenhaga, Sophie și Ian se pregăteau să-și întrerupă croaziera și să plece acasă cu avionul. *Topaz IV* avea să se întoarcă la Dover abia peste patru zile – urmau alte escale în nordul Germaniei și în Olanda –, dar, când acceptase înțelegerea, Sophie decisese că zece zile pe mare aveau să fie suficient (o hotărâre pe care la ora asta o cam regreta). Acum, cu bagajele făcute, își lua rămas-bun pentru ultima dată de la Henry. Ca întotdeauna, o făcea prietenos, dar fără să găsească tonul ideal în fața lui. Ca întotdeauna, el se arăta rezervat, enigmatic și de o politețe fără cusur.

— Ei bine, Henry, spuse ea, nu-ți putem mulțumi destul pentru ajutorul dat.

— Nici vorbă, doamnă. Asta e fișa postului.

— Ai făcut mult mai mult decât trebuia. Chiar i-ai călcat pantalonii soțului meu.

Henry râse și repetă:

— Asta e fișa postului.

— Uite cartea mea de vizită, zise ea, în caz că... nu știu, în caz că vrei să ținem legătura.

Luă cartea de vizită, zâmbind în continuare, și o vârî în buzunar fără să se uite la ea.

— Sper că ți-a plăcut...

Era pe punctul să spună „să te ocupi de noi", dar suna ridicol. De ce-ar fi trebuit să-i placă să se ocupe mai mult de ei decât de altcineva?

— ...croaziera asta, încheie ea stângaci. Mă rog, știu că pentru tine e vorba de muncă și că... nu ai o cabină ca asta...

Cabina lui, pe care o împărțea cu alți doi membri ai echipajului, se afla în măruntaiele navei și nu avea ferestre – atâta lucru știa și ea.

— Oricum...

Suna din ce în ce mai stupid.

— Oricum... uite-un mic... cadou de la Ian și de la mine.

Îi înmână un plic alb, care conținea o felicitare și câteva bancnote. Ei doi – de fapt, ea – se frământaseră îndelung cât să-i dea și în ce valută. În cele din urmă, se fixaseră pe cincizeci de euro.

— Vă mulțumesc, doamnă, spuse Henry, vârând plicul în același buzunar și strângându-i mâna. Sunteți foarte amabilă. Mi-a părut foarte bine că v-am cunoscut.

— Mă bucur. Și nouă la fel. Oricând ajungi la Londra sau la Birmingham...

Henry, aproape ieșit din cabină, repetă:

— Vă mulțumesc, doamnă.

— Ei bine, la revedere. Sau *Palaam*, cum ziceți voi...

Henry plecă. Ian izbucni în râs.

— Ce-i atât de comic?

— Tu. Chinuită de scrupule liberale și disperată să-l faci să se simtă cel mai bun prieten.

— Încercam să fiu politicoasă, atâta tot, spuse Sophie, zărind un ruj lăsat pe noptieră și punându-și-l în geantă.

Se părea că asta era tot. Se mai uită o dată la cameră, cu mâinile în șold, simțindu-se năpădită de o melancolie bruscă.

— O să-mi fie dor de cabina asta, zise ea. Chiar mi-au plăcut ultimele zece zile.

— Știu că ți-au plăcut, spuse Ian, luând-o pe după umeri. Mai ales înainte să vin eu, pariez.

Ea îl privi țintă.

— De ce spui asta?

— Îți place să fii singură. Să nu crezi că n-am observat!

Înainte să poată nega (dacă avea s-o facă), el continuă:

— Ia zi, ți-ai luat rămas-bun de la soții Wilcox?

— Da.

— Și de la Lionel?

— Era încă în pat. Am bătut și i-am spus la revedere prin ușă.

— Maxine?

— Nu era în cameră.

— Hm... Se leagă.

Ieșiră împreună pe balcon ca să se uite pentru ultima dată la mare. Portul în sine era anonim și mohorât. Trei alte nave de croazieră, mult mai mari decât *Topaz IV*, lăsaseră deja ancora în dimineața asta.

— Crezi c-o să ții legătura cu vreunul dintre ei? întrebă el.

— Nu sunt sigură, spuse ea. Probabil că nu. Eventual cu Heather și Joan. Mi-au plăcut destul de mult, recunosc.

— Lesburile, zâmbi Ian. Ciudat că, până la urmă, Geoffrey a avut dreptate în privința lor.

Sophie nu spuse nimic. Ridică ochii spre soare, vrând să simtă briza mării pe față pentru ultima dată. Ian se aplecă peste balustradă și se uită în adâncurile apei. Nu vorbi nici unul timp de câteva minute.

— La ce te gândești? întrebă ea în cele din urmă.

— A, la nimic, răspunse el și se întoarse în cabină.

Deși se gândea de fapt că, dacă domnul Wilcox avusese dreptate cu cele două, de ce n-ar putea să aibă și în privința altor lucruri?

19.

Martie 2015

Benjamin stătea în librăria din Centrul Horticol Woodlands. Nu se uita la nici una dintre cărțile de grădinărit, la nici una dintre cărțile de istorie locală și la nici una dintre cărțile care comemorau diverse aspecte din cel de-al Doilea Război Mondial. Nu răsfoia vreo carte de gătit în căutarea unei idei pentru cină și nici nu căuta în secțiunea de umor, într-o încercare disperată de-a găsi ceva care să-i aducă zâmbetul pe buze. În schimb, atenția îi era fixată asupra uneia dintre zonele cele mai îndepărtate și cel mai puțin vizitate ale librăriei, unde, pe raftul de jos al corpului de bibliotecă din spate, se găsea secțiunea intitulată „Diverse". Secțiunea consta în vreo cincisprezece sau douăzeci de titluri. Unul dintre ele – reprezentat aici de două exemplare – era propriul lui roman, *Un trandafir fără spini*.

Aplecându-se spre raftul de jos, luă ambele exemplare și le întoarse iubitor în mâini. O fi fost Chase Historical o editură cu buget mic, dar produsese un lucru foarte frumos, nimic de spus. Coperta întâi înfățișa o imagine foarte clară a unui trandafir alb, profilat pe un fundal negru. Titlul și numele autorului erau cu același font alb, discret, cu litere mici. Arăta foarte stilat. Și totuși, păcat, mare păcat, că nivelului calitativ al producției nu-i corespundea o difuzare pe măsură. Romanul fusese publicat cu peste patru săptămâni în urmă și Benjamin intrase în aproape toate librăriile pe o rază de optzeci de kilometri, fără

să găsească mai mult de şase exemplare – şi majoritatea erau în centre horticole, deşi ştia că Philip sperase ca prin publicarea de literatură să obţină acces în locuri mai respectabile. (Acesta fusese, de fapt, principalul motiv pentru care-l publicase pe Benjamin, dincolo de relaţia de prietenie.) Benjamin încă nu îndrăznise să se intereseze de vânzări; cât despre receptarea critică a cărţii, era inexistentă. Nici o cronică în presa centrală sau locală, bineînţeles, nimic pe website-urile cititorilor şi nici o recenzie de la cititori pe Amazon – unde figura în clasamentul de vânzări pe locul 743.926 (sau, dacă voia să-şi ridice moralul, pe locul 493 la categoria Bestselleruri-Ficţiune-Ficţiune literară-Ficţiune autobiografică-Romane de dragoste-Obsesii).

Şi da, ar fi trebuit să se aştepte la asta. Ar fi trebuit să ştie că Philip singur, fără un buget de marketing şi de publicitate, nu putea decât să producă exemplare tipărite din cartea lui şi să spere. Dar ce-ar fi putut alege Benjamin? Toate editurile din Londra şi toate micile edituri independente din restul ţării îi respinseseră romanul – sau, în majoritatea cazurilor, refuzaseră din capul locului să-l citească. Nici un agent literar nu se deranjase să-i expedieze altceva decât o scrisoare-tip drept răspuns pentru oferta lui, trimiţându-l de obicei la plimbare cu câte-o formulă uleioasă din categoria „Am descoperit multe lucruri admirabile în manuscrisul dumneavoastră, dar suntem de părere că deocamdată nu-şi poate găsi loc în portofoliul nostru". Câteva scrisori intraseră în detalii, nu despre calităţile cărţii ca atare, ci despre situaţia actuală a pieţei şi despre problemele puse de lansarea unor scriitori în acest moment dificil. Majoritatea editorilor şi agenţilor răspunseseră după mai bine de două luni şi, deşi depusese romanul simultan în mai multe locuri, trebuise să suporte aproape un an de refuzuri, care-i ajungeau în cutia de scrisori zilnic, la timp ca să-i strice micul dejun, înainte să-şi ia inima-n dinţi şi să-l sune pe Philip. După aceea totul fusese foarte rapid şi fără ocolişuri. Manuscrisul fusese revizuit, redactat şi corectat în câteva săptămâni. Şi iată-l acum, opera vieţii lui (sau, cel puţin, o versiune trunchiată), în sfârşit de vânzare. Măcar dacă librăria i-ar fi găsit un loc ceva mai avantajos...

Cu acest gând – şi asigurându-se că librăreasa nu se uita –, duse ambele exemplare în mijlocul librăriei şi le aşeză pe masa principală, peste un teanc de cărţi despre bonsai. Efectul se dovedi aproape imediat. Retrăgându-se la margine şi prefăcându-se absorbit de o biografie a lui Winston Churchill, trebui să aştepte doar câteva minute înainte ca trei cititori, unul după altul, să se apropie de masă, să pună mâna pe carte, să-i citească textul de copertă şi s-o răsfoiască. Ce-i drept, n-o cumpără nimeni, dar era clar că-i sporise semnificativ şansele. Mulţumit, se duse să-şi găsească tatăl în restaurant.

Îl adusese la centrul horticol de câteva ori în ultimele două luni. La început fusese un gest de disperare – epuizaseră de mult locurile din apropiere de Rednal unde puteau merge –, dar lui Colin păruse să-i placă excursia, aşa că devenise repede un obicei. Însă nici măcar aşa Benjamin nu putea spune că-i plăceau aceste vizite. Fiecare minut în compania tatălui său era greu de dus în zilele astea: era mai moşcăit ca niciodată, mai posomorât în legătură cu orice, mai cinic, indiferent de temă. Altfel spus, compania lui era oricum, numai scânteietoare nu; aşa că Benjamin se miră de-a dreptul când se îndreptă spre restaurant şi îşi găsi tatăl stând, dar nu singur şi aplecat deasupra unei plăcinte cu rinichi, ci bucurându-se de o conversaţie relativ însufleţită – şi chiar gustând o glumă – cu cineva pe care nu-l recunoscu la început: un personaj corpolent, îmbrăcat cu un costum de tweed după moda anilor 1930, cu un ceas de buzunar cu lănţişor de aur şi cu o minge roşie de ping-pong pe masă, lângă el, aşezată pe o tichie răsturnată, ţipătoare şi multicoloră. Avea ţăcălie şi o figură rumenă şi jovială, iar când Benjamin se apropie, sări în picioare, îi luă mâna, i-o strânse viguros şi spuse:

— Ben! Ce mult mă bucur că te văd, frate!

El nu putu decât să-l privească nedumerit.

— Nu-mi spune că nu-ţi aduci aminte de mine! Hai, Ben, nu-mi frânge inima!

— Sigur. Eşti... ezită, iar apoi rosti singurul lucru de care putea fi sigur... Baronul Mintos? Animatorul pentru copii?

— Şi? Şi?

Benjamin habar n-avea. Tatăl lui îl privi cu un amestec de încântare şi superioritate. Nu i se întâmpla foarte des să fie cu un pas înaintea fiului.

— M-am prins imediat cine e. Nu-l recunoşti? E Charlie! Charlie Chappell!

Încet, pe chipul lui Benjamin se ivi recunoaşterea. Cu toate acestea, simţi că putea fi iertat că nu-l recunoscuse pe Charlie Chappell, pe care nu-l mai văzuse (şi la care nu prea se mai gândise) de peste patruzeci de ani. Charlie fusese cândva vecinul de alături. Şi unul dintre cei mai buni prieteni ai lui. Stătuseră unul lângă altul în prima lor zi de şcoală, când aveau cinci ani[1]. Se jucaseră împreună pe terenul şcolii, fiecare fusese adeseori la celălalt acasă, împărţiseră dulciuri, făcuseră schimb de batoane de ciocolată, citiseră împreună primele (şi, în cazul lui Benjamin, singurele) reviste porno. Iar pe urmă, la unsprezece ani – din motive care nu-i erau clare nici măcar acum –, părinţii lui Benjamin îl făcuseră să dea examen la Liceul King William, unde şi intrase. Charlie continuase prin sistemul de stat, ajunsese la un gimnaziu obişnuit, iar între ei doi se căscase o prăpastie. Nu neapărat educaţională sau universitară, ci socială. Benjamin se mutase la o şcoală unde profesorii purtau robă la ore; unde nici măcar nu li se spunea „profesori", ci „magiştri"; unde nu numai că exista un „imn al şcolii", dar era cântat în latină; unde exista un singur elev de culoare în tot anul – Steve Richards, căruia ceilalţi băieţi îi spuneau „Rastus". Benjamin şi Charlie nu se îndepărtaseră unul de altul din proprie iniţiativă, ci fuseseră măturaţi imediat de curenţi rapizi, puternici şi opuşi. Nu se mai vizitaseră unul pe celălalt. Conversaţiile dintre ei deveniseră forţate şi stânjenitoare. Şi, în orice caz, după un an sau doi, pentru ca despărţirea să devină irevocabilă, familia Chappell se mutase în casă nouă în Northfield, la zece minute de mers cu maşina. Şi cu asta, basta. Benjamin şi Charlie nu se mai văzuseră şi nu mai vorbiseră niciodată.

---

1. O *primary school* din Anglia are elevi cu vârste cuprinse între patru şi unsprezece ani.

Dar asta se întâmplase demult, în trecutul îndepărtat. Pe fața lui Charlie se citi doar încântare când dădu peste fostul lui prieten.

— Bag mâna-n foc că te-am văzut aici acum câțiva ani, spuse el. Eram în plin număr. Am încercat să-ți prind privirea.

— Da, eu eram, zise Benjamin. Ai avut și azi un număr?

— Adineauri am terminat, răspunse Charlie. Public dat naibii, nu glumă.

— Și cum de-ai...?

Benjamin nu știu cum să-și termine întrebarea.

— ...ajuns să-ți câștigi pâinea așa? continuă Charlie. Poveste lungă. Să spunem doar că n-am mai fost sunat de cei de la RSC[1]. Și tu? Tatăl tău zicea că te-ai pensionat deja.

— Nu m-am pensionat, replică Benjamin indignat. În primul rând că am grijă de tine (își privi tatăl). Fac muncă voluntară trei dimineți pe săptămână la spitalul din Shrewsbury, în magazinul pentru donații. Și m-am apucat de scris. De fapt, tocmai mi-a apărut primul roman.

— De ce nu mă mir? făcu Charlie. Întotdeauna, intelectualul familiei. Întotdeauna, geniul creator. De unde pot să iau un exemplar?

— Chiar de-aici. Au două în librărie.

— Splendid! Tocmai te-ai învârtit de-o vânzare.

Charlie nu se grăbea să plece. Avea o petrecere pentru copii la patru după-amiaza și nimic până atunci, așa că între timp se bucura de acest prânz prelungit cu Benjamin și Colin. După aceea Colin anunță că voia să meargă la magazinul cu animale de companie: îi plăcea să se uite la crapul chinezesc și la peștii tropicali – uneori îi privea minute în șir, fascinat de gurile lor lăsate și de ochii lor melancolici, de parc-ar fi încercat să le înțeleagă visele și să le sondeze memoria. Îi dădu întâlnire lui Benjamin la mașină. Așa că Benjamin și Charlie porniră spre librărie, trecând în drum pe la intrarea de la teatrul copiilor.

— Uite cine-i pe scenă! spuse Charlie mohorât, dând din cap spre ușa deschisă.

---

1. Royal Shakespeare Company.

Benjamin privi înăuntru și văzu că personajul care-i distra pe copii purta un halat alb, de medic, cizme lungi, o mustață falsă și o cască de piele cum aveau piloții din Al Doilea Război Mondial. Și-l aminti de data trecută; își aminti îmbufnarea de după ce coborâse de pe scenă și ostilitatea fățișă la adresa lui Charlie. Ce se întâmplase între cei doi? Chiar acum văzu cum Charlie îi interceptează privirea Doctorului Temerar și mârâie spre el; celălalt clovn îl depistă imediat și-i răspunse la fel, fără să iasă din pielea personajului. În clipa aceea ura și dușmănia trepidantă se simțiră în aer, deși Charlie se însenină atât de repede pe când își continuau drumul, recăpătându-și buna dispoziție de adineauri ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic, încât Benjamin simți că nu mai era cazul să aducă vorba sau să întrebe ce se întâmplă.

În librărie Charlie puse mâna pe cele două exemplare din *Un trandafir fără spini* de pe masa din mijloc, citi recomandarea de pe copertă, îl felicită pe Benjamin pentru grafică și spuse:

— Bun, le iau pe-amândouă.

Benjamin se duse cu el la casă, să-și poată savura momentul de triumf. Librăreasa, poate mai puțin impresionată decât se aștepta el, sună pe cineva de la vânzări cu o indiferență mecanică.

— Să știți că el e autorul, spuse Charlie. Ar trebui să faceți un pic de tam-tam. E o vedetă locală.

— Vin mulți autori aici, răspunse ea.

— Mă rog.

Charlie se uită la Benjamin și se strâmbă.

— Vrei să-mi dai autograf pe ambele exemplare, Ben, acum, că le-am plătit?

— Sigur.

Benjamin puse cărțile pe tejghea și își scoase pixul.

— Amândouă sunt pentru tine?

— Prima e pentru mine. A doua e pentru „Aneeqa", te rog.

— Vreun mesaj anume?

— N-aș spune.

Se gândi puțin.

— Pe exemplarul ei ai putea să scrii „Succes la studii".

— „Succes la studii", repetă Benjamin în timp ce scria cuvintele şi-i dădu exemplarele cu mândrie.

Erau primele pe care le semnase, în afară de unul pentru Phil, unul pentru Lois, unul pentru tatăl lui şi unul pentru Sophie. Se întoarse spre librăreasă şi-i spuse:

— Acum o să trebuiască să mai comandaţi.

— Staţi liniştit, zise ea. Mai avem vreo patruzeci în depozit.

— Aha. Vreţi să le semnez şi pe alea?

— Prefer să nu. Ne e destul de greu să le vindem şi-aşa. Dacă le semnaţi, nu mai putem să facem retur. Se consideră stoc deteriorat.

Benjamin nu ştia câte descurajări mai putea să înghită de la femeia asta.

— N-aţi vândut *nici un* exemplar pân-acum? întrebă el.

— Am vândut două-trei, spuse librăreasa, dar clienţii le-au adus înapoi.

— Le-au adus înapoi? De ce?

— Bănuiesc că din cauza titlului. Au crezut că e despre creşterea trandafirilor. Ştiţi, lumea pentru aşa ceva intră aici. Nu prea vindem literatură.

Era timpul să se ducă la maşină după Colin. Benjamin nu se putu abţine să mediteze asupra fragilelor perspective comerciale ale cărţii sale pe când îşi croiau drum prin secţiunea mobilierului de grădină, dar până la urmă se trezi la realitate şi îşi aduse aminte să-l întrebe pe Charlie:

— Cine e Aneeqa?

— Ca tot ce se mi se-ntâmplă în viaţă, şi aici e-o poveste lungă, răspunse el. Putem să mai luăm prânzul şi altă dată? Chiar mi-ar plăcea să refacem lucrurile cum se cade.

— Absolut. Hai s-o facem.

— Oricum, zise Charlie când părăseau vasta incintă de la Woodlands şi-i străbăteau parcarea la fel de vastă, ca să-ţi dau versiunea scurtă – îi sunt un fel de tată vitreg. Maică-sa a divorţat – acasă sunt doar ele două – şi – adică nu sunt însurat cu maică-sa sau mai ştiu eu ce, dar petrec mult timp la ele acasă şi bănuiesc c-am devenit un fel de tată-surogat. Cel puţin, asta

mi-ar *plăcea* să fiu... E complicat. E cam încurcată treaba, drept să-ți spun, Ben. Mi-ar prinde bine să stăm de vorbă cândva despre asta. Nu știu câți alții ar înțelege... inima omului, cu toate misterele ei.

Pe Benjamin îl măguli complimentul și chiar îl surprinse să-l audă pe Charlie folosind asemenea cuvinte, care păreau să trimită la resurse nebănuite de sensibilitate și tandrețe.

— Asta habar n-am, spuse el, adunându-și curaj să-i facă o confidență. Când o să-mi citești cartea, o să-nțelegi că, emoțional, am avut multe greutăți în viață și...

— Ah, futu-te-n cur! urlă Charlie deodată. Să te fut, în pizda mă-tii de găozar labagiu!

Benjamin se opri și-l privi buimac. Ajunseseră la mașina lui Charlie, un Nissan Micra vechi, dar bine îngrijit și strălucitor, iar el se uita furios și disperat la vopseaua de pe portiera șoferului. O zgârietură lungă și adâncă fusese făcută cu o monedă sau cu altceva și se întindea de la faruri la stopuri.

— *El* a făcut-o, zise Charlie, șuierând cuvintele. *El* a făcut-o, căcănarul! Îl omor, jur. Îi crăp capul și-i iau fățăul la cuțit, futu-i.

Se întoarse și se pregăti să se ducă înapoi în centrul horticol. Benjamin îi puse o mână pe umăr să-l oprească:

— Charlie, nu face tâmpenii! Habar n-am ce e între voi, dar... violența nu-i o soluție. Nu e niciodată o soluție.

Iar apoi, mai mult ca să-i distragă atenția decât din alt motiv, adăugă:

— Și când ziceai că vrei să luăm prânzul ăla?

Charlie ezită o clipă, răsuflând din greu și încă pe punctul de-a cădea pradă furiei. Pe urmă spuse „Da, ai dreptate", își scoase telefonul să se uite în calendar și momentul de criză trecu.

20.

Aprilie 2015

Pe 14 aprilie 2015, Partidul Conservator își lansă manifestul pentru apropiatele alegeri generale. Doug citi primul paragraf din introducerea lui David Cameron, în timp ce-l aștepta pe Nigel la locul lor de întâlnire obișnuit, cafeneaua de la stația de metrou Temple.

— „Cu cinci ani în urmă", citi el, „Anglia era pe marginea..."

> De atunci, am făcut ca situația să se schimbe radical. Anglia este acum una dintre economiile cu cea mai rapidă creștere din lume. Ne readucem finanțele sub control. Am înjumătățit deficitul în raport cu dezvoltarea economică. Au de lucru mai mulți oameni decât oricând. Anglia e din nou pe picioarele ei, puternică și câștigând în forță de la o zi la alta. Asta nu s-a întâmplat la noroc. Este rezultatul unor decizii grele și de îndeplinire metodică a planului economic pe termen lung. Dar, mai presus de orice, este rodul unui efort național suprem, în care fiecare a făcut sacrificii și fiecare și-a îndeplinit rolul... Prietenii și concurenții noștri de peste ocean se uită la Anglia și văd o țară care își face ordine în casă, o țară care crește. Văd o țară care crede în ea însăși.

— Ai scris ceva din mizeria asta? întrebă Doug când veșnic tânărul director-adjunct de comunicare de la Downing Street sosi și se așeză în fața lui.

Nigel arboră un zâmbet glacial, însă nu păru nici surprins, nici din cale-afară de descurajat de această mișcare de deschidere.

— Ah, Douglas, spuse el. Mereu în ofensivă. Mereu încercând să marcheze primul. Dacă aș crede că vorbești serios, m-aș simți jignit. Dar am ajuns să te cunosc destul de bine după atâția ani.

— Cum e moralul la Numărul 10? întrebă Doug, pasându-i ceașca de cappuccino pe care apucase deja să-l comande pentru el. Cred că panica e peste cota de avarie.

— *Încrederea*, Douglas, *entuziasmul* – astea sunt peste cota de avarie. Dave e gata de luptă și știi de ce? Fiindcă știe c-o să câștige.

— Înseamnă că n-a citit sondajele, nu?

— Nu ținem cont niciodată de sondaje. Întotdeauna sunt greșite.

— Dezbaterea de la televizor n-a mers grozav. Ed Miliband a făcut o impresie foarte bună.

— Ed e un tip cumsecade, dar nu ne facem griji din cauza lui. Oamenii din țara asta n-o să voteze niciodată un marxist prim-ministru.

— Unde-ai citit că e marxist? zise Doug. În *Daily Mail*? Ed Miliband nu e marxist.

— Taică-său a fost. După ce scrie *Daily Mail.*

— Hai, Nigel, nu fi bătut în cap! Faptul că ai un tată marxist nu te face și pe tine marxist. Taică-tău e proctolog. Tu ce-ar trebui să fii?

— Tot aduci vorba de profesia tatei, Douglas. Iar te supără hemoroizii?

Doug oftă. Se făcuseră cinci ani de când se întâlnea cu Nigel de două sau trei ori pe an și, din câte-și dădea seama, încă nu trecuse dincolo de fațada asta de zăpăceală veselă.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama, zise el, că nu ești în stare de altceva decât să te prefaci că totul e muc și sfârc. În fond, te obligă postul.

— N-aș spune că e chiar totul muc și sfârc, Doug. E o formă de suficiență să gândești așa, dacă-mi dai voie. Încă avem o

mulțime de provocări. Austeritatea continuă să fie dură și să-i atingă tocmai pe cei care sunt cel mai puțin capabili s-o gestioneze. Dave e conștient de asta. Nu e un monstru, indiferent ce vrei să crezi despre el. Dar ne pricepem să vedem în ce ape se scaldă țara și e clar că, atunci când lucrurile merg atât de greu și viitorul e atât de nesigur, ar trebui ca oamenii să fie nebuni ca să voteze schimbarea. Continuitate, stabilitate – de ele au nevoie ca să depășească perioada asta grea.

Doug se scărpină în cap.

— Dar n-are nici un sens... la propriu. Sub administrația actuală, în țară e dezastru, așa că singura soluție e să votăm administrația actuală?

— Pe scurt, da. Ăsta e mesajul foarte clar pe care-o să-l transmitem electoratului în următoarele câteva săptămâni.

— Mă rog, mult succes!

— Ai de ales între un guvern puternic și stabil sub David și conducerea slabă și haotică a lui Ed – care probabil că ar face coaliție cu naționaliștii scoțieni. Gândește-te la asta!

— S-ar putea să rămâneți în coaliție cu liberal-democrații.

— N-ar fi o problemă, dar n-o să se-ntâmple. O să obținem o majoritate absolută. Avem toată încrederea. Asta ne spun și sondajele de opinie.

— Păi, adineauri ai zis că n-aveți încredere în sondajele de opinie.

— N-avem încredere în majoritatea sondajelor de opinie ale altora. Dar ni le comandăm și noi pe-ale noastre. În care avem încredere.

Doug mai scoase un oftat.

— În regulă. Să trecem la subiect.

— La chestia cu trestia, încuviință Nigel.

— Exact. La chestia cu trestia. Pagina șaptezeci și doi din manifestul „Adevărata schimbare în relația noastră cu Uniunea Europeană".

Nigel surâse binevoitor.

— Așa e. O schimbare crucială a manifestului. Aproape singurul ei atu, poți să spui.

— Ei bine, indiferent cine-a scris asta, merită aprecieri – e foarte clar. „Doar Partidul Conservator va aduce adevărata schimbare și adevărata opțiune legată de Europa, prin intermediul unui referendum de tip «da» sau «nu» desfășurat până la sfârșitul lui 2017."

— Corect.

— Chiar e o idee atât de bună?

— E ideea lui Dave. Sigur că-i bună.

— Și dacă se face referendum și votăm ieșirea?

— Atunci, ieșim. Oamenii își vor fi spus părerea.

Oricât ar fi fost de impresionat de acest gir deplin acordat democrației directe, Doug nu putu să nu obiecteze:

— Dar pe oameni nu-i interesează de fapt Uniunea Europeană. Ori de câte ori i se cere să-și enumere principalele preocupări politice, publicul vorbește despre educație și locuințe, iar UE nici măcar nu apare în primele zece.

Nigel avusese o expresie nedumerită, dar acum se însenină:

— A, vorbești de public. Scuze, nu la asta m-am referit când am spus „oameni".

— La ce te-ai referit?

— M-am referit la oamenii din Partidul Conservator care-o țin una și bună cu cât de mult urăsc ei UE și care n-o să tacă până n-o să facem ceva.

— Aha, oamenii *ăia*.

— Oamenii ăia.

— Deci de-asta promite Cameron un referendum. Ca să le-nchidă gura *ălora*.

— Nu fi fraier, Douglas! Să organizezi un referendum pe o chestiune atât de importantă doar ca să le-nchizi gura câtorva oameni enervanți de la tine din partid? Ar fi cât se poate de iresponsabil.

— Dar exact asta ai spus că face.

— Nu, n-am spus. N-am spus nimic de genul ăsta. N-ai *citit* manifestul?

— Bineînțeles că l-am citit.

— Păi, scrie aici de ce promitem referendumul.

Luă exemplarul lui Doug de pe masă, unde rămăsese împăturit la pagina relevantă.

— Ascultă: „Un principiu fundamental al unui viitor guvern conservator va fi acela că statutul de membru al Uniunii Europene va depinde de aprobarea poporului englez. Iată de ce, după alegeri, vom negocia un nou acord pentru relația Angliei cu Europa și pe urmă vom întreba poporul englez dacă vrea să rămână în UE pe baza acestei baze reformate sau să plece. Vom organiza acest referendum de tip «da» sau «nu» până la sfârșitul lui 2017 și îi vom respecta rezultatul". Te întreb, ce-ar putea fi mai clar decât asta?

— Stai puțin, spuse Doug. Ai omis ceva.

— Serios?

— Da... dă-l încoace. Ai omis ceva.

— Nu cred.

— Fraza cu aprobarea poporului englez...

— Da?

— Imediat după ea. Dă-ncoa'!

Luă din nou foaia volantă de la Nigel și parcurse repede pagina.

— Da, uite-aici: „Statutul de membru al Uniunii Europene va depinde de aprobarea poporului englez – *iar în ultimii ani această aprobare s-a fragilizat considerabil*".

— Așa e. S-a fragilizat.

— Cu alte cuvinte, ce face Cameron e extrem de riscant, nu?

— De ce spui asta?

— Fiindcă propune organizarea unui referendum cu „da" sau „nu" și știe din plecare că majoritatea o să fie fragilă.

Nigel clătină din cap și țâțâi din buze.

— Zău, Douglas – voi, ziariștii! Cu felul vostru ridicol de creator în care interpretați lucrurile. Luați o frază perfect clară și perfect inocentă, pe care o răsuciți și-o răstălmăciți...

— Presupun c-ai putea face ca rezultatul să depindă de o supermajoritate – șaizeci la sută sau ceva de genul ăsta.

— S-a sugerat ideea, dar nu există o nevoie reală.

— De ce nu?

— Fiindcă referendumul o să fie pur consultativ.

— Serios? Aici scrie altceva. Zice-așa: „Vom organiza acest referendum de tip «da» sau «nu» până la sfârșitul lui 2017 *și îi vom respecta rezultatul*". Nu mi se pare deloc un referendum consultativ.

— Ba cum să nu? Înseamnă că ne consultăm cu oamenii și ținem cont de ei.

Doug nu păru foarte convins de argument, așa că Nigel adăugă:

— Și-n orice caz, ar fi chiar atât de rău dac-am ieși din Uniunea Europeană? Ca socialist, probabil c-ai avut multe bătăi de cap cu ea. Uită-te cum s-au purtat cu bieții greci, de exemplu.

Terminându-și ceașca de cappuccino, Doug se ridică în picioare și își vârî broșura cu manifestul în buzunar.

— E-adevărat, zise el. Dar Cameron vrea să rămână, presupun.

— Normal.

— Caz în care cred c-o să riște enorm dac-o să ofere un vot *fifty-fifty* pentru ceva, când e deja de părere că opinia publică e atât de împărțită.

— E un risc, acceptă Nigel. Un risc uriaș. Viitorul țării decis de rostogolirea unui zar. Faptul că Dave e pregătit să și-l asume este lucrul care face din el un lider puternic, decisiv.

Impresionat ca întotdeauna de contorsionările logice ale lui Nigel, Doug îi strânse mâna și-i puse o ultimă întrebare:

— Deci Cameron nu e deloc îngrijorat c-a promis referendumul?

— Mă rog, ar trebui să fie, răspunse Nigel, încheindu-și haina. Dar chestia e că n-o să aibă loc.

— De ce nu? întrebă Doug.

— Fiindcă n-are cum să obțină o majoritate confortabilă. Așa spun toate sondajele de opinie. Nu te uiți niciodată la ele, Douglas? Ar trebui, serios.

Ar fi fost o replică de despărțire suficient de buimăcitoare ca să-l țină pe Doug ocupat până acasă. Însă Nigel păstrase pentru final una și mai bună.

— Și apropo, spuse el, lăsând o pauză pe care o calculă la perfecție. Transmite-i cele bune lui Gail, da? Dave o consideră un membru absolut crucial al echipei. Sper că-și dă seama și ea.

21.

Mai 2015

Doug nu descoperi niciodată cum reuşise Nigel să afle. Se vedea cu Gail Ransome doar de câteva săptămâni şi încercaseră amândoi să fie discreţi. Presupunea că, în atmosfera încărcată şi frivolă din Westminster Village, era imposibil să păstrezi secretul asupra unei noi relaţii multă vreme, mai cu seamă când ea implica un jurnalist de stânga şi un parlamentar conservator. Era mană cerească pentru colportori, cu siguranţă. Însă, indiferent de explicaţie, Doug nu se simţea deloc în apele lui ştiind că directorul-adjunct de comunicare al lui David Cameron era la curent cu informaţii pe care nu le ştia nici măcar propria lui fiică.

Dar cine era de vină? El şi Coriander abia dacă-şi mai vorbeau în ultima vreme. De fapt, Nigel nici n-ar fi crezut că era cu putinţă ca un tată şi o fiică să împartă o locuinţă atât de mică şi să trăiască făcând fiecare abstracţie total de viaţa celuilalt.

Din seara festivităţii de deschidere a Jocurilor Olimpice, în menajul Gifford-Anderton avuseseră loc schimbări majore. Doug şi Frances se separaseră, fără ca vreunuia din ei să i se frângă inima. El se mutase într-un apartament înghesuit, cu trei camere, în Lower Holloway, nu departe de Caledonian Road. Francesca (aflase el din Jurnalul londonez publicat de *Evening Standard*) nu pierduse timpul şi începuse să iasă cu un producător TV proaspăt divorţat, despre care se spunea că s-ar fi numărat printre primii o sută cei mai bogaţi oameni din ţară.

Coriander, al cărei dispreț statornic pentru stilul de viață și valorile mamei sale fusese confirmat triumfal de această întorsătură, așteptase ziua când împlinise șaisprezece ani și pe urmă își exercitase dreptul legal de-a lăsa în urmă răsfățul din Chelsea și de-a se muta cu tatăl ei. Plecase, de asemenea, de la școala privată din West London și intrase în clasa a zecea a unei școli de stat din Camden, la mare preț printre fiicele inteligheției liberale din North London.

Doug descoperi repede că de fapt nu-i lipseau fandoselile caritabile ale superbogaților: micșorarea spațiului vital era compensată cu vârf și îndesat, după părerea lui, de faptul că nu mai trebuia să ia parte la recepții în compania unor oligarhi sau să înjghebeze conversații politicoase cu administratorii unor fonduri de investiții de Ziua Discursurilor. Și privi cu bucurie sosirea lui Coriander, anticipând o relație nouă, bazată pe discuții amicale la micul dejun și de nopți în care avea s-o ajute la teme. Însă nu fusese pe față. Chiar dacă repudiase valorile mamei, fiica era la fel de puțin atrasă de ale tatălui. De fapt, era mult prea la stânga tatălui în acea perioadă: părerile ei despre rasism, inegalitate și politicile identitare erau absolut fără echivoc și nu făcea nici un efort să ascundă faptul că-și considera tatăl, în cel mai bun caz, un social-democrat dus cu preșul, învechit și moderat, iar, în cel mai rău, un trădător nevolnic, ale cărui compromisuri ridicau de fapt în calea dreptății sociale o barieră mult mai mare decât orice ar fi putut inventa Partidul Conservator. Pe actualul Partid Laburist, condus de Ed Miliband (prezentat de presa conservatoare drept marxist sau, cel puțin, ca fiu de marxist, ceea ce ajungea să însemne același lucru), îl percepea ca pe un urmaș șters și anemic al noului laburism al lui Tony Blair, iremediabil pătat de nebunia criminală a Războiului din Irak, incapabil să răspundă programului de austeritate al conservatorilor printr-o viziune convingătoare sau radicală. „Dar, cel puțin, e răul mai mic", îi spunea tatăl ei, la care ea îl lua în râs. Cât despre discuțiile de la micul dejun, în zilele de școală pleca de acasă la șapte și jumătate și-și lua micul dejun cu prietenele în cafenelele din

zonă. Cu aceleași prietene hoinărea pe străzile Londrei seara și în weekend, făcând turul barurilor, cluburilor, concertelor din localuri și petrecerilor cărora Doug putea doar să le ghicească adevărata natură (deși prefera să nu se gândească deloc la asta). În zilele bune, dacă li se încrucișau pașii în bucătărie sau în drum spre baie, Coriander și tatăl ei se purtau cu o politețe detașată. Dar nu era ceva neobișnuit să trăiască uneori săptămâni la rând fără să-și spună o vorbă.

Cu toate acestea, pe 5 mai 2015 – în seara alegerilor generale – relațiile dintre ei aveau să se înrăutățească substanțial.

*

În timp ce BBC difuza materialele în cadrul ediției de noapte, Doug urmărea uimit rezultatele. Ca toată lumea, presupusese că scorul avea să fie strâns și să producă, probabil, un parlament fără majoritate absolută. Exit poll-ul de la ora zece îl convinse că asta nu avea să se întâmple. Pe urmă totul se reduse la așteptarea rezultatelor din circumscripțiile-cheie. Când Nuneaton arătă o tendință pronunțată spre conservatori, la două fără zece noaptea, comentatorii declarară că alegerile fuseseră câștigate și că toate așteptările institutelor de sondare fuseseră răsturnate. Incredibil, dar adevărat.

Acceptase să scrie 1.200 de cuvinte până la șase dimineața. Nu pentru ediția pe hârtie, ci doar pentru site (primind doar o parte din onorariul pentru ediția tipărită). Se duse în bucătărie să-și facă o cafea înainte să înceapă, după care se așeză din nou în fața televizorului, deschise un document nou pe laptop și începu să tasteze:

Poate un sandviș cu bacon să înfrângă socialismul?

Frază de deschidere puternică. Poate un pic previzibilă. Dar o s-o țină așa.

La urma urmei, cum explicăm inexplicabilul? De bună seamă că acesta ar fi trebuit să fie momentul lui Ed Miliband. Guvernul de coaliție chiar n-a făcut nimic în ultimii cinci ani ca să câștige simpatia alegătorilor. Nu s-a întreprins nimic ca să se meargă la cauzele principale ale crizei financiare din 2008, în afară de conceperea și de aderarea la un program de austeritate crud, ale cărui efecte au fost simțite de toți cei care trăiesc în această țară, cu excepția superbogaților. Pentru tânăra clasă de mijloc, salariile au fost înghețate, iar nivelul de trai n-a reușit să crească. Pentru cei mai săraci, impactul a fost mult mai dur, cu un risc exponențial de dependență de băncile de alimente, ceea ce ar trebui să fie o rușine pentru orice țară civilizată.

La două și jumătate ușa de la intrare se deschise și intră Coriander, care arăta neîngrijită și nedormită. Își aruncă haina și se prăbuși pe canapea, lângă el.

— Ai auzit? întrebă Doug.

— Da. Lăbari cretini.

Îi aruncă o privire întrebătoare, dat fiind că nu era foarte clar la cine se referea.

— Alegătorii, explică ea.

— Ah.

— Idioții care au votat s-o ducă și mai rău!

— Păi, ce șanse aveau? spuse Doug. Din moment ce, după cum spui, Partidul Laburist e la fel de rău.

— Adevărat.

— Tu cum ai fi votat?

Coriander, care avea să împlinească optsprezece ani în august, fusese scutită să ia o decizie de data asta. Dădu din umeri.

— Mi-ar prinde bine o cafea, zise ea, ridicându-se.

— Mai fă-mi și mie una, da?

Cât timp ea lipsi din cameră, se mai anunțară două rezultate la televizor: Brecon-Radnorshire și Yeovil. Ambele trecuseră la conservatori, cu o respingere masivă a liberal-democraților. Campania conservatorilor le atacase fără milă partenerii de coaliție și, din câte se părea, cu folos. Însă Doug se chinuia în continuare să înțeleagă de ce.

Cât despre prim-ministrul însuşi, el nu a fost niciodată simpatizat de conservatorii tradiţionalişti, care l-au considerat prea metropolitan şi prea liberal sub aspect social. El se poate lăuda cu oficializarea căsătoriei pentru cuplurile gay drept una dintre cele mai mândre realizări, dar asta nu-i va aduce mulţi alegători din clasa de mijloc din Middle England.

La patru dimineaţa, Twickenham căzu în mâna conservatorilor, iar Doug îşi puse deoparte laptopul, cu mintea pe moaţe. Twickenham! Locul lui Vince Cable! Cable fusese secretar de stat pentru mediul de afaceri, preşedintele Camerei de Comerţ şi a doua figură liberal-democrată, ca importanţă, din guvern. Acum majoritatea lui de peste 12.000 de oameni fusese rasă. Conservatorii îşi masacrau foştii parteneri, nimicindu-i. Chiar şi după toate „tachinuielile" dintre Nick şi Dave la masa guvernului... Şi totuşi rezultatul pe care Dave îl aştepta cu cea mai mare nelinişte încă nu venise. Oare când aveau de gând să anunţe cifrele pentru Coventry South West? Îi trimise repede un SMS lui Gail...

Cât mai e?

...iar ea îi răspunse:

Nu ştiu. Sufletul la gură. Pup.

Se crăpa de ziuă. Doug se gândi să tragă draperiile ca să lase ceva din lumina dimineţii, dar nu voia s-o deranjeze pe Coriander, care se întinsese lângă el, pe canapea, dormind pe sponci şi trezindu-se mereu.

Deci unde a greşit Miliband? Au existat perioade când campania lui a fost greu de privit. N-a părut niciodată în largul lui în faţa presei şi, la fel ca mulţi alţi lideri laburişti înaintea lui, s-a chinuit să-şi transmită mesajul într-un mediu ostil, unde anumite părţi ale presei erau gata să sară pe el la fiecare greşeală. N-ar trebui să subestimăm eficienţa campaniei duse de *Mail*, care l-a zugrăvit pe Ralph, tatăl său, profesor universitar, drept un marxist care „a urât Anglia" şi a dat de înţeles că fiul se făcea vinovat prin asociere genetică.

Și pe urmă, desigur, a fost episodul sandvișului cu bacon. Incredibil, el a avut loc cu aproape un an în urmă, dar acea fotografie a bietului Ed într-un local din New Covent Garden, încercând să mănânce un sandviș cu bacon și mânjindu-se când i s-a storcoșit între mâini, continuă să facă valuri. Cu două zile în urmă, *Sun* a lăbărțat poza pe prima pagină și a spus: „Iată terciul pe care l-a făcut Ed dintr-un biet sandviș. Peste 48 de ore, ar putea face la fel cu Anglia". La asta am ajuns? Într-un cântar al balanței, un manifest cu adevărat progresist, reformator și atotcuprinzător, iar în celălalt, un șef de partid (un șef de partid evreu, să nu uităm) care se străduiește să pară în largul lui când mănâncă un preparat din porc și, prin urmare, trebuie prezentat drept un inadaptat social și care a pierdut legătura cu oamenii obișnuiți?

Încă lucra la paragraful ăsta, care, din punctul lui de vedere, era prea încurcat și greu de citit, când își ridică ochii spre televizor și văzu că se difuzau în sfârșit imagini din Coventry South West. Iat-o pe Gail, arătând obosită, dar alertă în cel mai elegant *deux-pièces* bleumarin. Era flancată de ceilalți candidați: adversarul laburist chiar lângă ea și obișnuita adunătură bizară care ocupa restul podiumului, inclusiv tradiționalul reprezentant al Partidului Nebunilor Morți după Monștri[1], care purta joben și arbora o narcisă imensă, de plastic la butonieră. Lui Doug îi trecu repede prin minte că Anglia era, și fusese dintotdeauna, o țară foarte stranie.

Pe urmă se anunțară rezultatele și dintr-odată Gail zâmbi și împunse aerul cu mâna triumfător. Majoritatea i se redusese, dar câștigase, iar pe burtiera ecranului scria „Conservatorii rezistă".

— Da! strigă Doug fără să vrea. A reușit.

Strigătul o trezi pe Coriander, care se ridică anevoie în capul oaselor și miji ochii spre ecranul televizorului. Avu nevoie de câteva secunde pentru ca informația pe care o citi acolo să-i pătrundă în mintea somnoroasă, după care se întoarse spre el și se interesă, cu o voce nedumerită:

1. În original, Monster Raving Loony Party.

— Ai aclamat o câștigătoare de la conservatori?

Doug nu văzu cum ar fi putut să nege.

— De ce? întrebă ea. Și, oricum, cine-i femeia aia?

— E...

Se opri. Trecuse de cincizeci și cinci de ani. Cuvintele trebuiau alese cu grijă. Care era formula cea mai bună?

— E cineva cu care mă văd.

Coriander primi informația într-o liniște îndelungată. O întrerupse într-un târziu, dar nu vorbind, ci ridicându-se în picioare de pe canapeaua care scârțâia și târșâindu-și pașii spre camera ei.

Pe când pleca, Doug strigă disperat în urma ei: „E la stânga extremă a partidului!". Dar avu impresia puternică, încă înainte să-i iasă cuvintele din gură, că ele nu aveau să convingă pe nimeni.

*

După victoria neprevăzută a lui David Cameron, lucrurile începură să se precipite. Până la zece dimineața demisionaseră deja nu mai puțin de trei dintre principalii lideri de partid: Ed Miliband de la laburiști, Nick Clegg de la liberal-democrați și Nigel Farage de la UKIP. Peisajul politic cu care se obișnuise Doug în ultimii câțiva ani fusese făcut țăndări în două-trei ore. După-amiază națiunea avu parte de spectacolul ciudat de comic al celor trei principali lideri de partid, dintre care doi deveniseră între timp foști lideri, stând împreună într-o postură solemnă, ca participanți la comemorarea desfășurată la Cenotaf și prilejuită de împlinirea a șaptezeci de ani de la Ziua Victoriei din Europa. Iar apoi, pe la cinci, când, în mod normal s-ar fi așteptat ca fiica lui să se întoarcă (pentru scurtă vreme) de la școală, primi un SMS de la Francesca:

Adineauri a venit Corrie. Cică te urăște și vrea să se mute aici o vreme. Ce-ai făcut?

Doug, care era în plin interviu la BBC Radio London, îi răspunse tot prin SMS:

Mi-am tras-o cu o conservatoare.

Ceea ce probabil că nu era cea mai diplomatică formulare, dar măcar era concisă și corectă. Nu i se mai răspunse.

Restul weekendului constă în speculații intense despre cine avea să urmeze la conducerea laburiștilor și a liberal-democraților, Doug fie trimițând alte articole de opinie de la computerul de acasă, fie gonind dintr-un studio TV în altul. Când își expedie ultimul articol, la primele ore ale dimineții de luni – ditamai bucata de 2.500 de cuvinte pentru *New Statesman* –, impresiile lui despre realitate se schimbaseră, așa că acum avea o nouă teorie. Da, conservatorii atacaseră sclipitor și feroce toate fiefurile unde liberal-democrații aveau o majoritate fragilă, însă adevăratul factor decisiv al victoriei lor fusese Scoția. Fusese trimis non-stop mesajul apăsat că Ed Miliband avea să fie un lider slab, că laburiștii nu puteau obține majoritatea absolută și că, prin urmare, aveau să sfârșească prin a face alianță cu Partidul Național Scoțian; și că, prin urmare, cei care aveau să facă jocurile la Westminster erau cei din PNS – scoțienii pisălogi și neprietenoși. Cu cuvintele lui Gordon Brown (de la a cărui înfrângere, după gafa dezastruoasă referitoare la „femeia bigotă", păreau să fi trecut cinci veșnicii, nu cinci ani): „În loc să joace cartea unității britanice, conservatorii au ales să joace cartea naționalismului englez. Toate acestea au avut ca scop inducerea ideii că ar exista o amenințare scoțiană, un pericol scoțian, un risc scoțian".

> ...o strategie incontestabil eficientă, după cum s-a dovedit [scrise Doug]. Dar, așa cum observă fostul nostru prim-ministru, una care prezintă riscuri pentru viitor: dacă David Cameron „a deschis robinetul naționalismului englez", oare va fi capabil să-l închidă la loc sau el va curge în continuare, cu o forță din ce în ce mai mare și imposibil de oprit, pe durata campaniei pentru referendumul referitor la rămânerea în UE pe care și l-a asumat?

*

La jumătatea săptămânii, frenezia comentariilor își mai pierduse din intensitate. Doug și colegii lui din presă începură (cu o oarecare greutate) să-și recapete simțul proporțiilor. Era ușor să uiți că publicul larg, odată ce se exprimase la vot, nu avea să-și petreacă următorii cinci ani discutând obsesiv despre consecințe, cum erau înclinați să procedeze comentatorii acreditați la Westminster. Da, se produsese un cutremur politic, dar fusese mic, pe plan local, dacă-l priveai dintr-o perspectivă globală sau *sub specie aeternitatis*. Între timp, vara englezească începea să te cheme, iar țara continua să-și vadă de ale ei. Nu avea să se petreacă nimic seismic în viața națiunii vreme de câteva săptămâni. Pentru următorul eveniment cu adevărat uluitor trebuia așteptată ziua de 29 iulie 2015.

Zi în care se anunță că romanul *Un trandafir fără spini* de Benjamin Trotter intrase pe lista lungă pentru Man Booker Prize.

22.

Iulie-august 2015

Doug nu-şi mai văzu fiica timp de două luni. Trebuia să recunoască: atunci când venea vorba de ţinut duşmănie, era în fruntea clasamentului. Nu-şi propusese să-l vadă nici după aceea: Francesca mijloci întâlnirea, scoţându-l la o cafea la Saatchi Gallery din York Square, într-o dimineaţă de pe la jumătatea lui iulie şi luând-o pe Coriander cu ea, fără să prevină pe nimeni.

— Hai, fiţi serioşi! spuse ea. E ridicol. Taică-tău are o nouă iubită. Şi care-i problema? Se-ntâmplă mereu.

— E-un ipocrit fără pereche, zise Coriander, încruntându-se spre adâncurile *latte*-ului.

— Ascultă, Corrie, vorbi Doug. Şi iartă-mă dacă vorbesc ca un băşinos bătrân. Dar, când o să fii un pic mai mare – doar *un pic* peste optsprezece ani, care ştiu că pentru tine e apogeul înţelepciunii –, când o să fii un pic mai mare, o să-ţi dai seama că nu toţi cei care nu-ţi împărtăşesc vederile politice...

Coriander nu avea chef să-l asculte.

— Conservatorii sunt nişte scursuri, răspunse ea.

Doug se întoarse spre Francesca, gândindu-se că i s-ar putea ralia întru revoltă în faţa acestei declaraţii. Când colo, ea zâmbea.

— A, drăguţ! zise el. Chiar încântător! Frumoase cuvinte foloseşti la adresa femeii de care tatăl tău...

Era pe punctul să spună „s-a îndrăgostit", dar se stăpâni la timp, pe de o parte, fiindcă nu voia s-o spună de față cu soția și cu fiica lui, pe de alta, fiindcă nu știa dacă era adevărat. În loc de asta, zise „cu care se vede", ceea ce-o făcu pe Coriander să se strâmbe dezgustată.

— Vreți să terminați amândoi cu cuvintele astea? se plânse ea. Nu te mai „vezi" cu nimeni la vârsta ta. Nu poți să ai o „iubită". Ai cincizeci și cinci de ani. Ea are patruzeci și șase. Sună ca dracu'.

Deci știe câți ani are Gail, își zise Doug. Cineva a căutat pe Google.

— Păi, nu face nici tu „scursură" pe cineva ale cărui păreri politice nu coincid cu ale tale, replică el. Gail e... o persoană minunată. Are principii foarte ferme.

— Aha... făcu Francesca. Deci *de-aia* te-ai culcat cu ea.

Coriander nu era dispusă să înghită.

— Zău? Nu firma de construcții a lui bărbatu-său a fost amendată fiindcă a construit locuințe sociale nesigure?

(Alte căutări pe Google, carevasăzică.)

— Au fost câteva probleme... începu el, dar ea îi tăie vorba.

— Dezvoltatorul imobiliar evreu tipic.

— Hei, zise Doug și-o avertiză ridicând degetul. Mai ușor cu astea!

Observase deja cât de repede se putea transforma sprijinul ei pătimaș pentru cauza palestiniană într-un antisemitism automat.

— Oricum, a divorțat de soțul ei. De ceva vreme. Ce-ar fi să luăm o cină în trei spre sfârșitul săptămânii?

— Sunt ocupată săptămâna asta.

— Cum ești ocupată? Școala s-a terminat, nu?

— Trebuie să mă pregătesc pentru Bogotá. De fapt – se ridică și-și azvârli geanta pe umăr –, chiar ar trebui să mă duc să-mi cumpăr niște chestii.

— Bogotá? Și, mă rog, când te duci la Bogotá?

Se întoarse spre Francesca.

— Tu știai de asta?

— Am aflat ieri. Se duce cu Tommy. Cică o plănuiesc de mult.

— Cine-i Tommy?

— Cred că actualul iubit, spuse Francesca.

O explicație care-o făcu pe Coriander să-i arunce genul de privire compătimitoare pe care i-ar arunca-o un stareț bătrân unui novice care încă trăiește într-o ignoranță neagră și să-i dea răspunsul batjocoritor:

— Iubit/prieten. Prieten/iubit. E doar un tip cu care dorm în același pat din când în când. De ce trebuie generația voastră să fie atât de *dualã* în toate chestiile?

Și cu asta, ieși repede din cafenea.

Doug, copleșit de mâhnire, îi urmări silueta care se îndepărta și spuse:

— Hai c-a mers bine.

— Pe cine am crescut? întrebă Francesca, gândind cu voce tare.

Pe urmă bău din frappuccino și încercă să pară ceva mai veselă:

— Măcar avem o fată căreia îi *pasă* de lume. E ceva, presupun.

— Oare așa o fi? Uneori am impresia că abia așteaptă să se revolte în numele altora.

— Posibil. Poate o s-o potolească universitatea.

Doug râse sceptic.

— Știm unde merge?

— Vrea să rămână la Londra. Deși să nu stea cu nici unul din noi, normal.

— Normal.

Urmă o tăcere de câteva clipe, cât timp continuară să se gândească amândoi la rătăcirile fiicei lor. Pe urmă Francesca întrebă:

— E treabă serioasă cu femeia asta? Gail?

— Da, destul de serioasă. La vârsta noastră, nu prea mai poți să te complici cu aventuri de-o noapte, nu?

Francesca zâmbi trist.

— Probabil că nu. Cum v-ați cunoscut?

— O recepție la Camera Comunelor. Am dat unul peste altul la un pahar. Și am continuat, nu știu de ce.

Își mângâie soția pe mână, scurt și fără efect.

— Și tu?

— A, merge, spuse ea, cu o vioiciune forțată. Îmi văd de viață.

În acel moment își aminti de ceva despre care voia să discute cu el.

— Întâmplător, m-am întâlnit alaltăieri cu un fost coleg și prieten de-ai tăi din școală. Ronald Culpepper.

— *Culpepper?* Isuse! Ce treabă ai avut cu el?

— Voia să organizez o strângere de fonduri pentru asociația lui caritabilă. The Imperium Foundation.

Doug izbucni într-un râs furios și neîncrezător.

— Doamne, cât tupeu! Trebuie să știi trei lucruri despre Culpepper. Unu: n-are nevoie de donații și de chestii caritabile de la nimeni: valorează deja milioane. Doi: The Imperium Foundation nu e deloc o asociație caritabilă, în sensul normal al cuvântului: e un *think tank* de extremă dreaptă, care încurajează comerțul liber și ajută marile corporații americane să intre pe piețele britanice. Mai ales în ceea ce privește sănătatea și asigurările sociale.

Francesca se gândi la cele auzite și spuse:

— Sunt doar două lucruri. Care-i al treilea?

— E o mare jigodie.

*

Doug obținu de la Coriander – prin Francesca – promisiunea că avea să-i trimită mesaje din Columbia ca să-l asigure că nu pățise nimic. Cu toate acestea, primul ajunse abia în seara când îl sărbătoreau pe Benjamin, în prima săptămână din august. Doug conducea într-un trafic intens, când îi zbârnâi telefonul. Gail trebui să-i citească mesajul cu voce tare.

— Zice: „Aici totul bine".

— Da? Și...?

— Atât.

— *Aici totul bine?* Pe bune? Asta e tot ce are să-i spună lui taică-său după zece zile de drum?

— Mai bine decât nimic, comentă Gail. De ce nu ești niciodată atât de îngrijorat că n-ai veşti de la băiatul tău?

— Fiindcă e la Londra, care e mai sigură decât Bogotá.

— Nu de asta. Fiindcă fetele se pricep să-şi joace taţii pe degete.

Gail avea un fiu, Edward – care avea să se ducă în scurt timp la universitate –, şi o fiică, Sarah, mult mai mică. Doug petrecea mult timp cu ei la ora aceea şi se simţea frustrat că ea încă nu apucase să-i cunoască nici unul dintre copii.

— Când se-ntoarce Corrie, o să am grijă să vă-ntâlniţi, promise el.

— Nu-i nici o grabă, spuse ea. Simt că asta o să fie prima noastră mare provocare. Nu sunt sigură că sunt pregătită. Stai întâi să-ţi cunosc toţi vechii prieteni.

În loc să ia trenul, se hotărâseră să meargă cu maşina de la casa lui Gail (un imobil impresionant, cu trei niveluri, din Earlsdon, unul dintre cartierele prospere din Coventry) la cina lui Benjamin din centrul Birmingham-ului. Drumul îi duse pe A45, o arteră aglomerată, cu două benzi pe sens, la marginea căreia încă se zăreau urme din Pădurea shakespeariană Ardeni în spatele hotelurilor, al clădirilor industriale oarecare şi al vastităţii aglomerate a aeroportului din Birmingham. În timp ce Doug conducea, Gail gonea prin ultimele pagini din romanul lui Benjamin, pe care era hotărâtă să-l termine înainte să-i cunoască autorul.

— Ei bine, spuse ea, punându-l deoparte când se apropiau de centrul oraşului, a fost deprimant. Frumos scris, dar deprimant.

— Melancolia e specialitatea lui Benjamin, zise el. Mai ales melancolia englezească. Cu o garnitură de nostalgie morbidă.

— Se pare c-o să fie distracţie mare.

— Nu-ţi face griji. O păstrează pentru cuvântul scris.

— Adu-mi aminte cine-o să mai vină.

— O să fie Philip Chase, cu care am fost amândoi la şcoală, şi soţia lui, Carol. A doua soţie. Probabil sora lui Ben, Lois, şi soţul ei – deşi nu prea-i mai place să vină-n centru.

— De ce?

— O agită. A fost acolo în seara exploziilor din baruri. Nu doar în zonă, ci... în miezul poveştii. Exact unde s-a petrecut. A fost de faţă când i-au omorât iubitul.

— Dumnezeule! Biata de ea!

— Încă n-a trecut peste.

— Cred că nici n-ai cum să treci vreodată peste așa ceva. Benjamin are vreo parteneră sau melancolia englezească și-a pierdut lipiciul de altădată la fete?

Doug zâmbi.

— Din câte știu, e singur. Sigur, a fost însurat ani buni, dar asta mai demult.

— Copii?

— Nu cu soția. Are o fată – Malvina – care trăiește-n State, dar nu vorbim despre ea.

— Ce complicat! Mai e și altceva despre care nu vorbim?

— Nu, cred că, în rest, ești în siguranță. S-ar putea să vină și nepoata lui Ben. Sophie. Fiica lui Lois. Și poate Steve Richards, un alt prieten comun.

Dar Steve nu era acolo, de fapt: plecase cu soția în vacanță. Iar când Doug întrebă dacă vine și Sophie, mama ei îi spuse:

— I-ar fi plăcut mult, dar e la Amsterdam. Îi iau un interviu pentru un documentar despre Vermeer.

Încerca să dea impresia că nu i se părea mare scofală.

— A, televiziune, da? întrebă Doug, impresionat.

— Mă rog... doar Sky Arts...

Stăteau în barul restaurantului, bând o sticlă de șampanie înainte de masă. Doug le făcu tuturor cunoștință cu Gail, prezentând-o ca pe „fața acceptabilă a Partidului Conservator". Philip insistă să-i caute un pahar, să i-l umple cu șampanie și s-o invite să se așeze lângă el.

— Hai, spune-ne cum s-a-ntâmplat, zise Doug. Pare cea mai stranie alegere a unui premiant de când a câștigat UE Nobelul pentru Pace în 2012.

— Încă n-am câștigat nimic, lămuri Benjamin. Nu sunt nici măcar pe lista scurtă – doar pe cea lungă.

Dar zâmbetul îi rămase pe figură. Așezată lângă el, Lois se gândi ce zâmbet frumos era și cât de puțin avusese parte de el de-a lungul anilor.

— Mă rog, normal că l-am înscris în cursă pentru premiu, spuse Philip. În fond, de ce nu? Chit că nu m-am gândit c-ar avea vreo şansă cât de mică – ah, iartă-mă, Benjamin. N-am vrut să sune...

— Nu-i nimic, zise Benjamin. Ştiu ce vrei să spui.

— Pe urmă am uitat de toată chestia, până miercurea trecută, când m-am trezit cu un telefon, hodoronc-tronc. De la administratorii premiului din Londra.

— Uluitor! Catapultat direct în prima divizie. Hai, Ben, probabil că e un sentiment senzaţional. Uite, nici măcar Lionel Hampshire n-a intrat pe listă anul ăsta.

Aşa era. După ce se anunţase lista lungă, puţinele publicaţii care se sinchisiseră s-o semnaleze o însoţiseră cu ştirea că în acest an distinsul om de litere fusese – în limbajul folosit de obicei pentru asemenea materiale – „umilit" de membrii juriului, care se părea că nu fuseseră impresionaţi de al şaselea lui roman, o creaţie subţire şi stranie, intitulată *O aliniere curioasă a anghinarelor*.

— Nu mă mir, spuse Lois. Am citit cartea şi e-o porcărie. Nu se compară cu a ta.

— Cei de la Ladbroke's au anunţat şansele? întrebă Doug. Tu ce cotă ai?

— La ora asta, o sută la unu.

— Am înţeles. Înseamnă că e un mare vot de încredere. Totuşi, trebuie să valoreze şi asta ceva.

— N-o să câştig, spuse Benjamin. Nici măcar n-o să prind lista scurtă.

— Şi ce dacă? zise Philip. Eu şi Carol am muncit pe brânci. Fiecare librărie Waterstones[1] din ţară a vrut şase exemplare. Vânzările au crescut cam cu trei mii la sută. Telefonul a sunat întruna. Ben a devenit un erou de *poveste*. Cea mai bună poveste din câte există: outsiderul îndrăzneţ împotriva marilor favoriţi. Englezilor le plac cei cu a doua şansă. Am vorbit despre el la postul local de radio. Am dat un interviu prin telefon pentru

1. Lanţ de librării britanic care operează în apoximativ 250 de magazine.

Radio Four. Iar Ben are oameni de la două ziare care vin să-i ia interviuri săptămâna viitoare.

— Centrale?

— Centrale.

Doug ridică paharul.

— Bravo, frate! Trebuia să se-ntâmple. Nimeni nu merită asta mai mult ca tine.

Se uită în jur ca să se asigure că erau cu toţii pregătiţi să toasteze.

— Pentru Benjamin!

— *Pentru Benjamin*! spuseră ceilalţi ca un ecou.

Benjamin era copleşit. Uitându-se în jur la feţele zâmbitoare – feţele prietenilor celor mai vechi şi mai apropiaţi, faţa iubitei lui surori, chiar şi faţa lui Gail (pe care abia o cunoscuse, dar pe care începea deja s-o simpatizeze) –, se simţi ca şi cum s-ar fi înecat în cel mai dulce chin cu putinţă. Timid, în cel mai bun caz (iar ăsta era, cu siguranţă, cel mai bun caz), nu foarte priceput la cuvinte, dacă nu i se dădea timp din belşug să chibzuiască înainte să le aştearnă pe hârtie, încerca în clipa aceea o fericire pe cât de deplină, pe atât de imposibil de exprimat. Nu putea decât să apeleze – ca de obicei – la subevaluare şi autoironie.

— Vă mulţumesc tuturor, spuse el. Dar e bine să nu ne ia valul. E o loterie, atâta tot, iar eu am fost foarte, foarte norocos.

— Atunci, *bucură-te* de ea, pentru Dumnezeu! zise Philip, bătându-l pe spate. Majoritatea oamenilor nu au parte nici măcar de un sfert de oră de celebritate.

— Nu i-aş spune chiar celebritate...

— Of, Ben! îl dojeni Lois.

— Vin nişte jurnalişti să-ţi ia interviuri, nu? vorbi Doug. O să-ţi apară poza în ziar. Femei frumoase o să-ţi cadă la picioare. O să fii recunoscut în locuri publice.

Ezitând în continuare, Benjamin îşi dădu seama că se apropiase cineva de el. Se întoarse şi văzu o tânără cu părul blond – despre care s-ar fi putut spune, fără exagerare, că era frumoasă – oprindu-se lângă el, privindu-l cu deferenţă şi aşteptând să-i atragă atenţia.

— Iertați-mă, spuse ea, cu o șovăire fermecătoare în glas, care ar fi putut fi pusă foarte ușor pe seama venerației. Sunteți... sunteți Benjamin Trotter?

Ceilalți tăcură. Era ca și cum ar fi fost cu toții martori ai începutului noii vieți a lui Benjamin.

— Da, spuse el, vag întrebător.

Apoi repetă, pe un ton mai mândru, mai încrezător:

— Da, eu sunt.

— Minunat! răspunse femeia. V-am pregătit masa.

23.

August 2015

Ceremonia de deschidere a Jocurilor Olimpice din 2012 avusese un efect specific asupra lui Sohan. Îi deviase cursul cercetărilor, care după acel eveniment se centră pe reprezentările literare, cinematografice și muzicale ale specificului englezesc. După ce lucră pe tema asta câteva luni, ajunse să-l fascineze îndeosebi conceptul de „Anglia Profundă", o sintagmă pe care o întâlnea din ce în ce mai des în articole de ziar și în publicații universitare. Ce reprezenta, de fapt? Era un fenomen psihogeografic care avea de-a face cu spațiile verzi din sate, acoperișul de stuf al cârciumii de cartier, cabina telefonică roșie și sunetul subtil al mingii de crichet lovite de crosa din lemn de salcie? Sau, ca să-l înțelegi pe deplin, trebuia să te cufunzi în scrierile lui Chesterton și Priestley, ale lui H.E. Bates și L.T.C. Rolt? Te ajuta dacă te uitai la *Poveste din Canterbury* a lui Michael Powell sau la *A mers bine?* de Cavalcanti? Se găsea oare expresia specificului englezesc distilată muzical în opera lui Elgar, Vaughan Williams sau George Butterworth? În tablourile lui Constable? Sau de fapt fusese exprimată cel mai puternic, sub o formă alegorică, de J.R.R. Tolkien când crease așa-numitul Tărâm și-i populase idila pastorală cu hobbiți insulari curajoși, gata să adoarmă sau să devină autosuficienți dacă erau lăsați de capul lor, dar aprigi când îi stârneai și ideali – chit că neplauzibili, din câte se părea – în caz de criză? Poate că exista, de asemenea, o legătură,

ba chiar o înrudire esențială, cu idealul francez de tip *La France Profonde*... Sohan vorbea adeseori despre asta cu Sophie, până seara târziu, în fiecare zi de marți și miercuri, când ea dormea în apartamentul lui din Clapham, însă nu reușeau niciodată să-și definească termenii și nici să rezolve chestiunea centrală a ce era Anglia Profundă de fapt sau unde o găseai. Însă în dimineața zilei de duminică, 9 august 2015, Sophie simți că se apropiase cât putuse de mult de elucidarea misterului. Dacă Anglia Profundă exista, decise ea, era aici – aici, la a cincea gaură a terenului și clubului de golf din Kernel Magna.

Se uită, parțial buimacă, parțial pradă unei admirații invidioase, la Ian, care studie poziția mingii la marginea suprafeței de joc și scoase repede, hotărât, o crosă din geantă.

— Capăt metalic și îngust, explică el, ca și cum asta ar fi trebuit să însemne ceva.

— Bună alegere!

O spuse într-un fel din care să reiasă limpede – se gândi ea – că habar n-avea despre ce vorbea Ian; însă el tocmai lua poziție lângă minge, apreciind distanța până la gaură și prea ocupat să observe.

Momentul de dinainte de lovirea mingii era un moment de încremenire aproape totală. Se auzea un ciripit, da, însă el nu făcea decât să sublinieze liniștea, altminteri profundă. Aici nu exista zgomot de trafic, nici măcar un vag huruit slab dinspre apropiata M40: poate că, datorită copacilor-surdină, acel șir lung de stejari și zade care mărgineau latura de est a terenului, asigurând paza răbdătoare și respectuoasă a acestui gazon tuns cu forfecuța. Soarele bătea dintr-un cer fără nori, un cer de un albastru bogat, perfect, siniliu. Dimineața era, într-adevăr, o simfonie de albastru și verde: deasupra, cerul; la dreapta, în depărtare, albastrul sclipitor al unui ochi de apă, al unui mic lac artificial; în jurul ei, toate nuanțele de verde așezate acolo de om sau de natură, infinit de relaxante și de plăcute ochiului. Trecerea timpului părea să se fi suspendat. Un sentiment de tihnă imensă o năpădi pe Sophie. Aici nu conta nimic; aici, în acest spațiu prețios și retras, nu exista nimic mai important

decât sarcina simplă și directă de-a trimite o mingiuță într-o găurică din cât mai puține lovituri cu putință.

Ian continua să se miște ușor dintr-o parte în alta, reglându-și centrul de greutate; își așeză atent crosa lângă minge încă o dată, pe urmă o duse peste umăr și lovi cu o mișcare puternică și grațioasă. Mingea se ridică în aer, descriind un arc elegant, dispăru momentan din vedere, iar apoi ateriză cu un zgomot discret pe teren și se opri la vreo doi metri de gaură.

— Minunat! spuse doamna Bishop, stând chiar în spatele lui.

— Foarte bine, într-adevăr, zise domnul Bishop din cealaltă parte a suprafeței de joc, unde mingea lui se oprise pe o porțiune neamenajată.

Domnul Hu, ultimul membru al cvartetului, nu scoase un cuvânt. Stătea în centrul suprafeței de joc și o luă în față, trăgându-și căruciorul pentru crose după el, spre mingea pe care o trimisese foarte aproape de un obstacol de nisip.

— Te pricepi, spuse Sophie, pe când Ian își vâra crosa la loc în geantă.

El zâmbi.

— Sunt zile și zile.

Merseră mai departe sub lumina soarelui. Ea îl luă de braț.

De câteva luni, acest nou obicei de-a juca golf în fiecare dimineață de duminică devenise o sursă de tensiune între ei. Lui Ian îi plăcuse întotdeauna sportul ăsta, însă acum partidele deveniseră sacrosancte: trei ore pe teren, de obicei cu Simon Bishop și părinții lui, urmate de un prânz cu mama lui fie acasă, fie la restaurantul clubului. În combinație cu meciurile de fotbal de sâmbătă, asta însemna că weekendurile lor erau înghițite de sport, iar Sophie părea să-și petreacă o bună parte din fiecare sâmbătă și duminică stând de una singură în apartament.

— Chestia e, spusese ea abțiguită, uitându-se la ce-i rămăsese din șnapsul din pahar și întrebându-se cât de tare era, că nu-mi dau seama dacă ne *îndepărtăm* unul de altul sau dacă am fost *dintotdeauna* atât de departe și abia acum am început să-mi dau seama.

Sigrid, regizoarea documentarului artistic despre Vermeer de la Sky Arts, se aplecase în față și-i atinsese brațul. Mai era puțin până la două noaptea și se numărau printre ultimii clienți ai unui bar cavernos și slab luminat de pe Gravenstraat.

— Faptul că ai multe în comun cu partenerul nu înseamnă nimic, spusese ea. Pieter și cu mine am avut aceleași preocupări, aceleași simpatii politice, aceleași păreri... Și unde am ajuns?

Îi spusese deja lui Sophie, și încă pe îndelete, povestea căsniciei ei dezastruoase, care începuse ca o comuniune a sufletelor și se încheiase cu violență în familie.

— Pieter s-a dovedit a fi o jigodie, zise. O jigodie mincinoasă. O jigodie infidelă. O jigodie violentă. Crezi că soțul tău e o jigodie?

— Nu, răspunse Sophie. Nici vorbă.

— Îl iubești?

Sophie se oprise. I se părea o întrebare imposibilă.

— Cred...

— Îl *placi*?

— Da. Fără discuție.

— Ai încredere în el?

— Da.

— Ți-ai pune viața în mâinile lui?

— Da, mi-aș pune.

— Atunci, ai grijă și rămâi dracului cu el! Ce dac-a votat cu conservatorii la ultimele alegeri și tu ai votat cu laburiștii? Nu asta înseamnă viața. Fostul meu soț era socialist și într-o noapte mi-a tras un pumn în gură fiindcă stătusem târziu cu o prietenă.

— Da. Bineînțeles. Ai perfectă dreptate.

— Dacă ți se pare că vă-ndepărtați, încearcă să te-apropii de el. Dă-ți silința. S-ar putea să observe ce faci și să-ncerce să se apropie și el de tine.

Sophie dăduse din cap dubitativ și repetase:

— Să mă apropii de el...

— Nu știu... Du-te cu el la una dintre partidele alea tâmpite de golf. Arată că vrei. Cât de rău poate fi? Măcar faci un pic de mișcare și ieși la aer.

Așa că iat-o, câteva zile mai târziu. Petrecându-și dimineața de duminică la terenul și clubul de golf din Kernel Magna – într-un loc unde, cu cinci ani în urmă, nici nu și-ar fi imaginat că avea să pună piciorul. Și gândindu-se, pe când mergea la braț cu soțul ei prin soare, că descoperise în sfârșit Anglia Profundă și că nici măcar nu era atât de rea.

— Ce crezi că-nțelege din asta? îl întrebă pe Ian, arătând din cap spre domnul Hu.

— Mă gândesc c-or avea terenuri de golf și-n China, spuse el.

— Da, bineînțeles, dar... *asta*, zise ea și arătă în jur. Totul e atât de tipic englezesc. Mă întreb dacă i se pare exotic.

— Sunt sigur că-i place mult.

Domnul Hu Dawei vizita Anglia câteva zile ca să-și cimenteze relația de afaceri cu Andrew Bishop, tatăl lui Simon. Andrew își petrecuse toată viața ocupându-se de lactate și transformase ceea ce fusese cândva o mică fermă de familie într-o agroafacere internațională în continuă dezvoltare. Se apropia de șaizeci și cinci de ani, dar nu dădea nici un semn că ar vrea să se pensioneze sau că ar rămâne în criză de idei: cu puțin timp în urmă descoperise o nouă piață de export profitabilă în China, unde laptele englezesc se bucura de o bună reputație și unde exista o cerere masivă îndeosebi de lapte UHT. Domnul Hu stătea la frumoasa fermă din secolul al XVIII-lea a familiei Bishop de marți, se bucurase de mai multe tururi amănunțite ale grajdurilor de muls și ale instalației de prelucrare, petrecuse după-amiaza de sâmbătă cu doamna Bishop la Stratford-upon-Avon, totul culminând cu o ieșire la RSC ca să vadă *Coriolanus*, iar în dimineața asta profita de ocazie ca să-și arate priceperea la golf, care era impresionantă. (Se dovedi că surmontase un handicap de trei.) Făcea echipă cu Andrew împotriva lui Ian și a doamnei Bishop – Simon fiind la serviciu tot weekendul – și după patru găuri aveau deja două puncte avans.

— Hai, Mary, spuse Ian, stând lângă partenera lui, pe când aceasta își pregătea următoarea lovitură. Putem să revenim. Putem să recuperăm un punct.

Mingea lui Mary se găsea în centrul suprafeței de joc, dar căzuse la peste patruzeci de metri de zona cu steguleţe. Dacă o trimitea la o distanță mică de gaură de data asta, încă putea să termine fără penalizare. Însă lovi rău mingea – apreciase bine lungimea, dar o văzu aterizând la marginea zonei cu steguleţe.

— Dezastru, spuse ea.

— Nici o problemă, zise Ian. Nu e totul pierdut.

În ciuda asigurării lui, ea clătină din cap din mers, reproşându-şi că trăsese în jos echipa. Pe urmă, pe când se apropiau de zona cu steguleţe, se întoarse spre Sophie:

— Înţeleg c-ai fost la Amsterdam. Frumos oraş, nu? Am fost şi eu o dată, cu Institutul Femeilor, acum mulţi ani. Te-ai simţit bine? E foarte important să faci o pauză din când în când, nu?

— Mă rog, zise Sophie, n-a fost chiar pauză. Deşi am...

— Andrew şi cu mine ne-am făcut un obicei să plecăm undeva din două în două luni, spuse Mary, care nu părea să exceleze la capitolul ascultare. Nu mai departe de anul ăsta am fost la... stai să văd... Budapesta... Sevilla, a fost senzaţional... Bari... fructe de mare grozave... Tallinn...

— A, da, spuse Sophie. La Tallinn am fost şi noi. Foarte puţin. A fost unul dintre locurile unde ne-am oprit, Ian şi cu mine, când am...

— Şi de fiecare dată cu zbor direct din Birmingham, continuă Mary. Nu e formidabil? A devenit un veritabil nucleu în ultimii ani. Am ajuns în colţuri ale Europei pe care, altminteri, nici nu ne-am fi gândit să le vizităm.

— Asta-i minunat, replică Sophie, negăsind ceva mai bun de zis.

— Ce rost are să te mai duci acum la Heathrow sau la Gatwick? Avem toată Europa la îndemână de-aici.

*

Sophie apucă să stea de vorbă cu domnul Hu abia la a şaptea gaură. Cu mingea rămasă la vreo douăzeci şi cinci de metri de

zona cu steguleţe, acesta scoase o crosă puţin mai lată şi alese o lovitură riscantă, direct peste un prag de nisip mare, dar nu trimise mingea dincolo de zona cu steguleţe, făcând-o să aterizeze la o distanţă comodă pentru trimiterea în gaură.

— Nu mă pricep, zise Sophie, dar am impresia că sunteţi foarte bun la sportul ăsta.

— Acasă joc de două-trei ori pe săptămână. Dar aici e altfel. Aici e special.

— Cum adică?

— Doar aici ar trebui să se joace golf, spuse el, arătând în jur. În Anglia. „Meleagul Angliei, cel verde şi frumos."

Merseră mai departe.

— Predaţi la universitate, corect? Deci ştiţi de William Blake?

— Puţin. Mai mult ca artist decât ca scriitor, să fiu sinceră.

— Poemul ăsta, „Ierusalim", e foarte frumos. Dar mă derutează.

— De ce?

— „Ierusalimul s-a durat aici." Aşa spune, nu? Dar nu există „s-a durat". Nu e forma potrivită.

— Probabil că nu. Însă „durat" e mai bun pentru ritmul versului.

Domnul Hu analiză explicaţia şi surâse admirativ.

— Vedeţi, asta-mi place la englezi! Toată lumea vă crede oameni prudenţi, conservatori. Dar sunteţi gata oricând să încălcaţi regulile. Dacă e să obţineţi ce v-aţi propus, încălcaţi regulile cu mare plăcere, râse încântat. Chiar şi William Blake!

*

Sophie apucă să stea de vorbă cu domnul Bishop abia la a zecea gaură.

— Mă tem că te plictiseşti petrecându-ţi dimineaţa de duminică în felul ăsta, spuse el.

Îşi pierduse din nou mingea în zona neamenajată, iar Sophie îl ajuta s-o caute.

— Deloc, zise ea. Am învăţat deja o mulţime de lucruri.

— Serios? Cum ar fi?

— Am învățat ce înseamnă *par*. Am învățat care e diferența dintre *wedge* și *driver*. Am învățat că un *birdie* e o lovitură sub *par*, un *eagle* e două sub *par*, iar un *albatross* e trei sub *par*, dar se realizează foarte rar.

— Foarte bine. Deși nu știu cât de utile o să-ți fie informațiile astea în specialitatea ta.

— Nu știi niciodată. Moara universitară macină de toate.

— Așa o fi. A, uite-o!... Vai de mine!

Mingea lui nu numai că stătea în iarba înaltă, dar se oprise atât de aproape de trunchiul unui puiet de tisă, încât era clar că nu aveai cum s-o lovești. Andrew trebui s-o ridice și s-o arunce în spate, renunțând la o lovitură.

— Și am mai învățat, spuse Sophie, luând o crosă cu un cap metalic normal, că Anglia exportă lapte în China. Ceea ce nu mi-ar fi dat prin cap până azi.

— Drace!

Andrew rată lovitura: mingea înaintă anevoie încă vreo câțiva metri, tot în zona neamenajată. Se apropie de ea, ținând aceeași crosă.

— Da, e remarcabil, nu? Cred că nici mie nu mi-ar fi dat prin cap acum câțiva ani. Și oricum nu m-aș fi gândit că o să fiu printre cei care exportă. La început mi s-a părut foarte descurajator. Dar fiul meu m-a ajutat să pun totul în mișcare. Nu Simon, ci Charles, fratele lui Simon. Stă în Hong Kong și lucrează pentru HSBC. Așa că știe cum e mersul în partea aia a lumii. Și vrei să-ți zic ceva? După ce ne-am pus pe treabă, chiar și cu problemele unei alte limbi, hârțogăria a fost mai simplă decât cea pe care trebuie s-o completez când am de-a face cu UE.

— Serios? Asta e uimitor.

— Nu neapărat. Oamenii ăia de la Bruxelles sunt un coșmar, să știi. Birocrație cât încape.

Lovi mingea, care se ridică frumos în aer și ateriză la fel de frumos în mijlocul unui prag de nisip, la nici treizeci de metri de el. Andrew se strâmbă.

— Un coșmar total și afurisit.

*

— Te simți bine? întrebă Ian, pe când se îndreptau împreună spre zona din jurul celei de-a paisprezecea găuri.

Era un trei sub *par*, iar el avea șansa să facă un *birdie*, dat fiind că ajunsese dintr-o lovitură la marginea zonei cu steguleţe.

— Nu cred c-o să fac din asta un obicei, spuse ea. Dar a fost simpatic.

— Ei bine, măcar știi că asta fac în fiecare duminică dimineață și că n-am o aventură.

Merseră mai departe. Era atât de liniște, încât Sophie auzea roțile de la căruciorul lui Ian și sunetul propriilor ei pași pe iarba moale.

— E foarte calm aici, zise ea. Îmi dau seama de ce-ți place.

— Da, spuse el. N-ar fi grozav să fii într-un loc ca ăsta mereu? Într-un loc atât de calm.

— Adică să trăiești într-un loc ca ăsta?

— Da.

— Nu la așa ceva te gândeai pentru când o să ieși la pensie?

— Mă gândeam mai degrabă că ăsta e locul unde oamenii stau când sunt gata să aibă copii.

Sophie se crispă și grăbi pasul.

— Nu putem să vorbim despre asta acum, răspunse ea. Nu sunt pregătită. O știi și tu.

El se opri în loc. Rămase așa și o privi, cu mâinile în șold, pe când ea mergea mai departe.

*

La prânz avea să li se alăture și mama lui Ian. Sophie presupuse că avea să vină cu mașina ei, dar de fapt, pe când ea și Ian străbăteau macadamul din jurul clubului, văzu apropiindu-se un vehicul necunoscut, cu Helena pe locul de lângă șofer. La volan părea să se afle Grete. După ce parcară, Helena coborî încet cu ajutorul lui Ian și apoi se sprijini cu totul pe el, până

ajunseră la intrarea principală în club. Sophie se apropie de portiera şoferului ca să discute cu Grete.

— Mulţumesc, spuse ea. Ai fost foarte amabilă.

— Mă bucur când pot să fiu de folos, zise Grete. Ştiu că nu prea îi mai place să conducă.

— Nu vrei să bei ceva cu noi?

— E-n regulă, mulţumesc. Chiar voiam să vorbesc ceva cu doamna Coleman şi am avut ocazia acum. Drept să-ţi spun, mă simt vinovată! – fiindcă am anunţat-o că plec.

— O, nu, zise Sophie. Dar ajunseserăţi să fiţi prietene bune.

— Da, aşa-mi place să cred, spuse Grete. E deja mult timp de când vin la ea. Patru ani. Totuşi, plec dintr-un motiv frumos. Soţul meu şi cu mine o să avem un copil.

În lumina discuţiei cu Ian de la a paisprezecea gaură, Sophie primi vestea cu o intensitate aparte. Grete era cu minimum cinci ani mai tânără decât ea. Însă reuşi să spună, relativ sincer:

— E o veste minunată. Felicitări! Şi pe când?

— Peste cinci luni.

— Fantastic!

Se chinui să-şi aducă aminte ceva despre soţul lui Grete, în afară de nume.

— Lukas lucrează tot la...?

— La restaurant, da.

— Restaurantul din...?

— Stratford. L-au făcut manager.

— Fantastic!, repetă ea. Chiar mă bucur că merge totul atât de bine.

— Mulţumesc.

Pe când se îndepărta cu maşina, Sophie observă că avea un zâmbet intim, adresat parcă sieşi, pe care nu putu să nu i-l invidieze.

Sala de mese a clubului nu era atât de scrobită cum se temuse – ţinuta era „relaxat elegantă", se părea, ceea ce însemna, cel puţin că bărbaţii nu trebuiau să poarte cravată –, dar tot nu se simţea în largul ei. În primul rând, avea conştiinţa acută a faptului că ea şi Ian erau cei mai tineri de acolo: nu mai văzuse atâta păr

cărunt și alb de la croaziera celor de la Legend. Mâncarea era destul de grea: trebuia să te duci la o tejghea și să stai la coadă, iar când îți venea rândul, îți puneai niște felii de vită sau de porc bine făcute, cu un vraf de cartofi la cuptor și legume verzi, pe care domnul Hu, orientându-se după meseanul din fața lui, le înecă într-un sos de carne dens, având în tot acest timp o expresie de oarecare nedumerire.

Nu se auzi muzică din boxe pe durata mesei. Avură parte doar de vorbăria discretă și educată a vreo patruzeci de femei și bărbați vârstnici, care fie jucaseră, fie urmau să joace golf timp de trei ore și jumătate.

— Ți-a spus mama ta ce veste i-a dat Grete? întrebă Sophie, așezându-se lângă soțul ei.

— Mi-a spus, zise el.

— Cum a primit-o?

Ian se uită la ea, un pic surprins.

— Bine. Agenția o să-i găsească pe altcineva destul de repede.

— S-ar putea să-i simtă lipsa.

— S-ar putea.

— Poate c-o să păstreze legătura.

— Posibil.

— Se pare că soțul ei administrează un restaurant din Stratford. Am putea s-o ducem acolo cândva.

— Bună idee!

După ce luă prima îmbucătură, Ian observă că Sophie încă nu începuse să mănânce, părând să se uite undeva în față, ușor năucită.

— E totul în regulă?

— Iartă-mă, zise ea. Cred c-am obosit puțin. A fost una dintre cele mai lungi plimbări pe care le-am făcut în ultima vreme. Și chiar nu mă așteptam să mă aducă unde m-a adus.

— Ce vrei să spui?

— Aici, răspunse ea. În anii 1950.

Ian zâmbi indulgent la gluma ei, dar nu făcu alte comentarii câtăva vreme. Se asigură că mama lui avea destul vin în pahar și-i dădu sarea și piperul. În cele din urmă, spuse:

— N-ai decât să crezi că sunt anii 1950, dar pentru unii e o parte perfect normală a Angliei din 2015. N-o lua în bășcălie doar fiindcă nu ești obișnuită cu ea.

— 2015? Serios? întrebă Sophie și arătă spre tabloul atârnat pe peretele de vizavi de ei. Cu chestia aia care se uită la noi?

Tabloul înfățișa zece-doisprezece călăreți cu vestoane roșii și jobenuri galopând peste câmpii și sărind peste garduri vii, în urmărirea unei vulpi recalcitrante, care se vedea într-un colț, fugind ca să scape cu viață și aruncând o privire îngrozită în urmă.

— Uite, așa ceva chiar mi-ar plăcea să văd, spuse domnul Hu. O vânătoare tradițională englezească. Poate la vizita următoare reușiți să aranjați ceva, domnule Bishop? Ca simplu spectator, bineînțeles. Știu să lovesc cu crosa de golf, dar nu știu să călăresc.

Andrew zâmbi.

— Mă tem că nu-i atât de simplu.

— Chiar așa?

Se lăsă o tăcere scurtă, timp în care toți se întrebară cine avea să-i dea vestea. În cele din urmă, Mary își luă inima-n dinți.

— Mă tem că vânătoarea de vulpi e privită astăzi ca o activitate infracțională în țara asta, explică ea. A fost interzisă cu mulți ani în urmă.

— Interzisă? Ce ciudat! Nu mi-am dat seama.

Își tăie o felie groasă de vită și spuse, în timp ce mesteca încet:

— Normal, englezii sunt renumiți pentru iubirea de animale.

— A fost o lege dată de ultimul guvern laburist, zise Andrew. N-a avut nimic de-a face cu confortul animalelor și totul a avut de-a face cu resentimentul de clasă.

— Poate că reușiți să schimbați legea, spuse domnul Hu.

Mary și Helena râseră amândouă scurt și disprețuitor.

— În fond, măcar *voi* – cuvintele avură un ton circumspect – trăiți într-o țară liberă și democratică.

— Mă tem că vă-nșelați, replică Helena. Anglia de azi nu e o țară liberă. Trăim sub o tiranie.

— O tiranie? se înfierbântă domnul Hu. Vă rog, doamnă, alegeți-vă cu grijă cuvintele!

— Folosesc termenul cu toată grija, vă asigur.

— Domnul Cameron al dumneavoastră nu-mi face deloc impresia unui tiran.

— Nu asta am vrut să spun. Un tiran nu trebuie să fie neapărat un individ. Poate să fie și o idee.

— Trăiți sub tirania unei idei?

— Întocmai.

— Și numele ei este...

— Corectitudinea politică, bineînțeles, răspunse Helena. Sunt sigur c-ați auzit expresia.

— Desigur. Dar nu în raport cu tirania.

Helena își lăsă furculița și cuțitul.

— Domnule Hu, n-am fost niciodată în China și nu vreau să tratez cu ușurință condițiile grele în care probabil că trăiți acolo. Dar și aici, în Marea Britanie, ne confruntăm cu probleme asemănătoare. De fapt, aproape c-aș putea spune că situația noastră e mai rea. Dumneavoastră aveți o cenzură pe față, la noi e ascunsă. Totul se petrece sub masca libertății de expresie, astfel încât tiranii să poată pretinde că totul e-n regulă. Oamenii care asigurau cândva păstrarea marii tradiții a vânătorii cu ogari nu mai au voie s-o facă. Iar dacă încearcă vreunul dintre noi să protesteze, i se închide gura. Vederile noastre nu au voie să fie exprimate la televiziune sau în ziare. Postul național de radio ne ignoră sau ne tratează cu dispreț. Votul devine o pierdere de vreme când toți politicienii îmbrățișează părerile la modă. Bineînțeles că am votat cu domnul Cameron, dar fără nici un entuziasm. Valorile lui nu sunt și ale noastre. La drept vorbind, știe la fel de puțin despre modul nostru de viață cât știu adversarii lui politici. În realitate, sunt cu toții în aceeași tabără – și nu e tabăra *noastră*. Fiindcă văd că nu v-am convins, vă mai dau un exemplu. Un exemplu cât se poate de concret. Cu un an în urmă, fiul meu și-a depus dosarul pentru un post – Ian, nu mă-ntrerupe, lasă-mă să termin –, a solicitat o avansare și, dacă ar fi existat cinste sau dreptate în țara asta, ar fi obținut-o. În loc de

asta, i-au dat-o contracandidatei pe motiv de origine etnică și de culoare a pielii. Au făcut-o fiindcă – Sophie, n-ai decât să te uiți așa la mine cât vrei, dar lucrurile astea *trebuie spuse*, cineva trebuie să le spună, și o să-ți mai zic ceva – viața fiului meu a fost vătămată, vătămată serios, de corectitudinea asta politică absurdă, și dacă *tu*, Sophie, accepți asemenea chestii și nu-ți aperi oamenii și valorile, o să ți se-ntâmple și *ție*, o să fii următoarea pe listă. Sunt femeie bătrână, pot să spun lucrurile astea și le spun fiindcă mi se rupe inima când vă văd, doi tineri frumoși ca voi, trăgând tare ca să câștigați o pâine, fiind obligați să aveți două slujbe, să lucrați fiecare în alt oraș, să nu vă vedeți toată săptămâna, să nu aveți timp să fiți împreună și să-ncepeți o familie, iar asta nu s-ar fi întâmplat și *n-ați fi fost în situația asta* dacă Ian ar fi primit postul. Și ar fi *trebuit* să-l primească. Îl merita. A tras ca un câine pentru el și-l merita.

Sophie avea să fie supărată pe ea însăși zile întregi după aceea fiindcă nu protestase împotriva acestei izbucniri. La fel ca toți cei de la masă, își privi farfuria și nu spuse nimic; deși îi trecu prin minte că ceilalți rămăseseră tăcuți fiindcă erau întru totul de acord cu Helena. Reacția domnului Hu era greu de ghicit, în afara faptului că era surprins. Și, în orice caz, Helena nu terminase.

— Oamenii din Middle England, continuă ea, adresându-i-se direct oaspetelui chinez, au votat cu domnul Cameron fiindcă n-au avut pe cine să aleagă. Alternativa era de negândit. Dar, dacă o să se ivească vreodată ocazia să-i arătăm ce părere avem despre el, credeți-mă că o să profităm de ea.

24.

— Nu înregistrezi? întrebă Benjamin.

Jurnalista, pe care o chema Hermione Dawes, zâmbi şi clătină din cap. Avea un carnet deschis în poală şi pixul pregătit. Părul i se revărsa pe umeri în ondulări blonde, iar rujul de pe buze era strălucitor.

— Sunt o fată de modă foarte veche, spuse ea. Începem?

— Sigur, zise Benjamin.

Se lăsă pe canapea şi încercă să se destindă. Vederea Severnului curgând pe sub fereastra lui îl calma de obicei, dar nu şi în dimineaţa asta. Nu putea să scape de impresia că Hermione (despre ale cărei materiale Philip îl prevenise că puteau fi „cam acide") îi examina glacial conţinutul casei şi-i judeca fiecare obiect, fiecare decoraţiune interioară, fiecare piesă de mobilier.

— Aşadar ai început să scrii de când erai foarte tânăr, nu?

— Da. De pe la zece sau unsprezece ani. Ţin minte că...

— Părinţii au fost şi ei scriitori?

— Nu, deloc. Tata a lucrat la fabrica British Leyland din Longbridge, iar mama a fost casnică. Nu a avut serviciu.

— Şi ai fost la o şcoală de cartier?

— Am fost la King William, care e aproape de centrul Birmingham-ului. A fost alegerea părinţilor.

— Crezi c-a fost alegerea corectă?

— Presupun. Adică... M-am întâlnit recent cu unul dintre cei mai vechi prieteni din şcoala primară, cu care nu mai vorbisem de peste patruzeci de ani, şi mi-am dat seama cum poate

sistemul de învățământ din Anglia să... știi tu... să-i dezbine pe oameni.

— Acum ce face? întrebă Hermione, notându-și de zor în carnet.

— E clovn.

Ea își ridică privirile.

— Clovn?

— Animator pentru copii.

— Mă rog, oricum e frumos c-ai reluat legătura cu el. La școală ai început să te gândești serios la scris?

— Uite, chiar mă bucur că mă-ntrebi asta, răspunse Benjamin. Fiindcă, uitându-mă înapoi, aproape că pot să spun cu precizie când. Era în noiembrie 1974 și un prieten – îl chema Malcolm și era de fapt prietenul soră-mii – m-a dus la un concert la un club din oraș pe nume Barbarella's. Iar una dintre trupele care cântau acolo era Hatfield and the North. Acum i-am spune „rock progresiv" muzicii pe care-o cântau, dar pe atunci termenul nu exista, după cum probabil că-ți amintești...

Simțind că Benjamin aștepta din partea ei un fel de confirmare, Hermione se mărgini să spună:

— M-am născut în 1989.

— A, da, corect. În regulă. Ei bine, vezi tu, ce m-a dat pe spate în seara aia la Hatfield and the North a fost combinația asta de prospețime – originalitate – regândirea completă a formei –, deși muzica era foarte ușor de ascultat, chiar te invita s-o asculți. Și mi-am zis „Asta ar trebui să fac ca scriitor". De exemplu, pe primul lor album e o piesă, „Aigrette", pe care a compus-o chitaristul, iar, dacă asculți atent, nu doar că tempoul se schimbă o dată la câteva măsuri, dar trece prin modulațiile astea, prin schimbările astea de tonalitate, și totuși melodia chiar te prinde, chiar e atrăgătoare. Iar asta m-a făcut să-mi spun că da, dacă lucrul pe care-l faci e ușor de urmărit *tematic*, dacă există o linie directoare puternică pentru cititor, indiferent că e vorba de intrigă, de idei, de personaje sau mai știu eu ce...

Își dădu seama că Hermione se oprise din notat de ceva vreme.

— Oricum, conchise el, ăsta a fost un moment declanşator pentru mine. Hatfield and the North. Barbarella's. Noiembrie 1974.

— Bun.

Hermione mai notă câteva cuvinte sau, cel puţin, se prefăcu.

— Şi cam tot atunci te-ai îndrăgostit de fata asta care-a devenit sursa de inspiraţie pentru romanul tău?

— Da, mai mult sau mai puţin.

— În carte i-ai spus Lilian. Cum o chema în realitate?

— Mă tem că nu pot să-ţi zic.

— Dar a existat de-adevăratelea, nu? Şi trăieşte?

— Da.

— Deci cartea ta nu prea e roman – e mai degrabă ceva memorialistic, cu numele schimbate?

— Nu, e prea simplist. O văd ca pe un punct de intersecţie între ficţiune şi memorialistică. Îmi place să explorez spaţiile astea... liminale, vezi tu.

„Liminal" – iată un cuvânt bun. Pentru prima dată în timpul interviului, Benjamin se arătă cu adevărat mulţumit de ceea ce spusese. Dar ea nu păru să-şi fi notat nici asta.

— Prin urmare te-ai îndrăgostit de ea în ultimul an de liceu, dar treaba s-a fâsâit, iar ea a plecat în America, pentru a trăi cu o altă femeie.

— Da.

— Romanul tău începe la câţiva ani după asta. Asculţi o piesă a unui muzician de jazz englez obscur...

— De fapt, chiar celebru.

— ...şi ceva din muzică îţi trezeşte o amintire vie a poveştii de dragoste şi dintr-odată – dintr-odată viaţa pare intolerabilă. Eşti la Oxford şi te decizi să renunţi, să te laşi?

— Da.

— Când s-a-ntâmplat?

— În toamna lui 1983. Tocmai începeam anul doi de doctorat la Balliol. Ţin minte – în afară de momentul în sine, normal – că în trimestrul ăla a venit Boris Johnson. Chiar a avut camera pe acelaşi coridor cu mine.

Pentru prima dată în timpul interviului, Hermione păru să se însufleţească.

— Serios? Deci îl cunoşti pe Boris?

— Mă rog, nu chiar – de fapt, nu l-am cunoscut deloc. Ştii cum e – cei care studiază la Eton nu discută cu cei veniţi de la şcolile obişnuite. Dar ţin minte, să ştii, că m-am întrebat cine era băiatul ăla neobişnuit, cu vocea aia afectată şi cu părul ăla extraordinar. Chiar a făcut o impresie puternică.

Oftând cât să poată fi auzită, Hermione mai scrise câteva cuvinte în carnet, după care întrebă (mai degrabă din simţul datoriei decât din entuziasm):

— Deci pe urmă te-ai întors să trăieşti în Birmingham şi ai ajuns... contabil? De ce Dumnezeu?

— Păi, lucrasem într-o bancă în anul de după ce-am plecat şi s-a dovedit că mă pricepeam la cifre. Şi eram în plină negare. Dacă tot nu puteam s-o am pe Cicely...

— Pe Lilian, îl corectă ea, având grijă să-şi noteze numele.

— Da – dacă tot nu puteam s-o am pe Lilian, mi se părea că n-o să fie cu putinţă nimic din ce-mi doream. Nu puteam să fiu scriitor, nu puteam să fiu muzician...

— Asta fusese cealaltă ambiţie a ta.

— Da. În plus, treceam printr-o fază religioasă.

— Înţeleg. Şi cât au durat... faza religioasă şi perioada de negare?

— Cam şaptesprezece ani.

— Ohoho! A... durat ceva. Iar în perioada aia te-ai căsătorit? Şi ai fost contabil în tot acest timp? Nimic altceva? Încerc să fac povestea să pară mai interesantă.

— Mă rog, am lucrat la carte... constant. Am scris la ea peste douăzeci de ani, cu întreruperi.

— Hmm, făcu ea, cu capătul pixului în gură. Nu-ţi mai vine-n minte nimic, nu te-ai mai apucat de altceva în perioada aia?

— Am făcut câteva cronici de carte. Mă ştiam cu Doug Anderton din şcoală şi mi-a dat de scris câteva, pe când răspundea de secţiunea culturală de la...

— Ah! Îl cunoşti pe Doug Anderton? Asta e interesant.

Îi notă numele, își puse pixul la loc în gură și și-l lovi de dinți.

— Hai să lămurim ultima parte a poveștii și pe urmă te-ntreb niște lucruri mai generale.

— OK.

— Deci până la urmă... „Lilian" s-a întors, a dat de tine și chiar ați trăit împreună câțiva ani. Era foarte bolnavă și-ai avut grijă de ea. Ai ajuns de fapt infirmierul ei.

— Așa e.

— Iar asta a fost la Londra.

— Da.

— Și pe urmă te-a părăsit din nou. Istoria care se repetă.

— Da. Așa c-am vândut apartamentul nostru și-am cumpărat locul ăsta. Cea mai bună mișcare pe care-am făcut-o.

— Scena din carte în care o ajuți să ia avionul pentru America de Sud e foarte emoționantă. N-ai de unde să știi că o vezi pentru ultima dată.

— Da, exact așa s-a întâmplat. Aproape nimic din carte nu e inventat. Atâta doar că n-a fost America de Sud.

— Mai țineți legătura?

— Nu.

— Deloc?

— Deloc.

— Hmm...

Hermione mai scrise câteva cuvinte în carnet, după care supse îndelung capătul pixului. Benjamin începu să se simtă stânjenit. Ca să destrame liniștea, întrebă:

— Vrei o cafea?

— A, ar fi grozav. Mulțumesc.

Se duse în bucătărie și, spre îngrijorarea lui, ea îl urmă. Se așeză la masă, cât timp el își făcu de lucru cu cănile de cafea și cu espressorul. În clipa aceea, el nu știa dacă interviul continua sau nu. Ea avea carnetul deschis pe masă și pixul alături, deocamdată nefolosit, însă tonul ei încă era ferm și interogativ.

— E foarte liniște aici, spuse ea. Îmi dau seama de ce un scriitor se simte bine într-un loc ca ăsta, dar pe de altă parte n-ai impresia că ești prea izolat, trăind într-un asemenea loc, ca să scrii despre Anglia contemporană?

— Călătoresc destul de mult. În principal, până la Birmingham, unde locuiește tatăl meu, și înapoi.

— În plus, partea asta de țară pare foarte monoculturală. Pe drum încoace am văzut aproape numai albi.

— Mă rog, presupun că multiculturalismul e în mare măsură un fenomen urban.

Trebui să ridice vocea peste aburii și bolborositul espressorului.

— Mi-a plăcut să locuiesc la Londra, dar până la urmă lucrurile care m-au sâcâit au fost aglomerațiile, vacarmul, ritmul vieții, stresul, cheltuielile. Am venit aici ca să scap de toate.

— Crezi că editorii n-au vrut să se uite peste cartea ta fiindcă le-ai trimis-o de la o adresă din provincie?

— Cine știe? Probabil că primesc o mulțime de cărți.

— Mai mult ca sigur că trăiești un incredibil sentiment al răzbunării.

— Mă rog, sunt doar... bucuros că-mi găsesc în sfârșit niște cititori.

Îi puse o cană în față. Ea îi mulțumi și luă o înghițitură de probă.

— Câțiva autori consacrați – cum ar fi Lionel Hampshire – nu apar pe lista lungă anul ăsta.

— Mă rog, nu i-am citit cartea nouă. Deși sunt fan.

Asta îi aduse aminte de altceva care ar fi putut s-o intereseze.

— De fapt, nepoata mea îl cunoaște vag. Au fost împreună într-o croazieră anul ăsta.

Hermione puse mâna pe pix imediat.

— Nepoata ta a fost într-o *croazieră* cu Lionel Hampshire? spuse ea, începând să scrie.

— Nu, nu, nu... Au fost invitați amândoi ca *vorbitori* pe durata croazierei. N-a fost nimic... Adică n-au fost *împreună*. Ea are o căsnicie fericită, iar el... a fost însoțit de o altă femeie, secretară sau ceva...

Hermione abia dacă mai prididea cu scrisul. Benjamin trebui să se abțină să se aplece spre ea și s-o oprească la propriu.

— E doar ceva ce mi-a povestit nepoată-mea... cu totul neoficial. N-o să apară chestia asta în interviu, nu?

Ea îi adresă unul dintre zâmbetele ei nimicitoare.

— Asta nici măcar nu-i o ştire. Lumea îl cam cunoaşte pe Lionel.

Mai scrise câteva cuvinte, după care se gândi puţin, îşi ridică privirile şi spuse:

— Ai totuşi impresia că se petrece un fel de schimbare notabilă pe scena literară engleză? Uitându-mă la lista lungă, văd că e mult mai diversă chiar şi prin comparaţie cu ce era acum zece ani. Nu doar că acum intră pe listă şi americani: sunt, de asemenea, mai mult femei, mai mulţi scriitori BAME[1]. Să fi apus în sfârşit zilele marelui scriitor englez alb şi între două vârste?

— Nu ştiu – e greu să generalizezi...

— Ajung la concluzia că, anul ăsta, tu eşti ultimul rămas.

— Chiar nu pot să comentez tendinţele generale din literatură. Sunt doar un outsider, la cum arată lucrurile.

Hermione îşi închise carnetul.

— Asta e o încheiere frumoasă, spuse ea, dar fără mare entuziasm.

Benjamin îşi dădu seama că, în ochii ei, se prezentase dezamăgitor ca subiect de interviu: răspunsurile lui fuseseră mefiente, reţinute, fără emfază sau convingere. Impresia i se confirmă când, după câteva minute, se duse la toaletă, iar când ieşi, ea era pe terasă, vorbind cu cineva – o prietenă? editorul care o trimisese? – la telefon şi, chiar dacă nu prinse tot, era sigur că auzise *O pierdere de vreme, dacă mă-ntrebi* şi – mai îngrijorător – *o să trebuiască să fiu creativă*...

Se oferi s-o ducă la Shrewsbury cu maşina, dar ea îi spuse că nu era nevoie şi chemă un taxi. Aşteptară vreo douăzeci de minute, timp în care stătură de vorbă mult mai lejer şi mai deschis decât reuşiseră în timpul interviului. El se interesă de cariera, ambiţiile şi riscurile unui freelancer în economia necruţătoare de azi. Când o întrebă dacă prefera să fie înregimentată politic la publicaţiile pentru care scria, îl frapă formula prin care îi răspunse: nu, prefera ca, din acest punct de vedere, să

1. Black, Asian and minority ethnic – negri, asiatici, minorităţi etnice.

fie „flexibilă ideologic". În sinea lui, Benjamin conchise că avea aptitudini de acrobat. Însă în general îi făcu o impresie bună şi simţi că probabil nu de cinism era vorba în atitudinea ei, ci de pragmatismul născut din împrejurările grele, iar când îşi dădură mâna la sfârşit i-o ţinu afectuos – şi poate un pic mai mult decât se impunea –, pentru ca după plecarea ei, în timp ce spăla cănile de cafea, să-şi aducă aminte că nu mai trecea aproape nimeni pe la el şi casa să i se pară dintr-odată pustie fără ea.

*

Interviul apăru după patru zile. Philip şi Benjamin deciseră să se vadă la o cafea la Centrul Horticol Woodlands pentru evaluarea pagubelor.

— Mă rog, ar fi putut fi mai rău, spuse Philip.

Ziarul era pe masă, între ei. Benjamin nu zise nimic.

— Ar fi putut să te facă franjuri, adăugă Philip.

Benjamin tot nu scoase nici o vorbă. Luă ziarul şi se mai uită o dată la titlu. Deşi probabil că-l citise de patruzeci sau de cincizeci de ori, sentimentul de neîncredere nu i se domoli.

OUTSIDERUL PE DINĂUNTRU

— E groaznic de nedrept, comentă el. Felul cum a scris. Groaznic de nedrept.

Philip îi luă ziarul din mână şi citi şapoul – pe care îl ştia şi el aproape pe de rost: *Lui Benjamin Trotter îi place să se considere outsiderul îndrăzneţ al cursei din acest an pentru Booker – dar, aşa cum descoperă* ***Hermione Dawes****, lucrurile arată un pic altfel decât le prezintă acest scriitor care cunoaşte pe cine trebuie.*

— „Cunoaşte pe cine trebuie" e un pic tras de păr, acceptă el.

— Un pic tras de păr? E o minciună – o minciună sfruntată.

Benjamin îi smulse ziarul.

— Zice-aici că l-am cunoscut pe Boris Johnson la universitate. N-am schimbat un cuvânt cu el! Am avut camerele pe acelaşi coridor cam trei săptămâni, iar el mi-o lua înainte când se ducea la veceu. „De ani buni se învârteşte printre figuri influente

din media, cum ar fi Doug Anderton" – ce porcărie ordinară. Am fost colegi de clasă. Acum patruzeci de ani. Plus chestia asta: „Deşi susţine că nu are acces la circuitul închis al literaturii londoneze, îi face plăcere să împrăştie bârfe decoltate despre colegul de breaslă Lionel Hampshire, cu care e de fapt prieten de familie".

— E bună, ce-i al ei e-al ei, recunoscu Philip. Face din rahat bici.

— Tu de partea cui eşti? Mă mai scoate şi de snob – cică mi-am abandonat prietenii din şcoala primară când m-am dus la King William.

— A, nimeni n-o să dea doi bani pe asta, zise Philip, adăugând, ceva mai puţin liniştitor: Mai degrabă mi-aş face griji că ieşi un pic rasist, drept să-ţi spun.

Benjamin se zgâi la el.

— Chiar ai spus chestia asta?

Philip luă din nou ziarul din mâinile tremurătoare ale prietenului său.

— „Din confortul casei lui de pe malul râului, în inima Angliei rurale, Trotter declară că «Multiculturalismul e un fenomen urban. Am plecat din Londra ca să scap de el»".

Benjamin izbucni scandalizat.

— Am spus ceva de *genul* ăsta, da. Dar între început şi sfârşit mai erau o mulţime de chestii, despre cum voiam să scap de vacarm, de aglomeraţie şi de străzi

— Citarea trunchiată e un lucru de toată isprava. „Subliniez că scriitorii BAME sunt mult mai puternic reprezentaţi pe lista din acest an faţă de toţi anii precedenţi şi dau de înţeles că e un lucru pe care merită să-l aplaudăm, la care singura reacţie a lui Trotter este: «Outsiderul adevărat sunt eu»".

Benjamin spumegă şi de data asta.

— „Un" outsider. „Un." Articol nehotărât, nu hotărât. Şi vorbeam de publicare. Vorbeam despre faptul c-am fost respins de zeci de ori şi că până la urmă m-ai publicat tu.

Philip puse ziarul pe masă şi clătină din cap.

— Mă rog, vânzările continuă să crească, aici n-am avut pagube.

— Și părea atât de drăguță. La sfârșit ne-am înțeles chiar bine. I-am dat niște sfaturi de carieră, iar ea mi-a spus „Ținem legătura" sau ceva de genul ăsta...

— Drăguță, zici?

Benjamin nu văzu de ce ar fi crezut altceva.

— Presupun că era drăguță, da.

— Of, Ben... Să zicem c-ai acumulat experiență. În fond, a fost primul tău interviu.

— Adevărat. Apropo, celălalt când e?

— Celălalt?

— Nu trebuia să mai fie unul?

— A, n-au mai dat nici un semn. I-am sunat de două ori, dar... cred că s-a fâsâit.

— Splendid!

Benjamin se aplecă asupra cestii cu cappuccino și se uită posomorât în față.

— Pe de altă parte – Philip vârî mâna în buzunar și scoase un plic cu un scris de mână –, ai o scrisoare de la un fan. Cel puțin, asta presupun.

I-o dădu lui Benjamin, care o supuse unei cercetări precaute, uitându-se pe față și pe verso, studiind caligrafia și codul poștal, până când Philip zise:

— Deschide-o, pentru numele lui Dumnezeu!

El deschise plicul cu degetul arătător, citi primele două fraze și pe urmă întoarse scrisoarea pe verso ca să vadă semnătura.

— Doamne! spuse el. N-o să ghicești de la cine e.

Philip nu avea de gând nici măcar să încerce.

— E de la Jennifer Hawkins.

— Cine?

— O ții minte pe Jennifer Hawkins. Era la Liceul de Fete. Am ieșit cu ea o vreme.

— Ea? Adică... Jennifer Hawkins *aia*? Cea din șifonier?

— Exact. Din șifonier.

Cu mulți ani în urmă, pe când era încă elev, Benjamin fusese la o petrecere dată de Doug în timp ce părinții lui erau plecați în vacanță. Leșinase la un moment dat, după ce băuse trei sferturi

de sticlă cu vin de Xeres, şi se trezise înainte să se crape de ziuă într-un şifonier, încolăcit pe după o fată pe jumătate goală, care se dovedise a fi adineauri menţionata Jennifer Hawkins. Galant din fire şi după ce interpretase pipăielile de adolescenţi beţi drept un fel de ceremonie de logodnă, Benjamin o invitase să iasă cu el şi câteva săptămâni chiar se consideraseră o pereche – cu toate că relaţia se destrămase la nu mult timp după aceea.

— Oho! făcu Phil, rânjind cu toată faţa. Ăsta da trecut care te-ncalecă. Ce zice?

Benjamin parcurse scrisoarea mişcându-şi repede ochii.

— Mi-a văzut numele-n ziar când au anunţat lista lungă, zise el. I-a trezit multe amintiri. A cumpărat cartea şi chiar i-a plăcut.

— Spune de unde-a cumpărat-o? întrebă Philip.

— Da. Dintr-un centru horticol de lângă Kidderminster. Acum lucrează la o agenţie imobiliară. Conduce una dintre ramurile locale. A – întoarse pagina, văzu următorul cuvânt şi-l rosti accentuându-l puternic – *divorţat*... (Urmă o pauză, timp în care ochii i se întâlniră cu ai lui Philip şi digerară împreună ce implica mărturisirea)... şi se-ntreabă dacă mi-ar plăcea să ieşim la cină, să mai vorbim una-alta şi despre, citez, frumoasele zile de altădată, am încheiat citatul. Cu drag, Jennifer. Pupici.

Îşi ridică ochii spre Philip, al cărui zâmbet se lăţise şi mai mult.

— Aşa, carevasăzică, a avut dreptate Doug. Se aruncă femeile pe tine! N-ai cum să-i rezişti unui scriitor de succes.

— Mor de râs. Dar e o problemă. Ieşitul cu Jennifer a fost una dintre cele mai proaste decizii pe care le-am luat.

— Şi ai luat câteva, fii sincer!

Benjamin încasă lovitura în bărbie.

— Corect. Aşa că pe asta nu o s-o repet. Al naibii să fiu dac-o să ies cu Jennifer la cină.

Luă furios o gură mare de cappuccino, ca să-şi sublinieze ideea, şi se fripse la limbă.

25.

Două săptămâni mai târziu, ieşi cu Jennifer la cină. Acum trăia la Hagley, la aproape cincizeci de kilometri de casa lui Benjamin, aşa încât căzură de acord să se vadă într-un restaurant din Bridgnorth, despre care se spunea că avea mâncare bună.

La fel ca în cazul lui Charlie Chappell, Benjamin nu era convins că ar fi recunoscut-o pe Jennifer dacă s-ar fi întâlnit din întâmplare. Era elegantă, bine îmbrăcată şi atrăgătoare – arătând cu siguranţă bine (mai bine decât el) pentru cineva de cincizeci şi cinci de ani –, dar la început nu văzu nici o legătură între femeia cu care vorbea acum şi adolescenta cu care fusese atât de intim, cu care împărţise atâtea seri stingheritoare de vară, în care băuseră la The Grapevine, şi care-l târâse să vadă *Războiul stelelor* (un film pe care-l detestase din ziua aceea) la cinematograf de ziua ei. N-ar fi reuşit niciodată s-o repereze pe Jennifer cea între două vârste într-un grup numeros, iar în primele câteva minute avu impresia stranie că stătea de vorbă cu o străină. Sentimentul persistă până când ea întrebă „Ţii minte că-ţi spuneam «Tiger»?", iar el îşi aduse aminte tresărind că într-adevăr, asta era porecla ironică pe care i-o dăduse, se arătă în acelaşi timp jenat şi mulţumit că i se amintise şi începu să se pregătească s-o ia pe panta evocărilor, ceea ce-l făcu să creadă că, până la urmă, întâlnirea nu avea să fie atât de penibilă.

— A fost drăguţ din partea ta să umbli cu mine, acum, că mă uit în urmă, spuse el. Mai mult ca sigur c-ai crezut că eram un mare prost.

— Nu prost, zise ea. N-ai fost prost niciodată, Benjamin. Un pic imatur, poate. Dar băieții nu se dezvoltă la fel de repede ca fetele, știe oricine.

Bău niște vin roșu dintr-un pahar mare, care se golise deja pe jumătate. Ea venise la restaurant cu taxiul. Benjamin ajunsese cu mașina și, deci, trebuia să fie ceva mai atent cu băutura.

— Ții minte când ne-am întâlnit ultima dată? întrebă ea. Mai știi ce ți-am spus?

— Nu prea, răspunse Benjamin. Bănuiesc c-a fost la The Grapevine, nu?

— Normal, zise Jennifer.

Avea un accent puternic de Birmingham – cum de nu observase până atunci?

— A fost la sfârșitul lui august 1978.

— E foarte precis.

— Țineam un jurnal pe-atunci. A fost imediat după ce-am primit rezultatele la examene.

— Așa e.

— Tu ai luat patru de zece.

— Așa e. Tu ce-ai făcut?

Jennifer râse și spuse:

— A, e frumos din partea ta că-ntrebi, Benjamin, la treizeci și șapte de ani după ce s-a-ntâmplat, fiindcă atunci nu m-ai întrebat. Am luat doi de șase și un cinci, dacă încă te interesează.

— Felicitări! se trezi el spunând, absurd.

— Mulțumesc. M-ai invitat să bem ceva ca să-mi dai papucii, după cum poate că-ți aduci aminte.

— Serios? zise Benjamin, foindu-se și mai jenat în scaun.

— Nu-ți face griji – eram pregătită și voiam să mi se dea papucii. De fapt, mă miram că nu se-ntâmplase deja. Sigur, faptul că m-ai lăsat pentru Cicely Boyd a fost cireașa de pe tort. Nu ții minte cum am reacționat când mi-ai spus?

— Mă rog, dacă mi-ai fi turnat o halbă de bere-n cap, probabil că mi-aș fi amintit, dar bănuiesc că a fost tot așa ceva.

— Nu tocmai. Nu mai ții minte? Eram îngrozită. Te-am prevenit, Benjamin. Te-am prevenit despre cum era. Mestecă oameni

și-i scuipă afară, așa ți-am spus. Dar n-ai ascultat, nu? Amorul ăla ți-a futut viața timp de... cât, trei decenii?

— Cam pe-acolo.

— Ei bine, te-ai ales cu o carte de pe urma ei. A meritat?

Benjamin nu reuși să găsească un răspuns simplu la întrebare. Întâmplător, se gândise îndelung și din greu, de-a lungul anilor, la relația dintre suferința umană și arta pe care ar putea s-o inspire, dar nu credea că Jennifer și-ar fi dorit o expunere pe tema asta chiar acum.

— Biata nevastă-ta, spuse Jennifer. Ea cum Dumnezeu a rezistat?

— Până la urmă, n-a mai putut. Cred că i-am tocat nervii.

Ceva mai senin, continuă:

— De fapt, o știi și tu – Emily. Emily Sandys? Ați fost în aceeași clasă.

— Te-ai *însurat* cu Emily? Mă-sa-n cur, Benjamin, dacă tot aveai de gând să te căsătorești cu una dintre cele mai plicticoase fete din liceu, puteai măcar să mă fi luat pe mine.

— Tu cu cine te-ai măritat după ce te-am dezamăgit eu?

— A, da... cu Barry. Drăguțul de Barry. L-am cunoscut la o petrecere cu colegii de serviciu, pe la sfârșitul anilor 1980. Ne-am căsătorit și ne-am așezat la casa noastră până când a făcut clasica criză a vârstei de mijloc, acum cinci ani. A fugit cu casiera de la magazinul Decathlon din cartier. Chiar mă miram ce căuta acolo în fiecare weekend, când nu mai făcuse mișcare de prin 1995.

— Îmi pare tare rău. Ați avut copii?

— Doi. Amândoi la universitate acum. Tu și Emily?

— Nu, n-a... mers deloc.

— Asta e. Poate că-i mai bine, cine știe?

Benjamin se surprinse acum decizând să-i încredințeze un secret pe care-l împărtășise doar câtorva oameni.

— Cicely și cu mine am avut o fată, spuse el.

— Serios?

— Imediat după școală. Nu mi-a zis, dar era gravidă când a plecat în America. A născut acolo. O cheamă Malvina. N-am știut nimic ani la rând.

Lui Benjamin i se puse un nod în gât. Făcea eforturi mari să termine de povestit: erau întâmplări la care nu-i plăcea nici măcar să se gândească, darămite să i le relateze altcuiva.

— Pe urmă Malvina s-a întors în Anglia, l-a cunoscut pe fratele meu, Paul, iar el... şi-a făcut mendrele cu ea.

Jennifer făcu ochii mari, oripilată.

— De-aia nu mai vorbesc cu el.

— Şi cu ea? Cu ea vorbeşti?

— Uneori. Acum s-a întors în State. Zile de naştere, Crăciun, din astea. E greu. Mai mult decât greu – imposibil.

Ea întinse o mână peste masă şi i-o strânse pe a lui. El îi zâmbi. Gestul era banal – iar momentul trecu destul de repede –, dar îi plăcu. Foarte mult.

*

— Ce mă uimeşte în legătură cu îmbătrânirea, spuse Jennifer, e că începi să gândeşti în nişte... unităţi de timp noi. Nu-ţi mai grupezi amintirile pe ani. Ci pe *decenii*.

— Ştiu, zise Benjamin.

— Începi să calculezi în minte. Gen, acum câteva săptămâni m-am uitat la *Fălci* cu Grace, fiica mea. Are optsprezece ani, iar filmul are *patruzeci*. Patruzeci de ani! Dacă mă uitam la un film vechi de patruzeci de ani pe vremea când aveam *eu* optşpe însemna că fusese făcut prin anii 1930.

— Cred că s-au întâmplat multe lucruri în lume între anii 1930 şi anii 1970. S-au schimbat multe. Poate nu la fel de multe *după* aceea.

— Crezi? Totuşi, ăsta să fie motivul pentru care pare totul atât de recent? Sau pur şi simplu suntem...

Se întrerupse. Era zece şi jumătate, terminaseră de mâncat şi băuse destul de mult.

— Ştii cum privea Philip Larkin povestea asta? întrebă Benjamin.

— Nu. Spune-mi – cum privea Philip Larkin povestea asta?

— Cică, dacă trăiești până la șaptezeci de ani, fiecare deceniu e ca o zi a săptămânii.

— Așa.

— Deci viața începe luni dimineața.

— În regulă.

— Deci dacă acum suntem pe la cincizeci și cinci de ani, știi unde am ajuns cu săptămâna? Spre sfârșitul după-amiezii de sâmbătă.

Jennifer îl privi îngrozită.

— Sâmbătă după-amiază? Să dea dracii, Benjamin!

— În esență, mai avem doar duminica.

— Iar duminicile sunt de căcat. Urăsc duminicile. În primul rând, nu e nimic ca lumea la televizor.

— Asta e. Spre asta trebuie să ne orientăm. „Anii de spital", cum am auzit pe cineva spunându-le.

— Futu-i! Acum chiar m-ai deprimat.

— Știu. Îmi pare rău. Majoritatea oamenilor trăiesc acum până la optzeci de ani, presupun.

— Mă rog, tot e ceva. Oricum...

Dădu peste cap ce mai avea în pahar și zise:

— Ei bine, Benjamin, cel puțin nu ți-ai pierdut talentul de-a face o fată să se simtă bine. Te pricepi de minune să termini seara pe o notă veselă.

Se uită la ceas.

— Ar trebui să cerem nota, iar eu să chem un taxi.

— Plătesc eu, spuse Benjamin. Premiul ăla valorează cincizeci de mii de lire, să știi. Și e ca și luat.

— Ăsta-i un gest foarte frumos. Accept.

— Și nu-ți face griji nici cu taxiul. Pot să te duc eu fără probleme.

*

Știau amândoi că nu era o ofertă inocentă. Chiar dacă nici unul din ei nu putea fi sigur pe ce avea să se întâmple mai departe, amândoi știau că fusese luată o hotărâre – o hotărâre

comună, bazată pe faptul că, indiferent ce proces s-ar fi declanşat la cină, el încă nu se desfăşurase până la capăt. Şi totuşi, conştientizarea acestui fapt, care ar fi trebuit să-i aducă mai aproape unul de altul, care ar fi trebuit să le determine o complicitate stârnită, părea doar să creeze o distanţă cumplită între ei. De îndată ce se urcară în maşina lui şi începură drumul de douăzeci de minute până acasă la Jennifer, în maşină se instală o tăcere grea, îngheţată. Benjamin, care, în comparaţie cu prestaţia lui obişnuită, fusese de-a dreptul vorbăreţ la restaurant, amuţi de tot. Nu era greu de înţeles de ce: perspectiva – sau chiar posibilitatea – intimităţii fizice cu o altă persoană, după atât de mulţi ani de abstinenţă forţată, era suficient ca să-l lase fără glas, deopotrivă de excitare şi de teamă. Iar muţenia lui i se transmise şi lui Jennifer, care nu mai scoase nici ea vreun cuvânt. Mintea lui se strădui să găsească ceva de spus, care să fie măcar vag acceptat în împrejurările date, dar, cu cât se străduia mai mult, cu atât deveneau mai mici şansele de-a găsi o propoziţie sau un cuvânt. Simţea că limba i se făcuse de două ori mai mare decât de obicei şi că din cauza asta nu mai era în stare să rostească vreo silabă. Se uită la ea, la faţa ei palidă sub strălucirea felinarelor chihlimbarii, şi fu sigur că şi ea se uita ţintă la el, nevenindu-i să creadă. În timp ce frâna la un semafor, se hotărî să facă o ultimă încercare. Trebuia să poată spune ceva. Iată-i pe amândoi, teoretic pe punctul de-a se îmbarca în cea mai frumoasă călătorie pe care-o puteau face doi oameni împreună, aşa că nu exista nici un motiv să nu ştie ce să spună. Era scriitor, pentru Dumnezeu. Se îndemnă în gând: Hai, Benjamin, poţi. Poţi să te ridici la înălţimea acestei ocazii minunate, pline de speranţă şi înfricoşătoare.

— Deci, spuse el, întorcându-se în sfârşit spre Jennifer.

— Deci, repetă ea şi-l privi iscoditor, debordând de anticipare emoţionată.

Benjamin trase adânc aer în piept.

— Deci... dacă David Cameron chiar *ţine* referendumul cu „da" sau „nu" pentru rămânerea în UE, ce crezi c-o să se-ntâmple?

Ea scoase un oftat puternic, de disperare.

— Să fiu a dracu', Benjamin, asta te freacă pe tine acum?

El clătină din cap.

— Nu. Nu, nu mă freacă. Deloc.

— Slavă Domnului! Fiindcă, altminteri, chiar *aş fi* îngrijorată. Aşa, prima la stânga.

Coti pe o alee şi spuse:

— Îmi pare rău. Sunt un pic... Mă rog, a fost o seară frumoasă şi nu vreau s-o...

— Nici eu. Aici, am ajuns. Numărul 42.

Rulă cu maşina pe aleea de la intrare. După ce opri motorul, liniştea i se păru incredibilă.

— Vii la o cafea, da?

— Da, sigur.

— Bun. Hai, atunci.

În grădină, chiar când ea punea ibricul pe foc, Benjamin spuse:

— De fapt, nu pot să beau cafea. Cofeina mă ţine treaz. Nu beau niciodată după prânz.

— Am fără cofeină.

— Are acelaşi efect.

— Atunci, am o sugestie.

Scoase o sticlă de Sauvignon Blanc din frigider şi se opri în faţa lui, ţinând-o ridicată.

— Ce-ar fi atunci să bei frumuşel un pahar de vin şi să rămâi peste noapte într-una dintre cele trei dormitoare libere?

— Unde sunt Grace şi David?

— În vacanţă cu tatăl lor. Am chiar şi-o perie de dinţi în plus.

Măcar de data asta, Benjamin nu ezită.

— Bine, spuse el.

— Bravo! zise Jennifer şi-l sărută blând şi îndelung pe buze, drept răsplată.

*

Nici unul din ei nu era pregătit să se dezbrace în fața celuilalt. Ceva mai târziu, când urcară în dormitorul lui Jennifer, draperiile erau trase și luminile stinse, iar ei se dezbrăcară în semiîntuneric, spre marea lui ușurare. Acasă avea oglinzi mari în baie, dar se deprinsese să evite să se uite în ele ori de câte ori ieșea din duș sau din cadă. Nu avea chef să-și vadă reflexia corpului de bărbat de cincizeci și cinci de ani, palid și începând să se fleșcăiască. Presupuse că și ea simțea la fel, dar, când se vârî în pat și își trecu pentru prima dată mâna peste curbura șoldului ei și mai departe, explorând de probă, nu simți decât fermitate și catifelare. Își zise că nu avea cum să-i prindă rău un compliment.

— Ești într-o formă excelentă, spuse.

Jennifer se întoarse să-l privească.

— Formă excelentă? repetă ea râzând. Ce ești, instructorul meu de fitness?

— Iartă-mă, zise el. Nu-mi dau seama ce trebuie spus când...

— Atunci, nu spune nimic! îl sfătui ea, ducându-i un deget la buze.

Drept răspuns, el o mușcă ușor de deget; sau cel puțin asta avu de gând. Judecând după scâncetul ei brusc de durere, exagerase rău.

— Au! Dar-ar dracii, Benjamin, ce vrei să faci?

— Îmi pare rău, a durut?

— Da, băga-mi-aș, a durut. Isuse...

Își supse degetul câteva secunde. Benjamin, care era oricum tensionat, se încordă și mai mult.

— Sângerează? o întrebă.

— Nu, nu sângerează, zise ea, îmblânzindu-și vocea. Relaxează-te, Tiger. Nici unul din noi n-a mai făcut asta de-o veșnicie. O să fie bine.

Îi plăcu să-și audă porecla din nou. Jennifer îi înconjură gâtul cu brațele și se sărutară o vreme, în tăcerea aproape deplină a întunericului aproape absolut. Benjamin îi mângâie părul, apoi

își lăsă mâna să-i coboare spre un sân. Trecuseră aproape patruzeci de ani, își zise el, de când îi atinsese același sân, îl ținuse în palmă, aproape fără să știe, așa beat cum fusese, la petrecerea de adolescenți de la Doug. Jennifer avea dreptate. La vârsta asta, te trezeai gândind în unități mari de timp. Decenii, nu ani...

Între timp, ea îi pusese o mână între picioare, vrând să-l excite, la început încet, pe urmă viguros. Nici una dintre abordări nu păru să dea rezultate.

— Ce se-ntâmplă acolo, jos? întrebă ea.

— Nu mare lucru, s-ar părea.

— Ce se-ntâmplă, preferi să fii în pat cu o jurnalistă sexy, de douăzeci și ceva de ani decât cu o femeie de vârsta ta?

— Nu, deloc.

O sărută din nou.

— Ești frumoasă. Continuă!

— O să fac fractură de stres dac-o s-o mai țin mult așa, zise ea, mărind viteza și întărind strânsoarea.

După un minut sau două el îi puse o mână pe încheietură și-i spuse să se oprească.

— Îmi pare rău, zise.

— Nu-ți face probleme! Să-i mai dăm timp. Oricum, e rândul meu.

Îi luă mâna, care încă i se odihnea pe sân, și i-o plimbă încet pe netezimea primitoare a pântecului, până când ajunse la smocul moale de păr pubian. Îl încurajă să exploreze mai departe, până când simți sub degete un miez cald și fraged, pe care, sub călăuzirea ei răbdătoare, începu să-l frece și să-l mângâie. În scurt timp Jennifer începu să murmure languros de plăcere și să-și desfacă și mai mult picioarele.

— Ce bine! zise ea și se întinse să-l sărute apăsat, vârându-i repede limba în gură. Nu-ți lua degetul... de acolo.

— Citeam alaltăieri... vorbi el, între sărutări.

Respirând din ce în ce mai gâfâit, ea reuși totuși să spună:

— Cărți, cărți, cărți. Chiar te gândești întruna doar la cărți?

— Nu... neapărat, răspunse el, dar e interesant. Citeam alaltăieri despre protestanții din America. Au scris un pamflet în care

le spuneau fetelor de ce nu e bine să se masturbeze, iar numele pe care l-au inventat pentru asta...

— Pentru ce?

— ...pentru ce ating acum...

— Ah, Benjamin, *taci* odată!

— ...e Soneria Diavolului.

— *Soneria... Diavolului?* repetă Jennifer.

Îi venea tot mai greu să scoată cuvintele: respirația i se accelerase, era și mai excitată și i se spărgea acum în strigăte de plăcere sau de râs – era greu de spus care – poate o combinație între cele două – până când țipă dintr-odată *Ding ding ding!* cât putu de tare, într-un moment de descătușare totală, după care se prăbuși peste el, îl îmbrățișă cât putu de strâns și-l sărută cât putu de îndelung, iar el avu măcar satisfacția de-a ști că-și îndeplinise modesta îndatorire cu o anume distincție.

Câteva minute mai târziu, pe când stătea cu capul pe pieptul lui, Jennifer spuse:

— Acum mă simt vinovată. Eu am terminat și tu nu.

— Nu contează.

Întinse mâna să vadă cum stăteau lucrurile în zona vintrelor. Tot nimic.

— Li se mai întâmplă uneori bărbaților de vârsta ta. Un pic de Viagra ar îndrepta situația.

— Bănuiesc că n-ai așa ceva, nu?

— Ciudat, dar nu țin în casă. Am paracetamol și niște antihistaminice, dar nu cred că te-ajută.

Îi ciupi în joacă organul flasc. Benjamin ardea de frustrare. De fapt, era extrem de stârnit, dar, din cine știe ce motiv, corpul lui nu părea să se prindă.

— Poate merge dacă-ți spun măscări, zise Jennifer. Știi tu, „Hai, armăsarule, bag-o adânc" – chestii de-astea.

El se arătă sceptic. În plus, îi venise altă idee.

— Sau *poate...* începu el.

— Da? zise Jennifer, privindu-l cu ochi strălucitori.

— Ții minte unde eram când am făcut-o prima dată?

— Acasă la Doug Anderton.

— Mai precis...

— În şifonierul părinţilor. Aşa ceva nu se uită.

— Exact. Acum, poate mă-nşel, dar am impresia că ai un şifonier destul de mare.

Ea se ridică într-un cot.

— Tu vorbeşti serios?

— Nu ştiu... poate merită o-ncercare. Cred că, dac-aş putea să recuperez momentul ăla – ştii tu, dacă m-aş întoarce cu gândul la el...

După câteva clipe de ezitare, Jennifer se ridică din pat.

— Acum chiar le-am auzit pe toate, zise ea. Păi, hai atunci, Tiger!

Era un şifonier plin de haine şi extrem de încăpător. Totuşi nu mai erau adolescenţii supli şi flexibili care fuseseră cândva şi se cam chinuiră să-şi vâre trupurile între două vârste în spaţiul disponibil. Cu toate acestea, odată ajunşi înăuntru, avură o senzaţie destul de intimă.

— E haios, spuse Jennifer. Un fel de v-aţi ascunselea cu porcării.

Mişcându-şi genunchiul într-o poziţie mai comodă – şi aproape dislocându-i bărbia cu ocazia asta –, Benjamin închise uşa şifonierului. Acum era întuneric beznă. Întinse mâna, dădu peste umerii şi braţele ei, i le mângâie, iar apoi îi urmă linia maxilarului. Simţea deja o intensificare delicioasă a simţului tactil.

— Cred c-ar putea să meargă, să ştii.

— Mă rog, zise ea, chiar dacă nu ţi se scoală, măcar am putea ajunge în Narnia. Ia să vedem care mai e treaba pe jos.

Îi vârî din nou mâna între picioare şi simţi o reacţie instantanee şi solidă.

— Drace! exclamă ea. Ai avut dreptate. Se pare că suntem pe felie.

Încleştându-şi mâna dreaptă pe ce găsise, începu să-l mângâie încet şi ritmic, de la un capăt la altul.

— Bun, spuse Benjamin – cu o uşoară de lipsă de convingere în glas.

— Mmm, *buuun*, repetă Jennifer, susurând cuvântul şi lungind vocala. E bine, nu-i aşa? Nu e bine, armăsarule?

— Foarte bine, răspunse el. Chiar foarte bine.

Nu voia să-i spună, dar, la drept vorbind, nu simțea nimic. Ceea ce, într-un fel, era și mai îngrijorător decât problema lui de mai devreme.

— Ai crescut mare, nu? zise Jennifer, mângâindu-l mai repede și mai apăsat. Ești mult mai mare decât țineam minte. Îmi place să te simt în mână.

Benjamin se sprijini cu toată greutatea de ușa care scârțâi nemulțumită. Începu să geamă, iar ea înțelese că trebuia să-l strângă și mai tare și să-și accelereze mișcările în sus și în jos, răsucindu-și mâna fără milă de câte ori ajungea la vârf.

— Aaah, *asta*-ți place, nu? Îți place când îți fac așa.

Benjamin mai gemu cât mai gemu, după care începu să țipe.

— Vrei s-o țin așa, nu? Asta vrei, s-o țin așa întruna.

— O, Doamne, bâigui Benjamin. *O, Doamne!*

— Cum e?

— Futu-i! Futu-i!

— E *bine*, nu?

— Nu! Stai!

— Nu stau până nu termin, armăsarule.

— Nu, stai! Crampă! Am o crampă cumplită! Mă doare de nu mai pot!

Acum durerea din gambe se compara doar cu lipsa totală de senzații din restul corpului. El se prinse de ușă, o deschise cu putere și se rostogoliră împreună din șifonier, aterizând pe covorul din dormitor într-o încâlceală dizgrațioasă de membre. Benjamin continuă să se țină de gambe și să strige de durere, iar ea se ridică în capul oaselor, se uită la obiectul pe care-l ținea în mână și izbucni în râs.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă Benjamin, tremurând de suferință.

Jennifer aproape că nu mai putu să vorbească.

— Fii atent aici!

Mijind ochii pe întuneric, el zise:

— Ce dracu-i aia?

— E lumânarea parfumată pe care mi-a dat-o mătușa Julie de Crăciun. M-am tot întrebat pe unde-o fi. O caut de câteva luni.

Pe când junghiurile de durere îi treceau mai departe prin picioare, Benjamin spuse:

— Asta... Asta mângâiai?

Lui Jennifer începuseră să-i curgă lacrimi pe obraji de la atâta râs.

— Da.

— Nu mă mir că nu simțeam nimic.

Ea nu mai rezistă. Se prăbuși pe spate și rămase acolo pe covor, goală și râzând în hohote, ținând mai departe în mână lumânarea galbenă și lucioasă. Cu stropul de demnitate rămas, Benjamin se ridică greoi și se vârî în pat, acoperindu-se cu pătura și masându-și gambele care-i zvâcneau de durere. Jennifer încă râdea când se furișă lângă el, în pat. Se părea că nu se putea opri – o făcu abia după ce își lăsă capul să se odihnească pe umărul lui și adormiră unul în brațele celuilalt.

26.

Noiembrie 2015

Hei.

Un cuvânt, o singură silabă; doar trei litere. Dar, de îndată ce apăru pe ecran, inima lui Sophie începu să bată mai repede.

Se rezemă în scaun și întinse gâtul să vadă ce făcea Ian în bucătărie. Era preocupat și încerca să scoată dopul unei sticle de vin.

Se uită din nou la ecran.

Hei.

Cum să răspundă? Trecuseră mai bine de trei ani de când îl cunoscuse pe Adam la Marsilia. Trei ani de când îi dăduse un semn de viață. Trei ani de la sărutul ăla de noapte bună ratat de pe coridor, din fața camerei ei. De atunci îi trimisese câteva e-mailuri – de fiecare dată cu un vag sentiment de rușine și de jenă. În ultimul îi dăduse datele ei de contact prin Skype. Și iată-l acum, trimițându-i un mesaj. Cum trebuia să-i răspundă? Ce putea să spună ca să exprime întreaga gamă a sentimentelor ei complexe și ambigue?

După ce se mai gândi o clipă, tastă:

Hei.

Ian se apropia de ea pe la spate, ducând un pahar plin cu vin roșu. Apăsă repede pe un icon din bara de activități din josul ecranului. Fereastra de Skype dispăru și în locul ei apăru fișierul PowerPoint pe care se pregătea să-l încarce pe Moodle.

Ian îi puse paharul pe birou, lângă ea.

— Hei, spuse ea.

— Hei, răspunse el.

Sophie luă o gură de vin.

— Mersi frumos, îi mulțumi ea și-l sărută.

— Mă duc să pregătesc cina, zise el.

— Ți-ai citit e-mailul? îl întrebă ea. Ți l-am printat.

— Nu. Credeam că nu e grabă. Ai zis că probabil nu era important.

— Probabil că nu e.

— Bine, zise el, pe punctul să plece.

— Dar e enervant, răspunse ea.

El se opri; se întoarse.

— În regulă, îl citesc acum.

— Nu e nici o grabă, zise ea. Probabil că nu e important.

— Îl citesc acum, spuse Ian și se duse în bucătărie.

De îndată ce plecă, Sophie apăsă înapoi pe icon-ul de Skype. Avea un mesaj nou.

Voiam doar să-ți mulțumesc pentru semnul de viață și fiindcă m-ai anunțat de conferință.

Cel mai recent pretext al ei ca să-i scrie fusese să-i semnaleze o viitoare conferință despre muzica de film, care urma să se țină anul viitor la Londra. Nefiind deloc sigură de ce o făcea și sperând pe jumătate ca răspunsul lui să fie „nu", îi scrisese:

O să vii și tu?

Din păcate, nu.

Sentimentul de dezamăgire fusese acut și instantaneu. Da, existase și o doză de ușurare, însă predominase dezamăgirea.

Ceva mai bun de făcut?

Oarecum. De fapt, îmi dau demisia. Mi s-a luat de cariera universitară.

Ian se întoarse, aducând un bol cu chipsuri pe care-l puse lângă paharul cu vin, pe biroul ei. În ultima secundă, Sophie apăsă din nou pe icon-ul de PowerPoint.

— Ce faci? întrebă el, uitându-se la ecran.

— Chestii administrative.

O sărută pe creștetul capului.

— Parcă nu se termină niciodată, nu?

— Uneori asta simt.

— Mă duc să bag peștele la cuptor și pe urmă-mi citesc e-mailul.

— Bine.

El plecă. Ea scrise:

Demisia? Cum așa?

Așteptă să-i ajungă răspunsul. Dură câteva minute.

— Poate c-ar trebui să pui întâi orezul! strigă ea spre bucătărie.

— OK.

Întotdeauna sunt un milion de motive – frustrarea de la serviciu, aversiunea pentru politica internă, cred că le știi pe toate –, dar, până la urmă, ajungi tot la bani. Nu puteam să continui ca asistent, fără nici o perspectivă de titularizare, cu mai puțin de 20.000 $ pe an. Noroc c-a apărut altceva.

Altceva...?

— Asta-i o tâmpenie! strigă Ian din bucătărie.

— Ce e o tâmpenie?

— E-mailul.

— Păi, ți-am zis.

Aștepta în continuare următorul mesaj. Deocamdată nimic.

— Ai pus orezul?

— Aoleu, am uitat! Îl bag acum.

Da, compun muzică. Pentru jocuri video. Un prieten a deschis o companie de producție și mă vrea în board.

Genial! Sună mult mai creativ decât să întocmești statistici de admitere sau să completezi formulare de impact strategic.

Nu-mi spune c-ai devenit complet cinică după Marsilia.

Asta era. Iar el o zisese primul. El adusese vorba.

Poate c-am fost cinică dintotdeauna. Săptămâna aia n-am lăsat să se vadă.

— Să împachetez peștele în folie înainte să-l bag la cuptor, ce zici?

— Da. Și poate pui un pic de mărar sau altceva, dacă mai avem.

— Mă uit acum.

Sunetul frigiderului care se deschide şi o cercetare a sertarelor cu legume şi zarzavaturi.

— Zice „a se folosi până la sfârşitul lui septembrie".

— Sunt sigură c-o să fie bun.

Îmi pare rău că n-am mai ţinut legătura de atunci. Mi s-a părut ceva foarte intens.

Nici o problemă. Probabil c-a fost mai bine!

Pentru tine cum a fost?

Dacă exista vreo întrebare complicată, asta era. Ezită două-trei clipe, după care scrise:

Când aşa, când aşa. Nu ştiu dacă mi-ai primit e-mailurile, dar cred că am menţionat într-unul din ele că...

Ian era din nou în spatele ei, cu sticla de vin. Comută repede la loc pe PowerPoint.

— Îţi mai pun?

— Da, te rog.

Îi umplu paharul şi întrebă:

— Nu-i o chestie serioasă, nu?

— Serioasă? Ce anume? Ce e serioasă? Cine-a zis c-ar fi serioasă?

— Mă refer la e-mail.

— Aha. Da... Nu, nu cred că-i ceva serios. Nu poate fi serios. Toată treaba-i o prostie.

— Ce ai spus de fapt la seminar?

Dinspre bucătărie se auzi un şuierat puternic: orezul lăsat să fiarbă prea mult.

— Căcat! exclamă Ian şi dădu fuga să se ocupe de el.

Am un serviciu nou, în Londra. E bine, dar înseamnă că acum două sau trei nopţi nu dorm acasă, ceea ce ~~cauzează~~ uneori cauzează probleme. Dar Ian a ratat o avansare anul trecut şi e clar că avem nevoie de ambele salarii.

Tot la bani ajungi! Săptămâna asta am citit un articol în care se scria că, în cazul în care candidatul democraţilor (oricine-ar fi) n-o să câştige alegerile anul viitor, o să fie din cauză că majoritatea americanilor din clasa de mijloc n-o să-şi mai permită să-şi schimbe maşina din doi în doi ani.

Noi pe-a noastră n-am schimbat-o de cinci!

Asta e.

Auziți la noi, ce probleme mari avem!

Ian se întoarse. Ea schimbă afișajul din nou.

— Așa – ce-ai zis?

— Când?

— La seminar.

— A, da – păi, singurul lucru la care mă pot gândi...

Sophie inspiră adânc.

— Bun. Am o studentă – Emily – care e transfemeie.

— Asta înseamnă...?

— Asta înseamnă că e bărbat din punct de vedere biologic, dar se consideră femeie.

— Deci își face operație de sex?

— O să vină și asta, da, dar e un proces îndelungat.

— Deci în clipa asta ar trebui de fapt să-i spunem *el*, nu *ea*, corect?

— Nu, vrea să folosească pronumele feminin. Foarte bine.

Ian se încruntă.

— Bine. Dar pe femeia care-a făcut reclamația n-o cheamă Emily.

— Știu – tocmai asta e prostia.

— Cine e – o prietenă a ei?

Începu să sune telefonul.

— Trebuie să răspund, spuse Ian. Probabil că e mama.

— Poți să vorbești din bucătărie?

— Sigur.

El plecă. Sophie așteptă până când îl auzi vorbind cu mama lui – recunoștea tonul, era întotdeauna mai respectuos decât când vorbea cu oricine altcineva – și pe urmă citi ultimul mesaj al lui Adam.

Uite, intru la oră peste câteva minute. Trebuie să mă pregătesc puțin.

Așa e. N-ai voie să-i lași să te aștepte.

Dar e grozav c-am luat legătura din nou. Încă o dată, îmi pare rău c-a durat atât.

Cum am zis, nici o problemă. Iartă-mă că te-am hărțuit.

Mă bucur c-ai făcut-o.

Hai, fugi la oră.

O să-ți dau adresa nouă de e-mail. Cea de la universitate n-o să mai fie bună după decembrie.

Grozav! Să ținem legătura!

OK. Pa.

Pa. Pupici.

După ce discuția se încheie, se sprijini în scaun și inspiră adânc, calmându-se. Bău repede câteva guri de vin. Apoi ieși de pe Skype și se duse la bucătărie ca să vadă dacă putea să ajute la ceva.

*

Mâncară peștele. Era cam sec. E-mailul printat se găsea pe masa de lângă Ian. Între timp, fusese împroșcat cu mici pete de grăsime.

E-mailul era de la Martin, șeful de catedră al lui Sophie. În el scria că se depusese o reclamație din partea unei studente din anul întâi, cu privire la remarcile transfobe pe care le făcuse Sophie în timpul unui seminar cu o săptămână mai devreme. E-mailul o invita la el în birou a doua zi, la ora patru, ca să-și prezinte punctul de vedere înainte ca lucrurile să-și urmeze cursul.

— Dar tu n-ai spune nimic transfob, zise Ian.

Lui Sophie cuvântul i se păru un pic straniu venind de la el.

— Sigur că nu, spuse ea. E doar o neînțelegere.

Se gândi la seminarul ținut cu o săptămână mai devreme. Emily Shamma era una dintre studentele ei mai tăcute, iar Sophie nu reuși să-și amintească decât două momente de interacțiune directă cu ea. În prima parte a seminarului, îi pusese o întrebare destul de simplă, sperând s-o scoată de sub carapace: îi arătase două versiuni ale *Strigătului* lui Munch și o rugase să-i spună care credea că fusese pictată prima. Răspunsul era evident (în

mintea lui Sophie), însă Emily nu reușise să ajungă la o concluzie fermă. Ea n-o criticase sub nici o formă, ci îi explicase răbdătoare răspunsul și trecuse mai departe. Mai târziu, pe când toată lumea pleca, avuseseră o discuție scurtă – din nou fără rezultat – despre care era ziua mai potrivită din penultima săptămână a trimestrului – miercuri sau joi – pentru ora de îndrumare individuală.

— Și asta a fost tot? spuse Ian.

— Așa cred, zise Sophie. Nu-mi aduc aminte nimic altceva.

— Păi, atunci spune-i asta lui Martin și-o să fie totul bine.

— Sigur c-o să fie, zise Sophie.

Luă o înghițitură de orez și nu se mai gândi la asta; în schimb, mintea îi fugi din nou la schimbul de mesaje cu Adam și, dincolo de el, la cele câteva zile însorite din Marsilia, la plimbarea cu vaporașul pe insulele din Frioul, la baia sub clar de lună de la Calanque de Morgiret, așa că era aproape cu mintea pe coclauri când Ian – care părea mai îngrijorat de e-mail decât ea – se mai uită o dată la print, râse forțat și spuse:

— Toată povestea asta e ridicolă. Inclusiv numele studentei care-a făcut reclamația. Pentru Dumnezeu, cine-și botează fata Coriander?

27.

În dimineața următoare, ca de obicei, Sophie luă trenul de șapte și patruzeci de la Birmingham New Street la London Euston. Chiar în timp ce trenul trecea prin Milton Keynes, iar ea îi trimitea un SMS lui Sohan ca să-i confirme locul pentru cina din seara aceea (trebuia să-i cunoască noul iubit), o sună Ian.

— Bună, spuse ea. Ce e?

— Păi... începu el.

Părea foarte agitat.

— Știu că nu ești pe Twitter, dar am aruncat un ochi rapid și azi ești peste tot.

Sophie simți brusc un soi de gol îngrozitor în stomac.

— Peste tot? Cum adică?

— Sunt o mulțime de tweet-uri despre tine. Nu ești chiar pe primul loc, dar... mă rog, pe aproape.

— Tweet-uri? Ale cui?

— În principal, ale studenților. Se pare că fata asta, Coriander, a dus vorba pe unde-a putut.

— Căcat! Vorbe rele? Ce spun?

— Uite, *nu le citi*, orice-ai face. Știu că nu m-asculți niciodată, dar ți-am mai zis și-n alte dăți cum sunt tipurile astea de Războinici pentru Dreptate Socială. Nu e nimic mai nasol decât o gașcă de stângiști care pleacă într-o cruciadă morală și au o victimă în vizor. Sincer să fiu, m-am gândit mult dacă să-ți spun sau nu, dar am zis că poate e mai bine să fii la curent cu ce se-ntâmplă înainte să te duci la întrevederea aia de după-masă.

— Doamne, cum s-a-ntâmplat? Nici măcar n-am aflat ce se presupune c-aş fi spus.

— Probabil că nimic. De-aia sunt sigur c-o să se fâsâie. Dar la ora asta povestea a luat o amploare mai mare decât credeam.

— Bine, mersi. Un om prevenit valorează cât doi, alea-alea.

— Exact. Te iubesc.

— Şi eu te iubesc.

Închise şi se uită pe geam câteva minute. Dar golul din stomac era tot mai mare şi, pe lângă asta, abia rezistă să arunce un ochi peste tweet-uri. Ca să-şi ia gândul de la ele, se hotărî să lucreze un pic: câteva pregătiri de ultim moment pentru cele două seminare pe care le avea în a doua parte a dimineţii.

N-ar fi trebuit să se deranjeze. Nu se prezentă nici un student la nici unul dintre seminare.

*

— Sunt boicotată? întrebă Sophie.

— Aşa s-ar părea, spuse Martin.

— Dar e ridicol. E *ridicol în morţii mă-sii.*

— Sophie, te rog, nu judeca emoţional! N-o să ajute pe nimeni.

Şeful de catedră al lui Sophie, Martin Lomas, era un bărbat de cincizeci şi doi de ani, profesor de istorie europeană, specializat în rolul inului în schimburile comerciale dintre Anglia şi ţările baltice la începutul secolului al XVII-lea, un subiect despre care scrisese deja patru cărţi. Uitându-i-se prin birou, cu rafturile perfecte de cărţi aranjate nu pe autori sau pe teme, ci pe dimensiuni şi pe culoarea cotorului, Sophie înţelese de ce putea să-l îngrozească emoţia.

— E o încurcătură caraghioasă, sunt sigur, continuă el. Însă universitatea insistă să respectăm procedurile în vigoare. Hai să respectăm procedurile în vigoare şi o să fie bine.

— Păi, ai putea să-ncepi prin a mă pune la curent cu ce se spune c-aş fi zis.

Martin îşi consultă însemnările pentru întâlnire.

— Te-ai adresat unei studente transgender într-un fel care a implicat că disforia ei de gen ar fi fost rezultatul unei slăbiciuni de caracter.

Ea rămase mută câteva secunde. Pe urmă reuși să spună:

— Un căcat.

— Sophie, te rog...

— În regulă, atunci, o porcărie. O porcărie fără margini.

— Dă-mi voie să-ți prezint faptele așa cum mi-au fost semnalate.

— Semnalate de cine?

— În primul rând, de studenta căreia i te-ai adresat. Emily Shamma. Ea i le-a semnalat prietenei sale, Corrie Anderton, iar domnișoara Anderton i le-a semnalat responsabilului cu politica șanselor egale din Sindicatul Studenților. Remarca a fost auzită de alți trei studenți care au confirmat semnalarea.

Sophie tăcu. Nu suna prea bine.

— Se pare că i-ai spus lui Emily: „Îți vine destul de greu să te hotărăști, nu?".

Sophie așteptă.

— Și?

— Asta e.

Îl privi preț de o clipă, după care scoase un oftat prelung de ușurare.

— OK. În regulă, slavă Domnului c-a fost doar asta!

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că n-avem de ce să ne facem griji. M-a înțeles greșit, atâta tot.

Martin așteptă o clarificare, părând neconvins.

— N-am vorbit de alegerea sexului sau a genului. A fost doar un comentariu legat de faptul că nu se hotăra dacă să vină miercuri sau joi la ora de îndrumare individuală.

— Am înțeles.

Își notă câteva lucruri în agenda din fața lui.

— Bine, dar de ce i-ai zis asta?

— Fiindcă era nehotărâtă.

— Da, dar a fost doar un moment de nehotărâre. Și totuși, ai generalizat.

— Aha. Nu, nu... am făcut o aluzie – în glumă – la ceva despre care vorbiserăm în prima parte a seminarului. Îi arătasem două tablouri, o întrebasem care din ele credea că fusese pictat primul şi n-a putut să se hotărască.

Martin scrise totul în agendă.

— Mă rog, asta îi conferă un fel de context, zise el dubitativ.

— Nu, nu-i oferă nici un *context*, insistă ea. Doar explică. Explică de ce am spus-o şi la ce m-am referit.

— Totuşi, a cam fost o lipsă de tact să-i spui asta unei studente care, din câte-nţeleg, se gândeşte să-şi redefinească genul.

— Tact? Dintr-odată despre asta e vorba, despre tact? Da, bineînţeles c-a fost o lipsă de tact. De fapt, a fost chiar o prostie ce i-am spus. Îmi dau seama de ce a înţeles greşit. Aşa că mă duc să-i cer iertare şi terminăm povestea.

— Mm.

Nici de data asta Martin nu păru convins că lucrurile erau atât de simple cum credea Sophie.

— Să sperăm. Vezi tu...

Martin se uită pe fereastra biroului, deranjat ca întotdeauna de banalitatea priveliştii pe care-o oferea: zidul de cărămidă al Aripii de Nord a secţiunii de discipline umaniste, cu şirurile sale de ferestre de birou anonime. Se simţi năpădit de un *ennui*[1] copleşitor. Cu o săptămână mai devreme descoperise un lucru nou despre in şi despre rolul pe care-l jucase în schimburile comerciale dintre Anglia şi ţările baltice la începutul secolului al XVII-lea şi tot ce-şi dorea era să dilate descoperirea la dimensiunile unui articol. Sau ale unei cărţi. Da, poate că avea suficient material pentru o nouă carte...

Fără tragere de inimă, abandonă aceste gânduri şi încercă să se concentreze din nou pe cea mai nouă criză din cadrul catedrei.

— Vezi tu, ce spune de fapt domnişoara Anderton e că, făcând remarca asta, e posibil să fi încălcat legislaţia referitoare la şansele egale. Asta ar fi, în linii mari. Şi, bineînţeles, ar fi o chestiune foarte serioasă.

---

1. Plictis (fr.).

— Dar...

— Iar în trecut povestea ar fi putut fi rezolvată intern. Nu chiar mușamalizată, dar... mă rog, chestiunea ar fi putut fi rezolvată la nivelul catedrei. Însă acum trebuie să ținem cont și de rețelele de socializare. Ai văzut vreunul dintre tweet-uri sau dintre răspunsuri?

— Nu, n-am văzut. Sunt urâte?

— Părerile sunt exprimate răspicat în comunitatea studenților.

— E cineva de partea mea?

— Poate-ar fi bine să le vezi cu ochii tăi. Le poți găsi destul de repede dacă dai căutare pentru „#concediereColeman-Potter".

— În regulă, spuse Sophie. Îmi dau seama spre ce ne-ndreptăm.

Îi veni din nou să vomite. Și totuși nu vedea nici un motiv, indiferent cât de urât arătau lucrurile în clipa asta, ca scandalul să nu fie înăbușit în față.

— O să stau de vorbă cu Emily și o să rezolv problema, bine?

— S-ar putea să nu fie atât de simplu. Persoana care a făcut reclamația a fost domnișoara Anderton, când i-a fost semnalată remarca. Nu știu care e poziția domnișoarei Shamma în chestiune. Îmi face impresia că dă dovadă de o anumită pasivitate...

Se opri la timp. Chiar și într-o conversație privată ca asta era imprudent să formulezi judecăți de caracter ferme despre membrii grupurilor minoritare vulnerabile.

— Pot să văd textul reclamației?

— O să-ți parvină la momentul potrivit.

— Poți să-mi spui *cu precizie* ce scria în ea?

— Nu cred c-o am la îndemână, răspunse el, răsfoind primele două-trei hârtii din teancul de documente de pe birou. Dar cred c-a folosit cuvântul „microagresiune".

— „Microagresiune"?

— Cunoști termenul?

— Da.

— Ei bine, de asta te-ai făcut vinovată, după părerea studentei. De o „uriașă microagresiune".

Sophie se încruntă.

— Cum adică, o uriașă microagresiune? E doar... agresiune și atât.

Martin zâmbi șters, după care se ridică în picioare și-i întinse mâna.

— Să respectăm procedurile în vigoare, spuse el. Dacă faci asta, din câte știu, n-ai cum să greșești.

*

Sohan și Sophie ajunseră amândoi la timp la restaurant, însă Mike îi anunțase prin SMS că avea să întârzie o jumătate de oră. Se așezară și se uitară pe meniuri, așteptându-l să vină. Ea se uita îngrozită la prețuri. Nu aveau cum să plătească mai puțin de 150 de lire de persoană, iar Ian avea să se facă foc și pară dacă afla că plătise atât de mult pentru o masă.

— Nu arată incredibil? întreba Sohan. Abia acum îmi dau seama de ce primește localul ăsta niște recenzii uimitoare.

— Eu îmi dau seama de ce e pe jumătate gol. Cinșpe lire o gustare?

— Oamenii plătesc atât pentru o ocazie specială.

— Și ce căcat sunt alea „crochete de sardine fermentate"? Cum fermentezi o sardină și de ce s-o vâri într-o crochetă după ce-ai fermentat-o?

— Humusul sună bine.

— Humus? Cred că poți să-l iei la o liră douăzeci la Tesco. Îi mai pui o „ceapă murată Shimeji" – ce-o mai fi și aia – și te gândești că poți să ceri douășpe lire pe el.

— Te-ai schimbat de când te-ai mutat la Birmingham, spuse Sohan, continuând să cerceteze nerăbdător meniul. Știu că încă servesc pui cu cartofi prăjiți și tartă de lămâie cu bezea acolo, dar restul țării a progresat.

— Râd cu lacrimi, zise Sophie. Acum, serios, nu pot să dau atâția bani.

— A, nu-ți face griji! Plătește Mike tot.

— Ba nu. Trebuie să plătesc ce-i al meu.

— Scumpo, câştigă de zece ori mai mult decât tu şi cu mine la un loc. Ai auzit? *De zece ori.* Îl fac să plătească tot. Altminteri, nu ne-am putea permite să facem nimic împreună.

— Şi e de acord?

— E-o chestie de bun-simţ. Crede-mă, mi-am îmbunătăţit stilul de viaţă de o mie de ori de când l-am cunoscut pe tipul ăsta. E doar cu vreo doi ani mai mare ca mine şi e *milionar*, băga-mi-aş!

Sophie clătină din cap cu o admiraţie reticentă.

— Cum aşa? Bani din familie?

— Deloc. E de-a dreptul proletar, mă crezi sau nu. Taică-său a fost oţelar într-unul dintre oraşele alea prăpădite din nord – Harrogate, Halifax, aşa ceva.

— Nu cred c-a avut vreunul dintre ele mare legătură cu oţelul.

— Mă rog, unul care-ncepe cu „H".

— Hartlepool?

— Hartlepool, ăsta e. Dar profu' de mate al lui Mike de la şcoală şi-a dat seama că-i un geniu. A intrat la Imperial – primul bărbat din familie care merge la universitate –, a rămas să-şi dea un doctorat în matematică pură şi de-acolo, direct în City.

— Se mai recrutează oameni aşa? Am crezut că asta a fost înainte de criză.

— Se pare că nu.

Întorcându-se la meniu, se lumină la faţă.

— Ia uite. Muşchi de vită wagyu cu fasole fava şi aşchii de broccoli. La treizeci şi şase de lire!

Sophie se uită la el să vadă dacă îi ardea de glume. Nu-i ardea.

— Dincolo de spectaculoasa ta viaţă amoroasă, spuse ea, vrei să auzi şi celălalt lucru incredibil în legătură cu fiascoul de azi?

Îi dăduse deja toate amănuntele întrevederii ei cu Martin.

— Studenta asta care m-a reclamat... se dovedeşte că o cunosc. E fata unuia dintre prietenii cei mai buni ai unchiului meu.

— Unchiul Benjamin, cel de pe lista lungă a Bookerului?

— Exact.

— Păi, asta-i o veste bună, nu? Poate să-şi sune prietenul, să aibă o discuţie civilizată cu el şi să-l convingă să-i spună fiică-sii să tacă dracului din gură.

— Posibil.

Sophie îşi dădu seama că putea fi o opţiune rezonabilă, dar asta nu-i atenuă presimţirea dezastrului iminent care o copleşise în ziua aceea. Spre sfârşitul după-amiezii nu mai rezistase şi se uitase la câteva tweet-uri ale studenţilor. După două minute de citit, numărul şi ostilitatea mesajelor avusese un asemenea efect asupra ei, încât trebuise să alerge pe coridor şi să verse pe sec în toaleta femeilor. Poate că era şi ăsta un motiv pentru care nu putea să saliveze în faţa meniului din această seară.

— Oricum, ţi s-o fi întors stânga împotrivă, dar poate c-o să ajungi o eroină a dreptei, spuse Sohan. Dac-o facem să arate ca un atac al tău împotriva corectitudinii politice, atunci poate că libertarienii care ţin la libertatea cuvântului o să-ţi sară repede-n ajutor. O să te pună pe prima pagină a lui *Spectator*, iar *Daily Mail* o să-ţi dedice editoriale.

Pe Sophie o enervă că Sohan o lua peste picior. Îi zâmbi politicos, dar îi păru bine când se văzură întrerupţi, câteva secunde mai târziu, de sosirea la masa lor a unui bărbat înalt, blond şi încrezător, îmbrăcat cu un costum business, de culoare închisă. Bărbatul îl ciufuli pe Sohan şi-i strânse umerii, iar Sohan îi spuse „Salut" şi-l sărută pe obraz când se aşeză lângă el.

— Sophie, el e Mike, zise el. Mike, Sophie.

Îşi strânseră mâinile peste masă.

— În sfârşit, ne cunoaştem, spuse Mike. Iartă-mă c-am întârziat.

Ea nu mai fusese impresionată atât de repede de înfăţişarea unui bărbat din ziua când îl văzuse pe Ian pentru prima dată. Se uită peste masă la Sohan, care-i întoarse o privire triumfătoare, cu ochii strălucindu-i ca ai unei pisici căreia i se aduce o porţie generoasă şi proaspătă de smântână într-o farfurie din aur pur.

*

Nota de plată se ridică la 435 de lire. Așa cum prezisese Sohan, Mike insistă să plătească el, deși o făcu atât de discret, încât Sophie nici măcar nu-și dădu seama că se întâmplase până când nu veni o chelneriță la masa lor cu bonul.

— Nu, nu e corect, protestă ea, când Mike vârî bonul în buzunar, după ce-o întrebă dacă avea nevoie de el din rațiuni fiscale.

— E foarte corect, replică Sohan. Omul ăsta e plătit cu sume nerușinate fiindcă pune la punct instrumente financiare bizare, care nu fac decât să-i ajute pe bogați să se îmbogățească și mai mult. Între timp, eu sunt prins într-o cercetare importantă – aproape c-am putea spune, o cercetare vitală – despre ce înseamnă cu adevărat să fii englez și sunt plătit cu bani de semințe. Vai și-amar!

— Așa e? întrebă Sophie, zâmbindu-i lui Mike. Nu în ceea ce privește cercetarea, normal, ci cu privire la ce implică slujba ta?

— Mai mult sau mai puțin, spuse el.

— Parcă derivatele erau considerate cam periculoase după criză.

— Eu am ajuns în City în 2007, zise el. Așa că abia mă acomodam când s-a produs. Un fel de botez al focului. Sigur, o vreme toată lumea s-a clătinat puțin, dar pe urmă lucrurile s-au potolit. Nimeni nu și-a schimbat cu adevărat comportamentul, din câte văd. Sumele implicate sunt prea mari. Ajungi obsedat să le câștigi. E la fel ca toate celelalte tipuri de dependență – droguri, sex –, nu poți să le oprești doar prin reglementări. Mai ales când reglementările sunt oricum ca vai de ele.

— Și nu te-ngrijorează? Riscul? Adică... dacă mai vine-o criză?

— O să mai vină, răspunse Mike. Dar, cu un pic de baftă, pân-atunci voi fi plecat de la locul crimei. Mai vreau să fac treaba asta cam doi ani și pe urmă o tai.

— Ca să faci ce?

— Ceva cu totul diferit. Poate înființez o fundație caritabilă? Vreau să dau ceva înapoi.

— Vezi cum e? zise Sohan. Idealist pur-sânge. Altruist. Vrea să salveze lumea, ca noi toți.

— Te duci des acasă? întrebă Sophie, nebăgându-l în seamă.

— Nu foarte des. Din păcate, în ultimii cinșpe ani m-am cam îndepărtat de părinți. Înainte mă duceam des. Le dădeam și bani de fiecare dată, dar nu le plăcea, așa că m-am oprit. Cred că-i făceam să se simtă jenați.

— Știu că ești gay?

— N-am idee. Nu le-am spus niciodată.

— Oricum, spuse Sohan, tovarășul Corbyn o să pună stavilă micilor și dubioaselor tale inginerii financiare când o s-ajungă prim-ministru. Zilele în care faci bani din nimic îți sunt numărate.

— Poate, zise Mike. Însă majoritatea guvernelor laburiste sfârșesc prin a se împrieteni cu City-ul după o vreme. Veniturile fiscale sunt foarte utile. Poate că următoarele o să fie altfel, să vedem.

Jeremy Corbyn devenise lider al Partidului Laburist în septembrie. Alegerea surprinzătoare – chiar uluitoare – a acestui parlamentar rebel, dar cu vechi state de serviciu fusese văzută de mulți, inclusiv de Sophie, ca un semn bine-venit că partidul avea de gând să se întoarcă la principiile pe care le abandonase sub Tony Blair. Mai puțin bine-venit era faptul că, în ceea ce-i privește pe ea și pe Ian, diferențele politice dintre ei erau mai mari ca niciodată. El îl considera pe Corbyn un troțkist; ea, un socialist afabil. Ian o preveni că Jeremy Corbyn o să transforme Anglia într-o distopie represivă, amintind de fostul bloc estic, că oamenii ca ea reprezentau dușmanul, din punctul de vedere al urmăritorilor lui, și că, dacă vota cu el, se purta ca un curcan care votează în favoarea Crăciunului. Ăsta era unul dintre motivele pentru care Sophie nu avea de gând să-i paseze lui Ian informația că, potrivit paginii de Facebook pe care intrase în cursul după-amiezii, printre numeroasele societăți politice în care Corrie Anderton figura ca membru entuziast era și un grup format recent și intitulat Studenții pentru Corbyn.

În ultimele ore Sophie aproape că uitase întregul episod – uitase de nemesis-ul ei și de ravagiile pe care izbutise deja să le facă în interiorul catedrei și pe rețelele de socializare. Acum și le reaminti pe toate. Deși era pe jumătate beat și avea acel aer de suficiență jovială pe care nu se putea abține să-l iradieze în compania lui Mike, Sohan observă schimbarea stării ei de spirit și își dădu seama ce o provocase.

— Hai, spuse el, luând-o de mână. Trebuie să dormi.

Luară toți trei un taxi până la apartamentul lui Sohan din Clapham. Sophie își făcu patul pe canapeaua cu care se obișnuise atât de bine și se întinse acolo, cu ochii deschiși și atentă mai bine de o oră, auzindu-i pe Mike și Sohan cum fac dragoste în camera de alături. Era încă trează când Mike ieși din dormitor având pe el doar un prosop în jurul șalelor și lipăi pe lângă patul ei, în drum spre bucătărie, de unde luă niște apă. La întoarcere, îi observă ochii strălucind pe întuneric.

— Îmi pare rău, spuse el. Am făcut zgomot?

— Fii liniștit, zise Sophie. Mă bucur să știu că oamenii se simt bine.

Mike se opri în pragul bucătăriei și spuse:

— Nu-ți face griji. Sunt sigur c-o să fie totul bine.

— Sigur c-o să fie.

Sophie se întoarse pe o parte și se cuibări sub pătură, cu fața spre el.

— Păi, noapte bună, spuse Mike.

— Noapte bună.

Se simțea consolată într-un fel ciudat de asigurările lui Mike și mișcată de nota de empatie din vocea lui, dar, chiar și așa, se înșela: în dimineața următoare Sophie primi un e-mail de la Martin, prin care era anunțată că fusese suspendată din activitate până la noi dispoziții.

28.

Ianuarie 2016

Benjamin conducea din nou de la Shrewsbury la Rednal, urmând cursul râului Severn, prin orășelele Cressage, Much Wenlock, Bridgnorth, Enville, Stourbridge și Hagley. Nici măcar nu mai îndrăzni să calculeze, încă o dată, de câte ori mersese pe acest traseu. Singura diferență în ultima vreme (și era o diferență importantă) era că drumul îl ducea aproape de locul unde trăia Jennifer și câteodată, între dimineață și prânz, trecea pe la agenția imobiliară unde lucra și o scotea la prânz, sau ajungea la ea pe înserat, în drum spre casă, ieșeau să cineze și pe urmă făceau dragoste. Intraseră, spre mare lui surpriză, într-o relație discretă, dar perfect satisfăcătoare. Se vedeau cam o dată la două săptămâni – uneori mai des, alteori mai rar. Viața lor sexuală își revenise după chixul din șifonier. Descoperiseră că fiecăruia îi plăcea compania celuilalt, deși Benjamin era sâcâit – la fel cum fusese și cu patruzeci de ani în urmă – de bănuiala că, în esență, nu prea aveau nimic în comun. Pe de altă parte însă, cel puțin ajunsese să se cunoască îndeajuns de bine, la cincizeci și cinci de ani (mai bine mai târziu decât niciodată), ca să admită că foarte puțini aveau ceva în comun cu el. Era un scriitor tăcut, introvertit, preocupat în egală măsură de universul imaginației lui lăuntrice și de lumea din jur. Iar Jennifer părea mulțumită cu asta, deocamdată. Ar fi fost frumos dacă ar fi câștigat Booker Prize sau, cel puțin, dacă ar fi ajuns pe lista

scurtă, însă existaseră avantaje palpabile ale evanescentei lui perioade de glorie. Un editor londonez îi oferise un mic avans pentru un al doilea roman – încă neintitulat, încă nescris (ba mai mult, încă inexistent ca idee). Fusese invitat să vorbească la unul sau două festivaluri literare și să fie unul dintre profesorii unui curs de scriere creativă, timp de o săptămână, ceva mai încolo în an. Vânzările romanului *Un trandafir fără spini* fuseseră slăbuțe și nu dăduse nimeni buzna pentru drepturile de ecranizare, dar pentru Benjamin era suficient. Se simțea răzbunat. Se simțea norocos.

Oare mama lui ar fi fost mândră de aceste realizări? se întreba uneori. Tatăl lui aducea foarte rar vorba despre ele. Colin era din ce în ce mai taciturn și din ce în ce mai posomorât; iar fața lui, cuvintele rostite când și când, însăși poziția corpului și limbajul nonverbal – semne tot mai expresive ale unui sentiment generalizat de pedeapsă existențială. Colac peste pupăză, Benjamin era sigur că începuse să-l lase și memoria. În anii 1970, Colin lucrase ca maistru în ceea ce fusese pe atunci uzina constructoare de mașini British Leyland din Longbridge; la începutul anilor 1980 fusese avansat la o muncă de birou din care se pensionase în 1995. Tot ce se întâmplase înaintea acelui an, anul ieșirii la pensie, îi părea încă viu în amintire; tot ceea ce se petrecuse ulterior acelei date fie îi apărea vag, fie i se șterse cu totul. Știa cine erau Benjamin și Lois, bineînțeles – precum și Christopher, Sophie și, într-o măsură mai mică, Ian –, dar nu mai ținea pasul cu ce se întâmpla în viețile lor sau, în orice caz, nu mai avea nici un interes s-o facă. Încă i se aducea *Daily Telegraph* în fiecare zi, însă Benjamin nu era convins că-l mai citea, deși știa numele actualului prim-ministru și pe al actualului lider al opoziției (pe care-l detesta). Fără îndoială însă, Colin își aducea aminte administrația conservatoare și pe cea laburistă din anii 1970 și avea amintiri foarte limpezi chiar despre politica de confruntare de la Longbridge din acel deceniu, când producția se oprea adeseori ca urmare a chemării la grevă și când (cel puțin în versiunea lui) rareori trecea o zi fără ca mii de muncitori să se strângă în Crofton Park și să fie aduși într-o

stare de combativitate îndărătnică de câte-un lider de grupă sindicală turbulent ca Derek Robinson sau Bill Anderton. Fusese amărât pe tema asta atunci și – i se părea uneori lui Benjamin – continua să fie amărât chiar și acum, după patru decenii.

În ultima vreme Colin pleca foarte rar de acasă, iar când o făcea, era însoțit fie de Lois, fie de Benjamin, care îl duceau invariabil cu mașina în afara orașului, spre vest, departe de lăbărțarea urbană a Birmingham-ului. Era prea lent și prea fragil ca să facă o plimbare serioasă, dar încă putea fi ajutat să se îndrepte – uneori cu dificultate – în direcția unui centru horticol sau a unei încăperi dintr-o cârciumă sătească. Însă nu se mai apropiase de locul fostei fabrici din Longbridge de ani buni, chiar dacă se găsea la vreo doi kilometri de casa lui. Prin urmare, Benjamin se miră când, la cincisprezece minute după ce sosise și după ce rămăseseră deja în pană de lucruri pe care și le puteau spune unul altuia, tatăl lui anunță:

— Vreau să mă duci la Longbridge după-masă.

— La Longbridge? întrebă el. De ce?

— Vreau să văd magazinul ăla nou.

— Ce magazin?

— Au deschis un magazin mare acolo. Chiar în mijlocul fabricii. Au dat aseară la televizor. Vreau să văd cum e. Și n-ai de unde să știi, poate nimeresc peste vreunul dintre băieții de-atunci.

— Dar, tată...

Benjamin se decise să-ți țină gura. Din felul cum vorbea, tatăl lui părea să nu aibă idee ce se întâmplase cu fostele clădiri ale fabricii. Fuseseră, aproape fără excepție, demolate, șterse de pe fața pământului. În afară de o mică amintire din apropierea fostei Porți Q, unde supraviețuia un rest de atelier meșteșugăresc, care oferea o slujbă ca vai de ea câtorva sute de oameni, totul dispăruse de mult. Secțiile de nord, de vest și de sud plecaseră primele, iar pe urmă locul rămăsese multă vreme gol, oferind un memento nefericit al declinului industriei engleze; însă acum cea mai mare parte a lor fusese populată din nou cu ansambluri de locuințe, magazine de vânzare cu amănuntul și un nou colegiu tehnic. Oare Colin știa ceva din toate astea? Benjamin nu era

deloc sigur; și nu era sigur nici cum avea să reacționeze tatăl lui pus pentru prima dată în fața unei asemenea transformări totale, a unei rescrieri radicale a întregii istorii pe care o cunoscuse cândva.

— Ești *sigur* că vrei să faci asta? întrebă el. Mă gândeam că putem să mai mergem o dată la Woodlands.

— M-am săturat de locul ăla, se oțărî Colin. De ce nu mă crede nimeni când spun că vreau să fac ceva anume?

*

Benjamin alese un drum ocolit spre fabrică, îndreptându-se spre ea dinspre vest, mergând pe A38, pe lângă multiplex, o sală de popice, Morrisons și McDonald's. La două ziua, într-o după-amiază de iarnă, lumina părea deja că începe să pălească. Când făcu dreapta la giratoriu și se încadră spre Bristol Road, tatăl lui își lungi gâtul în cealaltă parte și spuse:

— Unde suntem?

— Știi unde suntem. Ăsta e Bristol Road.

— Nu, nu e. Peste Bristol Road trece puntea transportoare. Unde e puntea transportoare?

Puntea transportoare era un reper local – sau, cel puțin, fusese timp de treizeci și cinci de ani. O porțiune îngustă a benzii de asamblare de la Longbridge, făcută să treacă peste aglomerata șosea cu două benzi pe sens pe o punte acoperită ca să ofere o legătură eficientă între secția de vest și cea de sud, fusese construită în 1971 – Benjamin ținea minte când, fiindcă acela fusese primul lui an la King William și trebuia să treacă pe sub punte cu autobuzul de două ori pe zi, pe vremea când încă nu fusese asamblată. Însă acelea fuseseră vremuri mai bune și mai vesele pentru industria engleză, iar puntea, care încetase de mult să fie utilă, fusese dată jos în 2006 – cu aproape zece ani în urmă. Oare Colin chiar nu observase sau uitase?

— S-a zis cu ea, tată. Au demolat-o de mult.

— Păi, și cum mai duc mașinile dintr-o parte în alta a fabricii?

Benjamin nu răspunse. Făcu prima la stânga, pe o stradă lată, între două șiruri de case identice, construite de curând, și mai merse câteva sute de metri, până ajunse la o parcare spațioasă, înconjurată de magazine: filiale Marks & Spencer, dar și Poundland, Boots și alte câteva.

— Unde suntem acum? spuse Colin, zăpăcit și exasperat.

— Suntem unde ai vrut să vii, zise el.

Arătă spre vastul magazin universal.

— Ăsta e magazinul mare pe care l-au dat la știri.

— Nu de ăsta am vorbit, insistă Colin. Voiam să mă duci la Longbridge.

— Ăsta e Longbridge.

— Ba nu e.

Bodogănind, se dădu jos din mașină și începu să-și târșâie picioarele spre magazinul enorm, în timp ce Benjamin încuia mașina, își punea paltonul și se grăbea să-l ajungă din urmă.

Ajuns înăuntru, Colin se uită în jur, la stânga și la dreapta, derutat de cele văzute și uluit de dimensiunile a tot ce era acolo. Făcu alți câțiva pași spre raionul articolelor de damă și se trezi față în față cu șir după șir de ciorapi de mătase, sutiene și chiloței din dantelă, cât vedea cu ochii. Dacă se așteptase să găsească vacarmul asurzitor, mirosul și atmosfera debordând de testosteron a vechii linii de asamblare de la Longbridge, confuzia lui era de înțeles.

— Ce se-ntâmplă aici? spuse el, întorcându-se spre Benjamin.

— E un magazin, tată. E un Marks & Spencer. Nu se mai fac mașini aici.

— Păi, și-atunci unde se fac?

Era o întrebare bună. Mai merseră puțin, până ajunseră la Prosecco-barul de la parter, unde nu era nimeni, în afară de o pereche tânără și bine îmbrăcată, care se bucura de ceva ce i se păru o întâlnire adulterină lui Benjamin.

— Asta n-are cum să fie noua cantină, nu? zise Colin.

Pe când se îndreptau spre zona de restaurante și se plimbau încoace și încolo pe culoarele interminabile cu salate preambalate, carne gătită și vinuri din import, Benjamin încercă să explice.

— Uite, tată, mai ții minte mitingul de protest la care ne-am dus cu toții în Cannon Hill Park? Mitingul pentru Rover?

— Nu, când a fost asta?

— Acum vreo cinșpe ani. Oricum, n-a adus nimic bun. Patru tipi din zonă au preluat până la urmă compania, dar, în loc s-o salveze, au pus-o pe butuci și pe urmă, în 2005, au vândut-o. De atunci nu s-a mai fabricat nimic aici. Acum toți își cumpără mașini din Germania, Franța și Japonia. Au ras toate corpurile fabricii și ani la rând n-a fost altceva decât loc viran. Hai, tată, *trebuie* să-ți amintești câte ceva. Am mers împreună să ne uităm chiar atunci, când tocmai demolau secția de sud.

— Secția de sud a dispărut toată?

— Chiar acum stăm în ea. Unde era odată.

— CAB 1 și CAB 2?

— Duse amândouă.

— Și secția de est? De lângă Groveley Lane?

— Nu știu. Nu știu ce s-a-ntâmplat acolo.

— Hai să vedem.

— Serios?

— Du-mă acolo chiar acum.

Se întoarseră la parcare. Drumul până la locul fostei secții de est dură doar trei minute cu mașina, dar între timp cerul păru să se întunece și mai mult.

— Cred că ne paște-o ploaie, spuse Benjamin.

Când ajunseră acolo, nu găsiră decât un maidan întins, împrejmuit cu un gard metalic înalt. Afișe puse la distanță egală pe gard îi avertizau pe musafirii prezumtivi să se abțină. Tot acolo se vedea un panou mare, care anunța apropiata construire a altor case cu trei, patru și cinci camere.

— Bun, asta e, zise Benjamin. Ce vrei să faci acum?

— Parchează mașina, spuse tatăl lui.

Benjamin parcă pe marginea drumului. Spre mirarea lui, Colin își desfăcu centura și ieși. Încet, cu eforturi, se îndreptă spre două porți pe care se afla sigla firmei de construcții. Îl urmă.

Colin se opri când ajunse la porți. Între ele era un spațiu suficient de mare ca să vezi dincolo. Rămase acolo câteva minute,

uitându-se prin crăpătură. Benjamin se ţinu în spatele lui, stând pe vârfuri şi uitându-se peste porţi în aceeaşi direcţie. Nu era nimic de văzut. Sute de pogoane de pământ, pustii şi inexpresive în lumina tot mai slabă, întinzându-se în sus, pe deal, spre strada unde se deslușea un şir de case din interbelic. În aer se simțea o umezeală ușoară – mai degrabă ceață decât burniță –, iar după-amiaza devenise nespus de rece.

— Hai, tată, spuse Benjamin. Nu-i nimic de văzut aici.

— Nu pricep, zise Colin.

Benjamin se întorsese spre maşină. Acum se întoarse din nou ca să-şi privească tatăl.

— Ce? Ce nu pricepi?

— Nu pricep cum poţi să dărâmi tot ce-a fost aici. Ceva care-a stat aici atât de mult, ceva care...

Se mai uită o dată prin spaţiul liber dintre porţi. Însă ochii îi deveniseră sticloşi şi fără vedere; iar vocea, cu care rosti poate mai multe cuvinte decât în ultimele douăsprezece luni la un loc, îi sună la fel de plat şi de şters ca priveliştea.

— Cum să-ţi zic, o clădire nu e doar un loc, nu? spuse el. Mai sunt şi oamenii. Oamenii care erau în ea. Nu zic... adică ştiu că făceam maşini de căcat. Ştiu că nemţii şi japonezii fac maşini mai bune decât am făcut noi vreodată. Nu m-am tâmpit. Înţeleg toate astea. Înţeleg de ce oamenii vor să cumpere o maşină japoneză care n-o să se strice după doi ani, ca ale noastre. Ce nu înţeleg e...

Ce nu înţeleg e unde-o să se termine? Şi cum putem continua aşa. Nu mai *facem* nimic. Dacă nu mai facem nimic, atunci nu mai avem nimic de vândut, şi-atunci... cum o să supravieţuim?

Asta mă-ngrijorează. Locul ăsta viran de-aici e... nimic. Când dărâmi o fabrică şi dispar toate locurile de muncă, asta te aştepţi să vezi. Nimic.

Dar magazinul – afurisitul ăla de magazin? Şi toate casele alea? Sute şi sute de case? Asta ce mai e? Cum pui în locul unei fabrici nişte magazine? Dacă n-ai fabrică, în ce fel câştigă oamenii bani ca să-i cheltuiască în magazine? Cum să facă rost de bani ca să cumpere case? N-are sens.

Cred că asta m-a făcut să... mă simt aiurea acolo, în magazin. N-am putut să accept cum s-a schimbat totul. Și a-nceput să scârțâie și memoria. Mi-am dat seama. Nu știu ce-nseamnă. Te cam sperie. Totul te sperie când ajungi la vârsta mea, fiindcă știi că deja te așteaptă, e după colț. Dar încă-mi amintesc o groază de lucruri. Cum ți-am zis, nu m-am tâmpit. Nu încă. Sigur că-mi aduc aminte când au demolat clădirile. Știam c-o făcuseră. Nu știam... nu-mi dădusem seama, totuși, că le răseseră pe toate. Și mai sunt lucruri, lucruri mai vechi decât astea, pe care mi le-aduc aminte și mai bine.

Cum ar fi locul ăsta. Locul ăsta pe atunci. Secția de est. Parcă o văd, limpede ca lumina zilei. Oamenii începeau să vină în valuri pe la șapte și jumătate dimineața. Veneau toți cu mașina. Toate drumurile din zonă erau tivite cu mașini parcate kilometri buni. Iar peste zi gălăgia de pe banda de asamblare și a oamenilor, plus acel du-te-vino continuu, erau incredibile. Asta țin minte. Să știi că și Nan a lucrat tot aici. Maică-mea. Îmi povestea despre război. Unde stăm acum, chiar sub picioarele noastre, sunt tuneluri. Cu zecile. Tuneluri uriașe. În timpul războiului, acolo jos lucrau sute de oameni. Nan era unul dintre ei. Mi-a arătat odată o fotografie cu toți cei care munceau în tuneluri. O am pe undeva. Făceau arme, cu asta se ocupau, fabricau muniții, piese pentru avioane. Îți închipui! Îți închipui cum era, cu sute de oameni muncind împreună așa, pentru efortul de război? Ce spirit, nu? Ce țară eram pe vremea aia!

Ce s-a ales de toate astea? Era deja destul de rău când munceam eu aici. Fiecare pentru el, cine e mai adaptat câștigă, mie să-mi fie bine. Așa începeau să arate lucrurile. Dar acum e și mai rău, e doar cu... haine șic, Prosecco-baruri și... casoletele aste afurisite cu salată. Ne-am înmuiat, asta e problema. Nu-i de mirare că restul lumii râde de noi.

Colin se întoarse de la porți. Între timp se întunecase aproape de tot, iar el începea să tremure.

— Chiar râde, tată? întrebă el. Cine râde de noi?

— Sigur că da. Ne văd ca pe-o glumă. Ne cred bătuți în cap.

Benjamin nu avea idee ce voia să spună tatăl lui şi nici măcar la cine se referea. Îl luă de braţ pe când se întorceau spre maşină, îi deschise portiera de la locul pasagerului şi-l ajută să se rostogolească la locul lui. Pe urmă se urcă la volan, dar încă nu porni motorul. Timp de câteva clipe nu vorbi nici unul din ei. Ascultară darabana ploii de iarnă începând să bată pe parbriz.

— Cred că te-nşeli, spuse Benjamin în cele din urmă. Nu cred că râde nimeni de noi.

— Hai, du-mă acasă, zise Colin amărât.

29.

Martie 2016

— Vremuri palpitante, Douglas, spuse Nigel. Vremuri incredibil de palpitante. Cine-a zis „Fie să trăiești în timpuri palpitante"?

— Confucius. Și erau „timpuri interesante".

— Sunt convins că de fapt a vrut să spună „palpitante", zise Nigel. O fi fost din cauza traducerii.

— A spus „interesante", zise Doug. Și a spus-o ca pe un blestem. Nu ca pe un lucru bun.

— Cum poate să nu fie un lucru bun să trăiești vremuri palpitante? întrebă Nigel. Voi, scriitorii și intelectualii, aveți o atitudine negativă față de tot.

— Ăștia suntem, zise Doug, punându-și două linguriță generoase de zahăr în cappuccino.

— Oamenii s-au săturat de intelectuali, spuse Nigel.

În ochi îi apăru un licăr brusc, semn că-l frapase genialitatea formulei.

— Stai puțin, trebuie s-o notez.

— Nu-ți lăsa perlele de înțelepciune să se piardă! zise Doug zâmbind, pe când îl privea cum își notează în agendă.

— Dacă umblu un pic la acordul fin, pot să fac din ea o deviză foarte bună, spuse Nigel.

Se întâlneau, ca de obicei, la cafeneaua de lângă stația de metrou Temple. Cu câteva săptămâni mai devreme, David Cameron fusese

la Bruxelles să negocieze un nou acord cu Uniunea Europeană, sperând să obțină concesiile de natură să confere Angliei un statut excepțional – într-o măsură mai mare decât îl avea deja – și să îmblânzească armata aparent tot mai vocală de eurosceptici din țară. Imediat după aceea anunțase data referendumului promis cu privire la rămânerea Angliei în UE: 23 iunie – întâmplător, a doua zi a Festivalului de la Glastonbury.

— Mă rog, asta-nseamnă o sută de mii de tineri care n-o să se deranjeze să meargă la vot, nu? întrebă Doug.

— O să se poată vota prin corespondență, pentru tineri și bătrâni la un loc, răspunse Nigel. Dave a prevăzut toate situațiile.

— Inclusiv pe cea în care pierde și trebuie să ieșim din UE?

— Toate situațiile *probabile*, ar fi trebuit să spun.

— Ce se-ntâmplă dacă pierde? Își dă demisia?

— Dave? Niciodată. Nu e laș din fire.

— Și dacă rezultatul e prea greu de anticipat?

— De ce vă plac vouă, jurnaliștilor, atât de mult întrebările ipotetice? La voi totul e ipotetic. „Ce se-ntâmplă dacă pierdem?" „Ce se-ntâmplă dacă ieșim din UE?" „Ce se-ntâmplă dacă Donald Trump devine președintele Americii?" De ce nu-mi pui niște întrebări practice? De exemplu, „Care-o să fie principalele trei direcții ale strategiei de campanie a lui Dave?".

— În regulă, atunci – care-o să fie principalele trei direcții ale strategiei de campanie a lui Dave?

— Asta n-am voie să-ți dezvălui.

Frustrat, Doug încercă altă abordare.

— Uite, să zicem că poporul votează pentru Brexit și noi...

— Iartă-mă, spuse Nigel. Aici trebuie să te-ntrerup. Să zicem că poporul votează pentru *ce*?

— Brexit.

Nigel îl privi uluit.

— De unde Dumnezeu ai scos cuvântul ăsta?

— Păi, nu așa-i zice lumea?

— Parcă îi zicea Brixit.

— Cum? Brixit?

— Noi așa îi spunem.

— Care noi?

— Dave și toată echipa.

— Toți ceilalți îi spun Brexit. De unde și până unde Brixit?

— Nu știu. Credeam că așa i se zice.

Își notă din nou în agendă.

— Brexit? Ești sigur?

— Foarte sigur. E un cuvânt-valiză. De la *British exit*.

— *British exit*... Păi, n-ar trebui să fie Brixit?

— Mă rog, grecii îi spun Grexit.

— Grecii? Dar n-au ieșit din Uniunea Europeană.

— Nu, dar se gândesc s-o facă.

— Dar noi nu suntem greci. Ar trebui să avem un cuvânt numai al nostru.

— Avem. Brexit.

— Dar noi i-am zis Brixit.

Nigel clătină din cap și făcu și mai multe însemnări.

— O să fie-o adevărată bombă la viitoarea ședință de guvern. Sper să nu fiu eu cel care-o să trebuiască să le dea vestea.

— Mă rog, zise Doug, dacă tot ești convins că n-o să se întâmple, nici n-ai nevoie de-un cuvânt pentru asta, nu?

Nigel zâmbi fericit la auzul acestor cuvinte.

— Normal... ai perfectă dreptate. N-o să se-ntâmple, deci n-avem nevoie de nici un cuvânt.

— Cam așa.

— În fond, peste un an toată aiureala asta o să fie uitată.

— Exact.

— Nimeni n-o să-și mai aducă aminte că unii au vrut să brixiteze.

— Corect. Deși, cum să-ți zic, unii dintre oamenii ăștia...

Se întreba cum să i-o spună.

— Sunt, hm... jucători importanți, nu? Boris Johnson, de exemplu. Chiar e un tip cu greutate.

— Nu cred c-ar trebui să te iei de felul cum arată, replică Nigel. Chit că Dave e foarte supărat pe el.

— Nu se aștepta să se declare pentru ieșire?

— Deloc.

— Umblă un zvon că seara, înainte ca *The Telegraph* să meargă la tipar, Boris avea *două* articole pregătite pentru ei. Unul în care susținea necesitatea ieșirii din UE, altul în care pleda pentru a rămâne.

— N-o cred nici în ruptul capului, zise Nigel. Boris avea pregătite *trei* articole – unul pentru ieșire, altul pentru rămânere și unul în care nu putea să se hotărască între cele două. Îi place să nu lase nimic la voia întâmplării.

— Și pe urmă Michael Gove. Încă un barosan care susține ieșirea.

— Știu. Dave e *foarte* supărat pe Michael. Din fericire, sunt încă mulți conservatori loiali și cu scaun la cap, care apreciază avantajele rămânerii în UE. Cred că trăiești tu însuți cu unul dintre ei. Dar închipuie-ți ce simte Dave pentru Michael și pentru alți câțiva. Păi, a bătut atâta drum până la Bruxelles, ne-a obținut un acord grozav, și oamenilor ăstora tot nu le convine.

— Multor oameni pur și simplu nu le place UE, spuse Doug. Cred că e nedemocratică.

— Da, dar, dacă ieși acum, e rău pentru economie.

— Oamenii ăștia cred că Germania învârtește celelalte țări cum are chef.

— Da, dar, dacă ieși acum, e rău pentru economie.

— Oamenii ăștia cred că au venit prea mulți emigranți din Polonia și România și că din cauza lor scad salariile.

— Da, dar, dacă ieși acum, e rău pentru economie.

— În regulă, zise Doug. Cred că tocmai am aflat care sunt principalele trei direcții ale strategiei de campanie a lui Dave.

Acum îi veni lui rândul să-și noteze câteva lucruri.

— Și Jeremy Corbyn?

Nigel inspiră cu un șuierat prelung și păru să dea vizibil înapoi.

— Jeremy Corbyn?

— Da. El unde intră?

— Nu vorbim despre Jeremy.

— De ce nu?

— De ce nu? Fiindcă e marxist. Marxist, leninist, troțkist și comunist. Maoist, bolșevic, anarhist și stângist. Socialist radical, anticapitalist, antimonarhist și proterorist.

— Dar e și pentru rămânere.

— Serios?

— Așa se pare.

— Atunci, bineînțeles că suntem încântați să-l avem alături. Însă nu cred că Dave ar fi pregătit să aibă o platformă comună cu el.

— N-o să fie nevoie. Jeremy refuză să aibă o platformă comună cu *el.*

— Bun. Păi, asta e – e bine să vezi că adversarii politici își lasă deoparte divergențele în slujba unei cauze comune și că se pun în sfârșit de acord.

— Prin aceea că refuză să aibă o platformă comună.

— Exact.

— Și Nigel Farage?

Nigel inspiră din nou, cu același șuierat.

— Nu vorbim despre Nigel Farage.

— Se pare că sunt multe chestii despre care nu vorbiți. De ce nu vorbiți despre Nigel Farage?

— Dave a avut o formulă cu adevărat memorabilă despre UKIP și susținătorii săi. Am uitat-o acum, dar a fost cu adevărat memorabilă.

— Le-a spus „nebuni, demenți și rasiști nedeclarați".

— Serios? Urât din partea lui! Oricum, nu-l luăm în serios pe Nigel Farage. Sau UKIP-ul. Au un singur parlamentar, atât.

— Dar asta din cauza votării de tip „primul care trece linia de sosire". De fapt, au un sprijin de doisprezece la sută – ceea ce face din ei al treilea partid ca popularitate.

— Asta-i frumusețea sistemului nostru parlamentar. Îi împiedică pe – cum le-a zis Dave?

— Nebuni, demenți și rasiști involuntari.

— Îi oprește pe nebuni, pe demenți și pe rasiștii nedeclarați să aibă vreo influență reală. Păi, gândește-te la toți nebunii, demenții și rasiștii nedeclarați de-a lungul și de-a latul țării și gândește-te ce s-ar întâmpla dacă ar avea aceeași pondere cu ceilalți în chestiunile de importanță națională.

— Dar exact *asta* o să le confere referendumul.

Nigel oftă.

— Gândire negativă, Doug. Întotdeauna gândești negativ. Negativism, negativism, negativism. Suntem pe punctul să întreprindem un exercițiu *uluitor* de democrație directă. Hai, zău așa – trăiești și respiri politică, nu? E pasiunea ta de-o viață. Nu vrei să-ți vezi pasiunea împărtășită de concetățeni? Ce încearcă Dave aici e să înceapă un *dialog*. În următoarele trei luni, țara o să fie absorbită, concentrată asupra dialogului național despre locul Angliei în Europa și despre locul ei în lume. Gândește-te la asta! Gândește-te la doamna Jones...

— Cine?

— Îți dau un exemplu, un caz ipotetic. Gândește-te la doamna Jones, care se duce la măcelărie sâmbătă dimineața. „Bună dimineața, doamnă Jones", ar putea să spună măcelarul. „Douăsprezece feliuțe din mușchiul ăsta grozav pentru dumneavoastră și familie, ca de obicei?" Iar când le-ar pune pe cântar, le-ar aranja și le-ar împacheta, ar putea să adauge: „Și ce părere aveți despre impactul nenorocitelor ăstora de bariere netarifare? Al naibii să fiu dacă n-ar avea un efect semnificativ asupra sectorului de servicii din Anglia, care înseamnă optzeci la sută din economie". Și doamna Jones ar putea să zică: „A, dar în condițiile reglementărilor OIM[1]".

— Nigel, îl întrerupse Doug, ești complet nebun dacă crezi că oamenii o să aibă genul ăsta de conversații. N-au cum să fie mai mult de doișpe oameni în toată țara care înțeleg cum funcționează UE și cu atât mai puțin cum se armonizează reglementările lor cu sistemul economic global. Tu nu înțelegi, eu cu siguranță nu înțeleg și, dacă crezi cumva că oamenii o să fie mai bine informați peste trei luni, înseamnă c-ai pierdut legătura cu pământul. Oamenii o să voteze cum au votat dintotdeauna – cu mațul. Campania asta o să se câștige cu sloganuri și devize, cu instincte și emoții. Ca să nu mai zic de prejudecăți – pe care, întâmplător, Farage și nebunii lui se pricep foarte bine să le speculeze.

---

1. Organizația Internațională a Muncii.

Nigel se lăsă pe spate, cu brațele în cruciș. Pe față i se revărsase o expresie de milă profundă. Bătu darabana cu degetele pe braţe şi spuse:

— Douglas, Douglas, Douglas. Ştii câtă vreme, câți ani au trecut de când am început să ne-ntâlnim în cafeneaua asta? Aproape şase ani. În toţii anii ăştia, am avut o mulţime de discuţii interesante. Şi-mi place să cred că în multe feluri, în ciuda diferenţelor dintre noi în materie de politică, vârstă, sănătate – ştii la ce mă refer, n-o să te fac să te simţi prost aducând vorba din nou, deşi îţi las o carte de vizită a lui tata, dac-o fi să ai nevoie... îmi place să cred că am închegat o prietenie adevărată. Ţi s-au întâmplat o groază de lucruri între timp. Multe dintre ziarele la care ai lucrat s-au închis. Comentatorii de genul tău nu mai exercită influenţa pe care-o aveau odată. Şi, de fiecare dată când ne vedem şi vorbim despre guvernul ăsta pe care am privilegiul să-l slujesc şi despre premierul ăsta cu care am norocul să lucrez – şi, da, să-l consider prieten, într-un fel –, de fiecare dată te comporţi ca un profet al Judecăţii de Apoi. Întotdeauna prevesteşti dezastre şi eşecuri. Însă David e un *învingător*, Douglas. E un *luptător*. Are de gând să lupte în campania asta şi s-o câştige. La fel cum a câştigat alegerile de anul trecut – în răspărul tuturor contestatarilor. În răspărul tuturor sondajelor de opinie ridicole, care ne spuneau că o să piardă. Păi – avu un râs neîncrezător –, ţii minte cât de alăturea cu drumul au fost? Cui i-ar mai veni să dea crezare vreunui expert după asta? Cine-ar mai avea o cât de mică încredere în sondajele de opinie?

— Care de data asta spun că în iunie o să câştige cei care votează pentru rămânere, sublinie Doug.

— Şi au dreptate! replică Nigel triumfător. Dave chiar o să câştige! *Trebuie* să câştige. Trebuie să câştige fiindcă mai are patru ani de mandat, fiindcă are atâtea de făcut şi fiindcă-i e dator poporului englez să continue.

— Splendid! zise Doug. Încă patru ani de austeritate, de reduceri ale serviciilor sociale, de reduceri ale ajutoarelor de şomaj, de privatizare lentă a Sistemului Naţional de Sănătate...

— Exact. Vezi? Sunt atâtea de făcut! Apropo...

Nigel se uită la ceas și sări în picioare.

— Trebuie s-o iau din loc. Plătești tu cafelele astea? Data viitoare e rândul meu.

Și plecă. Doug achită nota și porni agale pe Embankment spre Hungerford Bridge, clătinând din cap și gândindu-se, ca de fiecare dată, că nu putea prezice direcția pe care aveau s-o ia discuțiile astea. Zece minute mai târziu, telefonul îi zbârnâi la primirea unui SMS. Era de la Nigel.

*Fii atent fază – cică oamenii chiar îi *spun* Brexit. Mersi pentru pont!*

30.

Aprilie 2016

— Mă întreb uneori, spuse Benjamin, cum ar fi arătat viaţa mea dacă n-aş fi fost la şcoala aia.

Charlie clătină din cap şi zise:

— Nu face asta, fratele meu. Chestia cu „cum ar fi fost". Nu-i voie. De-acolo începe nebunia.

— Nu, dar...

— Totul se termină cum e mai bine. Trebuie să crezi asta. Când am cunoscut-o pe Yasmin, de exemplu, n-a fost *întâmplare*. A fost soartă, destin, *Kismet*.

— *Kismet*? repetă Benjamin sceptic.

Bău o gură de Guinness. Charlie îşi terminase deja halba şi-l aştepta să-l ajungă din urmă. Benjamin era un băutor lent.

— Da. Ai momentele astea – ai momentele astea când dintr-odată totul ţi se aşază cum trebuie-n viaţă. Nu trebuie să se-ntâmple în Shangri-La sau mai ştiu eu unde... Pentru mine s-a-ntâmplat la *Toys'R'Us*, chiar în faţă la Dudley. Cerşetorii nu prea fac mofturi, să ştii.

— Presupun că nu, recunoscu Benjamin.

— Dar gândeşte-te la toate lucrurile care-au decurs de-aici: dacă n-aş fi lucrat acolo când a venit ea cu Aneeqa şi dacă nu m-ar fi rugat să dau jos setul de ping-pong de pe raftul de sus, n-aş fi început să vorbesc cu ele. N-aş fi început să mă văd cu ea, n-aş fi început s-o duc pe Aneeqa la şcoală şi n-aş fi aflat

că acolo mai era o fată pe nume Krystal, care o ura și era invidioasă pe ea. Și n-aș fi știut că Krystal avea un tată pe nume Duncan, care era tot animator pentru copii și care-a început să mă urască fiindcă aveam grijă de o fată pe care, întâmplător, fiică-sa o ura.

Charlie îi spusese deja povestea lui Benjamin, la unul dintre primele lor prânzuri împreună: povestea lui Duncan Field, alias Doctorul Temerar, care lucra în aceeași zonă cu Charlie și care de cinci ani încerca să-i facă viața profesională un iad în toate felurile posibile. Apărea la spectacolele lui Charlie de la Woodlands Theatre și le sabota stând într-una dintre părțile laterale de lângă scenă și sâcâindu-l cu întrebări sau urcând neinvitat pe scenă. Afla la ce petreceri pentru copii fusese închiriat Charlie (care nu-și dăduse seama niciodată cum) și ajungea la aceeași adresă cu douăzeci de minute mai devreme, dându-se drept animatorul de rezervă și preluând controlul spectacolului. Stilurile celor doi animatori erau diametral opuse: Baronul Mintos era blând, năstrușnic, educativ; Doctorul Temerar era dur, bădăran și punea accent pe trucurile primejdioase din punct de vedere chimic, care încălcau frecvent normele de protecția muncii și care, nu o dată, duseseră la chemarea pompierilor. Între cei doi bărbați era o rivalitate profesională intensă și fiecare nutrea o ură personală profundă față de celălalt.

La originea dușmăniei lor se găsea ura de la școală dintre Krystal și Aneeqa. Aceasta din urmă nu era de fapt fiica vitregă a lui Charlie, deși uneori el vorbea despre ea ca și cum ar fi fost. Avusese o relație cu Yasmin, mama Aneeqăi, mai bine de șase ani, dar Benjamin își formase deja o impresie puternică – doar ascultând varianta lui Charlie – că afecțiunea se manifesta cu precădere într-un singur sens. Își petrecea uneori noaptea acasă la Yasmin, care însă nu-i dădea voie să se mute la ea, așa că era nevoit să aibă un apartament al lui. Părea să fie o femeie dificilă: țâfnoasă și irascibilă, încă înverșunată din cauza divorțului, neîncrezătoare față de alți bărbați. Nu avea serviciu și depindea de Charlie ca sprijin financiar; asta în sine era un motiv de ceartă, fiindcă el renunțase la postul în vânzări ca să

dea curs noii ambiții de-a deveni animator pentru copii cu normă întreagă, moment din care începuseră să trăiască de pe o zi pe alta. Aneeqa părea o elevă bună, aflată acum în ultimul an de liceu și cu un talent aparte pentru limbile străine. Krystal se luase de ea din clipa când se cunoscuseră, în prima zi de gimnaziu, și în tot acest timp tatăl ei nu avusese un cuvânt de reproș și nici nu-și ascunsese revolta că o fată dintr-o familie musulmană putea fi considerată mai isteață sau mai impresionantă decât propria lui fiică.

Ținând cont de toate lucrurile astea și observând în ultimele luni că, în ciuda aparenței joviale, prietenul lui avea un aer permanent și tot mai apăsat de neliniște și frustrare, Benjamin nu putea împărtăși convingerea lui Charlie că acea întâlnire întâmplătoare dintr-un magazin de jucării din Black Country[1] îi schimbase viața în bine. Dar poate că în seara asta avea să-și schimbe părerea, dat fiind că, pentru prima dată, fusese invitat să se întoarcă acasă la Yasmin și să ia masa cu familia.

— Mai întâi trebuie să cumpăr niște chestii, spuse acum Charlie. Dau o fugă până la Sainsbury's sau undeva.

— În regulă, zise Benjamin, bând mai repede. Vin cu tine.

— Nu, nu-i nevoie. Stai aici și mai bea ceva.

— Drept să-ți spun, prefer să vin cu tine.

— Nu fi fleț! Așteaptă aici. Lipsesc cam douăzeci de minute.

Charlie insistă atât de mult – până la a-l ține cu forța când încercă să se ridice de pe scaun –, încât Benjamin renunță și mai comandă o altă halbă mare de Guinness, de care nu avea chef. Cât timp îl aștepta să se întoarcă, jucă de câteva ori Sudoku pe smartphone și se uită din când în când la televizorul dat pe mut din colțul cârciumii. Un bărbat în costum vorbea spre cameră, pe când pe burtieră stătea scris: „Brexitul va costa fiecare familie 4.300 £ pe an, spun Finanțele". „De unde știi?" întrebă un bărbat de la bar. „Bazaconii, nu?" încuviință prietenul lui. Se întoarse la puzzle. Din câte-și dădea seama, toată această campanie pentru referendum era o mare și prostească pierdere de

1. Regiune din West Midlands situată la vest de Birmingam.

vreme. Rezultatul era o concluzie ştiută dinainte: cu cât mai repede reveneau lucrurile la normal, cu atât mai bine.

Charlie se întoarse cu pungile de cumpărături. Se duseră împreună în parcare şi, pe când le puneau în maşină, Benjamin observă un sac de dormit în portbagaj. Dar, ca de obicei, nu-i dădu atenţie.

Dură puţin să ajungă la casa lui Yasmin din Moseley: o locuinţă modestă, de pe un drum secundar, care ducea la strada principală, încă aglomerată în lumina de asfinţit de la jumătatea lui aprilie. Pe când stăteau în faţa intrării, aşteptând să vină cineva şi să le dea drumul, ţinând pungile de cumpărături în mână, Charlie (care nu părea să aibă cheie) închise ochii în faţa razelor joase ale soarelui şi spuse:

— Cred c-am putea să bem ceva în grădină. E destul de cald. Ce zici?

— Sună bine, zise Benjamin.

Yasmin deschise uşa şi-i întâmpină cu un zâmbet prietenos.

— Charlie mi-a povestit totul despre tine, spuse ea, conducându-i pe holul îngust. Vorbeşte întruna despre prietenul lui superstar. Neeqs, unde eşti? Au venit Charlie şi prietenul lui.

— Fac ceva, se auzi o voce din cealaltă cameră.

— Nu contează. Vino şi fii politicoasă.

— Sunt murdară de culori pe mâini.

Yasmin se întoarse spre cei doi musafiri.

— Vedeţi ce trebuie să suport? Nu face nimic din ce-i spun. Şi răspunde întotdeauna.

Charlie şi Benjamin păşiră peste prag şi se uitară amândoi într-o cameră de zi mică şi întunecoasă, care dădea spre o grădină din spate şi era dominată de o masă întinsă, acoperită cu mici tuburi de culori şi cu o coală de bloc de desen. Deasupra colii era aplecată Aneeqa: o siluetă minionă, care se străduia să se concentreze asupra lucrului, în ciuda părului lung, negru şi des care-i cădea peste faţă şi i-o ascundea aproape pe toată, în afara încruntăturii de concentrare.

— Bună, scumpo, spuse Charlie. El e Benjamin.

— Bună, zise Aneeqa, fără să-şi ridice privirile.

Lucra la desenul cu o femeie care alăpta: deasupra ei pictase cuvântul „Preaiubita" cu litere complicate și multicolore. Desenul în sine era puternic, simplu și încrezător, însă ceea ce atrăgea cu adevărat ochiul era caligrafia, fiindcă denota un talent uluitor și o mare atenție la detalii.

— Ți-am dat cartea lui, ții minte? Ți-a și semnat-o.

Aneeqa își ridică privirile. Avea ochi căprui calzi și o gură expresivă, plină.

— A, da. *Acel* Benjamin. Bună.

— Bună.

— Ți-am început cartea. Încă n-am terminat-o.

— Asta face parte din curs? întrebă Charlie.

— Îhî, spuse ea, întorcându-se la lucrul care implica adăugarea unei nuanțe de ocru părții de jos a literei „B".

— Arată senzațional.

— Trebuie să fie o copertă de carte.

— A, păi, fii atentă, spuse Charlie. Ar trebui să-i faci tu coperta viitoarei cărți.

Apoi, când văzu că nu mai era rost de conversație, conchise:

— Bine, atunci, te lăsăm.

— OK. Oricum, sunt aproape gata.

— Vino să bei ceva cu noi în grădină.

— Imediat.

Duseră pungile cu cumpărături în bucătărie și le puseră pe masă. Yasmin spăla paharele la chiuvetă.

— Mă gândeam să bem ceva în grădină, propuse Charlie.

Yasmin se întoarse.

— În grădină? De ce în grădină?

— Fiindcă e un început de seară foarte frumos.

— Tocmai am făcut curat în camera din față. Mi-a luat aproape o jumătate de oră. Mobilierul din grădină e plin de jeg. N-a mai fost folosit de anul trecut.

— Atunci, dă-mi o cârpă și-l curăț eu. Simplu.

Luă o cârpă dintr-un sertar din bucătărie și ieși în grădină, fluierând un cântec vesel. Benjamin îl văzu pe geam trebăluind și reașezând mobilierul din plastic. Grădina avea doar câțiva

metri pătrați și era pavată integral. Rămas singur cu Yasmin, care se uita și ea pe fereastră, Benjamin încerca în continuare să găsească ceva de spus, când ea țâțâi enervată și lăsă deoparte cârpa de vase.

— Nu așa se face, zise ea. Habar n-are.

Ieși din casă și nu peste multă vreme Benjamin auzi cum începe cearta. Pe urmă auzi pe cineva intrând în bucătărie și se întoarse. Era Aneeqa.

— Nu-ți face probleme, spuse ea, referindu-se la vocile certărețe de afară. E ceva normal. E normalitatea noastră.

Își clăti mâinile pătate de culori în apa de la robinet, se șterse cu niște șervete de hârtie, iar apoi se îndreptă spre pungile cu mâncare de pe masa din bucătărie.

— Cred c-ar trebui să le punem unde trebuie.

— Eu despachetez, sugeră Benjamin. Tu le găsești loc.

— De ce nu?

În timp ce scotea cutiile și pachetele și i le dădea Aneeqăi, observă ceva ciudat. Charlie spusese că avea să cumpere de la Sainsbury's, dar mâncarea de aici era din mai multe magazine. Erau cutii cu supă de la Tesco, roșii de la Sainsbury's, fasole și carne la conservă de la Morrisons și Lidl. Aneeqa își dădu seama că Benjamin era derutat, dar la început nu spuse nimic – nu înainte de-a fi pus alte câteva produse prin dulapuri.

— Probabil că ți-a zis că se duce la supermarket, nu? începu ea în cele din urmă.

— Da. De ce, *unde* s-a dus?

Ea tăcu din nou. Încet, Benjamin înțelese adevărul.

— Luați de la banca de alimente?

Ea deschise o pungă cu orez și turnă conținutul într-un borcan.

— Mami nu vrea să meargă. I se pare prea jenant. Așa că de obicei se duce Charlie în locul ei.

Văzându-i expresia, adăugă:

— Degeaba ai aerul ăsta șocat. O folosim de vreo doi ani, când și când. Te obișnuiești.

— Dar...

— Nu prea întreb de banii familiei, dar stăm rău de tot. Mami nu se pricepe să-şi păstreze slujbele şi, să fim sinceri, nu s-a-mbogăţit nimeni jonglând cu cuburi Rubik la petrecerile pentru copii.

Cearta din grădină era încă în plină desfăşurare.

— De-asta sunt gata mereu să-şi scoată ochii în ultima vreme. Când nu mai sunt bani, apar nervii.

— Dar Charlie încă reuşeşte să mai ţină un apartament, spuse Benjamin şi apoi îşi aminti de sacul de dormit din portbagaj şi se întrebă dacă era ceva adevărat din ce-i spusese prietenul lui.

— Asta n-am de unde să ştiu. Ştiu doar că, atunci când l-a cunoscut mami, avea o slujbă stabilă. Pe urmă în vieţile noastre a intrat Baronul Mintos şi mami l-o fi tolerat la-nceput, dar la ora asta nu mai e strop de iubire între ea şi Baron. Din păcate – luă o cutie cu jumătăţi de pară din mâna lui Benjamin –, aşa funcţionează. Charlie e un tip drăguţ. Cred c-o iubeşte sincer, oricât de urât s-ar purta cu el, dar ce şi-a dorit ea de fapt dintotdeauna a fost un protector cu bani. Ţi se frânge inima când vezi.

— E trist, zise Benjamin. Foarte trist. Viaţa înseamnă multe altele, nu doar bani.

— Spune tipul care n-a avut nevoie niciodată de o bancă de alimente.

Se ridică pe vârfuri să pună cutia cu fructe pe unul dintre rafturile de sus; pe urmă se întoarse şi se uită la el.

— Să nu-mi spui că eşti *bogat*!

Benjamin şovăi.

— Lucrurile astea sunt relative.

— Mă rog, fii atent la ea, atâta tot. O să te ia în vizor şi o s-o facă pe faţă. O să-nceapă chiar sub nasul lui Charlie cu „Vai, dintotdeauna am vrut să cunosc un scriitor, ce-ar fi să ieşim într-o zi să bem ceva?".

Benjamin, care se întreba deja în ce aveau să constea „băuturile" din grădină, întrebă:

— Până la urmă se bea, totuşi?

— Eu? Alcool?

Părea o întrebare bizar de personală, până când Aneeqa își dădu seama că el pusese o întrebare generală privind obiceiurile nației.

— A, te referi la... *poporul meu.*

Îl privi cu un licăr în ochi și cu o ironie blândă.

— Iertare, nu mi-am dat seama.

— N-am vrut să...

— Unii da, alții nu, zise ea cu un zâmbet viu. Știu – complicat, nu? Probabil că viața era mult mai simplă în țara asta înainte să apară maroniii.

Supărat pe el însuși, Benjamin își spuse că avea nevoie de o schimbare rapidă a subiectului.

— Îmi place ilustrația ta de copertă. E pentru cartea lui Toni Morrison?

— Da. Nu știu cât de sugestivă e imaginea. Cred c-ar fi bine să citesc cartea cândva.

— Poate. Ești foarte talentată. Și, pe deasupra, bună la limbi străine, mi-a spus Charlie. Franceză și spaniolă.

— Da. Asta vreau să fac la facultate. Unde sper să fiu cam peste cinci luni...

Mai târziu, pe când beau bere în grădină, iar Yasmin și fiica ei pregăteau cina, Benjamin îi repetă ultima parte a acestei discuții lui Charlie. Iar Charlie (care-l surprindea întruna dezvăluindu-i profunzimi ale sentimentelor pe care nu i le bănuise până atunci) își pironi privirile în depărtare (sau atât de departe pe cât îi îngăduiau cele trei ziduri înconjurătoare de cărămidă) și spuse:

— Să știi că aș face orice pentru ca fata asta să-și împlinească visul. Absolut orice.

Benjamin se uită la el și văzu că i se umeziseră ochii. Dădu să-i spună ceva, când îi sună telefonul.

— Ar fi bine să răspund. E Sophie, nepoată-mea. În seara asta e la tata.

Sophie sunase să-i spună lui Benjamin să vină cât mai repede la Rednal. Se părea că tatăl lui suferise un accident vascular, iar salvarea era pe drum.

31.

Ultimele cinci luni fuseseră liniştite pentru Sophie. Nu mai primise nici o înştiinţare oficială de la catedră, în care să se i se spună dacă reclamaţia împotriva ei fusese dusă mai departe, dar între timp politica în vigoare părea de tipul „vinovat până l se dovedeşte nevinovăţia". Fusese scoasă de pe listele de corespondenţă ale catedrei şi trimisă într-o „perioadă de suspendare" nelimitată. I se promisese o audiere în instanţă, care deocamdată fusese amânată de două ori: o dată din cauza unei greve la metroul londonez, a doua oară fiindcă se îmbolnăvise reprezentanta sindicatului.

Se străduia să se ţină ocupată, dar nu era uşor. Lucra la o carte – o adaptare a tezei de doctorat – şi încerca să petreacă vreo câteva ore la biroul (masa din bucătărie) de acasă. De asemenea, scria la o nouă serie de prelegeri, deşi nu ştia dacă avea să le mai ţină vreodată. Însă timpul o apăsa din greu şi, ca simplă modalitate de a şi-l umple, nu se dădea în lături să-şi ajute mama şi unchiul trecând pe la Colin cât putea de des. În urmă cu o seară se oferise să vină pe la şase şi să-i pregătească cina. După vreo zece-cincisprezece minute de conversaţie greoaie, se dusese la bucătărie să cureţe cartofii şi să bage carnea la cuptor. Când se întorsese şi-l întrebase pe Colin dacă voia un pahar cu vin de Xeres, nu-i înţelesese răspunsul. „Poftim, bunicule?", insistase, apropiindu-se puţin şi observând abia atunci că faţa părea să i se fi dus într-o parte, după care Colin încercase să-i vorbească din nou, iar ceea ce-i ieşise pe gură de data asta

fusese un şir de sunete întâmplătoare, irecognoscibile ca forme de exprimare logică, în afara faptului că păreau rostite pe un ton de panică şi suferinţă. Sophie sunase la 999 şi trebuise să aştepte douăzeci de minute pentru o ambulanţă, timp în care îl sunase de asemenea pe Benjamin, care venise cu maşina direct de la casa prietenului său din Moseley. Benjamin şi ambulanţa sosiseră la câteva secunde distanţă.

Îl duseră pe Colin la o unitate specializată în accidente vasculare, unde i se puse diagnosticul de atac ischemic tranzitor sau miniaccident. Rămase sub supraveghere peste noapte. De dimineaţă Benjamin o sună s-o anunţe, pe un ton de uşurare enormă, chit că temporară, că simptomele tatălui său dispăruseră şi că părea să facă deja primii paşi spre recuperare.

— Ce bine-mi pare! spuse Helena mai târziu în cursul serii, pe când stăteau la o masă în trei, aşteptând să li se aducă primul fel. Să ştii că uneori chiar îmi fac griji pentru bunicul tău. Sigur că fiecare om vrea să stea la el acasă cât mai mult cu putinţă, dar mă întreb dacă nu cumva a ajuns în faza în care mama ta ar trebui să se gândească să-l mute...

— Ştie că trebuie făcută o schimbare, zise Sophie. O să discute cu Benjamin.

— Şi pentru tine a fost o traumă, bineînţeles. Sper c-ai avut ocazia să te odihneşti azi.

Îşi făcu apariţia un chelner, ducând două cupe de şampanie pe o tavă de argint. I-o oferi pe prima Helenei, care fu pe punctul s-o ia, dar pe urmă zise:

— A, dar am comandat vin roşu. Cel puţin, eu.

— Acestea sunt din partea casei, spuse chelnerul. Cu complimentele managerului.

— Dumnezeule!

Agitată, cum era de fiecare dată când se întâmpla ceva neprevăzut, Helena luă o cupă şi se întoarse spre fiul ei pentru o explicaţie:

— Ai vreo legătură cu povestea asta?

— Ţi-am spus, zise Ian. Ăsta e locul de care se ocupă Lukas.

— Lukas?

— Soțul Gretei. Femeia care venea la tine la curățenie? I-am zis că e ziua ta când am făcut rezervarea.

— Mă rog... Foarte drăguț din partea lui!

— La mulți ani, Helena! spuse Sophie, ridicându-și cupa. Ești o tânără de șaptezeci și șase de ani. Incredibil.

Luară câte o înghițitură de șampanie. Ian bău din paharul cu apă. Le spusese deja că avusese o zi groaznică și chiar arăta ca un om căruia i-ar fi prins bine un pahar, dar nu punea gura pe băutură când era cu mașina.

— Locuiesc tot în orășel? întrebă Sophie.

— Cine, scumpo?

— Grete și Lukas.

— Aha. Păi... da, cred că da. I-am văzut în fața magazinului acum o săptămână sau două. Ea își ducea copilul într-una dintre... chestiile alea. Marsupiu sau cum s-o fi chemând. Păreau foarte fericiți.

Ezită puțin, doar o clipă, iar Sophie își dădu seama ce urma.

— Presupun că voi doi nu v-ați mai... gândit pe tema asta...

Sophie clătină din cap.

— În ultima vreme, nu.

— Marea ironie, spuse Ian, e că de fapt acum ar fi fost momentul ideal să facem unul. Sophie nu se duce la lucru de atâta timp.

— A, splendid! zise ea, cu o voce mustind de sarcasm. Cui îi mai trebuie concediu de maternitate când poate fi suspendat cu salariul plătit, complet pe neașteptate și fără absolut nici un motiv?

— Voiam să spun doar...

— Chiar asta crezi? Că acum ar fi fost un moment bun să facem repede un copil, în timp ce facultatea se gândește dac-o să mi se mai dea vreodată voie să predau?

Îl pironi cu o privire dușmănoasă, până când se simți obligat să se uite în altă parte. Înainte să bea o gură de apă, spuse:

— S-ar putea ca din tot chixul ăsta să iasă și ceva bun.

Se lăsă o tăcere îndelungată, până când Helena zise încet:

— Poate că n-o să ai.

Sophie își ridică privirile.

— Poate că n-o să am ce?

— Voie să mai predai vreodată.

Ca răspuns la privirea neîncrezătoare a lui Sophie, Helena adăugă:

— În fond, chiar au *trecut* aproape șase luni. Ce te face să crezi că...

— Lucrurile se mișcă încet, asta-i tot. Așa se-ntâmplă în lumea universitară.

— Te-ai gândit...? începu Helena.

Ea îi aruncă o privire întrebătoare.

— Ne întrebam dacă te-ai gândit să încerci altceva. Să lucrezi în alt domeniu.

— „Ne"?

— Ian și cu mine am vorbit mai înainte.

Sophie tăcu. Era prea supărată să vorbească.

— Mai bine lasă, mamă, interveni Ian. Am încercat deja toate astea.

Era un moment numai bun pentru sosirea gustărilor, care li se puseră pe masă fără un cuvânt. Chelnerul, obișnuit cu aceste lucruri, simțise imediat răceala dintre cei trei meseni.

După ce luă o gură de spumă de somon, Sophie se întoarse spre Ian și-i spuse:

— Nu pot să cred că vrei să renunț.

— Nu-mi dau seama de ce ai vrea să continui în mediul ăla. N-ai avut un dram de sprijin de la nici unul dintre oamenii de-acolo.

Helena zise:

— Credeam c-o să-ți rogi unchiul să ia legătura cu prietenul lui.

— A luat-o. Prietenul i-a zis doar că nu are nici un control asupra a ceea ce face fiică-sa. Se pare că abia dacă-și mai vorbesc.

— Trebuia să le fi spus deja unde să-și bage postul, răspunse Ian.

— Poftim? Și să renunț la tot? Mi-au trebuit opt ani să ajung unde sunt.

— Apreciez treaba asta. Îți apreciez toată munca. Dar mediul în care lucrezi e toxic, Soph.

— Toxic? Ce anume are toxic?

— Atmosfera de-acolo, felul în care gândesc oamenii... e o nebunie. Au luat-o razna.

— A fost o neînțelegere, atâta tot. E unul dintre lucrurile care se-ntâmplă. Și, oricum, nu văd unde e nebunia dacă au respect pentru minorități.

Ian trânti furculița pe masă de enervare.

— Vrei să *nu* mai fii atât de afurisit de... CP[1] pe tema asta?!

Sophie se rezemă în scaun și zâmbi.

— Poftim! Chiar mă întrebam cât o să dureze pân-o să apară cele două litere buclucașe în conversație.

— Adică?

— Ai idee, Ian, cât de des mă acuzi pe mine și pe toți ceilalți că suntem prea „CP" pentru gustul tău? A ajuns obsesia ta. Și cred că nici măcar nu știi ce-nseamnă.

— Știu foarte bine ce-nseamnă. Ce numești tu respect pentru minorități înseamnă de fapt o tiflă pentru noi, ceilalți. Bun, n-ai decât să-ți aperi prețioșii... studenți transgender de lucrurile cumplite pe care le spun oamenii despre ei. Cocoloșește-i bine. Dar, dacă ești alb, bărbat, heterosexual și din clasa de mijloc? Aud? Atunci, oamenii pot să zică ce puii mei vor despre tine.

Mama lui tresări la auzul expresiei tari. Sophie se gândi o clipă și apoi întrebă:

— Te-i văzut cu Naheed azi, nu? Evaluarea trimestrială.

— Mda.

— Cum a mers?

— A, fantastic. Dacă-ți place să ți se vorbească de sus și să iei lecții de la cineva care-ți era coleg și care stă la biroul la care-ar fi trebuit să stai tu, e minunat.

— Și de-asta ești cu capsa pusă? Nu crezi c-ar fi cazul că treci peste lovitura încasată de eul tău masculin și să-ți vezi de viață?

— Eul meu masculin? Poftim! De ce nu „eul meu"? Nu, trebuie să faci să pară o chestie legată de faptul că sunt bărbat. Dă-i înainte, spune-mi cât sunt de privilegiat, futu-i! Spune-mi că oamenii ca mine n-au ajuns victime în propria lor țară.

---

1. Corectă politic.

Sophie se uită la Helena, care-i privea oripilată, cu mâncarea aproape neatinsă în farfurie. Dintr-odată o cuprinse ruşinea.

— Acum eşti chiar prost, spuse ea. Şi n-ar trebui să vorbim în halul ăsta de ziua mamei tale. Îmi pare rău, Helena.

— Nu, nu e cazul.

Helena puse cuţitul şi furculiţa pe masă.

— Scuzaţi-mă un pic. Mă duc până la toaletă.

Îşi împinse scaunul şi se îndreptă încet spre partea din spate a restaurantului. Ian şi Sophie mâncară în linişte o vreme.

— Nu crezi c-ai putea s-o laşi un pic mai moale? întrebă Sophie în cele din urmă. De dragul ei... măcar în seara asta?

— Să ştii că e de acord cu mine. E de partea mea.

— Când a-nceput să fie vorba de părţi şi tabere?

Ian o privi ţintă şi-o întrebă cu amărăciune:

— Habar n-ai, nu?

— Habar n-am despre ce?

— Despre cât de mult ne deranjează chestia asta, aerul ăsta de superioritate morală pe care ăştia ca voi îl proiectează tot timpul...

Sophie îl întrerupse.

— Iartă-mă, dar *cine* sunt oamenii ăştia? Care „ne"? Care „ăştia ca voi"?

În loc să-i răspundă la întrebare, el îi puse o alta:

— Care crezi c-o să fie rezultatul referendumului?

— Nu schimba subiectul.

— Nu-l schimb. Cum crezi c-o să iasă?

Sophie înţelese că Ian avea de gând să insiste pe linia asta de întrebări. Îşi umflă obrajii şi spuse:

— Nu ştiu... probabil pentru rămânere.

El avu un zâmbet satisfăcut şi clătină din cap.

— Greşit, zise el. O să câştige cei care vor să ieşim. Şi ştii de ce?

Sophie clătină din cap.

— Din cauza ăstora ca voi, răspunse el, cu o notă de triumf cumpătat.

Iar apoi repetă, ţintuind-o cu degetul:

— Din cauza ăstora ca *voi*.

*

Helena se întoarse de la toaletă și reușiră să umple următoarea oră și jumătate vobind banalități sigure și neprovocatoare de contradicții. La sfârșitul mesei apăru Lukas în persoană, aducând două pahare cu vin de Xeres – tot din partea casei – și un mic tort de pandișpan, preparat de Grete pentru ziua Helenei. Îl acoperiră cu mulțumiri, dar erau prea sătui să mai mănânce și tortul, așa că Helena îl luă acasă. Pe urmă Ian și Sophie se întoarseră cu mașina la Birmingham.

Nu vorbiră mult în mașină. Sophie nu avea cum să știe la ce se gândea Ian. În ceea ce-o privește, revedea toate orele pe care le petrecuse, în ultimii câțiva ani, în compania lui și-a mamei lui, mergând împreună în locuri unde nu se simțea în largul ei, mâncând lucruri care nu-i erau pe plac, ascultând păreri cu care nu era de acord, purtând discuții care nu-i făceau plăcere, cunoscând oameni cu care nu avea nimic în comun și tot bătând înainte și înapoi drumurile astea, drumurile astea monotone care legau Birmingham de Kernel Magna, înainte și înapoi prin inima Middle England-ului, inima care bătea în toate, în ritmul ei regulat și hotărât, liniștit și implacabil. Se gândea la toate orele pe care le-ar fi putut petrece în alte locuri, cu alți oameni, având alte discuții. Se gândea la cât de diferită ar fi putut fi viața ei, dacă n-ar fi fost prinsă încălcând limita de viteză în drum spre gara din Solihull în ziua aceea; cât de diferită ar fi fost viața ei acum, dacă n-ar fi făcut gluma aia nereușită cu Emily Shamma la sfârșitul seminarului. Aceste gânduri epuizante și hiperfamiliare o deprimau și-i dădeau dureri de cap. Așa că poate ar fi trebuit să fie recunoscătoare când Ian încercă s-o înveselească arătându-i dintr-odată o mașină care trecea pe lângă ei și spunându-i:

— Uită-te la aia.

Ea ridică alene capul și deschise ochii pe jumătate închiși.

— Mm?

— DPT, zise el. Doar Pentru Tine.

A, da. Jocul plăcuțelor. Parcă trecuseră ani de când îl jucaseră. Și poate chiar trecuseră. Încercă să schițeze un zâmbet, dar nu reuși. În schimb, mai târziu, când își dădu seama că literele însemnau și Dă-l în Pui de Tâmpit, se întristă și o cuprinse rușinea.

32.

Miercuri, 20 aprilie 2016

Când Benjamin răspunse la telefon, primul lucru pe care i-l spuse Lois fu:

— Ai auzit de Victoria Wood?

Avu nevoie de câteva clipe să-şi aducă aminte despre cine vorbea. Actriţă de comedie. De multe ori la televizor. Foarte amuzantă. Compunea cântece frumoase. Ea era.

— Ce-i cu ea? Pleacă în turneu?

— A *murit*, Benjamin. Victoria Wood a murit.

— Serios? Câţi ani avea?

Lui Lois îi tremura vocea.

— Şaizeci şi doi. Cu doar câţiva ani mai mare ca mine. Am *iubit-o*, Benjamin. A fost o parte importantă din viaţa mea. Mă simt de parcă mi-ar fi murit cea mai bună prietenă sau sora.

Neputându-se gândi la nimic consolator de zis, Benjamin pur şi simplu gândi cu voce tare:

— Ce-o fi cu 2016 ăsta? Toată lumea moare. David Bowie, Alan Rickman...

Se dovedi însă că nu asta era vestea pe care voia să i-o dea Lois. Îl sunase să-i spună că-şi dăduse demisia de la biblioteca din York şi se întorcea la Birmingham.

— Trebuie, zise ea. Nu poţi să mai porţi toată răspunderea pentru îngrijirea tatei. Nu-i corect. Am anunţat cu o lună înainte că plec. Pot să-mi caut o slujbă nouă odată ajunsă acolo. Ştiu

că sună dramatic, dar nu-mi place deloc ce se-ntâmplă cu el. Cred că lucrurile o să arate tot mai rău. Trebuie să ținem aproape la ora asta, tu și cu mine. S-ar putea să fie ultimele zile.

*

Joi, 21 aprilie 2016

Când Benjamin răspunse la telefon, primul lucru pe care i-l spuse Philip fu:

— Ai auzit de Prince?

— Nu, ce-i cu el? A scos un album nou?

— A murit, Benjamin. A murit Prince.

Benjamin nu fusese niciodată un mare fan al lui Prince. Cu toate acestea, află consternat că 2016 aducea vești despre moartea unei alte celebrități.

— Prince? A murit? Îți bați joc de mine. Câți ani avea?

— Cincizeci și șapte. Cam de vârsta noastră.

— E oribil. Ce se-ntâmplă anul ăsta? David Bowie...

— Alan Rickman...

— Victoria Wood...

— Ai spune că scapă acum, cât se mai poate.

— Ai spune că știu ceva ce noi nu știm.

Se dovedi însă că nu asta era vestea pe care voia să i-o dea Phil. Îl sunase să-i spună că o editură importantă din Paris voia să cumpere drepturile pentru ediția franceză din *Un trandafir fără spini*.

— E fantastic! comentă Benjamin. Crezi că poți să-i pui în legătură cu agenta mea? Acum ea se ocupă de chestiile astea.

*

Vineri, 22 aprilie 2016

A fi prieten înseamnă, printre altele, a fi sincer și a vă spune ce cred. Iar, vorbind sincer, rezultatul acestei decizii este o chestiune de interes profund pentru Statele Unite, fiindcă afectează și perspectivele noastre. Statele Unite își doresc o Anglie puternică pe post de partener. Iar Anglia este la nivelul maxim când ajută la conducerea unei Europe puternice... Piața Unică aduce avantaje economice extraordinare Angliei... Cu toții ne prețuim suveranitatea. Țara mea are o voce răspicată în această privință. Dar Statele Unite recunosc în același timp că ne consolidăm securitatea prin apartenența la NATO. Ne consolidăm prosperitatea prin organizații ca G7 și G20. Și cred că Anglia consolidează atât securitatea, cât și prosperitatea colectivă prin UE... Cred că e onest să spun că e posibil ca la un moment dat să existe un acord comercial între SUA și Anglia, însă asta nu se va întâmpla în viitorul apropiat, fiindcă prioritatea noastră este să negociem cu un bloc solid – Uniunea Europeană – pentru încheierea unui acord comercial. Iar Anglia se va afla la capătul cozii. Nu fiindcă nu am avea o relație specială, ci fiindcă, dată fiind ponderea însemnată a oricărui acord comercial, pentru noi este incomparabil mai eficient să avem acces la o piață mare, cu multe țări, în loc să încercăm încheierea de acorduri comerciale individuale.

Președintele Obama făcu aceste comentarii la o conferință de presă matinală de la Londra, stând lângă David Cameron. Gail Ransome urma să țină un discurs la Camera de Comerț din Coventry și Warwickshire în cursul serii, iar când îi parveni ultima ciornă de la Damon, documentaristul ei, spre sfârșitul după-amiezii, observă că citase abundent din președintele american.

La început nu putu să dea de Damon. La ora când reușiră să discute la telefon, Doug era acasă și se uita la *Channel 4 News* în camera de zi. Gail se retrase în vestibul și încercă să acopere sonorul astupându-și urechea cu o mână.

— Chestia e, îi spuse ea lui Damon, că am impresia că n-o să meargă atât de bine cum crezi.

— Nu știu dacă e chiar așa. Da, știu că amândoi îl *iubim* pe Obama. Dar nu-l iubesc toți.

— Păi, motivul e evident, dacă te uiți.

— Nu fi atât de șocată. Din păcate, e adevărat.

— M-am uitat la reacțiile online, atâta tot. Mulți oameni sunt furioși din cauza chestiei cu „la capătul cozii". Li se pare că e făcătură, cu Dave stând lângă el și părând amândoi prieteni la toartă. Și au impresia că sună a amenințare.

— Da, exact. Totul face parte din „Proiectul Frica".

— Nu, vreau în continuare să menționez chestia asta, dar poți să îndulcești un pic tonul? Nu folosi cuvintele „la capătul cozii". Și mișcă-te cât poți de repede, fiindcă trebuie să plec peste – se uită la ceas – douăzeci și cinci de minute.

Tocmai când închidea telefonul, auzi vocea lui Doug din camera de zi urlând „SĂ-MI FUT UNA!".

Alergă în cameră.

— Ce e?

— Fac ăștia un material, spuse el, oprind imaginea și derulând înapoi câteva secunde, despre cei mai mari donatori ai campaniei pentru ieșire. Ia fii atentă!

Ecranul îngheță acum pe imaginea unei uși din ceea ce părea a fi un cartier bogat din centrul Londrei. De o parte și de alta a ușii erau coloane grecești, iar trei bărbați în costum încremeniseră pe când coborau treptele unei clădiri impresionante, în stil georgian. Unul dintre ei arăta tras la față și cu pielea lăsată, ca și cum ar fi fost gras cândva și ar fi slăbit foarte mult. Ochii lui vigilenți și neliniștiți erau încercuiți de ramele rotunde ale unor ochelari scumpi, suflați cu aur, iar el era complet chel.

— Am fost la școală cu lăbarul ăsta, explică Doug. Doamne, toți îl uram. Și totuși, *el* a râs la urmă. Se pare că valorează milioane.

— Cât a donat?

— Două milioane, deocamdată. Mă întreb care-o fi motivul ascuns. Un lăbar lacom și pervers.

— N-am auzit de el, zise Gail, îngustându-şi ochii spre subtitrarea de pe ecran, unde era prezentat, cu majuscule, drept „RONALD CULPEPPER (IMPERIUM FOUNDATION)".

*

Luni, 9 mai 2016

Erau nouă la masa din local, înghesuiţi într-un fel care lui Benjamin i se părea incomod. Îi plăcea, nu-i vorbă, să stea lipit de Jennifer, însă nu şi de Daniel, colegul ei deşirat, aşezat în dreapta lui. Se strânseseră s-o sărbătorească pe Marina, una dintre cele mai noi colege din filiala lui Jennifer, care împlinea treizeci de ani. Începea să-i pară rău că venise, deşi Jennifer insistase.

Conversaţia consta îndeosebi în glume şi bârfe de serviciu, aşa că nu era foarte atent. Nu avea idee la ce replicase Daniel când zisese „Mă rog, se pare c-o să murim oricum cu toţii dacă o să ieşim din Uniunea Europeană", dar remarca îi atrase atenţia. „Ce vrei să spui?" întrebă cineva, iar Daniel îl lămuri că, într-unul dintre discursurile de campanie, David Cameron susţinuse, potrivit câtorva dintre ziarele de dimineaţă, că ieşirea din Uniunea Europeană ar putea duce la Al Treilea Război Mondial. Altcineva răspunse: „Nu cred c-a vrut să spună asta. A vrut să spună doar că n-a mai existat nici un război de mult timp în Europa şi asta parţial datorită UE", iar Daniel zise „Mă rog, nu asta au scris în ziare", la care Benjamin rosti:

— Mai mult ca sigur că l-au citat greşit.

Avea o voce atât de potolită, încât îl auziră aproape ca prin minune. Însă era clar că-l auziseră şi fiindcă erau primele cuvinte pe care le scosese străinul ăsta sfios şi cărunt toată seara, toţi cei de la masă se opriră să asculte. Văzând că dintr-odată i se dădea cuvântul, Benjamin ezită, după care îşi drese vocea şi adăugă:

— Nu contează ce spui. Ziarele sunt interesate doar să scoată o poveste. Iar dacă povestea nu e destul de tare, îi adaugă ele

tărie. Orice figură cunoscută care stă de vorbă cu media o face pe riscul ei. Știu, fiindcă mi s-a întâmplat și mie. În mod normal, nu-mi prea pierd vremea cu David Cameron, dar în cazul ăsta are totala mea compasiune. Nu-i deloc ușor să fii în vizorul public.

După ce spuse ce avea de spus și conversația continuă, Jennifer îl strânse de braț, iar când el se întoarse spre ea o văzu că zâmbește și că ochii îi străluceau deopotrivă ironic și afectuos.

— „Să fii în vizorul public", repetă ea. Ești foarte dulce.

Îl sărută pe gură. Avea buze moi, cu gust de vin roșu.

— Iubire, Tiger.

Se ridică să se ducă la toaletă, strecurându-se pe lângă ceilalți cum putu mai bine. Benjamin se gândi la ce-i spusese. „Iubire". Pe de o parte, putea fi ceva crucial: poate că își declarase cu adevărat dragostea pentru el în premieră. Dar atunci n-ar fi trebuit să spună „Te iubesc"? „Iubire" nu era ceva mai degrabă banal, o simplă formulă, o metodă prescurtată de-a spune că ții la cineva? Benjamin nu înțelegea.

Jennifer își lăsase telefonul pe masă. Telefonul zbârnâi acolo, în fața lui, așa că-l luă și văzu că primise un SMS:

Pot marți dacă poți și tu. Robert. Pup.

Nu înțelegea nici asta. Cine era Robert? Mai târziu, Jennifer îi spuse că era un fost client cu care se împrietenise. Așa că probabil era în regulă.

*

Miercuri, 11 mai 2016

Sohan stătea pe canapea, îmbrăcat doar cu un tricou. Avea picioarele desfăcute, iar Mike își odihnea capul pe coapsa lui goală. Se uita afectuos la penisul lui încă flasc, atingându-l ușor, din când în când, ca să-l trezească la viață. Pe urmă îl sărută și-l luă în gură.

Între timp, pe ecranul televizorului, Boris Johnson era în Cornwall şi inaugura autobuzul pentru lansarea campaniei de ieşire. Asta presupunea să vorbească cu faţa la cameră, ţinând într-o mână o halbă din gustoasa bere locală şi stând în faţa unui autobuz mare şi roşu, pe care fuseseră trecute câteva date statistice. În această atitudine, parlamentarul conservator care reprezenta Uxbridge şi South Ruislip în parlament emana cunoscutul aer de bonomie autoironică pe care publicul englez părea să-l simpatizeze atât de mult, cu toate că astăzi, ca de obicei, pe Sohan îl făcea să spumege.

— Trei sute cincizeci de milioane de lire pentru sănătate? spuse el. Vezi să nu, BoJo!

— Poţi să-nchizi chestia aia? ceru Mike. Am de gând să depun eforturi mari aici. Aş dori să-mi acorzi toată atenţia.

Johnson îi spunea acum reporterului că următoarea ţară care avea să intre în UE era Turcia, având drept consecinţă accesul liber în Regatul Unit a milioane de bărbaţi şi femei de origine musulmană.

Sohan pufni.

— Hai, coae! spuse el.

— În regulă, zise Mike şi începu să-i lingă testiculul stâng. Dar puteai şi tu să spui „te rog".

*

Duminică, 15 mai 2016

— Ţi-e frig? întrebă Benjamin.

— Nu, spuse Colin. Nu mi-e frig.

— Mă-ntrebam de ce ai nevoie de pătură, atâta tot.

De când se întorsese de la spital, cu o lună în urmă, Colin nu mai ieşise din casă. De fapt, aproape că nu se mai mişcase din sufragerie sau din fotoliul pus în faţa televizorului, deşi Benjamin presupuse că mai pleca din când în când ca să se ducă la closet sau în pat. Avea în permanenţă peste genunchi

o pătură multicoloră, în dungi, produsul unei faze creatoare prin care trecuse Sheila pe la șaizeci și ceva de ani, când cochetase o vreme cu arta croșetatului.

— Îmi place, spuse Colin. E o pătură frumoasă.

Tot pe genunchi avea deschis și un exemplar din *Sunday Telegraph*, inclusiv cu o fotografie pe o jumătate de pagină a lui Boris Johnson arătând serios, ca un om de stat, cu ochii îngustați în fața luminii, concentrat asupra unor gânduri îndepărtate, churchilliene.

— Ai fost cu el la colegiu, nu?

Benjamin oftă. Se cam săturase de mitul ăsta care părea din ce în ce mai răspândit.

— Nu ne-am cunoscut. Doar ni s-au intersectat pașii. Pentru scurt timp.

— Am citit articolul ăla despre tine-n ziar. Zicea c-ați fost prieteni la colegiu.

Gândindu-se din nou că nu părea să existe vreun tipar, vreo structură sau vreo explicație a lucrurilor pe care și le amintea și a celor pe care le uita tatăl lui, Benjamin se întinse și luă ziarul.

— Ia să vedem, de data asta ce mai zice? spuse el.

Acum Johnson făcea o analogie între Uniunea Europeană și Germania nazistă. Amândouă, susținea el, aveau ca scop crearea unui superstat european dominat de germani, prin mijloace care într-un caz erau militare, iar în celălalt economice. Benjamin, al cărui interes pentru politică sporise exponențial în ultimele săptămâni, era stupefiat. Așa arăta acum dezbaterea politică în țara asta? Se întâmpla din cauza campaniei pentru referendum, sau așa fusese dintotdeauna, dar nu fusese el atent? Putea orice politician englez să facă o asemenea comparație în ziua de azi și să scape netaxat sau era un privilegiu rezervat lui Johnson, cu părul lui amuzant și ciufulit, cu stângăcia lui etoniană și cu zâmbetul ironic care-i apărea întotdeauna în colțurile gurii? Benjamin îi înapoie ziarul tatălui său, care spuse:

— Toți banii pe care i-am cheltuit ca să te trimitem la Oxford. I-au prins mult mai bine lui decât ție, nu?

— Serios?

— Vorbește cu cap. E cam singurul. Am avut nevoie de șase ani să-i oprim pe nemți. Iar ceilalți ne-au ajutat o laie, în afară de americani, în ultimul moment. Și-acum uită-te la ei! Ne învârtesc cum vor. Ne spun ce să facem. Râd de noi pe la spate.

Erau lucruri deprimante. Benjamin nu mai știa ce să facă în clipele când tatăl lui vorbea așa.

— O cană cu ceai, tată? sugeră el, cu un început de disperare.

— Nu, mersi. Dar poți să-mi aduci un vot prin corespondență.

— Un ce?

— Pentru referendum. N-oi putea să plec de acasă, dar asta n-o să mă oprească să spun ce-am de spus.

Benjamin încuviință din cap.

— În regulă. Sigur.

— Am nevoie de un formular, un plic și un timbru. Te ocupi, da?

— Nici o problemă.

Se uită la ceasul de pe perete. Buna-cuviință îi impunea să mai stea cam o jumătate de oră. Lucrurile aveau să arate mai bine după ce se va fi mutat și Lois.

*

Luni, 23 mai 2016

Aneeqa era mult prea mare să mai aibă nevoie să fie luată de la școală, dar o dată la câteva zile Charlie o făcea oricum și presupunea că-i plăcea și ei, fiindcă nu-i ceruse niciodată să înceteze. Drumul cu mașina înapoi la Yasmin urma de fiecare dată același tipar, care i se păruse derutant la început, dar care pe urmă începuse să-l amuze, pentru ca acum să fie un lucru pe care pur și simplu îl accepta. Debordând de experiențe ale unei zile lungi, pline de povești care trebuiau spuse și de sentimente înăbușite, cărora trebuia să li se dea frâu liber, Aneeqa îl potopea cu un monolog care dura cam cincisprezece minute – un

torent nebunesc de cuvinte care nu lăsau loc nici pentru cea mai mică întrerupere. Apoi totul se oprea la fel de brusc cum începuse. Fără să aştepte vreun comentariu din partea lui, ea se oprea pur şi simplu, îşi scotea smartphone-ul şi se uita încruntată la ecran cât mai dura drumul, scrolând şi clicând uneori. Parcurgeau restul drumului în tăcere. Charlie ajunsese să înţeleagă între timp că rostul lui era doar de ascultător, de receptacul necesar şi pasiv al gândurilor şi destăinuirilor ei, şi era fericit să-şi îndeplinească rolul.

Astăzi ea îi prezentă o divergenţă cu profesoara de spaniolă în ora dinaintea pauzei – se ştia despre ea că avea favorite (Aneeqa nenumărându-se printre ele) şi că le oferea un tratament preferenţial nerușinat –, iar apoi:

— ...iar apoi la Cercul de Dezbateri de la prânz s-a vorbit despre referendum – nici o surpriză – şi a vorbit Krystal – pentru ieşire, normal – şi a-nceput să turuie despre cât de importantă e imigraţia – asta era de fapt marea problemă cu UE – libertatea de mişcare fusese un dezastru pentru ţară, aşa a spus – nu mai avem loc şi nu mai putem primi pe nimeni – şi dacă asta înseamnă că englezii nu mai pot să se ducă şi să trăiască la Berlin când au chef sau să-şi găsească o slujbă în Amsterdam, asta e, ce dacă?, oricum şi-o permiteau doar snobii şi ăia cu bani mulţi – a mai zis că merită plătit preţul ca să nu-i mai laşi să intre pe polonezi şi români – iar asta am auzit-o şi de la mami, mă crezi sau nu – cred c-o să voteze pentru ieşire fiindcă îşi face socoteala că, dacă votăm să nu mai lăsăm oameni din Europa să vină aici, atunci putem să aducem mai mulţi din Pakistan şi pot să vină toate verişoarele ei – dar treaba e că nici măcar nu sunt sigură că Krystal chiar crede chestiile astea – cred că le ia de la taică-său – vreau să zic, ştii şi tu cum e, nu? – e un individ de coşmar – nu mă mir că tu şi cu el nu vă suportaţi...

*

Joi, 26 mai 2016

Trei zile mai târziu, cifrele publicate de guvern arătară că migrația anuală netă în Regatul Unit ajunsese la 330.000, un record absolut. Iar Sophie se deplasă în fine la Londra pentru îndelung-amânata ei înfățișare în instanță.

Nu mai fusese în capitală de câteva săptămâni și nu mai pusese piciorul la catedra de discipline umaniste de aproape șase luni. Experiența se dovedi profund deconcertantă. Pe când mergea pe coridor spre biroul ei, câțiva colegi dădură scurt din cap și îngânară un salut stingher. Alții evitară contactul vizual și trecură repede pe lângă ea fără un cuvânt. Nici unul nu se opri să schimbe două vorbe, s-o întrebe cum se simte, să se intereseze ce mai făcuse de când o văzuse ultima dată. Totul din catedra ei – amenajarea sălilor, amplasarea tablourilor și a avizierelor de pe pereți, chiar și jocul razelor de soare prin ferestre pe parchet – părea în același timp straniu și familiar.

Încercă o ușurare curioasă când descuie ușa biroului și o deschise larg. Aproape că se așteptase să fi venit cineva și să fi schimbat încuietoarea. Înăuntru domnea o tăcere încremenită. Un strat de praf se așternuse peste tot: peste cărțile de pe rafturi, peste ibricul de pe pervaz, peste masa ei de lucru goală. Plantele din cele trei ghivece de pe rafturi se ofiliseră și muriseră de mult. Se lăsă în fotoliu – cel pe care se așezau studenții ei când aveau ore de îndrumare individuală –, dar se ridică în picioare aproape imediat. Era prea deprimant aici. Avea să se ducă la cafenea, unde își dăduse întâlnire cu reprezentanta sindicatului, chiar dacă mai era o jumătate de oră până la sosirea ei.

Nouăzeci de minute mai târziu, Sophie era din nou la ea în birou, neștiind nimic în plus despre viitorul ei universitar. Angela, reprezentanta sindicatului, se dovedise a fi o femeie tipicară, glacială și prudentă, a cărei atitudine față de situația ei fusese atât de studiat imparțială, încât nu păruse să ofere nici un fel de sprijin palpabil. În sala de judecată, Angela și Sophie stătuseră

pe o parte a unei mese lungi, față în față cu patru reprezentanți ai părții adverse, printre care Martin Lomas și Corrie Anderton, pe care Sophie o cunoscuse în sfârșit personal și care o tulbura, evident. (Era posacă și necioplită și n-o privise niciodată în ochi pe Sophie, dar cunoștințele ei în materie de reglementări universitare și de legislație a politicii șanselor egale erau impresionante.) Sophie își prezentase cazul cum se pricepuse mai bine, deși asta nu însemnase mare lucru, în afară de repetarea insistentă a faptului că nu făcuse altceva decât să dea glas unei remarci superficiale, care fusese înțeleasă greșit. Adversarii ei își notaseră diverse lucruri și-i puseseră întrebări. Tot ce-i spusese Martin, la încheierea audierii de patruzeci și cinci de minute, fusese „Mulțumim, Sophie, o să luăm legătura cu tine cât de curând". Angela părăsise clădirea cât putuse de repede, de-abia dându-i timp lui Sophie s-o întrebe cum i se părea că mersese audierea, pentru a se mărgini să-i răspundă: „Întotdeauna e greu de zis, la drept vorbind".

Deci asta era. Și mai multă incertitudine, și mai multă așteptare.

Nu avusese de gând să zăbovească în birou. Voia doar să ia câteva cărți și să le ducă la Birmingham. Dar în timp ce le căuta auzi un ciocănit timid în ușa deschisă. Se întoarse și o văzu pe Emily Shamma în prag. Părul roșu îi mai crescuse, ajungându-i acum aproape până la umeri, iar paloarea chipului era anulată de două dungi de ruj strălucitor.

— Bună, spuse ea.

— Bună, zise Sophie.

— Pot să intru?

— Sigur. Ia loc.

— Lasă, nu stau mult. Dar am auzit că te-ai întors azi și... am vrut să te văd.

Avea un accent galez moale, care conferea cuvintelor o muzicalitate discretă, cadențată.

— Adevărul e că m-am simțit chiar groaznic pentru ce s-a-ntâmplat. Când i-am zis lui Corrie ce-mi spuseseși, n-am făcut-o ca și cum aș fi fost distrusă sau mai știu eu cum. Mai degrabă gen „a fost un pic aiurea". Nu mi-am dat seama c-o să facă din țânțar armăsar în felul ăsta.

Sophie zâmbi și murmură:

— Ei, mă rog...

Nici nu prea avea ce să spună.

— Nici măcar nu mai sunt prietenă cu ea. Adică nu suport felul cum critică fiecare lucru. Mă simt foarte vinovată față de tine și pentru toate frecușurile de care-ai avut parte.

Sophie făcu un pas în față, având de gând s-o ia în brațe pe Emily, dar pe urmă se gândi mai bine. Totul putea fi interpretat aiurea.

— O să te reprimească, da?

— Așa sper.

— Nu mi-a plăcut deloc să te știu acasă.

— Ei bine, am început o carte. Nu știu dacă o s-o termin. Și am un bunic vârstnic, de care trebuie avut grijă tot timpul. Plus că a apărut o colaborare la televiziune.

— La televiziune? Asta e minunat.

— Am făcut ceva pentru Sky anul trecut, m-am înțeles bine cu regizoarea, iar acum – de fapt, nu mai departe de săptămâna trecută – mi-a solicitat să țin un ciclu de emisiuni.

— Tare.

— Mă rog, sunt lucruri mai degrabă obișnuite. Trebuie doar să văd o mulțime de galerii europene celebre și să vorbesc despre o mulțime de tablouri celebre. Nu cred c-o să pot lăsa o amprentă foarte apăsată.

— Totuși...

— Totuși...

Tonul i se învioră când o întrebă:

— Și tu?

— Păi... nu grozav, să fiu sinceră. Tot procesul ăsta mi se pare foarte complicat. Trebuia să-mi fac operația luna viitoare – fără posibilitate de întoarcere –, dar deocamdată am amânat-o. Și o să fac întrerupere un an. Să mă gândesc bine la toate.

Străduindu-se să vorbească prudent și neutru, Sophie fu cât pe-aci să răspundă „Mi se pare decizia corectă", după care viră spre ceva și mai sigur: „Sunt sigură c-o să faci ce trebuie. Succes!".

Emily îi zâmbi trist, neliniștit.

— Mersi.

Rămaseră aşa alte câteva clipe, două figuri care în altă viaţă ar fi putut fi prietene, stând acum la o distanţă precaută una de cealaltă, temându-se să se îmbrăţişeze, temându-se să-şi arate sentimentele, ţepene şi nemişcate în strălucirea slabă a soarelui care mai putea pătrunde pe ferestrele acoperite de jeg în această după-amiază de vară lungă, caldă şi moleşită. Apoi Emily spuse „Ar fi bine să plec", Sophie îi zise „Mă bucur c-ai trecut să mă vezi, chiar apreciez", îşi strânseră mâinile pe fugă şi Emily plecă.

Sophie se întoarse acasă cu trenul de cinci patruzeci şi cinci din Euston şi ajunse la apartament pe lumină. Ian făcuse paste, foarte frumos din partea lui, şi dădu înţelegător din cap când ea îi povesti despre tribunal şi despre întâlnirea cu Emily. Însă, când se lămuriră amândoi că nu putea să spună nimic de natură să îmbunătăţească lucrurile şi că nu erau paşi practici pe care putea să-i facă spre a-i fi de ajutor, îl cuprinse frustrarea şi vru, în schimb, să vorbească despre cifrele legate de imigrare, care erau în toate ziarele şi pe toate programele de ştiri de la televizor.

— Trei sute treizeci de mii înseamnă *mult* prea mult, spuse el de mai multe ori. Suntem până-n gât. Ţara e până-n gât. Trebuie făcut ceva chiar acum – până şi tu cred că-ţi dai seama.

— Am citit undeva că plecau mai puţini, nu veneau mai mulţi, replică Sophie.

Dar se săturase de discuţiile astea şi nu se mai sinchisi să-şi susţină punctul de vedere.

33.

Publicarea acestor ultime date ale numărului de imigranți avu un efect galvanizant asupra campaniei pentru referendum la intrarea în ultima ei fază. Dezbaterea își schimbă centrul de greutate. Se discută mai puțin despre prognozele economice, suveranitate și avantajele politice ale statutului de membru al UE: acum totul părea să se învârtească în jurul imigrării și al controlului la frontiere. Se schimbă și tonul. El deveni mai încrâncenat, mai personal, mai ranchiunos. O jumătate de țară părea să fi devenit vehement ostilă față de cealaltă jumătate. Tot mai mulți oameni începură să-și dorească, aidoma lui Benjamin, ca toată această poveste agasantă, neplăcută și dezbinatoare să se încheie și să fie uitată cât mai repede.

Între timp, Lois își scoase la vânzare casa din York și se mută la Birmingham. În seara de 13 iunie 2016, la zece zile după întoarcere, îi invită pe Sophie și Ian la cină. Le pregăti lasagna, băură Montepulciano din belșug și totul merse foarte bine, însă după cină Lois dispăru de la masă când încă erau la cafea, iar după câteva minute Sophie o găsi stând singură în camera de zi, ascultând Classic FM și terminând sticla de vin.

— Te simți bine, mami? întrebă ea.

Lois își ridică privirile și zâmbi.

— Da, sigur.

— N-ai vrut să mai stai la povești?

— Nu prea.

Sophie se așeză lângă ea. Pe măsuța de cafea de lângă canapea se găseau un teanc de reviste și alte câteva lucrușoare. Patru

pagini în format A4 de deasupra teancului îi atraseră atenţia lui Sophie. Le luă şi se uită prin ele.

— Ce sunt astea?

— A ce seamănă?

— Seamănă a proprietăţi de vânzare din Franţa.

— Atunci, asta sunt.

— Te gândeşti să cumperi ceva în Franţa?

— Nu eu, taică-tău.

Sophie se uită mai atent la broşuri. Proprietăţile, toate pe la 300.000 de euro bucata, păreau să se laude cu decoruri idilice şi cu proporţii generoase, care l-ar fi costat pe cumpărător de două ori mai mult decât dacă ar fi fost undeva în Anglia.

— Păi, şi nu baţi fierul? zise ea. Întotdeauna ţi-ai dorit un loc în Franţa. Vorbeşti de nu ştiu când despre asta. Iar tata se pensionează peste câţiva ani. Ar putea fi minunat... pentru amândoi.

Lois dădu din cap.

— Da, ar putea.

Însă nu păru din chiar entuziasmată.

Sophie întrebă neliniştită:

— *Ai* de gând să-ţi petreci perioada de după pensie cu tata, nu?

— Păi, nici nu am cu cine altcineva s-o petrec, răspunse Lois, bând din vin. Şi nu vreau s-o petrec în oraşul ăsta nenorocit, asta cu siguranţă.

Sophie îşi puse o mână pe braţul mamei sale. Lois se întoarse s-o privească. Ochii îi jucau în lacrimi.

— Au trecut patruzeci şi doi de ani de când a explodat bomba aia, spuse ea. Patruzeci şi unu de ani, şase luni şi douăzeci şi trei de zile. Încă o aud, în fiecare noapte. Explozia bombei e ultimul lucru pe care-l aud înainte să adorm. Asta, dacă adorm. N-am curaj să mai văd ştirile la televizor, ca nu cumva să dau peste ceva care-mi aduce aminte. Nu pot nici măcar să mă duc la film sau să văd un DVD, ca nu cumva să găsesc ceva – orice – o cât de mică urmă de sânge, de violenţă şi de vacarm. Orice poate să-mi aducă aminte ce-şi pot face oamenii unii altora. Politica îi poate determina pe oameni să facă lucruri cumplite...

Acum se uită mai atent la Sophie şi vocea îi deveni mai presantă.

— Tu și Ian aveți probleme, așa e?

— Nu neapărat, spuse Sophie, după o mică ezitare. O să treacă. O s-o scoatem la capăt.

— Politica poate să-i distrugă pe oameni, zise Lois. O prostie, nu? Dar e-adevărat. Asta a pățit și Malcolm al meu. Asta l-a omorât. Politica.

Se auzi un zgomot în spatele lor – scârțâitul unei scânduri din podea – și se întoarseră. Era Ian, rămas în prag cu cana de cafea în mână.

— Totul e-n regulă? întrebă el.

— Hai și tu aici, spuse Lois, mișcându-se ca să-i facă loc pe canapea. Stai jos și zi-mi ce crezi despre casele astea.

*

— A, salut, Phil, spuse Benjamin. Mersi c-ai sunat înapoi.

— Am picat prost? Ai o voce cam ciudată.

— Sunt în mașină. Mă duc la gară.

— Da? Unde pleci?

— Aștept pe cineva. Pe prietenul meu, Charlie.

— A, da.

Philip încă nu-l cunoscuse pe acest strigoi misterios din trecutul lui Benjamin.

— Tipul cu petrecerile pentru copii.

— Vine să stea o zi-două. M-a sunat de dimineață. A cam sunat a strigăt de ajutor. Cred că are probleme.

— Ar fi un moment bun să spun ceva despre lacrimile clovnilor?

Benjamin scoase un râs melancolic.

— Nu tocmai.

— Bine. Mă rog, nu te mai țin. Despre ce voiai să vorbim?

— Voiam un sfat de la tine despre textul ăsta la care scriu.

— Textul?

— Nu ți-am zis? M-am apucat să scriu ceva despre referendum.

La celălalt capăt se lăsă o tăcere lungă.

— Mai eşti acolo?

— Da, mai sunt. Sunt doar... şocat.

— Şocat? De ce?

— *Tu* te-ai apucat să scrii ceva despre referendum? Adică... o să ai un punct de vedere cu privire la ceva?

Benjamin nu păru lămurit.

— Posibil. Ştii, e un fel de articol de opinie. Îi întreabă pe mulţi scriitori cum o să voteze.

— Păi, spune-le, zise Philip.

Pe urmă însă avu o bănuială bruscă.

— Te-ai decis, da?

— Aşa credeam. Eram foarte sigur c-o să votez pentru rămânere.

Philip aşteptă.

— Dar...? îl îmboldi el.

— Mă rog, e complicat, nu? Sunt tot felul de argumente de ambele părţi.

— Adevărat.

— Am făcut nişte cercetări online. Sunt foarte multe lucruri de care trebuie să ţii cont. Suveranitate, imigraţie, parteneriate comerciale, Acordul de la Maastricht, Tratatul de la Lisabona, Politica Agricolă Comună, Curtea Europeană, Comisia – vreau să spun, Comisia are mult prea multă putere, nu? Există într-adevăr un deficit democratic în instituţiile europene.

— Am impresia că te-ai ambalat serios pe tema asta. Care-i problema?

— Nu m-am ambalat deloc. Mă înec printre atâtea informaţii şi păreri contradictorii. De trei zile numai asta citesc. Am patruzeci şi şapte de ferestre deschise pe computer.

— Cât trebuie să le scrii? O mie de cuvinte, două mii?

— Nu, doar cincizeci. Au cerut de la zeci de scriitori, nu au mult spaţiu.

— Of, pentru Dumnezeu, Benjamin – ai pierdut trei zile pentru cincizeci de cuvinte? E-o nebunie. Măcar te plătesc?

— Nu, nu cred. Am uitat să-ntreb.

Philip îşi pierdea răbdarea.

— Fă și tu ce-o să facă toți – votează cum îți dictează instinctul. Vrei să fii în aceeași tabără cu Boris Johnson și Nigel Farage?

— Nu, normal că nu.

— Păi, vezi?

— Da, dar nu e suficient, nu? Toată povestea asta e ridicolă. Totul e atât de complicat. Cum poate cineva să se decidă?

Gândindu-se la absurditatea situației, își pierdu concentrarea, trecu pe roșu și atrase un cor furios de claxoane.

— Căcat! Oricum, aproape c-am ajuns la gară – ar fi bine să ies.

— Bine, zise Philip. Mă bucur că ți-am fost de folos.

*

Charlie arăta groaznic. Nu se mai bărbierise, nu se mai spălase pe cap, nu dormise, nu se spălase pe dinți și nu se oprise din băut de vreo treizeci și șase de ore. Trecuse de unsprezece când ajunseră acasă la Benjamin. Charlie înșfăcă o sticlă de vin alb din bucătărie, o deschise fără să întrebe și ieși cu ea pe terasă. Benjamin îl urmă cu două pahare. Dacă exista un fel de lună în seara aceea, se ascunsese după niște valuri de nori groși și era prea frig – după părerea lui Benjamin – ca să bei pe terasă.

— Iar m-a dat afară, spuse prietenul lui, odată așezați la masă. Și cică de data asta e definitiv.

— Poți să stai aici o vreme, zise Benjamin.

Charlie nu păru atent.

— O să trebuiască să găsesc un loc unde să stau, spuse el.

— Poți să stai aici, repetă Benjamin. E loc berechet.

— Cum să găsesc un loc unde să stau? La ora asta abia dacă iau vreo cincizeci de lire pe săptămână. Și nu vor să-mi dea ajutoare cât timp am o sursă de venit.

— Poți să stai aici cât vrei, spuse Benjamin.

— Mereu am vrut să fim o familie, știi? Mereu am crezut că suntem o familie. Noi trei. Atât am vrut. Dar ea nu vede lucrurile așa. Nu le-a văzut niciodată. Nu poate să sufere că Neeqs

și cu mine suntem atât de apropiați. Crede că suntem într-un fel de conspirație împotriva ei sau... nu știu. Ceva și mai rău. E paranoică, e agresivă, e incredibil de nefericită și, ca de obicei, astea se sparg în capul meu.

— Poate-o avea nevoie de ajutor? întrebă Benjamin. Ajutor de specialitate?

— Asta n-are cum să se-ntâmple, răspunse Charlie. Nu vrea să m-asculte. Nici măcar nu-mi dă drumul înapoi în casă.

— Nu te poate împiedica s-o vezi pe Aneeqa și s-o ajuți, dacă asta vrei.

— Neeqs o să se ducă la facultate ca mâine. Glasgow, și-a depus deja dosarul. Glasgow! La mama dracului, băga-mi-aș.

— Atunci, poate că nu mai are nevoie de tine. Poate c-a venit momentul s-o lași în ale ei.

— Jigodie... ÎMPUȚITĂ, zise Charlie și își luă paharul cu vin, dar îl apucă atât de violent în mâna nesigură, încât i se sparse din cauza strânsorii.

Era sânge peste tot și Benjamin trebui să alerge și să găsească trusa de prim ajutor. Îl convinse pe Charlie că era timpul să se ducă la culcare și, după o jumătate de oră, când își iți capul pe după ușa de la dormitorul lui, văzu că se prăbușise pe pat și dormea dus, cu hainele pe el și cu toate luminile aprinse.

A doua zi, miercuri, 15 iunie, începu să plouă cu găleata încă de dimineață. Charlie nu apăru înainte de unu. Benjamin îi pregăti ceva de prânz, dar pe urmă nu mai dădu de el. Se uită peste tot. Geanta se afla încă în camera lui, dar el nu era nicăieri. După o oră trimise un SMS în care spunea că plecase la plimbare, că avea să se întoarcă la timp pentru cină și că Benjamin nu trebuia să-și facă griji. Ploaia continuă cu înverșunare. Benjamin se așeză în fața bovindoului și se uită pe geamul împroșcat de stropi la râul care începea să se umfle, apa pleoscăind și năvălind furioasă pe canalul artificial al morii, ca un șir de navetiști arțăgoși încercând să se strecoare pe la turnichetele unei gări aglomerate. Zgomotul ploii și zgomotul râului deveniră un fundal puternic și neîntrerupt al gândurilor lui, pe când își scria și își rescria în minte contribuția pentru ziar și își făcea

griji pentru Charlie. Spre sfârşitul după-amiezii încercă să-şi alunge gândurile negre pregătindu-şi un curry pretenţios.

Când se întoarse, la şase, Charlie era – deloc de mirare – murat de ploaie. Se duse sus să facă o baie lungă, fierbinte şi să se schimbe. La cină se arătă mult mai calm decât fusese în seara precedentă. Benjamin începu să simtă că era prea calm. Se afla, evident, în mijlocul unei depresii profunde şi vorbea foarte puţin. Iar când o făcea, era despre bani.

— Am crezut că plimbarea aia o să mă ajute să mă gândesc la ce trebuie făcut, spuse el, dar tot la bani ajung. Fără bani, nu văd nici o soluţie. Sunt ani de când e aşa. Ani, futu-i. Toţi spun c-o să fie mai uşor. Că se vede lumina de la capătul tunelului. Unde morţii mă-sii e lumina? Trag la jugul ăsta de şase ani. Şase ani în circuitul petrecerilor. Nenorocitul de Duncan Field câştigă de trei ori cât mine. De patru ori. Ăia mici preferă să-i vadă tâmpeniile alea de bombe cu fum şi de explozii la orice oră. Nici nu ştiu de ce mă mai chinuiesc.

După o pauză foarte lungă, îl privi implorator pe Benjamin şi spuse:

— Îmi dai ceva de băut, frate?

— Nu crezi c-ai băut destul ieri? zise Benjamin.

— Hai, zău aşa! Una mică.

Benjamin dădu din cap.

— Serveşte-te.

Charlie îşi turnă un whisky.

Benjamin se duse să se culce devreme. Charlie spuse că era şi el gata de culcare, dar că mai întâi voia s-o sune pe Yasmin. Chiar şi de la el din baie, auzi că discuţia merge rău şi se transformă repede într-un meci de ţipete. Când se termină, Benjamin auzi o bufnitură puternică (Charlie trântind telefonul pe masă?) şi apoi uşa care se deschide şi se închide. Benjamin se duse la el în dormitor, deschise fereastra şi se uită afară. Era încă o noapte fără lună. Ploaia continua ca o cortină de apă. Desluşi silueta înaltă, masivă şi întunecoasă a lui Charlie, care se plimba încoace şi încolo dedesubt. Iar apoi, cu o mişcare bruscă, hotărâtă, se urcă şi ajunse sus, pe zidul terasei. Rămase acolo, în

ploaia dezlănțuită, uitându-se în jos la șuvoiul de apă învârtejită și furioasă care năvălea sub el.

Benjamin urlă:

— Charlie! Ce dracu' faci? Dă-te jos de-acolo!

Charlie nu se mișcă. Indiferent la ploaia care-l mura din cap până-n picioare, rămase acolo pe zid și apoi își întinse brațele, ca și cum ar fi încercat să se țină în echilibru sau poate ca și cum s-ar fi pregătit să sară.

— Charlie!

Trecură douăzeci sau treizeci de secunde.

— Charlie! Dă-te jos!

Încet, ca și cum ar fi auzit vocea lui Benjamin pentru prima dată, Charlie întoarse capul. Benjamin își ridică privirile spre prietenul lui. Avea chipul palid și descompus. Pe obraji îi șiroiau lacrimi.

Se uitară unul la altul un minut sau mai mult, Benjamin rugându-l, Charlie uitându-se cu niște ochi care nu vedeau nimic, de parc-ar fi fost un somnambul și totul s-ar fi întâmplat în vis.

Pe urmă, cu grijă, se întoarse, se aplecă și sări înapoi pe terasă. Rămase acolo, ghemuit și cu capul în mâini, până când Benjamin coborî cu zgomot treptele metalice, îl luă cu brațul pe după umeri și-l ajută să intre în casă.

*

A doua zi dimineață, Charlie era deja îmbrăcat la nouă. Benjamin prăjea niște ouă în bucătărie când se ivi în ușă, cu haina pe el și cu bagajul făcut.

— Cred că e momentul să te las în pace, spuse el.

— Unde te duci? întrebă Benjamin.

— Cred că mă duc să stau cu mama o vreme.

Benjamin încuviință din cap.

— Ia micul dejun și te duc la gară.

— Nu-i nevoie, mă duc pe jos până-n oraș. Sau iau un autobuz. Oricum, s-a oprit ploaia.

— Adevărat.

Se îmbrățișară.

— Mersi pentru tot, frate.

După ce plecă Charlie, Benjamin deschise televizorul. Era pe BBC News Channel. Îl lăsă toată dimineața ca zgomot de fond. Pe ecran rulă un reportaj despre Nigel Farage, care tocmai prezenta noul afiș pentru campania de ieșire din UE. Afișul arăta o coadă lungă și șerpuitoare de tineri – majoritatea bărbați, majoritatea cu pielea închisă la culoare. Erau migranții, evident. Peste această imagine erau două cuvinte cu litere mari și roșii: PÂNĂ AICI. Cu litere mai mici, stătea scris: „UE ne-a trădat pe toți" și „Trebuie să scăpăm de UE și să ne recăpătăm controlul asupra granițelor".

Benjamin se înfioră de-a binelea în fața xenofobiei primitive și fără echivoc a imaginii. Era cel mai urât lucru pe care-l văzuse în această campanie oricum urâtă. De îndată ce dădu cu ochii de el, își dădu seama că se hotărâse. Nevrând să mai piardă timp cu declarația publică, renunță la toate cuvintele nuanțate și nepărtinitoare cu care se chinuise în ultimele zile, scrise o declarație răspicată și fermă de cincizeci de cuvinte și o trimise prin e-mail pe adresa ziarului.

Sună telefonul. Era tatăl lui. Deși rostea mai neclar cuvintele de când avusese semiatacul cerebral, Benjamin îi remarcă imediat nota neobișnuită de vioiciune din voce.

— Ghici unde-am fost, zise el.

— Cum adică, unde-ai fost? Să nu-mi spui c-ai plecat de-acasă.

— Ba da.

— Pentru ce?

— Am votat. Am luat formularul pe care mi l-ai dat, l-am completat și l-am pus la poștă.

Benjamin se îngrozi.

— Tată, nu trebuia să bați atâta drum până la poștă singur. Puteam s-o fac eu sau Lois. Medicii ți-au spus s-o iei ușor.

— Asta a fost acum câteva săptămâni.

— Și cum ai votat? întrebă Benjamin, deși era aproape sigur de răspuns.

— Pentru ieșire, normal.

Adăugă, cu o undă de sfidare:

— Hai că știai, nu?

— Și Sophie?

— Ce-i cu ea?

— Știi că voia să votezi altfel. E viitorul *ei*, să știi. Ea o să trăiască cel mai mult de-acum încolo.

— E-o fată bună, dar foarte naivă. I-am făcut un bine. Cândva o să-mi mulțumească.

— Și cum te simți după plimbare?

— Un pic obosit. Cred c-o să mă-ntind puțin.

— Bine. Lois ajunge pe la patru, da?

— Perfect. Trag un somn și pe urmă putem să bem un ceai.

— Bine. Pa, tată.

— Pa, fiule.

Descurajat de conversație, se întoarse la televizor. Farage stătea acum în fața afișului, zâmbind și făcând glume cu câțiva operatori TV. Pe burtieră rulau câteva dintre tweet-urile dimineții. Unul dintre ele era al romancierului Robert Harris. Și zicea așa:

Ce scârbos e referendumul ăsta. Cel mai deprimant, dezbinator și duplicitar eveniment politic din viața mea. Să nu mai existe vreodată un altul.

Așa să fie, își zise Benjamin.

*

Mai devreme în aceeași după-amiază – cea de 16 iunie 2016 –, Lois era în bucătărie și făcea o listă de cumpărături. Avea de gând să treacă pe la magazinul Marks & Spencer din Longbridge în drum spre casa tatălui ei. Avea radioul fixat pe Radio Two, dar nu era foarte atentă la el. Muzica era neinteresantă, iar Lois se săturase să asculte știrile, fiindcă nu mai suporta povestea cu referendumul: ca toată lumea, din câte se părea.

Cu toate acestea, imediat după două se difuză o știre de ultimă oră care îi atrase atenția. O femeie membru al Parlamentului

fusese atacată pe teritoriul circumscripției; atacată pe stradă, pe când se îndrepta spre biblioteca de cartier, unde intenționa să țină o întâlnire cu alegătorii.

Lois nu auzise în viața ei de femeia parlamentar. O chema Jo Cox. Reprezenta Batley and Spen, o circumscripție din Yorkshire. O femeie tânără. Atacul părea oribil. Femeia fusese atât împușcată, cât și înjunghiată de agresor. Pe când o ataca, acesta urlase câteva cuvinte sălbatic și aparent fără noimă, despre care se precizase ulterior că fuseseră „Întâi Anglia. Asta-i pentru Anglia". Un trecător alergase s-o ajute și fusese înjunghiat și el. Agresorul plecase liniștit, dar după câteva minute se predase poliției. Jo Cox fusese transportată rapid la spital, în stare critică.

De îndată ce auzi știrea, Lois se simți năpădită de o greață, o amețeală și o osteneală cumplite. Închise radioul și se duse în camera de zi, unde se întinse pe o canapea. După câteva minute i se făcu teribil de sete și începu s-o doară capul. Se întoarse în bucătărie, bău un pahar cu apă rece, luă două calmante și deschise din nou radioul. Nu apăruseră noutăți despre parlamentarul rănit, în afara faptului că poliția urma să susțină o conferință de presă imediat după ora cinci.

Tremurând nestăpânit, își puse laptopul pe masa din bucătărie, îl deschise și o căută pe Jo Cox pe Google. O femeie măritată și cu doi copii. Patruzeci și unu de ani – împlinea patruzeci și doi săptămâna viitoare. Un parlamentar simpatizat, care fusese ales pentru prima dată cu mai puțin de un an în urmă și consolidase majoritatea laburistă. Fondatoare a grupului Toți Parlamentarii Prieteni ai Siriei. Adeptă a rămânerii în UE. Lucra la un raport intitulat *Geografia urii antimusulmane.*

Lois știa că nu-i făcea bine să încerce să-și imagineze detaliile atacului, dar nu se putea abține. O zi obișnuită – în măsura în care mai exista vreo zi obișnuită în această perioadă neobișnuită – și o activitate de rutină: să mergi pe jos spre o bibliotecă, pe o stradă familiară, alături de manager și de asistentul social. Și apoi înjunghierea, împușcăturile, isteria. Viața de zi cu zi pulverizată brusc, făcută ilogică de violența imprevizibilă, criminală. *Noaptea aceea din noiembrie 1974...* Se ridică repede – prea

repede –, după care închise ochii şi simţi cum o ia cu leşin, cum cade... Treptat, camera i se recompuse în jur. Se rezemă de masa din bucătărie ca să aibă un sprijin. Din felul cum fusese prezentat atacul la radio, se părea că nimeni n-ar fi putut supravieţui, dar, pe de altă parte, era imposibil să fii ucis în asemenea împrejurări. Un parlamentar ca atâţia alţii, văzându-şi de treburile zilnice într-o joi oarecare, la ora prânzului – nu putea să se întâmple. Lois se agăţă de speranţa asta – pe deplin conştientă cât de iraţională era –, pe când minutele treceau cu greu, iar ea aştepta să vadă ce avea de spus poliţia.

Deschise televizorul la cinci. Conferinţa de presă începu două-trei minute mai târziu. O poliţistă între două vârste, cu părul subţire şi roşcat, pieptănat cu un breton ferm pe frunte, vorbi pe o voce gravă şi monocordă, peste zgomotele constante ale flash-urilor de la aparatele de fotografiat.

— Astăzi, cu puţin înainte de ora treisprezece, începu ea, Jo Cox, parlamentar de Batley şi Spenborough, a fost victima unui atac pe Market Street, Birstall. Vă informez cu mare părere de rău...

Lois icni şi închise ochii cât putu de strâns.

...că doamna Cox a decedat din cauza rănilor provocate.

— Nu, nu, nu, nu, *NU*! urlă şi se aruncă pe canapea.

Se zgâlţâia de hohote din tot corpul.

— Nu! repetă ea la nesfârşit. Nu, nu, *NU*!

Apoi se ridică şi răcni la ecranul televizorului:

— Idioţi ce sunteţi!

Se duse la fereastră, se uită afară, pe strada liniştită, şi strigă, mai tare ca niciodată:

— *Idioţi ce sunteţi – aţi lăsat să se-ntâmple aşa ceva!*

Se apropie de măsuţa de cafea, puse mâna pe un ziar, îl făcu ghem, îl aruncă spre televizor şi în următoarele minute începu să izbească în mobilă, să arunce perne, să bată cu pumnii în pereţi. Sparse o vază şi udă covorul. Nu-şi dădu seama cât ţinu criza. În cele din urmă, leşină.

Era cam şase fără zece când se apucă să facă ordine. Era o activitate ciudat de calmantă şi aproape că termină la ora când sosi Christopher.

— Ce s-a-ntâmplat aici? întrebă el când observă mai întâi felul cum arăta casa şi apoi felul cum arăta Lois.

O strânse în braţe, iar ea începu să tremure din nou când îl întrebă:

— N-ai auzit?

— Despre femeia parlamentar? Da, am auzit.

O sărută pe creştet, inspirându-i mirosul părului, în timp ce se bucura de plăcerea neobişnuită de a-şi vedea soţia în braţele lui.

— Cumplit de trist, nu? Îmi dau seama ce simţi. Ştiu ce ţi-ai amintit.

Se ţinură în braţe câteva minute, până când Lois îşi reveni mai mult sau mai puţin. Se aşeză la masa din bucătărie, iar el rămase în picioare lângă ea, mângâindu-i părul.

— Ce face tatăl tău? întrebă el într-un târziu. Nu mă gândeam c-o să te-ntorci atât de repede.

— Tata... zise Lois. Ah, căcat – am uitat de el.

— Serios? N-a sunat?

— Nu. Trebuie să mă duc urgent acolo.

— Vin cu tine. Nu te las să conduci când eşti aşa.

— Voiam să iau ceva de mâncare pe drum.

— Hai acolo întâi. Pot să ies eu după aia şi să cumpăr ceva.

Lois se duse să-şi ia haina din cuier şi spuse, cu mintea în altă parte:

— Nu pot să cred c-am uitat de el.

Mai aruncă o privire televizorului înainte să-l stingă.

— Amărâta de ea... Săracii copii...

— Crezi c-ar fi bine să-l sunăm?

— Ce?

Se întoarse. Avu nevoie de o clipă să înţeleagă întrebarea.

— Nu. O să-l sun din maşină.

Dar nu răspunse. Iar când ajunseră la casa din Rednal, Lois se uită pe fereastra sufrageriei şi nu-l văzu pe Colin stând în fotoliul lui obişnuit. Descuie uşa de la intrare şi abia atunci îl văzu, întins în vestibul, cu faţa în jos, nemişcat şi – Lois îşi dădu seama – fără suflare.

Drumul până la poştă îi venise de hac. Stătuse lungit acolo, după cum află ea ceva mai încolo, cam de pe la unu. Moartea survenise câteva ore mai târziu. Ceea ce însemna că probabil ar fi reuşit să-l salveze dacă şi-ar fi amintit să ajungă la ora stabilită.

Vechea Anglie

„Ce mă surprinde de fiecare dată când mă deplasez prin circumscripţie este că lucrurile care ne unesc şi pe care le avem în comun cu ceilalţi sunt mult mai multe decât cele care ne despart."

Jo Cox, primul discurs în Camera Comunelor,
3 iunie 2015

34.

Septembrie 2017

Aici, sus, pe Beacon Hill, sosirea toamnei nu era anunțată de nici o schimbare în culoarea copacilor. Pădurea care înconjura creștetul pleșuv al dealului, ca o tonsură de călugăr, era de brazi, pini și alți copaci verzi tot anul. Abia dacă înaintai pe poteca aflată la marginea dealului și te uitai în jos, peste terenurile clubului municipal de golf, zăreai vârfurile platanilor, arțarilor și stejarilor pictați acum în roșu și auriu, semnalând sfârșitul verii și scurgerea lentă a anotimpurilor. Aici, într-o după-amiază de vineri calmă, aproape tăcută, din septembrie, sub un cer de un albastru fără nori, Benjamin și Lois stăteau solemn, pregătindu-se să-și ia un ultim rămas-bun de la mama și de la tatăl lor.

Colin lăsase instrucțiuni precise despre rămășițele lui. După ce păstrase cenușa soției într-o urnă de pe șemineu mai bine de șase ani, trecuse în testament să fie amestecată cu a lui și împrăștiată de sus, de pe Beacon Hill, punctul cel mai înalt de pe Lickey Hills, la mai puțin de doi kilometri de casa din Rednal unde își petrecuseră întreaga viață conjugală. Ceruse, de asemenea, ca risipirea cenușii să aibă loc în ziua căsătoriei lor, pe 15 septembrie. Cu toate acestea, nu precizase anul; iar ghinionul făcuse ca pe 15 septembrie 2016 Benjamin să fie într-un colț îndepărtat de Scoție, la jumătatea unei chinuitoare săptămâni petrecute în compania a zece-doisprezece poeți și romancieri

care plătiseră bani frumoși ca să-și însușească meșteșugul lui scriitoricesc. Din fericire, în 2017, ziua respectivă (la fel ca alte treizeci înainte și după) era liberă în agendă. Cât despre Lois, care își găsise un nou post de bibliotecară la un colegiu din Oxford și făcea naveta zilnic, simți că era o ocazie care merita să-și ia o după-amiază liberă.

Și iată-i stând acolo, frate și soră, pe un deal plin de amintiri, admirând o priveliște care se schimbase foarte puțin în ultimii patruzeci și unu de ani, de când Benjamin o aducea aici pe Lois pentru plimbări lungi, ca s-o scoată din spital și s-o readucă în lumea reală, să-i spună povești dezlânate despre ce se petrecea la școală și să încerce să obțină o reacție de la ea, s-o ajute să uite, măcar câteva ore, oroarea exploziei din localul din Birmingham. Ce-i drept, cele trei turnuri albe, din aluminiu ale noului spital Queen Elizabeth dominau acum orizontul îndepărtat, așa cum n-o făcuseră în 1976, și – chiar mai trist – fabrica din Longbridge nu mai exista, unele părți ale ei fiind înlocuite de case, magazine și clădiri ale colegiului, iar altele pur și simplu rase de pe fața pământului, lăsând cicatrici mari și urâte. În rest însă, priveliștea era aceeași – ceea ce se vedea spre Waseley Country Park și Frankley Beeches, spre Clent Hills, Hagley și Black Country din zare. Permanența sa era consolatoare: un simbol al liniștii și al continuității într-o lume care părea să se schimbe mai repede decât putea pricepe oricare dintre ei. Oricât de tineri s-ar fi simțit pe dinăuntru, unui trecător i s-ar fi părut bătrâiori: Benjamin, cu părul lui argintiu, Lois, cu șuvițe cărunte și mai nou, ușor gârbovită. Împlinise șaizeci de ani în urmă cu câteva luni.

Benjamin scoase o boxă portabilă din buzunarul de la haină, o puse pe o bancă de lemn și fixă iPod-ul Classic în suport. Scrolase deja până la cântecul avut în vedere, anticipând momentul, și nu mai trebuia decât să apese pe *Play*. Dădu muzica tare: nu-i păsa cine o auzea în după-amiaza aceasta sau cine asista la ceremonie. Aproape imediat acordurile blânde, modale se făcură auzite, inconfundabil englezești. Benjamin închise ochii și preț de câteva secunde se abandonă muzicii, muzicii pe care o auzise de mii de ori, dar de care nu avea să se plictisească

niciodată, muzicii care-i vorbea în felul cel mai subtil și cel mai convingător despre rădăcinile lui, despre simțul identității, despre sentimentul de atașament profund față de locurile astea, față de țara asta. Se întoarse să-și privească sora, sperând la un moment de conectare, la un semn că și ea simțea la fel. Numai că Lois se ocupa de lucruri mai practice.

— Nu pot să desfac afurisitul ăsta de capac, spuse ea.

— Nu mă mir, zise Benjamin. Cred că n-am mai deschis urna de când i-am pus cenușa înăuntru. Stai să-ncerc și eu.

Cu oarecari eforturi, reuși să deschidă capacele ambelor urne. Lois o ținea pe a Sheilei, iar Benjamin pe a lui Colin – deși de fapt, din moment ce veneau de la același salon de pompe funebre și păreau identice, nu putea fi sută la sută sigur că nu era invers. Mă rog, oricum nu avea mare importanță.

— E bine așa? întrebă el, având pregătite rămășițele tatălui.

— N-am adus nimic de citit, zise Lois.

— De ce? Ai de gând să-ți petreci toată după-amiaza aici?

— Nu, de citit *acum*. O poezie sau ceva.

— Aha. Păi... gândește-te să spui ceva. Să improvizezi.

— Bine, acceptă Lois nesigură.

Benjamin umblă la iPod ca să ia cântecul de la capăt. Acordurile se înălțară din nou, iar vioara își începu drumul încet spre ceruri.

— Așa, zise Lois. Adio, mami. Ai fost o mamă minunată pentru noi toți. Ne-ai dat tot ce ne-am fi putut dori.

Cu o mișcare puternică, amplă, ridică urna și-i împrăștie conținutul în aer. După ce spuse un „Adio, tată" rapid, Benjamin făcu la fel și apoi, într-un moment de sincronie miraculoasă, care binecuvânta atât de rar viețile celor din familia Trotter, se iscă o pală de vânt care prinse cei doi norișori de cenușă și-i ridică în înalturi, unde dansară sub ochii lor, se învârtiră și se topiră unul în altul într-o spirală nedeslușită, înainte să fie prinsă de-o altă pală și risipită, împrăștiindu-se în toate direcțiile, depunându-se pe grozamă, pe iarba neagră, pe iarbă înaltă, pe cărare sau pur și simplu dispărând din vedere, zburând spre casă cu un instinct animalic, fie în direcția casei unde fusese atât de

fericită Sheila, fie spre fabrica dispărută, unde Colin petrecuse atât de multe ore productive. Și în tot acest timp muzica se auzea mai departe, calm și hotărât, cu vioara urcând, urcând aidoma cenușii, până ajunse și ea un punct pe cerul albastru, prea mic și prea îndepărtat ca să mai poată fi văzut de cele două siluete care stăteau în fața băncii.

În cele din urmă se așezară amândoi și ascultară muzica încă două-trei minute, fără să vrea să vorbească la început.

Apoi:

— Ce frumos! spuse Lois, ștergându-se la ochi cu un șervețel umed. Cum se cheamă?

— „Zborul ciocârliei".

— Frumos din partea ta, zise Lois, cu vocea tremurată și cu lacrimile aproape să-i joace în ochi, să-ți aduci aminte care era piesa ei preferată.

Benjamin surâse.

— Nu, e piesa mea preferată. Sau una dintre ele. Îți aduci aminte să fi spus vreunul dintre ei că-i plăcea o piesă?

Lois se gândi, iar apoi clătină din cap.

— Ai dreptate. Sau c-ar citi o carte. Sau c-ar intra într-o galerie de artă.

Apoi își aminti un lucru.

— Tatei îi plăcea totuși „Dansul puișorului".

— Da, așa e.

Râseră amândoi și, în timp ce râdeau, ea zise:

— Doamne, îți aduci aminte cum punea asta la petrecerile de Crăciun și țopăia prin cameră, dând din mâini cum dă puiul din aripi?

— Cum aș putea să uit? răspunse Benjamin.

Era în anul doi la Oxford pe vremea aceea, iar numărul improvizat al lui Colin, chiar și în intimitatea casei părintești, fusese una dintre cele mai umilitoare experiențe din viața lui.

— Mă rog, bine că nu te-ai gândit să-l pui acum, în după-masa asta, spuse Lois. N-ar fi fost foarte potrivit.

— Deși... zise Benjamin, ascultând învolburările și arabescurile viorii, care oglindeau subtil zborul în cercuri al ciocârliei.

Dacă te gândeşti bine, şi asta e tot un fel de „Dansul puişorului". O versiune mai finuţă.

Tăcură amândoi, în timp ce Benjamin îşi lăsă gândurile să rătăcească pe drumul sugerat de muzică. Se gândi la Vaughan Williams: la concepţia lui despre muzica văzută ca „sufletul unui popor", la felul cum scosese la iveală atât de multe piese din folclorul englez, ajutând la salvarea unei întregi tradiţii de ceva vecin cu uitarea, şi totuşi nu exista nici o contradicţie, nici măcar vreo urmă de tensiune, între acest patriotism profund, cultural şi celelalte convingeri politice ale lui, care păreau să fi fost eminamente liberale şi progresiste. Se gândi la cât de mare nevoie avea ţara asta, ţara asta sfâşiată de crize, de asemenea figuri în momentul de faţă...

Între timp, Lois se gândea la cu totul alte lucruri.

— Au avut o căsnicie bună, nu? întrebă ea. Măcar atâta lucru putem să spunem.

— Mm...?

— Mama şi tata.

— Aha. Da, aşa cred. Mă rog, nu chiar... pasională, dar probabil că nu le stătea în fire.

— Mai bună decât a mea, oricum, zise Lois.

Benjamin o privi ţintă. N-o mai auzise spunând aşa ceva până atunci. Avu un şoc.

— Mă simt foarte vinovată, spuse ea, şi-mi pare foarte rău pentru Chris. S-a pricopsit cu mine în toţi anii ăştia. Ştiind foarte bine că nu el era alesul. N-ar fi trebui să mă mărit cu el. Nu mi-a trecut suferinţa după Malcolm. Nimeni nu l-ar putea înlocui vreodată. N-ar fi trebuit să mă prefac... A avut o viaţă de căcat din cauza mea.

El încercă să articuleze un răspuns. Cuvintele nu voiau să iasă. Ea se întoarse spre el şi zise:

— Am crezut cu toţii că tu erai ăla blocat într-o obsesie romantică. Blocat în anii 1970. Dar blocată am fost eu, dintotdeauna. Tu ai mers mai departe.

Scuturată de un plânset brusc, se aplecă în faţă şi se ghemui, prinzându-se în braţe.

— Trebuie să merg și eu, Ben. *Trebuie să merg.*

Benjamin îi puse o mână pe spate și o mângâie fără convingere.

— Păi... ai o slujbă nouă, nu?

— Nu vreau să mă ascund în biblioteci până-nchid ochii. M-am săturat.

— Da, dar e un început.

— Un început? Am *șaizeci* de ani. N-ar trebui să fiu doar la început.

Se uită undeva în față. Poate că, își spuse el, ochii ei căutau conturul îndepărtat al Spitalului Rubery Hill, unde fusese internată cândva. Spitalul fusese demolat în anii 1990.

— Chiar *este* mai bine, zise Lois. Cam de-un an încoace. Cred că povestea cu Jo Cox a fost punctul culminant. M-a făcut să-mi dau seama că nu pot să reacționez așa la nesfârșit. Ce s-a întâmplat la Londra de dimineață... Am auzit la radio. N-am mai avut nimic. M-am simțit împăcată.

Benjamin se gândise la asta. O bombă explodase în stația de metrou Parson's Green de dimineață. Peste douăzeci de oameni erau îngrijiți la spital, în principal pentru arsuri. Era genul de incident care în mod normal o afecta grav pe Lois.

— De la ce s-a-ntâmplat cu Malcolm – și cu mine – au trecut mai bine de patruzeci de ani. Nu vreau să... rămân prizonieră și de-acum încolo.

— Bravo, spuse Benjamin. Bravo ție!

— Și nu-i corect față de Chris. Trebuie să-i redau libertatea și lui.

El prelucră informația și dădu din cap cu gravitate. Erau multe lucruri de asimilat.

— Din ce spui, pari să te fi hotărât oricum, zise el.

— Așa e. N-o să fie ușor și n-o să fie repede. Și n-o să pot s-o fac singură. Am nevoie de ajutorul cuiva.

Ochii ei se întâlniră cu ai lui. Iar în clipa aceea aveau iarăși nouăsprezece și șaisprezece ani și se găseau pe același deal, mână în mână, într-o altă zi de toamnă, o zi care părea imposibil de departe în trecut, dar care era, în același timp, pentru amândoi, prezentă pentru totdeauna.

— De al tău, adăugă Lois.

35.

De la: Emily Shamma
Trimis: luni, 2 octombrie 2017 11:33 AM
Către: Sophie Coleman-Potter
Subiect: Săptămâna viitoare

Dragă Sophie,
Mă bucur foarte mult că te-ai întors la catedră și chiar aștept cu nerăbdare să colaborăm în trimestrul ăsta. Îți scriu să te anunț că operația mea (îndelung amânată) e programată joia care vine (pe 5). Dat fiind că probabil o să mă țină internată cel puțin o săptămână după aceea, se pare că o să ratez primul seminar despre modernismul american de pe 11. Îmi pare rău.
De asemenea, cu privire la prima noastră întâlnire de îndrumare individuală, îmi exprim preferința puternică și hotărâtă pentru 24 octombrie.
Cu cele mai bune gânduri,
Emily

*

Șase zile mai târziu, pe 8 octombrie, Sophie însăși luă o hotărâre pradă impulsului.

Duminicile erau în continuare zilele cele mai ciudate, zilele când aproape că i se făcea dor de Ian și voia să ia legătura cu el. O veritabilă ironie, la cât de mult îi displăceau acele dimineți de duminică în care stătea singură în apartament, pe când el

juca golf şi lua prânzul cu mama lui. Însă chiar şi atunci existase mereu perspectiva întoarcerii lui acasă spre începutul serii şi a cinei împreună. Aici, în Hammersmith, nu avea cu ce să destrame monotonia zilei, iar duminicile păreau să dureze la nesfârşit, pustii şi amorfe. De obicei, abia aştepta să iasă din căsuţa pe care o împărţea cu alte trei persoane (şi pentru care plătea o avere). Camera ei – în care abia încăpeau un pat de o persoană, o masă şi o comodă, printre care te strecurai cu greu – nu vedea lumina soarelui până pe la două, aşa că Sophie ieşea dimineaţa să se plimbe pe malul fluviului, dacă era frumos, şi să stea într-un Starbucks sau Pret, dacă nu era. Sălile de lectură de la Biblioteca Britanică erau închise, aşa că nu putea să se refugieze acolo. O dată sau de două ori încercase să meargă chiar la facultate, însă catedra de discipline umaniste părea un loc părăsit, tăcut şi pustiu duminica. Uneori se vedea cu Sohan şi Mike, dar cei doi erau de multe ori ocupaţi, iar ea începu să-şi dea seama că, deşi iubea în continuare oraşul, nu prea avea prieteni în el. Colegele ei de locuinţă erau cumsecade, dar nu avea aproape nimic în comun cu ele şi erau toate cam cu zece ani mai mici decât ea. La treizeci şi patru de ani, Sophie îşi dădea seama că era prea în vârstă ca să mai împartă casa cu cineva, dar era singura variantă în care îşi permitea să trăiască pe cont propriu la Londra, dintr-un salariu de lector.

În această duminică nu-i dădea pace gândul că Emily Shamma se refăcea după o operaţie complicată într-un spital care se găsea la doar câteva sute de metri de casa ei. Fără îndoială că avea o mulţime de vizitatori, dar, odată ce-i trecu prin cap s-o viziteze, ideea rămase acolo şi nu se mai dădu dusă. Păstra o amintire afectuoasă a ultimei lor discuţii de la ea din birou, cu peste un an în urmă, şi n-o mai văzuse de atunci. (După cum menţionase Emily în ziua aceea, procesul de transformare i se părea stresant şi se hotărâse să facă o întrerupere de un an.) Prin urmare, în aceeaşi zi, la ora două, Sophie ajunse la Spitalul Charing Cross, înarmată cu o cutie de bomboane de ciocolată belgiană. Se îndreptă spre recepţie, gândindu-se că parterele spitalelor englezeşti semănau din ce în ce mai mult cu nişte malluri, şi i se arătă imediat unde era salonul lui Emily.

Aceasta stătea în capul oaselor în pat, cu ochii închiși. Arăta mai palidă ca niciodată, iar părul roșcat i se odihnea pe pernă, încâlcit și jilav de la transpirație. Respira cu dificultate. Sophie presupuse că dormea și se pregăti să-i lase bomboanele pe noptieră și să plece pe vârfuri, când Emily deschise ochii. Se miră când o văzu pe Sophie, iar la început păru să n-o recunoască. Apoi zâmbi obosită și se strădui să se îndrepte în pat, tresărind de durere.

— Bună, zise ea. E o... plăcere neașteptată.

Sophie puse bomboanele pe noptieră și spuse „Ți-am adus astea", ca și cum ăsta ar fi fost principalul motiv al vizitei.

— A mers totul bine? Cum te simți?

— Mă simt ca naiba, răspunse Emily. Dar mersi de-ntrebare.

Văzu că Sophie nu știa dacă să-și ia un scaun și să se așeze.

— Da, spuse ea. Te rog!

— Te-am trezit? întrebă Sophie.

— Nu, nu prea dorm. Sau foarte puțin.

Zâmbetul ei deveni mai bine conturat, mai curajos.

— Mă bucur mult că te văd. Sper că n-ai venit să-mi dai vreo temă sau mai știu eu ce.

Sophie râse.

— Nimic de genul ăsta. Dar să știi că mi-am făcut probleme că vin așa, pe nepusă masă. M-am gândit că ai o droaie de vizitatori.

— A venit mama de la Cardiff, zise Emily. Trebuie să ajungă imediat. Dar medicii mi-au pus în vedere să nu primesc prea mulți oameni. Au zis că e mai importantă odihna.

— N-o să stau mult.

— Mă bucur că te văd, repetă Emily.

Sophie se întinse și-i strânse mâna. Era foarte rece. Acesta era momentul de apropiere, de solidaritate pe care își dorise să-l aibă cu Emily din ziua când venise la biroul ei să-și ceară iertare și să-și ofere sprijinul. O ținu de mână câteva clipe și își dădu seama, chiar atunci, că în realitate știa foarte puțin despre studenta asta enigmatică, atrăgătoare, care izbutise, fără să vrea, să-i scoată cariera de pe șine.

— Înseamnă că eşti de acolo? întrebă ea. Din Cardiff?

Emily dădu din cap.

— Te miră numele meu, nu? E arab. Tata a venit din Irak în anii optzeci să studieze arhitectura. A cunoscut-o pe mama la universitatea din Cardiff şi asta a fost. S-au căsătorit, iar el a rămas aici. De fapt, numele meu e Al Shamma'a. (Îl rosti cu un accent puternic pe ultima silabă.) Toată lumea îl pronunţă greşit. Nu-mi mai dau osteneala să-i corectez.

— Deci eşti...?

— Pe jumătate arăboaică şi pe jumătate galeză. Am avut prenumele Emlyn înainte să-l schimb. Emlyn Al Shamma'a. Ţi se limbă plimba.

Efortul de-a vorbi părea s-o obosească. Întinse mâna spre un pahar cu apă şi Sophie i-l umplu înainte să i-l dea. Luă o înghiţitură foarte mică şi i-l dădu înapoi.

— N-am curaj să beau prea mult, ca să nu-mi vină iar să mă piş, spuse ea.

— Presupun că e dureros, nu?

— Nu numai asta – se împrăştie peste tot. Serios, cum faci să... cum faci să-i dai o *direcţie*?

Sophie nu se aşteptase să fie atrasă în acest gen de discuţie atât de repede.

— Păi... exersează. Probabil c-o să te obişnuieşti.

Întrebă, sondând terenul:

— Alte...

— Chestiuni de relevanţă vaginală? Nu, deocamdată nu.

Sophie văzu că Emily avea iar dureri.

— Probabil că e o zonă groaznic de sensibilă.

— Fiindcă mi-au băgat două dilatatoare, ca să nu se-nchidă.

— Vai...

— Trebuie să le ţin înăuntru câte douăzeci de minute, de cinci ori pe zi.

— *Vaai*... Biata de tine! Asta ar fi cam ca...

— Nu vrei să nu mai vorbim despre organele mele genitale?

— Bună idee! zise Sophie.

— Ţi-am văzut o parte din emisiunea de la TV. Minunată. Eşti foarte bună în faţa camerei.

— Mulţumesc.

— Sper că ăia de la facultate s-au bucurat c-ai făcut-o. Mă gândesc că le ridică şi lor imaginea un pic.

— Ciudat că spui asta, răspunse Sophie. Ţi-au zis vreodată de ce, până la urmă, au considerat nefondată reclamaţia lui Coriander împotriva mea?

— Nu.

— Nici mie. Doar am primit un mesaj că instanţa decisese în favoarea mea şi că urma să-mi reiau toate cursurile. Asta, la mai puţin de-o săptămână după ce-i anunţasem prin e-mail că urma să realizez un ciclu de emisiuni la televizor. Ar putea fi o coincidenţă.

— Frate! zise Emily. N-au strop de ruşine.

— Arăţi foarte obosită, răspunse Sophie. Poate-ar trebui să plec.

— Chiar sunt praf. Mă simt de parcă n-aş mai putea niciodată să merg, să mănânc sau să fac orice altceva normal. Dar e bine că am companie. Spitalele sunt locuri unde stai mai mult singur. Eşti prima persoană cu care am vorbit pe ziua de azi, în afară de infirmiera care a venit să-mi schimbe perfuziile.

— Şi tu eşti prima persoană cu care am vorbit azi.

Părea mai mult decât o simplă constatare. Semăna mai degrabă cu o destăinuire – iar Emily, cu toată epuizarea ei, avu atâta intuiţie cât să observe.

— Da? spuse ea. Am presupus întotdeauna...

Se temu să nu întreacă măsura.

— ...că ai familie sau ceva. Soţ, copii. Că stai foarte bine la capitolul ăsta.

— Am soţ, explică Sophie. Doar că nu locuieşte cu mine la ora asta. Cred că suntem într-o separare de probă.

— A, îmi pare rău. Când s-a-ntâmplat?

— Acuşi se fac nouă luni. Îi spun „separare de probă", dar, la drept vorbind, începe să semene a permanenţă.

— Ai încercat consiliere şi alte alea?

— A, da. De fapt, o formă foarte precisă de consiliere. Consiliere post-Brexit.

Emily râse scurt, mefient, și se strâmbă imediat de durere, prinzându-se cu mâinile de zona vintrelor.

— Căcat! zise ea după ce-i trecu junghiul. A durut nasol. Adu-mi aminte să nu mai râd. Oricum nu s-ar fi cuvenit s-o fac, dar – serios, ăsta-i motivul?

— Chiar ăsta.

— Și din cauza asta te-ai despărțit de soțul tău?

— Mai mult sau mai puțin. O nebunie, nu?

Dădu să explice mai pe larg, însă chiar atunci în salon intră doamna Shamma. Aceasta avea coloritul fiicei: păr roșcat și piele albă. Sophie se întrebă de ce nu era și tatăl ei acolo, dacă accepta situația, dacă nu cumva dezaprobarea părintească contribuise la stresul lui Emily anul trecut. Mama ei părea energică, grijulie și vorbăreață. Sophie se prezentă și mai rămase cele două-trei minute cuvenite, după care se scuză și își luă la revedere. Simțindu-se încurajată de discuția cu Emily, o sărută pe obraz înainte să plece și-i șopti:

— Probabil că acum nu simți asta, dar o să arăți minunat.

*

După aceea, simțindu-se predispusă la reflecții, coborî în plimbare pe malul fluviului și porni spre est, în direcția Fulham. Tamisa era plină, apele ei gri-cafenii lovindu-se puternic de pereții digului. Pescărușii se roteau și scoteau țipete. Traficul leneș de pe fluviu se desfășura anevoie. Sophie nu știa precis încotro mergea și ce avea să facă, odată ajunsă undeva. Hoinăreala fără țintă părea să fie o trăsătură nouă, dar până la urmă ciclică, a vieții ei.

Se gândea la momentul când discuția ei cu Emily fusese întreruptă. Ce spusese era adevărat: din toate punctele de vedere raționale, motivul separării ei de Ian părea nebunesc. Doi oameni ar putea decide să se despartă dintr-o mulțime de motive: adulter,

cruzime, violență în cuplu, lipsa sexului. Dar o divergență de opinii cu privire la nevoia Angliei de-a rămâne sau nu în Uniunea Europeană? Părea absurd. *Era* absurd. Și totuși Sophie știa, în adâncul inimii, că fusese mai degrabă un punct de cotitură decât un motiv. Ian reacționase (pentru mintea ei) atât de bizar la rezultatul referendumului, cu un triumfalism atât de exuberant și de infantil (folosind întruna cuvântul „libertate", ca și cum ar fi fost un cetățean dintr-o mică țară africană care își obținuse în sfârșit independența de asupritorul colonist), încât își dăduse seama cu adevărat, pentru prima oară, că nu mai înțelegea de ce soțul ei gândea și simțea în felul ăsta. În același timp, avusese ea însăși, chiar în dimineața aceea, sentimentul brusc că o parte mică, dar importantă din propria ei identitate – identitatea ei modernă, stratificată, multiplă – îi fusese confiscată.

Câteva săptămâni mai târziu, la prima lor ședință, Lorna, consilierul lor marital, le spusese că multe cupluri pe care le asista în acea perioadă menționau Brexitul ca factor-cheie în înstrăinarea lor din ce în ce mai mare.

— De obicei încep prin a-i pune aceeași întrebare fiecăruia dintre voi, zisese ea. Sophie, de ce ești atât de supărată că Ian a votat pentru ieșire? Și, Ian, de ce ești atât de supărat că Sophie a votat pentru rămânere?

Ea se gândise destul de mult înainte să răspundă:

— Bănuiesc că din cauză că m-a făcut să cred că nu e atât de deschis cum îl considerăm, ca persoană. Că modelul lui primar de relație se bazează pe antagonism și concurență, nu pe cooperare.

Lorna încuviințase din cap și se întorsese spre Ian, care răspunsese:

— Mă face să cred că e foarte naivă, că trăiește într-o bulă și că nu acceptă că oamenii din jurul ei pot avea altă părere. Iar asta o face să aibă o anumită atitudine. O atitudine de superioritate morală.

La care Lorna intervenise:

— Ce e interesant la amândouă răspunsurile e că nici unul dintre voi n-a amintit politica. De parcă referendumul nici măcar

n-ar fi fost despre Europa. Poate că de fapt se petrecea ceva fundamental și mult mai personal. Motiv pentru care s-ar putea ca problema să fie greu de rezolvat.

Lorna sugerase o serie de șase ședințe, dar se dovedise optimistă. De fapt, participaseră la nouă ședințe înainte să se recunoască învinși și să considere povestea încheiată.

36.

Doug ținea minte data de 24 iunie 2016 ca pe ziua când se întâmplaseră trei lucruri:

Se anunțase că poporul englez votase pentru ieșirea din Uniunea Europeană.

David Cameron demisionase din funcția de prim-ministru.

Nigel Ives încetase să-i răspundă la telefon.

Șaisprezece luni mai târziu, încă se străduia să mai fixeze o întrevedere cu alunecosul director-adjunct de comunicare al guvernului. Îl mai ajuta și Gail, care-l repera uneori pe Nigel grăbindu-se pe coridoarele de la Palatul Westminster sau din sediul Partidului Conservator, deși se pricepea s-o evite de fiecare dată. Tot ce reușea Gail să-i transmită lui Doug era că Nigel arăta „foarte hărțuit".

Așa că nu mică îi fu mirarea când primi un SMS de la Nigel, pe 16 octombrie 2017 dimineața. Scria doar atât:

Ne vedem la locul obișnuit joi? 11 am?

*

Doug avea pentru cafeneaua de la stația de metrou Temple cam aceleași sentimente pe care le aveau Benjamin și Lois pentru priveliștea de pe Beacon Hill: era ceva profund liniștitor în felul cum părea să nu se schimbe aproape deloc. În timp ce aceleași lanțuri de cafenele continuau să preia controlul asupra capitalei

și de fapt a întregii țări, acesta rămânea un loc unde încă se serveau chifle cu bacon, sandvișuri cu carne de vită sărată și cappuccino cu spumă adevărată, fără urmă de *latte* din soia decofeinizat. Localul părea să păstreze un colț de Anglie rămas de prin anii 1970 sau chiar de mai devreme – iar asta îi conferea un farmec aparte, pe care nici măcar Doug nu putea să-l nege.

— Bună dimineața, Douglas.

Salutul se auzi rece și apatic. Douglas își ridică privirile din carnet și-l văzu pe Nigel așezându-se pe locul de vizavi. Rumeneala tinerească îi dispăruse de pe chip. Nu se mai bărbierise de câteva zile. Obrajii îi erau palizi și scofâlciți, avea o cravată înnodată în grabă și neasortată, iar părul părea să nu mai fi văzut pieptănul de câteva săptămâni. Sorbi recunoscător din cafeaua pe care Doug i-o comandase deja.

— Nigel, mă bucur că te revăd, spuse Doug. După atâta vreme.

— Mda, a trecut ceva nu? Când ne-am întâlnit ultima oară?

— Cred că mai era o lună sau două până la referendum.

— A, da...

Când auzi cele trei cuvinte, „până la referendum", în ochi îi apăru un licăr melancolic, aproape spiritualizat și i se uită peste umăr lui Doug ca și cum ar fi privit în trecutul îndepărtat, spre un timp mai bun, adamic, un timp de inocență fără griji și de bucurie simplă, copilărească.

— Șaisprezece luni, mai mult sau mai puțin.

— Zău? făcu Nigel. Doar șaisprezece luni sunt? Într-un fel, mi se pare... mai mult. Mult, mult mai lung.

Clătină din cap cu tristețe.

— Așa, spuse Doug, cărui fapt îi datorez acest rar privilegiu?

— Mă rog, o să fiu cinstit cu tine, Douglas – orice-ai crede despre mine, am încercat întotdeauna să fiu cinstit. Ține-o doar pentru tine, dar probabil c-o să trebuiască să plec din funcția asta. Mi-am zis c-ar fi frumos să mai avem o discuție înainte să mă car.

— Serios? Sper că asta-nseamnă avansare.

— Mă tem că nu. Cred c-a venit momentul să părăsesc lumea politicii. Tărâmuri noi.

— Ei bine, te-ai achitat cu brio, zise Doug.

— Presupun că da, replică Nigel, fără să pară foarte convins. Dar înainte să plec vreau să lămuresc niște chestii.

— Mai departe, interveni Doug.

— Bun. Înainte de referendum, zise Nigel, ai spus despre David Cameron câteva lucruri care, după părerea mea, una peste alta, fără să vreau să fac din țânțar armăsar, par destul de nedrepte.

— N-aș crede.

— De exemplu, l-ai numit „cel mai slab premier englez din timpul vieții mele".

— Am spus eu asta?

— L-ai făcut „un incompetent necugetat, cocoloșit de averi și privilegii".

— Un pic cam aspru, poate.

— „Marea speranță albă a conservatorismului modern, care s-a dovedit a fi un prostovan slab, laș, nociv și narcisist."

— Mda, pe asta mi-or fi plătit-o la numărul de cuvinte.

— Adevărul este că te-nșeli, spuse Nigel. Peste câtva timp, anii lui Cameron o să fie considerați o epocă a prosperității. O cred cu tărie.

— Serios?

— A fost un radical. Un modernizator. Un om de viziune. Un om de mare curaj personal și moral.

— A fost curajos din partea lui să-și dea demisia a doua zi după referendum și să-i lase pe ceilalți să curețe mizeria după el?

— Prin asta a arătat că e un om cu principii. Un om care-și respectă promisiunile.

— Dar a promis că nu demisionează dacă pierde la vot.

— Și un om pregătit să se răzgândească dacă împrejurările o cer.

Nigel vorbea cu o patimă autentică. Dintr-odată, lui Doug îi păru rău pentru el.

— Mai păstrați legătura?

— Nu-mi place să fiu băgăreț, răspunse Nigel. Nu-mi vine să-l tulbur. Dave a devenit cu totul alt om de când a demisionat.

Foarte umil. Contemplativ. Și-a dat seama că era momentul să ia câteva decizii esențiale în viață.

— Cum ar fi?

— Păi, să cumpere o căsuță de grădină.

— A, da. Am citit despre căsuță.

— Cumpărarea căsuței a fost un pas foarte important pentru el. Nu ți-ar veni să crezi cât l-a schimbat căsuța aia.

— Nu mă mir. A costat două'ș'cinci de mii de lire. Sper că e frumoasă.

— Douglas, spuse Nigel, fixându-l cu o privire solemnă, e o căsuță minunată. Și ce face Dave înăuntru e minunat.

— Adică...?

— Își scrie memoriile. Povestea referendumului. *Adevărata* poveste a referendumului. Ce dar făcut întregii lumi o să fie!

— Un dar? Adică n-o să ia bani?

Nigel zâmbi. Preț de o clipă, dădu impresia că avea să răspundă din nou provocărilor lui Douglas. Însă nu părea să mai aibă resurse.

— Înțeleg c-a conferențiat deja pe tema asta în State. Cu un onorariu de o sută douăzeci de mii de dolari pe oră, din ce scriu ziarele.

— *Tu*, Douglas, dintre toți oamenii, ar trebui să știi că foarte puține dintre materialele publicate în ziarele englezești au vreo fărâmă de adevăr. Ca unul care alimentează presa cu materiale de ani de zile, chiar știu despre ce e vorba.

În trecut, își zise Doug, Nigel obișnuia să spună aceste lucruri ca și cum nu și-ar fi dat seama deloc cât de mult se autoincrimina; acum vorbea pur și simplu pe tonul cuiva care dădea glas unui adevăr melancolizant. Poate că reușea să scoată și alte dezvăluiri de la el cât timp mai era în dispoziția asta confesivă. Se întâlneau pentru prima dată de când Theresa May devenise prim-ministru în siajul haotic al referendumului. Puțini ziariști fuseseră în stare s-o descifreze între timp; puțini oameni fuseseră în stare să priceapă cum putuse cineva care susținuse atât de răspicat rămânerea Angliei în UE să facă un stânga-mprejur atât de abil și să-și asume sarcina de-a conduce țara spre Brexit. Ar putea fi oare asta o șansă de-a pătrunde în inima misterului?

Doug se aplecă în față.

— Așa, Nigel... un ultim hatâr. Spune-mi cum e. Spune-mi cum e *de-adevăratelea.*

Nigel îi aruncă o privire întrebătoare.

— Cum e?

— Să lucrezi pentru Theresa. Și cum e *ea*? E o mare enigmă. Nimeni dintre noi nu-și dă seama ce vrea de fapt, ce gândește de fapt, ce crede de fapt.

Felul de-a fi al lui Nigel se schimbă brusc în fața acestei întrebări. Iar el reveni imediat la vechea postură rezervată și misterioasă.

— Theresa e... foarte diferită de Dave, începu.

— Da...?

— Aș spune că e o femeie cu... multe contradicții.

— Cum ar fi?

— Păi, e foarte ambițioasă, dar destul de precaută. Știe bine ce-i poate mintea, dar se bazează masiv pe consilieri. Crede în conducerea individuală hotărâtă, dar și în respectarea voinței populare.

— Ah, „voința populară". Chiar mă-ntrebam cât o să treacă până o s-apară formula asta.

— O tot auzi la sediul partidului zilele astea. O tot auzi.

Începea să arate deprimat din nou. Doug profită de ocazie să-l întrebe:

— Și cum stați cu moralul? În general.

— Moralul e... la cote mari, zise Nigel, înghițind cu greu. E un moment fascinant, bineînțeles. Anglia e într-un punct de cotitură, iar noi suntem chiar în epicentrul... în epicentrul maelstromului care... transfigurează realitatea politică a ceva ce e în mod evident o foarte... seismică dezvoltare în care... plăcile tectonice ale istoriei noastre naționale se deplasează într-un fel care este... transformațional și, fiind martor la această...

Dintr-odată, se opri din vorbit. Ochii părură să i se golească. Umerii i se lăsară. Se uită în jos, spre spuma din cafea, un minut sau două. În cele din urmă, își ridică din nou privirea, iar următoarele cuvinte pe care le rosti se dovediră cele mai sincere pe care Doug le auzise ieșindu-i de pe buze.

— Am pizdit-o.

— Poftim?

— Am pizdit-o complet și ireparabil. E un haos total. Fug toți ca niște găini fără cap. Nimeni n-are nici cea mai vagă idee ce face. Am pizdit-o de nu se poate.

Doug își scoase repede telefonul și începu să înregistreze un memento vocal.

— E oficial? zise el.

— Cui îi pasă? Am pizdit-o, așa că ce importanță mai are?

— Ce fel de haos? Cine fuge ca găina fără cap?

— De toate felurile. Toți fug. Nimeni nu se aștepta. Nimeni nu era pregătit. Nimeni nu știe ce este Brexitul. Nimeni nu știe cum se procedează. Acum un an și jumătate toți îi spuneau Brixit. Nimeni nu știe ce înseamnă Brexit.

— Credeam că Brexit înseamnă Brexit.

— Foarte comic! Și, mă rog, ce fel de Brexit ar fi?

— „Un Brexit roșu, alb și albastru", cită Doug, după care i se făcu iar milă de Nigel, care arăta de-a dreptul dărâmat. Bine, dar probabil că au o mulțime de consilieri politici... experți...

— Experți? rosti Nigel obidit. Nu mai credem în experți, ai uitat? E o ierarhie foarte simplă. Fiecare își ia indicațiile de la Theresa May, iar ea și le ia din *Daily Mail* și de la încă două-trei *think tank*-uri care sunt atât de căzute în limbă după comerțul liber, încât nu le-ai lăsa...

— *Think tank*-urile astea... zise Doug, stârnindu-i-se curiozitatea. Să nu-mi spui că unul dintre ele e Imperium Foundation!

— O, Doamne! făcu Nigel, cu capul în mâini. Ăștia ne-au încălecat fără șa. Vin întotdeauna la ședințe. Ne bombardează cu tabele și foi de calcul. Uită de voința populară. Ăștia sunt demenții care-au preluat controlul.

— Oare Cameron le-ar fi făcut față mai bine, ce crezi?

— Cameron? replică Nigel, schimonosindu-se. Ce tălâmb! Ce jigodie de primă mână, de ultimă teapă și desăvârșită! Stă în căcatul ăla de căsuță și-și scrie memoriile. Uită-te ce prăpăd a lăsat în urmă. Toți își sar la beregată unul altuia. Urlă la străini pe stradă. Îi atacă în autobuze și le strigă să se-ntoarcă de unde-au

venit. Cine nu se-aliniază e făcut trădător şi duşman al poporului. Cameron *a distrus ţara*, Doug. A distrus ţara şi-a fugit!

Din ce se vede, te-a distrus şi pe tine, îşi zise Doug, scoţând o batistă de hârtie din buzunar şi dându-i-o lui Nigel, care se şterse cu ea la ochi câteva secunde. O făcu tremurându-i mâinile.

Neştiind dacă era momentul oportun să-i ceară hatârul, dar destul de sigur că nu prea avea cum să i se mai ivească ocazia, Doug întrebă acum cu blândeţe:

— N-oi avea niscai documente despre oamenii ăştia? The Imperium Foundation. Nu poţi să-mi arăţi nimic?

Nigel nu lăsă să i se vadă nimic pe faţă când spuse:

— Să las să se scurgă documente confidenţiale? Asta îmi ceri?

Doug îşi feri privirile, jenat, şi schimbă subiectul imediat.

— Oricum, zise el, îmi dau seama de ce vrei să-ţi iei distanţă de toate astea. Sunt convins c-o să-ţi găseşti undeva nişa perfectă – PR, publicitate, poate? Marketing, şcoală de presă, ceva de genul ăsta?

Pe chipul lui Nigel se vedea o schimbare relativ tulburătoare. Ochii începură să-i strălucească din nou – de data asta, mai degrabă amuzaţi. Doug îşi imagină şi că întrezăreşte aluzia unui surâs în colţul gurii.

— Ce e? întrebă el. Sunt sugestii destul de bune, nu?

Nigel clătină încet din cap.

— Am una mult mai bună.

— Şi vrei să-mi spui şi mie? zise Doug.

Nigel se uită de la stânga la dreapta, apoi peste umăr, iar pe urmă se aplecă foarte aproape de faţa lui Doug.

— O să călătoresc în jurul lumii.

Şi, chiar când Doug era pe punctul să încuviinţeze din cap şi să spună „Sună bine", adăugă, cu o notă de triumf indescriptibil:

— *...într-un balon cu aer cald!*

Văzând că-şi lăsase tovarăşul cu gura căscată, se ridică în picioare şi începu să declame, mai întâi pentru Doug însuşi, apoi pentru clienţii năuciţi ai cafenelei:

— O, da! Asta-i viaţa care-mi place! Să mângâi vârfurile superbe ale Pirineilor francezi! Să urmez cursul Gangelui care se revarsă maiestuos spre Golful Bengal!

Începu să-şi pună haina cu o oarecare greutate, răsucindu-se să-şi vâre braţele în mânecile întoarse pe dos.

— Gata cu minciunile pentru ziare! Gata cu debitatul prostiilor pe care politicienilor le e prea jenă să le spună cu gura lor! Sunt liber! Liber, vă spun! Liber să mă înalţ ca o pasăre în înaltul cerului!

Pe când ceilalţi clienţi se uitau cu o îngrijorare crescândă, Nigel deschise larg uşa cafenelei şi ieşi în aerul proaspăt. Doug încercă să-i facă semn cu mâna, însă el nu mai părea atent. Când îşi zări pentru ultima dată vechea sursă de încredere, văzu o siluetă agitată, mişcând spasmodic din coate şi îndepărtându-se tot mai mult, cu braţele încă prinse la piept, pe când se lupta în continuare cu mânecile hainei recalcitrante. Dintr-un motiv anume – cine ştie de ce? –, asta îl duse cu gândul la o cămaşă de forţă.

37.

Octombrie 2017

Ben?...

...momente din viață care merită cumpărate cu lumi, da, țin minte fraza, e dintr-un roman de Fielding, *Amelia*, ăla pe care nu l-a citit nimeni, în afară de mine, normal, și bineînțeles că are un sens ironic, își bate joc de personajul care o spune, fiindcă Fielding a fost exact opusul sentimentalului, dar până la urmă există ceva minunat în fraza asta, ceva foarte atrăgător, numai că lucrul despre care chiar încep să mă întreb, pe măsură ce îmbătrânesc, este dacă momentele alea le sunt dăruite doar oamenilor tineri, dacă e genul de lucru de care ai parte numai dacă ești adolescent, ai puțin peste douăzeci de ani sau ești, cel puțin, puber, ceea ce în cazul meu probabil că a durat mult mai mult decât atât, de fapt poate că încă nici n-am ieșit din faza asta, mai bine să nu facem speculații, mai bine să ne ținem departe, dar întrebarea trebuie pusă, o să mai am parte de vreunul dintre momentele alea, ca în dimineața de după ce m-am culcat cu Cicely prima dată, de exemplu, când am stat la The Grapevine și mi-am termina berea singur și mi-au trecut prin cap atâtea gânduri și, uitându-mă în urmă, poate că tocmai aia a fost culmea fericirii pentru mine, în orice caz, culmea fericirii pentru mine alături de ea, fiindcă după aceea n-am mai văzut-o Dumnezeu știe câți ani, dar în același timp și culmea fericirii într-un sens mai larg, oare am mai fost vreodată atât de fericit cum am fost

în clipa aia, am atins oare apogeul la optsprezece ani, cu alte cuvinte, asta e întrebarea crucială, dar poate că e mai complicat decât atât, mai nuanțat, fiindcă există mai multe tipuri de fericire, nu-i așa, există tipuri de fericire care poate nu sunt atât de intense, dar merg mai în adâncime și durează mai mult, și poate că așa ceva simt acum, stând în grădina de la Balliol, uitându-mă dincolo de terenul de crochet la vechea mea scară și spunându-mi, bun, acum am cincizeci și șapte de ani, dar probabil că ultimii câțiva au fost cei mai buni din viață, trăind singur, trăind confortabil, văzându-mă cu prietenii, nemaiavând obsesia lui Cicely, apoi văzându-mi cartea publicată, apoi lovitura norocoasă, apoi reacțiile de la *cititori*, de la cititori reali, autentici, care mi-au scris scrisori, mi-au trimis e-mailuri și au venit la lansările mele, emoția de-a afla că unii oameni, chiar dacă foarte puțini, au fost mișcați de ceea ce scrisesem, iar pe urmă stranietatea reîntâlnirii cu Jennifer, stranietatea și mai mare de-a ieși cu ea, nu, nu mai poți să spui asta după ce ai trecut de cincizeci de ani, că ai o relație cu ea, deși a fost o relație destul de ciudată, n-aș spune că sentimentele noastre reciproce au fost foarte puternice, mi s-a părut c-a zis la un moment dat că mă iubește, dar a fost doar o neînțelegere, îmi dau seama acum, și pe urmă mai e un inconvenient minor, faptul că se culcă probabil cu altcineva, cu tipul ăsta pe nume Robert, dar chestia stranie e că până la urmă nici măcar nu mă deranjează, nu vreau să-mi petrec tot timpul cu ea, e frumos să mă văd cu ea din când în când, sexul e bun, mai bun decât bun, chiar grozav, vreu să spun, Dumnezeule, cine-ar fi crezut că partea cea mai bună a vieții mele sexuale o să fie la cincizeci și șapte de ani, să te minunezi și mai multe nu, însă chiar și așa, ce e între mine și Jennifer nu-i același lucru cu ce e între Doug și Gail, abia asta e uimitor, să-i vezi pe ei doi împreună, după ce ani la rând el a vânat doar femei șic, de familie bună, în cele din urmă pare să fi găsit pe cineva pe lungimea lui de undă, iar asta-ți arată că nu-i nevoie să îmbrățișezi opțiunile politice ale cuiva ca să te îndrăgostești de respectiva persoană, presupun că asta am crezut și eu cândva despre Sophie și Ian, și totuși au capotat, nu-i așa, până la urmă nu

par să se fi înțeles cum trebuie, dar poate că diferențele dintre ei erau pur și simplu prea mari, sau poate că au existat și alte lucruri despre care n-am știut nimic, oricum, e mare păcat că s-au despărțit, știu cât de mult și-a dorit Sophie ca lucrurile să meargă, și chiar îmi fac griji pentru ea, acum, fiindcă e singură, fiindcă simte că toate relațiile ei sunt sortite eșecului, dar firește că n-o să treacă mult și-o să găsească pe altcineva, e o femeie puternică, asta e incontestabil, uite cum a supraviețuit necazurilor de la serviciu, care probabil că pe alții i-ar fi dărâmat, numai că Sophie e croită din alt material, mai rezistent, a trecut peste asta, iar dac-o să mă cert vreodată cu Doug o să fie doar fiindcă n-a intervenit cu adevărat ca s-o ajute în timpul crizei, ar fi trebuit să-și dea silința mai mult cu Coriander, e foarte simplu să spună că nu-l ascultă, dar e fata lui, pentru Dumnezeu, e imposibil să nu fi existat vreo metodă, trebuie să fi rămas măcar un canal de comunicare încă deschis, chiar ar fi trebuit să i-o spun alaltăieri seară, de ce nu-mi înfrunt de fapt prietenii în legătură cu lucrurile pe care le consider importante?, așa a fost dintotdeauna, sunt un laș, în multe feluri, un laș din punct de vedere moral, dar pe de altă parte, când ești în casa cuiva, când te invită ca musafir, când stai la masa lor și le mănânci mâncarea pe care-au pregătit-o pentru tine, pare o mojicie să te-apuci să le critici comportamentul de părinți, mai cu seamă când Doug și Gail au fost amândoi atât de atenți la masă, ajutându-mă să-mi rezolv problema curentă, în fond era o chestiune destul de plicticoasă ca s-o pun pe tapet, nici măcar nu-mi propusesem să amintesc de ea, nu-mi pusesem în gând să-i fac pe toți să mă asculte cum bat câmpii despre faptul că trebuie să predau o carte nouă peste șase luni și încă n-am nici cea mai vagă idee despre ce-o să fie, cineva ar fi putut foarte ușor să schimbe subiectul, să treacă frumușel la altceva, dar nu, i-a interesat pe toți, sau măcar au mimat, și din asta a rezultat o conversație chiar interesantă, cel puțin asta a fost impresia mea, o conversație despre ce anume nu ar trebui să facă un scriitor într-un asemenea moment, dacă scriitorii ar trebui să încerce să fie *engagés*, cum cred că se spune în franceză, sau dacă e mai

bine pentru ei să fie „emigranți interiori", retrăgându-se în ei înșiși ca într-o scăpare de realitate, însă nu doar ca scăpare, ci și ca un fel de-a reacționa la ea, de-a crea o realitate alternativă, ceva solid, ceva consolator, iar când am evocat ideea, Doug a râs și a spus, Păi, bineînțeles, asta o să și faci, Ben, nu?, te caracterizează perfect, și probabil că m-am supărat un pic din cauză că își bate joc de mine fiindcă de patruzeci de ani nu am nici o preocupare pentru politică, din câte își dă seama, evident sub nici o formă atât de mult cât o face el, dar pe de altă parte mi s-a părut dintotdeauna că Doug a fost cam obsedat de toată povestea, însă oricum de data asta m-am hotărât să nu mai încasez pasiv, așa că am spus că de fapt n-aș vrea ca următoarea mea carte să fie ca precedenta, complet personală și autobiografică, voiam să scriu ceva mai amplu, ceva despre halul în care a ajuns țara asta în ultimii ani, iar Doug s-a gândit o vreme și a zis, Bun, de ce nu scrii despre momentul când l-ai cunoscut pe Boris Johnson la Oxford, și la început am crezut că iar își bate joc de mine, fiindcă asta a ajuns un fel de glumă în ultima vreme, faptul că am stat pe același coridor cu Boris Johnson la Balliol College cam trei săptămâni din toamna lui 1983, când treceam unul pe lângă celălalt pe coridor, în drum spre toaletă și înapoi, așa că am zis, A, da, foarte comic, însă Doug a insistat că vorbea serios și a spus, Zău, gândește-te, ai fost acolo la începutul a ceva foarte important, ăla a fost începutul unei perioade în care o întreagă generație de studenți conservatori a preluat controlul asupra Oxford Union[1], și au devenit cu toții prieteni – și totodată rivali, bineînțeles, dar majoritatea prieteni –, și-au ilustrat micile rivalități politice în sala de dezbateri de la Oxford Union și au discutat diverse lucruri, de pildă dacă Margaret Thatcher a fost cel mai mare britanic din toate timpurile și dacă ar trebui sau nu să rămânem în Uniunea Europeană, și bineînțeles că o bună parte din ei s-au înscris și la Bullingdon Club[2],

1. Cea mai mare și mai cunoscută societate de dezbatere din lume.
2. Club privat cu acces permis doar studenților de la Oxford proveniți din familii foarte înstărite.

iar când terminau joaca de-a condusul țării din sala de dezbateri de la Oxford Union, își făceau de lucru îmbătându-se mangă, distrugând restaurante și punându-și părinții să achite factura, și uită-te acum la ei, treizeci de ani mai târziu, David Cameron, a fost la Oxford în anii optzeci, Michael Gove, a fost la Oxford în anii optzeci, Jeremy Hunt, a fost la Oxford în anii optzeci, George Osborne, a fost la Oxford câțiva ani mai târziu, lăbarii ăștia (cuvântul lui Doug, nu al meu) se știau cu toții între ei, iar acum tălâmbii ăștia aroganți și plini de titluri (formula lui Doug, nu a mea) conduceau țara și tot se încăierau pentru putere, cu argumentele lor jalnice și de doi bani, atâta doar că, în loc s-o facă la Oxford Union, o făceau pe scena națională, și viața noastră a tuturor era modelată și schimbată de indivizii ăștia și de luptele dintre ei, indiferent dacă-i votaserăm sau nu, și cum ar fi fost *ăsta* ca subiect de roman, și bineînțeles că Gail părea oripilată, fiindcă Doug vorbea despre unii dintre colegii ei, dar a primit totul cu fruntea sus și chiar a fost de acord cu o bună parte din ce spusese Doug, iar eu, deși am fost cam sceptic atunci, m-am gândit o vreme și rezultatul este că iată-mă, câteva zile mai târziu, revăzând Oxfordul, oraș a cărui vizitare am reușit s-o evit în câteva rânduri de când am fost student aici, deși bineînțeles că acum locuiește aici sora mea, l-a părăsit în fine pe Chris, stă într-o garsonieră închiriată undeva pe Cowley Road și mă văd astăzi cu ea aici, de fapt ar trebui s-ajungă dintr-o clipă în alta, iar până acum întoarcerea a fost o experiență ciudată, trebuie să spun, cred că termenul cel mai bun e dulce-amărui, orașul ăsta are ceva numai al lui, ceva în felul în care se ciocnesc trecutul și prezentul într-un fel cum nu țin minte să mai fi găsit altundeva, cred că se leagă de modul în care lanțurile de magazine, lanțurile de restaurante și lanțurile de cafenele, locurile pe care le vezi acum oriunde te-ai duce prin țară și care fac ca toate orașele să pară și să fie exact la fel, ei bine, e ceva legat de modul cum sunt ascunse în toate clădirile astea vechi, aflându-și loc lângă clădirile colegiului care sunt atât de frumoase, de vechi, de pline de istorie, asta creează savoarea stranie și complicată a locului, așa că da, este orașul

perfect în care să vii şi să te laşi în voia amintirilor, să laşi prezentul să fie invadat de trecut, ceea ce fac şi eu deocamdată în după-amiaza asta, toamna e o perioadă foarte nimerită pentru aşa ceva, anotimpul când lucrurile încep să se destrame şi să decadă, aşa o văd cei mai mulţi, dar aici, la Oxford, dacă eşti universitar, e un timp al reînnoirii, începutul unui nou an, un timp al speranţei şi al posibilităţilor, şi stând aici, aici, în grădină, uitându-mă dincolo de terenul de crochet la vechea mea scară, ăsta e lucrul pe care-l simt, sau măcar mugurii lui, nişte muguri creatori, dar nu cred c-o să merg în direcţia pe care-a sugerat-o Doug, genul ăsta de lucruri nu e pentru mine, dacă ar fi să scrie cineva o carte despre felul în care ţara asta încă e condusă de-o gaşcă de elevi de la şcoli bune care s-au antrenat pentru aşa ceva la Oxford, atunci el ar trebui să fie, eu s-ar cuveni să scriu ceva mai personal, „scrie despre ce ştii", nu-i ăsta primul şi cel mai sigur sfat pe care-l primeşte orice scriitor la început?, dar nu vorbesc la propriu, n-o să scriu o carte despre un bătrân, mă rog, nu chiar bătrân, dar care începe să simtă că se îndreaptă într-acolo, un bătrân care stă într-o grădină de la Oxford revăzându-şi zilele de şcoală şi întrebându-se *où sont les neiges d'antan?*[1] sau ceva de genul ăsta, nu e nevoie să mă uit chiar atât de aproape de casă, aşa că ştiu despre ce o să încerc să scriu – da, Charlie!, povestea lui Charlie Chappell şi a aprigei lui rivalităţi cu Duncan Field, felul cum a reuşit să ajungă la închisoare, bineînţeles c-o să schimb numele şi aşa mai departe, dar cred că am aici un subiect bun, poate ieşi o carte, iar dacă nu iese, mă rog, poate că nici măcar nu mai e nevoie să scriu o altă carte, poate că povestea mea şi a lui Cicely a fost singura pe care am avut-o de spus, iar atunci o să trebuiască să restitui avansul şi să găsesc altceva de făcut, însă chiar o să trebuiască să fac *ceva*, nu doar din cauză că încep în cele din urmă să rămân fără bani, ci şi fiindcă n-am mai avut o slujbă adevărată,

1. „Unde sunt zăpezile de altădată?" – vers din poezia *Ballade des dames du temps jadis* de François Villon.

n-am mai avut ceea ce ați putea numi o contribuție semnificativă de aproape...

...*Benjamin!*

*

Se întoarse și văzu că Lois stătea lângă el.

— Nu m-ai auzit? Te caut de nu știu când.

38.

În prima săptămână din noiembrie 2017, Charlie ajunse la casa-moară din Shropshire ca să vorbească despre ideea lui Benjamin despre o carte inspirată de povestea lui.

Scurta lui perioadă de detenție se încheiase în iulie, iar acum arăta mai slab și mai bătrân decât și-l amintea Benjamin, însă voioșia îi părea neîmputinată. După ce i se interzisese pe viață să mai lucreze cu copiii în Anglia, rămăsese cu spinarea dreaptă, deși cariera de clovn i se încheiase. Ceva tot avea să se iveasc ă și, oarecum bizar, se simțise mai bine în timpul celor trei luni petrecute înăuntru. Avusese când să reflecteze, iar acum nu se mai simțea ros de furie și de obidă, cum fusese atâta vreme. Benjamin își dădu seama că, în ochii lui Charlie, viața fusese întotdeauna o serie de întâmplări care nu puteau fi oprite sau controlate, așa că singurul lucru pe care puteai să-l faci era să le accepți și să profiți de pe urma lor ori de câte ori era cu putință. Era o concepție sănătoasă, își spuse el. Una la care el cu siguranță el nu reușise să ajungă.

Charlie era absolut încântat de ideea de-a fi imortalizat în următoarea operă de ficțiune a lui Benjamin. Adusese o mapă plină cu hârtii care să-l ajute la documentare.

— Am făcut o mulțime de însemnări, spuse el, în perioada premergătoare procesului și cât timp am stat înăuntru. Iar de câțiva ani țin un jurnal – cu întreruperi.

— Splendid! răspunse Benjamin. O să fie nemaipomenit de util. Dar bineînțeles că o să trebuiască să spun povestea cu cuvintele mele.

— Sigur, spuse Charlie. Înțeleg. Dar dacă-ți fac niște sugestii?

— Normal.

— Vezi tu, dac-aș scrie *eu* cartea asta, zise Charlie, pescuind o hârtie din mapă, aș începe cu *asta*. Ca să-i stârnesc interesul cititorului.

Benjamin îi luă hârtia din mână și începu să citească. Era un articol dintr-un ziar local, *Bromsgrove Advertiser*, datat 7 septembrie 2016.

— Un fel de prolog, adăugă Charlie, care să explice ce s-a-ntâmplat, înainte să te-ntorci și să fixezi o parte din cadrul general.

Benjamin dădu din cap.

— Sună bine, aprobă el.

Articolul spunea următoarele:

ÎNFRUNTAREA CLOVNILOR

Mai mulți copii șocați au avut parte de un spectacol horror la o petrecere aniversară dintr-o sâmbătă după-amiază – o încăierare între doi animatori rivali.

Mult-îndrăgitul comic pentru copii Doctorul Temerar (cunoscut și drept Duncan Field) își etala bufoneriile caracteristice la a noua aniversare a lui Richard Parker, sărbătorită la Alvechurch, când în același loc și-a făcut apariția Baronul Mintos (cunoscut și drept Charlie Chappell). Din câte se pare, cei doi clovni fuseseră angajați simultan din greșeală.

Martorii susțin că cei doi s-au retras în bucătărie să rezolve problema, însă după câteva minute și-au sărit unul altuia la beregată – la propriu. Distracția a făcut loc pumnilor, iar poliția a fost alertată imediat.

Susan Parker, mama lui Richard, a declarat: „A fost oribil. Copiii se distrau de minune făcând bombițe urât mirositoare, când dintr-odată s-a pornit urgia. Micuții au început să țipe și, până să-mi dau seama, două scaune de bucătărie fuseseră rupte și o parte din vesela cea mai bună, făcută țăndări".

Ulterior domnul Field, care a suferit, printre altele, o fractură de maxilar, a comentat: „A fost un atac mârșav și neprovocat din partea cuiva care a fost întotdeauna invidios profesional pe mine. Fiți convinși că voi depune plângere și voi cere aplicarea cu maximă severitate a legii".

Domnul Chappell a declarat că lupta n-a avut nici o legătură cu rivalitatea profesională, fiind provocată de „o divergență despre Brexit". Echipajul de poliție l-a reținut.

Sau poate... Brexinut?

Benjamin tresări când văzu gluma.

— Ăăă... la ultimul rând mai trebuie lucrat puțin.

— Categoric. Cum ar fi să reiei totuși articolașul din ziar ca punct de plecare?

— Cred că-i o idee grozavă.

— Pe urmă, vezi tu, te-ai întoarce în timp la povestea felului cum le-am cunoscut pe Yasmin și Aneeqa și a felului cum am început să ne urâm, Duncan și cu mine.

— Da, înțeleg. Pornind de la întâlnirea voastră din magazinul de jucării.

— Exact.

Benjamin începu să-și noteze ceva în carnet, după care se opri, cu pixul între buze.

— Ce *anume* crezi că a avut Aneeqa, de te-a făcut să te ataşezi atât de mult de ea? Poți să explici?

— Stai un pic, spuse Charlie, căutând din nou în mapă. Am scris ceva despre asta în jurnal. Asta e din – își scoase ochelarii din buzunarul de la cămașă și se uită la manuscrisul cu un scris neciteț – 2015. Te superi dacă ți-o citesc?

— Să te-aud, răspunse Benjamin și se așeză mai bine.

— În regulă.

Charlie își drese glasul și citi:

„Mâine face șaptesprezece ani. Poate din cauză că nu am copii, am început să mă gândesc la ea ca la fiica mea. Poate din cauză că am început să mă gândesc la ea ca la fiica mea, Yasmin simte o gelozie atât de mare când ne vede împreună și nu are cum s-o ascundă. Despre lucrul ăsta nu putem vorbi. Dacă am descoperit ceva în ultimii ani e că, oricât de bine intenționat ai fi, nu poți avea tactul necesar ca să-i spui unei femei că-și subapreciază fiica.

E ora trei a unei frumoase după-amiezi de duminică din septembrie, iar ea stă în grădină. Lumina soarelui cade pe ea,

filtrată printre crengile oțetarului, creându-i jocuri schimbătoare și dansante pe păr, luându-i negreala și învăluind-o cu un halo de lumină, adăugând nuanțe de maro-închis sau pal, închis ca măsuța de toaletă din mahon din vechiul dormitor al mamei, pal ca nisipul unei plaje în reflux, dintr-o vacanță de vară de mult uitată."

— Frumos, se simți tentat să spună Benjamin când Charlie își trase sufletul.

„Citește un volum cu poeziile lui Lorca, în spaniolă. Fiindcă îmi place mult s-o aud vorbind în spaniolă, o rog să-mi citească vreo câteva versuri. Și citește: «Por las ramas indecisas, iba una doncella que era la vida. Por las ramas indecisas. Con un espejito reflejaba el día que era un resplandor de su frente limpia.» *Vocea ei face un fel straniu de muzică: straniu fiindcă i-a dispărut accentul normal, accentul care o leagă de Birmingham, de casa ei, iar accentul care-l înlocuiește este diferit, nefamiliar: mie, unuia, mi se pare exotic și frumos. O rog să traducă versurile, iar ea se încruntă o clipă și pe urmă, gândindu-se bine, spune: «Prin crengi nehotărâte mergea o fată care era viața. Prin crengi nehotărâte. Împrăștia lumina zilei cu o oglinjoară care era splendoarea frunții ei fără nori.»*

De atunci nu-mi mai pot scoate versurile astea din cap. «O fată care era viața» e exact ce simt despre Aneeqa. Mă gândesc la femeia care o să ajungă după ce-o să plece de acasă, după ce o să-și lase mama, o să lase orașul ăsta și o să-și împlinească visul: visul libertății. Libertatea de-a trăi unde vrea, de a fi unde vrea, de a vorbi limba care-i place. Mă gândesc la această frumoasă fată musulmană, fiica unor pakistanezi, trăind la Sevilla sau Granada și vorbindu-și spaniola perfectă, și mă gândesc ce viitor luminos ne așteaptă dacă asta alegem să devenim: oameni care nu mai sunt priponiți cu legăturile strânse și restrictive ale sângelui, religiei sau națiunii. Pentru mine, ea e un simbol al acelui viitor. Dar în același timp nu vreau s-o micșorez, s-o reduc la un simbol, fiindcă e mult mai mult decât atât: e o ființă omenească, o persoană care gândește, simte și iubește, liberă să decidă singură și să-și urmeze drumul, fără să dea socoteală nimănui. La fel ca

fata din poezie. O femeie care împrăştie lumina zilei cu o oglinjoară care este splendoarea frunţii ei fără nori.“

Charlie lăsă deoparte manuscrisul şi-şi scoase ochelarii. Începuse să încetinească şi să aibă un tremur în glas la citirea cuvintelor de final.

— Să fiu al naibii, Charlie! exclamă Benjamin după o pauză. E frumos. Nu credeam că poţi... adică nu m-am aşteptat... Unde-ai învăţat să scrii aşa?

Charlie ridică din umeri.

— Cred că de la cât am citit. Citeam de când eram puşti. De ce – crezi că e bine?

— Cred că e minunat. Atât de emoţionant. Mă întreb ce-ar zice dacă ar citi şi ea?

— Mă-ndoiesc că o s-o facă vreodată.

— Păi, ai avea ceva împotrivă... ai avea ceva împotrivă dacă aş pune fragmentul în carte, exact aşa cum l-ai scris?

Charlie zâmbi.

— Nu, frate, normal că nu. Tot ce-i aici e-al tău. Faci ce vrei cu el.

Nu mai era mult până la unu, aşa că se duseră în bucătărie să prânzească. Lois trecuse pe acolo în weekend: după ce se despărţise de Christopher, începuse să fie obsedată de gătit şi, fiindcă bucătăria lui Benjamin era atât de mare, prin comparaţie cu cea din garsoniera ei de la Oxford, începuse să-l viziteze de câte ori putea. Frigiderul lui cu congelator era acum ticsit de supele şi de caserolele ei. Benjamin umplu două boluri cu supă picantă de linte şi roşii şi, în timp ce tăia câteva felii groase de pâine cu seminţe (făcută tot de sora lui), îl întrebă pe Charlie:

— Şi cum îi merge la facultate?

— Foarte bine, cred. Are note mari la toate. Şi o să-şi petreacă anul viitor în Spania.

— Fantastic! Cum rămâne cu pictatul?

— Da, mai face şi asta. A ajutat la o frescă sau ceva de genul ăsta, pentru uniunea studenţilor. Cred că asta a salvat-o să n-o ia razna cât timp a stat cu maică-sa. Dacă ai un asemenea talent, te ajută şi la alte chestii, nu? Furie, frustrare, toate alea. Îţi dă

un fel de debuşeu. De asta am nevoie şi eu. E mai bine decât să bumbăcesc oameni. Nu că jigodia n-ar fi meritat.

— Eşti pregătit să-mi spui ce s-a-ntâmplat?

— Hai să mâncăm întâi, zise Charlie.

Ascultară noile ştiri ale zilei la Radio Four. Cea mai importantă era turneul asiatic al preşedintelui Trump, care ajunsese între timp în Coreea de Sud, fără să producă deocamdată nici un incident diplomatic important, deşi, ca de obicei, preşedintelui părea să-i placă să-şi ţină publicul de pe glob în tensiune, aşteptând cu sufletul la gură provocarea calculată sau acel *faux pas* întâmplător, care avea să aducă haosul în întreaga lume. După câteva secunde Benjamin vru să treacă pe Radio Three, dar se opri: nu, îşi spuse el, ăsta era lucrul pe care l-ar fi făcut vechiul Benjamin, cel de dinaintea referendumului, de dinaintea alegerii lui Donald Trump. Acum lumea se schimba, lucrurile scăpau de sub control în feluri imprevizibile şi era important să fii informat, să ai o părere. El şi Charlie ascultară într-o tăcere atentă timp de un minut sau două.

În cele din urmă, Benjamin spuse:

— Nu-mi place Trump. Ţie?

— Nţ, făcu Charlie. Nu pot să-l sufăr.

Benjamin dădu din cap. După ce discuţia politică se încheie, dădu curs primului impuls şi căută alt program, până îl întâmpinară acordurile de început ale *Cvintetului pentru clarinet* de Brahms. Se dovedi un acompaniament relaxant pentru restul mesei.

Înapoi în camera de zi, se aşezară din nou faţă în faţă, la locurile lor, iar Benjamin spuse:

— Hai, nu mai avem cum să amânăm, serios. Trebuie să te-ntreb: ce te-a apucat în ziua aia? De unde până unde violenţa? Care-a fost picătura care-a umplut paharul?

— Mulţi m-au întrebat chestia asta înăuntru, zise Charlie, umblând încă o dată în mapă. Toţi aveau impresia că, în adâncul inimii, eram un tip blând şi cumsecade, aşa că, dacă tot am încercat să le explic – lor şi mie însumi...

— ...oi fi scris şi despre asta?

— Da, culmea, am scris.

Extrăsese deja două sau trei foi de hârtie şi îşi scotea din nou ochelarii din buzunar.

— Chiar ai luat microbul scrisului.

— Drept să-ţi spun, Ben, cartea ta m-a inspirat, zise el. E numai şi numai meritul tău.

— Aiurea! replică Benjamin. Bine, gata. S-auzim ce-ai mai scris.

Charlie se aplecă în faţă, îşi mai drese o dată vocea şi începu să citească.

— *„17 septembrie 2016"*, începu el.

„Am ajuns la adresă cu zece minute mai devreme.

Spuneţi-i pesimism natural, spuneţi-i intuiţie profesională, dar am avut presimţirea ciudată că Temerarul va fi sosit deja acolo înaintea mea în ziua aceea. Îmi spărsese deja mailul de două-trei ori, îmi anulase o rezervare şi şi-o trecuse în contul lui. Îl luasem la întrebări, bineînţeles, dar avusesem parte întotdeauna de o negare neruşinată. Numai că astăzi nu mai eram dispus să-l las să scape. De îndată ce-am văzut rabla de Opel mic şi gri în parcare, la un loc cu maşinile tuturor părinţilor, am ştiut că asta avea să fie ziua îndelung-amânatei noastre confruntări. Simţeam cum urcă în mine furia, dar eram hotărât să rămân calm şi demn – deşi, întâmplător, apucasem să mă costumez, şi aţi fi surprinşi cât de mulţi oameni nu te iau în serios când porţi un costum de tweed prea scurt, o tichie multicoloră şi o minge roşie de ping-pong pe nas.

Am sunat la soneria de la intrare şi recunosc că nu m-am pierdut în firitiseli când mama copilului sărbătorit a deschis uşa. «Unde e?» am spus, trecând pe lângă ea. Am intrat în camera de zi şi am dat peste Temerar, înconjurat de un grup de copii care păreau plictisiţi şi dedându-se vechilor şmecherii – la propriu, fiindcă în cincisprezece ani nu şi-a schimbat numărul nici atâtica. L-am prins de reverele aiureliiăleia de halat alb şi am zis – încercând deocamdată să rămân fidel personajului – «Bătu-te-ar să te bată, bătrâne, ce mama naibii faci?»

O parte din copii au început să râdă, dat fiind că era, indiscutabil, cel mai comic lucru de care avuseseră parte în ultimele zece minute și pesemne că-și făcuseră socoteala că tocmai asistau la crearea unui nou număr în tandem. Însă Temerarul nu avea chef să intre în joc. «Marș de-aici în gâtu' mă-tii, Mintosule», a spus el, moment în care până și cei mai înceți la minte dintre copii și-or fi dat seama că replica nu făcea parte din scenariul unei distracții pentru copii, deși i-a apucat râsul din nou. «Băi!» am zis, trăgându-l lângă mine. «Ai grijă cum vorbești. Sunt copii de față, drac tălâmb ce ești.»

«Ce cauți aici?» m-a întrebat.

«Era angajamentul meu și știi foarte bine».

«Habar n-am ce-ndrugi. Cară-te. Te faci de râs.»

«Ar trebui să mă fac de râs, vrei să spui. Și ar trebui să fiu plătit fiindcă mă fac de râs. Cu asta-mi câștig pâinea. Dar de fiecare dată când mă cheamă cineva, nu știu cum se face că apari tu și-mi stai în cale.»

«Gata, vrei s-o iei din loc? Domnișoarele și domnișorii așteaptă să se distreze.»

«O să aibă al dracului de mult de așteptat dacă s-au pricopsit cu tine.»

Asta a părut să-l calce rău pe nervi.

«Pân-aici!» a spus. «Hai să reglăm povestea afară.»

Am ieșit din camera de zi, dar de-abia ajunseserăm în bucătărie și s-a întors spre mine. Și-a scos casca de pilot din Al Doilea Război Mondial, iar eu mi-am dat jos tichia. Mi-a smuls mingea de ping-pong de pe nas și a aruncat-o în partea cealaltă a camerei. Din nimereală, mingea a aterizat direct într-un borcan gol și l-a făcut să zornăie puțin, până când a rămas nemișcată. Ne-am holbat amândoi la ea.

«Să mor eu», am spus. «Mișto treabă! Pariu că, dacă încerci, nu-ți iese.»

Într-un fel, mica întâmplare a părut să detensioneze atmosfera. În privința lui, în orice caz.

«Uite ce e, Charlie», a zis el, întinzându-și brațele și încercând să sune împăciuitor, «de ce trebuie să ne ciondănim tot timpul?»

«Nu știu – din cauză că ne urâm?»

«Eu nu te urăsc, Charlie. Nu am strop de răutate în mine. De fapt, e taman pe dos. Îmi pare rău de tine.»

Mi-a cam pierit glasul.

«Serios?»

«La urma urmelor, ești un tip ca lumea. Își dă seama oricine. Atâta doar că ești unul dintre atâția alții. Știi tu – unul dintre rataţi.»

Am așteptat să continue, respirând cu greutate.

«Cineva care o să fie întotdeauna un ratat, am dreptate? Vrei să fii la fel de simpatizat de copii cum sunt eu, dar uite că nu ești. Nu știu de ce – nu le placi la fel de mult. Asta e, n-ai ce să faci. Poate că știu și ei că ești un ratat. Poate că te-au mirosit. Ia gândește-te. Familie nu prea ai. Casă nu prea ai. Juma' din viață dormi în mașină. Fiică-ta n-a fost niciodată la fel de simpatizată la școală ca fiică-mea.»

«Nu e fiica mea», am spus.

«A, așa e, uitasem. Îmi tot spun că e fiică-ta, fiindcă vă văd atât de apropiați. Dar poate că mai sunt și alte motive care explică asta. Cine știe care-anume, Charlie, nu? Poate că e mai bine să nu insistăm...»

Mâna dreaptă începuse să-mi zvâcnească pe lângă corp. Tentația de-a o face să ia contact, tare și dintr-odată, cu fața lui creștea. Dar ceva m-a oprit, chiar și acum: conștiința faptului că, dac-aș fi făcut-o, Duncan ar fi câștigat.

«Krystal și Neeqs nu s-au avut bine niciodată, nu? Chestia e că învingătorii și rataţii nu prea se au bine unii cu alții. Specii diferite, vezi tu. Una e puternică, cealaltă e slabă. Știi ce n-a făcut Krystal niciodată de când era mică? N-a plâns. Nu a plâns nici măcar o dată.»

Așteptam să văd unde voia să ajungă.

«Apropo, Neeqs a intrat la facultate?»

Am dat din cap.

«Era tare la spaniolă, nu?»

Am mai dat o dată din cap.

«Cam supărată pentru rezultatul referendumului, bănuiesc.»

Eu n-am răspuns.

«Krystal mi-a zis că a plâns în dimineața de după. A plâns din cauza asta la școală! Nu știai?»

Am spus: «Nu mă mir. A avut întotdeauna o concepție foarte europeană. Întotdeauna s-a gândit că s-ar putea să ajungă să lucreze într-o țară ca Spania. Din punctul ăsta de vedere, o să-i fie mult mai greu acum.»

«Cum ziceam», a repetat Duncan enervant, «învingători și ratați.»

«Atâta doar că în cazul ăsta a pierdut și Krystal», am zis.

Duncan s-a încruntat.

«Ce vrei să spui?»

«Vreau să spun că tot ce-a pierdut Aneeqa din cauza votului ăluia a pierdut și Krystal. Valabil pentru toți tinerii.»

În clipa asta Duncan a avut unul dintre cele mai ticăloase zâmbete pe care le-am văzut în viața mea și a zis:

«A, nu – aici voiam să ajung. Lui Krystal o să-i fie bine. Vezi tu, taică-meu era irlandez.» A zâmbit din nou, ca să mă ațâțe. «Nu știai? A, da. Am solicitat imediat cetățenia irlandeză. Am primit-o săptămâna trecută. Ne-au venit pașapoartele și tot ce trebuie. Suntem în regulă cu tot. Nu se schimbă nimic pentru Krystal. E cetățean al UE până moare.» S-a uitat la mine, care rămăsesem cu gura căscată. «Doar n-aș fi votat să-i răpesc asta fiicei mele, ce credeai?»

Și-a vârât mâinile în buzunarele halatului alb de medic și s-a dat un pic înapoi, provocându-mă să am o reacție. Uitându-mă în urmă, recunosc, ce-i al lui e pus deoparte. Dintre toate lucrurile pe care le-ar fi putut spune ca să mă înfurie, ăsta era cel mai otrăvitor. A țintit punctul cel mai slab, locul cel mai vulnerabil. Reușise să livreze combinația cea mai bună, cea mai închegată și cea mai nocivă de meschinărie, aroganță și ipocrizie; și, pe când mă uitam acum la el, anii de ură au început să fiarbă înăuntrul meu, gata să dea în clocot.

«Totuși», a spus el, «ce dracu' ne-a apucat să vorbim despre Brexit? Dintre toate tâmpeniile din cauza cărora am fi putut să ne certăm. Ai crede c-a luat-o razna toată țara. Hai, mi-au

zis că e niște cidru în frigider. Hai să bem un pahar și să uităm diver...»

Bănuiesc că voia să spună „divergențele". Dar n-a apucat să termine fraza. Primul meu pumn l-a lovit în obrazul stâng, la jumătatea cuvântului. Probabil că al patrulea sau al cincilea i-a fracturat maxilarul. Iar între timp făcuserăm deja ravagii în bucătărie. Primul lucru pe care-l țin minte cu adevărat, după aceea, a fost zgomotul făcut de sirena poliției."

Charlie puse deoparte manuscrisul și își scoase ochelarii.

Benjamin întrebă:

— Și exact asta s-a-ntâmplat – cuvânt cu cuvânt?

— Cuvânt cu cuvânt. Presupun că versiunea scurtă e că... mi-am pierdut cumpătul. Am provocat VC[1] și am plătit. Poate că aș face-o din nou, cine știe?

Își vârî hârtiile la loc în mapă și încercă să i-o dea lui Benjamin.

— Oricum, ține-aici. E a ta toată. Dacă ești de părere că ai un subiect de carte, fă ce vrei cu ea.

Benjamin clătină din cap și îi împinse încet mapa înapoi.

— Din punctul meu de vedere, ai scris-o deja.

— Ce, asta? Dar astea sunt doar... divagații. Nu au o structură anume. Nici formă, nici altceva.

— Pentru asta există editori.

— Nu am editor.

— Îți găsesc eu.

Charlie avu nevoie de câtăva vreme până să priceapă sensul cuvintelor. Când înțelese, se îmbujoră de recunoștință. Prea mișcat ca să se uite la Benjamin, îl întrebă:

— Ai face tu asta pentru mine?

— Sigur.

Charlie se ridică și-i făcu semn lui Benjamin să se ridice și el. Stătură față în față, într-un moment încărcat de emoție. Urmă o criză de masculinitate în miniatură. Charlie întinse mâna, Benjamin dădu să i-o strângă, însă Charlie înainta deja, așa că Benjamin rată mâna și, în schimb, îl prinse de talie, după care

1. Vătămare corporală.

Charlie îl înconjură pe Benjamin cu cealaltă mână şi schiţară o îmbrăţişare, Charlie murmurând în tot acest timp că Benjamin nu era doar primul şi cel mai vechi prieten al lui, ci şi cel mai bun, cel mai bun pe care şi-l putea dori cineva. Rămaseră aşa, îmbrăţişaţi şi bătându-se pe spate unul pe celălalt, iar pe urmă îşi dădură seama că nu prea ştiau cum să se oprească şi să se desprindă din îmbrăţişare, aşa că o făcură foarte încet şi rigid, pentru ca apoi, ca să salveze situaţia, Benjamin să se îndrepte spre bucătărie şi să anunţe că avea să pună de cafea. Pe când ieşea din cameră, Charlie strigă după el „Dar cum rămâne cu cartea *ta* următoare? Despre ce-o să scrii?", iar Benjamin îşi zise că erau întrebări bune, încă fără răspuns, şi probabil că acesta fu momentul, momentul precis (înţelese el mai târziu) în care îşi dădu seama orbitor de clar că fântâna creativităţii lui secase, că, spunând povestea iubirii lui pentru Cicely, spusese singura poveste pe care dorise vreodată s-o spună şi că nu avea să mai scrie niciodată. Însă lui Charlie îi zise doar:

— A, o să apară ceva. Cu siguranţă. Întotdeauna apare.

39.

Noiembrie 2017

Anglia votase. Îl trimisese pe David Cameron la plimbare. Își spusese părerea despre Uniunea Europeană. Iar acum, după ce făcuse această alegere spectaculoasă, nu voia să se mai gândească la problema asta, preferând să se întoarcă la preocupările de fiecare zi și să lase punerea în practică a deciziei în seama celor însărcinați prin tradiție cu asemenea sarcini: guvernanții. În noiembrie 2017, Actul despre (Retragerea din) Uniunea Europeană era încă în faza discuțiilor în comisiile din Camera Comunelor. Câțiva parlamentari chițibușari întocmiseră un tabel cu peste patru sute de amendamente și clauze noi, care trebuiau dezbătute pe rând și votate. Aceste amendamente erau menite, în primul rând, să împiedice guvernul să-și aroge prea multe pârghii de putere noi, însă exista și un detaliu al Actului împotriva căruia parlamentarii rebeli obiectau în mod special: decizia prim-ministrului de-a impune o dată-limită (29 martie 2019, ora unsprezece noaptea) pentru retragerea Angliei din Europa. „E absolut inutil", susținu unul dintre ei, „să ne închidem opțiunile atât de ferm, când încă nu știm ce se va întâmpla, când e posibil să existe o nevoie reciproc avantajoasă, a europenilor și a englezilor, de a prelungi durata negocierilor pentru rezolvarea problemelor". Însă anumite părți ale presei și anumite părți ale opiniei publice refuzară să accepte argumentul. Erau cu toții convinși că acești conservatori disidenți

urmăreau de fapt un alt obiectiv, de-a dreptul sinistru: răsturnarea rezultatelor de după votul la referendum.

Lui Gail îi venea greu să înțeleagă în ce fel prinsese cheag această fantezie populară. Nici măcar propria ei Asociație de Circumscripții nu era imună – într-o asemenea măsură, încât într-o după-amiază de vineri din noiembrie se văzu nevoită să-i facă o vizită secretarului ei, Dennis Bryars, ca să-i ofere asigurări cu privire la această chestiune. Îl găsi hrănindu-și porcii.

— Ce creaturi frumoase! spuse Gail, care nu se dădea în vânt după porci.

— Niște splendori, nu? zise Dennis, care ținea enorm la ei. O să fie și mai și după ce-o să ți se pună câteva felii în farfurie, cu niște ciuperci și ouă prăjite.

Era o după-amiază cenușie și mohorâtă, cu un vânt rece care bătea dinspre est, iar Gail simți că venise nepregătită în impermeabilul ei subțire. Porcilor, în schimb, adăpostiți în cele treizeci sau patruzeci de cocine cu paie pe jos și cu câte un mangal deasupra, părea să le fie suficient de cald. Dennis era adeptul creșterii lor omenoase înainte de sacrificare.

— Ce le dai să mănânce? întrebă Gail.

— Grâu, orz, răspunse el, împrăștiind nutrețul pe jos, spre aprobarea grohăitoare a animalelor hămesite.

— Sună foarte sănătos.

— Treonină. Metionină. Lycină HCL.

— Foarte hrănitor, fără îndoială, spuse ea, mai puțin convinsă.

— Pe dracu', risipă de bani, dacă mă-ntrebi, zise Dennis. Pe vremuri le dădeam lături și gata. Nu ne costa mai nimic. Plus că erau mai bune pentru mediu decât chestiile astea.

— A, da, încuviință Gail, care știa precis ce avea să urmeze.

— Normal, UE a știut mai bine decât noi, replică Dennis conform așteptărilor, și-n scurt timp ne-a pus căpăstru. Dar sper că n-o să treacă mult și-o să fim din nou o nație suverană, care-ncepe să-și facă singură legile. Nu că v-ați grăbi din cale-afară să mergeți mai departe...

— Apropo... spuse Gail. Chiar sper că Asociația înțelege de ce-o să votez împotriva guvernului la câteva amendamente.

— Oamenii au teoriile lor, zise Dennis, îndreptându-se spre altă cocină.

— După cum ştii, explică Gail, grăbindu-se să ţină pasul cu el, am votat pentru rămânere, dar respect cu sfinţenie rezultatul referendumului.

— Aşa spui.

Ea simţi un pleoscăit sub picior şi când se uită văzu, cum se aşteptase, că tocmai călcase într-o ditamai balta de excremente de porc lichide. Păşi cu atenţie, frecându-şi partea laterală a pantofului de pământ.

— Dar aş simţi că nu-mi fac datoria de parlamentar, continuă ea, dacă nu m-aş asigura că legislaţia nu arată corespunzător.

— Cei mai mulţi colegi ai tăi o consideră suficient de bună.

— Da, dar ideea în sine – ideea asta tâmpită de-a fixa o zi anume şi de-a fi obligat apoi s-o respecţi...

— Uite ce-i, Gail, spuse Dennis, întorcându-se şi punând jos ambele găleţi o vreme. Nu sunt de acord cu tine în privinţa asta. Nici unul dintre noi nu e de acord cu tine. Ai de gând să-ţi sfidezi Asociaţia de Circumscripţie – ca să nu mai vorbesc de liderii de grup – şi să votezi cum îţi dictează conştiinţa? Foarte bine. Cu condiţia să accepţi consecinţele.

— Consecinţe? Ce consecinţe?

— Să aşteptăm şi să vedem, replică el.

Lui Gail nu-i veni să creadă.

— Mă ameninţi? întrebă ea. Şi, dacă da, cu ce?

— Nu uita că depinzi de sprijinul nostru pentru nominalizarea de la următoarele alegeri. S-ar putea să mai fie şi alţi candidaţi disponibili.

Acesta fu primul ei indiciu despre zilele complicate care-o aşteptau. Situaţia se înrăutăţi în prima seară de luni, când ea şi colegii rebeli trebuiră să participe la o şedinţă lungă şi furtunoasă la Londra, cu liderii de grup, ale căror ameninţări cu represaliii se dovediră şi mai explicite. Şi totuşi, nimic din toate astea nu o pregăti pentru ce avea să se întâmple mai târziu în cursul săptămânii.

*

Fișa de post a lui Gail la Westminster o obliga să petreacă patru zile pe săptămână la Londra, pe durata sesiunii parlamentare. Fiul ei, Edward, era la universitate, dar fiica ei, Sarah, era încă la Coventry, la școală, și de obicei își petrecea cele patru zile acasă la tatăl ei. Însă tocmai săptămâna asta el era plecat cu treabă. Doug (cum se mai întâmplase de câteva ori) se oferi să se mute în casa din Earlsdon și să preia rolul de om care are grijă de fată.

Era un rol pe care și-l asuma cu sentimente amestecate. Dat fiind că eșuase – cam din toate punctele de vedere – să construiască o relație mulțumitoare cu propria lui fiică, la început se arătase sceptic în privința șanselor cu o altă fată de paisprezece ani. Însă, cu timpul, începuse să țină la Sarah, deși era greu de spus dacă sentimentul era reciproc. Nu avea nimic din siguranța de sine sau din complexul de superioritate pe care le avea Coriander. Era liniștită, ascultătoare, studioasă și un pic neglijentă. Avea aparat dentar și niște ochelari cu rame de baga care o făceau să arate a băiețoi. Nu avea prieten și nici n-o prea interesa să-și facă, părând mulțumită să-și ducă viața într-un cadru familial cu mama ei (și cu Doug, dacă se nimerea prin preajmă). Cu câțiva ani mai devreme, pe acesta poate că l-ar fi preocupat lipsa ei de spirit rebel; acum era pur și simplu ușurat să petreacă timp cu cineva care-i făcea atât de puține probleme.

În dimineața zilei de miercuri, 15 noiembrie, puțin după ora șapte, Doug își făcea de lucru în bucătărie, pregătindu-i micul dejun și prânzul la pachet lui Sarah. Era încă întuneric afară, iar ea, deși se trezise, încă nu reușise să se dea jos din pat. El tocmai punea niște salată și paste reci într-o casoletă, când îi sună telefonul. Era Gail, care suna din Londra.

— L-ai văzut? întrebă ea.

Avea o voce încordată și nesigură.

— Nu. Ce să văd?

— Ziarul.

— Ce-i cu el?

— Sunt pe prima pagină.

— Serios? Şi ce-au...?

— Ar trebui să mă duc să-l iau şi eu.

Chioşcul era la doar o jumătate de minut de mers pe jos. După ce-i strigă lui Sarah pe scări că avea cerealele pe masă, se grăbi să iasă şi să se ducă după colţ. Văzu imediat despre ce vorbise Gail. Cineva bătuse toba despre întâlnirea ei cu liderii grupului parlamentar, iar un ziar se hotărâse s-o transforme într-o ştire de prima pagină. Figura ei era una dintre cele şaisprezece prezentate sub sub titlul-manşetă: „RĂZVRĂTIŢII BREXITULUI".

Manşeta era urâtă. Fotografia fiecărui parlamentar fusese publicată cu intenţia clară de-a arăta cu degetul, de-a identifica. În atmosfera febrilă, polarizată care încă domina ţara la mai bine de un an de la referendum, era periculos să faci aşa ceva.

De o iresponsabilitate enormă, îşi zise Doug imediat, pe când se întorcea acasă cu un exemplar împăturit sub braţ.

Sarah era în bucătărie. Îşi terminase cerealele şi ungea o felie de pâine prăjită cu Nutella. Doug o sună pe Gail din camera de zi şi vorbi pe un ton scăzut:

— Da, e urâtă de tot treaba. Ceva urmări?

— Normal. Feedul meu de Twitter a luat-o razna. E-mailul la fel.

— Rău?

— Le-am trimis la serviciu pe cele mai rele şi mi-au spus că patru-cinci dintre ele ar trebui pasate poliţiei. Vrei să le auzi?

— Nu tocmai. Dar spune-mi.

— Aşa, păi avem.... *Ransom*[1], *curvă ce eşti* – „Ransom" fără „e", bineînţeles –, *o să arzi în iad pentru asta. Uită-te peste umăr diseară când te întorci acasă. Dacă-i ataci pe oameni, te atacă şi ei.* A, şi uite una simpatică: *Adu-ţi aminte de Jo Cox s-ar putea întâmpla din nou.*

— Dumnezeule mare! Te simţi bine? Vrei... nu ştiu, vrei să vin să stau cu tine?

---

1. Răsplată, recompensă (engl.).

Gail oftă.

— Nu cred. Viața trebuie să meargă înainte, nu? Nu cred c-o să-mi intre nimeni în casă sau mai știu eu ce. Doar ai grijă de Sarah, atât.

— Sigur.

Se uită din nou la manșetă, cu ziarul deschis în fața lui, pe măsuța de cafea.

— Nu-mi vine să cred că sunt în stare de așa ceva.

— Știu, spuse Gail. Cum să zic, nu mi-a plăcut niciodată politica ziarului ăstuia, dar măcar era un ziar respectabil. Ce crezi că se-ntâmplă?

— Nu știu. Țara asta și-a pierdut mințile.

— Sper că Sarah n-o să aibă probleme la școală. Sper că n-o să-i spună nimeni nimic oribil.

— Nu-ți face griji, zise Doug. Sunt cu ochii pe ea.

*

Era tentant să crezi, în asemenea perioade, că o isterie bizară pusese stăpânire pe poporul englez; că intensitatea nebuniei colective la care ajunsese toată lumea în timpul campaniei din 2016 pur și simplu încă nu scăzuse. Însă pe Doug explicația nu-l satisfăcea complet. Știa că un asemenea titlu-manșetă era rezultatul unui calcul. Știa că revolta pe care era menit s-o provoace se acumula fiindcă era prețioasă pentru cineva: nu pentru un individ anume, de bună seamă, și nici măcar pentru un partid politic ușor de identificat, ci pentru o coaliție imprecisă, disparată, de interese de grup care erau prudente și nu se exprimau prea pe față. Primul lucru pe care-l făcu Doug, după ce o duse pe Sarah pe jos la școală, fu să se așeze la biroul de la etaj și să se întindă după un plic care conținea patruzeci sau cincizeci de pagini în format A4, care sosise prin poștă, anonim, la trei zile după întâlnirea lui cu Nigel Ives.

Nu exista nici un bilet de însoțire: nici un mesaj de adio de la informatorul excentric cu care avusese atâtea conversații

stranii și în jurul cozii în ultimii ani. Lui Doug i se dăduseră pur și simplu niște hârtii, în ideea că ar putea să profite de ele cât mai bine. Informări despre diverse probleme; ciorne ale unor comunicate de presă; procese-verbale ale unor întrevederi confidențiale; rapoarte marcate „Secret" sau „Nepublicabil". Multe dintre ele aveau inițialele „R.C." sau semnătura „Ronald Culpepper". Majoritatea erau tipărite pe hârtia cu antet a Imperium Foundation.

Le citise de multe ori și știa precis unde să-l găsească pe cel care părea cel mai reprezentativ pentru evenimentele de astăzi. Era un material de vreo două mii cinci sute de cuvinte, întocmit împreună de un universitar și de un binecunoscut jurnalist și comentator. Titlul lui era: *Cum să ținem focul aprins: strategii media de susținere și de intensificare a energiilor din spatele rezultatelor de la referendum*.

Doug dădu prima pagină. Materialul începea astfel:

> Rezultatul referendumului din 23 iunie 2016 reprezintă o mare și neașteptată ocazie de îndeplinire pe mai departe a scopurilor pe care Imperium le-a susținut dintotdeauna.
> Victoria cu emoții a campaniei pentru ieșire a fost a unei coaliții de grupuri diferite, dintre care fiecare și-a dorit altceva de la Brexit. Unii au votat pentru redobândirea suveranității și a legilor repatrierii, alții, pentru reducerea imigrației și creșterea controlului la granițe, iar alții pentru speranța ca Anglia să-și recapete stima de sine ca națiune independentă, în timp ce o parte (poate o minoritate fragilă, însă grupul cu care Imperium are legăturile cele mai strânse) a votat pentru ca Anglia să scape de sistemul opresiv de taxe și de celelalte reglementări din UE, permițându-i-se astfel să devină o practicantă autentică a comerțului liber, cu principalele sale linii de acțiune orientate spre piețele asiatice și din Statele Unite.
> Avem astfel ocazia unei schimbări radicale și permanente. Cu toate acestea, fereastra de oportunitate este mică. Și nu trebuie lăsată să se închidă.
> O desprindere completă, imediată și integrală de UE ar fi fost rezultatul ideal, însă, dată fiind victoria la mustață a taberei pro-ieșire,

e problematic să susţii că există un mandat pentru aşa ceva. Guvernul s-a lansat într-o perioadă de negocieri extinse şi, deşi am avut anumite succese când am susţinut necesitatea de-a impune un termen-limită pentru ieşire (stabilit în prezent pentru 29.03.2019), va urma o perioadă de tranziţie de doi ani sau mai mult. Marele pericol al unui asemenea proces treptat şi sporit de ieşire din UE este că s-ar putea ca entuziasmul public pentru Brexit să pălească, dacă efectele economice vor începe să se facă simţite.

Materialul de faţă va preciza paşii pe care-i putem face ca să reducem acest pericol la minimum, cu un accent aparte pus pe rolul pe care-l joacă închegarea de prietenii şi de alianţe neoficiale cu presa scrisă şi audiovizuală, conferind prin asta Fundaţiei posibilitatea să influenţeze tonul şi direcţia editorială. (Un material separat va fi pregătit pentru strategiile din reţelele de socializare.) Imperium are deja relaţii strânse şi excelente cu o serie de editori din presa generalistă şi tabloidă: aceste legături trebuie reînnoite ritmic şi exploatate la maximum.

Argumentul nostru cheie este că formele de nemulţumire diverse şi disparate, care au făcut ca 51,9% dintre alegători să voteze pentru ieşire, nu trebuie lăsate să dispară până la finalizarea Brexitului. Această nemulţumire este energia care ne va alimenta programele. Dacă Brexitul s-a clădit, în primul şi în primul rând, pe faptul că o mare parte a poporului englez s-a simţit trădată de clasa politică, acest sentiment al trădării trebuie menţinut. În plus, el poate fi canalizat şi mai bine dat fiind că, odată ce majoritatea care a obţinut câştig de cauză pentru ieşire s-a redefinit ca „voinţa poporului", mânia publică va fi orientată mai eficient asupra acelor membri ai *establishment*-ului politic şi mediatic care pot fi prezentaţi ca nemulţumiţi că voinţa respectivă...

*

În cea mai mare parte, zilele trecură în linişte. Doug vorbi cu Gail de trei sau patru ori; în total, ea primise câteva zeci de tweet-uri care puteau fi considerate ameninţătoare, la fel ca restul parlamentarilor apăruţi pe prima pagină. Poliţia făcea cercetări şi probabil că avea să treacă pe la Doug mai târziu.

El îi mulțumi pentru punerea în gardă. Când o luă pe Sarah din fața școlii, n-o întrebă direct dacă avusese vreo problemă la ore, liniștindu-se când constată că nu-i pomenise de nici una. După cină fata se duse la ea în cameră să-și facă temele.

Pe la opt și jumătate se auzi o bătaie puternică în ușa de la intrare. Doug deschise și se trezi cu doi polițiști în uniformă. Invitați să intre, aceștia explicară că era doar o vizită de rutină; că le fusese raportată o serie de mesaje amenințătoare la adresa lui Gail în ziua aceea; că voiau să verifice dacă observase cineva vreo activitate neobișnuită în apropierea casei și dacă primise cineva vreun telefon, vreun SMS sau vreun e-mail neobișnuit. În cursul discuției Sarah coborî din cameră și rămase pe ultima treaptă a scării, ascultând. Polițiștii o luară deoparte și o întrebară cum fusese la școală. Menționase vreuna dintre prietene titlul-manșetă din ziar? Se legase cineva de ea din cauza acestui fapt?

Vizita lor dură cam un sfert de oră. După ce se încheie, lui Sarah nu-i veni să se întoarcă în cameră. Era foarte tăcută. Se așeză pe canapeaua din camera de zi, cu genunchii îndepărtați, uitându-se la podea.

— Ești în regulă? întrebă Doug din prag.

Ea își ridică privirile.

— Crezi că aș putea să vorbesc cu mama?

El se uită la ceas.

— Probabil că e încă la Cameră. Ai putea să-i trimiți un SMS întâi.

Se duse în bucătărie, iar fata expedie un SMS. Păru să aibă efectul scontat, fiindcă după câteva minute el o auzi la telefon. Luă telefonul sus, cu ea, continuând să vorbească. Doug se întoarse la laptopul de pe masa din bucătărie și la teancul de hârtii de la Imperium Foundation.

Câteva ore mai târziu, imediat după miezul nopții, un taxi opri în fața casei, iar Doug auzi cheia învârtindu-se în ușa de la intrare. Se duse în vestibul și o văzu pe Gail, cu geanta de voiaj în mână, arătând palidă și obosită.

— Bună, spuse el. Ce faci aici?

Ea puse jos geanta și îl luă în brațe, după care-l sărută zdravăn, pătimaș, pe gură. Îmbrățișarea era lacomă, de o intensitate aproape sălbatică. Doug n-o mai văzuse manifestându-se așa.

— Sarah avea o voce groaznică la telefon, zise ea, pe când se desprindeau. Se simte bine?

Lui nu-i plăcu să admită că fusese atât de preocupat, încât nu mai trecuse să vadă ce face și nici măcar nu-i spusese noapte bună.

— Ai venit cu taxiul de la Londra? întrebă el.

— A trebuit. Ultimul vot a fost la zece jumate.

— Cât a costat?

— O groază. O să iau trenul mâine-dimineață, la prima oră. Dar nu puteam s-o las singură în noaptea asta. Azi chiar a avut parte de șocuri.

Urcă direct la dormitorul fiicei sale. Când Doug se uită să vadă ce făceau, câteva minute mai târziu, Gail stătea pe marginea patului lui Sarah, mângâindu-i părul și murmurând ceva, aceleași cuvinte de alint încontinuu.

Pe urmă își ridică privirile spre el și șopti:

— Cobor imediat.

— Bine. Ceva de băut?

— Da, te rog.

Turnă whisky în două pahare și o așteptă să coboare. Dura mai mult decât crezuse, așa că, dacă tot aștepta, scoase gunoiul și-l duse la pubelele din spatele casei. Când se întoarse, era liniște, în afara unui zgomot straniu, care venea din camera de zi. La început, nu reuși să-l identifice. Era ascuțit, cu un strop de tremolo. Înceta și începea din nou, se oprea și se auzea iar, fără un tipar anume. Mai întâi, își spuse că era o alarmă electronică. Apoi își dădu seama: era Gail, care plângea. De fapt, „plângea" era un cuvânt nepotrivit; exista un alt cuvânt pentru ce făcea ea, un cuvânt care-i descria perfect sunetul: Gail bocea. Doug intră în camera de zi și o găsi stând dreaptă pe canapea, tremurând, sprijinindu-și fruntea cu o mână și deschizând-o și închizând-o spasmodic pe cealaltă, pe perna de alături. Se uită la el, iar chipul i se transformase într-o mască de suferință și de furie.

Doug îi întinse paharul de whisky, din care ea luă o înghiţitură zdravănă. Pe urmă se aplecă în faţă şi îşi rezemă faţa de el, pe când el o înconjura cu braţele. Bocetul se opri, dar ea continuă să tremure în tăcere o vreme. Doug o mângâie pe păr. Pe urmă Gail se îndepărtă şi mai bău din whisky.

— Îmi pare rău, spuse ea. Ce-oi fi crezând despre mine?

— Cum adică?

— Nu am momente de slăbiciune. „Femeia de oţel", aşa m-a numit cineva într-un articol biografic. Ţii minte?

El zâmbi. Scrisese chiar el articolul, înainte să se cunoască.

— Şi uită-te la mine acum!

Era adevărat. Doug n-o văzuse plângând niciodată. Era o imagine teribilă, care-ţi frângea inima. Era de nerecunoscut.

— Nu de mine-i vorba, zise ea, scoţând nişte batiste de hârtie dintr-o cutie şi ştergându-şi lacrimile şi rimelul. N-au decât să spună dracului ce vor despre mine. Dar când copiii tăi... când *propria ta fiică* e de părere că eşti în pericol...

Termină să se şteargă pe faţă. Doug se aşeză lângă ea şi o luă în braţe. Ea se lipi de el, îndoindu-şi picioarele dedesubt, sprijinindu-şi recunoscătoare capul cu toată greutatea de umărul lui. Doug îşi lipi buzele de creştetul ei, inhalându-i parfumul, sărutând-o apăsat pe părul des, care începuse să încărunţească.

— Te iubesc, spuse el.

Ea îl strânse cu putere şi-i zise „Şi eu te iubesc", expirând cuvintele, oftându-i-le în piept. În câteva minute adormi. El îşi simţi cămaşa umedă de la lacrimile ei.

40.

Aprilie 2018

Pe când trenul pleca din Londra, pe când gonea prin Bedforshire-ul monoton, pe când străbătea mlaştinile din Lincolnshire în drum spre York, intra în regiunea mai sălbatică şi mai pitorească din North Yorkshire şi trecea în fine prin orăşelele Thirsk şi Northallerton, Sohan se arăta din ce în ce mai mâhnit.

— Uită-te la casele astea jalnice! spuse el.

— Sunt doar nişte case, replică Sophie. Oamenii trebuie să stea undeva.

— Totul e atât de... *pustiu*. Kilometri după kilometri de iarbă şi nimic altceva.

— Li se spune „câmpuri". Ţăranii cultivă tot felul de lucruri pe ele.

— Nu pricepi. O să fiu înconjurat doar de aşa ceva de-acum încolo. Chiar nu sesizezi oroarea?

— Dar asta e Anglia. Eşti fascinat de Anglia. E ţara despre care scrii o carte.

— Şi? Doar fiindcă scriu o carte despre ea nu înseamnă că vreau să trăiesc în ea, pentru Dumnezeu. Crezi că Orwell voia să trăiască în Airstrip One[1]?

— Scria o distopie. Un coşmar.

---

1. Denumirea pe care o dă George Orwell Angliei în romanul *O mie nouă sute optzeci şi patru.*

— În asta o să se transforme în curând și viața mea!

Se aplecă în față și o prinse de mână.

— Soțul meu – viitorul meu soț – mă târăște de lângă tot ce-mi place și mă silește să trăiesc printre niște oameni bizari și alienați. Departe de civilizație. Sunt trimis în exil – ca Ovidiu. Un surghiunit din lumea civilizată.

— Ovidiu a fost trimis la Tomis, pe țărmurile îndepărtate ale Mării Negre. Tu te duci la Hartlepool. Nu prea e același lucru.

— E exact același lucru!

— Te duci să predai la catedra de engleză a Universității din Durham. Studentele tale o să fie aceleași fete drăguțe și educate la școli private cărora le-ai predat la Londra. Eventual, mai elegante. Nu poți să spui c-o să duci o viață de lipsuri.

— Dar Hartlepool? De ce-mi face asta? De ce mă urăște atât de mult? De ce se căsătorește cu mine, dacă mă urăște?

— Nu poate fi atât de rău.

— Ai mai fost acolo?

— Nu.

— E Brexit în tălpi. Șaptezeci la sută au votat pentru ieșire.

— Atunci, poți să restabilești echilibrul.

— Spânzură maimuțe.

Asta păru cel puțin s-o mire pe Sophie.

— Ce fac?

— E o poveste celebră. O maimuță a fost adusă la țărm după un naufragiu și cei de-aici au crezut că-i un francez, fiindcă nu mai văzuseră niciodată vreunul, așa c-au spânzurat-o.

— Când a fost asta?

— Nu știu... Cândva prin anii 1980.

Sophie ridică o sprânceană.

— Bine, în epoca Războaielor Napoleoniene, recunoscu el. Dar încă li se spune ucigași de maimuțe.

— O să-ți prindă bine, zise ea. O să ieși din bula ta londoneză. O să ți se pună în discuție convingerile metropolitane. S-ar putea chiar să-ți faci niște prieteni noi.

Sohan se încruntă, dar în sinea ei Sophie știa că nu mai putea de fericire. Mike îi propusese în sfârșit să se căsătorească în

timpul cinei de la The Ivy, la a doua aniversare a primei lor întâlniri. Acum, șase luni mai târziu, se întorceau în comitatul Durham, und crescuse Mike: mai întâi pentru încheierea cununiei civile și pe urmă ca să se stabilească acolo. Mike își lăsase postul din City, după ce strânsese o avere pe care nici măcar Sohan (care nu avea voie să-i vadă extrasele bancare) nu i-o putea bănui; iar acum, zicea el, voia să dea ceva înapoi comunității care-l crescuse și pe care o văzuse îngenuncheată, în ultimii patruzeci de ani, de ravagiile dezindustrializării. În acest scop, își înființa propria societate caritabilă: un trust educațional menit să ofere un centru pentru perfecționarea deprinderilor digitale. Spațiul fusese cumpărat, personalul fusese angajat (deși echipa nu era nici pe departe completă), iar planul era să se țină deja cursuri înainte de toamna lui 2019. Taxele aveau să fie minime, iar noțiunile elementare de proiectare, de codificare web, creare de conținut digital și tehnologii incipiente aveau să fie oferite localnicilor de toate vârstele. Mike avea încredere că, beneficiind de ajutorul unor profesori buni, inclusiv al unor oameni trecuți de cincizeci sau de șaizeci de ani, chiar și cei care nu-și găseau de lucru de câteva decenii puteau beneficia de reconversie și li se puteau oferi cunoștințe de bază despre noile deprinderi din mediul de lucru digital. Totul era o problemă de atitudine, spunea el.

— O să trebuiască să dărâm și să reproiectez tot, le zise el, mai spre sfârșitul după-amiezii, lui Sophie și Sohan, pe când făceau turul complexului sportiv abandonat din cartier, pe care-l cumpărase ca să găzduiască noua academie. A fost închis acum trei ani și de-atunci se deteriorează permanent. Dar văd un spațiu foarte bun pentru săli de lucru, un laborator digital, o cafenea – chiar și câteva mici săli de lectură.

— E un spațiu fabulos, încuviință Sophie. Îmi dau seama de potențial.

Sohan nu spuse nimic.

— Ce s-a-ntâmplat? îi șopti ea, pe când se întorceau spre parcarea unde-i aștepta Tesla model S a lui Mike. Nu poți să-l încurajezi un pic?

— N-am ascultat o vorbă, răspunse el. Sunt îngrozit pentru diseară.

Pe Sophie și Sohan îi așteptau seri total diferite. A ei consta în întoarcerea la Bewes Hall, hotelul unde avea să se desfășoare ceremonia din ziua următoare, și în statul în cameră, cu ochii la televizor, în timp ce se bucura de room service și de minibar. Sohan, între timp, avea să-i cunoască pe părinții lui Mike.

— O să te iubească, îl liniști ea. Ești în stare să farmeci pe oricine.

— Îți arde de glume? Nu s-au împăcat nici până azi cu ideea că fiul lor e gay. Nici n-o să se-mpace. Și probabil că votează amândoi cu UKIP.

— Probabil? Ți-a spus Mike?

— Nu. Dar toți cei de-aici votează cu ei, nu?

Sophie îi aruncă o privire pe care și-o dori încărcată de reproș.

— Pentru Dumnezeu...

— Mă rog, nu contează. Chestia e că sunt sigur c-o să le fiu antipatic de la prima vedere.

*

A doua zi, la micul dejun, Sophie îl întrebă cum fusese și se arătă surprinsă când i se răspunse:

— A fost bine. Au fost foarte prietenoși, foarte primitori. Incredibil de emoționați, normal, dar și eu am fost la fel. Am scăpat de trac după câteva beri. Iar mâncarea a fost grozavă. Sperasem cumva c-o să ne dea pește cu cartofi prăjiți și piure de mazăre, dar, în loc asta, a gătit mama lui Mike o *malu mirisata*, o mâncare autentic sri-lankeză, un curry cu pește și chilli.

Sophie se arătă impresionată.

— A ieșit cum trebuia?

— Nu știu, spuse Sohan, ridicând din umeri. Nu știu cum e mâncarea sri-lankeză. N-am mai mâncat de când eram mic. Dar mi s-a părut gustoasă.

Ea mai turnă cafea pentru amândoi și unse cu gem de portocale o felie de pâine prăjită palidă și ca vai de ea.

— Deci au acceptat că sunteți gay?

Sohan clătină din cap.

— Deloc. Dar cred că nu prea au ce face. E singurul lor băiat și nu vor să-l piardă.

În timpul ceremoniei de după-amiază, Sophie nu se putu abține să se uite la părinții lui Mike – îndeosebi la tatăl lui – și să încerce să le descifreze emoțiile. Era un bărbat corpolent, solid, trecut de șaizeci de ani, cu pieptul lat și tuns aproape zero. Mama lui era mai înaltă și mai zveltă: avea talia lui Mike, iar înălțimea îi era scoasă în evidență de rochia albastru-închis, lungă și fără mâneci. Nici unul nu păru foarte emoționat când se rostiră jurămintele. Domnul Newland se uita în față, pe fereastra mare din sala de ședințe a hotelului și peste terenul de golf de afară, însă nu părea să remarce priveliștea: în schimb, parcă i se așternuse o ceață pe ochi și dădea impresia că încearcă să se imagineze în altă parte – oriunde. Între timp, ochii soției lui iscodeau prin sală, uitându-se neliniștiți la ceilalți invitați; însă în privire îi apăru și o urmă de zâmbet când Sohan îi puse verigheta pe deget fiului ei, moment în care încercă să-i prindă privirea soțului – fără succes. După încheierea ceremoniei li se alăturară amândoi celor care aplaudau, întru câtva nesiguri și cu două-trei secunde întârziere.

Erau șaizeci sau șaptezeci de invitați, dar Sophie nu-i cunoștea pe mulți – doar pe câțiva dintre colegii lui Sohan de la universitate. Cina și discoteca de după se dovediră un calvar. Ea se trezi gândindu-se foarte mult la Ian, deși își spuse că asta nu însemna neapărat că-i era dor de el de-adevăratelea, ci mai degrabă că, în această zi festivă și fericită, se vedea privată de sentimentul împărtășit de mai toată lumea de-a fi partenerul cuiva. În orice caz, pe la unsprezece noaptea, după ce dansă de câteva ori și cu Sohan, și cu Mike, pentru ca apoi să fie târâtă pe parchet de un specialist în ecocritică de la facultatea lui Sohan, hiperentuziast, dar nepriceput, decise că era suficient. În plus, își dădu seama că băuse cam mult în ultimele douăsprezece ore și că mai avea puțin până leșina. Își luă un pahar cu apă de la bar și tocmai îl dădea pe gât, când Mike și părinții lui trecură pe lângă ea, în drum spre ieșire.

— I-ai cunoscut pe mama și pe tata, Sophie, nu?

— Da, am vorbit mai devreme. Gata, plecați? întrebă ea.

Domnul Newland dădu din cap.

— Am depășit ora de culcare.

— Sper că v-ați simțit bine, spuse Sophie.

— A fost minunat, zise soția lui.

— Se țin tare și bravează, interveni Mike, bătându-și mama pe brat. Nu la asta se gândiseră pentru nunta băiatului lor.

— Trebuie să fii în pas cu timpurile, nu? spuse tatăl lui, care părea ceva mai afabil decât cu câteva ore în urmă.

— Cred c-o să mă duc și eu la culcare, zise Sophie. Începe să mă ia cu amețeală.

— Atunci, nu mișca! spuse Mike. A fost destul și pentru So, și pentru mine. Rămâi aici câteva minute și te-ajutăm să urci.

*

Sophie era mult mai beată decât crezuse. Își aduse aminte că părăsise sala de recepții a hotelului și că urcase scările sprijinită de câte un mire de fiecare parte. Însă nu-și aminti că intrase în cameră și își azvârlise pantofii, prăbușindu-se pe patul lor dublu și adormind complet îmbrăcată. Dar mai mult ca sigur că asta se întâmplase; după câteva ore se trezi, cu o durere de cap cumplită și dorindu-și cu disperare un pahar cu apă, ca să descopere că Sohan și Mike dormeau cu ea la mijloc.

— Ce dracu-i asta? zise ea cu o voce spartă.

Mike se rostogoli spre ea și deschise ochii.

— A, bună, spuse el. Deci trăiești.

— Ce caut aici?

— Păi, ai leșinat și n-am mai avut chef să te mutăm.

— Dar pentru voi e noaptea nunții. Nu pot să dorm la voi în pat în noaptea nunții.

— Nu-ți face griji! Nu ne-ai împiedicat de la nimic.

— Vrei să spui... cu mine aici...?

— Nu. Vreau să spun că So și cu mine am trecut de faza asta. Poate ai observat că n-a fost nici unul dintre noi îmbrăcat în alb.

— Chiar și așa...

— Mâine pe vremea asta o să fim la Verona. Sunt sigur c-o să recuperăm atunci.

— Am nevoie de un pahar cu apă.

Ea se ridică, se duse în baie, lăsă apa rece să curgă și își umplu un pahar. De fapt, bău trei. Pe urmă se întoarse în pat, însă de data asta la margine, cu Mike întins la mijloc. Acesta adormise deja, cu brațul stâng trecut peste pieptul soțului său. În lumina slabă, Sophie se uită la cei doi, cu ochii lor închiși, cu respirația ritmică și cu umbra unui sforăit ieșind din gura întredeschisă a lui Sohan. Păreau pe deplin mulțumiți, împăcați și simțindu-se bine unul cu celălalt. Simți un fior de invidie. Nu așa trebuia să se întâmple. Cum de ajunsese Sohan să aibă o căsnicie fericită, iar ea să rămână singură?

Era patru dimineața. Sophie dormi cu întreruperi aproape două ore, dar la șase era deja trează de-a binelea. Mirii aveau să ia mașina până la aeroportul din Newcastle ceva mai târziu de dimineață. Trenul ei de întoarcere la Londra pleca imediat după zece. Ce putea să facă între timp?

Cu siguranță n-o amuza perspectiva unui mic dejun la hotel, cu ceilalți invitați de la nuntă. Se furișă din așternut, își puse pantofii și se împletici înapoi în camera ei. Pe urmă își făcu bagajul, coborî, făcu check-out-ul și chemă un taxi.

Șoferul o duse la gara din Hartlepool, însă nu era nici o cafenea deschisă – mai mult, nici un semn de viață nicăieri. Era o dimineață caldă, razele soarelui încercând să străpungă norii cenușii și subțiri, care-și schimbau forma. Singurul loc unde se servea cafea părea să fie McDonald's. Femeia care servea părea destul de prietenoasă, așa că o întrebă dacă era vreo plajă prin apropiere, un loc unde să poată să stea și se se uite la mare. De îndată ce puse întrebarea se ruși nă, ca și cum cuvintele ar fi făcut-o să dea impresia unei sudiste prostovane, însă nu era cazul să-și facă griji: femeia era est-europeană și-i spuse că probabil cel mai simplu era să ia autobuzul șapte spre Headland. Sophie îi mulțumi și se îndreptă spre stația de autobuz, trăgându-și trollerul cu o mână și ducând cafeaua în cealaltă.

Autobuzul o duse pe un drum cu două benzi pe sens, prin faţa unui magazin universal Asda şi a unui centru comercial, care-i aminti de cel de unde fusese cândva fabrica din Longbridge. Când autobuzul ajunse la Headland, descoperi că fostul şir elegant de magazine, cu bolţi frumoase, din fier forjat, căzuse în ruină, iar multe dintre spaţiile comerciale erau goale şi părăsite. O serie de case vechi, cu faţa direct spre zidul înalt care înconjura docurile aveau, la intervale regulate, ferestrele bătute în scânduri. Docurile însele rămăseseră fantomatice şi inactive. Era opt şi ceva într-o dimineaţă de duminică – ce-i drept, o oră când puţine spaţii urbane pulsează de viaţă –, dar, chiar şi aşa, părea un loc vătuit într-o tăcere supranaturală.

Exista un mic local deschis – un One-Stop, unde îşi cumpără un sandviş cu ou şi creson înainte să se îndrepte spre zidul vechi al oraşului. Nu văzu pe nimeni până acolo. Nici măcar o maşină parcată în apropiere. În starea ei de mahmureală şi epuizare, începu să aibă sentimentul irealităţii. Simţi dintr-odată că nu înţelegea locul ăsta, că habar n-avea de viaţa pe care o conţinea. Fără îndoială că se înşela: casa ei din copilărie se găsea cam la o sută cincizeci de kilometri de aici şi, în orice caz, asta era Anglia – ţara ei –, atâta doar că se simţea total înstrăinată de acest colţ al ei. În ultimii zece ani, în ciuda timpului petrecut în Midlands, inima ei fusese întotdeauna la Londra. Acum se considera londoneză, iar din Londra nu numai că puteai să ajungi cu trenul la Paris sau la Bruxelles mai repede decât aici, dar probabil că s-ar simţi mult mai în largul ei pe Boulevard Saint-Michel sau în Grand-Place decât stând pe banca asta, uitându-se la apele de cărbune ale Mării Nordului, spre macaralele, petrolierele şi morile eoliene care se ridicau la orizont.

Se gândi din nou la Sohan şi Mike încolăciţi unul în altul în patul lor matrimonial şi simţi înţepătura pătrunzătoare a singurătăţii. Se gândi în treacăt la Ian. Iar apoi se gândi la altcineva: şi înainte să chibzuiască la cât de sortită eşecului era încercarea, se desprinse din contemplarea peisajului tăcut şi auster din jur. Era deja cu telefonul în mână şi verifica preţul biletelor de avion spre Chicago.

41.

De la: Sophie Coleman-Potter
Trimis: luni, 9 aprilie 2018 11:49 PM
Către: Adam Turner
Subiect: Spre Chicago

Dragă Adam,
Of, ce mult a trecut de când am vorbit! (*Deși sunt sigură că lui nu i se pare*). M-am uitat prin e-mailurile vechi și mi-am dat seama că ultimul semn de viață de la tine l-am primit pe 26 aprilie 2016. Ți-am mai trimis două-trei e-mailuri de atunci, dar probabil că au intrat în *Spam*. (*Nu, nici vorbă, pur și simplu n-a avut chef să răspundă.*) E greu să păstrezi o corespondență virtuală (*mai ales când pe unul dintre corespondenți nu prea îl interesează*), dar să sperăm că o să apară posibilitatea să ne vedem curând în persoană. Alte informații imediat... (*Suspansul o să-l omoare*.)
Ei bine, de când ți-am scris ultima dată în viața mea s-a întâmplat un lucru foarte important, și anume m-am despărțit de Ian.
Am ajuns la o criză din multe puncte de vedere în vara lui 2016 și, după ce-am încercat consiliere conjugală câteva săptămâni, am hotărât să plec. Într-un fel, presupun că e uimitor ca, uitându-mă în urmă, să văd că am reușit să ascundem gunoiul sub preș atât de mult timp. Cred cu hotărâre că divergențele politice trebuie ținute sub control – o părere cam demodată la ora asta aici, când tendința este să cauți conflictul cu lumânarea și să-ți demolezi adversarii din cuvinte cât poți de tare –, dar când împarți locuința cu cineva de care te freci douăzeci și patru de ore pe zi, lucrul ăsta nu mai e posibil. Pur și simplu eram în dezacord cu privire la prea multe.

Între timp, m-am gândit la felul cum ai lăsat tu lumea universitară cu vreo doi ani în urmă și m-am întrebat cât de spontană o fi fost hotărârea asta. Începuseră să se adune lucrurile neplăcute – de săptămâni, luni sau chiar ani? Te întreb fiindcă nu de mult m-a tentat și pe mine să spun „pas". De fapt, chiar ieri. Mi-am petrecut cea mai mare parte a weekendului la nunta unui prieten, ceea ce a însemnat să plec din Londra și să trăiesc două zile într-un ritm puțin mai cumsecade. Ieri în special am avut mult timp și spațiu în care să mă gândesc la viață și la felul cum arată de fapt lucrurile. Totuși ar fi o nebunie să iei o hotărâre care să-ți schimbe viața după douăzeci și patru ore de chibzuință, nu? Însă, cu cât întorc lucrurile pe toate părțile în minte, cu atât mi se pare mai logic. Postul nu e ce am crezut – sau cel puțin ce credeam cândva că o să fie. Totul a devenit tranzacțional. Studenții (sau părinții lor) plătesc sume mari în avans și așteaptă ca investiția să fie rentabilă. Lectorii mai tineri se spetesc muncind, pe când generația mai vârstnică stă de pomană, așteaptă pensia și între timp face tot ce poate ca să ducă o viață liniștită: șeful meu de catedră e un exemplu perfect...

Ce aiureli autocompătimitoare am ajuns să scriu. (*Și asta, dragul meu, e prima și singura frază sinceră pe care am scris-o în nenorocitul ăsta de e-mail.*) Dă-mi voie să trec la subiect. (*Bun, cât de mare o să fie minciuna? Hai măcar s-o fac gogonată.*) O prietenă a mea s-a mutat la Chicago pe la începutul anului și mă tot bate la cap să vin s-o văd. Așa că mi-am rezervat un bilet (*nu, n-am făcut-o, nu încă*) și o să ajung pentru un weekend lung începând de vineri, 20. Crezi că o să ai o oră sau două (*ce vreau să spun de fapt e o noapte sau două*) și pentru mine? Ar fi grozav să ne revedem după atâta timp. S-au întâmplat o mulțime de lucruri de la Marsilia! Abia aștept să-mi povestești cum faci față în America lui Trump. (*Mda, exact după asta tânjesc. Mai bine îl trimit înainte să apuc să scriu ceva și mai idiot.*)

Cu drag,
Sophie xx

*

De la: Adam Turner
Trimis: miercuri, 11 aprilie 2018, 7:22AM
Către: Sophie Coleman-Potter
Subiect: Re: Spre Chicago

Dragă Sophie,
Mă bucur întotdeauna să primesc veşti de la tine şi cu atât mai mult să aflu că o să vii la mine în bârlog. Şi nu pot decât să-mi cer iertare pentru felul mizerabil în care n-am reuşit să păstrez ritmul corespondenţei. Pune-o pe seama presiunii de-a fi tată, dacă vrei. (*Ce? CE???*)
Da, asta este marea mea veste de când ne-am scris ultima dată. Pat şi cu mine ne-am căsătorit cu două veri în urmă (*Pat? Cine mă-sa în CUR e Pat?*), iar fiica noastră a venit pe lume – cu o grabă întru câtva indecentă, recunosc ruşinat – peste câteva luni. I-am spuse Alice, sub forma unui omagiu combinat – al meu pentru Alice Coltrane[1], al lui Pat pentru Alice Walker[2]. Acum, la şaisprezece luni, n-o să te plictisesc cu recitalul tatălui afectuos despre numeroasele feluri în care o consider adorabilă – dar îţi trimit o fotografie în attachment. Măcar atâta lucru am voie să fac, da (*Am de ales?*) (*Şi, căcat, cred că mai am nevoie de-o cafea înainte să citesc mai departe.*)
(*Bun, să vedem restul.*)
Îmi pare rău să aflu că ţi-a fost atât de greu, personal şi profesional. Ţin minte când ne-am cunoscut la Marsilia, tocmai te măritaseşi şi păreai foarte fericită şi emoţionată. Ce să zic, viaţa îţi mai dă şi pumni... Nu e foarte profund, ştiu, dar ce altceva să spun? (*Corect, cam la asta se reduce totul.*) Măcar cu privire la partea profesională pot să fiu ceva mai încurajator: plecarea din mediul universitar a fost cu siguranţă una dintre cele mai bune hotărâri pe care le-am luat. Sigur, am avut şi noroc: compania de jocuri pe calculator în care am intrat a prosperat, tipilor le place mult ce fac, aşa că acum am şi nişte

1. Pianistă, organistă, compozitoare şi interpretă de jazz americană, soţia saxofonistului John Coltrane.
2. Poetă şi prozatoare americană, şi în acelaşi timp activistă pentru drepturile afro-americanilor.

acțiuni la firmă și totul e minunat: dar important e că trăiesc de pe urma creativității mele. Îmi place munca pe care-o am, îmi plătesc facturile și, chiar dacă nu e tocmai genul de compoziție muzicală cu care am crescut, mai sunt și alte căi. Am înființat un trio cu doi prieteni și în timpul liber ne strângem și cântăm – de fapt, o să avem un recital aici chiar pe 21, așa că, dacă tu și prietena ta nu aveți alte planuri pentru seara aceea, puteți veni să ne ascultați, ceea ce ar fi formidabil! Gratis – direct pe lista invitaților.
Prin urmare, lucrurile merg bine pe frontul ăsta, însă apropo de ultima frază din e-mailul tău nu pot să-ți spun că tabloul de ansamblu îmi place foarte mult. La fel ca toți proștii din America, Pat și cu mine nu ne-am așteptat ca Trump să ajungă președinte. Alice s-a născut cam cu zece zile înainte de alegeri și am avut cel mai straniu sentiment, fiindcă asta însemna că aveam zece zile de bucurie și de emoție pură, iar pe urmă au venit nenorocitele alea de rezultate și ne-am întrebat, Ce p*** calului s-a întâmplat? Parcă ni s-a așezat un nor pe casă în ziua aia și, drept să-ți spun, nici acum nu s-a ridicat și nici nu o s-o facă până când președintele nostru n-o să fie înlocuit de altcineva – indiferent cum o să se întâmple și cât o să dureze. Nu că Hillary ar fi perfectă și de luat acasă, dar măcar are un fel de competență elementară și de stabilitate a temperamentului pe care le aștepți de la un șef de stat. Pe 9 noiembrie dimineața eu am fost doar furios și nu mi-a venit să cred, dar bănuiesc că pentru Pat a fost și mai rău. A fost incredibil cât de repede și de spectaculos s-a schimbat temperatura emoțională. Cu o zi mai devreme ne uitaserăm la Alice și ne lăsaserăm fermecați de prospețimea, de inocența și de vulnerabilitatea ei, iar acum o priveam și nu ne venea să credem cât de nesigur părea viitorul pentru ea, cât de instabile, nocive și periculoase simțeam că ajunseseră să fie țara noastră și lumea întreagă peste noapte.
Oricum, putem vorbi despre toate astea când o să ne vedem – ceea ce o să fie peste o săptămână și ceva, da? Tu și prietena ta puteți veni la spectacol sâmbătă, iar duminică poate dați o fugă și luați prânzul cu noi, dacă nu sunteți prea ocupate. Știu că lui Pat i-ar plăcea să te cunoască și bineînțeles că abia aștept să mă mândresc cu frumușica de Alice. :)
Așa că dă-mi de știre ce planuri ai și sună-mă imediat cum ajungi în oraș.

À bientôt (una dintre puținele formule din franceză pe care le mai țin minte).
Adam

42.

După citirea e-mailului, Sophie se întinse pe patul îngust din cămăruță, se făcu covrig cam un sfert de oră și plânse zdravăn. Trecuseră aproape șase ani de când îl cunoscuse pe Adam la Marsilia, dar de atunci i se cuibărise în minte o fantezie, o fantezie prostească, imposibilă, iar în dimineața asta era furioasă pe sine nu doar fiindcă se cramponase de ea, ci fiindcă, și mai prostește, acționase pe baza ei, îi dezvăluise totul lui Adam cât se poate de clar și provocase răspunsul ăsta grațios, plin de tact și umilitor.

Cum putea să-i mai scrie?

Trei zile mai târziu, îi trimise un alt e-mail – după opt sau nouă variante –, explicându-i că mama prietenei ei murise pe neașteptate, că prietena trebuia să zboare acasă în weekendul acela și că ea trebuia să-i fie aproape la nevoie. Trimiterea e-mailului fusese, poate, cel mai jenant lucru pe care-l făcuse, dar nu găsi alternativă. În ce privește răspunsul lui, reuși doar să-l citească în fugă și apoi să-l trimită repede în partea de jos a ecranului computerului, la sfârșitul listei de e-mailuri speciale. Măcar economisise banii pentru un zbor la Chicago, o cheltuială pe care nu prea și-o permitea în perioada aceea.

Așa stând lucrurile, vineri, 20 aprilie 2018, se trezi că ia trenul spre Birmingham Moor Street, în loc de avionul pentru Chicago O'Hare. Un weekend cu tatăl ei, în locul unuia cu Adam. Vineri seară, mâncare indiană pentru acasă, patru doze de bere tare și schimbul de vești despre familie. Se simțea atât

de deprimată și de deznădăjduită, încât aproape că nu putu deschide gura.

Tatăl ei, pe de altă parte, se arătă neobișnuit de volubil.

— Scot casa asta la vânzare, spuse Christopher. N-ai nimic împotrivă, nu?

Sophie clătină din cap.

— Oricum, întotdeauna am avut impresia că nu prea ți-a plăcut.

— Nu, așa e, recunoscu ea. Și unde te muți?

— Păi...

Christopher inspiră adânc.

— Asta-i a doua chestie. Mă văd cu cineva.

— Cineva?

— Cu altă femeie. Nu te superi, nu?

— Cineva cu care o să te muți?

— Da.

Ea se simți deopotrivă impresionată și descurajată. Până și viața amoroasă a tatălui ei era mai sănătoasă decât a ei.

— Te-ai mișcat repede, zise ea.

— Știu. Nu te superi, nu?

— Vrei să nu mă mai întrebi dacă mă supăr? De ce m-aș supăra? Vreau doar ca tu și mama să fiți fericiți.

— Bine. Să știi că sunt. Foarte fericit.

— Cum o cheamă?

— Judith.

— Și ce face?

— E avocat de divorțuri.

— Ar trebui să fie convenabil.

Christopher zâmbi.

— Și mama ta?

— Ce-i cu ea?

— Și-a găsit pe altcineva?

— Nu cred că-și caută pe altcineva. Dar cred că-și caută o casă în Franța.

— Zău?

Informația păru să-l ia pe nepregătite.

— N-a părut să-i surâdă ideea când i-am propus eu.

— Mă rog, ea și Benjamin se gândesc să se mute acolo împreună. Și el își scoate casa-moară la vânzare. Vor să cumpere ceva încăpător, ca să poată primi musafiri.

— Asta chiar *e* o schimbare pentru ei.

— Schimbarea pare să plutească-n aer.

— Măcar tu stai cuminte, spuse Christopher. Dai un pic de continuitate vieților noastre.

— O să plec și eu, anunță Sophie. Îmi dau demisia.

Lui aproape că-i scăpară pe jos chifteluțele indiene cu ceapă.

— Poftim? De ce?

— Cred că până la urmă n-a fost postul la care visasem dintotdeauna, zise ea. Lucrurile care-mi plăceau acolo au fost copleșite treptat de lucrurile pe care le detestam.

Pe urmă întinse mâna, își atinse tatăl pe brat și adăugă, ceva mai veselă:

— Nu-ți face griji pentru mine, tată. M-am gândit deja la altceva. Totul o să fie bine.

*

Spre sfârșitul următoarei dimineți, pe când se întorcea cu autobuzul în centrul Birmingham-ului, Sophie se întrebă când începuse să mintă pe toată lumea. Nu credea nici o clipă că totul avea să fie în regulă și cu siguranță că nu se gândise la nimic altceva. Cu mulți ani în urmă, pe când se pregătea pentru examenul de absolvire, se gândise să se facă terapeut. Până în clipa când își depusese teza de licență, planul îi rămăsese cuibărit într-un cotlon al minții. Lorna, femeia care le oferise consiliere conjugală ei și lui Ian, nu-i făcuse o impresie grozavă: era convinsă că putea face o treabă mai bună decât ea, chit că propriile ei relații nu prea ilustrau rețeta succesului. Dar oare putea face față reconversiei profesionale la vârsta asta? Anilor de muncă prost (sau chiar, în cea mai mare parte a timpului, ne-) plătită? Nu era o perspectivă atrăgătoare. Mai ușor găseai un post într-un

muzeu, într-o galerie, la National Trust. Nu tocmai genul de lucruri la care năzuise în viață, dar, într-un fel și până la un punct, ar fi tot un serviciu public...

Coborî din autobuz când ajunse în centrul orașului și începu să se plimbe la întâmplare pe străzile aglomerate, înghiontită de cumpărători grăbiți. După câteva luni de vreme oarecare, temperaturile crescuseră ciudat în ultimele zile, iar soarele atrăsese mulțimi de oameni pe New Street, Broad Street și Corporation Street. Adolescentele palide și pistruiate, în maiouri și pantaloni scurți, cu pielea la vedere, contrastau bizar cu formele negre ale femeilor în *niqab*. Sophie se simțea relaxată în mulțime, bucuroasă să se piardă printre oameni.

Însă nu avea chef de cumpărături și nu prea știa de ce venise astăzi aici. Fusese preocupată în ultime vreme de gândul că trebuia totuși să ia legătura cu Ian și să discute despre obținerea unui divorț oficial: lucrul ăsta o frământa de câteva luni, de fapt, dar dădea înapoi în fața ideii, în fața finalității ei zdrobitoare. Cu toate acestea, era laș din partea ei (din partea ambilor) să lase lucrurile să meargă mai departe așa. Ajunsese la nici cinci sute de metri de apartamentul lui – de apartamentul pe care-l împărțise cu el atâta timp – și i-ar fi fost destul de ușor să-l sune, să-i dea întâlnire ca să stea de vorbă amical într-o cafenea și să vadă încotro i-ar fi purtat discuția. În plus, ar fi fost frumos să-l revadă, în anumite feluri...

Se așeză pe o bancă din Cathedral Square și se lăsă în voia soarelui. Aici, în plin centrul Birmingham-ului, își dădu seama că era înconjurată de amintiri cu el. Chiar vizavi de ea, pe Colmore Row, era blocul de birouri unde participase la Cursul de Conștientizare a Vitezei. În spatele ei, pe Corporation Street, era cofetăria unde Ian intervenise și fusese rănit în timpul tulburărilor din 2011. Gândul la săptămâna aceea puse în mișcare o serie complexă de imagini din trecut... Amintirea ei cea mai vie – ciudat, chiar mai vie decât momentul din spital când Ian o ceruse de soție – se dovedi mersul la spital cu Helena, felul cum se căscase tăcerea între ele în mașină după ce ea rostise cuvintele de neuitat: „A avut mare dreptate, să știi. «Râuri de sânge». A fost singurul

care a avut curaj s-o spună". Era uluitor, îşi zise Sophie, cum îşi aminteau unii oameni discursul ăla, cum se cramponau de discursul ăla ţinut în faţa unui public din Birmingham de un politician născut la Birmingham, cum îi impresionase ca expresie a unui adevăr esenţial, însă de nerostit, şi cum le rămăsese ascuns în inimi, ca un cancer, cum supurase timp de... Dumnezeule, se făcuseră cincizeci de ani. O jumătate de secol! BBC îl redifuzase nu mai departe de săptămâna trecută, rostit de data asta de un actor, pentru a marca cincizeci de ani de la înfiinţarea postului (ca şi cum, îşi zise, era o aniversare care merita marcată), şi prinsese câteva minute din el la radio, iar mohoreala lui banală o deprimase, pe când glasul nazal şi cadenţele stranii ale lui Enoch Powell (în excelenta imitaţie a actorului) o făcuseră să îngheţe, însă astăzi în minte îi prinse contur un gând mai vesel: conştiinţa faptului că aici, în ziua asta însorită de aprilie, oamenii din Birmingham – în principal tineri – îşi vedeau bine mersi de viaţă, acceptând bucuros şi paşnic tocmai amestecul de culturi despre care mintea obtuză şi egoistă a lui Powell îşi imaginase doar că aveau să ducă la violenţă. Îşi aminti reacţia de dispreţ a lui Sohan, cu toţi acei ani în urmă, când Lionel Hampshire îşi zugrăvise compatrioţii ca fiind funciarmente primitori şi agreabili – exact opusul rasismului criminal de îngrijit şi de binecrescut al lui Powell –, dar nu se putu abţine să conchidă că scriitorul avusese dreptate, nu doar cu privire la englezi, ci la lume în general. Altminteri, unde mai era speranţa?

Porni în plimbare pe Waterloo Street, prin Victoria Square şi prin faţa locului unde fusese Biblioteca Centrală – acum dispărută – şi pubul The Grapevine – acum şi el dispărut –, până ieşi în Centenary Square, în faţa clădirii zvelte şi monumentale a noii biblioteci. Ajunsese la nici o sută de metri de apartamentul lui Ian, dar merse mai departe, prin International Convention Centre şi apoi în Brindley Place, unde rămase câteva minute pe podul peste canal, uitându-se la cumpărătorii care treceau pe maluri. Era ora prânzului şi oamenii începeau să caute locuri de luat masa. Sophie strângea telefonul în mâna ţinută în buzunarul jeanşilor şi tocmai se întreba, din nou, dacă să-l sune pe

Ian, când – aidoma unei prevestiri – simți o bătaie pe braț și se întoarse spre a da cu ochii de doi oameni pe care nu se aștepta deloc să-i vadă: doi oameni pe care-i recunoscu, dar cu care nu mai vorbise dinainte de despărțire: Grete, femeia care venea să deretice la doamna Coleman, și soțul ei, Lukas.

Erau încărcați cu pungi de cumpărături și îmbrăcați mult prea gros pentru vremea de vară. În plus, se pregăteau să meargă să ia prânzul la Pizza Express. O invitară să li se alăture.

La masă vorbiră doar despre lucruri neînsemnate – vremea, felul cum mergea restaurantul, noile magazine din centrul orașului – și evitară să aducă vorba despre lucrul (mai bine zis, persoana) care-i făcuse să se strângă laolaltă. Însă când terminară de mâncat și sosiră cafelele, Sophie îi întrebă dacă știau ceva despre Ian sau despre doamna Coleman. Întrebarea păru să provoace o anume stinghereală.

— Drept să-ți spun, zise Lukas, o vedem uneori pe Helena prin oraș, dar nu suntem în relații bune cu ea. Cât despre Ian...

— Nu cred c-a stat mult pe-aici în ultima vreme, adăugă Grete. În ultimele două luni, probabil.

— De ce spui asta? întrebă Sophie.

I se păru că exista un motiv anume.

Luke răspunse:

— S-a-ntâmplat ceva pe la începutul anului. A fost foarte urât... Foarte neplăcut pentru toți cei implicați.

— Am avut și noi un rol, zise soția lui. De fapt, de la noi a plecat. Ceea ce mă face să mă simt oribil, recunosc. Cred că Ian și mama lui s-au certat și totul a pornit, până la urmă, de la noi.

— Nu spune asta, interveni Lukas. Nu te învinovăți. Și nu *ne* învinovăți. N-a fost din cauza noastră. Tu ai fost victima, în caz c-ai uitat.

Tăcură amândoi. Sophie își dădu seama că fusese atins un subiect delicat, dar avea o curiozitate pârdalnică de-a ști mai mult.

— Dacă nu vreți să-mi spuneți... îi îndemnă ea prefăcut.

— Ba da, sigur că da, zise Grete. Chiar ar fi bine să știi. Nu știu cum stau lucrurile în clipa asta între tine și Ian, dar... cred că ți-ar plăcea să știi.

Sophie dădu din cap, îmboldind-o pe Grete din ochi. După o clipă sau două, aceasta continuă:

— Ţii minte magazinul din oraş, da?

— Da.

— Bun, asta s-a întâmplat în magazin în februarie. Era sâmbătă, pe la ora prânzului, şi ţin minte că era o zi destul de rece, aşa că nu preau erau clienţi – dar, după cum ştii, magazinul nu se aglomerează niciodată. Mă rog, nu contează. A-nceput aşa. Eram doar patru oameni în magazin. Doi dintre ei la tejghea, servind doi clienţi. Eu eram unul dintre clienţi. Celălalt era un bărbat cam de douăzeci şi cinci-treizeci de ani. Cred că venise de la cârciumă, fiindcă ne-am dat seama cu toţii că băuse, iar acum încerca să-şi mai cumpere alcool, câteva doze de bere. Şi eu cumpăram una-alta, pastă de dinţi, ştergare pentru vase, din astea. De asemenea, recunosc că eram cam nepoliticoasă şi făceam un lucru pe care nu-l fac de obicei, şi anume vorbeam la telefon în timp ce plăteam. Trebuie să spun că mă calcă pe nervi când fac alţii chestia asta, dar mă sunase soră-mea şi mă bucuram fiindcă n-o mai auzisem de multă vreme şi începusem să-mi fac griji. Aşa că vorbeam cu ea în timp ce plăteam şi ieşeam din magazin. În limba noastră, normal.

Între timp, băiatul ăstălalt, tânărul, era la ccalaltă casă şi părea să aibă probleme cu plătitul. Încerca să facă plata cu cardul şi POS-ul nu i-l accepta. Se certa cu femeia de la casă. Nu avea bani lichizi la el – doar cardul –, aşa că până la urmă a trebuit să accepte că nu putea să cumpere dozele de bere. Dar nu i-a convenit deloc. A smuls cardul din POS-ul mic pe care l-a trântit apoi pe tejghea şi pe urmă, când să plece, a dat cu ochii de mine. Mai bine zis, m-a auzit. A văzut că mă îndrept spre ieşirea din magazin, vorbind cu sora mea la telefon, vorbind într-o altă limbă, şi mi-a interceptat privirea. Nu mi-a plăcut cum se uita la mine, aşa că m-am uitat în altă parte, dar era prea târziu. Am ieşit din magazin şi chiar la plecare am văzut-o pe doamna Coleman apropiindu-se de mine pe trotuar, dar n-am apucat să ne salutăm, fiindcă deodată tânărul a-nceput să strige la mine. A urlat „Lasă dracu' telefonul!" şi pe urmă, după ce-am ieşit

amândoi şi am rămas în faţa uşii, m-a prins de braţ şi mi-a zis „Cu cine vorbeai?" şi „În ce limbă vorbeai?". Am strigat „Dă-mi drumul!", dar el a repetat „În ce căcat de limbă vorbeai?", pe urmă „În ţara asta se vorbeşte engleza" şi după aia m-a făcut curvă poloneză. N-am spus nimic, nu aveam de gând să-l corectez, m-am obişnuit oricum ca oamenii să mă creadă poloneză, am vrut doar să nu-l mai bag în seamă, dar nu s-a mulţumit cu asta, mi-a pus mâna pe telefon, mi l-a smuls, l-a aruncat pe jos şi a început să-l piseze cu picioarele.

Lui Grete i se umeziseră ochii şi-i tremura vocea în timp ce descria incidentul.

— A ţinut-o aşa cu tot felul de lucruri despre polonezi – nu pot să repet cuvintele pe care le-a folosit –, mi-a spus: „Nu mai trebuie să-i suportăm pe... ăştia ca voi" (a folosit alt cuvânt în loc de „ăştia") şi pe urmă a scuipat spre mine. Din fericire, nu în faţă, dar...

Tremurând acum vizibil, Grete şi-a prins capul în mâini. Lukas a luat-o în braţe. Sophie s-a întins peste masă şi a ţinut-o strâns de mână.

Grete a dat o vreme impresia că nu-şi poate termina povestea. Aşa că a continuat-o Lukas:

— Pe Grete a amărât-o rău episodul ăsta. Chiar a zguduit-o. A fost pentru prima dată – cum să zic, de la referendum simţiserăm amândoi o uşoară schimbare în felul cum ne vorbeau oamenii – unii oameni – sau în felul cum se uitau la noi când ne auzeau vorbind, chiar şi când vorbeam în engleză, dar asta a fost prima dată când s-a întâmplat aşa ceva, un lucru cu adevărat agresiv sau violent. Până la urmă, ne-am hotărât să mergem la poliţie şi să reclamăm incidentul. Tipul se suise în maşină şi plecase, fără să apucăm să-i luăm numărul sau mai ştiu eu ce, dar ne-am zis că o să fie destul de uşor de aflat. Însă ne-am gândit şi că ar fi de folos dac-am avea un martor, aşa că am hotărât să trecem pe la doamna Coleman, care asistase la toată scena.

Ne-am dus la ea acasă a doua zi dimineaţa, adică duminică, şi, când am ajuns, am văzut maşina lui Ian parcată în faţa casei.

— Sinceră să fiu, m-am bucurat, spuse Grete, care părea să-şi fi revenit măcar în parte, fiindcă dintotdeauna mi se păruse mai uşor să stai de vorbă cu Ian, care avea – sper că nu te superi dac-o spun – o fire ceva mai... prietenoasă decât doamna Coleman. Cum să zic, lucrasem ani buni pentru ea, stătusem atâta vreme în casa ei şi în tot timpul ăla nu se întâmplase nici măcar o dată...

— Ştiu ce vrei să spui, zise Sophie.

Grete surâse recunoscătoare şi continuă:

— Ei bine, chiar Ian a răspuns la uşă. A fost foarte bucuros să ne vadă, s-a purtat foarte cald şi amabil. El şi maică-sa băuseră un ceai în bucătărie. Veniserăm cu fetiţa noastră, cu Justina, şi, chiar dacă e foarte bine-crescută, n-am vrut deloc să-i deranjăm, aşa că Lukas s-a dus cu Justina în camera din faţă şi s-a jucat cu ea cât timp eu am vorbit cu Ian şi cu maică-sa. Ian m-a rugat să mă aşez şi mi-a oferit un ceai, dar l-am refuzat, oricum nu voiam să rămân foarte mult. Stăteam la masa din bucătărie între ei, dar abia dacă începusem să vorbesc şi doamna Coleman s-a apucat să strângă ceştile şi să le ducă la chiuvetă ca să le spele. Nu că n-ar fi ascultat, nu cred asta. Era mai degrabă ca şi cum ar fi ştiut deja ce aveam să spun şi ar fi vrut să-şi pregătească răspunsul. Pe scurt, i-am zis lui Ian ce se întâmplase – de fapt, vorbiseră deja despre asta, iar el fusese foarte cumsecade, foarte înţelegător –, după care am zis că voiam să mergem la poliţie şi am întrebat-o pe doamna Coleman dacă vrea să ne fie martor şi să confirme cele întâmplate.

Helena rămăsese la chiuvetă, cu mâinile cufundate în apă, uitându-se afară pe fereastra de la bucătărie. Ian i-a spus: „Aşa ar fi normal, mamă, nu? Doar ai văzut toată povestea".

La început n-a scos un cuvânt, dar într-un târziu a spus: „Da, am văzut".

Am aşteptat să mai spună şi altceva. Am aşteptat destul de mult.

La rândul ei, şi Sophie o aştepta pe Grete să continue. În ciuda zgomotului de tacâmuri din jur şi cu tot du-te-vino-ul din restaurantul aglomerat, auzea şi îşi imagina scena foarte clar: liniştea

teribilă din bucătăria aceea atât de familiară; curgerea potolită a apei în chiuvetă, cu Helena mișcându-și mâinile; ochii Helenei, de un albastru spălăcit, lichid, apos, privind cu încăpățânare spre grădina de trandafiri pe care-i plantase soțul ei cu ani în urmă: bobocii care încă nu se desfăcuseră, florile care încă nu explodaseră. Își aminti cum stătuse ea însăși acolo, în grădină, în ziua când o cunoscuse pe mama lui Ian. Își aminti ferocitatea cu care bătrâna o prinsese de braț, forța neobișnuită și fixitatea ochilor ei.

— În cele din urmă, continuă Grete, Helena a vorbit. A vorbit foarte încet; iar în voce i s-a simțit un fel de tristețe. O tristețe adevărată. Într-un fel, tocmai din cauza asta a durut atât. A spus...

Trase adânc aer în piept. Era clar că-i venea greu să repete cuvintele.

— A spus: „Una peste alta, cred c-ar fi mai bine dacă tu și soțul tău v-ați întoarce acasă". La început, pe cuvânt că n-am înțeles. Am crezut că se referea la casa noastră de la celălalt capăt al orășelului. Dar nu asta a vrut să spună. „Mă tem", a zis ea (și trebuie să recunosc, apropo, că mă nedumerește întotdeauna felul în care folosesc englezii formula asta, ca și cum le-ar fi cu adevărat frică să spună ceva rău, când de fapt bine-înțeles că persoana care ar trebui să se teamă este cea căreia i se vorbește – e un lucru ciudat, nu cred că-l mai găsești în altă limbă), oricum, „Mă tem", a zis Helena, „că lucrul care s-a întâmplat ieri o să continue să se-ntâmple, într-un fel sau altul. Era clar că avea să ajungă aici. Era inevitabil". „Inevitabil?" am repetat eu. Dar ea n-a mai spus nimic.

Am rămas acolo, încercând să asimilez ce-mi zisese cu câteva clipe mai devreme. De fapt, nu-mi mai găseam cuvintele. Pe urmă Ian a zis ceva de genul „Mamă, nu te roagă decât să le spui oamenilor ce s-a-ntâmplat", dar eu m-am ridicat în picioare, l-am oprit și i-am zis: „E-n regulă, Ian. Mama ta a vorbit pe șleau. Știu foarte bine ce vrea să-mi transmită. O să plec".

Am ieșit repede din bucătărie și am intrat în camera de la stradă, unde Lukas și Justina se jucau. Am luat-o de mână pe fiică-mea, i-am spus „Hai, trebuie să plecăm" și am condus-o spre ușa de la intrare. El – o privire spre Lukas – m-a urmat,

fără să priceapă ce se întâmpla. Ian ajunsese la uşa de la intrare şi a încercat să mă oprească, dar am trecut pe lângă el şi am dus-o pe Justina la maşină.

— Şi eu m-am îndreptat spre maşină, zise Lukas, ca să încerc să-ntreb ce se întâmplase. Dar Grete n-a vrut să-mi spună. O lega pe Justina în scăunelul pentru copii şi nu voia să vorbească. Dar uşa de la intrare rămăsese deschisă, aşa că m-am întors înăuntru. Am străbătut coridorul şi, când am intrat în bucătărie, Ian şi maică-sa se certau înfiorător.

— El ce spunea? întrebă Sophie.

— Nu mai ţin minte. Ridicaseră vocea amândoi – nu ţipau de-adevăratelea unul la altul, dar... cu siguranţă erau foarte furioşi. Era o ceartă aprinsă. Dar nu-mi mai aduc aminte ce spuneau.

*

— Mi-am dat seama că lucrul care-o revoltase de fapt, îi spuse Ian lui Sophie mai târziu în noaptea aceea, pe când erau amândoi în pat, iar el îi urmărea delicat cu degetele conturul moale al umărului dezgolit, a fost pur şi simplu că n-am sprijinit-o. Asta voia de la mine. Asta aştepta. Sprijin necondiţionat.

Îi sărută acum umărul, după care îşi trecu mâna peste podişul plăcut al pântecului, simţind denivelarea subtilă a buricului, până când mâna ajunse să i se odihnească pe curbura şoldului.

— Îmi spunea întruna „Tu de partea cui eşti?" „De partea cui?" Aşa punea problema. Nu-mi vine să cred că nu observasem până atunci – că aşa îşi trăise de fapt toată viaţa. Într-o stare de război nedeclarat.

Sophie îl mângâie pe coapsă. Îi plăcea să-l poată atinge din nou: muşchii, pielea, firele de păr deschis şi moale din interiorul coapsei şi cele mai aspre şi mai dese din locul de care se apropie cu mâna.

— Când ai vorbit ultima dată cu ea? întrebă ea.

— În dimineaţa aia. Acum două luni.

O sărută.

— O să trebuiască s-o îmbunezi.

— Până la urmă, da. Dar – o sărută din nou – n-o să mai fie niciodată ca până acum.

— Nici la noi, zise Sophie, cu inima începând să i-o ia razna când îi simți mâna cuprinzându-i sânul.

— Dar cel puțin te-ai întors, spuse Ian, sărutând-o încă o dată, iar apoi mângâindu-i ușor linia maxilarului cu buzele. Nu-i așa?

— Mai vedem, răspunse Sophie.

*

— Ce-o să faceți acum? întrebase Sophie după ce ieșise din restaurant cu Lukas și Grete și se oprise în bătaia soarelui.

— Acum? zisese Lukas, uitându-se la ceas. Păi, niște cumpărături și pe urmă înapoi...

— Nu vorbesc de după-masa asta, spusese Sophie. Vorbesc de... O să rămâneți în oraș?

— De fapt, răspunsese Grete, o să-i urmăm sfatul doamnei Coleman.

— Nu! Nu puteți să plecați din cauza chestiei ăleia.

— Nu e din cauza chestiei ăleia, zisese Lukas. Pur și simplu simțim...

— Nu că ne-am fi dezîndrăgostit de Anglia... adăugase Grete.

— Numai că... Ni se pare că acum am putea să avem o viață mai ușoară în alte țări.

— Ce alte țări?

— Încă nu știm. Avem timp berechet să ne hotărâm. Ne-am scos casa la vânzare, dar putem să rămânem în ea până la sfârșitul lui august.

Sophie îi privise cum stăteau de mână lângă canal și își dăduse seama că avea în față doi oameni care luaseră deja decizia.

— E cumplit de trist, comentase ea.

— Nu foarte, replicase Lukas. E bine s-o iei din loc mereu.

— Și tu ce-o să faci? întrebase Grete.

O îndemnaseră amândoi, cât de insistent putuseră, să se întoarcă la Ian cât mai repede. Dar Sophie se decisese să acționeze și mai rapid. Așa că, după ce-și luaseră rămas-bun în fața intrării de la Birmingham Rep[1], iar ea le urmărise cu privirea siluetele care se făceau tot mai mici în timp ce treceau pe lângă Hall of Memory, spre Paradise Place, se îndreptase spre spatele teatrului și pornise încet, dar fără ca hotărârea să i se clatine, spre blocul în care ea și Ian își petrecuseră anii de căsnicie. Ținea minte, bineînțeles, codul din patru cifre de la intrarea comună. În plus, păstrase o cheie a apartamentului – însă de data asta nu o folosise. În schimb, sunase la ușă, iar când Ian venise s-o deschidă, cu aerul întrebător și vag iritat al cuiva care tocmai fusese întrerupt când se transmitea un meci de fotbal la televizor, se mărginise să-i spună:

— Salut, străine!

1. The Birmingham Repertory Theatre, teatrul municipal din Birmingham.

43.

Mai 2018

Coriander își dăduse examenele de an și aștepta rezultatele. Poate într-o încercare de a-și omorî timpul – sau chiar, cine știe?, de-a construi o punte cu tatăl ei –, acceptase până la urmă să petreacă o zi sau două cu Doug și Gail la casa din Earlsdon. Vizita se dovedi stresantă, dar în linii mari obișnuită și caracterizată printr-o politețe încordată din toate părțile. După încheierea ei, pe 17 mai 2018 seara, merse pe jos cu Doug până la gara din Coventry: ea se întorcea la Londra, el mergea la Birmingham ca să ia parte (cu sentimentele amestecate care însoțesc mereu asemenea ocazii) la o reuniune a foștilor elevi. Aveau de mers douăzeci de minute sub lumina blândă a unui asfințit de vară, iar Coriander impuse un ritm alert.

— Nu poți să mergi un pic mai încet? zise Doug, pe când ea zorea mai departe, la doi-trei metri în fața lui. Oricine-ar crede că ți-e rușine să fii văzută mergând alături de mine.

— Îmi e.

— Încântător!

— La ce te-aștepți? replică ea. E din cauza smochingului. Un costum de pinguin. Arăți ca un membru al clasei conducătoare care și-a plătit locul. E jenant.

— Nu sunt eu de vină că se cere etichetă.

— Hai, te rog! Altădată i-ai fi băgat în mă-sa și te-ai fi dus la costum și cravată. Ai ajuns un eschivționist în toată regula acum, la bătrânețe.

Doug se grăbi s-o prindă din urmă.

— La vârsta medie, te rog frumos. Nu sunt bătrân.

— Mă rog.

O luă pe după umeri și răsuflă ușurat că, măcar un minut sau două, nu încercă să se desprindă.

— O să fie și Benjamin? întrebă ea.

— Da. De ce? Ai vreun mesaj pentru el?

— Nț.

— Fiindcă, dac-ai avea, i l-aș putea transmite, iar el i l-ar transmite lui Sophie.

Se uită la fiica lui, pe fața căreia nu se citea nimic.

— Ar putea fi... ăăă, știu eu? ...niște scuze sau așa ceva.

— Dac-aș fi făcut ceva rău, m-aș scuza, spuse Coriander.

— I-ai luat un an din viață.

— Un an în care a scris o carte și a realizat o serie de emisiuni TV. Între timp, șaptezeci la sută dintre oamenii din țara asta se gândesc la sinucidere. Știu de partea cui sunt. Las-o baltă, tată! N-o să se-ntâmple.

La gară se sărutară de rămas-bun, iar el străbătu pasarela care ducea la peronul rezervat trenurilor spre Birmingham. Un tren sosi aproape imediat, dar rămase în gară câteva minute. Asta însemna că Doug, care se așeză la fereastră, își vedea foarte bine fata, care își aștepta trenul pe peronul de alături. Tăria ei de caracter, încăpățânarea, refuzul de-a face compromisuri i se citeau limpede în atitudine și în postură: felul cum stătea pe peron, semiîncruntătura pe când scruta nerăbdătoare orizontul, atitudinea glacială față de ceilalți pasageri. Doug spera că, mai devreme sau mai târziu, avea să nu mai fie supărată pe lume în general și pe lumea pe care i-o lăsase moștenire generația lui în special. Vorbiseră despre scuze, însă își dădu seama acum că *el* era cel oprimat de însuși sentimentul permanent că datora scuze: ei, în primă instanță, iar apoi tuturor prietenilor și contemporanilor ei. Oare chiar atât de rău o zbârciseră Doug și cei ca el? Poate că da. Țara se afla acum într-o situație nenorocită: cu capsa pusă, divizată, icnind sub presiunea unui program de austeritate care părea să nu se mai termine. Poate că era

inevitabil să fie disprețuit de Coriander pentru rolul lui, oricât de mic, în toate astea. Poate că era timpul să învețe *el* de la *ea*, să-și aducă aminte că existau câteva principii care nu trebuiau niciodată abandonate sau diluate și că nu era neapărat un lucru nobil să gravitezi spre centru, în căutarea unei vieți tihnite...

Din instinct, trase de papionul care-i strângea gâtul până la limita sufocării. Tocmai era pe punctul să-l desprindă, dar se stăpâni. În fond, se pricepea să recunoască gesturile inutile.

*

Pe când trecea pe aleea principală a Liceului King William, experimentând fluxul proustian al amintirilor la fiecare pas și la fiecare privire într-o parte și în alta (laboratorul de fizică la dreapta, tărâmul cândva interzis al Liceului de Fete la stânga), Doug îl văzu pe Benjamin la câțiva metri în față, parcându-și mașina și încuind portiera. Merseră împreună până la vechea sală de mese, unde un banner policrom anunța că „Liceul King William spune bun-venit promoției 1978", și-i găsiră pe Philip Chase și Steve Richards așteptându-i deja la capătul uneia dintre mesele lungi, cu banchete.

— Cine *dracu'* sunt toți oamenii ăștia? întrebă Steve, uitându-se în jur la marea de păr tot mai rar, ochelari cu rame de sârmă, umeri gârboviți și burți în creștere. Nu recunosc pe nimeni. Toți arată la fel.

— Cică vin și o parte din profesori. Domnul Serkis a zis c-o să ajungă.

Steve râse.

— Îmi place că încă-i spui „domnul".

— Ia uite! vorbi Phil. Ăla nu-i Nick Bond?

— Nu, nu e el. E David Nagle. L-aș recunoaște oriunde.

— Să mergem să-i salutăm?

— Prefer să nu. N-am avut nimic în comun acum patruzeci de ani. Cu atât mai puțin avem astăzi.

— Păi, atunci ce căutăm aici? De ce-am venit? Am fi putut să ne ducem frumușel la un chinezesc.

— Motivul pentru care am venit eu e acolo, spuse Doug.

Ceilalți se opriră din vorbit și-i urmăriră privirea îndreptată spre ușa sufrageriei, pe care tocmai intrase Ronald Culpepper. Era adâncit în conversație cu actualul director al liceului, care i se adresa cu deferență, conducându-l spre locul din centru al mesei de onoare.

— Ai bătut atâta drum, întrebă Steve, nevenindu-i să creadă, ca să-l auzi pe dobitocul ăsta cum vorbește despre – luă hârtia pe care fusese tipărit desfășurătorul – „Oportunități globale în Anglia post-Brexit"?

— Nu, răspunse Doug. Am venit fiindcă am de gând să stau de vorbă cu el între patru ochi la sfârșitul întâlnirii. Cât despre mizeria aia de alocuțiune, habar n-am ce-o să faceți voi, dar eu n-o să stau s-o ascult.

Unind vorba cu fapta, de îndată ce terminară desertul și președintele Imperium Foundation se ridică în picioare, Doug conduse o ieșire bine coordonată de la capătul unde se aflau al mesei. Îl urmară Philip, Steve și Benjamin, care părăsiră sala de mese cu un zgomot atent orchestrat de tacâmuri și de banchete trase în spate, chiar în clipa când Culpepper se pregătea să vorbească. Ceilalți cincizeci sau șaizeci de invitați se întoarseră să se uite la ei pe când își croiau drum spre ieșire. Gestul era copilăresc, dar profund satisfăcător. Și era o ușurare că, după atâta mâncare grea și vin roșu ieftin, ieșeau la aer curat și se bucurau de ultimele minute ale soarelui la asfințit.

Porniră pe aleea care șerpuia în jurul clădirilor școlii – majoritatea din epoca interbelică a cărămizii roșii și foarte cunoscute, altele, ceva mai recente și ciudat de nefamiliare: cel care ieșea în evidență era noul centru pentru rugăciuni, construit spre a-i găzdui pe cei treizeci la sută din băieții de la King William care practicau credința islamică. În scurt timp ajunseră la taluzul care ducea la terenurile de sport, unde buturile de rugbi se ridicau spectral și impunător în amurgul de vară, ca niște monumente neexplicate ale unei civilizații străvechi. Se așezară pe iarbă, la fel cum făcuseră cu aproape patruzeci de ani în urmă, într-o după-amiază încinsă de vară de la sfârșitul ultimului

trimestru, când Doug le adusese să bea câteva doze de bere, dar Benjamin se abținuse, cu un aer afectat și conștient de răspunderile lui de monitor. Amintirea acelei după-amiezi îl făcu acum să zâmbească și-l împinse pe panta evocărilor.

— Țineți minte, spuse el, uitându-se spre nord, în direcția zidului care împrejmuia bazinul de înot în aer liber, ascuns lângă capela școlii, cum ne obligau să înotăm în pielea goală dacă ne uitam costumul de baie?

— O, da, zise Phil.

— Chestia uimitoare, spuse Steve, e cum i-au lăsat părinții noștri să scape basma curată. Acum ar veni poliția și cei de la protecția copilului. Sau, cel puțin, așa am spera.

— Adevărat, zise Phil. Multe dintre chestiile care treceau drept normalitate în anii șaptezeci ar fi definite ca abuzuri astăzi.

— Mă rog, am scăpat teferi, în orice caz, zise Benjamin, la care Doug spuse doar „Oare chiar am scăpat?", și un timp întrebarea pluti în aer, fără să i se răspundă și fără să i se poată răspunde.

— E plăcut să te uiți înapoi din când în când, spuse într-un târziu Benjamin, parcă pentru a se apăra.

— Nostalgia e boala englezilor, zise Doug. Obsedați de afurisitul ăsta de trecut, așa sunt englezii – și uite unde ne-a adus chestia asta. Vremurile se schimbă. Adaptează-te.

— Mă rog, *tu* n-o faci, zise Benjamin.

— Poftim?

— Tu nu prea te schimbi. Văd că faci în continuare generalizări enorme despre caracterul național al englezilor. „Subtilitatea e boala englezilor" – ultima dată asta ai spus.

— Ce? Când am zis eu asta?

— Aici, acum patruzeci de ani, când ne certam pentru un titlu din revista liceului.

— Am zis eu „Subtilitatea e boala englezilor"?

— Dap.

— Țin minte, spuse Phil. A fost când am scris articolul ăla despre cum a luat-o Eric Clapton pe urmele lui Enoch Powell în timpul concertului de la Odeon.

— Cum poți să-ți aduci aminte de un lucru care s-a-ntâmplat cu atâta timp în urmă? întrebă Doug. Exact ce spuneam – sunteți obsedați de trecut. Vi-l amintiți mult prea bine și vă gândiți la el mult prea mult. E timpul s-o luăm din loc. Trebuie să ne concentrăm pe viitor.

— De acord, zise Steve.

— Am o editură cu profil istoric, spuse Phil. Sunt obligat să mă gândesc la trecut.

— Pe când eu sunt foarte axat pe viitor, dacă vreți să știți, zise Benjamin. Am luat o hotărâre de căpătâi.

Doug pufni.

— Zău? O să-ncepi să cumperi carnete verzi în locul ălora albastre, nu?

Ceilalți râseră, dar Benjamin îi făcu să se oprească, anunțând:

— Lois și cu mine ne mutăm în Franța.

După ce le savură mirarea preț de câteva clipe, continuă:

— L-a părăsit pe Christopher. Nu vrea să mai stea în sau aproape de Birmingham. Nu vrea să mai stea în țara asta. Însă nu vrea să fie singură. Așa că i-am zis că merg cu ea. O să găsim un loc în Provence – avem banii de pe casa lui tata și de pe a mea. Lois își dorește ceva suficient de mare ca să putem primi musafiri. Musafiri plătitori.

Se uită pe rând la fețele lor. Acum păreau mai degrabă sumbre decât șocate.

— Sunteți bine-veniți cu toții, oricând aveți chef, îi asigură el. O să vă fac reducere.

Întunericul se întindea repede peste terenurile de sport. Din sala de mese se auziră niște aplauze îndepărtate. Doug se ridică în picioare, scuturându-și iarba de pe pantalonii costumului de seară. Îl atinse pe umăr pe Benjamin.

— Se pare că faci ce trebuie, frate, spuse el. Dar acum trebuie să mă scuzi. Cred că discursul e pe terminate și mă-ndoiesc că Ronnie o să mai stea mult. Ar cam fi timpul pentru mica noastră discuție. Ne vedem mai târziu, băieți.

Pe când Doug se îndrepta în direcția aplauzelor tot mai slabe, Steve strigă după el:

— Nu face vreo prostie!

*

Instinctul lui Doug se dovedi corect. Ronald Culpepper, în deplină și suplă glorie, aștepta deja în afara sălii de mese, cu impermeabilul pus pe brațul smochingului și cu lumina unui felinar ricoșându-i de pe scăfârlia cheală, în timp ce șoptea la telefonul mobil. „Își cheamă șoferul", își zise Doug, ghicind – corect și de data asta – că un invitat atât de distins n-ar fi venit la liceu cu mașina personală și, cu atât mai puțin, cu un Uber. Pesemne că în câteva minute avea să apară un Mercedes sau așa ceva care să-l ducă acasă. Doug trebuia să se miște repede.

Culpepper îl reperă și-l recunoscu în clipa când ajunsese la câțiva metri de el și își recompuse imediat trăsăturile într-o expresie de dispreț resemnat. Cei doi foști adversari se salutară fără să-și strângă mâinile.

— Ronald, spuse Doug.

— Douglas, spuse Ronald.

— Ne părăsești deja? Nu stai la autografe?

— Dacă ești invidios, zise Culpepper, că m-au ales pe mine să vorbesc în fața adunării, și nu pe tine, poate-ar trebui să te gândești care dintre noi reflectă mai bine valorile liceului. Sigur, ție îți rămâne să-ți sileștí prietenii să pună în scenă un gest de răzvrătire jalnic. Care n-a impresionat pe nimeni, apropo. Oamenii au fost, în cel mai bun caz, jenați.

— Am plecat din motive medicale. Știam că ne-o ia tensiunea la vale dacă te ascultăm douăzeci de minute.

Culpepper îi zâmbi compătimitor.

— Duci aceleași bătălii de altădată, nu, Doug? Au trecut patruzeci de ani, și nu s-a schimbat nimic.

— Patruzeci de ani nu înseamnă mare lucru în tabloul de ansamblu al lumii. Iar bătălia nu e „de altădată". E aceeași bătălie. Bătălia nu se schimbă niciodată.

— Poate pentru tine. Unii dintre noi evoluează.

Culpepper se uită la ceas. Șoferul întârzia mai mult decât ar fi fost dispus să tolereze.

— Tu cum ai evoluat în ultima vreme? întrebă Doug. Zi-mi ceva despre Imperium Foundation și despre ce reprezintă.

Calmul lui Culpepper se clătină o clipă la auzul acestui nume, însă bărbatul şi-l recăpătă suficient de repede.

— Este un *think tank* extrem de respectat, spuse el. Există informaţii la liber despre el în mediul online.

— Cine-l conduce?

— Dacă-ncerci să identifici o conspiraţie sau un cartel secret, ai ghinion, zise Culpepper, pornind pe aleea care ducea spre porţile şcolii. Suntem doar un grup de oameni de afaceri englezi obişnuiţi, care încearcă să facă ce e mai bine pentru ţara lor în toate modalităţile posibile. Probabil că nici măcar unul ca tine n-ar avea ceva de obiectat.

— Corect. N-aş avea. Asta, dac-aş crede o iotă.

— Problema ta, Anderton, zise Culpepper, oprindu-se brusc şi întorcându-se spre Doug, este că nu ţi-ai dat niciodată silinţa să-nţelegi afacerile, nu ţi-ai dat niciodată silinţa să-nţelegi patriotismul. Nici tu, nici ceilalţi comentatori liberali. Dac-ai face-o, ţi-ai da seama că sunt două lucruri care pot foarte bine să meargă mână-n mână. Să ştii că-ţi citesc articolele. Întotdeauna e interesant să vezi ce gândeşte opoziţia. Dar mă tem că n-am căzut pe spate niciodată. Analizele tale sunt superficiale, iar de la referendum încoace a putut toată lumea să vadă ceea ce unii dintre noi văzuseră deja de mult: tu şi ciracii tăi prefăcuţi şi anti-*establishment* sunteţi de fapt noul *establishment*, iar acum poporul s-a întors împotriva voastră şi chestia asta nu vă place.

Doug se gândi o clipă şi pe urmă clătină din cap.

— Regret, Ronnie, dar n-o cumpăr.

— Ce să cumperi?

— Vezi tu, chestia e că, ori de câte ori aude pe cineva ca tine vorbind despre „popor", detectorul meu de căcat înnebuneşte. Mi se pare că ţi-ai petrecut toată viaţa de adult încercând să stai cât mai departe cu putinţă de „popor". Mergi cu transportul în comun, apelezi la sistemul de sănătate publică, îţi trimiţi copiii la şcoli de stat? Bineînţeles că nu. Ultimul lucru pe care ţi-l doreşti e să intri în contact cu proletarii. Dar Brexitul a fost visul tău erotic de ani de zile, dintr-un motiv sau altul, iar acum, de îndată ce „poporul" îţi livrează lucrul pentru care te-ai rugat,

dintr-odată nu mai poți de dragul lui. Te bucuri că-l poți folosi la fel cum te folosești de toată lumea. Așa lucrează ăștia ca tine. Dar sper că-ți dai seama că de data asta te joci cu focul.

— Mă joc cu focul? Dumnezeule, ce-ți mai place să dramatizezi.

— Nu dramatizez. Știm cu toții că la ora asta e multă furie în țară, iar ca să-ți atingi scopul trebuie să ai grijă s-o alimentezi mai departe. Numai că oamenii își arată furia în feluri diferite. Unii mormăie-n ceai, se excită la ce citesc în *Daily Telegraph*, votează pentru Brexit și gata. Dar alții ies pe stradă dimineața, cu o grămadă de cuțite ascunse în vesta antiglonț, și-și omoară parlamentarul din circumscripție, iar asta nu mai e atât de bine, nu? Și, cu cât ziarele ațâță mai mult furia, folosind cuvinte ca „trădare", „răzvrătire" și „dușmanul poporului", cu atât crește probabilitatea ca lucrurile astea să se repete.

Ajunseseră la capătul aleii de la liceu. Culpepper se uită deja disperat în stânga și în dreapta pe drumul principal, dar încă nu se vedea nici urmă de mașină.

— Nu-mi dau seama, spuse el, ce-are a face asta cu...

Ajunse la jumătatea frazei, când Doug îl prinse de papionul pe care-l folosi ca să-l tragă brutal spre el, până stătură față în față:

— Știi cine-i Gail Ransome, Ronnie? Știi cu cine trăiește de o vreme? Pun pariu că știi. Știi cum e când femeia pe care-o iubești îți plânge-n brațe fiindcă primește amenințări cu moartea toată ziua? Când plânge fiindcă fiică-sa se cacă pe ea de frică?

Trase și mai tare de papion, răsucindu-l până când Culpepper începu să se învinețească ușor la față:

— Ia zi. Știi? Știi?

— Dă-mi drumu-n gura mă-tii de-animal!

Cuvintele îi ieșiră din gură gâfâit și sugrumat. Se uitară unul la altul, ochi în ochi, zece secunde sau poate mai mult, pe când fața lui Culpepper devenea din ce în ce mai purpurie. În cele din urmă, Doug își slăbi strânsoarea, tocmai când un BMW mare și negru se oprea lângă ei la bordură. Fără vreun alt cuvânt, Culpepper trase de portiera din spate și se sui în mașină,

masându-şi cercul de roşeaţă din jurul gâtului, unde-i intrase gulerul în carne. Se uită furios la Doug în timp ce maşina pleca, dar nici unuia nu-i veni vreo replică de adio. Mirosul greu de ură rămase în aer chiar şi după ce maşina dispăru din vedere.

*

Între timp, şi Benjamin pornise într-o misiune personală; numai că a lui era mult mai contemplativă. Reparcurgând drumul care i se întipărise în minte, chiar dacă trecuseră între timp atâtea decenii de când îl făcuse ultima dată, intră în clădirea principală a liceului şi urcă pe scări până la coridorul de la etaj, unde, în partea stângă, o intrare mică şi arcuită ducea spre alte trepte de piatră, mult mai abrupte şi cu un aer pronunţat ocult. Era intrarea spre coridorul Carlton, o secţiune a liceului unde pe vremea lui aveau acces doar elevii din clasa a zecea, însă, chiar şi dintre ei, doar puţinii aleşi. Prima încăpere prin dreptul căreia treceai, pe stânga, era pe atunci tocmai sala de întruniri a Clubului Carlton, unde minoritatea privilegiată care fusese aleasă în acea organizaţie de elită (de o comisie secretă, ale cărei motivaţii nu erau explicate niciodată) se putea răsfăţa în fotolii de piele, citind exemplare din *The Times*, *The Telegraph*, *Punch*, *The Economist* şi orice alte publicaţii considerate lecturi potrivite, în acele vremuri ale inocenţei, pentru viitorii lideri ai ţării. Acum locul părea să semene cu o simplă cameră de zi pentru mai mulţi elevi din clasa a zecea. Benjamin se furişă pe lângă ea, în orice caz, şi se îndreptă direct spre două camere care se găseau exact la capătul coridorului, unde luminile fuseseră deja aprinse de un vizitator de mai devreme. Aici, în după-amiezile de vineri, el şi prietenii lui redactau, în fiecare săptămână, revista liceului, cunoscută drept *The Bill Board*. Aveau loc dispute editoriale energice, în care Doug încerca mereu să imprime revistei o direcţie mai pronunţat politică, pe când Benjamin se ocupa de chestiunile de importanţă culturală şi literară care aveau să-l frământe – cu prea puţin folos – în tot cursul vieţii. Prima

încăpere era dominată de masa mare, solidă şi dreptunghiulară la care stăteau cu toţii. Benjamin se uită prin cameră şi pe urmă se apropie de fereastră, ca să vadă dacă priveliştea avea să-i trezească amintiri. La început nu-şi zări decât imaginea reflectată, de bărbat între două vârste, aşa că învârti un întrerupător – un gest care păru să cufunde pe neaşteptate întregul coridor în cvasiîntuneric. Ducându-se în a doua cameră, desluşi imediat scaunul şi biroul unde stătea şi îşi scria cronicile de teatru şi de carte. De acolo priveai peste acoperişurile liceului şi, dincolo de ele, vedeai cei doi stejari înalţi care flancau aleea de sud şi care astăzi stăteau nemişcaţi şi vigilenţi în aerul încremenit al verii.

Benjamin se aşează pe scaun şi se uită pe fereastră. Afară încă nu se întunecase de tot; lumina discretă era blândă, mângâietoare şi, după câteva clipe, se simţi învăluit de plăcerea familiară şi liniştitoare de-a rămâne singur. Fusese bine că se văzuse cu prietenii, bineînţeles, însă el, unul, prefera oricând solitudinea asta. Deşi era nu de puţine ori plictisit de propriile sale gânduri, găsea un fel de alinare în traseele şi tiparele lor previzibile. Chiar aici, pe scaunul ăsta, stătuse de unul singur după ce toţi colegii lui plecaseră, într-o după-amiază rece de vineri din februarie 1977; până când îşi dăduse seama că nu era deloc singur şi că Cicely Boyd îl aştepta în camera de alături: aşezată – sau mai degrabă ghemuită – la masa redacţiei, cu spatele la uşă şi cu un picior gol îndoit sub fund, cu vestitul păr de aur prins într-o coadă de cal care-i ajungea până aproape de noadă. Primul lucru care-i semnalase prezenţa (prezenţa ei spectaculoasă, care avea în scurt timp să-i schimbe viaţa) fusese mirosul fumului de la ţigările ei. Amintirea rămăsese atât de puternică – şi imaginea, atât de vie –, încât aproape că simţi din nou mirosul de fum. Aproape că simţi că-l vede, plutind prin încăpere, mişcându-se în spirale şi arabescuri spre birou şi în faţa ochilor lui...

Lui Benjamin i se tăie respiraţia şi se răsuci pe călcâie. O siluetă stătea în spatele lui, pe un scaun, cu spatele la perete. O siluetă neclară şi amorfă, a cărei singură trăsătură desluşită era punctul de lumină portocalie care lucea la capătul unei ţigări. O siluetă care rosti acum un cuvânt prevestitor de rele, încet,

dar cu o hotărâre deconcertantă, pe când expira o nouă dâră de fum de țigară și o trimitea prin cameră:

— *Stafii...*

Benjamin recunoscu vocea, iar când silueta se aplecă în față pe scaun, îl recunoscu și pe vorbitor. Era domnul Serkis.

— Stafii, Benjamin, nu? repetă el. Amintiri despre ce-a fost altădată.

Își târî scaunul în față până când lumina slabă de pe fereastră căzu pe chipul lui ridat și liniștitor.

— Ce faceți aici? întrebă Benjamin.

— Ce faci și tu, cred. Retrăiesc zilele de demult. Vânez stafii.

— M-ați speriat.

— Îmi pare rău. O țigară?

— Nu, mulțumesc.

— Nu mai ești la școală. N-au cum să te mai consemneze.

— Nu fumez. N-am fumat niciodată.

— Foarte înțelept, spuse domnul Serkis. Foarte plicticos, dar foarte înțelept. Înțelepciunea e de multe ori plicticoasă, ai observat? Mai bine să fii un idiot amuzant decât un bășinos bătrân și plictisitor. Eu, unul, știu în ce mă transform.

Se ridică să se plimbe agale prin camera întunecoasă.

— Ei bine, de-aici a-nceput totul, nu? Te-ai gândit vreodată c-o să stai din nou aici, cu fostul tău profesor de engleză?

— Nu mă mai miră nimic din ce se-ntâmplă, spuse Benjamin. Și nimeni nu poate să prevadă viitorul.

— Adevărat. Numai că eu am știut c-o să ajungi departe. N-am avut nici cea mai mică îndoială.

— Serios? Chiar credeți c-am ajuns departe? Doug, poate... Despre noi, ceilalți, nu sunt foarte sigur.

— Ți-am citit cartea până la urmă, replică domnul Serkis. După ce-ai scos toate mizeriile, a rămas o mică bijuterie. Mică, dar perfectă ca formă. Ar trebui să fii mândru de tine.

— Nu-i mare lucru, zise Benjamin trist. Până la urmă, n-am lăsat cine știe ce urmă, nu? O cărticică pe care au citit-o câteva mii de oameni.

— O să fie și altele, spuse domnul Serkis.

— Nu prea cred.

— S-ar putea să ai nevoie de zece ani. Sau de douăzeci. Dar o să scrii și altceva, nu-ți face griji.

— Și pân-atunci? Ce-ar trebui să fac?

— Ce vrei să faci?

— Lois și cu mine ne mutăm în Franța.

— Perfect.

— Da, dar ce-o să fac după ce-o să ajung acolo?

Domnul Serkis trase un ultim fum din țigară, după care o stinse într-o ceașcă de ceai de pe biroul lui Benjamin.

— N-ai fost atent, întrebă el, ultima dată când ne-am întâlnit?

— Sigur c-am fost atent.

— Ți-am zis atunci ce-ar trebui să faci. A fost ultimul lucru pe care ți l-am zis. Ți-am spus c-ar trebui să-ncepi să predai.

Benjamin râse.

— Am crezut c-a fost o glumă.

— A fost. O glumă serioasă.

Văzând că i se răspunde prin tăcere, domnul Serkis continuă:

— Ai fi un profesor bun. Mereu am crezut asta.

— Și ce-aș preda în Franța?

— I-ai învăța pe oameni să scrie. Să scrie și să editeze. Știi să le faci pe amândouă. Și toți vor să fie scriitori în ultima vreme, n-ai observat? „Fiecare om are o carte înăuntrul lui." Așa se spune acum. Problema e că nu prea știe nimeni cum s-o scoată la iveală. La asta ai fi bun.

Benjamin se gândi o vreme. La început păruse o idee trăsnită, dar poate că avea sens.

— „Școala de scriere Benjamin Trotter", spuse el, gândind cu voce tare.

— În locul tău, aș găsi un nume mai fâșneț, zise domnul Serkis. De fapt, n-ar fi greu.

Îl atinse pe Benjamin între omoplați – ceva între bătut pe spate și masaj.

— Hai să mergem la prietenii tăi. S-ar putea să fie ultima dată când ne vedem cu toții. Măcar să ne facem un selfie.

44.

Lenchford Inn se găseşte pe malul stâng al râului Severn, la ieşirea din orăşelul Shrawley din Worcestershire. Într-o seară de marţi din iunie 2018, Benjamin şi Jennifer se întâlniră acolo să bea ceva. Ultimul lor pahar împreună, după cum avea să se dovedească. Era o seară frumoasă de vară, cu soarele apunând fără grabă peste râu şi scăldându-i suprafaţa într-un arămiu profund, pe când ciocârliile şi vrăbiile zburau încoace şi încolo pe deasupra apei. După ce băură, se plimbară pe cărarea care ducea spre nord şi urma cotitura uşoară a râului. Nu mergeau de mână sau la braţ – nu era stilul lor –, dar erau foarte aproape unul de altul şi încercau amândoi un fel de consolare când şoldurile, coapsele sau umerii li se atingeau din când în când. Aceste contacte uşoare erau mementouri subtile şi bine-venite ale intimităţii lor fizice.

În cele din urmă, cu tristeţe în suflet, Benjamin făcu ce nu putea să mai amâne: îi spuse lui Jennifer că avea de gând să se mute în Franţa cu sora lui. Ea primi vestea cu mai multă stăpânire de sine decât s-ar fi aşteptat el.

— Păi, e grozav! zise ea. Mă rog, o să-mi fie dor de tine, normal, dar... Asta e, felicitări! Sunt sigură că ştii ce faci.

— Sper c-o să vii să mă vezi.

— Sigur c-o să vin, spuse Jennifer şi se uită la el. Iartă-mă, te aşteptai să am o reacţie mai dramatică? Nu uita că mi-ai mai făcut vânt o dată – acum patruzeci de ani – şi nu mi-a păsat foarte mult nici atunci.

Cu toate astea, nu suporta să-l vadă atât de abătut.

— Oricum, acum nu prea-mi faci vânt, nu? Ne-am văzut doar o dată pe lună sau așa ceva. Chiar mai rar, în ultima vreme.

— Ai pe altcineva, nu? spuse Benjamin.

Jennifer încetini pasul, trase aer în piept și apoi îl privi sinceră în ochi.

— De când știi? întrebă ea.

Benjamin continuă să meargă.

— De destul de mult. Îl cheamă Robert, nu?

— De ce n-ai spus nimic, dacă știai?

— Probabil fiindcă... fiindcă mi-am dat seama că nu mă deranja atât de mult.

Asta păru s-o rănească mai grav decât orice altceva.

— Poftim, replică ea, ajungându-l din urmă. Tocmai asta era ideea. Dacă nu poți să te mobilizezi nici măcar ca să fii gelos...

— Am crezut că lucrul pe care-l aveam... am crezut că ne convenea amândurora.

Jennifer oftă și clătină din cap.

— Mare tâmpit ești! Serios. Am așteptat *mereu* să devină mai mult. Până la urmă mi-am dat seama că n-o să se-ntâmple – cred că de asta am început să mă văd cu Robert –, dar mi-am dorit teribil de multă vreme să faci o mișcare. Să iei o *hotărâre*. O parte din mine s-a cramponat întotdeauna de speranța asta. De asta n-am spus niciodată „da" când Robert m-a cerut de soție.

— Te-a cerut de soție?

— Bineînțeles. De vreo douăzeci de ori.

— Și i-ai spus „nu" din cauza mea?

— Of, Benjamin! Chiar nu pricepi nimic? Aș fi făcut orice să te-aduc mai aproape de mine. Aș fi început să citesc Flaubert. M-aș fi convins să văd filme subtitrate. M-aș fi educat să-mi placă simfoniile lui Arthur Honecker.

— Honegger, zise Benjamin înainte să se poată opri.

— Ți-am spus că te iubesc, pentru Dumnezeu. Asta presupun că-ți amintești.

— Da, dar am crezut... am crezut că era unul dintre lucrurile pe care le spun de obicei oamenii.

— Da, așa e, Benjamin. Exact *asta* este. Este unul dintre lucrurile pe care le spun oamenii. De obicei, când cred ce spun.

În clipa aceea, ajunși aproape de marginea apei, se întoarseră și se uitară unul la celălalt și pentru prima dată Jennifer îi luă mâinile lui Benjamin într-ale ei. Ochii începeau să i se umple de lacrimi.

— Mi-a trecut, Ben, nu-ți face griji. Mai bine zis, m-am detașat. De fapt, m-am întâlnit cu Robert săptămâna trecută, m-a cerut din nou de soție și de data asta nu i-am mai zis „nu". I-am zis c-o să mă gândesc. A meritat măcar ca să văd ce figură fericită a avut.

Benjamin încercă să zâmbească, însă nu-i ieși. Așa că încercă, în loc de asta, s-o îmbrățișeze pe Jennifer, care îl cuprinse la rândul ei cu brațele, dar nu izbuti să se destindă în îmbrățișare. El îi simți încordarea.

— Te-am jignit, spuse el. Îmi pare foarte rău.

Ștergându-și ochii de umărul lui și desprinzându-se încet, Jennifer spuse:

— Nu-ți face griji, Tiger. Cum am zis, mi-a trecut. O vreme m-am amăgit că am putea fi suflete-pereche, dar... Asta e, tu-l-ai găsit sufletul-pereche cu ani în urmă, nu-i așa?, și nimeni n-ar putea vreodată s-o înlocuiască.

Benjamin încuviință din cap.

— Adică Cicely.

— Nu, nu *ea*, zise Jennifer cu dispreț. Adică soră-ta, normal.

— Adică Lois?

— Dacă mă uit în urmă, chiar e clar ca bună ziua, adăugă ea. Chiar și la școală ne dădeam seama cu toții cât de mult însemnați unul pentru celălalt. E minunat când vezi asta între un frate și-o soră. Loialitatea asta. Sprijinul ăsta. Așa ne-a venit ideea să vă dăm o poreclă comună. Benjamin și Lois Trotter: Rotterii, putregaiurile. Bent Rotter și Lowest Rotter.[1] Așa era, nu?

---

1. *Rotter* înseamnă „jigodie, canalie, persoană putredă pe dinăuntru". *To rot* înseamnă „a putrezi". De aici, titlul românesc *Clubul putregaiurilor*, în loc de *Clubul Rotter*, pentru *The Rotter's Club*. Bent

— Da, dar nu m-am gândit niciodată – adică n-am văzut lucrurile așa până acum...

— E absolut logic să plecați împreună. Mult mai logic decât să rămâi în Middle England și să încerci să ai o relație cu mine.

Benjamin se aplecă spre ea și o sărută pe gură. Jennifer îi răspunse, dar și de data asta rezervat, fără tragere de inimă.

— Îmi pare foarte rău, repetă el.

Ea se întoarse spre han, merse mai departe și schimbă repede discuția spre lucruri practice.

— E o perioadă bună să te muți acum pe continent? întrebă ea. Cu Brexitul și toate alea?

— Am studiat problema, spuse Benjamin. Dacă te muți până pe 29 martie anul viitor, nu se schimbă nimic.

— Probabil c-ai ales bine momentul în care să pleci.

— Nu știu... Simt că mi se rupe sufletul. O să-mi lipsească țara asta. O să-mi lipsească locuitul pe malul apei. Al apei ăsteia...

Se uită melancolic la Severnul prietenos și șerpuitor, care se colora într-un stacojiu profund în lumina amurgului, curgând mai departe pe lângă han, în călătoria lui lentă și nesfârșită dinspre casa-moară unde stătea, la șaizeci și cinci de kilometri.

— Toată viața mi-am dorit să locuiesc lângă un râu.

— Acum au și-n Franța, zise ea. Chiar alaltăieri am citit în ziar.

Benjamin se bucură când o auzi glumind din nou. Jennifer îi zâmbi și-l luă de mână. Se plimbară așa pe cărare câteva minute. Apoi el îi trecu un braț pe după umeri, iar ea se sprijini de el. Era și mai bine. Era suficient ca să-i dea curajul de care avea nevoie.

— Mai voiam să-ți spun un lucru, începu el.

Ea își ridică privirile întrebător. Ochii îi străluceau.

— Da?

— Voiam să-ți mulțumesc.

— Să-mi mulțumești? Pentru ce?

— Pentru... păi, pentru cât sex am făcut.

Rotter, în loc de Ben Trotter, conține o aluzie homosexuală, pe când Lowest – „ultima, cea mai de jos, de joasă speță" – seamănă fonetic cu prenumele „Lois".

Expresia întrebătoare suferi o mutație și deveni de incredulitate. Se părea că Benjamin avea, chiar și acum, capacitatea s-o consterneze.

— Pof-*tiiiim*?

— Atâta că nu credeam... La vârsta mea, îmi cam pierdusem speranța. Cum să-ți zic, nu sunt chiar Colin Firth și nici nu prea sunt bun la pat.

Jennifer râse acum – în tăcere, dar îndelung. Când se întoarse din nou spre el, buzele încă i se mișcau înveselite când îi spuse:

— Presupun c-aș putea să te pedepsesc pentru asta fiind pur și simplu de acord cu tine. Dar adevărul e că... ai avut și momente bune.

— Zău?

O trase aproape de el, o sărută și-i șopti la ureche:

— Robert e un bărbat norocos. Ai un corp senzațional. Mulțumesc că l-ai împărțit cu mine.

Și rămaseră așa, obraz lângă obraz, strânși unul în celălalt, într-o îmbrățișare care ținu atât de mult, încât pescarul care stătea câțiva metri mai încolo i-ar fi putut lua drept un cuplu căsătorit, care își redescoperea pasiunea din tinerețe, și nicidecum ceea ce erau de fapt: doi îndrăgostiți întristați, care își luau rămas-bun pentru ultima dată.

45.

Septembrie 2018

— Ei bine, spuse Lois, ți-am găsit un râu.

Și chiar găsise. Casa stătea pe malul râului Sorgue; și, chiar dacă acest curs de apă nu avea, pentru Benjamin, greutatea simbolică pe care i-o acordase iubitului său Severn și nici nu era depozitarul atâtor amintiri pentru el, avea cu siguranță farmecul lui. Casa lor era, din nou, o casă-moară. Lumea o ținuse minte dintotdeauna drept „Le Vieux Moulin"[1], cuibărită într-un cot al râului, nu departe de izvorul lui din Fontaine-de-Vaucluse, prinsă atât de intim în îmbrățișarea apei, încât aproape c-ar fi putut fi plantată – și nu construită – acolo, spre a crește la un loc cu sălciile și magnoliile care o înconjurau. Benjamin și Lois intraseră în posesia ei la jumătatea lui august și, deși casa era într-o condiție bună, ultimele trei săptămâni fuseseră aglomerate și stresante, cu muncitori care veneau și plecau în fiecare zi, primindu-și instrucțiunile adeseori aproximative de la noii proprietari într-o franceză stricată. Lucrurile se simplificaseră după prima săptămână, când sosiseră Grete și Lukas. Grete vorbea bine franceza și acceptase să-și asume rolul de menajeră. Lukas avea de gând să caute de lucru la Avignon, în apropiere, iar până atunci era la dispoziția lui Benjamin, pe care-l ajuta la multe chestiuni practice care i se păreau atât de descurajatoare.

1. Moara Veche.

Împreună cu Justina, fetița lor, aveau să locuiască într-o căsuță cu trei camere, care se afla pe terenul proprietății, la câțiva metri de clădirea principală.

În această după-amiază caldă și adormită, Lois își găsi fratele sprijinindu-se de gardul de fier ruginit care forma un hotar între terasa lor și râul verde-cenușiu ce lenevea în apropiere. Avea un pahar de bere în mână și dădea, la rândul lui, impresia de leneveală.

— Te odihnești? întrebă ea, cu o undă de nerăbdare.

Era vineri. Le Vieux Moulin trebuia să-și deschidă porțile pentru oaspeți duminică seara.

— O bere pe fugă, atâta tot.

— Încă sunt multe de făcut.

— Știu. Dă-mi douăzeci de minute.

— Tot nu e curent în nici o cameră de la etaj.

— Probabil că-i de la o siguranță. Rezolv.

— Bun. Mă duc să termin de făcut paturile.

— În regulă. Nu te agita! Mai stau douăzeci de minute.

După ce sora lui dispăru înăuntru, Benjamin se așeză la vechea masă cu picioare din fier forjat: masa pe care o cărase cu el atâta drum din Shropshire, masa care fusese martora atâtor discuții cu familia și prietenii de-a lungul anilor și a atâtor ore solitare de scris și meditație. N-ar fi putut s-o lase în Anglia. Luă o înghițitură din pahar și scoase un oftat de satisfacție. Înclinându-și fața, simți toată căldura soarelui de după-amiază. Minunat. Nu găseai așa ceva în Midlands. Închise ochii și ascultă râul care își continua curgerea placidă. Tocmai reușise să se abandoneze acestei muzici suave, când o alta, mai puțin mângâietoare, îi ajunse la urechi și crescu din ce în ce mai mult: sunetul unei mașini care se apropia pe aleea lungă, răcoroasă, tivită de plopi. Nu trecu mult și mașina intră în curtea principală a casei, se opri și pe urmă o voce familiară se auzi strigând în vestibul:

— E cineva acasă?

Era Sophie. Își găsi repede unchiul pe terasă și, după ce se sărutară pe obraz, ea se îndreptă spre gard, se rezemă de el, uitându-se la apa râului, și întrebă:

— Nu-i așa că e minunat?

— Îți fac turul casei imediat. Mai întâi bea ceva. Arăți încinsă. Ai avut un zbor bun? A fost lung drumul de la Marsilia?

— N-a fost rău. Cam o oră și jumătate. Mai mult pe autostradă.

— Îți aduc o bere.

Stătură în soare câteva minute, savurându-și băuturile și făcând schimb de noutăți. Benjamin uită că sora lui era sus și muncea.

— Deci ești gata-gata pentru primii studenți? întrebă ea.

— Nu tocmai. Mai sunt niște lucruri de făcut. Oricum, e doar unul.

— Doar unul?

— Drept să-ți spun, rezervările au mers cam greu. Bănuiesc că era de așteptat la început. Sunt sigur c-o să se-ndrepte. Bineînțeles, m-ar fi ajutat dac-ar fi venit Lionel Hampshire la deschidere. Apropo, mulțumesc c-ai luat legătura cu el.

— Nu vine? Când mi-a trimis e-mailul părea hotărât.

— A, a fost foarte hotărât. Stai să vezi ce scrisoare ne-a trimis.

Aduse o foaie de hârtie din bucătărie și i-o înmână lui Sophie. Ea își scoase ochelarii de soare și începu să citească:

Dragă domnule Trotter,

Domnul Hampshire a primit invitația dumneavoastră de-a fi oaspete de onoare la festivitatea de deschidere a noii dumneavoastră școli de scriere, care i-a fost trimisă de nepoata dumneavoastră.
Dl Hampshire vrea să vă transmită sincere mulțumiri pentru invitație și în principiu ar fi încântat să ia parte. Ca european convins, care deplânge direcția în care a luat-o țara sa în ultimii doi ani, aplaudă gestul de cooperare anglo-franceză pe care-l reprezintă școala dumneavoastră.
Dl Hampshire ar fi dispus să viziteze Le Vieux Moulin timp de trei sau patru zile, în jurul zilei de duminică, 16 septembrie, conform celor precizate. Ar fi pregătit să susțină o lectură dintr-una din cărțile sale (durata: 45 de minute), iar condițiile sunt următoarele:

- *Bilet de tren clasa întâi de la Londra la Avignon, pentru el și pentru secretara lui (adică eu).*
- *Transfer cu mașina de la Avignon la Le Vieux Moulin.*

- *Cameră dublă, cu vedere spre râu și același lucru pentru asistentă.*
- *Pensiune completă, inclusiv vizite nelimitate la restaurantele din oraș.*
- *Exemplare din toate cărțile domnului Hampshire la vânzare pentru studenți, în edițiile în limbile franceză și engleză. Autorul va fi încântat să dea autografe.*
- *Excursii la Aix-en-Provence și Manosque – de organizat pe cheltuiala Le Vieux Moulin.*
- *Onorariu de 10.000 de euro, plătibil prin transfer bancar anterior sosirii.*

În măsura în care veți accepta aceste condiții, domnul Hampshire va aștepta cu nerăbdare ziua vizitei și răspunsul dumneavoastră prompt.

Cu sinceritate,
Ella Buchanan

Sophie scoase un fluierat încetișor și-i dădu scrisoarea înapoi lui Benjamin.

— Și vrei să-mi spui că nu accepți condițiile?

— Din păcate, nu. Lui Lois nu i s-a părut o ideea bună să cheltuim bugetul pe un an pentru un invitat de onoare.

— O înțeleg perfect. Că tot vorbim de mama, ar fi bine să mă duc s-o salut. E pe-aici?

— E sus. Spune-i că vin în câteva minute să mă ocup de tabloul electric.

— Bine.

Sophie tocmai se pregătea să urce, când Grete ieși din bucătărie, ducând un mop și o găleată. Se salutară călduros, ca niște prietene vechi.

— Ah, ce bine arăți! zise Grete, ținând-o la o lungime de braț. Nu te-am văzut niciodată așa.

— De acord, interveni Benjamin.

Și, când se întoarseră amândouă să se uite la el, adăugă:

— Te-ai îngrășat puțin. Îți stă bine.

Sophie preferă să ignore remarca, iar Grete o întrebă:

— Nu ești obosită după drum?

— Nu prea. Tu ce faci? Dar Lukas și Justina?

— Foarte bine, totul e foarte bine. Cred c-o să ne placă foarte mult. S-au dus până în oraș, la Avignon, să cumpere niște lucruri. Vopsea și altele. Vrea să se apuce de zugrăvit șura.

Cu atâtea activități în jur – Grete spălând terasa, Lukas și Justina în expediția lor la cumpărături, Lois ocupându-se de lenjeria de pat și Sophie despachetând –, lui Benjamin i se păru un miracol că putea să se relaxeze cât de cât. Însă după ce-și mai turnă o bere și după ce lăsă soarele să-l mai bată pe pleoapele închise câteva minute, începu să se cufunde într-o stare plăcută de calm. Era pe punctul să adoarmă, de fapt, când auzi zgomotul unei alte mașini apropiindu-se pe alee.

Două minute mai târziu, Charlie și Aneeqa își făcură apariția pe terasă.

— Ah, făcu Benjamin, ridicându-se. Până la urmă ați nimerit.

— Salut, frate! zise Charlie și-l luă în brațe. Da, fără probleme. Mult de mers de la Calais, totuși. Al dracu' de mult. Dar ce loc, nu? O minunăție, zău așa.

Aneeqa rămăsese ceva mai în spate. Benjamin îi strânse mâna, simțind o timiditate bruscă. O mai văzuse doar o dată, cu doi ani în urmă. Arăta mult mai matură acum și se făcuse foarte frumoasă.

— Așa, bine-ați venit la Le Vieux Moulin! le spuse el amândurora. Ne pare bine că sunteți aici. Stați cât aveți chef.

— Ea trebuie să ajungă marți la Segovia, zise Charlie. Cred că avem nevoie de două zile pân-acolo. Dar o să stăm până luni, dacă se poate.

— E foarte bine. Hai – stați să vă aduc ceva de băut.

Îi turnă o bere lui Charlie și *citron pressé*[1] pentru Aneeqa. Aveau mare noroc, își zise Charlie, că Benjamin putea să le ofere găzduire la jumătatea unui drum foarte lung: Aneeqa se pregătea să înceapă un an de studiu în Spania, iar el se oferise s-o ducă până acolo cu mașina – din câte se părea, din simpla plăcere de-a fi în compania ei cinci sau șase zile. Cu toate acestea, păreau

1. Citronadă (fr.).

obosiți după o zi lungă de mers, așa că nu trecu mult și Benjamin îi conduse spre scările care duceau la etaj.

— Soră-mea e pe undeva pe sus, spuse el. Nu știu precis ce camere v-a oprit – trebuie s-o întrebați.

Se gândi să coboare acum în pivniță și să verifice tabloul electric – dar de fapt încă nu avusese parte de cele douăzeci de minute de pauză. Din cauza celor două întreruperi, nu se odihnise nici cinci minute. Ciudat, totuși, paharul lui părea gol, așa că își mai turnă o băutură și se așeză din nou la masa cu picioare din fier forjat. Soarele începuse să-și mai piardă din intensitate, iar umbra celei mai mari sălcii de pe malul râului prinsese să se furișeze peste terasă. Temperatura era perfectă la ora asta din zi. Dacă nici în condițiile astea nu găsea inspirație pentru o carte nouă, nu avea să se mai întâmple niciodată. Din fericire, Grete terminase de făcut curățenie pe terasă și nu mai exista nimic care să-i întrerupă firul gândurilor sau să-i tulbure liniștea. Cel puțin, nu până când auzi o altă mașină apropiindu-se din depărtare pe aleea străjuită de plopi.

Câteva minute mai târziu, alte două persoane își făcură apariția pe terasă. Erau Claire Newman, una dintre cele mai vechi prietene ale lui Benjamin de la King William, și soțul ei, Stefano. Făcuseră tot drumul cu mașina din Lucca, trecând prin La Spezia, Genova, Nisa, Cannes și Aix.

Claire și Benjamin nu se mai văzuseră de cam cincisprezece ani. Îi invitase aici, la petrecerea de deschidere, dintr-un impuls de moment. „În fond, din perspectivă europeană, de-acum încolo o să fim, mai mult sau mai puțin, vecinii de alături", glumise el pe e-mail, neașteptându-se ca argumentul s-o convingă. Dar, până la urmă, iat-o. Și exact cum și-o amintea: cu părul cărunt, tuns elegant la spate și făcând-o să arate mai tânără – mult mai tânără – decât Lois, cu pometi perfecți, cu riduri și încrețituri care atrăgeau atenția asupra formei deschise și generoase a ochilor. După ce o sărută tandru pe obraz și se desprinse din strângerea de mână fermă și prelungită a lui Stefano, Benjamin se duse în bucătărie să aducă o sticlă de Prosecco în cinstea lor. O strigă pe Lois să coboare de la etaj,

dar ea nu păru să-l audă. Aduse oricum patru pahare, numai că al patrulea rămase gol, iar apoi, după ce Claire, Stefano şi Benjamin ciocniră şi-şi urară *Santé!*, Claire se uită la el cu privirea iscoditoare pe care şi-o amintea atât de bine (şi care-l făcuse întotdeauna să fie vag temător) şi spuse:

— Ei bine, Ben, arăţi minunat, dar ceea ce vrem să ştim cu toţii e – ce mama *dracului* se-ntâmplă în Anglia la ora asta? Toţi italienii cred că englezii cu înnebunit complet.

*

A doua zi dimineaţă, Sophie o găsi pe Aneeqa stând pe malul de vizavi de casă al râului. Avea un caiet de desen deschis pe genunchi şi tocmai termina un desen frumos, delicat al vechii roţi a morii şi al îngrămădirii atrăgătoare de acareturi care o înconjurau, cu zidurile lor deschise, din piatră galbenă, împodobiţi cu iederă şi bougainvillea.

— Foarte frumos! spuse Sophie. Mi-au zis că eşti foarte talentată la aşa ceva.

— Îmi mai iese şi mie, zise Aneeqa, înclinându-şi capul ca să se uite la desen şi conchizând în sinea ei că nu era rău.

— S-ar putea să am o treabă pentru tine, spuse Sophie. Crezi c-ai putea să ne pictezi o firmă?

— Ce fel de firmă?

— Ne trebuie ceva ca să-nlocuim *aia.*

Sophie arătă spre arcada care ducea spre aleea din faţa casei şi pe care cineva, cu mulţi ani în urmă, bătuse în cuie un dreptunghi de lemn, care începuse între timp să putrezească şi pe care cuvintele „Le Vieux Moulin" fuseseră pictate cu litere mari, care se decoloraseră.

— Serios? Cred că are un fel de... patină a timpului.

— Nu de firma în sine e vorba. Ci de nume.

— Păi, ce are numele?

— „Moara Veche"? Ce ar putea fi mai banal decât să-i spui unei mori vechi „Moara Veche"?

— Corect. Ai o idee mai bună?

— Da, cred că am.

Aneeqa își țuguie buzele.

— Avem culorile potrivite? Și pensulele care ne trebuie?

— Probabil că nu. Dar oricum aveam de gând să mă-ntorc azi la Marsilia. Sunt sigură c-aș putea să găsesc ceva, dacă-mi spui de ce ai nevoie.

— Sau aș putea să vin cu tine. Mor să ajung acolo. Ai ceva împotrivă?

— Nici vorbă.

La drept vorbind, Sophie se bucura să nu meargă singură. Oricât ar fi fost de tentată să reviziteze orașul, să-și permită să mai arunce o privire plină de jind insulelor din Arhipelagul Frioul, pe de altă parte simțea și un soi de teamă. Așa că se dovedi o ușurare ca, lăsând în urmă răcoarea și tihna casei-moară, suportând un drum cu mașina de nouăzeci de minute, pe o căldură infernală, pe aglomerata autostradă A5, răcorindu-se cu băuturi în Cours Julien, readaptându-se energiilor urbane ale orașului, zgomotului și muzicii de peste tot, zidurilor cu graffiti, copiilor pe role, rapperilor și animatorilor stradali, aromei înțepătoare a mirodeniilor din Africa de Nord care se ridicau în aer, după ce-și aminti de toate astea și după ce găsi un magazin care vindea materiale pentru artiști cu un sfert de oră înainte să închidă pentru weekend, dându-i timp suficient Aneeqăi să-și aleagă lucrurile de care avea nevoie, după ce făcură toate astea, după ce porniră pe jos spre Vieux Port și se grăbiră să se îmbarce pe o *navette* care se pregătea să plece, se dovedi o ușurare pentru Sophie s-o aibă pe Aneeqa alături, ca să poată să stea de vorbă cu ea, să-i arate reperele locului, să-i spună câte ceva despre relația personală dintre ea și oraș și să nu rămână singură cu propria ei melancolie la gândul acelei săptămâni din vara lui 2012 și a ocaziei ratate pe care simțea uneori, chiar și acum, că o reprezentase.

— Mă simt de parc-aș merge pe Lună, spuse Aneeqa când înaintau cu greu pe porțiunea stâncoasă și aridă de la Ratonneau, în drum spre La Calanque de Morgiret, unde Sophie și Adam înotaseră cândva la lumina lunii.

Era cinci după-amiaza, iar căldura devenise aproape insuportabilă. Soarele le ataca ochii din două direcții: năpustindu-se asupra lor de pe cerul albastru-deschis și fără urmă de nor și dansând în țăndări de lumină orbitoare pe suprafața mării.

— O să te simți grozav după ce-o să intrăm în apă, zise Sophie, care insistase să-și ia amândouă costumele de baie.

Plaja era ticsită de înotători în după-amiaza aceea. După ce intră în apă, Sophie se îndreptă, cum mai făcuse cândva, spre gura golfulețului, țintind spre punctul său cel mai îndepărtat, cel mai adânc, pentru ca apoi să înoate înainte și înapoi între cele două margini pietroase. Aneeqa – aproape la fel cum făcuse Adam – rămase la apă mică, lăsându-se pe vine, bucurându-se pur și simplu de răcoarea apei și neîncercând cu adevărat să înoate. Pe urmă se plimbară pe cărarea șerpuitoare care ducea la o creastă sus, deasupra plajei, iar Sophie recunoscu același pietroi mare și plat unde se așezase să stea de vorbă cu Adam. Se odihniră aici amândouă: Sophie cu spinarea dreaptă, cuprinzându-și genunchii, Aneeqa întinsă cât era de lungă pe pietroi, ferindu-și ochii de puterea soarelui.

— Nu sunt obișnuită cu lumina asta, spuse ea. Sigur, m-aș putea obișnui. Sper c-o să fie la fel și în Spania. Dar, dacă ai crescut la Birmingham și ți-ai petrecut ultimii doi ani la Glasgow, te cam copleșește. Imaginează-ți să trăiești cu lumina asta mereu! Ai reușit să *vezi* lumea cu adevărat, în loc s-o deslușești din când în când prin ceața cenușie.

— Știu ce spui, zise Sophie. Și totuși o s-o iau spre nord-est săptămâna viitoare. Unde lumina e cât se poate de cenușie, iar lumea nu se-nghesuie să se răcorească înotând în Marea Nordului.

— Nu pari să arzi de nerăbdare, spuse Aneeqa, luându-și mâna de la ochi câteva clipe, ca să-i vadă expresia. Cu ce treburi pe-acolo?

— O slujbă nouă, zise Sophie. Soțul celui mai bun prieten meu a înființat o organizație caritabilă. Acum pune bazele unui colegiu nou și mi-a propus să fiu director de studii. Să fac orarul, să programez cursurile, să coordonez totul. De fapt, e o ocazie foarte bună. Chiar îmi place.

— Mă rog, asta-i bine, spuse Aneeqa. Şi măcar îi ştii deja pe câţiva dintre cei de-acolo. Aşa că n-o să fii singură.

Sophie zâmbi.

— Oricum n-o să fiu singură. Vine şi soţul meu cu mine. De fapt, chiar acum, în weekend, ne strânge lucrurile din apartament. De-asta n-a putut să vină aici.

— Asta zic şi eu puterea sacrificiului, zise Aneeqa. Cred că-i un tip de treabă.

— Da, spuse Sophie. E un tip de treabă.

Era un adevăr, şi nici măcar unul complicat, iar Sophie ştia că sarcina ei pentru următorii câţiva ani – probabil mai mult, mult mai mult, deşi era prea speriată ca să folosească formula „pentru tot restul vieţii" – era să se adapteze acestui fapt, să-l accepte, să-i permită să fie suficient pentru ea. În ultimele luni, de la sosirea ei neanunţată la apartament din după-amiaza aceea şi de la împăcarea care urmase, se dovedise o sarcină destul de simplă. Dacă avea să fie la fel şi în continuare, cine putea spune? Însă, deocamdată, simţea că merita investiţia de încredere.

— Are şi el un post acolo? întrebă Aneeqa.

— Încă nu. S-ar putea să reînceapă să dea lecţii de condus. Asta-i specialitatea lui – condusul auto.

— Cineva trebuie s-o facă.

— Iar între timp o să aibă destule pe cap.

Se uită la Aneeqa şi se simţi brusc îndemnată să-i spună mai mult, să i se destăinuie. Se simţea foarte apropiată, astăzi, de tânăra asta prietenoasă, rezervată şi evident plină de talent, care-i fusese o însoţitoare neaşteptată în călătoria sentimentală pe care şi-o îngăduise. Cât de uşor ar fi, şi cât de eliberator, să se despovăreze în faţa unei asemenea persoane, a unei străine empatice, pe care probabil că nu avea s-o mai vadă niciodată după încheierea weekendului.

Dar reuşi să reziste impulsului şi rămase fidelă hotărârii iniţiale: de a-i împărtăşi secretul doar mamei sale, deocamdată, şi nimănui altcuiva.

*

Spre sfârșitul după-amiezii de duminică, la Le Vieux Moulin avu loc o descindere crucială: primul cursant al lui Benjamin la arta scrisului.

Îl chema Alexandre și era un tânăr scund și deschis, care venise cu trenul tocmai de la Strasbourg. Zâmbi neliniștit când îl întâmpină Lois și se uită în jur nedumerit, văzând semnele de activitate frenetică pe ultimii metri: Lukas străbătând vestibulul cu trei scânduri în spinare, Sophie și Claire în genunchi în bucătărie, vopsind o plintă. Lois îl îndepărtă de aceste indicii care divulgau că încă nu erau pregătiți și-i spuse „bun venit", conducându-l sus, în camera lui, și anunțându-l că era invitat să li se alăture tuturor la cină, la ora nouă.

Așa că erau zece în total, așezați la masa lungă, de stejar de pe a doua și cea mai mare dintre terasele care dădeau spre râu, pe când lumina începea să albească. Deasupra mesei, vița-de-vie întrețesută cu lavanda și cu campsisul de culoarea flăcărilor acoperise de tot o pergolă foarte veche. Lois, Grete și Benjamin pregătiseră boluri uriașe de *salade Niçoise*, urmate de oale aburinde de *ratatouille* cu dovlecei și vinete proaspete din Provence. Existau, de asemenea, provizii nesfârșite de vin roșu. Urmau *calissons* și *tartes Tropéziennes*, apoi brânzeturi și vinuri de desert, cafea pentru cine dorea, precum și rachiu, coniac și chiar pastis pentru cei care voiau să bea mai departe, toate puse la dispoziție cu o asemenea generozitate, încât trecu bine de miezul nopții, și sfârșitul cinei nici măcar nu se zărea în depărtare.

Pe când discuțiile deveneau mai rare și mai discrete, iar lumânările așezate pe masă și pe zidurile din jur ardeau din ce în ce mai slab, Claire se întoarse spre Alexandre:

— Mă întreb ce anume speri să înveți în săptămâna pe care o s-o petreci aici.

Alexandre, care nu era obișnuit să stea printre străini și fusese mai tăcut decât toți ceilalți de la începutul mesei, își drese glasul și spuse:

— Am adus o culegere de povestiri – nepublicate, bineînțeles – și sper ca domnul Trotter o să poată să le citească și să-mi spună cum pot să le îmbunătățesc. O să fie o onoare pentru mine să aflu părerea celui care a scris *Un trandafir fără spini*. Sau *Une rose sans épines*, cum e cunoscut în Franța.

— E o carte frumoasă, nu? zise Lois.

— Lucrul care mi se pare cel mai emoționant la cartea fratelui tău, spuse Alexandre, alegându-și cuvintele cu mare grijă, este că transmite paragina unei vieți construite în întregime pe eșec. Pentru mine, e povestea unui bărbat care a eșuat la toate capitolele vieții, așa că își încredințează visurile de fericire unei singure femei, unei iubiri care se dovedește a fi cel mai mare eșec dintre toate. E o viață lipsită de orice realizare, de orice tip de autocunoaștere și, prin urmare, la final, de orice speranță.

La sfârșitul acestor cuvinte peste masă se lăsă o tăcere scurtă, dar fără margini. Unul sau doi dintre ceilalți oaspeți râseră agitat.

— Îmi pare rău, zise Alexandre. Am spus ceva caraghios? Nu am o engleză atât de bună?

— Ai o engleză perfectă, spuse Claire. Atâta doar că ai oferit cea mai brutală apreciere a vieții lui Benjamin pe care a auzit-o vreodată.

— A, dar n-am vrut...

Tăcerea reveni, pentru ca de data asta cel care o destrămă să fie chiar Benajmin.

— Stând aici, în locul ăsta uimitor, spuse el, și bucurându-mă de compania voastră, îmi vine greu să-mi văd viața ca pe un eșec. De fapt – se ridică nesigur pe picioare –, cred că e momentul pentru un toast.

Lois și Claire se luară cu mâinile de cap. Benjamin bea deja de câteva ore și nu părea capabil să vorbească legat despre nimic. Totuși nu prea avură cum să-l oprească.

— Șase englezi, începu el, doi lituanieni, un francez și un italian au cinat împreună într-o frumoasă seară de septembrie. Din păcate, nu e începutul unui banc. Aș vrea să fie. Și nu e nici fraza de deschidere a noului meu roman. Aș vrea să fie și asta. De fapt, aș vrea să *am* un nou roman, a cărui frază de

deschidere să fie asta. Însă ceea ce este – în ideea că ar fi ceva –, ceea ce reprezintă, ceea ce *simbolizează*, ar trebui să spun...

— Am prins mesajul, zise Claire, când se părea că Benjamin avea s-o țină într-o bâlbâială până la împotmolire. E un exemplu minunat de armonizare europeană.

— *Exact*, spuse el, izbind cu pumnul în masă ca să sublinieze ideea. Exact asta încerc să spun. Ce ar putea fi mai vrednic de inspirație, ce ar putea fi o mai puternică... metaforă... a spiritului de cooperare – care predomină, care *a predominat* – care *s-ar cuveni* să predomine, dacă... noi, ca nație, n-am fi făcut această... regretabilă, dar explicabilă – în *anumite* feluri explicabilă...

— Stai jos și taci din gură! spuse Lois.

— Nu vreau, zise Benjamin. Am ceva de spus.

— Atunci, nu vrei s-o faci mai concis?

— Concizia, spuse Benjamin, e boala englezilor.

— Mă rog, tu pari să te fi vindecat și să-ți fi revenit complet, zise Claire.

— Bun, reluă el. Pot să spun ce am de spus și în două cuvinte.

Se opri și se uită în jurul mesei, la cercul de figuri care așteptau. Pe urmă, pe un ton de triumf războinic, zise „*Muie Brexit!*" și se așeză în aplauzele celorlalți.

— Serios? spuse Stefano, după o clipă de chibzuință. Avem aici șase englezi și nici unul n-a votat pentru ieșire? Nu sunteți un eșantion reprezentativ.

— Eu era cât pe-aci s-o fac, zise Charlie, așezat lângă el. Eram într-o situație atât de nasoală atunci, că era s-o fac doar ca să-i trag lui Cameron un șpiț în boașe. Benjamin m-a văzut în săptămâna aia. Știe cât de rău ajunsesem. Lefter și dormind în mașină. Cameron și căcatul lui de austeritate. Dar m-am gândit c-ar fi o modalitate prostească de-a spune ce aveam de spus. Nici pe departe la fel de bună ca un pumn în gură, dacă mi se ivea ocazia.

Stefano începuse să se uite prudent la Charlie și să se îndepărteze ușor de el în scaun.

— A, nu, nu mă-nțelege greșit, zise el. Nu sunt un om violent. Mă rog, am fost cândva, dar m-a lecuit închisoarea.

Fără să arate cu nimic mai liniştit, Stefano spuse doar:

— Sigur. Înţeleg.

— Oricum, Cameron e doar o parte a poveştii, continuă Charlie. Din punctul meu de vedere, totul s-a schimbat în Anglia în mai 1979. Au trecut patruzeci de ani, şi tot cu asta ne luptăm. Vedeţi voi – Benjamin şi cu mine suntem copiii anilor şaptezeci. Poate că pe atunci eram doar nişte puşti, dar aia a fost lumea în care am crescut. Stat asistenţial, sistem naţional de sănătate. Tot ce s-a înfiinţat după război. Ei bine, toate astea se deşiră din 1979 încoace. Şi încă nu s-a terminat. Asta e povestea adevărată. Nu ştiu dacă Brexitul e un simptom al ei sau doar o distragere a atenţiei. Dar procesul se apropie cu paşi repezi de final. În curând o să se termine tot.

De la celălalt capăt al mesei, Aneeqa spuse:

— Nu vreau să mă-ntorc în anii şaptezeci, mersi frumos.

— Corect, aprobă Charlie. Pentru cineva ca tine, ar fi fost un deceniu de căcat. Dar încearcă să te gândeşti la ce-a avut bun. Ceva s-a pierdut de-atunci. Ceva enorm.

Claire interveni în clipa aceea ca să conteste felul cum vedea Charlie istoria şi să arate că deceniul pe care încerca să-l idealizeze însemnase în acelaşi timp o inflaţie record, instabilitate economică şi tulburări provocate de greve. Conversaţia dintre cei patru meseni între două vârste se încinse şi apoi se lărgi pentru a se vorbi şi despre Brexit, Donald Trump, Siria, Coreea de Nord, Vladimir Putin, Facebook, imigraţie, Emmanuel Macron, Mişcarea celor cinci stele[1] şi rezultatul dubios al concursului Eurovision din 1968. Fiecare dintre cei de la masă avu ceva de spus (sau, cel puţin, aşa îşi aminti Benjamin ulterior), dar, pe de altă parte, unul câte unul, oamenii începură să se ridice şi să se ducă la culcare. Cei care mai zăboviră băură şi mai mult vin şi pierdură noţiunea timpului, până când, în cele din urmă, la masă

1. *Movimento 5 Stelle* – mişcare fără pretenţii de partid politic, înfiinţată în 2009 de Beppe Grillo şi Gianroberto Casaleggio, care are drept priorităţi – cele cinci stele – apa, mediul, transporturile, legăturile de toate tipurile şi dezvoltarea.

rămaseră doar Benjamin şi Charlie. Iar Charlie era pe punctul să adoarmă.

— Auzi, propuse Benjamin, vreau să-ţi pun un cântec.

— Ha? făcu Charlie, deschizând încet ochii.

— Legat de ce-ai spus mai devreme – despre lumea în care am trăit când eram copii şi despre cum a dispărut. Am un cântec pentru tine. Exact despre asta e.

— În regulă, pune-l.

— Stai să-mi aduc iPod-ul.

Găsirea iPod-ului la el în dormitor se dovedi uşoară; găsirea boxei mobile, ceva mai complicată; găsirea bateriilor, aproape imposibilă. Când se întoarse la masa unde cinaseră, vreo zece minute mai târziu, Charlie nu mai era.

— Aha, spuse Benjamin cu voce tare.

Se aşeză la masă, luă o gură de vin şi se uită în jur. Unde plecaseră toţi?

Se lăsase liniştea. Singurul lucru care se auzea era foşnetul râului care curgea în apropiere. Benjamin îl ascultă câteva minute. Suna bizar, nu aşa cum s-ar fi aşteptat. Străin. Era un râu francez. Simţi dorul de casă ca pe un junghi puternic – dor atât de ţara în care crescuse, cât şi de cea din care tocmai plecase, deşi cele două nu mai erau sub nici o formă acelaşi lucru.

Dădu tare volumul boxei, apăsă pe *Play* şi după câteva clipe vocea obsedantă, înaltă a lui Shirley Collins răsună în noapte, cântând balada pe care Benjamin nu mai îndrăznise s-o asculte din ziua când îşi incinerase mama.

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd never have known

Luă o ultimă gură de vin, dar îşi dădu seama că băuse mult prea mult în noaptea asta şi că era momentul să se trezească.

Once I could drink of the best
The very best brandy and rum

Now I am glad of a cup of spring water
That flows from town to town

Auzind acest vers, Benjamin se gândi la mama lui, stând în capul oaselor în pat, uitându-se pe fereastra dormitorului la cerul cenuşiu şi încercând abia perceptibil să cânte şi ea. Se întrebă din nou: oare recunoscuse muzica de undeva? Din vreo amintire din copilărie îngropată?

Once I could eat of good bread
Good bread that was made of good wheat
Now I am glad with a hard mouldy crust
And glad that I've got it to eat

Iar apoi se gândi la tatăl lui, la felul oribil în care murise, la acea vizită stranie pe care-o făcuseră la fosta fabrică din Longbridge în toiul iernii, la amărăciunea tatălui său, la înăcrirea care-l măcinase în ultimele luni şi pe urmă la ziua când el şi Lois împrăştiaseră cenuşa părinţilor din vârful dealului. Beacon Hill la începutul toamnei...

Once I could lie on a good bed
A good bed that was made of soft down
Now I am glad of a clot of clean straw
To keep meself from the cold ground.

Beacon Hill. Peisajul propriei lui copilării. Datul pe derdeluş iarna. Plimbările prin pădure duminică după-amiaza, când se ţinea strâns de mâna înmănuşată a mamei. Pe urmă goana pe cărarea prin pădure, ca să se ascundă şi să-şi aştepte părinţii, în tufa aceea ciudată şi scobită de rododendron din apropierea cărării, care semăna cu o casă de hobbit. Cu Lois ghemuită lângă el. Niciodată Paul, întotdeauna Lois.

Once I could ride in me carriage
With servants to drive me along
Now I'm in prison, in prison so strong
Not knowing which way I can turn

Oare el şi Lois ar fi de ajuns unul pentru celălalt? Ar putea să trăiască aici următorii zece ani – douăzeci? Benjamin presupusese dintotdeauna că avea să îmbătrânească şi să moară acasă; că trebuia să-şi încheie viaţa întorcându-se în ţara din copilărie. Dar începea să înţeleagă, în sfârşit, că locul acela existase doar în imaginaţia lui.

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd never have known

În timp ce se încheia şi versul final, iar ultimele ecouri ale muzicii pluteau peste apa leneşă a râului, auzi un oblon care se deschide. Îşi ridică ochii şi o văzu pe Grete privindu-l de la fereastra de la primul etaj al căsuţei sale.

— E un cântec foarte frumos, spuse ea. Ce cântă ea simt şi eu.

El nu zise nimic, ci dădu din cap într-un amestec derutat de salut şi încuviinţare.

— Acum se poate să nu mai pui muzică, te rog? Încercăm să dormim.

Oblonul se închise la loc. Benjamin închise iPod-ul, închise boxa mobilă şi închise ochii.

La un moment dat, îşi dădu seama că Lois stătea în picioare lângă el. Nu mai era atât de întuneric ca mai devreme. Nu-şi dădu seama cât de mult dormise.

— Ştiu, spuse el. Mă duc să mă culc.

— Am venit să te trezesc, zise Lois. Trebuie să-ţi iei rămas-bun de la Sophie. Pleacă imediat la aeroport.

O urmă în bucătărie, unde Lois făcuse deja cafeaua.

— Ai stat treaz toată noaptea? întrebă ea.

— Aşa cred.

— Asta a fost o prostie. Peste câteva ore ai curs de scriere cu Alexandre.

— M-am gândit la asta, spuse Benjamin, dând gata un espresso de care avea atâta nevoie. Nu pot să-i citesc povestirile.

— De ce nu? întrebă ea.

— Sunt în franceză.

Ea îl privi țintă. Chiar atunci Sophie apăru în prag, cu trollerul.

— Vorbim ceva mai încolo despre asta, zise Lois pe un ton de rău augur.

*

Benjamin deschise încet ușa din față a casei și ieșiră toți trei în curte. Se vedeau acum primele licăriri ale zorilor. Crâmpeie de ciripituri începeau să se amestece cu murmurul râului. Însă zgomotele cele mai puternice erau pașii lor pe alee și huruitul trollerului lui Sophie, pe când îl trăgea Benjamin pe rotițe. Mașina ei era parcată în îngrăditura aflată ceva mai încolo pe alee, la nici douăzeci de metri de arcada de la intrare.

Chiar înainte să treacă pe sub arcadă, Sophie îi opri pe amândoi și spuse:

— Încă n-ați văzut firma nouă, nu?

— Ce firmă nouă?

— Aneeqa și cu mine v-am făcut un mic cadou. Și v-am redenumit casa. Sper să nu vă supărați.

— Ați redenumit-o? De ce? Ce era rău la Moara Veche?

— Nimic, zise Sophie. Doar că m-am gândit la ceva mai bun.

Sceptici, trecură pe sub arcadă și se întoarseră să vadă la ce se referise. Se luminase suficient ca să se poată citi cuvintele, iar, când le văzu, lui Lois i se tăie respirația. El se mulțumi să zâmbească – un zâmbet lung, mândru, doar pentru el – și își strânse nepoata de mână.

— Vă place? întrebă ea.

— E perfect, zise Lois.

— Perfect, aprobă Benjamin.

Aneeqa se autodepășise. Caligrafia era îndrăzneață, frapantă și înșelător de simplă la prima vedere. Dar, când te uitai mai atent, vedeai detaliile extraordinare a ceea ce realizase – schimbări de textură, aluzia unei perspective tridimensionale și variații

subtile de culoare la fiecare dintre litere. Litere care, împreună, formau două cuvinte:

CLUBUL PUTREGAIURILOR

Benjamin şi Lois se uitară în tăcere. Tot în tăcere, Lois îşi cuprinse fratele cu braţul pe după talie. El se sprijini de ea. Ciripitul se auzea tot mai tare. Noi raze de lumină se iveau peste copaci.

— Hai, spuse Sophie. Nu vreau să-ntârzii.

Merseră împreună până la maşină, îi puseră trollerul în portbagaj şi o sărutară de rămas-bun.

— Ai grijă, scumpo! spuse Lois. Şi transmite-i dragostea noastră lui Ian. Fiţi atenţi amândoi în nordul îndepărtat. O să daţi peste balauri.[1]

— Nu vorbi prostii, răspunse Sophie, îmbrăţişând-o strâns.

— Mulţumesc pentru tot, zise Benjamin. Mai treci pe la noi cât poţi de repede. Te rog! Şi să nu mai slăbeşti. Aşa-ţi stă bine.

Când maşina lui Sophie se îndepărta pe aleea lungă, tivită de plopi, Lois se întoarse spre fratele ei şi spuse:

— Eşti chiar atât de prost sau joci teatru?

— Cum adică?

— Sophie nu s-a îngrăşat. E gravidă.

El o privi cu gura căscată.

— Poftim?

— În trei luni, aproape.

Benjamin se întoarse şi se uită după maşină, încă negăsindu-şi cuvintele.

— De fapt, zise Lois, ar trebui să nască la sfârşitul lui martie. Pe douăzeci şi nouă.

Cu inima bătându-i puternic, tot mai bine dispus pe măsură ce mintea lui ostenită şi încurcată prelucra informaţia, el ridică braţul spre maşina care se îndepărta şi începu să-l fluture cu

1. În original, *There be dragons up there* – posibilă aluzie la filmul *There Be Dragons* din 2011, regizat de englezul Roland Joffé.

mișcări repezi și agitate. Însă nepoata lui nu se uita în urmă. Era atentă la drum în timp ce accelera pe alee, cu o mână pe volan și cu cealaltă odihnindu-i-se pe pântecul umflat – locul care găzduia deocamdată gestul nesigur al lui Sophie și Ian de încredere în viitorul lor echivoc și cu neputință de aflat: frumosul lor bebeluș de ziua Brexitului.

Nota autorului

Această poveste conține o serie de personaje din romanul meu *Clubul putregaiurilor*[1], o carte care are deja și o continuare intitulată *Cercul închis*[2]. Ani la rând n-am avut nici cea mai mică intenție să continui seria, dar în 2016 au existat două lucruri care au conspirat la răzgândirea mea.

În primul rând, m-am dus să văd frumoasa dramatizare făcută de Richard Cameron după *Clubul putregaiurilor* și jucată la Birmingham Rep. Percepția lui Richard asupra cărții și prestația sclipitoare a tinerei distribuții m-au ajutat să-mi dau seama că romanul avea un element central pe care nu-l observasem până atunci și pe care cu siguranță nu-l urmărisem în *Cercul închis*: și anume, dragostea dintre Benjamin Trotter și sora lui, Lois.

În al doilea rând, scriitoarea Alice Adams a vorbit atât de călduros într-un interviu online despre *Cercul închis*, încât m-am simțit obligat să iau legătura cu ea. Nu considerasem niciodată romanul un mare succes, așa că m-a surprins faptul că l-a enumerat printre preferatele ei. Am corespondat, pe urmă ne-am întâlnit, iar entuziasmul ei m-a convins că ar fi bine să revăd aceste personaje abandonate. În același timp, discutam cu editoarea mea de la Penguin, Mary Mount, posibilitatea unui roman organizat în jurul referendumului pentru Brexit și în scurt timp am

1. Traducere de Radu Paraschivescu, Editura Polirom, Iași, 2004, 2012.
2. Traducere de Radu Paraschivescu, Editura Polirom, Iași, 2006.

început să simt că puteam să abordez subiectul doar resuscitând – și completând – distribuția din *Clubul putregaiurilor*.

Prin urmare, toți acești oameni au jucat un rol crucial în nașterea romanului de față. Aș dori, de asemenea, să mulțumesc Fionei Fylan (pentru informații utile despre instructorii care țin cursurile de conștientizare a vitezei); lui Ralph Pite, Paul Daintry și Caroline Hennigan (pentru că au fost cititori care m-au încurajat când scrisesem doar jumătate din carte); lui Charlotte Stretch (fiindcă a fost unul dintre primii și cei mai buni cititori ai versiunii finale, spre a nu mai vorbi de anii de prietenie și sprijin); lui Andrew Hodgkiss, Robert Coe și Julie Coe (fiindcă mi-au oferit ascunzători izolate în care să scriu); și, pentru diverse forme de ajutor și inspirație, următorilor: Steve Swannell, Aneeqa Munir, Vanessa Guignery, Michele O'Leary, Michael Singer, Peter Cartwright, Catherine Poust, Andrew Brewerton, Anne Philippe Besson, Julia Jordan, Philippe Auclair și Judith Hawley.

În ultima parte a lui 2016, la o licitație pentru asociația caritabilă Freedom from Torture, Emily Shamma a licitat pentru ca unul dintre personajele din carte să-i poarte numele, iar Samuel Morton de la Freedom from Torture mi-a trimis ulterior un mesaj despre originea numelui lui Emily. Îi sunt recunoscător lui Emily pentru că a licitat – și pentru că are un nume atât de interesant; sper că îi place felul în care l-am folosit.

Personajele Lionel Hampshire și Hermione Dawes au apărut pentru prima dată în povestirea mea, „Canadienii nu știu să flirteze", inclusă în antologia *Povești din carnetul maestrului* (Jonathan Cape, 2018). Le mulțumesc lui Philip Horne că mi-a solicitat povestirea și duhului lui Henry James că mi-a inspirat-o.

Multe detalii din capitolele 9 și 10 sunt luate din *Mad Mobs and Englishmen?: Myths and Realities of the 2011 Riots* de Cliff Stott și Steve Reicher (Robinson, 2011).

Cea mai mare parte din secțiunea „Vesela Anglie" a fost scrisă la Marsilia, pe durata unei rezidențe finanțate de organizația literară La Marelle. Vreau să-i mulțumesc lui Pascal Jourdana fiindcă m-a invitat în acest oraș și pentru prietenia care a urmat;

de asemenea, lui Fanny Pomarède, fiindcă mi-a pus la dispoziție un spațiu atât de cald și de primitor în care să scriu primele capitole.

Ultimul, dar nu cel din urmă, căruia îi mulțumesc este Tony Peake, agentul meu de aproape treizeci de ani, prieten drag de tot atâția, cititor și critic formidabil, un om generos din toate punctele de vedere, fără al cărui sprijin și fără a cărui loialitate statornică această carte – și majoritatea celorlalte – nici măcar n-ar exista.

Cuprins

Vesela Anglie 7

Anglia profundă 163

Vechea Anglie 345

În seria ACTUAL

au mai apărut:

Carlos Ruiz Zafón – *Labirintul spiritelor*
Jeffrey Eugenides – *Marele Experiment*
Jesmyn Ward – *Cântec pentru cei neîngropați*
Michel Bussi – *Nuferi negri*
Paolo Cognetti – *Băiatul sălbatic*
Olga Tokarczuk – *Rătăcitorii*
Azar Nafisi – *Lucruri nespuse*
Tom Perrotta – *Doamna Fletcher*
Kamel Daoud – *Zabor sau Psalmii*
Jón Kalman Stefánsson – *Inima omului*
Matthew Weiner – *Heather, cu totul*
Yannick Haenel – *Apără-ți coroana*
Jonathan Franzen – *Libertate*
Rabih Alameddine – *Îngerul istoriei*
José Eduardo Agualusa – *Teoria generală a uitării*
Olga Tokarczuk – *Ultimele povestiri*
Irvine Welsh – *Artistul Begbie*
Arturo Pérez-Reverte – *Falcó*
Daniel Rondeau – *Mecanica haosului*
Bernhard Schlink – *Olga*
Simone van der Vlugt – *Albastrul din miez de noapte*
Négar Djavadi – *Dezorientală*
Jonathan Coe – *Numărul 11 sau Mărturii despre nebunie*
Nnedi Okorafor – *Cine se teme de moarte*
André Aciman – *Strigă-mă pe numele tău*
Ian McEwan – *Mașinării ca mine*
Daniel Mendelsohn – *O odisee*
Andrew Sean Greer – *Less*
Delphine de Vigan – *Legămintele*
Tayari Jones – *O căsnicie americană*
Elif Shafak – *Cele patruzeci de legi ale iubirii*
Rosa Ventrella – *Povestea unei familii perfecte*
Graeme Simsion – *Efectul Rosie*
Aslı Erdoğan – *Orașul în mantie purpurie*
Olga Tokarczuk – *Poartă-ți plugul peste oasele morților*

Sjón – *Din pântecul balenei*
María Dueñas – *Fetele Căpitanului*
Parinoush Saniee – *Cei rămași și cei plecați*
Michael Ondaatje – *Lumina de veghe*
Olga Tokarczuk – *Călătoria oamenilor Cărții*
Tracy Chevalier – *Un singur fir*
Anna Burns – *Lăptarul*
Linn Ullmann – *Neliniște*
Mike McCormack – *Oase solare*
Yoko Tawada – *Ultimii copii din Tokio*
Paolo Cognetti – *Fără să ajungi vreodată în vârf*
David Grossman – *De mine viața și-a tot râs*
Kamila Shamsie – *Focul din casă*
Joan Silber – *Îmbunătățire*
Olga Tokarczuk – *Străveacul și alte vremi*
Morten Strøksnes – *Cartea mării*
Sean Penn – *Bob Honey care face și drege*
Andreï Makine – *Dincolo de frontiere*
Dolores Redondo – *Îți voi da toate acestea*
Paolo Giordano – *Devorarea cerului*
Donatella Di Pietrantonio – *Cea care se întoarce*
Chuck Palahniuk – *Ziua Ajustării*
Anna Gavalda – *Armura străpunsă*
Jean-Christophe Rufin – *Regele Zibeline în jurul lumii*
György Dragomán – *Corul leilor*
Delphine de Vigan – *Recunoștință*
Nadia Terranova – *Adio, fantasme*
Ian McEwan – *Gândacul*
Sjón – *Mánasteinn. Băiatul care n-a existat niciodată*
Michel Bussi – *Legături de sânge*
Monika Fagerholm – *Cine a ucis-o pe Bambi?*
Olga Tokarczuk – *Povestiri bizare*
André Aciman – *Găsește-mă*
Jonathan Coe – *Middle England*

în pregătire:

Karine Tuil – *Lucrurile omenești*

www.polirom.ro

Redactor: Dana Ionescu
Coperta: Carmen Parii
Tehnoredactor: Irina Lăcătuşu

Bun de tipar: ianuarie 2021. Apărut: 2021
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

„Un roman irezistibil despre starea naţiunii, plin de lumini şi umbre, care surprinde într-un mod remarcabil derapajul tragicomic al Marii Britanii din zilele noastre."

The Economist

„Despre Brexit s-au scris şi se vor mai scrie milioane de cuvinte, dar puţine vor ajunge la esenţa motivului acestuia la fel de incisiv precum o face *Middle England*."

The Irish Times

„«Adieu to Old England», piesa pe care o cântă Shirley Collins la începutul şi la sfârşitul acestei cărţi, îi rezumă cu sensibilitate povestea. Romanul lui Jonathan Coe, pe care autorul însuşi l-a etichetat drept «Brexlit», se desfăşoară pe durata a opt ani şi e lucrat în jurul ieşirii Angliei din Uniunea Europeană. Aşadar, avem sub ochi un roman despre o schimbare uriaşă, despre mecanismele şi consecinţele ei. *Middle England* închide spectaculos o trilogie pe care Coe o începe cu *Clubul putregaiurilor* şi o continuă cu *Cercul închis*. E un roman cu o construcţie solidă şi cu amestecul de umor, observaţie tăioasă şi duioşie care dau împreună aşa-numita «reţetă Coe»."

Radu Paraschivescu

ISBN 978-973-46-8343-7

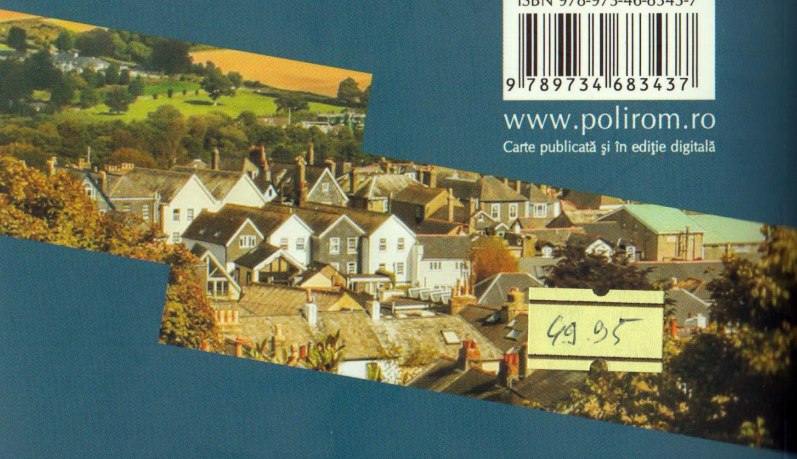

www.polirom.ro
Carte publicată şi în ediţie digitală